

Hakîkat Kitâbevi Yayımları No: 11

ŞEVÂHİD-ÜN NÜBÜVVE

Peygamberlik Müjdeleri

Mevlânâ Abdürrahmân Câmî

Hâzırlayan
Hüseyin Hilmi Işık

Altmışikinci Baskı

Hakîkat Kitâbevi

Darüşşefaka Cad. No: 53 P.K.: 35 **34083**
Fâtih-İSTANBUL

Tel: 0212 523 45 56-532 58 43 Fax: 0212 523 36 93

<http://www.hakikatkitabevi.com.tr>

e-mail: bilgi@hakikatkitabevi.com.tr

HAZİRAN-2017

İÇİNDEKİLER

Önsöz	3
Mukaddime	21
Birinci Bölüm: Muhammed aleyhisselâm doğmadan önce, meydâna gelen ve Peygamberliğine müjde olan alâmetler	37
İkinci Bölüm: Muhammed aleyhisselâmın doğumundan Peygamberliği bildirilinceye kadar görülen Peygamberlik müjdeleri ve alâmetleri	67
Üçüncü Bölüm: Muhammed aleyhisselâmin Peygamberliğinin bildirilmesinden hicretine kadar vukû' bulan hâdiseler	96
Dördüncü Bölüm: Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” hicretinden vefâtına kadar vukû' bulan hâdiseler	125
Birinci Kısım: Resûlullahın hicretinden vefâtına kadar, kitâb- larda ne zemân meydâna geldiği bildirilen mu’cizeleri.....	125
İkinci Kısım: Hangi kitâbdan alındığı ve zemâni zikr edilmeyen, hicretden vefâtına kadar vukû' bulan hâdiseler.....	203
Beşinci Bölüm: Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Peygamberliğine delâlet eden, fekat ne zemân vukû' bulduğu bildirilmeden nakl edilen mu’cizeleri.....	252
Birinci Kısım: Zemâna bağlı olmamış mu’cizeler	252
İkinci Kısım: Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” vefâtından sonra Peygamberliğine delâlet eden mu’cizeleri ...	261
Altıncı Bölüm: Eshâb-ı kirâmdan ve e’imme-i i’zâmdan bildirilen peygamberlik delilleri ve müjdeleri	272
Ebû Bekr “râdiyallahü anh”	280
Ömer bin Hattâb “râdiyallahü anh”	285
Osmân “râdiyallahü anh”	299
Alî bin Ebî Tâlib “râdiyallahü anh”	304
Îmâm-ı Hasen	324
Îmâm-ı Hüseyin	328
Îmâm-ı Zeynelâbidîn	339
Muhammed Bâkir	345
Ca’fer-i Sâdîk	354
Mûsâ Kâzîm	363
Alî Rîzâ	368
Muhammed Takî	381
Îmâm-ı Hâdî	384
Îmâm-ı Askerî	389
Îmâm-ı Huccet Muhammed	392
Eshâb-ı kirâmdan ba’zlarının bahisi	402
Yedinci Bölüm: Tâbi’în, tebe-i tâbi’în ve sofiyye tabakasına kadar vukû' bulan hâller	417
Hâtime (Son Bölüm):	441

Baskı: İhlâs Gazetecilik A.Ş.

Merkez Mah. 29 Ekim Cad. İhlâs Plaza No: 11 A/41
34197 Yenibosna-İSTANBUL Tel: 0.212.454 30 00

ISBN: 975-8883-01-1

SEVÂHİD-ÜN NÜBÜVVE

ÖNSÖZ

Bismillâhirrahmânirrahîm

İnsan için üç türlü hayatı vardır: Dünyâ, kabr, âhiret hayatı. Dünyâda, beden rûh ile birlikdedir. İnsana hayatı, canlılık veren rûhdur. Rûh bedenden ayrılınca, insan ölürlü. Beden mezârda çürüyüp, toprak olunca veyâ yanıp kül olunca, yâhud yırtıcı hayvan yiyp yok olunca rûh yok olmaz. Kabr hayatı başlar. Kabr hayatımda his vardır, hareket yokdur. Kiyâmetde bir beden yaratılıp, rûh ile bu beden birlikde Cennetde veyâ Cehennemde sonsuz yaşarlar.

İnsanın dünyâda ve âhirette mes'ûd olması için, müslimân olması lâzımdır. Dünyâda mes'ûd olmak, râhat yaşamak demekdir. Âhirette mes'ûd olmak, Cennete gitmek demekdir. Allahü teâlâ, kullarına çok ihtiyacı için, mes'ûd olmak yolunu, Peygamberler vâsitası ile kullarına bildirmiştir. Çünkü insanlar bu se'âdet yolunu, kendi aklları ile bulamazlar. Hiçbir Peygamber kendi aklından birsey söylememiştir, hepsi, Allahü teâlânın bildirdiği şeyleri söylemişlerdir. Peygamberlerin söylediğleri se'âdet yoluna (**Din**) denir. Muhammed aleyhisselâmın bildirdiği dîne (**İslâmiyyet**) denir. Âdem aleyhisselâmdan beri binlerle Peygamber gelmiştir. Peygamberlerin sonucusu Muhammed aleyhisselâmdir. Diğer Peygamberlerin bildirdikleri dinler, zemânlâ bozulmuştur. Şimdi se'âdete kavuşturmak için islâmiyyeti öğrenmekden başka çare yokdur. İslâmiyyet, kalb ile inanılacak (**Îmân**) bil-

gileri ve beden ile yapılacak (**Ahkâm-ı İslâmiyye**) bilgileridir. İmân ve ahkâm-ı İslâmiyye ilmleri (**Ehl-i sünnet âlimleri**)nin kitâblarından öğrenilir. Câhillerin, sapıkların bozuk kitâblarından öğrenilmez. Hicrî bin senesinden evvel, İslâm memleketlerinde çok (**Ehl-i sünnet âlimi**) vardı. Şimdi hiç kalmadı. Bu âlimlerin yazdıkları arabî ve fârisî kitâblar ve bunların tercemeleri, dünyânın her yerinde, kütübhânelerde çok vardır. Hakîkat kitâbevinin bütün kitâbları, bu kaynaklardan alınmıştır. Se'âdete kavuşmak için, (**Hakîkat kitâbevi**)nin kitâblarını okuyunuz!

*Akhn varsa eğer, İslâmiyyete bağlan!
İslâmiyyetin ash, Hadîsdır ve Kur'ân!*

TENBÎH: Misyonerler, hıristiyanlığı yaymağa, yehûdîler, Talmûtu yaymağa, İstanbuldaki Hakîkat Kitâbevi, İslâmiyeti yaymağa, masonlar ise, dinleri yok etmeye çalışıyorlar. Aklı, ilmi ve insâfi olan, bunlardan doğrusunu iz'ân, idrâk eder, anlar. Bunun yayılmasına yardım ederek, bütün insanların dünyâda ve âhiretde se'âdete kavuşmalarına sebeb olur. İnsanlara bundan dahâ kıymetli ve dahâ fâideli bir hizmet olamaz. Bugün hıristiyanların ve yehûdîlerin ellerindeki Tevrât ve İncîl denilen din kitâblarının, insanlar tarafından yazılmış olduklarını kendi adamları da söyliyor. Kur'ân-ı kerîm ise, Allahü teâlâ tarafından gönderildiği gibi tertemizdir. Bütün papazların ve hahamların, Hakîkat Kitâbevinin neşr etdiği kitâbları dikkat ile ve insâf ile okuyup anlamağa çalışmaları lâzımdır. Hakîkat Kitâbevinin bütün kitâbları bilgisayara verilmekde, buradan da internet vâsitası ile bütün dünyâdaki bilgisayarlaraya yayılmakdadır.

Mîlâdî
2001

Hicrî Şemsî
1380

Hicrî Kamerî
1422

SEVÂHİD-ÜN NÜBÜVVE

BISMİLLÂHIRRAHMÂNIRRAHÎM

Yaratdıklarını şâhid yaparak ülûhiyyetinin sırlarını bize bildiren Allahü teâlâya hamd olsun. Sonradan olanlar ile ve imkân delfilleri ile rubûbiyyetinin ikrâr yolunu bize gösterdi.

Kendisine kulluk etmek şerefini, fadl ve ihsâni ile bildirdi. Azametinin ihsâni olarak; bize, se'âdete, rahmete ve magfirete vesile olan yolları gösterdi. Âhir zemânda, insanlara ve cinlere, Adnân ogullarından olan habîbi Muhammed aleyhisselâmî Peygamber olarak göndermekle, kalbleri îmân nûru ile ve irfân sırları ile aydınlatdı. Kur'ân-ı kerîm sofrasını indirmekle, Habîbîne “sallallahü aleyhi ve sellem” ihsânda bulundu. Habîbîni Furkân ile ve hidâyete sebeb olucu olarak gönderdi. Diğer Peygamberlere hiçbir zemân vermediği altı şey ile Habîbîni mümtaz kıldı. Onun ümmetini de, magfireti ve rızâsı bulunan beş şey ile üstün kıldı. O, Kureyş kabilesine mensûb, Hâşim ogullarından, ümmî bir Resûldür. Onun dîni bütün dinleri yürürlükden kaldırdı.

Ebül Kâsim Muhammed aleyhisselâm, öncekilerin ve sonrakilerin seyyididir “sallallahü aleyhi ve sellem ve alâ sâ-iril-enbiyâ-i vel mürselîn ve alâ âlihî ve sahbihi”. Onun eshâbı “rîdvânullahi teâlâ aleyhim ecma'în”, din semâsının, şeytânları kovan yıldızlarıdır. Hangisine uyarsanız, Allahü teâlânın yardımı ile ve güç vermesi ile kurtulursunuz. Tâbi'în, tebe-i tâbi'în ve selef-i sâlihîn “rahmetullahi teâlâ aleyhim ecma'în” üzerine salât ve selâm olsun.

Şehâdet ederim ki, Allahü teâlâdan başka ilâh yokdur. [İlah, herseyi yokdan var eden ve her an varlıkda durdurulan demekdir.] Yine şehâdet ederim ki, Muhammed aleyhisselâm Allahü teâlânın kulu ve Resûlüdür ve emînidir. Devâmlı ve doğru olan bir şehâdet ile şehâdet ederim. Söylemekle, göklerin ve yerin

her tarafını dolduran bir şehâdet ile şehâdet ederim.

Allahım! İnsanların ve cinlerin tâati, cismânî ve rûhânî âlemde bulunanların ibâdetleri, Senin ihtiyâcsızlığın, sonsuz kudretin yanında beyhûde bir sedâdır. Lâkin, bu za’if ve gönülü kederli kulların inlemesi ve muhabbet çimeninde öten bülbüllerin iştîyâkî sesleri Senin katnda dahâ kıymetlidir. İlâhî! Her ne kadar cărüm ve isyânımızın sonu yok ise de, Senin rahmet ve gufrân denizin de sınırsızdır. Ma’siyyet ateşi âlemi tutuştursa, Senin rahmetinin bir daması onu söndürür. Cihâni zulmet bulutu kaplaza, Senin inâyet rüzgârinin bir nefeslik esmesi ile dağılır, gider. Kâinâtı zulmet bulutu kaplaza, Senin hidâyet güneşinin bir zerresi o perdeyi kaldırır.

İlâhî! Senin hayatı verdiğin gönlü kimse öldüremez. Senin yakıldığı çırاغı kimse söndüremez. Senin muhabbet cezben nasîb olan kimse, Senin sevdiğin olur. Senin haşmetinin bir parıldısına kavuşan hayrete düşer.

İlâhî! Senin makbûlün olan bir azîzin eli kılıç gibi kesdi. Cevher cârı safâ nûru ile doldu. Senin red ettiğin sultânın eli tutuldu. Hevâ yoluna düşüp, perîşan oldu.

İlâhî! Bütün âleme rahmet etsen, cenâbından bir zerre noksan olmaz. Lâkin hikmetinin sırrına ermek için, akla imkân yokdur. İlâhî! Riyâ ateşinden kalbi kurtarıp, muhlîs eyle. Bu kalbi muhabbet potanda, inâyet cevherin ile hâlis altın eyle. İlâhî! Her ne kadar, cărmum çok ise de, Habîbin “sallallahü aleyhi ve sellem” hurmetine afv eyle! Lutfüne lâyık olanı ihsân eyle. İlâhî! Cân-ı müstak ayrılık ateşini duymaz. Susamış gönül, kavuşmanın hâsil edeceği zevki duymaz. İlâhî! Bu ne ateş dolu bir içecekdir ki, divânelik mayası ve susuzluk sermâyesidir. İlâhî! Bu nasıl sınırsız bir susuzlukdur ki, yüzbin okyânus [deryâ] içilse, aynen kalıp, susuzluk gitmiyor. İlâhî, bu ne devâmlı kalan bir bardak ki, bunun doldurucusu, vaslin iştîyâkıdır. İlâhî, bu ne te’sîr edici bir sâkîdir ki, sundukca, içecek devâmlı kalıyor. İlâhi, bu işde akl şaşkındır. Şöyledir ki, hüsnünün güneşî meydânda iken, gizlidir, görünmez. Bu parlıyan nasıl bir nûrdur ki, gözler onu gör-

mekde hayretdedir. İlâhî, bu ne gönül sırrıdır ki, akllar onu bilmekde bulanıkdır. İlâhî, se'âdet ve şekâvet alın yazısıdır. O hâlde iyi ameline de güvenmemelidir [Onun afv ve magfîretine güvenmelidir]. İlâhî, çünkü, yazılmış ise, silinmiş yokdur. O hâlde Senin inâyeten dışında birşey bulmuş olan yokdur. İlâhî, bu ne güzellikdir ki, bu güzelliği anlatmakda bir za'îf karınca [benim gibi âciz bir kimse] söz sâhibi oluyor. İlâhî, bu ne haşmet ve celâldir ki, akl onu anladığını söylemekde dilsizdir. Ba'zen hükmünün sırrı, örümcek ağını perde yapar. Ba'zen azametin sivrisineğin iğnesini zülfikâr yapar.

[HİLYE-İ SE'ÂDET

*Eshâbına nasîhatdan sonra,
Fahr-i âlem dedi, benden sonra,*

*Hilye-i pâkimi, görse biri,
olur o, yüzümü görmüş gibi.*

*Gördükde, hubbu hâsil olsa,
ya'nî, hüsnüme âşık olsa.*

*Beni görmeği etse arzû,
kalbi, sevgimle olsa dolu.*

*Cehennem olur, ona harâm,
Rabbim, Cenneti eder ikrâm.*

*Dahî, haşretmez çiplak, âmî Hak,
olur gufrânına, Hakkın mülhak.*

*Denildi ki, hilye-i Resûli,
severek yazsa, birinin eli,*

*Eder Hak, onu korkudan emîn,
belâ ile dolsa, rûy-i zemîn.*

*Hastalık görmez, dünyâda teni,
ağrı çekmez hiç, bütün bedeni.*

*Günâh etmiş ise de, bu adam,
Cehennem cismine, olur harâm.*

*Âhiretde azâbdan kurtulur,
dünyâda her işi, kolay olur.*

*Hasır eyler, ânı hem, Rabb-i celle,
dünyâda, Resûlü görenlerle.*

*Hilye-i Nebîyi, güç iken beyân,
başlarız, ona oldukça imkân.*

*Sığınarak Zülcelâle,
vasf ederiz âcizâne.*

*İttifak etdi, bu sözde ümem,
kirmızı beyâzdı, Fahr-i âlem.*

*Mubârek yüzü, hâlis ak idi,
Gül gibi, kırmızımtırak idi.*

*İnci gibi, yüzündeki teri,
pek hoş eylerdi, güzel cevheri.*

*Terleyince, O menba'ı sürüür,
dalgalanırdı sanki, bahr-i nûr.*

*Görünürdü gözü, dâim sürmeli,
kalbleri çekerdi, güzel gözleri.*

*Akı, beyâz idi gâyetle,
medh eyledi Rabbi, âyetle.*

*Siyâhi ânun, değişdi ufak,
bir idi ona, yakınıla uzak.*

*Geniş, güzel ve latîfdi gözü,
nûr saçardı hep, mubârek yüzü.*

*Kuvve-i bâsira-i Mustafavî,
gece gündüz gibi, olurdu kavî.*

*Bakmak arzû etseydi, bir yere,
cism-i pâki de dönerdi bile.*

*Başa tâbi' ederdi cesedi,
bunu terk etmemişdi ebedî.*

*Hem, cism idi, Resûl-i ekrem,
yaraşır, rûh-i mücessem desem.*

*Güzel, hem sevimli idi Resûl,
Hakka çok, sevgili idi Resûl.*

*Mâlikle Ebû Hâle, söyledi,
hilâl gibi, açık kaşlı idi.*

*İki kaşı arası, her zemân
gümüş gibi görünürdü, ayân.*

*Mubârek yüzü, az yuvarlakdı,
derisi, berrak, hem de parlaklı.*

*Siyâh kaşları mihrâbı, ânin,
küblesi idi, bütün cihânın.*

*Ortası yüksekce görünürdü,
yandan bakınca, mubârek burnu.*

*Cok güzel idi, çekme ve latîf,
edemez gören, Onu tam ta'rîf.*

*Seyrek idi, dişlerinin arası,
parlardı, sanki inci sırası.*

*Ön dişleri, etdikçe zuhûr,
her tarafı, kapladı bir nûr.*

*Gülse idi, iki cihânın serveri,
canlı cansız, herseyin Peygamberi.*

*Görünürdü, ön dişleri, pek afîf,
dolu dâneleri gibi, çok latîf.*

*İbni Abbâs der, Habîb-i Hudâ,
gülmeğe, eyler idi istihyâ.*

*Hem hayâsından O, dînin senedi,
kahkaha etmedi derler, ebedî.*

*Nâzık, mahcûb idi, Resûl-i cenâb,
dâim eyler idi, bakmağa hicâb.*

*Yüzü benzerdi, yuvarlak aya,
zâti aynaydı, yüce Mevlâya.*

*Nûrlu idi hep, o vech-i hasen,
bakılmazdı, tenevvüründen.*

*Gönüller aldı, o güzel Nebî,
âşkı oldu yüzbin Sahâbî.*

*Bir kerrecik görenler, rü'yâda,
dediler, böyle zevk yok, dünyâda.*

*Hem güzel yanakları, bileler,
fazla etli değildi, diyeler.*

*Ânının etmişdi, cenâb-ı Hâlk,
severek, yüzün ak, alnın, açık.*

*Boynunun nûru, ederdi her ân,
saçları arasında, leme'an.*

*Mübârek sakalından, iyi bil,
ağarmışdı ancak, on yedi kil.*

*Ne kıvırcıkdir, ne de uzun,
her uzvu gibi idi, mevzûn.*

*Gerden-i pâk-i Resûl-i âfak,
gâyet ak idi ve gâyet berrak.*

*Eshâb içinden, çok ehl-i edeb,
karmı, göğsiyle, birdi, dedi hep.*

*Açılısaydı, mübârek sînesi,
feyz saçardı, ilm hazînesi.*

*Aşka olunca, mahall-i teşrîf,
başka olurmu, o sadr-i şerîf?*

*Mubârek sînesi, geniş idi,
ilm-i ledün, Ona inmiş idi.*

*Ak ve berrakdı, o sadr-i kebîr,
sanrıdı görenler, bedr-i münîr.*

*Ateş-i aşk-ı zât-ı ezeli,
odlara yakmışdı, O güzeli.*

*Bilir elbet bunu, pîr-ü civân,
yassı kürekliydi, Fahr-i cihân.*

*Sırtı ortası hem, etli idi,
kerem sâhibi, devletli idi.*

*Gümüş teninde, letâfet vardi,
irice mühr-i nübûvvet vardi.*

*Sırtında idi, mühr-i nübûvvet,
sağ tarafına yakındı, elbet.*

*Bildirdi bize, edenler ta'rîf,
Bir büyük ben idi, mühr-i Şerîf.*

*Rengi, sarıya yakın, karaydı.
güvercin yumurtası kadardı.*

*Etrâfinâ çevirmiş, sanki hatlar,
birbirine bitişik, kılcağızlar.*

*Anlatanlar, O âlî nesebi,
dedi, iri kemikliydi Nebî.*

*Her kemik iri, merdâne idi,
süreti, sûreti şâhâneydi.*

*Mubârek a'zâsının her biri,
uygun yaratılmışdı hem, kavî.*

*Cok hoş idi, her uzvu ânîn,
âyetleri gibi, Kur'ânnîn.*

*Elleri ayası, O sultânîn,
ayakları altı, dahî ânîn.*

*Geniş ve pâk idi, nâzik mergûb,
tâze gül gibi, latîf ve mahbûb.*

*Çok mevzûn idi, der ehl-i nazar,
o kerâmetli, mubârek eller.*

*Selâm verseydi, birine eğer,
tebessüm ederdi hep, Peygamber.*

*Bir iki gün, geçseydi aradan,
hattâ uzasaydı da, bir aydan.*

*Belli olurdu, hoş kokusundan,
o kimse, adamlar arasından.*

*Billûr gibi idi, ten-i bîmûyu,
nice medh edeyim, ol pehlûyu.*

*Dostu seyr etmek için, O şerîf,
göz olmuşdu, bütün cism-i latîf.*

*Kemâl üzereydi, nâzik teni,
Hallâk göstermişdi. hikmetini.*

*Yokdu, göğsünde, karnında aslâ,
hiçbir kıl, sanki gümüş levha.*

*Göğsü ortasından aşağı yalnız,
bir sıra kıl, dizilmişdi, hilâfsız.*

*Bu siyâh hat, mubârek bedeninde,
hoşdu, hâle gibi, ay çevresinde.*

*Bütün ömründe kalmışdı, kezâ,
gençlikde gibi, mubârek a'zâ.*

*İlerledikçe, sinn-i Nebevî,
tâzelendiridi hep, gonca gibi.*

*Hem dahî, kâinatın Sultânı,
zan eyleme ki, ola pek yağlı.*

*Ne za'îf, ne de pek etli idi,
mu'tedil, hem pek kuvvetli idi.*

*Lâhmi, şahmi, dediler ehl-i derûn,
birbirinden, ne ziyâdeydi, ne dûn.*

*Etmiş, ol beden serâyın üstâd,
adl-ü dâd ile, esâsin bünyâd.*

*İ'tidâl üzere idi, pâk teni,
nûra gark olmuşdu, bütün bedeni.*

*Orta boylu idi, o Sidre mekân,
ortalık, Onun ile buldu nizâm.*

*Seyreden, mu'cize-i kâmetini,
dedi hep, medhedip hazretini.*

*Görmedik böyle, gül yüzlü güzel,
boyu, hem hûyu, hem yüzü güzel.*

*Orta boylu iken, Nebî,
uzun kimseyle yürüseydi.*

*Ne kadar, uzun olsa idi, o er,
yine yüksek görünürdü, Peygamber.*

*uzun boylu olandan o cevher,
yüksek idi, el ayası kadar.*

*Bir yol gitseydi, izzetle,
hızlı yürür idi, gâyetle.*

*Deriz, vasf-ı şerîfinde yine,
yürürken, eğilirdi önüne.*

*Ya'nî, bir yokuşdan iner gibi,
dâim önüne, az eğilirdi.*

*Şanlı, şerefli idi, o Celîl,
İftihâr eylerdi, rûh-ı Halîl.*

*Bir zâtı ki, murâd ede Hudâ,
her a'zâsı, olur elbet a'lâ.*

*Yolda giderken, eğer bir kimse,
ansızın, Resûlullahı görse,*

*Korku düşerdi, kalbine ânin,
yüksekliğinden, Resûlullahın.*

*Hem de biri, Nebî ile, müdâm,
sohbet ederek, söylese kelâm.*

*Sözlerindeki lezzet ile, ol,
kul olurdu, kabûl etse Resûl.*

*Etmişdi Onu, Hallâk-ı ezel,
hüsni ahlâkla, bî misl-ü bedel.*

*Yâ Resûlallah! gücüm yok medhine,
yaratıldık hep, senin hurmetine.*

*Hâsılı, ey Şâh-ı iklim-i vefâ,
sana cânım da fedâ, hersey fedâ!]*

Ma'lûm ola ki, İslâmın şartlarının birincisi, kelime-i şehâdet getirmekdir. Ya'nî "**Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhe Dü enne Muhammeden abdühü ve Resûlhü**" demekdir. Hakikî îmân, bu iki husûsun ma'nâsına cân-ı gönülden kesin olarak inanmak, tasdîk etmekdir. Ya'nî, evvelâ Hak Sübhânehü ve teâlânın Vahdâniyyetini ikrâr edip, inanmak ve ikinci olarak; hazret-i Muhammed Mustafânın "sallallâhü aleyni ve sellem" nübûvvetini ve risâletini söyleyip, kabûl etmekdir. Hak celle ve alâ hazretlerinin Vahdâniyyetini ikrâr ve tasdîk; ancak nübûvvet kaynağından alarak, inanmak ile mu'teberdir. Sâdece aklî deliller ile iktifâ edip, felsefeciler gibi, Nübûvvet kaynağından almadan inanmak, kurtuluşa ve yüksek derecelere ulaşdırılmaz. Bütün se'âdetlerin sermâyesi ve bütün ni'metlerin yüksek mertebesi, hazret-i Muhammed Mustafânın "sallallâhü teâlâ aleyni ve sellem" nübûvvetine ve risâletine inanmakdır. Ya'nî (**ikrârün bil lisân ve tasdîkun bil cenândır**) [ya'nî lisânı ile söyleyip, kalbi ile tasdîk etmekdir]. Böyle inanmak demek de, Onun teblîg ettiği bütün ahkâma ve Ondan gelen bütün hükümlere inanmağı ve tasdîk etmeyi îcâb etdirir. Bu tasdîk ve îmânda asl olan, yaratılışın aslında Resûlullah aleyhisselâm ile bir münâsebet, bir benzerliğin bulunmasıdır. İnsanlar bu benzerlik ve münâsebet husûsunda birbirinden farklıdırlar. Ba'zı kim-

selerde bu münâsebet o kadar kuvvetlidir ki, Resûlullahın “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” mubârek cemâlini sâdece görmekle ve mu’cize göstermesine gerek kalmadan îmân se’âdeti ile şerefrendiler.

Mesnevî

***Değildir îmân sebebi mu’cizeler.
Ona benzerlik sıfatları cezb eder.
Düşmâni kahr etmek içindir mu’cizeler.
Ona benzerlik gönlü cezb eder.***

Abdüllah bin Selâmdan “radiyallahü anh” rivâyet olunur: Resûlullah “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” hazretleri, Medîne-i münevvereye teşrif etdiklerinde, varıp, Onu göreyim diye huzûrlarına gitdim. Ne zemân ki mubârek yüzünü gördüm, anladım ki, bu yüz yalancı yüzü değildir. Emîr-ül-mü’mînî Ömer “radiyallahü anh” bir gün Abdüllah bin Selâma “radiyallahü anh”, hazret-i Peygamberin “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” hâlinden sordu. O da şöyle cevâb verdi: Benim, Onun nübûvvetinin doğruluğuna ma’rifetim [inancım], oğlumun hâline ma’rifetimden ziyâdedir. [Ya’nî oğlumun; kendi oğlum olduğuna inancımdan dahâ çokdur.] Hazret-i emîr-ül-mü’mînî Ömer “radiyallahü anh” bu nasıl olur, deyince; O şöyle cevâb verdi: Mümkündür ki, oğlumun anası bana ihânet edip, oğlum, benim olmamış olabilir. Ammâ, Muhammed aleyhisselâmin şânnâda ve Onun sıdkı [doğruluğu] bâbında; kat’iyyen sek ve şüphe yokdur. [Mutlaka inanırıım.] Emîr-ül-mü’mînî Ömer “radiyallahü anh” onu yüzünden ve gözünden öpdü.

Ebû Remse-i Teymîden nakl edilmişdir: Hazret-i Resûlü’n “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” yanına vardım. Mubârek cemâlini bana gösterdiler. Dedim ki, bu, Allahü teâlânın şeksiz ve şübhесiz Resûlüdür.

Câmi’ bin Şeddâd “radiyallahü anh” anlatır: Bizden Târik adlı birisi dedi ki, Resûlullahı “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem”, Medîne-i münevvereye teşriflerinde gördüm. Fe-

kat, onu tanımiyordum. Bana sordu, hiç satılık birşeyin var mıdır. Dedim ki, vardır; işte bu deveyi satarım. Dedi ki, kaç paraya satarsın. Dedim ki, şu kadar vesk hurmaya satarım. Hemen devemin yularını tutup, götürdü. O gidince, biz birbirimiz ile konuşup, dedik ki, biz devemizi bir kimseye verdik ki, kim olduğunu bilmiyoruz. Bir hâtun bizim ile berâber idi. Dedi ki, ben devenize kefîlim. Bir kimse ki, ayın ondördü gibi olsun, size hîyânet etmez. [Ya'nî hîyânet etmesi mümkün değildir.] Sabâh oldu. Bir kişi bir mikdâr hurma getirdi. Dedi ki, ben Allahın Resûlünün “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” elçisiyim. Beni size gönderdi ve buyurdu ki, bu hurmadan yiyesiniz ve gelip devenizin behâsini ölçüp alasınız. Ba’zı âlimler buyurmuşlardır: Allahü teâlâ, meâl-i şerîfi, (... **Mubârek bir zeytin ağacının yağından tutuşturulur. Bu** öyle saf bir yağıdır ki, nerede ise, ateş dokunmasa da aydınlhık verecek. **Bu aydınlhık nûr üstüne nûrdur. (Allahü teâlânın mü’minleri hidâyeti îmân nûru üstüne bir nûrdur).** Allahü teâlâ dilediği kimseyi nûruna kavuşturur. **Allahü teâlâ insanlara böyle misâller verir ki, ibret alıp, îmân etsinler. Allahü teâlâ herşeyi bilir.**) olan [Nûr sûresi 35.] âyet-i kerîmede buyurup, misâl vermesi, Resûlü “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” içindir. Bu bir misâldir ki, Allahü teâlânın Resûlünün hakkında vârid olmuşdur. Ya'nî buyurmuşdur ki, Kur'ân-ı kerîm okunup bildirilmese bile, onun mubârek yüzü, nübüvvetine ve yüksek derecelerine delâlet eder. Nitelikim, Abdüllah bin Revâha “radiyallahü anh” demişdir ki: Beyt:

**Şâyet olmasa idi, Onda apaçık deliller.
Güzel görünüşü de sana hayr ile verirdi haber.**

[Sende bu hüsn-i cemâl ve hulk-ı cemîl, şânına gün gibidir rûşen delîl.]

Basîret ehli olanların mu’cizeleri ve delîlleri görmeleri muhabbetlerini kuvvetlendirir, keşf ve yakînlerini artdırır. Allahü teâlâ; [Feth sûresi 4.cü âyetinde meâlen] (... **Îmânları artsın diye, mü’minlerin kalblerine ma’nevî huzûru indirdi.**

Bütün göklerin ve yerin orduları Allahındır. Allah alîm ve hakîmdir!) buyurmuşdur.

İnsanlardan ba'zlarının ise, Resûlullah "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem" ile irtibâtları olsa da; örf ve âdetler tabî'atlarına iyice yerleştiği için [o hâller huyları hâline geldiği için], Onun ile olan münâsebetleri örtülü kalmışdır. Bu sebebe; Resûlullahın "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem" hâllerini, sözlerini ve mu'cizelerini görüp, işitmedikçe, Ona îmân etmek ni'meti ile şereflenemezler. O hâlde alâmetler ve mu'cizeler böyle kimselerin, îmânın aslina kavuşmalarına sebeb olur. Bunları görmeden îmân etmiş kimselerin ise, bunları görerek yakınları artar. Bu bakımdan Resûlullahın "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem" nübüvvetinin şâhidlerini, risâletinin delîllerini müşâhede edenler, görenler, iki kisma ayrırlırlar. Bunun gibi, âdil ve güvenilir kimselerden delîlleri ve mu'cizeleri iştenler de iki kişmdir. Bunlardan bir kısmının Resûlullah "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem" ile öyle münâsebetleri vardır ki, Onun asrından sonra, mu'cize gibi olmasa da, O Resûlün "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem" mubârek sözlerinin açıklamalarını, hâllerini ve ahlâkını iştidiklerinde, Onun nübüvvetini tasdîk ve getirdiklerine îmân ederler. Mu'cizeler ise onların îmânını ve tasdîkini dahâ da kuvvetlendirir. İkinci kısım kimseler ise, mu'cizeleri duyup, Onun "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem" nübüvvetini tasdîk etmedikçe, îmân ni'metine kavuşamazlar. Tasdîk ve îmân ni'metine kavuşdukdan sonra, mu'cizeleri mülâhaza ve ibretle düşünmek yakını artdırır. İnsanlardan diğer bir kısmının ise, Resûlullah "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem" ile münâsebetleri ve benzerlik nûru yok olmuşdur. Her ne kadar Onun "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem" nübüvvetinin delîlleri ve mu'cizeleri karşılılarında olsa da ve bunları görseler de, inâd ve kibrlerinden dolayı inanmadılar. Kureyş kabîlesinin ileri gelenleri böyledir. Îmân etmek için mu'cize istediler. Mu'cizeleri görünce, bunlar sihr ve göz boyamakdır, dediler. Mu'cizeleri görmeleri şekâvet ve bedbahtlıklarını artırmakdan başka birsey yapmadı. Mülhidler ve zındıklar da bunla-

ra dâhildir. Bunlardan sonraki asrlarda olanlar, mu’cizeleri inkâr etmişler ve etmekdedirler. İnâd ve kibr yolunu tutmuşlardır. Hâlen de böyledir. Mu’cizeleri, nübüvveti, Peygamberliği mutlak olarak inkâr etmekdedirler. Haşr, neşr, kıyâmet gününde, hesâba ve kitâba, Cennet ve Cehenneme ve Peygamberimizin “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” haber verdiği diğer husûslara îmân etmiyorlar.

İnsanlardan bir kîm kimseler de, nakl edilen delillere ve mu’cizelere inandıklarını söylüyorlar ise de, onların hepsini te’vîl ediyorlar. Onları mu’cize olmakdan çıkaracak şekilde açıklıyorlar. Mu’cizeleri, hârikul’âde hâllerî, mutlak olarak inkâr ediyorlar. Bundan dahâ acâibi de, bu inkârlarına rağmen, halkın gönüllerini kendilerine çekmek için ve onlardan çeşidli menfe’atler elde etmek için, kerâmet ve hârikul’âde hâller sâhibi olduklarını iddiâ ediyorlar. Çeşidli yalan ve hîleler ile, bilgisiz, câhil kimseleri kendilerine bağlıyorlar. Nefsimizin şerrinden ve amellerimizin kötülüklerinden Allahü teâlâya siğınırız. Allahü teâlânın hidâyete kavuşdurduğunu, kimse sapdıramaz. Onun sapdırdığını da kimse hidâyete kavuşduramaz.

Mu’cizeleri bizzat görmekveyâ âdil ve güvenilir kimse-lerden duymak, ma’lûm olduğu üzere, ba’zisinin îmân etme-sine, ba’zisinin yakınının artmasına sebeb olur. Bu sebebden dolayı Seyyid-il Mûrselînin “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” yolunda giden din âlimleri, Resûlullahın “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” ümmetine şefkat ve Onun sünnetine uymalarını teşvîk için, nübüvvetinin şâhidlerini ve risâlethinin delillerini anlatan kitâblar yazmışlardır. Resûlullahın “sal-lallahü teâlâ aleyhi ve sellem” diğer hâllerinden ve sözlerinden ayrı olarak eserlerini bu deliller ile süslemişlerdir.

Bu âlimlerden biri de derin âlim ve büyük velî Mevlânâ Abdürrahmân Câmî hazretleridir. [817 [m. 1414]de Îrânın Câm kasabasında tevellüd, 898 [m. 1492]de Hîrâtda vefât et-mışdır.] Önceki ve sonraki âlimlerin yazdığı kitâblarda bildi-rilen açık ve meşhûr haberleri topliyarak, “**SEVÂHİD-ÜN**

NÜBÜVVE Lİ-TAKVİYET-İ EHLİL-FÜTÜVVE” adı ile; bir mukaddime ve yedi rüknden meydâna gelen bir kitâb yazmıştır.

Kolların en aşağısı ve âcizi Mahmûd bin Osmân Lâmiî “Allahü teâlâ günâhlarını afv etsin”, bu kitâbın temâmını okumakla şerefledim. Muhabbetin kuvvetlenmesinde sayısız fâidelerini gördüm. Resûlullah “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” uymanın sonsuz güzelliklerini buldum. Üstâd-ı kâmil ve imâm-ı fâdîl Mevlânâ Abdürrahmân Câmînin, bu kitâbın yazılmasında, büyük bir gayret gösterdiğini ve çok zahmet çekdiğini müşâhede etdim. Açık, mu’teber ve fâide-li olması için, muhtelîf rivâyetleri ve çeşidli isnâdları almamışdır.

Resûlullahın “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” Âlinden, Eshâbindan, tâbi’înden ve tebe-i tâbi’înden meydâna gelen hârikul’âde hâlleri [kerâmetleri] de mu’cize kabîlinden yazmıştır. Çünkü, Velînin kerâmeti, Nebînin mu’cizesindendir, denilmiştir. Zîrâ, tâbi’ olmak vâsitası ile, tâbi’ olandan zuhûr eden her kemâl, tâbi’ olunana âiddir. O hâlde ümmetden parlıyan her fazîlet ve kerâmet nûru, hakîkatde nübûvvetin parlak nûrlarındanandır. Şübhe yok ki, O Nebînin mu’cizelerindendir.

Mevlâna Abdürrahmân Câmî hazretleri bu kitâbı fârisî olarak yazmıştır. Bu fakîr “Lâmiî Çelebi”, kolay anlaşılmaşı ve herkese fâideli olması için, kendi lisânımız türkçeye terceme etdim. [Mahmûd bin Osmân Lâmiî Çelebî 877 [m. 1472]de Bursada tevellüd, 938 [m. 1531]de orada vefât etmiştir.] Allahü teâlânın kemâl-i kereminden müyesser etdiği fâideli sîrlardan ve mu’teber kitâblardan yazılmış olan sahîh isnâdlardan bulduklarımı bu kitâbda topladım. Doğru yola kavuşduran Allahü teâlâdir. O düâları kabûl edicidir. Yanılmakdan ve hatâ etmekden Onasgiñmırız. Ümîd olunur ki, Hak Sûbhânehü ve teâlâ, kereminden ve herkese saçdığı ni’metlerinden âşık ve sâdik tâliblerin ve din kardeşlerimin kalblerini, bu kitâbın tedkîki ile ve bu haberlerin ve mu’cize-

lerin mülahâzâsı sebebi ile, yakîn ve îmân nûrları ile doldurup, mesrûr eylesin. Âmîn! Yâ Mucîbessâilîn.

Bu kitâbda, bir mukaddime, yedi bölüm, bir hâtime vardır:

1) Mukaddime: Nebî ve mürsel kelimelerinin ma'nâlarını ve bunlara bağlı şeyleri açıklamakdadır.

2) Birinci bölüm: Resûlullahın “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” doğumundan evvel, Peygamberliğine delîl olan alâmetler hakkındadır.

3) İkinci bölüm: Resûlullahın “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” doğumundan bi'setine [Peygamberliği bildirildiği vakte] kadar, meydâna gelen alâmetler hakkındadır.

4) Üçüncü bölüm: Bi'setden hicrete kadar meydâna gelen mu'cizelerin beyânı hakkındadır.

5) Dördüncü bölüm: Resûlullahın “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” hıcretinden vefâtına kadar olan mu'cizeleri hakkındadır.

6) Beşinci bölüm: Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” vefâtından sonra meydâna gelen ve ayrıca zemâni kesin belli olmayan veyâ bir vakte mahsûs olmayan alâmetler hakkındadır.

7) Altıncı bölüm: Eshâb-ı kirâmdan ve Ehl-i beytden [oniki imâmdan] meydâna gelen kerâmetler anlatılmakdadır.

8) Yedinci bölüm: Tâbiîn, tebe-i tâbiîn ve sofiyyeden sâdir olan kerâmetler hakkındadır.

9) Hâtime: Din düşmanlarının gördüğü cezâ ve belâlar- dan bahs edilmekdedir.

MUKADDİME

Nebî ve Mürsel [Resûl] kelimelerinin ma'nâları ve bunlarla bağlı şeylerin açıklanması hakkındaır.

Resûl, kendisine Allahü teâlâ tarafından vahy yolu ile yendi bir din gönderilen Peygamberdir. Bu din ile Allahü teâlâya nasıl ibâdet edileceğini bildiren, her asrda gelen Peygamberlere Nebî denir. Peygamberliğini bildirdikden sonra, îmân etmeyenlerle cihâd etmesi emr olunan Peygamberlere “Ülül’azm” denir. [Âdem, Nûh, İbrâhîm, Mûsâ, Isâ ve Muhammed Mustafâ aleyhissalâtü vesselâm ülül’azm Peygamberlerdir.] Nitelikim, Peygamberimize “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” Peygamberliğinin bildirildiği ilk zemânlarda; (**Senin vazîfen ancak emrleri teblîgidir!**) buyruldu. Bir zemânda da [Kehf sûresi 29.cu âyetinde meâlen], (**Ey Resûlüüm! De ki, Kur'ân-ı kerîm Rabbinizden gelen bir hâkdir. Artık dileyen îmân etsin, dileyen kâfir olsun! Çünkü biz, zâlimler için öyle bir ateş hâzırladık ki, onun kalm dîvârları kendilerini kuşatmışdır**) buyuruldu. Fekat, son zemânlarında teblîg şekli değişti. Ve Allahü teâlâ [Tevbe sûresi 36.ci âyetinde meâlen], (**... Onlar ile toptan harb edin!..**) ve [Bekara sûresi 191.ci âyetinde meâlen], (**O kâfirleri nerede bulursanız öldürünüz!**) buyurdu.

Mu’cize; Peygamberliğini bildiren bir Peygamberden, hiç kimsenin i’tirâz edemediği, âdet-i ilâhiyye dışında ve kudret-i ilâhiyye içinde meydâna gelen âdet dışı hâdiselerdir. Evliyânın kerâmetleri ve kâfirlerin istidrâcları, mu’cize ta’rifinin dışındadır. Zîrâ; Evliyâ; Nübûvvet da’vâsında bulunmaz. Dalâlet ehlinden, her ne kadar nübûvvet da’vâsında bulunanlar düşünülebilse de, Allahü teâlânın âdet-i ilâhiyyesi söyledir ki, onlar hârikul’âde işler yapmak istedikleri sırada, bu şeyler onlardan meydâna gelmez. Gelse bile bunlara karşı çıkan ve iddiâlarının aksını söyleyen bulunur. Bu da onların da’vâlarının aslsız olduğunu gösterir.

Nebî ve Resûllerden ba'zları dahâ üstündür. Allahü teâlâ Kur'ân-ı kerîmde [Bekara sûresi 253.cü âyet-i kerîmede meâlen], **(Bu Peygamberlerin bir kısmını, kendilerine verilen özellikler ile diğerlerinden üstün kıldık...)** buyurmuşdur. Süleimi, **(Hakâik)** kitâbında şöyle yazmışdır: Sehl "rahimehullah" buyurdu ki, Peygamberlerden ba'zisinin ba'zisinden üstün kılınması, ma'rifet ve tâ'at husûsundadır. Cüneyd-i Bağdâdî "rahimehullah", Temyîz ve sırrı saklamak bakımından, buyurdu. Ba'zı âlimler; cömerdlik ve ahlâk bakımından, ba'zları ise hilm ve hilkatdendir, demişlerdir. Yine âlimlerden bir kısmı, bu üstünlük, sözüne güvenirlik ve tevekkül bakımından demişlerdir. Bir kısmı da nefsin hîlelerini ve şeytânın vesveselerini bilmek bakımından, demişlerdir. Fekat, Peygamberler hakkında bu bakımdan faziletilidir diye ta'yîn etmek meşrû' değildir. [Emânet, sîdîk, teblîg, adâlet, ismet, fetânet, emnûl-azl sıfatlarının bütün Peygamberlerde bulunduğuna inanmak lâzımdır.] Nitekim Resûlullah "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem" söyle buyurmuşdur: **(Peygamberler arasında ayırm yapmayınız!).** Ancak biz, Peygamberimizin "sallallahü aleyhi ve sellem" dahâ faziletili olduğunu biliriz. Çünkü Onun, diğer Peygamberlerden faziletili olduğu nâss ile, ya'nî âyet-i kerîme ve hadîs-i şerîfler ile sâbitdir. Hadîs-i şerîfde söyle bildirilmiştir: **(Ben, Âdem oğullarının seyyidiyim, öğünmüyorum!). (Ben önce ve sonra gelenlerin en kerîmiyim, öğünmüyorum!)** Hazret-i Muhammed "aleyhi minnessalevâti efdalühâ ve minettehiyyâtü ekmelühâ" hâtemün nebiyyîn [Son Peygamber olarak] ve Seyyidil mürselîn [Bütün resûllerin en üstünü olarak], âlemlere rahmet ve kıyâmet gününün şefâ'atcisidir. Nitekim bu husûs âyet-i kerîme ile sâbit olmuştur. Allahü teâlâ [Ahzâb sûresi 40.ci âyetinde meâlen], **(Muhammed, erkeklerinizden hiçbirinin babası değil. Fekat o, Allahın resûlü ve Peygamberlerin sonuncusudur.)** ve [Enbiyâ sûresi 107.ci âyetinde meâlen] **(Ey Resûlüm! Seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik!)** buyurmuştur. **[(Mektûbât Tercemesi)** kitâbında 44.cü mektûbu okuyunuz!]

Muhammed aleyhisselâm bütün insanlara ve cinlere Peygamber olarak gönderilmiştir. Onun dîninin gönderilmesi ile bütün dinler nesh olmuş, yürürlükden kaldırılmıştır. Ona Kur’ân-ı kerîm gönderilince, diğer semâvi kitâblar nesh edilmiş, hükümleri yürürlükden kaldırılmıştır. [Bu kitâblar, dahâ önce insanlar tarafından tahrîf edilmiş, bozulmuş idi. Bugün aslı üzere Tevrât ve İncîl yokdur. Olsa bile, nesh edilmiş olduğundan makbûl değildir.] Onun gönderilmesi ile Peygamberlik son buldu. Ondan sonra Peygamber gelmeyecektir. Onun dîne da’vetinden başka, diğer da’vetler merdûddur, kabûl olunmaz. Zîrâ islâm dîni Onun gelmesi ile ve O hayatı iken kemâle erdirilmiştir. Nitekim; [Mâide sûresi 3.cü âyetinde meâlen], (**Bugün sizin dîninizi kemâle erdirdim**) buyurulması bu husûsu bildirmekdedir.

(Güzel ahlâkı temâmlamak için gönderildim) buyurulan hadîs-i şerîf de, bunu gösteren açık bir şâhiddir. O hâlde, ke-mâl üzerine fazla söylemek noksanlıklıdır. Şübhesiz ki, her kim Ona tâbi’ olmakdan yüz çevirirse ve Onun dîninin hükümlerini mutlaka kendine lâzım bilmeyip, ehemmiyyet vermez ise, şeytânın dostu ve Rahmânın düşmâni olur. Böyle kimse zindiklardan ve mülhidlerdendir. Allahü teâlâ onları zelîl eylesin! Böyle kimselerde hârikul’âde şeyler görülür ise, bunlar kerâmet cinsinden değildir. Öyle kimselerde zu-hûra gelen bu hâllere mekr ve istidrâc denir. İyi bilmek îcâb eder ki, Allahü teâlânın, bir kulun bütün murâdını yerine getirmesi, her istediğini vermesi, isterse bu verilen şeyler hârikul’âde olsun, o kulun Allahü teâlâ katında makbûl bir kul olduğunu göstermez. Bunlar, ba’zı kollarına iyilik ve ihsânıdır. Ba’zlarına da istidrâcdır. Allahü teâlâ [A’râf sûresi 182.ci âyetinde meâlen], (... **Onları derece derece aşağı indiriyoruz. Onlar bilmiyorlar**) buyurdu.

[**(Se’âdet-i Ebediyye)** kitâbinin 747.ci sahîfesinde buyuruluyor ki:

Seyyid Abdülhakîm bin Mustafâ “rahmetullahi aleyh” bir mektûbunda buyuruyor ki:

Vâridât-i ilâhiyyenin hepsi, âdet-i ilâhiyye içinde hâsıl ol-

makdadır. Ya'nî, Allahü teâlâ, herşeyi bir sebeb altında yaratmaktadır. Bu sebeblere, iş yapabilecek te'sîr, kuvvet vermiştir. Bu kuvvetlere, tabî'at kuvvetleri, fizik, kimyâ ve biyoloji kanûnları diyoruz. Bir iş yapmamız, birşeyi elde etmemiz için, bu işin sebeplerine yapışmamız lazımdır. Meselâ, buğday hâsıl olması için, tarlayı surmek, ekmek, ekini biçmek lazımdır. İnsanların bütün hareketleri, işleri, Allahü teâlânın bu âdeti içinde meydâna gelmekdedir. Allahü teâlâ, sevdiği insanlara, iyilik, ikrâm olmak için ve azılı düşmanlarını aldatmak için, bunlara, (**Hârik-ul'âde**) olarak, ya'nî âdetini bozarak, sebebsiz şeyle yaratıyor. [Her insanda nefs vardır. Nefs, Allahın düşmanıdır. Hep kötülük yapmak ister. İslâmiyyete uymak istemez. İslâmiyyete uyanların nefsleri temizlenir, düşmanlıklar kalmaz. Açlık çeken, sıkıntılı yaşıyan kâfirlerin nefsleri ise za'ifler. Kötülük yapamaz. Bunun için, Evliyâda ve papazlarda Hârikul'âde işler hâsıl olur.]

1– Peygamberlerden “aleyhimüsselâm”, tam temiz olukları için âdet-i ilâhiyye dışında ve kudret-i ilâhiyye içinde şeyle meydâna gelir. Buna (**Mu'cize**) denir. Peygamberlerin “salevâtullahi teâlâ aleyhim ecma'în” mu'cize göstermesi lâzımdır.

2– Peygamberlerin “aleyhimüsselâm” ümmetlerinin Evliyâsında, nefslerinin kötülükleri kalmadığı için âdet dışı meydâna gelen şeyle, (**Kerâmet**) denir. İbni Âbidîn, Mürtedle ri anlatırken diyor ki, [**(Mu'tezile)** ve (**Vehhâbî**)ler, kerâmete inanmadı. İmâm-ül-haremeyn ve İmâm-ı Ömer Nesefî ve birçok âlimler “rahmetullahi teâlâ aleyhim ecma'în”, kerâmetin câiz olduğunu isbât etmişlerdir.] Evliyânın kerâmet göstermesi lâzım değildir. Bunlar, kerâmet göstermek istemez. Allahü teâlâdan utanırlar.

3– Ümmet arasında, Velî olmamışlardan meydâna gelen âdet dışı şeyle, (**Firâset**) denir.

4– Fâsıklardan, günâhi çok olanlardan zuhûr ederse (**İstidrâc**) denir ki, derece derece, kıymetini indirmek demekdir.

5– Kâfirlerden zuhûr edenlere ise (Sîhr), ya'nî büyü de-nir.]

İstidrâcın ma'nâsı: Allahü teâlânın bir kimseye, istekleri-ni dünyâda vermesidir ki, o kimsenin haddi aşması, inâdi, ce-hâleti ve fesâdi artıp, her zemân ve belki her ân dergâh-ı iz-zetden [Allahü teâlâ katından] uzaklaşarak, rahmetden mahrûm kalmasına sebeb olmasıdır.

İstidrâcın kısımları:

1– Mekr: Allahü teâlâ [A'râf sûresi 99.cu âyetinde meâlen], (... Hüsâna uğrayan kimselerden başkası, Allahın mühlet vermesinden emîn olamaz.) ve [Neml sûresi 50.ci âyetinde meâlen] (Böyle bir hîle kurdular. **Biz de onların haberi olmadan, hîlelerinin cezâsını verdik!**) buyurdu. Mekr, bir kimseyi aldatmak, hîle yapmak demekdir.

2– Keyd: Allahü teâlâ [A'râf sûresi 183.cü âyetinde meâlen], (... İhsân görünüşünde, helâk ve perîşan edişim pek çetindir!) buyurdu. Mekr ma'nâsına yakındır.

3– Hîdâ: Allahü teâlâ [Nisâ sûresi 142.ci âyetinde meâlen], (Münâfiklar zanlarında, Allaha hîle yaparlar. Allah da hîlelerini başlarına geçirir.) ve [Bekara sûresi 9.cu âyetinde meâlen], (Onlar (akllarınca) Allahı ve mü'minleri aldatırlar. Hâlbuki onlar ancak kendilerini aldatırlar. Ve bunun farkında değildirler.) buyurdu. Hîdâ'; bir kimseye tahmîn etmedi-ği tarafından zarar vermekdir.

4– İmlâ: Allahü teâlâ [Âl-i İmrân sûresi 178.ci âyetinde meâlen], (İnkâr edenler, kendilerine ömr ve mühlet verişimi-zî, sakın kendileri için hayrlı sanmasın. **Biz onları sâdece gü-nâhlarını artdırsınlar diye bırakıyoruz**) buyurdu. Bu âyet-i kerîmede nümlî kelimesi, mühlet verdik demekdir.

5– İhlâk: Allahü teâlâ [En'âm sûresi 44.cü âyetinde meâlen], (... Nihâyet kendilerine verilen bu genişlik ve serbest-likle tam ferâhlandıkları sıradâ onları ansızın yakaladık) ve [Kasâs sûresi 39 ve 40.ci âyetlerinde Fir'avn hakkında me-

âlen], **(O Fir'avn ve askerleri yeryüzünde (Mısırda) hakları olmuyarak büyülüklük tasladılar. Ve zan etdiler ki, bize döndürülmeyecekler. Biz de hem Fir'avnı, hem askerlerini yakaladık da onları denize ativedik..)** buyurdu. İhlâk, çok kerre ni'met olarak verilen birşeyi sonunda azâb olarak gönderip, aldatmakdır.

O hâlde bu âyet-i kerîmelerden anlaşıldı ki, arzû edilen şeylerin ele geçmesi, se'âdete kavuşmaya, olgunluğa ve hayra delâlet etmez.

Kerâmet ile istidrâc arasındaki fark şöyledir: Kerâmet sâhibi olan kimse, unsûru latîf ve cevheri şerîf olan kerâmet ile meşgûl olmaz ve onunla ögünmez. Bilâkis, kendisinden kerâmet zuhûr edince, kendisinden meydâna gelen bu hâlin istidrâc olabileceği endîşesi ile Allahü teâlâdan korkusu iyice artar. Onun kahrîndan sakınması son derece fazlalaşır. Yâhud da, bu amellerinin dünyâda cezâsı olabilir diye düşünür. Fekat istidrâc sâhibi olan kimse, bu durum, güzel hâller ve ameller ve bu amellerin netîceleridir diye zan eder. Bunlar mekr, aldatma ve sapdırma değildir diyebilir. Kendinde bir olgunluk ve üstünlük olduğu hayâli ile insanlara hakâret nazarı ile bakar. Kendini ikâb-ı ilâhîden emîn bulur. Kötü akîbetden sakınmaz. Bu sebebden kâmil ve derin âlimler buyurmuşlardır ki; Allahü teâlâdan uzaklaşanların, ya'nî dalâlete düşenlerin ekserîsi, kerâmet gösterme makâmında düşmüşlerdir.

Şübhesiz ki, kerâmetlerin ve hârikul'âde hâllerin zuhûrundan ve çeşidli belâlardan sakınip, korkanlar, mâsivâyâ nazâr etmiyenler mekre düşmezler ve Allahü teâlâdan uzaklaşmazlar. Onlar yakîn ehli ve âlemlerin Rabbinin makbûlûdürler. Sahîh nakllerde gelmişdir ki, Bel'am bin Bâura, Bersîsa ve bunlar gibi kimseler; zemânlarında çok ibâdet ve ağır riyâzetler yapmaları sebebi ile çeşidli hârikalar, keşf ve kerâmet sâhibi olmuşlardır. Lâkin, bu hâllerin meydâna gelmesinden mağrûr oldular. Bu sebeb ile mekr-i ilâhîye düsdüler. Nihâyet köpek ve domuz mertebesine düsdüler. [İmâm-ı

Rabbânî Ahmed Fârûkî Serhendî “rahmetullahi aleyh”, (**Mektûbât**) kitabınn 2.cild 92.ci mektûbunda; hârikaları ve kerâmetleri ve Velî olmak için bunlara ihtiyâc olmadığını, kerâmet ve istidrâc sâhiblerinin nasıl ayırd edileceğini bildirmektedir. Bu mektûbun tercemesi (**Se'âdet-i Ebediyye**) kitâbında 749.cu sahîfede vardır.]

Rivâyet olunur ki, Fir'avn bir zemân Nil nehrinin yanına gelmişdi. O yürüdükce Nil akar, durduka da dururdu. Şübhesiz ki, bu gibi hâller kerâmet degildir. Mekr-i ilâhîdir [aldatmadır]. Sâhibinin perişan olmasına, Hakdan son derece uzaklaşmasına ve mahrûmiyyetine sebeb olur. [Bekara süresi 26.ci âyet-i kerîmesinde meâlen], (... **Bir çوغunu şaşırtıp, sapdırır ve yine onun ile bir çوغunu hidâyete erdirir...**) buyuldu.

Hazret-i Îsâ “salevâtullahi alâ nebiyyinâ ve aleyhim” âhîr zemânda, kiyâmete yakın, gökden inip, bizim Peygamberimizin “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” dîni ile, ya'nî islâmiyyet ile amel edecekdir. Salîbi [haçı] kırıp, içki ve domuza harâmdir, diyecekdir. Her ne kadar Peygamber efendimiz “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem”, âlem-i şehâdetde, bütün Peygamberlerden sonra ise de, âlem-i ervâhda onların evveli ve birincisidir. Nitekim, Resûlullah “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” (**Âdem aleyhisselâm su ile toprak arasında iken ben Peygamber idim!**) buyurmuşdur. Arabî beyt tercemesi:

*Her ne kadar sûretde isem de ibni Âdem,
Benim için onda babalığımı gösteren bir ma'nâ vardır.*

Bu hadîs-i şerîfin ma'nâsı şöyledir: Allahü teâlâ zâtından başka bir şeyin bulunmadığı sonsuz öncelerde, önce kendi zât-ı mukaddesine, arada vâsita olmaksızın yaptığı ilk tecellîde, herşeyin aslı önce Allahü teâlânın kendisinde idi. Bu mertebede, mevcûdâtın hakîkatleri zât-ı ilâhîden ayrı olmadıkları gibi, birbirinden de farklı değil idi. Bu mertebeye te’ayyün-i evvel veya Hakîkat-i Muhammedî denir. Diğer mevcûdâtın hakîkatleri, o hakîkatın cüz’leri ve tafsilâtıdır. Onların sûreti ile vâki’ olan tecellîler, gayb âleminde, o hakî-

katın sûretindeki tecellîden yayılmışdır. O hakîkatin varlık sûreti, önce rûhlar mertebesinde mücerret bir cevherdir ki, Şâri' [Resûlullah] "sallallahü aleyhi ve sellem" buna ba'zen akl, ba'zen kalem, ba'zen rûh ve yâ nûr buyurmuşlardır. Hadîs-i şerîflerde; (**Allahü teâlâ önce akl yaratdı.**) (**Allahü teâlâ önce kalemi yaratdı.**) (**Allahü teâlâ ilk önce benim rûhumu ve yâ nûrumu yaratdı.**) buyurulmuştur. Farklı ifâdeler, değişik i'tibârat sebebi iledir. Zîrâ ilk cevher olma mertelesi birşeyden başkası için olamaz. Diğer hakîkatlerin varlık sûreti o hakîkatin varlık sûretinden dolayıdır. Bu, mertebe mertebe aşağı inmişdir. Cismânî sûretde insan unsurundaki ferdlerin ilki Âdem aleyhisselâmdır. Onda nihâyet buldu. Hakîkat-i insanî, önce mertebe-i kalem-i a'lâdaki akl-ı evveldir. Müteayyin olur. İkinci olarak, levh-i mahfûz mertebesindeki nefs-i külliîdir, te'ayyun bulur. Üçüncü olarak, Arşı azîmdeki muhadded-i cihât-ı mekân ve müstevây-ı ism-i rahmândır. Dördüncü olarak, mertebe-i kürsiyyi kerîmdeki müstevây-ı ism-i rahîmdir. Beşinci olarak, yedinci gökdeki felek-i zûhal ve müstevây-ı ism-i Rabdir. Altıncı olarak, altıncı gökdeki felek-i müşterî ve mazhar-ı ism-i alîmdir. Yedinci olarak, beşinci gökdeki, felek-i merîh ve sûret-i ism-i kahhârdır. Sekizinci olarak, dördüncü gökdeki, felek-i şems ve âyine-i ism-i muhyîdir. Dokuzuncu olarak, üçüncü gökdeki felek-i zühre ve mir'ât-ı ism-i musavverdir. Onuncu olarak, ikinci gökdeki, felek-i utârîd ve sırr-ı ism-i Bârîdir. Ondan sonra birinci gökdeki felek-i kamer ve masdâr-ı ism-i Hâlkıdır. Ondan sonraki âlem-i anâsında ve mevâlid-i selâseden, baba sulfûne varınca, gelip, ta'yîn ve temyîz gösterir. Bu mertebelere mertebe-i istidâ' derler. Yanı mertebe-i vedî'atdır. Baba sulfünden ana rahmine düşüp, karar kılar. Bu mertebeye mertebe-i istikrâr denir. Allahü teâlâ [En'âm sûresi 98.ci âyetinde meâlen], (**Sizi tek bir nefilden yaratan Odur**) buyurmuştur. O nefس külli nefsdır. Onlar için ana rahminden istikrâr ve ata [baba] sulfünde ve sâir zikr olunan mertebelerde istidâ' vardır.

Âdem ve diğer Enbiyâ "aleyhimüsselâm" âlem-i şehâdet-

de [dünyâda] cism sûretinde ortaya çıkmadıkça, Peygamberlik sıfatı ile sıfatlanmazlar. Fekat Peygamberimiz “sallalla-hü teâlâ aleyhi ve sellem” böyle değildir. Onun mubârek rûhu yaratılınca, Peygamberlik ile müjdelendi. Nitekim; (**Âdem “aleyhisselâm” su ile toprak arasında iken ben Peygamber idim**) hadîs-i şerîfi buna işâretdir. Bütün Peygamberlerin dinlerinde icrâ olunan ahkâm, Muhammed aleyhisselâmın dîninden alınmışdır. Hakîkatde diğer Nebîler ve Resûller Onun dîninin ahkâmını teblîg için gönderilmiş olan vekîlleridir. Nitekim, Emîr-il mü’minîn Alî “radîyalla-hü anh” ve Mu’âz bin Cebel “radîyallahü anh”, Resûlulla-ha “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” vekîl olarak, ahkâmı teblîg için [dîni anlatmak için] Yemen diyârına gitdiler. Hakîkatde bütün Peygamberlerin dinleri Onun dînidir ki, nââibleri [vekîlleri] vâsıtası ile mahlûkâta ulaşmıştır. Muhammed aleyhisselâmın mubârek vücûdunun yaratılması ile bu din zâhir oldu. Allahü teâlânın hikmeti ile bütün dinler nesh edilip, başka bir din ile başka hükümler teblîg edildi. Zîrâ insanların kâbiliyyetlerinin ve istidâtlarının değişik olması, dinlerin de değişik olmasını îcâb etdirir. Nitekim, bir tabîb-i hâzik, bir hastada sarılık görse, ona göre ilâc verir. Sonra bu hastada öksürük olsa, öksürük ilâcî verir. Velhâsil hastalığa göre ilâc verir. Hastalık değişikçe ilâc da değişir. Kalbleri hasta olan insanlara, Peygamberlerden müşfik tabîb-i hâzik olmaz. Allahü teâlâ onlar hakkında [Bekara sûresi 10.cu âyetinde meâlen], (**Onların kalblerinde nifâk ve hased hastalığı vardır...**) buyurdu. [Ahzâb sûresi 6.ci âyetinde meâlen], (**Peygamberler mü’minlere (her husûsda) nefşlerinden evlâdır...**) buyurdu. Peygamber aleyhisselâm hastalıklara göre ilâc, çâre bildirir. Buna uyarlar ise, sihhât ve se’âdete kavuşurlar.

(**Fasl-ül hitâb**) kitâbında şöyle buyurulmaktadır: (Her asrda gönderilen Peygambere, o asrdaki insanların istidâtlarını içine alan bir istidât verilmiştir. Peygamberin bu istidâdi, o asr için ta’yîn edilen istidâda ve mizâca denkdir. Her asrda gönderilen Peygamberler, gönderildikleri asrda yaşı-

yan insanların kâbiliyyetlerine ve istidâtlarına gönderilir. Bu sebeple, her asrda gelen insanların kâbiliyyetlerinin farklı olmasından dolayı, dinleri de farklı oldu. Bu farklılık, dinlerin aslinin bir din olmasına mâni' değildir. Nitekim, güneşin ışığının farklı yerlerde, farklı şekilde görünmesi, bu ışıkların hepsinin aynı güneşin ışığı olmasına mâni' değildir.)

Peygamberimiz “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” Peygamberliği bildirilince, Onun istidâdi bütün Peygamberlerin istidâtlarından dahâ mükemmel ve dahâ mu’azzam ve bütün âfetlerden sâlim oldu. Şübhesiz Onun ümmetinin istidâtları da, diğer ümmetlere nisbetle dahâ mükemmel oldu. Muhakkak ki, bütün Peygamberlerin dinleri, zuhûruna ve zemâna göre sıråt-ı müstekîm-i Muhammedîde ve dîn-i mardîyye-i Mahmûde-i Ahmedîde münâderic ve dâhil oldu, toplandı. Allahü teâlâ [Âl-i İmrân sûresi 85.ci âyetinde meâlen], (**Muhammed aleyhisselâmin getirdiği islâm dîninden başka din istiyenlerin dinlerini, Allahü teâlâ sevmez ve kabûl etmez. Dîn-i islâma arka çeviren, âhirette ziyân edecek, Cehenne-me girecekdir!**) buyurdu. Sîrât-ı müstekîm olan tevhîd yolunda bütün Enbiyâ ve asfiyâ birleşmişlerdir. Allahü teâlâ [Âl-i İmrân sûresi 64.cü âyetinde meâlen], ((Resûlüm), **de ki: Ey kitâb ehli** (Hristiyan ve yehûdîler)! **Bizimle sizin aramızda müsavî bir kelimeye gelin. Allahdan başkasına tapmayalım, Ona hiç birşeyi ortak koşmayalım...**) buyurdu. Ya’ní, ey ehl-i Tevrât ve İncîl, geliniz bir kelime ile azm; kabûl ve amel edelim. Bu husûs hakkında Tevrât, İncîl ve Kur’ânda ihtilâf yokdur. Muhkemât kabilinden olanlar nesh kabûl etmez. Aramızdaki o kelime şudur: Allahdan başkasına tapmayalım ve Ona şerîk tutmayalım. Zîrâ tarîk-ı tevhîdden gayrisine tâbi’ olmak azgınlık ve dalâlete sebeb olur. Allahü teâlâ [En’âm sûresi 153.cü âyetinde meâlen], (... **Başka yollara ve dînlere uyup gitmeyin ki, sizi Onun yolundan saptırıp parçalamasınlar...**) buyurdu. Tevhîdin kemâli de söyledir ki, kul Allahü teâlânın tasarrufu karşısında bütün arzû ve isteklerden uzak olmalıdır. Nitekim Seyyidüttâife hazret-i Cüneyd “rahmetullahi teâlâ aleyh” şöyle buyurmuşdur: “Tev-

hîd, kulun, Allahü teâlânın huzûrunda, Onun takdîr ve tassarrufları, kulun üzerinde cereyân edinceye kadar zîr etmiş olmasıdır. Nitekim, Resûlullah “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” fenâ fillâh mertebesinde cümle Enbiyâdan dahâ yüksek mertebede ve tevhîdde efaldır. Şübhesiz ki, Allahü teâlâ Ondan sâdir olan fi’li Ona nisbet etmeyip, kendi zât-ı mukaddesine izâfet edip [Enfâl sûresi 17.ci âyetinde meâlen], (**Ey Resûlüm, kâfirlere atdığını sen atmadin, onları Allahü teâlâ atdı**) buyurdu. Bu cins iş hazret-i Dâvûd aley-hisselâmdan sâdir olduğu vakt, Allahü teâlâ [Bekara sûresi 251.ci âyetinde meâlen] (**Dâvûd “aleyhisselâm” da düşmân hükümdârı Câlûtu öldürdü**) buyurdu. Hazret-i Mûsâ aley-hisselâm, Tûr dağına tecellî kıldığıni görünce, bayılıp, yere düştü. Allahü teâlâ [A’râf sûresi 143.cü âyetinde meâlen] (**Nihâyet Rabbi, o dağa tecellî edince, onu yer ile bir etdi. Mûsâ da bayılarak yere düştü**) buyurdu. Hazret-i Seyyidil mürselin Muhammed aleyhisselâma bütün ni’metler ve azâblar gösterildi, hâlinde bir zerre değişiklik olmadı. Allahü teâlâ [Necm sûresi 17.ci âyetinde meâlen] (**Gözü ne kaydı, ne de aşdı**) buyurdu. O hâlde, O Sultân-ı Enbiyâının “sal-lallahü aleyhi ve sellem” cümle Enbiyâya bağlı olması, bütün dinler Onun dîninin tufeylisi olması tabî’îdir. Allahü teâlâ hadîs-i kudsîde (**Sen olmasaydım mahlûkâti yaratmazdım**) ve [Duhâ sûresi 5.ci âyetinde meâlen] (**İleride** (kıyâmet günü), **Rabbin sana** (şefâ’at makâmını) **verecek de hoşnûd olacak-sın**) buyurdu. Bu âyet-i kerîmenin tefsîrinde demişlerdir ki; (Cümle mahlûkât benim rızâmî isterler ve biz senin rızâni isteriz. Havas her ne kadar havas ise de senin makâmin yanında âmîlerdir. Hâsdan da hâs olan sensin yâ Muhammed. Hâkîkat şudur ki, O hazretin mertebesinin kemâlini ve yüksekliğini hakkıyla kimse idrâk edemez.) Beyt:

*Nebîyi nebî tanıyabilir,
Mustafâyi da Âli tanıyabilir.*

*[Çün aşk denizi dalgalandı,
ol dürr-i yetîm, zâhir oldu.*

*Şânında buyurdu, Hâlkı pâk
(levlâke levlâk lemâ halaktül eflâk).*

*Mahmûdu Muhammedü mübeccel,
mahbûb-i Hudâ, nebiyyi mürsel.*

*Doğdukda, o şemsin ziyâsı,
doldurdu bütün kâinatı.*

*Gördü Onu, basîr olanlar,
görmüyor, yalnız, kör olanlar.*

*O gonca, Mekkede açıldı,
kokusu dünyâya saçıldı.*

*Zerredir, O güneşden el'ân,
âlemdeki ilm ile irfân.*

*Bugün dolduran, rûy-i zemîni,
ilmler, O gülün bir filizi,*

*Ol güneşin olmasa berki,
kim parlatırdı şark-i garbı?*

*Olmasa, Endülüs okulu açık,
kim Avrupaya tutardı ışık?*

*İlm merkezi Semerkand, Bağdâd,
etdi, yer yüzün cehilden âzâd.*

*Böylece, kapladı her yeri,
hızla envâr-ı Muhammedî.*

*İnsâf et, ey inadçı insâf,
meydânda değil mi, ilm-i eslâf?*

*Kim eyledi Mustafâ gibi,
tevhîd-i Cenâbı ezeli?*

*Verdi mi, öyle dersi irfân,
Hittit ve Âsûr, Roma, Yunân?*

*Ölçülse, Tevrât, Zebûr, İncîl,
üstün elbet, Kitâb-ı tenzîl.*

*Bir mu’cizedir, nûr-i Kur’ân,
değişmez hiç, durdukca cihân.*

*Kiyâmete dek, olur mer’i,
şübhe edene, (Fe’tû) emri.*

*Yehûd, mason, komünist şimdî,
Kur’âna, hep, hucûma geçdi.*

*Her asrda böyle çatdı a’dâ,
biri zafer bulmadı aslâ.*

*Cünkü, onu Cenâb-ı Bârî,
değişikliklerden kıldı ârî.*

*Şer’ ile yaydı, o Nebî,
Yer yüzüne ilmi, edebi.*

*Kim giderse onun izinde,
iyilik bulur her içinde.*

*Her kim ki, bu yola özenir,
güzel sıfatlarla bezenir.*

*Ümmîdir, egerçi, o Nebî,
ilm ile doldurdu heryeri.*

*Ümmî ki, sözlerinde parlar,
her mahlûka âid haklar.*

*Ümmî idi, hocası yokdu,
fenne uygun âyet okudu.*

*Seçilmiş, sevgili iken o,
dâim beğenirdi yokluğu.*

*Emrine geçmişken memâlik,
uç gömleğe degildi mâlik.*

*Askeri olurken muzaffer,
açlığı sever idi ekser.*

*Çok mal bulunmazdı evinde,
fevtinde, görüldü, zırhı rehinde.*

*Vârını fakîre verirdi,
yoksul olunca, sevinirdi.*

*Ekser zemân gördüğü şeyler,
yanında, dünyâ neye değer?*

*İhsânları, herkese çokdu,
birşey yok demek, onda yokdu.*

*Ba'zan, o kadar çok verirdi,
düşmânları hep, eğilirdi.*

*Şefkatı boldu, her leîme,
müşfik babaydı, her yetîme.*

*Her işinde vardi, çok hikmet,
hiç etmedi kimseye minnet.*

*Hastayı ziyâret ederdi,
derdliyi şifâyâb ederdi.*

*Teheccüdü hiç bırakmadı,
Allah korkusundan yatmadı.*

*Tutardı herkesi, Peygamber,
hep kendi nefşile berâber.*

*İftihâr ederdi, kullukla,
huylu idi, ilâhi hulkla.*

*Bir mektebe oldu, müdâvîm,
Allahdı, zâtına muallim.*

*Anlatmak için Rahman, anı,
Kur'ânda hoş etdi beyâni.*

*Haşra dek, Şâh-i enbiyâya,
olsun salevât, bî nihâye!*

*Olsun Âline, Eshâbına,
salât, selâmi âcizâne!]*

Enbiyâ “aleyhimüsselâm” bütün insanlardan edaldır. Evliyâdan ve siddîklardan hiçbir kimse, ne kadar yüksek olursa olsun, Enbiyâ derecesine erişemez. Sultân-ül ârîfîn hazret-i Ebû Yezîd Bistâmî “kaddesallahü sirrehül’azîz” buyurmuşdur ki: “Siddîkların yükseldiği en son makâm, Enbiyânın hâllerinin başladığı ilk makâmdir.” İbni Attâr “rahi-mehullah” buyurmuşdur ki: (Resüllerin en aşağı derecesi Nebîlerin en yüksek mertebesidir. Nebîlerin en aşağı mertebesi, siddîkların en yüksek mertebesidir. Siddîkların en aşağı mertebesi, şehîdlerin en yüksek mertebesidir. Şehîdlerin en aşağı mertebesi, sâlihlerin en yüksek mertebesidir. Sâlihlerin en aşağı mertebesi, mü’mînlerin en yüksek mertebesidir.) Geçmiş evliyânın ba’zlarından şöyle nakl edilmiştir: Vilâyet nübüvvetden edaldır. Şuna mebnîdir ki, Nebînin iki yönü vardır. Birisi vilâyet yönüdür ki, bâtinî nübüvvetdir. Diğerî, nübüvvet yönüdür ki, zâhiri vilâyetdir. Her Nebî vilâyet cihetile Hak Sübâhânehü ve teâlâ hazretlerinden ihsân ve feyz alıp, nübüvveti cihetile mahlûkâta verir. Şübhesiz ki o yönyle onunla mu’âmele-i hak edib cem’iyet huzûru hâsil olur. Şu cihetden eddal ve şereflidir ki, onunla mahlûkâta iltifât olunup, mihnet ve zahmet yükü çekilir. Gerçi Enbiyâya “aleyhimüsselâm” her çeşid belâ ve mihnet, safâ ve râhat cem’iyetin artması, kurbetin ziyyâdeleşmesi içindir.

Fârisî beyt tercemesi:

**Dost altın gibi, belâ da ateş gibidir,
Hâlis altın, ateş içinde saf hâle gelir.**

Vilâyet nübüvvetden edaleri Nebînin vilâyet yönü nübüvvet yönünden edaldır demekdir. Yoksa Velînin vilâyeti, tâbi’ olduğu Nebînin nübüvvetinden edaldır demek değildir. Zîrâ Nebînin vilâyet ciheti evliyâullahın vilâyet cihetinden ekmel ve etemâm oldukça sonra nübüvvet ciheti fazladır. Âriflerin büyüklerinden ba’zları şöyle buyurmuştur: Ehlullahdan birinin, (Vilâyet nübüvvetden dahâ yükseksemdir), dediğini işitirsenveyâ ondan sana böyle bir söz nakl edilirse, o bununla Nebînin vilâyetinin nübüvvetinden dahâ yüksek olduğunu kast etmekdedir. Veyâ böyle bir zât, velî,

nebî ve resûlden üstün derse, o bu sözüyle bir peygamberin vilâyetinin nübüvvetinden üstün olduğunu kast etmekdedir.

Eğer bir kimse vilâyet ve nübüvvet cihetlerinin temâmına nübüvvet diye ad verse, o zemân nübüvvet vilâyetden edfâl olur. Zîrâ bir bütün parçalarından edfâldir. Hâce Muhammed bin Alî “kaddesellahü teâlâ sirruhümâ” buyurmuşlardır ki: (Enbiyânın nihâyeti evliyânın bidâyetidir. Bu ilmde azîmete ve tarîkatın parlaklığına işaretdir. Ya'nî Enbiyânın şerî'atde nihâyeti evliyânın tarîkat sülûkunda bidâyetidir. Zîrâ Enbiyâ “aleyhimüsselâmin” dinleri zemânlarının sonunda kemâle erişir. Nitekim hazret-i Muhammed Mustafâya “sal-lallahü aleysi ve sellem”, Allahü teâlâ [Mâide sûresi 3.cü âyetinde meâlen], (**Bugün sizin dîninizi kemâle erdirdim ve sizin üzerinize ni'metlerimi temâmladım**) buyurdu. O hâlde velî kemâli şerî'atle sülûke başlamayınca velîlik vilâyetine adım atamaz. Mekkede nâzil olan ahkâm ile amel edip, Medînede nâzil olan ile amel etmese aslâ vilâyet sırrına ermek mümkün değildir. Belki inkâr eylese, Allahü teâlâ korusun, kâfir olur. Ma'lûm oldu ki velînin vilâyetinin başlangıcı nebînin şerî'atinin nihâyetinde vâki' olan hükümleri kabûl edip, it-tibâ eylemekdir.) [Nübüvvetin kemâlâtı yanında, vilâyetin kemâlâtı hiç gibidir. Vilâyet nübüvvetden edfaldır diyen te-savvuf erbâbı, henüz yolu temâmlamamış sekr hâlinde olurlardır. Sekrden sahva gelince, Nübüvvet kemâlâtının, vilâyet kemâlâtından üstün olduğunu, hattâ bir Peygamberin vilâyetinin, nübüvvetine ulaşmayıacağını anlarlar. Vilâyet kemâlâtı, nübüvvet kemâlâtı yanında denize nazaran bir damla su gibidir. Nübüvvetin ve vilâyetin kemâlâtını açıklamakda, İmâm-ı Rabbânînin “radîyallahü anh” (**Mektûbât**) kadar kıymetli bir kitâb dahâ yazılmamışdır.]

Doğru yola kavuşduran Allahü teâlâdir. Ni'mel mevlâ ve ni'meddelîl.

BİRİNCİ BÖLÜM

Muhammed aleyhisselâm doğmadan önce meydâna gelen ve peygamberliğine müjde olan alâmetler:

● Irbâz bin Sâriye “radîyallahü teâlâ anh” şöyle rivâyet etmiştir: Hazret-i Resûl-i ekrem “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” buyurdu ki: Âdem aleyhisselâmin cesedi toprak hâlinde ve henüz rûh verilmemiş hâlde iken, Allahü teâlâ katında benim adım “**Hâtemünnebiyyîn**” diye yazılmıştı. Size hâlimin başlangıcından bahsedeyim diyerek buyurdular ki: Hazret-i İbrâhîm aleyhisselâm şöyle düâ etmiştir: [Bekara sûresi 129.cu âyetinde meâlen] (**Yâ Rabbî! Onlara senin âyetlerini okuyacak bir resûl gönder.**). Îsâ aleyhisselâm da şöyle müjde vermiştir: [Saf sûresi 6.cı âyetinde meâlen] (**Ey İsrâîl oğulları! Ben size Allâhim peygamberiyim. Tevrâtın tasdîkcisi ve benden sonra gelecek bir peygamberin müjdeci olarak geldim ki, o peygamberin ismi “Ahmed”dir...**).

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” yine şöyle buyurdu: Annem Âmine kendisinden bir nûrun doğuya ve batıya yayıldığını görmüştür. O nûrun aydınlığında Şâmin köşkleri ve serâyları görünmüştür.

● Tevrâtın ilk âyeti: “Allahü teâlâ önce mu’azzâm bir nesneyi yaratdı. Sonra gökleri, sonra da yeri yaratdı.” Bu âyetde geçen “Vehîm” kelimesi büyük şân sâhibi ma’nâsında olup, Muhammed aleyhisselâmin rûhu demekdir. Nitekim hadîs-i şerîfde şöyle buyrulmuşdur: (**Allahü teâlânın ilk yaratdığı şey benim rûhum veyâ nûrumdur**). Eğer yehûdîler derlerse ki bundan murâd neden Muhammedin “aleyhisselâm” rûhu olsun? Cevâb olarak deriz ki, size göre harflerle hesâb mu’teberdir. Nitekim Tevrâtda bir âyetde geçen “Be-zât” kelimesinin dörtyüzon demek olduğunu söylersiniz. Bununla Süleymân aleyhisselâmin Beyt-i mukaddesi binâ etmesinden dörtyüzon sene sonra harâb olur diye söylemeniz

gerçekleşdi. Bunun birçok başka misâlleri de vardır. Rivâyet olunur ki, Muhammed aleyhisselâma yehûdî âlimlerinden bir gurup geldiler ve yâ Muhammed! İşitdik ki, sana “Elif lâm mîm” âyeti gelmiş. Bu senin ümmetinin yetmişbir sene hükm süreceğine işaretdir dediler. Bunun üzerine Muhammed aleyhisselâm buyurdu ki: Bana sâdece “Elif lâm mîm” gelmedi. “Hâ mîm ayn sîn kaf” ve “Kaf ha yâ ayn sâd” ve “Elif lâm ra” ve “Elif lâm mîm sâd” âyet-i kerîmeleri de geldi. Yehûdî âlimleri bunları işitince işimiz çok zorlaştı yâ Muhammed “aleyhisselâm”, diyerek ayrılp gitdiler.

Tevrâtın ilk âyetinde geçen “El vehîm” kelimesini harf hesâbiyla hesâb ederek doksaniki çıktılığını gördük. Bu rakam “Muhammed” ismine uygundur.

Yine i'tirâz ederek (El vehîm) kelimesi Tevrâtın ilk âyetinde geçen mu'azzâm bir nesne kelimesinin mef'ulü değil failidir. Ya'nî mu'azzâm nesne yaratandır, yaratılan değildir derlerse iki dürlü cevâb veririz. Birincisi, cümlede geçen “gökleri yaratdı” ifâdesinin mu'azzâm nesneye atf edilmesi yanlış olur. İkincisi, yaratma fi'linin fâili içinde gizlidir. Ya'nî yaratın Allahü teâlâdir. Nitekim, Tevrâtda bu ifâdenin birkaç satır altında açıkca, “Allahü teâlâ bir mu'azzâm nesneyi gökleri ve yerleri yaratdı. Allah en iyi bilen ve en iyi hükm sâhibidir” yazılıdır.

● Muhammed aleyhisselâmin peygamberliğine önceden müjde olan haberlerden biri de şöyledir: Tevrâtın beşinci sıfırının ikinci căz'ünde, yehûdî âlimlerinden yetmiş kişinin doğruluğunda ittifak etdikleri bir âyetde, iki yönden Muhammed aleyhisselâmin peygamberliğine delîl vardır. Bu âyetin ma'nâsı şudur: “Yâ Mûsâ! Muhakkak ki, Benî Isrâîlin kardeşlerinin oğullarından senin gibi bir peygamber göndereceğim. Kelâmımı onun diliyle bildiririm. O Peygamber emrlerimi kavmine bildirir. Kabûl etmeyenlerden elbette intikâm alırım.” Bundaki delillerden biri şöyledir: Isrâîl Ya'kûb aleyhisselâmin ismidir. Benî Isrâîl de onun kavminin ismidir. Ya'kûb aleyhisselâminbabası İshak aleyhisselâmdir. İshak aleyhisselâmin kardeşi ise İsmâ'il aleyhisselâmdir. Be-

nî İsrâîlin kardeşlerinin oğulları, amcalarının oğulları demekdir. Mûsâ aleyhisselâmdan sonra İsmâ'îl aleyhisselâmın soyundan sâdece Muhammed aleyhisselâm peygamber olarak gelmişdir. İkinci yönden ise âyet-i kerîmede geçen “Senin gibi” ifâdesinden maksad, peygamberlik baki-mindandır. Bütün vasflarda değildir. Nitekim Tevrâtda bu âyetden önce ve sonraki âyetleri bu ma'nâyi kuvvetlendirerek, Benî İsrâîlin kardeşlerinin oğullarından ya'nî İsmâ'îl aleyhisselâm neslinden gelen peygamberin ülül'azm, din ve kitâb sâhibi olduğu bildirilmekdedir. Mûsâ aleyhisselâmdan sonra, bu vasfda sâdece Muhammed aleyhisselâm gelmişdir. Bu peygamber yehûdî âlimlerinin zan etdiği gibi, Yûşâ bin Nûn olamaz. Çünkü o, Benî İsrâîldendir ve din sâhibi değildir. Yine Nasrânî patriklerinin zan etdikleri gibi Mûsâ aleyhisselâmdan sonra gelen din sâhibi peygamber Îsâ aleyhisselâm da değildir. O da İsrâîl oğullarındandır ve din sâhibi değildir. Nitekim Încilde Îsâ aleyhisselâmın şöyle dediği yazılıdır. “Ben Mûsânın “aleyhisselâm” dînini değiştirmek için gelmedim, temâmlamak için geldim.”

● Tevrâtda şöyle bildirilmiştir: Ya'kûb aleyhisselâm kavminin toplanmasını emr etdi ve onlara âhir zemânda gelecek bir Peygamberden şöyle haber verdi. “Hâkimin hükmü ve râsimin resmi ancak bütün kabîlelerin ve cemâ'atlerin et-râfında toplanacağı kimsenin gelmesiyle yürürlükden kal-kar.” Ya'kûb aleyhisselâm kavmine söylediği hâkim sözüyle, din ve hükm sâhibi Mûsâ aleyhisselâmî, Râsim sözüyle de Onun dînini temâmlayan Îsâ aleyhisselâmî kasdetmiştir. Hazret-i Mûsâ ve hazret-i Îsâdan “aleyhimesselâm” sonra etrâfında bütün insanların toplandığı din sâhibi peygamber şeksiz şübheleriz bizim peygamberimiz Muhammed aleyhisselâmdir. O sâdece bir kavme değil, bütün insanlara gönderildi. Ondan başka bütün insanlara gönderilen bir Peygamber yokdur.

● Tevrâtda hazret-i İbrâhîme “aleyhisselâm” şöyle hitâb olunmakdadır: “Ben senin dünyâni İsmâ'îl aleyhisselâm için

kabûl etdim. İsmâ'îli “aleyhisselâm” de Bemâdmâd ile bereketlendirdim.” Bemâdmâd kelimesindeki harfler hesâb edilince Muhammed kelimesindeki harfler gibi doksan iki çıkıyor. O hâlde Tevrâtâdaki bu âyetde “İsmâ'îli “aleyhisselâm” Muhammed ile “aleyhisselâm” bereketlendirdim” demekdir. Allahü teâlâ Tevrâtâdaki İsmâ'îli aleyhisselâmın bereketinden bahsettiği her âyetde hep Bemâdmâd kelimesine uygun getirmiştir. Eğer i'tirâz ederek, Bemâdmâd kelimesindeki (bâ) harfi sila içindir, ile ma'nâsına nadır. Bâ harfi kelimenin kendi harfi değildir. Mâdmâd ile İsmâ'îli bereketlendirdim demekdir. Mâdmâd kelimesinin harf sayısı Muhammed kelimesine denk değildir derlerse bunun cevâbı söyledir: İbrânî dili kâidelerine göre aynı iki harf bir kelimedede gelirse ve biri zâid biri de kelimenin asıldan olursa telâffûz zor olacağından zâid olan harf kaldırılır. Nitekim yehûdî âlimleri Tevrâtâtin tefsîrlерinde bunu beyân etmişlerdir. İşte bemâdmâd kelimesinde de ile ma'nâsına gelen (be) harfi kaldırılmış, kelimenin asıldan olan (be) harfi kalmıştır.

● Tevrâtâtin son âyetinde: “Allahü teâlâ Sînâdan geldi. Sâiri şerefleştirdi, Fârân dağından göründü.” buyulmakdadır. Burada gelmek, şerefleştirmek ve görünmek, Allahü teâlânın zâtının değil, ism-i câmi'inin zuhûrundan bir zuhûrdur. Sînâ kelimesi ile Mûsâ aleyhisselâmın makâmı olan Tûr dağı kasdedilmişdir. Sâir, Şâm dağlarında bir yerin adıdır. O makâmda Ya'kûb nebînin “aleyhisselâm” kardeşi Veîs pâdişâhlık yapmışdı. Nasarâ onun neslindendir. Fârândan murâd Mekkede bir dağdır ki, Muhammed aleyhisselâmın makâmıdır. Orası İsmâ'îli aleyhisselâmın da makâmı idi. Peygamber efendimiz “sallallahü aleyhi ve sellem”, hazret-i İsmâ'îlin “aleyhisselâm” neslindendir.

● Hayuk nebî “aleyhisselâm” şöyle buyurmuşdur: Tevrâtâda şöyle yazılıdır: “Allahü teâlâ Fârân dağından bir peygamber getirir. Gökler Ahmed tesbîhi ile dolar. Onun ümmeti karada olduğu gibi, denizde de ata biner. O yeni bir kitâb ile gelir. Beyt-i mukaddesin yıkılmasından sonra tanınır.”

● Şu'yâ nebî “aleyhisselâm” şöyle buyurmuşdur: “Biri merkeb üzerinde, biri de deve üzerinde iki kimse gördüm ki, yeryüzünü aydınlatıyorlardı.” Merkeb üzerindeki Îsâ aleyhisselâmdir. Deve üzerindeki Peygamber Efendimizdir “sallallahü aleyhi ve sellem”. Yine o şöyle buyurmuşdur: “Ben deve üzerine binen bir zât gördüm. Onun yüzü ay gibidir.” Hazret-i Mûsâ Benî İsrâile vasiyyetinde, “Size, kardeşleriniz oğullarından bir peygamber gelecekdir. Onu tasdîk ediniz ve sözlerini dinleyiniz” buyurdu.

İbni Abbâsdan “râdiyallahü anhümâ” şöyle rivâyet edilmişdir: “Peygamber efendimizin “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” Tevrâtda, Ahmed, Dâhûk, Kattal, deveye binici ve yün hırka giyen, kırıntılarla iktifâ eden, kılıcı yanında gibi ism ve sıfatlar ile geçtiği haber verilmiştir. Dâhûk kelimesinin ma'nâsı; güler yüzlü, herşeye üzülmeyen demekdir. Ba'zen mubârek azi dişleri görünunceye kadar gülerdi. (**Ben latîfe ederim, amma, doğrudan gayri söylemem!**) buyurmuştur. Yalan söylemeden şaka yapardı. Bir gün bir ihtiyâr kadına, ihtiyâr kadınlar Cennete giremez, buyurdu. O ihtiyâr kadın ağladı. Bunun üzerine ihtiyâr kadınlar gençleşirler, sonra Cennete girerler buyurdu. Bu ma'nâya işâretdir ki, Allahü teâlâ [Âl-İ İmrân sûresi 159.cu âyetinde meâlen], (**Sen Allah-dan gelen bir merhamet sâyesindedir ki, onlara** (Eshâbına) yumuşak davranışın. Eğer sert, katı yürekli olsaydın, muhakkak onlar etrafından dağılp gitmişlerdi...) buyurdu. Kattâl kelimesinin ma'nâsı, Allahü teâlânın düşmânlarıyla harb etmeye son derece harîs demekdir. Kılıcı yanında demek, kılıcını kullanmakda behâdir ve şeca'ât sâhibidir ve tek başına gazâ eyler demekdir. Emîr-ül mü'minîn Alî “râdiyallahü anh ve kerremallahü vecheh” şöyle buyurmuştur: “Biz savaşın en şiddetli anlarında Resûlullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” sığınırıydık. Hepimizden önce düşmâna O yaklaştırdı.”

● Zebûrda, Dâvûd aleyhisselâmin şöyle düâ etdiği bildirilmiştir: “Yâ Rabbî! Fetret, câhilîyyet devrinden sonra sünneti ikâme edecek din sâhibi bir Peygamber gönder.” Dâvûd aleyhisselâmdan ve Tevrâtda bildirilen dînin yok olmasın-

dan sonra, bizim peygamberimiz Muhammed aleyhisselâm- dan başka peygamber gelmemiştir. Îsâ aleyhisselâm, Tevrâtın hükmüne muvâfîk ve Mûsâ aleyhisselâmın dînini tekmîl için gönderilmiştir.

● İmâm-ı Abdürrahmân Cevzî “rahmetullahi aleyh” (**Kitâb-ül-vefâ fî-fadâilil-Mustafâ**) kitâbında şöyle yazmıştır. Ebû Nu’aym “rahmetullahi aleyh” Sa’d bin Abdürrahmân Mugâfirînin şöyle rivâyet etdiğini naklen bildirmiştir: Bir gün Ka’b-ül-Ahbâr “radîyallâhü anh” bir yehûdî âliminin ağladığını gördü. Niçin ağlıyorsun diye sordu. Ba’zı şeyleri hâttırıldım, o sebeble ağlıyorum, dedi. Bunun üzerine Ka’b “radîyallâhü anh” istersen seni ağlatan şeyleri sana söyleyeceğim, beni tasdîk edeceksin, dedi. Yehûdî âlimi söyle deyince, şöyle dedi: Mûsâ aleyhisselâm Tevrât dan okuyarak: Yâ Rabbî! Ben bir ümmet gördüm ki, onlar ümmetlerin hayrılısıdır. Îmân etmeleri için insanlara emr-i ma’rûf ve nehy-i münker yaparlar. İlk ve son kitâba inanırlar. Dalâlet ehlîne karşı cihâd ederler. Bir gözü kör olan Deccâl ile savaşırlar. Bunları bana ümmet eyle dedi. Allahü teâlâ; yâ Mûsâ! Onlar Ahmedîn “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” ümmetidir, buyurdu. Bunları dinleyen yehûdî âlimi doğru söylediñ yâ Ka’b diyerek, onu tasdîk etti. Ka’b “radîyallâhü anh” sözlerine devâm ederek şöyle dedi: Mûsâ aleyhisselâm Tevrât dan okuyarak: Yâ Rabbî! Bir ümmet buldum ki, onlar çok hamd ederler ve hükm edicidirler. Bir iş yapmak isteyince inşâallah derler. Onları bana ümmet eyle, dedi. Allahü teâlâ, yâ Mûsâ! Onlar Ahmedîn “aleyhisselâm” ümmetidir, buyurdu. Yehûdî âlimi, doğru söylediñ yâ Ka’b, dedi. Yine Ka’b “radîyallâhü anh” şöyle devâm etti: Mûsâ aleyhisselâm Tevrât a bakıp, yâ Rabbî, ben bir ümmet görüyorum ki, onlar yükseğe çiksa tekbîr getirirler, alçak yere inseler hamd ederler. Onlar için yeryüzünün toprağı temiz kılldı. O toprakla necâsetden ve hadesden, cünüblükden, su ile temizlendikleri gibi temizlenirler. Yeryüzü onların mescidleridir. Ya’ñî nerede dilerlerse orada ibâdet ederler. Onları bana ümmet eyle, dedi. Allahü teâlâ, yâ Mûsâ! Onlar Ahmedîn “aleyhisselâm” ümmetidir, buyurdu.

din “aleyhisselâm” ümmetidir, buyurdu. Yehûdî âlimi, doğru söylüyorsun ey Ka’b, dedi. Yine şöyle anlatdı: Mûsâ aleyhisselâm Tevrâtda okuyup, yâ Rabbî, bir ümmet gördüm ki, onlar merhamet edilmiş ve za’îf kimselerdir. Kitâbullaha vârisdirler ve seçilmişdirler. Allahü teâlâ [Fâtır sûresi 32.ci âyetinde meâlen] (... **Onlardan da kimi nefslerine zulm edicidir, kimi kötülük ve iyiliğe müsâvî gidendir, kimi de Allâhın izniyle hayrlarda ileri geçendir. İşte bu** (Kur’âna vâris olmak), **büyük ihsândır**) buyurdu. Onlardan merhamet edilmemiş kimse görmedim. Onları bana ümmet eyle, dedi. Allahü teâlâ, Onlar Ahmedin “aleyhisselâm” ümmetidir, buyurdu. Yehûdî, Ka’ba “radîyallahü anh” doğru söyledi, dedi. Yine şöyle anlatdı: Mûsâ aleyhisselâm, Tevrâtda görecek, yâ Rabbî, ben bir ümmet buldum ki, onların mushafları kalblerindedir. Nemâz kılarken melekler gibi saf tutarlar. Mescidlerinde bal arısı gibi sesleri işitilir. Onlardan pek azi Cehenneme gider. Onları bana ümmet eyle deyince, Allahü teâlâ, yâ Mûsâ “aleyhisselâm”, onlar Ahmedin “aleyhisselâm” ümmetidir, buyurdu. Yehûdî âlimi, doğru söyledi yâ Ka’b dedi. Mûsâ aleyhisselâm, Muhammed aleyhisselâmin ümmetine verilen hayırları ve üstünlükleri görünce, Onun ümmetinden olmak istedi. Allahü teâlâ Mûsâ aleyhisselâma şu üç âyeti bildirerek onu tesellî eyledi: Birincisi [A’râf sûresi 144.cü âyetinde meâlen] (**Yâ Mûsâ, ben (seni) peygamber göndermekle ve (seninle vâsıtâsız) kelâm etmeye, seni asrının insanları üzerine seçdim. Şimdi şu sana verdigim emr ve yasakları al da şükr edenlerden ol.**), ikincisi [A’râf sûresi 145.ci âyetinde meâlen] (**Biz Mûsâ için Tevrâtın levhalarında herşeyden yazdık: Nasihatlara ve din hükümlerinin açıklanmasına âid her şeyi...**), üçüncüsü [A’râf sûresi 159.cu âyetinde meâlen] (**Mûsânın kavminden insanları doğru yola götürür ve hak ile adâlet yapar bir toplulukvardı.**) buyuruldu.

Bu anlatılan şeyler, Resûlullah “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” tarafından da bildirildiği, hadîs-i şerîf kitâblarında vardır. Tafsîlâtı o kitâblardadır.

- Yine Abdürrahmân Cevzî “rahmetullahi aleyh” İbni

Ömerin “radîyallâhü anhümâ” şöyle rivâyet etdiğini bildirmiştir. Ka’b “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Bir kimse bana rü’yâsında insanların mahşer günü hesâb için toplandığını gördüm dedi ve şöyle anlatdı: Peygamberler “aleyhi-müsselâm” da’vet edildi. Herbiri ümmetiyle geldi. Herbirinin iki nûru vardı. Kendilerine tâbi’ olanların ise birer nûru vardı ve o nûr ile yürüyorlardı. Sonra Muhammed “sallalla-hü aleyhi ve sellem” da’vet olundu. Onun başında ve sakalında olan kıllar sayısınca nûrları vardı. Ona tâbi’ olanların ise ikişer nûru vardı. O iki nûrla koşuyorlardı. Ka’b “radîyallâhü anh” dedi ki: Ben o kişinin anlatıklarının rü’yâ olmadığını zan etdim ve bunları sana kim anlatdı dedim. Bunları rü’yâmda gördüm deince, rü’yânda mı gördün dedim, evet, dedi. Bunun üzerine Ka’b “radîyallâhü anh”, dedi ki: Nefsim kudretinde olan Allah hakkı için bunlar doğrudur. Bu Muhammed aleyhisselâmın ümmetinin ve enbiyânın ümmetinin sıfatlarıdır. Ben bunları Tevrâtdan devâmlı okuyup dururum.

● Yine Abdürrahmân Cevzî nakl etmiştir: Nemle “radî-yallahü anh” babası Ebû Nemleden şöyle rivâyet etmiştir: Benî Kurayzâ yehûdîleri Muhammed aleyhisselâm gelmeden önce, Onun vasflarını kitâblarından ders olarak okuturlardı. Çocuklarına Resûlullahın “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” sıfatlarını, ismlerini ve Medîneye hicret edeceğini devâmlı anlatarak öğretirlerdi. Muhammed aleyhisselâma peygamberliği bildirilince ve Medîneye hicret edince hasederinden inkâr etdiler.

● Abdürrahmân Cevzî şöyle yazmıştır: Ebû Sa’îd-i Hudîri “radîyallâhü anh” babasının, Ebû Mâlik bin Sinânın söyle dediğini rivâyet etmiştir. Bir gün aramızdaki harbden dola-yı, sulu için, Benî Abdüleşhel kabilesine gitdim. Yehûdî Yûşa’ söyle diyordu: Ahmed ismindeki Peygamberin Harem-den (Mekkeden) zuhûr etme zemâni yaklaştı. Halîfe bin Sa’lebe el-Eşheli onunla alay ederek, o Peygamberin sıfatı nedir diye sordu. O da söyle dedi: Ne kısa, ne de uzun boy-

ludur. İki gözünde kırmızılık vardır. Yün hırka giyer, merkebe biner. Bu belde (Medîne şehri) hicret yeri olacaktır.

Ebû Mâlik bu sözlere hayret edip, bunları kavminden Ebû Hudriye anlatdı. Kendilerinden bir kimse bu sözleri işittince, bunları sâdece yehûdî Yûşa' söylemiyor ki, Medînenin bütün yehûdîleri aynı şeyleri söylüyorlar, dedi. Ebû Mâlik sözlerine devâmla şöyle anlatmışdır: Benî Kurayzâ kabilesine mensûb yehûdîlerin yanına gitdim. Onlar da Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” zuhûr edeceği husûsunu aralarında konuşuyorlar idi. Zübeyr bin Bâtâ şöyle diyordu: Yine kızıl bir yıldız doğdu. Bu ancak bir peygamberin geleceğine işaret olarak doğar. Peygamberlerden Ahmed adındaki peygamberden başka gelmeyen kalmamıştır. Bu belde (Medîne) Onun hicret edeceği yerdir. Ebû Sa'îd şöyle demişdir: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Medîneye hicret edince, babam bu haberleri Resûlullah'a “aleyhisselâm” anlatdı. Bunları dinleyince, buyurdu ki: “Eğer Zübeyr, iki arkadaşı ve reâsleri müslimân olsalardı, bütün yehûdîler müslimân olurlardı.”

● Abdürrahmân Cevzî şöyle yazmıştır: İbni Abbâs “radîyallahü anhümâ” şöyle anlatmışdır: Resûlullahın “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” gönderilmesinden önce yehûdîler, Evs ve Hazrec kabilelerine karşı yardım beklerlerdi. O peygamberin gelme zemâni çok yakındır. Bizim intikâmımızı sizden alacaktır, derlerdi. Allahü teâlâ Muhammed aleyhisselâma peygamberliğini bildirince, yehûdîler kabûl etmediler ve sözlerini inkâr etdiler. Bunun üzerine Mu'âz bin Cebel ve Beşîr bin Berâr “radîyallahü anhümâ”, onlara; ey yehûdîler! Allâhdan korkun, müslimân olun. Siz, bize Hazret-i Muhammedin “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” gelmesiyle yardıma kavușacağınızı söyleyiniz. O zemân biz müşrik idik. O Peygamber yanında gelecek diyerek vasflarını sayıyordunuz dediler. Yehûdîlerden Selâm bin Meşkek şöyle cêvâb verdi: Bizim size vasf etdiğimiz Peygamber o değildir. Bildiğimiz alâmetler onda yokdur. Bütün bildikleri alâmetleri gördükleri hâlde inkâr etdiler. Bunun üzerine Allahü te-

âlâ onlar hakkında [Bekara sûresi 89. cu âyetinde meâlen], (**Vaktâ ki, onlara Allahü teâlâ tarafından Tevrâtlarını, tevhîd, nübûvet ve haşrde tasdîk edici Kur'an-ı kerîm geldi, kabûl etmediler ve inanmadılar. Bununla berâber dahâ önce, Arab müşriklerine karşı yehûdîler müşkîl durumda kaldıkları zemân: Tevrâtta açıklanan âhir zemân peygamberi gelib bu müşrikler üzerine bize yardım edeydi, diye düâ ederlerdi. İşte o Tevrâtta vasfını iştidikleri Peygamber gelince; bu Îsrâîl oğullarından değil, İsmâ'îl evlâdındandır, diye inkâr etdiler. Artık Allâhim la'neti o kâfirler üzerinedir**) buyurmuşdur.

● Abdürrahmân Cevzî yine şöyle yazmıştır: Katâde “radîyallahü anh” şöyle demiştir: Yehûdîler, Hazret-i Muhammed “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” ile müşrik arablara karşı yardım beklerlerdi ve şöyle düâ ederlerdi: Yâ Rabbî! Tevrâtta geleceğini ve vasflarını okuduğumuz ümmî peygamberi gönder. Arab müşriklerini cezâlandırsın ve öldürsün. Muhammed aleyhisselâm zuhûr edince, Onun yehûdîlerden olmadığını görerek hased etdiler ve kabûl etmeyip, kâfir oldular.

● İncilde Îsâ aleyhisselâmin şöyle buyurduğu yazılıdır: Ben, benim ve sizin Rabbiniz tarafına gidiciyim. Gâr Klita adında bir Peygamber gelecek ve size herseyi bildirecektir. Ben onun hak Peygamber olduğunu tasdîk etdiğim gibi, o da benim hak Peygamber olduğumu tasdîk edecekdir. Gâr Klita [Paraklit] ismiyle, Peygamberimiz Muhammed aleyhisselâmı kasd etmiştir. Bu ism Ahmed isminin ma'nâsına yakın bir ismidir. Hazret-i Îsânın havârîlerinden Yuhannâ, şöyle demiştir: Îsâ aleyhisselâm bana kendinden sonra gelecek peygamber Muhammed-ül Arabîyi müjdeledi. Ben de bu müjdeyi havârîlere iletdim, hepsi îmân etdiler.

● Abdüllah bin Amr ibni Âs “radîyallahü anhümâ” buyurdu ki: Resûlullahın “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” geçmiş kitâblarda vasfı şöyle yazılmıştır: Tevekkül sâhibi, çirkinlik ve kabalikdan uzak, sokaklarda bağıriп çağırma-

yan, kötülüğe kötülükle karşılık vermeyen, afv eden, bozuk âdetleri düzelteren, Allahü teâlâdan başka ilâh olmadığını tasdîk edendir.

● Atâ bin Yesâr, Abdüllah bin Amr ibni Âsdan, Peygamber Efendimizin “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” Tevrâtda nasıl vasf edildiğini sorunca, Kurân-ı kerîmde bildirildiği gibi vasf edilmişdir, buyurdu. Allahü teâlâ [Ahzâb sûresi 45.ci âyetinde meâlen], (... **Seni şâhid, müjdeleyici ve uyarıcı gönderdik.**) buyurdu.

● Cübeyr bin Mutsim “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır. Peygamber Efendimiz “sallallahü aleyhi ve sellem” Peygamberliğini insanlara bildirince, Kureyş kabilesi Ona çok eziyyet etmeye başladı. Resûlullahı “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” kısa zemânda ölüreceklerini zan etdim. Hemen Mekkeden ayrılp, Şâm tarafına gitdim. Bir kiliseye vardım. Oranın râhibi etrâfindaki adamlarına beni misâfir etmelerini söyledi. Üç gün sonra büyüklerine benim gitmediğimi haber verdiler. Bunun üzerine râhib beni yanına çağırdı ve sen harem ehlindenmisin, ya'nî Mekkelimisin diye sordu. Evet orallyım dedim. Sen orada Peygamberliğini bildiren zâtı tanıyormusun, dedi. Evet diye cevâb verince, elimden tutup, beni bir odaya götürdü. O kilisenin dîvârlarında pekçok insan resmi vardı. Bunların içinde o peygamberin resmi var mı diye sordu. Bakdım ve yok dedim. Beni dahâ büyük bir odaya götürdü. Orada dahâ çok resm vardı. Bana bu resmlere bak, Onun resmini bu resmler arasında görürsün dedi. Bakdım, Resûlullahın “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” resmi ve yanında da Hazret-i Ebû Bekrin resmi vardı. Fekat içimden hangisi olduğunu göstermeyeyim, bakalım râhib ne diyecek diye düşünerek, elimle göstermedim. Bunun üzerine râhib kendisi eliyle işâret ederek, bu resm midir dedi. Ben de evet, Allah hakkı için şehâdet ederim ki, Odur dedim. Râhib ben de şehâdet ederim ki bu sizin Peygamberinizdir, dedi. Sonra yanındaki hazret-i Ebû Bekrin resmini de göstererek, bu da Onun halfesi olacaktır, dedi. Ben dünyâda aslina bu kadar benzeyen resm görmemişdim. Râhib bana, sen Onu

oldüreceklerinden korkuyorsun, dedi. Ben zan ediyorum ki, Onu şimdiye kadar öldürmüşlerdir, dedim. Râhib dedi ki: Vallahi Onu kimse öldüremez. Fekat O kendisini öldürmek isteyenleri öldürür. Allahü teâlâ Onu düşmânları üzerine muhakkak gâlib getirecekdir.

● Hişâm bin Âs “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Emîr-ül mü’minîn Ebû Bekr “radîyallâhü anh” halîfeliği sırasında beni bir arkadaş ile rûm imperatörü Herakle gönderdi ve onu islâma da’vet etmemizi söyledi. Heraklin vâlîlerinden Cebeli Gassanîn bulunduğu Gavtaya vardık. Vâlî ile görüşmek istedik. Bir kimse göndererek bu isteğimizi bildirdik. Vâlî de bize bir kimse göndererek söyleyeceklerini sana söylesinler demiş. Biz söyleyeceklerimizi vâlînin kendisine söyleyeceğiz dedik. Bunun üzerine bizi vâlînin yanına götürdüler. Vâlî niçin geldiniz, söyleyecekleriniz nedir, diye sordu. Hişâm bin Âs “radîyallâhü anh” aralarında geçen konuşmayı şöyle nakl etmiştir: Sizi islâmiyyete da’vet etmek için geldik, dedim. Vâlî siyâh elbiseler giymişti. Niçin siyâh elbiseler giydi sordum. Müslümanları Şâmdan çıkarıncaya kadar siyâh elbiseler giyeceğim, dedi. Bize Peygamberimiz “sallallâhü aleyhi ve sellem” haber verdi ki, sizin şu ânda oturduğunuz topraklarınızı da biz alacağız dedim. Vâlî; Siz gündüz oruc tutup, gece yemek yiyeceklerinizi söyleyerek, nasıl oruc tuttuğumuzu anlatdık. Bunları dinleyince vâlînin yüzü simsiyâh oldu. Sonra bizim yanımıza bir kimse katarak Herakle gönderdi. Heraklin bulunduğu şehre yaklaşınca, yanımızdaki adam, siz bindiğiniz bu develerle şehre giremezsiniz. Sizi başka bineklere bindirelim, dedi. Biz kendi develerimizden başka bineğe binmeyiz, dedik. Durumu Herakle bildirdikten sonra, biz develerimizin üzerinde ve kılıçlarımızı kuşanmış olarak şehre girdik. Heraklin serâyının önüne vardık. Herakl, serâyının penceresinden bize bakıyordu. Yüklerimizi indirdik. **“Lâ ilâhe illallâhü vallâhü ekber”** dedik. Heraklin bakmakda olduğu pencerede otur-

duğu yer hurma dalı gibi sallandı. Bize bir adamı ile, sakın dinlerini bize hemen açıklamasınlar diye haber gönderdi. Sonra bizi serâya aldı. İçeri girince Herakl tahtına oturdu. Kırmızı elbiseler giymişti. Bütün eşyâları da kırmızı idi. Rûm patrikleri de orada toplanmışdı. Melikin yanına yaklaştık. Bize, birbirinize verdiğiniz gibi, bize neden selâm vermediniz, dedi. Biz de, birbirimize verdiğimiz selâmı size vermeyiz ve sizin birbirinize verdiğiniz selâmı da biz söylemeyez, dedik. Sizin birbirinize verdiğiniz selâm nedir? diye sorunca, “Esselâmü aleyküm”dür dedik. Büyüklernerize nasıl selâm verirsınız, dedi. Yine aynı söyle dedik. Sonra sizin aranızda en büyük sözünüz nedir, dedi. **“Lâ ilâhe illallah vallahü ekber”**dir, dedik. Bu sırada içinde bulunduğu oda yine sallandı. Melik başını kaldırıp tavana baklığında başı da sallayıordu. Sonra bize dönüp, siz bu sözü büyüklerinizin yanında söyleyince bulunduğu yerde böyle sallanma olur mu? dedi. Hayır sallanmaz. Biz böyle sallanmayı sadece burada gördük diye cevâb verdik. Melik, isterdim ki bu sözü söylediğiniz her yerde böyle sallanma olsaydı, dedi. Niçin dedik. Çünkü, o zemân bu sallanma peygamberlik alâmetlerinden olmazdı. Bir göz boyamacılık ve sihr olurdu, dedi.

Sonra bize arzû etdiği birçok sorular sordu, cevâbını verdik. Abdestimizden, nemâzımızdan sordu, biz de cevâb verdik. Sonra bize iyi bir yer hazırlatdı. Orada üç gün misâfir kaldık. Bir akşam bizi yanına çağırdı. Önceki sorduğu soruları tekrâr sordu. Biz de cevâblarını verdik. Sonra işâret etti, bir sandık getirdiler. Sandığın dört köşesi altınla süslenmiş ve eskimiş birçok bölümleri vardı. Her bölümün kapağı ve üzerinde kilidi vardı. Bir bölümü açıp içinden siyâh renkli bir ipek parçası çıkardı. Bu ipeğin üzerinde bir insan resmi yapılmıştı. Kırmızı benizli, büyük gözlü, güler yüzlü, uzun boylu ve siyâh elbiseli idi. Fekat sakalı yoktu. Böyle bir kimseyi hiç görmemişdik. Bunu tanır misiniz, kimdir, dedi. Biz hâyır bilmiyoruz dedik. Melik, bu Âdemin “aleyhiselâm” resmidir, dedi. Sonra sandıkdan başka bir bölmeyi

açıdı. Bir parça siyâh ipek dahâ çıkardı. Üzerinde bir insan resmi vardı. Beyâz benizli, kıvırcık saçlı, kırmızı gözlü, başı büyük ve sakalı güzel idi. Bunu tanır misiniz, dedi. Tanıma-yız dedik. Bu Nûh aleyhisselâmdır, dedi. Sonra sandıkdan bir bölme dahâ açıp bir parça siyâh ipek çıkardı. Onun üzerrinde de bir insan resmi vardı. Çok beyâz, açık alaklı, güzel gözlü, beyâz yüzlü, ak sakallı ve sanki canlı gibi tebessüm eder bir hâldeydi. Bunu tanınız mı, dedi. Hâyır dedik. Bu İbrâhîm aleyhisselâmdır, dedi. Sonra bir resm dahâ çıkardı. Ak benizli idi. Herakl bize bunu tanınız mı, dedi. O Peygamber Efendimiz idi “sallallahü aleyhi ve sellem”. Hemen tanındık ve evet vallahi bu bizim Peygamberimizdir, dedik ve ister istemez ağılaştık. Melik ayağa kalkdı ve sonra oturdu ve Allah hakkı için bu sizin Peygamberinizdir, dedi. Biz de evet bu bizim Peygamberimizin sûretidir, sanki onu canlı gibi görüyoruz, dedik. Sonra Melik bize dikkatlice bakdı ve bu resm bu sandığın son bölümündedir. Fekat ne yapacağınızı görmek için bunu size acele ederek önce gösterdim, dedi. Sonra sandığın diğer bölmelerini birer birer açtı. Her binde bir Peygamber sûreti vardı. Son olarak bir yiğit resmi çıkardı. Siyâh sakallı, nûr yüzlü, güzel gözlüydü. Bunu tanınız mı, dedi. Hâyır bilmiyoruz, dedik. Bu Îsâ bin Meryemdir “aleyhisselâm”, dedi.

Herakle, bunları nereden buldunuz. Bunlar peygamberlerin hilyelerine uygundur. Zîrâ Peygamber Efendimizin sûreti hilye-i se’âdetine uygundur, dedik. Dedi ki, Âdem aleyhisselâm, neslinden ne kadar peygamber gelecekse sûretlerini görmeyi Allahü teâlâdan diledi. Allahü teâlâ onların sûretlerini gönderdi. Âdem aleyhisselâmin hazînesinde idi. Zülkarneyn o resmleri garb tarafında bir yerde buldu ve Danyâl aleyhisselâma verdi. Danyâl aleyhisselâm o resmle-ri ipek parçaları üzerine geçirdi. Bunlar aynen Danyâl nebînin tasvîr etdiği resmlerdir. Herakl bunları anlatıktan sonra; Mulkümü terkedip sizin yanınızda ölünceye kadar hizmetcilerinizden olmayı çok isterdim, dedi. Sonra bize güzel hediyeler vererek gönderdi. Emîr-ül mü’mînîn Ebû Bekrin

“radîyâllâhü anh” huzûruna varınca olanları aynen anlat-dık. Hazret-i Ebû Bekr “radîyâllâhü anh” ağladı ve eğer Al-lâhü teâlâ ona iyilik ve hayr verse idi, dediğini elbette yapar-dı, dedi. Sonra buyurdu ki: Nasârânîn ve yehûdîlerin Tevrât ve İncilde, Resûlullahın sıfatlarını okuduklarını Resûlullah “aleyhisselâm” bildirdi. Bu husûsda Allahü teâlâ [A'râf sû-resi 157.ci âyetinde meâlen] (**Yanlarındaki Tevrât ve İncilde yazılı buldukları o ümmî peygambere uyanlara o peygamber iyiliği emr eder, onları kötülükden sakındırır...)**) bu-yurdu.

● İskenderiyede bir taş bulundu. Üzerinde şöyle yazı-yordu: Ben Şeddâd bin Âdim. Denize bir hazîne bırakdım. Bunu ancak ümmet-i Muhammed “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” çıkarır.

● Şeyh Muhyiddîn-i Arabî “kuddise sirruh” (**Fütûhât-ı Mekkiyye**) adlı kitâbinin sonunda şöyle nakl etmiştir: Ebûl Abbâs Ca'fer bin Muhammed Huldî şöyle anlatmışdır. Haz-ret-i Cüneyd “kuddise sirruh” ile Hicâza gidiyorduk. Tûr-i Sînâ dağına varınca, hazret-i Cüneyd dağa çıktı. Biz de onunla birlikde çıktıktı. Mûsâ aleyhisselâmin durduğu makâmda durdu. Üzerimizi o makâmin heybeti kapladı. Yani-mızda bir kimse dahâvardı. Hazret-i Cüneyd ona bir şî'r oku-dedi, o da şu şî're başladı:

**Aşk kemâle erdikden sonra,
Gözleri kamaşdırın bir şimşek çakdı.**

Şî'ri sonuna kadar okuyup bitirdi. Bunun üzerine hazret-i Cüneyd tevâcüde (Simâ'ya) başladı. Biz de başladık. Yer-demiyiz, gökde miyiz, kendimizden geçdik. Bulunduğumuz yerin yakınında bir kilise vardi. Kilisedeki râhib bize; Ey ümmet-i Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem”! Bana ce-vâb veriniz, diye bağırdı. Biz öyle bir tatlî hâlde idik ki, hiç birimiz ona iltifât etmedik. Râhib tekrâr seslenip, temiz dî-niniz için cevâb veriniz, dedi. Yine hiç cevâb veren olmadı. Üçüncü def'a seslenip, Ma'bûdunuz hakkı için cevâb veriniz, dedi. Simâ' hâlinde olduğumuz için kimse cevâb verme-

di. Simâ’ı bitirince, Cüneyd-i Bağdâdî hazretleri Tûr dağından aşağı inmek istedi. Kilisedeki râhibin bana cevâb veriniz diye yemîn verdiği söyledik. Öyleyse onunla konuşalım. Belki Allahü teâlâ hidâyet verir de müslimân olur, dedi. Râhibi çağrırdık. Yanimiza gelip, selâm verdi. Sonra bize içinizden hanginiz üstâddir, dedi. Hazret-i Cüneyd, bunların hepsi üstâddır, dedi. Râhib, muhakkak ki sizden biriniz en büyüğünüzdür, dedi. Biz Cüneyd hazretlerini göstererek, büyüğümüz bu zâtdır, dedik. Râhib, Cüneyd hazretlerine, bu yapığınız iş (simâ’) dîninizde umûmî midir, husûsî midir, dedi. Hazret-i Cüneyd husûsîdir cevâbını verdi. Ne niyyetle simâ’ yaparsınız? diye sorunca da, ümmîd ve ferâhlık için yaparız, dedi. Râhib, ne niyyetle sayha (coşup, bağırma) yaparsınız, dedi. Cüneyd hazretleri, Rabbimize kulluğumuzun kabûlü için, dedi. Sonra da, nitekim Allahü teâlâ rûhlara **“Ben sizin Rabbiniz değilmiyim”** buyurduğunda rûhlar, **“Evet Rabbimizsin”** demişlerdi, dedi. Râhib o ses nedir deyince, ebedî nidâdır dedi. Râhib ne niyyetle oturursunuz diye sorunca, Allahü teâlâdan havf (korkmak) niyyetiyle otururuz, dedi. Râhib doğru söyleyorsun deyip, kelime-i şehâdeti söyledi ve müslimân oldu. Cüneyd hazretleri râhibe, bizim doğru söylediğimizi nereden bilden, dedi. Râhib dedi ki: Ben Mesîh bin Meryeme inen İncîlde şöyle okudum: Muhammedin “aleyhisselâm” ümmetinin havâssının [seçilmişlerinin] elbiseleri hirka, yemekleri ekmek parçaları ve meskenleri bir odadır. Onlar Allahü teâlâyâ âşikdırlar ve ancak Onunla ferâhlık ve râhatlık bulurlar. Devâmlı Onu isterler. O râhib müslimân olduktan üç gün sonra vefât etti “rahmetullahi aleyh”.

● Amir oğullarından Evs bin Hârise ölmek üzere idi. Akrabâları yanında toplandılar. Gençliğinde evlenmedin. Mâlikden başka oğlu yokdur. Hâlbuki kardeşinin beş oğlu vardır, dediler. Evs söyle dedi. Allahü teâlâ ateşi taşdan çıkar maşa kâdirdir. Benim neslimi de Mâlikden çoğaltır. Sonra yüzünü oğlu Mâlike döndü. Vasiyyetini yaptı ve sonunda bir kaç beyt okudu. Son iki beyti söyledir:

**Âl-i gâlib neslinden bir Peygamber çıkacak,
Zemzem ile Hacerin arasında duracak.
Bütün şehr halkıyla Ona yardım ediniz,
Ey Âmiroğulları, se'âdet Ona yardımında olacak.**

● Ka'b-ül Ahbâr "radiyallahü anh" söyle anlatmışdır: Babam bana Tevrâtın bir sifri (cüz'ü) hâriç her tarafını okutmuşdu. Okutmadığı sifri sandığa koyup kilitlemişti. Babam vefât edince sandığı açıp, o sifri sandıktan çıkardım. Onda söyle yazılı idi. Âhir zemânda bir Peygamber gelecekdir. Saçlarını bırakır, elini ayağını yıkar. Beline izâr bağlar. Doğacı yer Mekkendir. Hicret edeceği yer Medîne-i Tayyîbedir. Ümmeti dâimâ Allahü teâlâya hamd edicidir. Yüksek yerlerde tekbîr getirirler. Abdest almaları sebebiyle kiyâmet gününde elleri, ayakları ve alınları parlak ve nûrlu olacak.

● Vehb bin Münebbih söyle nakl etmiştir. Allahü teâlâ, Benî Isrâîl nebîlerinden Şu'yâ aleyhisselâma söyle vahy etdi. "Kavmin için hoş hatîb ol ki, senin dilinle vahyimi bildireyim". Şu'yâ aleyhisselâm Allahü teâlâya hamd etdi. Tesbîh ve takdîs ve tehlîl söyleyip, "Ey gökler, sâkin olun! Ey yer, sessiz ol! Ey dağlar, benimle birlikde söyleyen ki, Allahü teâlâ Benî Isrâîli cihânda en üstün kavm yapmak ister. Onlara husûsî kerâmetler (ikrâmlar) vermişdir" dedi. Bunun üzerine Allahü teâlâ, Şu'yâ aleyhisselâmın lisânı ile sistemli hitâblarda bulundu. O bu azarlayıcı hitâbin sonunda söyle buyurdu: (Gökleri ve yeri yaratdiğim zemân, Peygamberliği, mülkü ve pâdişâhlığı Benî Isrâîlden başkasına takdîr etdim. Mülkü koyun güden bir taâfeye verdim. İzzetti, mutevâzi' bir kavme verdim. Kuvveti za'îf bir cemâ'ate ihsân etdim. Hurmete lâyık olmadığı, efendiliği fakîr bir kavme verdim. Bunların arasından öyle birini Peygamber seçdim ki, sağırları iştir hâle getirir. A'mâlarin gözlerini açar, kararmış gönülleri aydınlatır. Onun doğacı yer Mekke, hicret edeceği yer Medîne, mülkü Şâm ve da'veti umûmîdir. Tevekkül sâhibidir. Kötülük yapanları afv eder. Yükü ağır olan hayvanlara, yetîmleri olan dul kadınlara acır. Ya-

nan bir mumun yanından geçse, eteğinin rüzgârı mumu söndürmez. Kuru kamişlar üzerinde yürüse, ayağının sesi duyulmaz. Kendisinden sonra ümmeti, emr-i ma'rûf ve nehy-i münker yaparak doğru yolu gösterirler. Ümmeti nemâz kılar, zekât verir, sözlerinde dururlar. Bu benim ihsânımındır, dilediğime veririm. Ben çok büyük ihsân sâhibiyim) buyurdu.

● Mu'âviye "radîyallâhü anh" Abdüllah ibni Abbâsdan "radîyallâhü anhümâ" Kureyş isminin nereden geldiğini sordu. Şöyledir cevâb verdi: Kureyş; denizlerde yaşayan büyük bir canavardır. Her nereye uğrasa za'îf ve semîz hayvanları yır. Kendisi yinmez. Bütün hayvanlara gâlibdir. Mu'âviye "radîyallâhü anh", arab şâirlerinden bundan bahs eden biri var mı diye sordu. Abdüllah ibni Abbâs "radîyallâhü anh" evet var dedi ve Cemhînin bir şî'rini okudu. Şî'r Resûlullahdan "sal-lallahü teâlâ aleyhi ve sellem" bahs ederek bitiyordu. Şî'r söyledi:

**Kureyş, denizlerde yaşayan çok büyük bir hayvândır,
Bunun için Kureyş kabilesine Kureyş adı verilir.**

**Saldırır her balya za'îf semîz demez yır,
Kureyş, bu balık gibi hattâ dahâ güclüdür.**

**Sür'atle saldırınca yener her kabileyi,
Onlardan bir Nebî, âhir zemânda öldürür çok düşmâni.**

● Mutrâf bin Mâlik şöyle anlatmışdır: Emîr-ül mü'minîn Ömerin "radîyallâhü anh" halîfeliği sırasında Tüster feth etdildi. Alınan ganîmet malları arasında bir sandık bulduk. İçinden bir kitâb çıktı. Bizimle birlikde bulunan Na'im adında bir nasrânî bu kitâbı bana satın dedi. Bu kitâbin ilâhî kitâblardan olabileceğini düşünerek sandığı satıp, kitâbı hediyeye etdik. Mu'âviye "radîyallâhü anh" zemânında Beyt-i Mukaddesde idim. Bir atlı gördüm ve Na'im'e benzetdim. Sen Na'im misin? diye sordum. Evet dedi. Hâlâ hristiyanmışım dedim. Hâyır müslimân oldum, dedi. Berâber Şâma gitdik. Orada Ka'bül Ahbârla karşılaştık. Sonra onu da alarak yine Beyt-i Mukaddese geldik. Yehûdî âlimleri Ka'b ve

Na'îmin haberini alıp yanımıza geldiler. Ka'b "radîyallâhü anh" o kitabı onlardan birine verip, oku dedi. Yehûdî okudu. Kitâbın sonuna doğru gelince kızıp kitabı yere atdı. Na'îm kizarak kitabı yerden aldı. Bu kitâb çok eskidir. Sonuna kadar okumazsanız sizi bırakmam, dedi. Birisine okutdu. Kitâbın sonunda, "Bir kimse islâm dîninden başka bir din seçerse kabûl edilmez ve âhiretde hûsrâna düşenlerden olur." cümlesi yazılı idi. O gün yehûdî âlimlerinden kirkiki kişi müslimân oldu. Mu'avîye "radîyallâhü anh" onlara hediyeler verdi.

● Abdüllah bin Ömer "radîyallâhü anhümâ" söyle rivâyet etmiştir: Emîr-ül mü'minîn Ömer "radîyallâhü anh" Kadsiyede bulunan Sa'd bin Ebî Vakkâsa "radîyallâhü anh" bir mektûb yazarak, Mu'avîye-i Ensârînin oğlu Nadlayı "radîyallâhü anhüm" Irakda Halvana göndermesini istedi. Bunun üzerine Sa'd bin Ebî Vakkâs, Nadlayı Irakda Halvana gönderdi. Nadla Halvanı alıp, çok esîr ve ganîmet elde etdi. İkindi vakti bir dağın etegine indi. Ezân okumaya başladı. "Allâhü Ekber" deyince dağdan, "Tekbîrin büyük olsun yâ Nadla!" diye bir ses geldi. "Eşhedü en lâ ilâhe illallah" deyince, "İhlâsı söyledin yâ Nadla!" diye bir ses geldi. "Eşhedü enne Muhammeden Resûlullah" deyince; "O dîni ve O peygamberi bana Îsâ aleyhisselâm müjdeledi. O din, O peygamberin ümmetinde kiyâmete kadar bâkî kalır," diyen bir ses işitti. "Hayye ales salâh" deyince, "Devâmlı nemâza giden ve devâmlı nemâz kılan kimselere müjdeler olsun" diye bir ses geldi. "Hayye alel felâh" deyince, "Bu da'vete icâbet eden felâh bulur" diye bir ses geldi. "Allâhü ekber" deyince, "İhlâsin hepsini temâmladin yâ Nadla!" diye bir ses geldi. Ezân bitince; Allah sana rahmet etsin! Sesini duyuyoruz, kendini de göster. Zîrâ biz Allâhü teâlânın kulları ve Resûlüün ümmetiyiz ve Ömer bin Hattâbın cemâ'atiyiz, dedik. Bunun üzerine âniden dağ yarıldı ve içinden büyük bir insan başı göründü. Saçlı, ak sakallı, yünden iki eski hırka giymiş birisiydi. Esselâmü aleyküm ve rahmetullahi ve berekâtühü, dedi. Biz de ve aleykesselâm ve berekâtühü diye cevâb ve-

rip, sen kimsin dedik. Ben Zerîb bin Yuşelîyim. Îsâ bin Meryemin vasîsiyim ve Allahü teâlânın sâlih bir kuluyum. Îsâ bin Meryem “salevâtullahi ve selâmühü aleyh” beni bu dağda gizledi. Îsâ aleyhisselâm gökden inip domuzları öldürünceye ve haçları kirincaya kadar ve Nasârânın iftirâsından kurtulmasına kadar benim uzun ömrlü olmam için düâ etdi, dedi. Sonra sözlerine şöyle devâm etdi: Ben Muhammed aleyhisselâm ile görüşemedim. Hazret-i Ömere selâmımı iletiniz ve Ona, “Yâ Ömer! Doğrulukdan ayrılma ve güler yüzlü ol. Kiyâmet yaklaşmakdadır,” dediğimi söyleyiniz, dedi. Sonra gözden kayboldu. Nadla bu hâdiseyi yazıp, Sa'd bin Ebî Vakkâsa “radîyallâhü anh” gönderdi. O da Emîr-ül mü'mînîn Ömere “radîyallâhü anh” gönderdi. Hazret-i Ömer, Sa'd bin Ebî Vakkâsa şöyle yazdı: “Yanında bulunan ensâr ve muhâcirîn ile o dağa git. Benden o kimseye selâm söyle! Re-sûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” bana Îsâ aleyhisselâmin vasîlerinden ba'zlarının o dağda yaşadığını söylemişdi. Sa'd bin Ebî Vakkâs, ensâr ve muhâcirînden dört bin kişilik bir cemâ'atle o dağa gitdi. Kırk gün orada kalıp, ezân okudular. Dağdan hiçbir ses işitilmedi.

● Ka'bûl Ahbâr ”radîyallâhü anh” söyle rivâyet etmiştir: Buhtunnasâr Benî İsrâîli katl ve esîr etdikden sonra, korkulu bir rü'yâ gördü ve gördüğü rü'yâyı unutdu. Kâhinlerini ve sihrbazlarını toplayıp, rü'yâsının ta'bîrini sordu. Onlar da rü'yâni söyle ki ta'bîrini yapalım, dediler. Buhtunnasâr onlara kızıp, ben sizi böyle günler için tutarım. Size üç gün müddet veriyorum. Eğer rü'yâmî bilip ta'bîr edemezseniz, hepinizi öldürürüm, dedi. Bu haber halk arasında yayıldı. O sırada Peygamberlerden Danyâl aleyhisselâm Buhtunnasârin hapsinde idi. Zindancıya dedi ki: “Buhtunnasâra söyle, ben hem rü'yâsını hem de ta'bîrini biliyorum.” Zindancı haber verdi. Bunun üzerine zindandan çıkarılıp, Buhtunnasârin yanına götürüldü. İçeri girince secede yapmadı, Buhtunnasârin huzûruna girince, secede yapmak o kavmin âdetlerinden idi. Buhtunnasâr, içerde bulunanlar dışarı çıksın, dedi. Sonra Danyâl aleyhisselâma, niçin secede etmedin diye sor-

du. O da şöyle cevâb verdi: Rabbim bana, başkasına secde etmemem şartıyla rü'yâ ta'bîri ilmini öğretti. Eğer sana secde edersem o ilmi benden alır. Senin rü'yânı ta'bîr edemem ve beni öldürürsün. Sana secde etmemekden dolayı gelecek sıkıntı, secde etmekden dolayı gelecek sıkıntıdan dahâ kolağdır, haffidir. Sana secde etmemem hem benim için, hem de senin için iyi olacağı için secde etmedim, dedi. Bunun üzerine Buhtunnasâr, Sen Rabbinin ahdine vefâ etdiğin için sana i'timâd edilir. Rabbinin ahdine vefâ eden kimse iyi kimsedir. Benim rü'yâmin ta'bîrini biliyormusun dedi. Bunun üzerine Danyâl aleyhisselâm ona şöyle dedi: Sen rü'yânda bir put gördün. Üst tarafı altından, ortası gümüşden, uçları bakırdan, topukları demirden, ayakları saksıdan idi. Sen bu puta hayretle bakıp, seyrederken, âniden gökden bir taş düşdü. O putun başına isâbet edip, onu toz hâline getirdi. O altın, gümüş ve saksı birbirine öyle karışdı ki, insanlar ve cinler bir araya gelseler, onları birbirinden ayıramazlardı. Bir rüzgâr esse darmadağın olacak hâldeydi. Sonra gördün ki, o taş büyüdü, büyüdü ve bütün yer ve gökyüzünü kapladı. O taşdan başka birşey görmedin. Buhtunnasâr bunları dinleyince doğru söyledi. Gördüğüm rü'yâ budur. Şimdi bu rü'yâyı ta'bîr eyle dedi. O da şöyle ta'bîr etdi: O gördüğün put çeşidli ümmetlerdir. Altın kısmı senin içinde bulunduğu ümmet, gümüş kısmı senden sonra oğlunun hâkim olacağı ümmetdir. Bakır rûmlar ve demir Fâris ehlidir. Saksı kısmı ise, rûmlara ve acemlere pâdişâh olacak iki kadındır. Gökden inen ve o putu toz hâline getiren taş ise âhir zemânda gelecek olan bir dindir. Allahü teâlâ arabalar arasından bir Peygamber gönderecekdir. Onun dîni bütün dilleri yürürlükden kaldırıacak ve bütün yeryüzüne yayılacaktır.

● Ebû Hüreyre “radîyallahü anh” şöyle rivâyet etmiştir: İsrâîl oğulları, memleketleri Buhtunnasâr tarafından istilâ edilip ve zulme uğradıkları için, memleketlerini terk etdiler. Bunlar arasında Hazret-i Hârûnun “aleyhisselâm” evlâdlarından bir gurub, Tevrâtda Muhammed aleyhisselâmin

medh edildiğini ve Onun Arabistanda hurma ağaçlarının çok olduğu bir yerde bulunacağını okudular. Bu sebeble Şâmdan çıkış, Yemene kadar bütün beldeleri dolaşdilar. Tevrâtda okuduklarına uygun yer olarak Medîneyi buldular ve orada yerleşdiler. Muhammed aleyhisselâmin zuhûr etmesini ve Onu görmekle şereflenmeyi ümmîidle beklediler. Fekat ömrleri yetmedi. Evlâdlarına Ona “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” kavuşur ve görürseniz îmân ediniz diye väsiyyet etdiler.

● Ka'b bin Lüey bin Gâlib, Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” beşyüz altmış sene önce yaşamıştır. Tevrât ve İncil ehlinden Peygamber efendimizin medhini ve vasflarını işitmıştı. Hutbelerinde dâimâ işittiği bu vasfları ve medhleri söylerdi. Şu beyt onun şî'rlerindendir:

Arabî beyt tercemesi:

***İnsanlar gafletde iken gelir yüce Peygamber,
Muhammeddir, doğrudur, ondadır doğru haber “aleyhisselâm”!***

● İbni Adî bin Rebî'anın adı Muhammed idi. Baban, câhiliyye devrinde senin adını neden Muhammed koymuş diye sordular. Dedi ki: Ben de aynı şekilde babama sordum. Şöyle cevâb verdi: Bir gün dört arkadaş Şâma giderken bir kilisenin yanında konakladık. Aramızda konuşuyorduk. Kilisenin râhibi başını dışarı uzatıp, sizin diliniz bu şehr halkın diline benzemiyor, dedi. Biz de evet, biz arab diyârınız, dedik. Bunun üzerine dedi ki: Size müjdeler olsun. Hak Sübâhânehü ve teâlâ sizin aranızdan bir Peygamber gönderecekdir. Ona îmân etmekle ve hizmetle şereflenesiniz. O Hâtemünnebiyyîndir. Biz Onun ismi nedir, dedik. Onun ismi Muhammeddir, dedi. Şâmdan-donec Allahü teâlâ dördümüze de birer erkek evlâd verdi. İslmlerini Muhammed koyduk.

● Abdüllah ibni Abbâs “radîyallahü anhümâ” şöyle nakl etmiştir: Satîh Gassânî adında bir kâhin vardı. İnsanlardan onun gibisi görülmemişti. Şöyle ki, bedeninde kemik ve si-

nir yokdu. Sâdece başında ve elinin içinde kemik vardı. Dillinden başka hiçbir yeri hareket etmezdi. Hurma ağacından ve yaprağından ona bir taht yapmışlardı. Vücûdunu ayaklarından boğazına kadar sarmışlardı. Kaftan sarar gibi sarıp, yapıkları tahtın üzerine koymuşlardı. Bir yere götürmek istedikleri zemân o tahtla taşırlardı. Onu bir gün Mekkeye götürdüler. Kureş kabîlesinin ileri gelenlerinden dört kişi onu görmek için yanına geldiler. Yanlarına hediyeye aldılar ve hediyelerini ve neseblerini gizlediler. Kendilerini başka bir kabîleden tanıtlardı. Kâhin onlara dedi ki: Siz bahs etdiğiniz kabîleden değil, Kureş kabîlesindensiniz. Bunun üzerine gizledikleri hediyeleri de çıkarıp, kâhinin önüne koydular. Sonra kâhine gelecek hâllerden sordular. Kâhin Satîh pek çok şeyler anlatdı. Sonunda (Mekkede Abd-i Menâf oğullarından bir yiğit gelecek. İnsanları doğru yola da'vet edecek, putları kıracak. Allahü teâlânın bir olduğunu ve yalnız Ona tapılacağını bildirecek. O Peygamberin halîfeleri olacak) dedi ve her birinin vasflarını da ayrı ayrı söyledi. Dahâ sonra gelecek olan meliklerden haber verdi. Bunların tafsîlâtı, kitâblarda yazılmıştır.

● Yemen meliklerinden biri korkulu bir rü'yâ görmüştü. Kâhinleri ve müneccimleri toplayıp, rü'yâsını ta'bîr etmelemini istedi. Onlar da rü'yâmî anlat, ta'bîr edelim dediler. Melik rü'yâmî da siz söyleyin ve ta'bîr edin ki, o zemân ta'bîrînize tam inanırım, dedi. Biz bunu yapamayız. Bunu ancak kâhin Satîh ve kâhin Şîk yapabilir, diyerek o zemânda kâhiner arasında meşhûr olan bu iki kâhinin yapabileceklerini söylediler. Melik o kâhinlere adam gönderip çağrırdı. Önce kâhin Satîh geldi. Melike sen rü'yânda kül veyâ kömür gördün ve insanlar ondan iyiodu, diyerek rü'yâsını söyledi. Sonra ta'bîri söyledi diyeşen sunları anlatdı: Habeşliler sâna gâlib gelecekler. Melik; bu ne zemân olur deyince, altmış veyâ yetmiş sene sonra olur, dedi. Melik; bu memleket, Habeşlilerin elinde devâmlı kalır mı deyince, hâyır, Zilyezen kılıçları onları oradan sürer diye cevâb verdi. Melik bu mûlk Zilyezen oğullarına kalır mı diye sorunca da, hâyır, bir Pey-

gamber gönderilecek, o mülkü alacakdır, dedi. O peygamber hangi kavmdendir, dedi. Gâlib bin Lüveyy oğullarındandır. Din, o peygamberle son bulur. Mulk Onun kavmine kalır, dedi. Melik, dünyânın sonu gelir mi diye sorunca, evet bir gün insanlar bir yerde, ya'nî mahşerde toplanır ve işlerine göre karşılık verilir, dedi. Kâhin Satîh sözlerini bitirdikden sonra kâhin Şîk geldi. O da kâhin Satîhin söylediğlerini ay-nen söyledi. Bunun üzerine Melik âilesini ve yakınlarını Ira-ka gönderdi. Acem meliklerine bir mektûb yazarak onlara sâhib çıkmalarını istedi. Acem melikleri onları Hîre denilen yere yerlesdirdiler. Nu'mân bin Münzîr o Melikin evlâdin-dandır.

● Abdülmuttalib şöyle anlatmışdır: Evimde uyurken, bir rü'yâ gördüm ve çok korkdum. Ta'bîri için Kureşin kâhini-ne gitdim. Bana bakıp; efendimize acabâ ne oldu da yüzünün rengi değişti, başına bir iş mi geldi, dedi. Rü'yâmda söyle gördüm diyerek rü'yâmi anlatmaya başladım: Yerden gökle-re yükselen bir ağaç gördüm. Dalları doğu ve batıya ulaşı-yordu. O ağaçdan dahâ parlak bir nûr görmedim. Güneşden yetmiş def'a parlak idi. Arablar ve acemler ona doğru secde ediyordu. Ağacın büyülüğu, nûru ve yüksekliği git dikce artıyordu. Ba'zan gözden kayboluyor, ba'zan açığa çıkıyordu. Kureş kabilesinden bir kısmı bu ağacın dallarına sarılıyor-du. Bir kısmı ise o ağaç kesmeye çalışıyordu. Onun gibisini hiç görmemişim güzel yüzlü bir genç, gelip ağaç kesmek isteyenlere engel oluyordu. Bir kısmının arkasından tutup çe-kiyor, bir kısmının da gözüne ışık salıyor. Ben o ağacdan nasîbimi almak için elimi uzatdım ve oradaki gence, bu nûr kimlere nasîb olur, dedim. Senden önce bu ağacın dallarına yapışanlar nasîbenirler, dedi. Sonra korku ile uyandım. Ben bunları kâhine anlatınca, kâhinin rengi değişti ve eğer sen bu rü'yâyı gerçekten görmüşsen, senin neslinden bir oğul gelecek, doğudan batıya kadar heryere hâkim olacak, bütün insanlar ona ita'ât edecekdir, dedi. Sonra Abdülmuttalibin yanında bulunan oğlu Ebû Tâlibe bakıp, o sen olmayasın, dedi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" zuhûr edince,

Ebû Tâlib bu hâdiseyi devâmlı anlatırdı ve o ağaç Ebûl Kâsim Muhammed-ül-Emîndir, derdi. Ebû Tâlibe, öyleyse neden îmân etmiyorsun, dediklerinde, ayylanmakdan korkuyorum diye cevâb verirdi.

● Abdülmuttalib Yemene gitmişdi. Yehûdî âlimlerinden biri onu görüp, hangi kabîledensin diye sordu. Kureyş kabîlesindenim deyince, hangi kolundansın, dedi. Hâşimoğulları kolundanım, dedi. Bunun üzerine iki a'zâna bakmama müsâade edermisin dedi. Abdülmuttalib edeb yerleri hâriç müsâade etti. Yehûdî âlimi, burnuna ve ellerine bakayım, dedi. Bakdı ve senin bir elinde pâdişâhlık ve meliklik alâmeti ve burnunda da peygamberlik alâmeti görünüyor, dedi. Sonra evlimisin diye sordu. Hâyır, dedi. Öyleyse Benî Zühre kabîlesinden bir kızla evlen, dedi. Abdülmuttalib, Yemenden döñünce Benî Zühre kabîlesinden Vehebin kızı Hâle ile evlendi.

● Hâricetbnî Abdüllah bin Ka'b bin Mâlik babasının şöyle anlatdığını nakl etmiştir: Kavmimizin yaşıtlarından bir gurubla umre yapmak için Mekkeye gidiyorduk. Yolda bir yehûdî tüccârı da bize katıldı. Mekkeye vardık. Abdülmutta-libi gören yehûdî dedi ki: Biz değişikliğe uğramamış kitâblarımızda okuduk. Bu kişinin neslinden bir peygamber gelecekdir. O ve Onun kavmi bizi, Âd kavmini öldürdükleri gibi ödüreceklerdir.

● Âdem aleyhisselâm insanların ilkidir. Diğer insanlar onun evlâdındırlar. Onun sulbünde zerreler olarak toplu hâlle bulunuyorlardı. Muhammed aleyhisselâmin cismânî bedeninin maddesi olan zerre de onun sulbünde idi. Bu sebeple Âdem aleyhisselâmin mubârek yüzünde devâmlı bir nûr parlardı. Bu nûr hazret-i Havvâya, Ondan da hazret-i Şît [Şîs] aleyhisselâma geçdi. Böylece temiz babalardan temiz analara geçerek, Abdüllah bin Abdülmuttalib bin Hâşime kadar ulaştı. Bu zerre ona ulaşınca da alnında bir nûr parladı. Onda öyle bir güzellik hâsil oldu ki, bütün Kureyş kızları onunla evlenmek istedî. Fekat o devlet ve se'âdet Vehebin

kızı hazret-i Âmineye nasîb oldu. Înşâallah bu husûs anlatılacakdır.

● Şâmda yehûdî âlimlerinden birinin yanında beyâz yünden bir cübbe vardı. Bu cübbe耶 Yahyâ bin Zekerîyyâ aleyhimesselâmin kanı bulaşmışdı. Önceki mukaddes kitâblarda, bu hirkadaki kuruyan kanın damla hâlinde akıp, cübbe bembeyâz olunca, Muhammed aleyhisselâmin babası Abdüllah dünyâya gelecekdir diye okumuşlardı. Bir gün hirkadaki kan lekelerinin damla hâlinde akdığını ve cübbenin bembeyâz hâle geldiğini gördüler. Anladılar ki, hazret-i Abdüllah dünnyâya geldi. Aradan epeyce zemân geçdikten sonra, Kureyş kabîlesinden bir gurub kimse, ticâret için Şâma gitdiler. Yehûdî âlimleri bunlardan Abdüllah bin Abdülmuttalibin hâlini sordu. Onlar da, Onun güzelliğinden, üstün ahlâkindan ve alnında parlıyan nûrdan bahsetdiler. Yehûdî âlimleri: O nûr Abdüllâhin nûru değil, bilâkis Muhammedin nûrudur. Onun sebebiyle Abdüllâhin alnında parlıyor. Muhammed aleyhisselâm bütün putları kiracakdır, dediler. Kureyşliler bu sözle ri işitince ve önceden bu alâmetleri gördükleri için, Kâ'benin Rabbi hakkı için yehûdî âlimleri doğru söylüyor diyerek, onların anlatıklarını tasdîk etdiler.

● Yehûdîler, hazret-i Abdüllâhin doğduğunu kesin öğrendiler. Sonra sihrbâzlarından ve ileri gelenlerinden yetmiş kişilik bir kâfile ile Mekkeye gidip, hazret-i Abdüllâhi öldürmek için karar verdiler. Gece yürüyüp, gündüz saklanarak Mekke civârına ulaştılar. Gizlenip fırsat beklediler. Hazret-i Abdüllâh Mekke dışına avlanmaya çıkışınca, onu öldürceklerdi. Bir gün, hazret-i Abdüllâhi, Mekke vâdilerinden birinde gördüler. Öldürmek için harekete geçdiler. Mekke halkından Veheb bin Abdi Menâf bu durumdan haberdâr oldu ve gayrette dokundu. Kureyşin eşrâfindan birini yehûdî tâifesinin öldürmesi revâmidir diyerek, adamlarını toplayıp, Abdüllâhi kurtarmaya gitdi. Oraya varınca, gökden insanlara benzemeyen bir tâife indiğini ve yehûdîleri darmadağın etdiklerini ve bu husûsda çok gayret gösterdiklerini gördüler. Veheb bin Abdi Menâf bunları görünce

hemen evine döndü. Hanımı Berreyi Abdülmuttalibin evine gönderip, kızı Âmineyi Abdüllaha vermek istedğini bildirdi. Abdülmuttalib şöyle dedi: Öyle bir kızı teklîf etdiniz ki, ondan başkası Abdüllaha münâsib ve lâyık değildir. Memnûniyyetle kabûl etdi. Zîrâ hazret-i Âmine Kureyşin en güzel ve en nâmûslu kızı idi. Ona Kureyşin seyyîdesi dlerdi. Böylece Abdüllah ile Âminenin nikâhları yapılip evlendiler.

● Hazret-i Abdüllah, hazret-i Âmine ile evlendikden sonra, bir müddet dahâ alnındaki nûr parladı. Alnındaki nûrdan dolayı Abdüllahın güzelliği her tarafda duyulmuştu. Şâm pâdişâhının Fâtima adında çok güzel ve meşhûr bir kızı vardı. Abdüllahın nûruna sâhib olmak için hizmetcileri ile birlikde Mekkeye gitti. Kâ'benin çevresinde birkaç gün bekledikden sonra, hazret-i Abdüllahi gördü. Alnındaki nûr parlıyordu. Dayanamayıp evlenmeyi teklîf etti. Abdüllah, babam Abdülmuttalibe sorayım, izn verirse evleniriz, dedi. O gece, Abdüllahın alnındaki nûr hazret-i Âmineye geçti. Sabâhleyin babası Abdülmuttalibe Şâm pâdişâhının kızı Fâtimanın kendisiyle evlenmek istediğini söyledi. Babası da izn verdi. Hazret-i Abdüllah o kızın yanına gidip, babasının nikâhlanmalarına izn verdiğiini söyledi. Fâtima Abdüllahın alnındaki nûru göremeyince, bir âh çekdi ve alnındaki nûru başkalrı almış. Artık aramızda bir evlenme arzûsu kalmadı dedi ve çok üzüntülü bir hâlde Şâma döndü.

● Abdüllah ibni Abbâs “radîyallahu anhümâ” şöyle rivâyet etmiştir: Abdülmuttalib, oğlu Abdüllahi evlendirmek istediği sıralarda, Fâtima Hasâmiyye adında kâhine bir kadına rastladılar. Kadın Abdüllahın alnındaki nûru görünce, bennimle hemen evlenirsen, sana yüz deve veririm, dedi. Abdüllah nikâhsız istiyorsan olmaz. Nikâhlı istiyorsan bekle düşüneyim, sonra gelirim dedi. Oradan ayrıldılar. Hazret-i Abdüllah, hazret-i Âmine ile evlendikden bir müddet sonra, o kâhine kadınla karşılaştı. Alnındaki nûrun kaybolduğunu gördü ve hazret-i Âmine ile evlendiğini öğrendi. Bunun üzerine şöyle dedi: Ben fâhişe bir kadın değilim. Alnındaki nû-

run bana geçmesini istemişdim. Fekat Allahü teâlâ başkasına nasîb etmiş, dedi.

● Muhammed aleyhisselâmın nûru, Âmine vâlidemize intikâl etdiği ânda, bütün putlar yüzüstü devrildi. Bütün şeytânlar âciz kalıp, işlerini yapamaz oldular. Melekler İblîsin tahtını parçalayıp, denize atdilar ve İblîse kırkgün cezâ verip, eziyyet etdiler. Sonra kaçip, Ebû Kubeyş dağının üzerine çıktı ve şiddetli bir feryâd etdi. İblîsin bu feryâdını duyan bütün orduları etrâfında toplandı. Onlara; Vay sizin hâlinize. Muhammedin “aleyhisselâm” doğması yaklaştı. Bundan sonra Lat ve Uzzaya tapılmaz. Tevhîd nûru bütün âleme yayılır, dedi. Muhammed aleyhisselâmın nûrunun, Âmine vâlidemize intikâl etdiği gece bütün sihربâzlar ve kâhinler işlerinde âciz kaldılar. Kehânet sona erdi. Sîrler te’sîrsiz kaldı. O gece yeryüzündekiler, gökden “Âhir zemân peygamberinin binlerce iyilik ve ihsânlarla gelme zemâni yaklaştı” diye bir ses işittiler. Hazret-i Âmine Ona hâmile olduğu dokuz ay müddetle hiçbir elem ve sıkıntı çekmedi. Resûlullahın “sal-lallahü aleyhi ve sellem” dünyâya geliş, Rebfî’ül-evvel ayının onikisinde pazartesi gecesi idi. Ebrehenin Kâ’beyi yıkmak için geldiği ve Fil vak’ası denilen günden elliþeş gün sonra idi. Nûşîrvân-ı âdilin zemâni idi. Nûşîrvân Onun doğumundan sonra yirmi iki sene dahâ yaşadı.

● Muhammed aleyhisselâm doğmadan önce meydâna gelen ve Onun Peygamberliğine müjde ve alâmet olan hâdiselerden biri de Fil Vak’asıdır. Bu hâdice şöyle vuku’ bulmuşdur. Habeşistan kralı Necâşinin Yemende Ebrehe adında bir vâlîsi vardı. [Habeş pâdişâhlarının hepsine (Necâşî) denir.] San’ada Kuleys adını verdiği bir kilise yaptırdı. Sonra Necâşîye bir mektûb yazıp şöyle dedi: Senin için bir kilise yapıdrdim ki, benzeri görülmemişdir ve senden önceki krallara böylesi nasîb olmamışdır. Burayı arablar için hac yeri yapacağım ve artık Kâ’beye kimseyi göndermeyeceğim. Ebrehe’nin bu sözü arabalar arasında duyulup yayıldı. Buna kızan arablardan biri, kilisenin içine girip, def-i hâcetini yaparak kirletti. Başka bir rivâyete göre ise, arablardan bir cemâ’at

kilisenin yakınında ateş yakmışlardı. Rüzgârla ateş kıvılcımı sıçrayıp ağaçdan yapılmış ve altın yıldızla süslenen kilise, temâmen yandı. Yemen vâlisi Ebrehe bundan dolayı çok kızıp, Kâ'beyi yıkacağım diye yemîn etti. Habes askerlerini toplayıp, gidip Kâ'beyi yıkmak için yola çıktı. Ebrehenin bir fili vardı. On veyâ bin fili olduğuna dâir rivâyetler de vardır. Mekkeye yaklaşdıkları sırada, Abdülmuttalib, Mekke mallarının üçte birini vereyim, geri dönün dedi. Kabûl etmediler. Fili önlere alıp Mekkeye doğru yürüdüler. Fili Kâ'beye doğru sürdüler. Fil aslâ o tarafa yürümedi. Yönüne başka tarafa çevirdiklerinde, o tarafa koşarak gidiyordu. Sonunda bir yerde durmak mecbûriyyetinde kaldılar. Mekke çevresine adamlar gönderdiler. Bunlar Abdülmuttalibin iki yüz devesini yakalayıp getirdiler. Abdülmuttalib develerini istemek için Ebrehenin yanına geldi. Ebrehe onu uzakdan görünce, heybetinden ürperdi. Bu gelen kimdir diye sordu. O Mekkenin büyüğü, reâsidir, dediler. Ebrehe onu karşılayıp, kendi minderi üzerine oturdu ve ne istiyorsun, dedi. Abdülmuttalib, senin süvârilerin benim develerimi tutup getirmişler. Onlara söyle de, develerimi geri versinler, dedi. Ebrehe ona, ey Kureşin efendisi! Ben size izzet ve şeref kazandıran şu Kâ'beyi yıkmak için geldim. Sen ise ondan bahsetmiyorsun da, develerini istiyorsun, dedi. Abdülmuttalib söyle cevâb verdi: Ben develerin sâhibiyim, kendi malımı istiyorum. Kâ'benin sâhibi vardır. O herkese karşı gâlib gelir ve Kâ'beyi korur. Sonra Abdülmuttalibe develerini verdiler, geri döndü. Kâ'beye gidip kapısının halkasına yapışarak, Allahü teâlâya münâcâta, düâya başladı. O sırada gökyüzünde ansizin sürü hâlinde kuşlar gördü. O zemâna kadar oyle kuşlar hiç görmemişti. Kuşlardan herbirinin gagasında ve iki ayağında mercimekden büyük, nohuddan küçük taşlar vardı. Her taşın üzerinde bir kâfirin ismi yazılı idi. Kuşların bırakıldığı taş, başına isâbet eden askerin altından çıkıyor ve o asker hemen ölüyordu. Atlı ise, atı da ölüyordu. Ebrehenin ordusu kaçmaya başladı. Kuşlar ta'kip edip, taş bırakarak hep sini öldürdüler. Ebrehe de çok perîşân bir hâlde öldü. Ebrehenin vezîri kaçıp kral Necâşîn'in yanına gitdi. Hâdiseyi an-

latdı. Necâşî, bunlar nasıl kuşlarmış ki, bunca seçme ve savaşçı askeri öldürdüler, dedi. Bu sırada vezîr yukarı bakıp, o kuşlardan birinin başının üzerinde dönüp durduğunu gördü. Vezîr Necâşîye o kuşu göstererek, işte o kuşlardan biri dedi. O sırada kuş vezîrin başına bir taş bırakdı. Vezîr, Necâşînin gözü önünde öldü.

Bu hâdise Muhammed aleyhisselâmin doğmasının yaklaştığına ve Onun peygamberliğine bir işaret idi. İbni Abâbâs; Ümmi Hânînin evinde fil vak'asında kuşların atıldığı taşlardan çok vardı. Çocukluğumuzda o taşlarla oynardık, diye anlatmışdır.

Fil vak'asından elli beş gün sonra, Muhammed aleyhisselâm doğdu. Onun doğduğu zemândan Îsâ aleyhisselâm zemâni arası altı yüz yirmi senedir. [İbni Asâkirin, Şa'bîden “rahmetullahi teâlâ aleyhimâ” haber verdiğine göre, Îsâ aleyhisselâm ile Muhammed aleyhisselâm arasında [963] senen fark vardır. (**Se'âdet-i Ebediyye**) kitâbinin 761.ci sahîfesine bakınız! (**Herkese Lâzım Olan Îmân**) 15.ci sahîfesinde, vilâdet-i nebeviyyenin, mîlâdin 571.ci senesinde olduğu bildirilmiştir, yazılıdır. Sağlam rivâyet de budur.] Hazret-i Îsâ ile hazret-i Dâvûd aleyhimesselâm arası bin iki yüz senedir. Hazret-i Dâvûd ile hazret-i Mûsâ aleyhimesselâm arasında zemân beş yüz senedir. Hazret-i Mûsâdan hazret-i İbrâhîm Halîl aleyhimesselâm zemânnâna kadar yedi yüz yetmiş sene geçmiştir. Hazret-i İbrâhîmden hazret-i Nûh aleyhimesselâm zemânnâna kadar bindörtyüz yirmi sene idi. Tûfandan Âdem aleyhisselâma kadar ikibin iki yüz kırk sene idi. Bunların toplamı altı binyediyüzelli olur.

[Dünyânın ömrü ve insanoğlunun dünyâ üzerine gelişî kesin olarak bilinememekdedir. Dünyânın ömrünü, ya'nî yaratıldığı günden kiyâmete kadar olan zemâni, eski müneccimler, ya'nî astronomlar, seyyâre yıldızların adedince, bin sene, ya'nî yedibin sene demişlerdir. İdrîs aleyhisselâm buyurmuş ki, (Bizler, Peygamber olduğumuz hâlde, dünyânın ömrünü bilemediğ). Dahâ geniş ma'lûmât için, (**Se'âdet-i Ebediyye**) kitâbinin yetmiş dokuzuncu sahîfesine bakınız!]

İKİNCİ BÖLÜM

Muhammed aleyhisselâmin doğumundan peygamberliği bildirilinceye kadar görülen peygamberlik müjdeleri ve alâmetleri:

● Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” annesi Âmine hâtun şöyle anlatmışdır: O hazretin [ya'nî Muhammed aleyhisselâmin] doğacağı sırada evde yalnız idim. Abdülmüttalib Beytullahı tavâf etmeye gitmişdi. Abdüllah dört ay önce Medînede vefât etmişdi ve orada defn edilmişdi. Evin tavanı tarafından büyük bir şey indiğini hissettim ve beni korku kapladı. Bir ak kuşun kanadıyla beni sıvazladığını hissettim ve korkum dağıldı. Sonra bana süt gibi beyâz bir şerbet verdiler. Çok susamışdım. Aldım, bu şerbeti içdim. Uzun boylu küçük yüzlü hâtunlar gördüm. Abd-i Menâfin kızlarına benziyorlardı. Etrâfımda duruyorlardı. Gökden yere kadar uzanmış beyâz ipekden bir örtü gördüm. Birisinin, Onu insanların gözünden gizliyoruz dediğini işittim. Bir bölüm kuşlar gördüm ki gagaları zümrütten, kanatları yâkutdan idi. O sırada gözümden perde kaldırıldı. Doğudan batıya kadar yeryüzünü gördüm. Biri doğuda, biri batıda, biri de Kâ'benin damı üzerinde üç alem [sancak] gördüm. Sonra çok hâtunlar gelip çevremde oturdular. Muhammed aleyhisselâm doğar doğmaz başını secdeye koydu. Parmağını semâya kaldırıldı. Sonra bir bulut indi ve onu kaldırıp götürdü. Bakdim yerde göremedim. Gözden kaybolmuştu. Sonra “Muhammedi bütün âlemde dolaşdırınız. Bütin mahlûkât Onu ismiyle, sûretiyle ve sıfatıyla tanının, bilsin” diye bir ses işittim. O bulut bir anda Onu geri getirdi. Onu beyâz bir yün içine sarılmışlardı. Sardıkları kundak sütden ak, ipekden yumuşak idi.

Yine bir bulut geldi, öncekinden büyük idi. Bulutun arasında at kişi nemeleri işitiyordum. Şöyledir bir ses duyuyordum:

Muhammedi “sallallahü aleyhi ve sellem” bütün insanlara, cinnîlere ve hayvânlarla gösterdiler. Ona Âdemin saffetini, Nûhun rikkatini, İbrâhîm hulletini, İsmâ’îlin lisânını, Yûsufün cemâlini, Ya’kûbun besâretini, Eyyûbün sabrını, Yahyânın zühdünü ve Îsânın keremini “aleyhimüssalâtü vessemâlâm” verdik. Sonra bulut bir ânda açıldı.

● Osmân bin Ebîl Âs “radîyallahü anh”, annesinin şöyle anlatdığını rivâyet etmiştir: Muhammed aleyhisselâmın doğduğu sırada hazret-i Âminenin yanında idim. O gece ne tarafa baksam gündüz gibi aydınlık idi. Yıldızlara bakdıkça banaya yaklaştıklarını gördüm. Neredeyse türime düşecekler sanırdım.

● Abdülmuttalibin kızı Safiyye hâtun şöyle anlatmışdır: Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” doğduğu sırada Âminenin ebesi idim. Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” nûru, lambanın ışığını basdırıyordu. O gece altı alâmet gördüm. Birincisi, doğar doğmaz secde etdi. Ikincisi, başını kaldırıp, fasîh bir lisânla “Lâ ilâhe illallah innî Resûlullah” dedi. Üçüncüsü, Onun nûruyla ev çok aydınlandı. Dördüncüsü, doğduktan sonra yıkamak istedigimde, zahmet etme, biz Onu yıkadık diye bir ses işittim. Beşincisi, oğlan mıdır, kız mıdır diye merâk etdim. Göbeği kesilmiş ve sünnet edilmiş gördüm. Altıncısı, istedim ki Onu kundağa sarayım. Sırtında mühr-i nübüvveti gördüm. İki küreği ortasında “Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah” yazılı idi.

● Peygamber Efendimizin dedesi Abdülmuttalib şöyle anlatmışdır: Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” doğduğu gece Kâ’beyi tavâf ediyordum. Gece yarısı geçince, Kâ’benin, makâm-ı İbrâhîm tarafına secde ettiğini gördüm. Allahü Ekber, Allahü Ekber diye tekbir sesleri ile, beni müşriklerin pisliklerinden ve câhiliyye zemânının kötüyükle-rinden temizlediler diye sesler geliyordu. Sonra bütün putlar yüz üstü yere düştü. En iri put olan hubele bakdım, başaşa-ğı bir taşın üzerine düşmüştü. Birisinin Âmine Muhammedi “sallallahü aleyhi ve sellem” doğurdu diye nidâ ettiğini işit-

dim. Bu sözü işitince Safâ tepesi tarafına çıktım. Bir gürültü vardi. Sanki bütün kuşlar ve hayvanlar Mekkede bir yere toplanmışlardı. Sonra Âminenin evine gitdim. Kapı kilitli idi, açın diye bağırdım. İçerden Âmine, ey baba! Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem” doğdu, dedi. Getir göremiyim, dedim. Müsâade yok, birisi geldi ve ey Âmine, sakin bu çocuğu üçgün kimseye gösterme, dedi diye cevâb verdi. Kılıcımı çekip içeri girmek istedim. Karşımıza eli kılıçlı ve yüzü örtülü birisi çıktı. Ey Abdülmuttalib, geri dön melâike-i mukarrebîn ve sükkân-ı ilhiyyîn torununu ziyâret edinceye kadar girme, dedi. Vücûduma bir titreme geldi ve elimden kılıç düşdü. Dışarı çıktım. Bu hâdiseyi Kureyş halkına anlatmak istedim. Fekat üç gün dilim tutuldu. Kimseye birşey söyleyemedim.

● Mucâhid “radîyallâhü teâlâ anh” demişdir ki: İbni Abâsdan “radîyallâhü anhümâ” Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” emzirilmesi husûsunda, kuşların ve diğer canlıların münâkaşa edip-etmediklerini sordum. İnsanlardan başka bütün canlılar, Onu emzirmek için nizâ’, münâkaşa ettiler, dedi. Çünkü, O doğunca; Ey canlılar! Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem” doğdu. Onu emzirene ne mutlu diye bir nidâ geldi. Bunun üzerine bu husûsda bütün canlılar münâkaşa tutuşdu. Sonra; Onu insanlardan birinin emzirmesi takdîr olunmuşdur diye bir nidâ geldi. Üç gün sonra Ebû Lehebin câriyesi Süveybe hâtun, Halîme hâtun gelinceye kadar dört ay emzirdi.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” efendimizin doğduğu gece, Îrân kralı (Kîsrânîn) serâyı sallandı ve ondört burcu yıkıldı. Fârisin (mecûsîlerin) bin seneden beri hiç sönmenden yanan ateşi söndü. Sâve gölünün suyu yere çekiliplik kurudu. Mecûsîlerin meşhûr âlimi Mü’bedân rû’yâsında, serkeş develerin önlerine katdığı atları öldürüp, Dicle nehri ni geçdiklerini ve memleketlerine dağıldıklarını gördü. Kîsrâ, serâyının sallanmasından ve burçlarının yıkılmasından çok korkdu. Kimseye bildirmek istemedi. Fekat sabâhleyin tahtına oturunca sabr edemeyip bu hâdiseyi vezîrlere ve

ileri gelen adamlarına anlatdı. O bunları anlatırken mecûsîlerin ateşinin söndügüünü bildiren bir mektûb geldi. Kisrâ dahâ çok endişelendi. Sonra Mü'bedân gördüğü rü'yâyı anlatdı. Kisrâ, Mü'bedâna bu hâdiseler için ne denebilir? diye sordu. O da bunlar arabalar arasında meydâna gelen bir hâdi-seye işâretdir, dedi. Sonra Kisrâ, Nu'mân bin Münzîre mektûb yapıp, bu hâdisenin îzâhını sorabileceği bir âlim göndermesini istedi. O da Abdülmesîh Gassânîyi gönderdi. Kisrâ bu hâdiseleri ona sordu. Abdülmesîh Gassânî dedi ki: Bu ilmi dayım Satîh kâhin bilir. O Şâmdadır, dedi. Kisrâ, git ondan bu hâdiseleri sor dedi. Şâma gidip Satîh kâhini buldu. O ânda ölmek üzere idi. Selâm verdi, cevâb alamadı. Bir şî'r okumaya başladı. Satîh kâhin şî'ri işitince gözlerini açdı ve ey Abdülmesîh! Kisrâ, serâyının sallanması, burçlarının yıkılması, Mü'bedânın rü'yâsı, Sâve gölünün kuruması sebebiyle, bunları sordurmak için seni bana gönderdi, dedi. Bunların hepsi âhir zemân Peygamberinin doğduğuna işâretdir. O bu beldeleri alacakdır. Kisrâlardan, yıkılan burçlar sayısına kadar kimse Îrâna pâdişâhlık yapacaklar. Sonra devletleri yıkılacaktır. Abdülmesîh bu haberi Kisrâya götürdü. Kisrâ ondört kişi pâdişâhlık yapdıktan sonra bu devlet yıkılacak. Bu bir hayli iş ve uzun zemân alır, dedi. Fekat bu kisrâlardan on kişinin pâdişâhlığı dört senede bitdi. Diğer dördü Emîr-ül mü'mînîn Osmân "radîyallahü anh" zemânına kadar saltanat sürdürdüler.

Ba'zi rivâyetlerde şöyle bildirilmiştir: Kisrâ Dicle nehri kenârında büyük bir serây yapdırmıştı. Bu serây için hesâb edilemeyecek kadar çok para harcamıştı. Bir sabâh kalkıp bu serâyın ikiye bölündüğünü, sular altında kaldığını gördü. Yanında kâhinlerden, müneccimlerden ve sihrbâzlardan üç yüz altmış kimse bulunduruyordu. Bunlar arasında arabalar dan Sa'îb adında biri vardı ki, kâhinlikde mahâretli ve meşhûr idi. Verdiği hükm ve haberlerde az hatâ ederdi. Kisrâ bunları toplayıp, köşkünün ikiye yarılp, harâb olmasının sebebini araştırip, bulmalarını emr etti. Herbiri bir tarafa gi dip araştırmaya başladilar. Sihrbâzların, kâhinlerin ve mü-

neccimlerin haber alma yolları kapandı.

Sa'îb adındaki kâhin karanlık bir gecede yüksek bir tepeye çıktı. Gökyüzüne ve yeryüzüne bakınırken, Hicâz tarafından bir şimşek çakdığını ve batıya kadar ulaştığını gördü. Sabâhleyin, ayağını basdiği yer yeşermişti. Kendi kendine, eğer gördüğüm doğru ise, Hicâzdan bir pâdişâh çıkacak, her tarafa hâkim olacak. Âlemde refâh ve ucuzluk olacak kanâatinevardı. Bütün sîrbâzlar, kâhinler ve müneccimler bir yere toplanıp, birbirlerine hâllerini anlatırlar. Sonra bir Peygamber gönderilmiş ve yâ gönderilecekdir, diye ittifâk etdiler. Kisrânın mülkü alacakdır. Ammâ bunu Kisrâya söyleyemeyiz. Çünkü hepimizi öldürür, dediler. Sonra Kisrânın yanına gitdiler. Serâyın yıkılmasının sebebi, yapılmaz zemânının yanlış seçildiğindendir. Bir zemân belirtelim. O zemânda yapılsın dediler. Bir zemân ta'yîn etdiler ve köşk o zemânda yapıldı. Kisrâ bütün devlet adamlarıyla birlikde o köşkde bir meclis kurdu. Bu sırada Dicle nehri suyu yükseldi. Köşkü su basıp yıkıldı. Kisrâyi boğulmak üzere iken sudan çıkardılar. Kisrâ, kâhin ve müneccimlere kızıp çوغunu öldürdü. Diğerleri biz hatâ etmişiz. Köşkün yapılması için tekrâr bir zemân seçelim dediler. Belirtdikleri zemân içinde köşk yeniden yapıldı. Kisrâ korka korka gelip köşke çıktı. O çıkar-çıkma köşk ayağının altından kayıp yıkıldı. Kisrâ nehre düştü. Kisrâyi yarı ölü vaziyetde nehrden çıkardılar.

Kisrâ o kâhinleri toplayıp sizi öldürürüm diye tehdîd etdi. Bunun üzerine kâhinler doğrusunu söyleyerek, bu alâmetler bir Peygamber geldiğini ve yâ yakında geleceğini, senin saltanatına son vereceğini, mülkü alacağını göstermekdedir, dediler. Kisrâ bu sözleri işitince, Dicle kenârına binâ yapmakdan vazgeçti. Oradaki yıkılan binâ da temâmen harâb oldu.

● Mekkede oturan bir yehûdî vardı. Muhammed Mustafâ "sallallahü aleyhi ve sellem" efendimizin doğduğu gece Kureyşden bir topluluğun yanına gelip; dün gece sizden bir oğlan dünyâya geldi mi diye sordu. Bilmiyoruz dediler. Eğer

sizde değilse korku yokdur. İyi biliyorum ki, dün gece bu ümmetin Peygamberi doğdu. Eğer sizde değilse Filistinde olsa gerekdir. Onun iki küreği arasında ince killar (nübüvvet mührü) vardır. Cinnîlerden bir ifrit parmağını onun ağızına koyduğu için, iki gün süt emmeyecektir. Kureyşliler oradan ayrılinca, şaşıkları bu sözleri büyüklerine söylediler. Bir de işittiler ki, Abdüllah bin Abdülmuttalibe Allahü teâlâ bir oğul vermiş. Adını Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem” koymuşlar. Bunu o yehûdîye haber verdiler. Hazret-i Âmine nin evine geldi. O alâmeti çocuğun sırtında görünce, bayılıp düştü. Akı başına gelince: Vallahi peygamberlik artık Benî İsrâîlden gitdi, dedi. Sonra Kureyşlilere dönüp, siz bu hâdiseye sevinirsiniz, ama bu çocuk sizin üzterinize gâlib gelecekdir. Onun şâni doğudan batıya heryerde duyulacakdır, dedi.

● Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” süt annesi hazret-i Halîme hâtun şöyle anlatmışdır. Kabîlemden bir gurub kadınla süt anneliği yapmak için Mekkeye gittik. Koçam da yanında idi. Bir za’îf dişi merkebimiz ve süt vermek den kesilmiş bir devemiz vardı. Benim de sütüm azdı. Oğlum Damra doymadığından, geceleri ağlar, beni uyutmazdı. Mekkeye varınca bana Muhammedi “sallallahü aleyhi ve sellem” vermek istediler. Bilmediğimden dedim ki, süt emziren süt anneye ücret vermek için cömert bir baba olması lâzımdır. Bu çocuğun babası yok diyerek almak istemedim. Benimle gelen bütün kadınlar birer çocuk buldular. Artık çocuk kalmadı. Kabîleme çocuk almadan dönmekden utandım. Muhammedi “sallallahü aleyhi ve sellem” kabûl etdim. Âmine hâtun bana dedi ki: Üç gece önce bana bir kimse gelip, bu oğlunun süt annesini Benî Sa’d kabîlesinden ve Züveyb oğullarından tut dedi. Ben de, Benî Sa’d kabîlesinden olduğumu ve babamın da Züveyb oğullarından olduğunu söyledi. Âmine hâtun elimden tutup, beni evine götürdü. Muhammedi “sallallahü aleyhi ve sellem” gördüm. Yünden beyâz bir kundak içine sarılmış, ondan etrâfa misk kokusu yayılıyordu. Yüzünün güzelliğinden etrâfa se’âdet nûrları

yayılıyordu. Yeşil bir ipek üzerinde uyuyordu. Mememi sînesi üzerine koyunca gözlerini açdı. Bakdim ki gözlerinden çıkan bir nûr semâya yükseliyordu. Hemen yüzünü örterek bunu Âmine hâtundan sakladım. Sonra Onu kaldırıp, sağ mememi ağızına verdim. Emmeye başladı. Sonra sol mememi verdim, onu emmedi. İbni Abbâs “radîyallâhü anhümâ” demişdir ki, o zemân da Allâhü teâlâ Ona adâlet ilhâm etdi ki, o südü ya'nî sol memeyi ortağına bırakdı. Halîme hâtun şöyle demişdir. Dâimâ sağ tarafдан Muhammed aleyhisselâm emerdi. Sol tarafdan da oğlum Damra emerdi. Aslâ kendi çocuğum, Muhammedden “sallallahü aleyhi ve sellem” önce süt emmezdi.

● Yine Halîme hâtun şöyle anlatmışdır: Hazret-i Muhammedi “sallallahü aleyhi ve sellem” emzirmeye başlayınca, sütüm öyle çoğaldı ki, hazret-i Muhammede “aleyhisselâm” ve oğlum Damraya süt verdığım hâlde sütüm hiç azalmadı, dolup taşıdı. Süt vermeyen devemiz süt vermeye başladı. Evinde süt bollaşdı. Bütün kaplarımız sütle doldu. Kocam bâna: Ey Halîme! Evimiz bereketlendi. Allâhü teâlâ bize ihsânda bulundu. Bütün bunlar, yanımızda bulundurmakla şerefleştigimiz bu se'âdetli yavrunun bereketi ile olmakdadır derdi ve çok sevinip mutlu olurdu.

● Halîme hâtun şöyle anlatmışdır: Muhammedi “aleyhisselâm” evime götürmek için alınca, üç gün Mekkede kaldık. Üçüncü gece, yeşil elbiseler giymiş nûr yüzlü bir kimse Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” yasığına oturmuş, yüzünden öpüyordu. Kocama da gösterdim. Kocam bunu sakin anlatma. Bilmiş ol ki, bizden dahâ mutlu olarak evine dönen yokdur, dedi.

● Yine Halîme hâtun anlatmışdır: Mekkeden evimize döneceğimiz zemân merkebime bindim. Muhammedi “sallallahü aleyhi ve sellem” önüne aldım. Merkeb Kâ'beye doğru üç def'a secede etdi. Sonra yola çıktık. Merkebimiz bütün merkebleri geçti. Yol arkadaşlarının hepsi geride kaldı. Bâna, ey Halîme, merkebin yularını biraz çek. Bu merkeb ge-

lirken zorla yürüyen merkeb değil midir dediler. Ben de kucağımdaki Muhammedi “sallallahü aleyhi ve sellem” gösterek, öyle zan ediyorum ki, bu iş şu oğulcuğumun bereketyledir, dedim.

● Halîme Hâtun anlatmışdır: Benî Sa'd menzillerinden konakladığım her yer yeşerir, oranın güzelliği ve tâzeligi artardı. Allahü teâlâ hayvanlarımıza öyle bir bereket verdi ki, koyunlarımızın memeleri sütle doldu. Benî Sa'dlılar çobanlarını azarlayıp derlerdi ki, niçin Ebû Züveybin koyunları semîz ve sütlüdür de, bizim koyunlarımız za'if ve sütsüzdür. Siz de koyunlarınızı onların koyunlarının otladığı yerde otlatınız, derlerdi.

● Halîme hâtun şöyle anlatmışdır: Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” konuşma zemâni yaklaştı, herkesin hayretleri arasında, Allahü Ekber, Allahü Ekber, Elhamdüllâhi Rabbil âlemîn dedi. Rivâyet edilmişdir ki, iki aylık olunca oturur ve emeklerdi. Üç aylık iken ayakda dururdu. Dört aylık iken divârdan tutunarak yürüdü. Beş aylık iken bir yere tutunmadan yürüdü. Altı aylık olunca çabuk çabuk yürümeye başladı. Yedi aylık iken her tarafa koşardı. Sekiz aylık iken anlaşılacak şekilde konuşmaya başladı. Dokuz aylık iken çok açık bir şekilde konuşmaya başladı. On aylık iken çocukların ok atmaya başladı.

● Yine Halîme hâtun şöyle anlatmışdır: Muhammedi “sallallahü aleyhi ve sellem” emzirdiğim müddetce, Ondan son derece memnûndum. Aslâ hiçbir şeyi kirletmezdi. Gündüz ve gece bir def'a tebevvül eder, bir dahâ o vakte kadar hiç tebevvül etmezdi.

● Halîme hâtun şöyle anlatmışdır: Muhammedi “sallallahü aleyhi ve sellem” emzirmek için alıp, Mekkeden yola çıkmıştık. Yolda bir su kenârında konaklamıştık. Orada Hz. Zeyn kabilesinden bir ihtiyâr vardı. Yol arkadaşlarım bana; Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” annesi Âmine hâtunun, Onun hakkında anlatıldığı hârikulâde hâdiseleri bu ihtiyârdan sor dediler. Ben de ihtiyâra; bu çocuğun annesi

doğum ânında kendisinden bir nûr yükseldiğini, o nûrun aydınlığında her tarafı gördüğünü ve doğunca yerden bir avuç toprak alıp, sonra başını yukarı kaldırdığını söyledi dedim. O yaşlı kimse bu sözleri duyunca; Ey Huzeyl kabilesi! Bu çocuğu öldürün! Çünkü bütün dünyâya hâkim olacakdır. Gökden inecek haberi bekliyor, diye bağırdı.

● Halîme hâtun şöyle anlatmışdır: Muhammed “sallalla-hü aleyhi ve sellem” iki yaşına girmişi ve sütden kesme zemâni gelmişdi. Onu annesine teslîm etmek için Mekkeye götürdüm. Onun sebebiyle kavuşduğumuz bereketin gitmesini hiç istemiyordum. Annesi Âmine hâtuna biz bu çocuktan bereketli çocuk görmedik. Mekkenin havası çok sıcak, vebâ da olabilir. Biraz dahâ yanımızda kalmasına müsâade eder misiniz dedim. Müsâade etdi ve bir sene dahâ bizimle berâber kaldı. Bir gün Habeş nasrânîlerinden bir cemâ’atin bulunduğu bir yere yolum düştü. Muhammedi “sallallahü aleyhi ve sellem” gördüler. Dikkatli dikkatli Ona bakıldılar. İşlerini bırakıp, Onun hâllerini sormaya başladılar. Sirtında iki küreği arasındaki nübûvvet mührüne bakıp düşündüler. Mübarek gözlerinin kırmızılığını gördüler. Bana senin bu oğlun hiç göz ağrısından şikâyet eder mi diye sordular. Hâyır deyince, gözlerindeki bu kırmızılık hiç kaybolur mu dediler. Hâyır kaybolmaz, dedim. Bunun üzerine bana dediler ki: Ne kadar mal istersen sana verelim ve yüz minnetle cânimizi fedâ edelim, bu çocuğu bize ver de Habeş diyârina götürelim. Kitâblarımızdan okuduğumuza göre bunun şâni yüce olacakdır. Bir son Peygamber gelecekdir ve Onun doğacağı yer Harem (Mekke)dir. Zan ediyoruz ki, O Peygamber doğmuşdurveyâ doğması yaklaşmışdır, dediler. Onlardan çok korkdum ve O gece gözüme uykuya girmedî.

● Yine Halîme hâtun şöyle anlatmışdır: Muhammed aleyhisselâm üç yaşına girince, süt kardeşleriyle koynu otlatmaya giderdi. Eline bir sopa alır, zevk ve neş’ e ile giderdi. Akşam da şen ve sevinçli dönerdi. Bir gün hava çok sıcak oldu. Kendi kendime üzülüp bu gün hava çok harâretli. Muhammede “sallallahü aleyhi ve sellem” bir sıkıntı gelmesin de-

dim. Süt kardeşi Şeymâ, ey anne, üzülme, bugün Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem” kuzuların arasına oturmuştu. Üzerinde bir bulut onu gölgeliyordu. O nereye gitse, o bulut da Onunla birlikde hareket ediyor. O güneşdenaslâ râhatsız olmuyor, dedi.

● Halîme hâtun şöyle anlatmışdır: Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem” bir gün yine süt kardeşleriyle koyun otlatmaya gitmişdi. Süt kardeşi Damra ögle vaktinde âniden ağlayarak eve çika geldi. Anneciğim, Kureyşli kardeşime birşey oldu, dedi. Ne oldu anlat dedim. Bizimle oynarken bîrisi gelip Onu aramızdan aldı ve bir dağın tepesine çikardı. Bıçakla karnını yardı, dedi. Kocam Ebû Züveyb ile birlikde koşarak o dağa çıktıktı. Bir de bakdık ki, Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek yüzü kızarmıştı ve gök yüzüne doğru bakıyordu. Hemen yanına oturup alnından öpdüm ve ey cânım yavrum sana ne oldu. Sana bunu yapan kimdir, dedim. Şöyleden anlatdı: Kardeşlerimle oynuyordum. Üç kişi geldi. Birinin elinde gümüşden bir ibrik, birinin elinde içi karla dolu zümrüt bir leğen vardı. Beni kardeşlerimin arasından alıp dağın üzerine çıkardılar. Onlardan biri beni tam bir lutf ile okşadı ve göğsümü göbeğime kadar yardı. Ben bakıydum ve hiç acı duymuyordum. Elini göğsüme sokup, yüreğimi çikardı ve yardı. İçinden bir parça uyuşmuş siyâh kan çıkarıp atıldı. Sonra dedi ki, bu senin vücûdunda şeytânın te'sîr edeceği bir parça idi. Allahü teâlânın emriyle çıkarıp, şeytânın şerrinden ve mekrinden emîn olasın diye seni ondan temizledik, dediler. Sonra yüreğimi yerine koydu. Ben seyrediyordum. Üçüncü kişi geldi. Onlara siz çekiliin, işinizi temâmladınız, dedi. O kimse yanına yaklaşıp elini göğsümün üzerine koydu. O ânda göğsümdeki yara kapanıp iyileşti. Yanındakilerden birine bunu, ümmetinden on kişi ile tartınız dedi. Tartdilar, ben ağır geldim. Yüz kişiyle tartınız dedi. Tartdilar. Ben ağır geldim. Bin kişiyle tartın dedi. Tartdilar. Yine ben ağır geldim. Bunun üzerine, Onu bırakınız. Bütün ümmetiyle tartsanız ağır gelir, dedi. Sonra elimden tutarak beni oturtdı. Üçü de başımdan ve alnimdan

öpdüler ve ey Allahü teâlânın Habîbi, korkma. Bir bilsen sâna ne se'âdetler ve ihsânlar verilmişdir, dediler ve havâda uçup gökün ortasından içeri girdiler. İsterseniz size içeri girdikleri yeri göstereyim, dedi.

● Yine Halîme hâtun anlatmışdır: Muhammedden “sallallahü aleyhi ve sellem” gördüğüm hâlleri halka anlatıyorum. Bana bu çocuğu bir kâhine götür, belki cinnîlerin te'sîrine kalmışdır, dediler. Bunun üzerine Onu bir kâhine götürdüm. Onda gördüğüm hâlleri temâmen anlatdım. Kâhin bunları dinleyince, hemen yerinden kalkıp: Ey arablar! Geliniz, başınıza bir belâ gelmek üzeredir. Ona şimdiden engel olunuz! Bu çocuğu öldürünüz. Eğer öldürmezseniz, büyüğünce dîninizi bırakın deyip, sizi hiç işitmeyeğiniz ve tasavvur etmediğiniz bir dîne da'vet edecek diye bağırmaya başladı. Bu sözleri duyunca, Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” elinden tutup çekdim. Kâhine asıl seni bir kâhine götürmek lâzım. Sen delirmişsin. Eğer böyle saçma sapan konuşağınızı bilseydim, sana aslâ gelmezdim. Ben oğlumu öldürmem, ama seni öldürmek gerekir, dedim. Sonra Muhammedi “sallallahü aleyhi ve sellem” alıp evime döndüm.

● Halîme hâtun şöyle demişdir: Bu hâdiselerden sonra çok korkmaya başladım. Muhammedi “sallallahü aleyhi ve sellem” Mekkeye götürüp, emâneti teslîm etmek istedim. Mekkeye doğru yola çıkmak üzere iken bir nidâ işittim, şöyle diyordu: Ey Mekke vâdisi, sana âfiyet olsun. Bundan sonra, yakîn nûru ve dînin cemâli, kemâli ikbâl ve Allahü teâlânın sevgilisi sana-donecekdir. Sonra merkebe binip Muhammedi “sallallahü aleyhi ve sellem” Mekkeye ulaştırdım. Bir topluluk gördüm. Muhammedi “sallallahü aleyhi ve sellem” bırakdiğim yerde bulamadım. Yanına bırakdiğim kimselere sordum. Nereye gitdiğini söylemediler. Ağlayıp feryâd ederek, âh Muhammed! Vah Muhammed diydum. Âniden karşımıza za'îf, ince uzun boylu bir ihtiyâr çıktı.

dı. Sana Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” nerede olduğunu bilen bir kimseyi söyleyeyim, dedi. Kimdir deyince, şu hubel putudur dedi. Bunun üzerine o kimseye kızarak, sen Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” doğduğu gece hubel putunun ve diğer putların yere yıkıldığını bilmiyormusun, dedim. O kimse bana sen delirmişsin. Ben hubele varıp yalvarayım da, senin oğlunu geri versin, dedi. Sonra hubelin etrafında dönüp başını öpdü ve putu medh ederek, bu kadının oğlu Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem” kaybolmuş dedi. Yaşı kimse hubel putunun yanında Muhammed ismini söyler söylemez, hubel ve diğer putlar yüzüstü yere yıkıldılar. Ey ihtiyâr, biz Muhammedin elinde kırılacağız diye bir ses geldi. O ihtiyâr titreyerek ve ağlayarak putların yanından ayrıldı. Bana, ey Benî Sa’dî kadın, senin oğlunun sâhibi vardır. Onu kaybolmakdan korur, hiç üzülme, dedi.

Halîme hâtun sözlerine devâm ederek şöyle anlatmışdır: Bu haberin Abdülmuttalibe ulaşmasından korkdum. Hemen gidip kendim durumu bildirdim. Bu iş Kureyşlilerin bir hîlesidir diyerek kılıçını çekdi ve ey Kureyş kabilesi diye bağıracak onları yanına çağırıldı. Yanına toplandılar. Onlara durumu anlatdı. Her birisi bir tarafa gidip, Muhammedi “sallallahü aleyhi ve sellem” aramaya başladı. Hiçbiri bulamadı. Abdülmuttalib ise Kâ'beye gidip, yedi kerre tavâf etdikden sonra: Yâ Rabbî! Muhammedi “sallallahü aleyhi ve sellem” bize geri ver diye münâcâtâda bulunarak, şu ma’nâda bir şîr okudu:

***Yâ Rabbî! Kavuşdur beni Muhammedime,
Döndür Onu bana, o sağ kolum yerinde.
Muhammedim kayboldu bilinmiyor hiç yeri,
Zarar gelirse Ona helâk et kavmimi.***

Bunları söylediğinden sonra, Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem” Tihâme vâdîsinde falan ağacın altındadır diye bir ses işitti. Derhâl o vâdîye doğru yola çıktı. Yolda Vara ka bin Nevfel ile karşılaştı. Birlikde Tihâme vâdîsine gitdi-

ler. Vâdîye vardıklarında, Muhammedi “sallallahü aleyhi ve sellem” bir ağacın altında ağacın dallarıyla ve yapraklarıyla oynar hâlde buldular. Abdülmuttalib yanına yaklaşıp: Ey evlâdim sen kimsin? dedi. Muhammed bin Abdüllah bin Abdülmuttalibim diye cevâb verdi. Bunun üzerine Abdülmuttalib, ben senin deden olurum, dedi. Sonra Onu Mekkeye getirdiler. Süt annesi Halîme hâtuna çok ikrâmda bulunup, kıymetli hediyeler vererek, kabilesine gönderdiler. Abbâs “radîyallahü anh”, Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” medh etmek için yazdığı ba’zı şî’rlерinde bu hâdiseden şöyle bahsetmiştir:

***Yapraklar altında korunduğun gibi sen,
Bundan önce de gölgeliklerde hoş idin sen.***

● Abbâs “radîyallahü anh” Resûlullahha “sallallahü aleyhi ve sellem” demişdir ki; sen beni beşikde iken İslâma çâğırsayıdn kabûl ederdim. Sen beşikde yatarken ay ile konuşurdun. Parmağınla her ne tarafa işâret etsen, ay o tarafa meyl ederdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” şöyle buyurdu: “Ben ay ile, o da benimle konuşurduk. Beni ağlamakdan men’ ederdi. Ayın arş altında secde edişinin sesini işitirdim.”

● Muhammed Mustafâyi “aleyhisselâm” annesi Âmine hâtun, Medînede bulunan dayıları Neccâroğullarının yanına götürdü. Ümmi Eymen de onlarla birlikde idi. Bir ay orada kaldılar. Nitekim Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Medîneye hicret edince, dahâ önce orada bir ay kaldığında geçen hâdiseleri hâtırladılar ve buyurdular ki: Bir yehûdî bâna dâimâ bakardı. Bir gün beni yalnız bulup adın nedir, dedi. Ahmeddir, dedim. Sırtına bakdı ve kendi kendine şöyle dedi: Bu ümmetin Peygamberidir. Sonra dayılarımın yanına geldi ve onlara da böyle söyledi. Annem bu sözleri işitince korkdu ve Medîneden ayrıldık. Ümmi Eymen de şöyle anlatmışdır: Medînede bulunduğuımız sırada, bir gün öğle vaktinde iki yehûdî bulunduğuumuz yere gelip; Ahmedî dışarı çıkarınız dediler. Çıvardık. Ona bakdilar ve bilhâssa sırtına

çok bakıp düşündüler. Sonra birbirlerine, bu ümmetin Peygamberidir. Bu Medîne şehri bunun hicret edeceği yerdir. Bu şeherde savaşların olmasına az kaldı, dediler.

● Medîneden Mekkeye dönerlerken Ebvâ denilen yerde, hazret-i Âmine hastalandı. Hazret-i Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem” annesinin başı ucunda oturmuştu. Bir ara hazret-i Âmine kendinden geçti. Bir müddet sonra kendine geldi. Oğlu Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek yüzüne bakdı ve birkaç beyt okudu. Şu beytler onlardandır:

*Yüce Allah bereketler versin sana,
Eğer doğru çıkışsa gördüğüm rü'yâ.
Sen peygamber olacaksın insanlara,
Celîl ve kerîm olan Allah katında.*

Hazret-i Âmine bu şî'ri okudukdan sonra şöyle dedi: Yاشayan herkes ölecekdir. Yeni olan herşey eskiyecekdir. Eğer ben ölürem gam yimem. Adım âlemde dâimâ anılır. Çünkü, böyle pâk ve mubârek bir evlâd yâdigâr bırakdım. Hazret-i Âmine vefât edince, cinnîlerin ağlama sesleri işitildi ve ta'ziye için şu beytleri okuyorlardı:

*Ağlasın ifsetli genç kızlar Âmineye,
Anne olmakla şerefendi, Peygambere.
Abdüllahın zevcesi, yakınıdır hem de,
Vakârlı hem sâhib-i minber Medînede.*

● Hazret-i Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem” doğduktan sonra, Seyf ibni Zilyezen, Habeşistanı aldı. Abdülmuttalib, Veheb bin Abdi Menâf ve Kureyş kabilesinin diğer ileri gelenleri ibni Zilyezeni tebrik için Yemene gittiler. Müssâade alıp içeri girdiklerinde, Abdülmuttalib pâdişâhın yakınına oturdu. Konuşmak için izn istedi ve gâyet fâsih bir ifâde ile pâdişâhi tebrik etti. Düâlar yaptı ve medhiyede bulundu. Bu durum pâdişâhın çok hoşuna gitti ve sen kimsin diye sordu. Abdülmuttalib de ben Hâşimoğullarındanım dedi. Şâh dahâ çok ikrâm edip, onu yanına oturdu ve Kureyş kabile-

sinin diğer ileri gelenlerine de çok ikrâm ve iltifâtda bulundu. Sonra onları misâfirhâneye yerlesdirip, son derece ikrâm ve iyilikde bulundu. Bir ay misâfir kaldılar. Ne yanlarına uğradılar, ne gitmeleri için izn verdiler. Bir aydan sonra pâdişâh bir kimse gönderip, Abdülmuttalibi odasına çağırtdı. Ona şöyle dedi: Ey Abdülmuttalib! Sana bir sırrımı söyleyeceğim. Senden başkasına bu sırrımı söylemem. Çünkü sen, bir cevherin kaynağın. Seni bundan haberdâr edeyim. Bu sırrı vakti gelinceye kadar saklı tut. Allahü teâlâ bu sırrı vakti gelince bütün âleme açıkça gösterir. Haberin olsun ki, hâzinemde kendim için husûsî olarak sakladığım bir kitâbda, bir hayırlı haber ve mu'teber bir şey okudum. Bu iş sana ve bütün mahlûkâta fâideli, umûmî ve tam bir ni'met olacakdır. Bu müjde şöyledir: Mekkede bir erkek çocuk doğmuşdur ve yâ doğması yaklaşmıştır. Onun adı Muhammeddir “sallalla-hü aleyhi ve sellem”. Babası ve annesi vefât etmişlerdir. Onu dedesi ve amcası himâyeye edeceklerdir. Allahü teâlâ Ona peygamberlik verecek ve halkı Hakka da'vet edecekdir. Ona dost olanlar azîz ve mansûr olurlar. Düşmânlık edenler zafil ve hakîr olurlar. Allahü teâlâ bizi Ona tâbi' ve yardımcı eylesin. Allahü teâlâ O Peygamber vâsıtâsıyla küfr ve dalâlet ateşini söndürecek ve tevhîd dînini ortaya çıkaracaktır. Kehânet sona erecek, şeytânlar taşlanacak ve kovulacaktır. Putlar yüzüstü düşecektir. O Peygamberin sözü hak ile bâtilî birbirinden ayıricıdır. Hükmü adâletlidir. Allahü teâlânın râzi olduğu şeyleri yapar ve yapılmasını emr eder. Râzi olmadığı şeylerden sakınır ve sakındırır.

Abdülmuttalib, pâdişâhdan bu sözleri dinleyince, ona düâ ve medhiyede bulundu ve ey melik! Bu sırrı biraz dahâ aç dedi. Bunun üzerine yemîn ederek: Ey Abdülmuttalib, O gelecek Peygamberin dedesi sensin. Bunda aslâ yalan yokdur, dedi. Abdülmuttalib bu sözleri işitince şükür secdesine kapandı. Pâdişâh, başını kaldır ey Abdülmuttalib! Aslin gibi neslin de yüce âleme yol göstericidir. İşin temâm ve maksâdîn hâsil oldu. Sonra söylediğimin kim olduğunu anladın mı dedi. Abdülmuttalib şöyle dedi: Evet anladım. Oğlum Ab-

düllahı Vehebin kızı Âmine ile evlendirmiştim. Bir oğlu dünyâya geldi. İsmini Muhammed koydular. Babası ve annesi vefât etti. Onu ben ve amcası himâye ediyoruz. Seyf ibni Zilyezen Abdülmuttalibe dedi ki: Sana söylediklerim doğrudur. Gönlünü hoş tut. Onun hâlini gizle. Onu yehûdîlerden koru. Onun düşmânıdırlar. Hak Sübâhânehü ve teâlâ Onu, onlara karşı muzaffer kılacakdır. Onlar Ona zarar ve remeyeceklerdir. Bu sözleri seninle buraya gelen yol arkadaşlarına söyleme. Onların hîlesinden emîn değilim. Allahü teâlâ korusun, Onu öldürmek kasıyla bir tuzak kurarlar. Elbette bunlar veyâ bunların oğulları Ona düşmânlık edecekler, belki savaşacaklardır. Fekat Hak Sübâhânehü ve teâlâ senin torununu onların hepsine karşı gâlib edecekdir. Eğer ömrümün yeteceğini bilseydim, bütün ordularımı Medîneye toplardım. Orayı kendime şehr seçerdim. Ona yardım etmekle şereflenirdim. Çünkü, kitâblarımızda Onun Medîneye yerleşeceği, ya'nî yerinin Medîne olduğu bildirilmişdir. İşleri orada yapacak, yardımcıları oradan olacak. Defn edileceği yer orası olacakdır. Şimdi Ona bir zarar gelmesinden korkmasaydım, bütün Arabistan halkını Ona tâbi' olmaya ve îmân etmeye çağrırdım. Bu emâneti sana bırakıyorum. Bu husûsda bir kusûr etmeyesin.

Sonra pâdişâh misâfirlerinin herbirine onar köle ve onar câriye, kırk parça kumaş, yüz deve, beş ritl altın, on ritl gümüş ve bir ipek kab içi dolusu anber hediyeye etti. Abdülmuttalibe dahâ çok verdi. Gelecek sene tekrâr geliniz dedi. Fekat pâdişâh Seyf ibni Zilyezen o sene vefât etti. Abdülmuttalib Kureyşilere söyle dedi: Bana çok verdi diye hased etmeyiniz. Zîrâ pâdişâhin verdiklerinin temâmi bana ve benim oğullarımdan olacak şerefe nisbetle çok azdır. Abdülmuttalibe o şeref nedir diye sordular. Fekat o bunu gizli tutdu.

● Hazret-i Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” peygamberliğini müjdeleyen hâdiselerden biri de söyledir: Bir gün çocuklarla oynarken, Müdlec oğullarından bir gurub Onu gördü. Yanlarına çağırıldılar ve ayağına bakıp hayli ze-

mân dardular. Sonra Abdülmuttalibin yanına uğradılar. Muhammed aleyhisselâmi onun yanında gördüler. Bu çocuk kimdir, diye sordular. Abdülmuttalib oğlumdur, dedi. Bunun üzerine biz bunun ayağı kadar makâm-ı İbrâhîmde olanların ayağına benzer ayak görmedik. Aman bu çocuğu iyi muhâfaza et, dediler.

● Bir gün Abdülmuttalib Hicrde, Kâ'benin yanında oturuyordu. Yanında yakın dostu Buhayra üsküfü de vardı. Üsküf Abdülmuttalibe dedi ki: Biz kitâblarımızda okuduk ki, İsmâ'îl aleyhisselâm neslinden henüz teşrif etmiyen bir Peygamber kalmışdır ki, o da yakında gelecekdir. Zan ediyyorum ki doğmuşdur. Onun sıfatları söyle söylemişdir diye sayarken, hazret-i Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem” çıktı. Üsküf Ona dikkatle bakdı. Gözünü ve sırtını dikkatle inceledi. Sonra, benim geleceğini söylediğim Peygamber budur. Bu kimin oğludur, diye sordu. Abdülmuttalib, benim oğlumdur, dedi. Bunun üzerine üsküf bunun babasının hayatıda olmaması lâzım, dedi. Abdülmuttalib bu benim oğlumun oğludur. Annesi buna hâmile iken babası vefât etdi, dedi. Sonra Abdülmuttalib, oğullarına dönerek, kardeşinin oğluna dikkat ediniz, işitiyor musunuz. Onun için ne diyorlar, dedi.

● Hazret-i Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem” yedi yaşında iken şiddetli bir göz ağrısına tutuldu. Ne kadar ilâc yapdılarsa da fâide vermedi. Sonunda Abdülmuttalibe, Ukkaz panayırında bir râhib var, göz için ilâc yapıyor dediler. Abdülmuttalib, hazret-i Habîb-i Ekremi “sallallahü aleyhi ve sellem” o râhibe götürdü. Râhibin bulunduğu kilisenin kapısını kapalı buldular. Açırmak için bağırdılar. Cevâb gelmedi. Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile aşağı indiler. O ânda kilise sallanmaya başladı. Abdülmuttalib kilise üstümüze yıkılacak diye korkdu. Râhib içerden koşarak geldi ve ey Abdülmuttalib, şu bir gerçekdir ki, bu çocuk bu ümmetin Nebîsidir. Eğer dışarı çıkmamasaydım bu kilise überime yıkılırdı. Bunu götür ve dikkatle koru. Çünkü ba'zi ehl-i kitâbdan buna zarar erişebilir, dedi. Sonra

göz ağrısı için yaptığı ilâclardan verdi.

● İbni Abbâs “radîyallâhü anh” şöyle rivâyet etmiştir: Kâ’benin yanına Abdülmuttalib için bir minder koyarlar idi. Abdülmuttalibe hürmeti ve saygılarından dolayı kimse o minderin üzerine oturmazdı. Oğulları etrâfında otururlardı. Abdülmuttalib de o minderin üzerine otururdu. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” çocukluğunda bir gün o minderin üzerine oturmak istedî. Amcaları mâni’ oldular. Abdülmuttalib onlara (o yavrucuğuma dokunmayın. İstediği yere otursun. Vallahi Onun şâni çok yüce olacakdır. Görüyorum ki, bir gün gelecek, o sizin seyyidiniz, efendiniz olacak. Onun alnında bir nûr görüyorum ki o nûr serverlik, ya’ñî peygamberlik nûrudur) dedi. Sonra oğullarından Abdüllah ile aynı anneden olan Ebû Tâlibe döndü ve bu oğlumun önünde büyük işler vardır, Onu gözetiniz dedi. Dedesi Abdülmuttalib Onu boynunda taşır ve Kâ’beyi tavâf ederdi. Putları sevmediğini bildiği için, tavâf ederken onlara yaklaştırmazdı. Abdülmuttalib seksen iki yaşında ve bir rivâyete göre de yüzon yaşında vefât etti. Ebû Tâlib, babasının vasîyyeti üzerine hazret-i Muhammedi “sallallâhü aleyhi ve sellem” himâyesine alıp, yanında barındırdı. Onunla çok iyi ilgilenmesi meşhûrdur.

● Hazret-i Muhammed “sallallâhü aleyhi ve sellem” dedesi Abdülmuttalibin yanında kahiyor idi. O vefât edince amcası Ebû Tâlibin yanında kaldı. Bu sırada sekiz yaşında idi. Ebû Tâlib Onu çok severdi. Ebû Tâlibin âilesi, birlikdeveyâ ayrı ayrı yemek yidiklerinde doymazlardı. Hazret-i Muhammed “sallallâhü aleyhi ve sellem” ile birlikde yidikleri zemân doyarlardı. Ebû Tâlib, âile fertlerine yemek verdiği zemân, onlara sabr edin, bekleyin, Muhammed “sallallâhü aleyhi ve sellem” sofraya otursun, derdi. Çünkü, O onlarla birlikde yi-meşe başlayınca, hepsi az bir yemekle doyarlardı ve Onun bereketiyle yemek artardı. Meselâ bir içimlik süt olsaydı, önce Muhammed aleyhisselâm içerdî. Sonra onlara verirdi. Hepsi süde kanardı. Ebû Tâlib Ona, ey oğul! Sen çok mubâreksin, derdi.

● Hazret-i Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem” her sabâh uykudan uyanınca, yüzünden nûr yayılırdı. Ebû Tâlib'in oğulları Onun yüzünün nûru ile şereflenirlerdi. Hepsinin saçları karışık, kirpikleri yapışmış vaziyetde olurdu. Muhammedin “aleyhisselâm” uyanınca, misk kokulu saçları taşanmış ve cihâni gören gözleri sùrmelenmiş hâlde görürlerdi.

● İmâm-ı Abdürrahmân Cevzî hazretleri (**Kitâbü'l-vefâ fi fadâil-il Mustafâ**) adlı kitâbında şöyle bildirmiştir: Hazret-i Habîb-i Ekrem “sallallahü aleyhi ve sellem” on yaşında iken amcası Zübeyr ile bir sefere çıktı. Bir dereye vardıklarında, orada erkek bir deve gördüler. Kimseyi dereden geçirmiyordu. Kervândakiler dönmek istediler. Hazret-i Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ben bu husûsda işinizi hâllede-rim, buyurdu. Sonra ileriye doğru yürüdü. Deve, Habîb-i Ekrem hazretlerini görünce yere yatdı. Hazret-i Resûlullah kendi devesinden inip, onun üzerine bindi. Onu sürüp oradan uzaklaşdırıldı. Kervândakiler dereyi geçdikden sonra, üzerinden inip salverdi ve kendi devesine bindi. Seferden dönüşlerinde yine bir dereye rastladılar. Bu derenin suyundan geçemediler. Kervândakiler durdular. Hazret-i Resûlullah “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” hepiniz beni ta'kîb ediniz, buyurdu. Sonra kendisi önden yürüdü. O sırada Allahü teâlâ azze ve celle o derenin suyunu kurutdu. Hepsı râhatatça geçdiler. Mekkeye vardıklarında Kureyş arasında bu hâdise-leri anlatdılar. Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” şâ-nı çok yüce olacaktır, dediler.

● Hazret-i Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” on iki yaşında idi. Bir gün amcası Ebû Tâlib Şâma sefere çıkacaktır. Hazret-i Resûlullah'a amcasının ayrılığı ağır geldi. Ey amca, beni burada kime bırakıp gideceksin. Annem yok, ba-bam yok, dedi. Ebû Tâlib bu sözlerden çok duygulandı ve Onu da yanında Şâm seferine götürmeye karar verdi. Kar-deşleri bu henüz çocukdur, sefere tâkat getiremez, dediler. Bunun üzerine Ebû Tâlib endişeye düştü. Bir gün hazret-i Resûlü “sallallahü aleyhi ve sellem” ağlarken gördü. Niçin

ağlıyorsun diye sordu. Cevâb vermedi. Benden ayrı kalacağın için mi ağlıyorsun deyince, evet diye cevâb verdi. Bunun üzerine Ebû Tâlib yemîn edip bundan sonra senden hiç ayrılmayacağım dedi. Onu da yanına alıp, Şâm seferine çıktı. Onu kendi cânından dahâ çok gözetip, dâimâ dikkatle himâye etti. Şâm topraklarında Busrâ denilen bir yere ulaştılar. Orada Bahîra adında bir râhib vardi. O zemân nasârânin [hristiyânların] en âlimiydi. Dahâ önce o kâfile nice kerreler yanına uğramıştı. Fekat hiç iltifât etmemişti. O senne Ebû Tâlibin kâfilesi yaklaşınca, o kâfileden bir şahsi beyâz bir bulutun gölgelediğini ve O nereye gitse, bulutun Onu ta'kîb etdiğini gördü. Kervân bir ağaçın altına konaklayınca, bulut da ağaçın üzerinde durdu. Ağacın dalları gölgelemek için başı üzerine meyl ediyordu. Bahîra bu alâmetleri görünce, hemen bir sofa hâzırlatdı. Kâfileyi yemeğe da'vet etti. Kâfiledekiler gelince, Bahîra aralarında görmek istediği kimseyi bulamayınca, büyük olsun küçük olsun, sizden gelmeyen, geride kalan kimse var mı diye sordu. Herkes geldi. Sâdece küçük bir çocuğu eşyâlarımızın yanında bırakdık dediler. Bahîra onu da buraya getirin, dedi. Hâris bin Abdülmuttalib bu sözü işitince, yemîn ederek, Muhammed bin Abdüllâhı konakladığımız yerde bırakıp, bizim burada yemek yimemiz kerem ve mürûvvete siğmaz, dedi. Bahîra, Muhammed ismini duyunca, Onun getirilmesinde dahâ çok acele etti. Hâris Onu getirmeye gitdi. Bahîra bir de bakdı ki o ağaçın altından ayrılnca, üzerinde Onu gölgeleyen beyâz bulut da Onunla birlikde hareket etti. Yanlarına yaklaşınca, Bahîra kalkıp tam bir hurmet ve saygı ile Onu karşıladı ve dikkatli dikkatli Ona bakmaya başladı. Önceki mukaddes kitâblarda okuduğu alâmetleri tek tek Onun üzerinde gördü. Yemek yinip herkes bir tarafa çekilince, Bahîra hazret-i Muhammede “sallallahü aleyhi ve sellem”: Sana ne sorarsam Lât ve Uzza hakkı için doğru söyle deyip, arabaları taklîd ederek yemîn verdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”: Bana Lât ve Uzza adına yemîn verme. Ben onlara buğz etdiğim kadar, hiçbir şeye buğz etmem, dedi. Bunun üzerine Bahîra, Allah hakkı için soracağım herseye

doğru cevâb veresin, dedi. Hazret-i Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” her ne dilersen sor, dedi. Bahîra Ona uykusundan, uyanık iken olan hâllerinden ve diğer hâllerinden sordu. Birer birer cevâb verdi. Bu cevâbların hepsini bildiklerine uygun buldu. Sonra nübûvvet mührünü görmek istedî. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” sırtını açmadı. Ebû Tâlib, ey oğul. Ne olur aç, göster deyince, açdı. Bahîra mukaddes kitâblarda okuduğu gibi nübûvvet mührünü göründe, hemen öpdü. Sonra bir tarafдан ağladı. Bir tarafдан da Ebû Tâlibe bu çocuk senin neyin olur, dedi. Ebû Tâlib oğlumdur deyince, oğlun olmaması îcâb eder. Çünkü, bu çocuğun babası ve annesi vefât etmiş olması lâzımdır. Bunun üzerine kardeşimin oğludur deyince, Bahîra şimdi doğru söyledin, dedi. Sonra: Bu çocuğun gözlerindeki kırmızılık hiç kaybolur mu? diye sordu. Ebû Tâlib hâyır kaybolmaz, dedi. Sonra Bahîra Ebû Tâlibe, kardeşinin oğlu bu çocuk, bu ümmetin Peygamberi olacakdır. Bunu çabuk kendi memleketine geri götür. Onu yehûdîlerden koru. Eğer benim anladığım gibi onlar da hâlini anıtlarsa, bu çocuğa bir zarar verebilirler. Bizim überimizde bununla alâkalı olarak çok ahd ve misâk vardır, dedi. Ebû Tâlib, o ahd ve misâkı sizden kim bildirmiştir, dedi. Bahîra tebessüm ederek, Allahü teâlâ Îsâ aleyhisselâma gönderdiği kitâbda bildirmiştir, dedi. Ebû Tâlib o seferden Mekkeye döndükden sonra, Onu bir dahâ sefere götürmedi. Sefere gideceği zemân, ayrlığı sebebiyle Onun üzüleceğini anıtlarsa, gitmekden vazgeçti.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” yirmibeş yaşında idi. Hazret-i Hadîce ile henüz evlenmemiş idi. Hazret-i Hadîcenin kölesi Meysere ile birlikde Şâm seferine çıktı. Busraya varınca, Nastura adında bir râhibin bulunduğu yerin yakınında bir ağacın altında konakladılar. Nastura Meysereyi tanıdı. Ey Meysere! Bu ağacın altında oturan kimdir, dedi. Meysere, o, Kureyşin eşrâfindan ve Hâşimoğullarının ileri gelenlerinden bir kimsedir, dedi. Nastura dedi ki: Hakîkat şudur ki, bu ağacın altında Peygamberlerden başkası konak-

lamamışdır. Onun gözlerinde hastalık sebebiyle olmayan bir kırmızılık var midir diye sordu. Meysere evet vardır deyince, O âhir zemân Peygamberidir ve Hâtem-ül-enbiyâdır. Ne olaydı, Onun peygamberliği zemânına kadar yaşasaydım ve İslâma girip Ona tâbi' olsaydım, dedi.

● Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" Meysere ile Şâm seferine çıktı. Bu seferde alış-veriş yaptığı bir kimseye aralarında anlaşmazlık çıktı. O kimse doğru söyleyorsan Lât ve Uzzaya and iç dedi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", Ben Lât ve Uzza adınaaslâ yemîn etmem. Bana göre onlardan dahâ kötü şey yokdur, buyurdu. Bunun üzerine o şahs, sen Harem ehlinden misin diye sorunca, evet buyurdu. O şahs Meysere ile tenhâ bir yerde iken, ona vallahi senin bu yol arkadaşın Hak Sübâhânehü ve teâlânın Peygamberidir. O Hâtem-ül-enbiyâdır. Meysere bu sözleri duyunca, Resûlullah'a "sallallahü aleyhi ve sellem" hürmetini ve ikrâmini artırdı. Ona hizmetde çok dikkatli davrandı.

● Şâm seferinden dönüşde, Merrüzzahrâna geldiler. Kervânda hazret-i Ebû Bekr-i Sîddîk da vardı. Meysereye kervânın dönüşünü müjdelemek için Muhammedi "sallallahü aleyhi ve sellem" hazret-i Hadîceye gönderdedi. Meysere kabûl edip, hazret-i Resûlullahı "sallallahü aleyhi ve sellem" gönderdi. Kâfilede Ebû Cehl de vardı. Muhammedin "sallallahü aleyhi ve sellem" yaşı küçükdür. Başka birisini gönderelim, dedi. Meysere, yaşı küçük ama çok akllıdır, dedi. Hazret-i Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" müjdeci olarak gitmek üzere yola çıktı. Bir müddet gitdikden sonra, deve üzerinde uyudu. Deve yoldan çıktı. Allahü teâlâ Cebrâîl aleyhisselâma devenin yularından tutup, doğru yola çek. Üç günlük yolu bir günde kat'eyle diye emr buyurdu. Cebrâîl aleyhisselâm da öyle yaptı. Bu ma'nâda Allahü teâlâ [Duhâ sûresi 7.ci âyetinde meâlen] (**Seni şaşırılmış bulup, doğru yola erişdirdi mi**) buyurdu. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" o gün Meyserenin mektûbunu hazret-i Hadîceye ulaştırdı. Aynı gün tekrâr geri döndü. Kervâna yaklaştıncaya Ebû Cehl uzakdan görüp, sevindi. Ey Meysere benim sözü-

mü dinlemedi. İşte Muhammed, yolu şaşırıp geri dönmüş, dedi. Hazret-i Ebû Bekr-i Sîddîk ve Meysere üzüldüler. Hazret-i Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” kervâna ulaşıp, hazret-i Hadîcenin mektûbunu Meysereye verdi. Meysere sevinerek Ebû Cehle, anlaşıldı ki, Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem” şaşırmamış, sen şaşırmışsun, dedi. Ebû Cehl utanıp rezîl oldu. Ben Onun üç günlük yolu bir günde gitdiğine ve bu mektûba inanmıyorum. Bu mümkün değildir, dedi. Kendi köлемi göndereceğim diyerek kölesini gönderdi. Sonunda doğru olduğunu öğrenince, çok mahcûb oldu, üzüntüsü iyice arttı.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hazret-i Hadîce ile nikâhlanırken, Mudâr kabilesinin reîsleri ve Hâsimoğullarının ileri gelenleri de var idi. Burada, Ebû Tâlib övüne-rek şöyle bir hutbe okudu: “Allahü teâlâya hamd olsun ki, bizi hazret-i İbrâhîmin zürriyyetinden ve hazret-i İsmâ’îlin neslinden eyledi. Bizi Mead ve Mudar soyundan eyledi. Bizi Beytinin ve Haremin muhâfizları yaptı. Hareminin işlerine de hizmetci eyledi. Bize hac edilen, ziyâret edilen bir beyt (Kâ’beyi) ihsân eyledi. Yine bize içine girildiğinde emîn olunan bir Harem ihsân etti. Bizi insanlara hâkim kıldı. Şübhe-siz ki kardeşimin oğlu Muhammed, bütün Kureyş gençlerinden dahâ üstündür. Vallahi bundan sonra Onun için büyük haberler ve mühim işler vardır.”

● Hazret-i Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” peygamberliğini müjdeleyenlerden biri de Kus bin Sa’îde-tül Eyâdîdir. Bir def’asında Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna, Iyâd kabilesinden bir hey’et geldi. Onlara hanginiz Kus bin Sa’îdeye ulaşmışdır ve onu bilir diye, sordu. Yâ Resûlallah, hepimiz onu biliriz dediler. Hâli nice ol-du diye sorunca da, vefât etti, dediler. Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: Sanki dün ge-ce gibi hatırlıyorum. Ukaz panayırında bir kızıl tüylü deve üzerine binip va’z eylerdi. Hoş nasîhatlar yapar, Hak Sübhânehü ve teâlânın bir olduğunu ve Ona îmân etmeye çağırır-di. Birçok beytler okurdu. Hâtırlamıyorum. Bu sırada bir ki-

şı, yâ Resûlallah, ben o beytleri Kus bin Sa'îdeden işitmışdim. Müsâade ederseniz okuyayım, dedi. Resûlullah "sallalahu aleyhi ve sellem": "**Şî'r, güzelı güzel, çirkini de çirkin olan bir sözdür**" buyurdu ve izin verdi. O kimse Kus bin Sa'îdenin söyle söylediğini işittim, diyerek şî'ri okudu. Şî'r'in ma'nâsı şöyledir: "Önce gelip geçenlerde bize ibret alacak şey çokdur. Ölüm irmağının girecek yerleri var ama, çıkacak yeri yokdur. Büyük küçük hep göçüp gidiyor. Giden geri gelmiyor. Kat'iyetle anladım ki, herkesin başına gelen benim de başıma gelecek, ben de öleceğim."

Bundan sonra, Resûlullah "sallallahu aleyhi ve sellem" oradakilere, kim bize Kus bin Sa'îdenin âmânının alâmetlerinden dahâ başka şeyler söyleyecek buyurdu. Resûlullahın "sallallahu aleyhi ve sellem" huzûrunda bulunan hey'etden bir kişi söyle anlatdı: Yâ Resûlallah! Bir gün memleketimizde bir dağa çıkmışdım. Bir derede sayısız hayvân ve kuş toplanmışdı. Kus bin Sa'îde bir çeşmenin başında elinde asâsiyla durmuş. Yeri gögü yaratan Allah hakkı için, kuvvetlilerin za'iflerden önce su içmesine müsâade etmem. Önce za'ifler, sonra kuvvetliler su içeceklerdir, diyor. Seni insanlara peygamber olarak gönderen yüce Allaha yemîn ederim ki, gözlerimle söyle gördüm: O hayvânların ve kuşların kuvvetlileri za'ifler su içinceye kadar bir tarafa çekiliп beklediler. Sonra kuvvetliler su içdiler. Hayvanlar ve kuşlar Kus bin Sa'îdenin yanından gitmekten sonra, yanına yaklaştım. Bakdım ki iki kabr arasında durmuş nemâz kılıyordu. Bu kildiğin ne nemâzıdır dedim. Arablar bunu bilmez. Bu öyle bir nemâzdır ki, göklerin ve yerin yaratanı için kılarım dedi. Lât ve Uzzadan başka ilâh var mıdır? dedim. Ben böyle deyince titredi ve rengi değişti ve: Benden uzak dur! Şübhesiz ki göklerin ilâhi vardır. Onun şâni yücedir. Bütün mahlûkâti O yaratdı ve onları tertîb etti. Güneşi aydınlatıcı, ayı nûrlandıracı ve yıldızları zînet kıldı, dedi. Sonra ona, neden Allahü teâlâya bu iki kabr arasında ibâdet ediyorsun diye sordum. Bu iki kaberde yatanlar benim dostlarım idiler. Burada ölümden onlara erişen şey bana da erişsin, ben de burada öleyim diye

beklerim, dedi. Sonra şöyle dedi: Yakında size bu tarafдан hak erişecek diyerek Mekke tarafını gösterdi. O hak nedir dedim. Lüveyy bin Gâlib neslinden bir kimsedir. Sizi ihlâsa (tevhîde) da'vet eder, ebedî hayatı ve bitmeyen ni'metlere çağrıır. Onun da'vetini kabûl ediniz! Eğer ben Onun zemânnâa kadar hayatda kalsaydım, en önce Ona ben îmân ederdim. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" bunları anlatan kimseye çok güzel söyledin. Kus bin Sa'îde öyle bir kimsedir ki, Allahü teâlâ Onu kiyâmet gününde yalnız bir ümmet olarak diriltir, buyurdu.

● Şöyle rivâyet edilmişdir: Ensârdan biri Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" huzûrunda kalkıp şöyle anlatdı: Devemi kaybetmişdim. Aramak için dağlara ve sahrâlara çıktım. Akşam oldu. Gece karanlığında bir korkulu yerde kaldım. Sabâha yakın bir ses işittim, şöyle diyordu:

*Ey karanlıklarda karar kılıp kalmış kimse,
Şübhesiz, Allah bir Nebî gönderdi Haremde.
O, Benî Hâsimden, vefâh, kerem sâhibi,
Cennetlerin ebediliğini müjdeledi.*

Bunları işitince, ne kadar etrâfıma bakdıysam da, sesin sâhibini göremedim ve şöyle dedim:

*Ey karanlıklardan bana seslenen kimse,
Bu sıkıntı zemânda hoş geldin bize.
Allahü teâlâ hidâyet versin sana,
Söylediğini iyice açıklasana.*

Ben böyle deyince, ansızın yine şöyle diyen bir ses işittim:

"Nûr zâhir oldu [açığa çıktı]. Allahü teâlâ Muhammed aleyhisselâmi Peygamber olarak ve her bakımından en üstün olarak gönderdi. Mahlûkâtı abes olarak yaratmayan ve bizi Îsâ aleyhisselâmdan sonra başı boş bırakmayan ve bize kiyâmet veren, en şerefli ümmet olarak yaratan Allahü teâlâyâ hamd olsun. Muhammed aleyhisselâmi bize gönderdi. O Nebîlerin en üstünüdür. Ona salât ve selâm olsun. Hiç bir top-

luluk, Ona karşı gâlib gelemez” dedi. Sabâh olduğunda sevincimden devemi unutmuşdum. Yola çıkış yürümeye başladım. Bir yere geldim. Bir de bakdım ki, Kus bin Sa’îde bir ağaç altında oturmuş, elindeki bastonunu bir taşa vurarak cenk şî’ri okuyordu. Yanına yaklaşıp selâm verdim. Selâma cevâb verdi. Orada bir çeşme ve iki kabr ve iki kabrin arasında bir mescid vardı. Yanında iki dâne de aslan vardı. Aslanlar teberrüken kendilerini ona sürerlerdi. Aslanlardan biri oradaki çeşmeye su içmeye giderken, diğeri de peşine düştü. Kus bin Sa’îde elindeki bastonu arkadaki aslana vurup, sen dur, senden önce giden su içip gelsin, sonra da sen git, dedi. Önce giden aslan su içip gelince, beklemekde olan diğer aslan gidip, su içti. Bu kabrler kimin kabridir diye sordum. Benim iki arkadaşım vardı. Burada benimle birlikde Allahü teâlâya ibâdet ederlerdi ve Onaaslâ şirk koşmazlardı. Onlar vefât etdiler. Bu iki kabr onların kabrleridir. Ben de burada onlara kavuşma zemânımı bekliyorum, dedi.

● Zeyd bin Amr ve Varaka bin Nevfel hak din aramak için Musulda bir râhibe gitdiler. Varaka bin Nevfel nasrânî oldu. Zeyd bin Amr nasrânîliği uygun bulmadı ve kabûl etmedi. Oradan ayrılip yola devâm etdi. Başka bir râhibe uğradı. Râhib nereden geliyorsun diye sorunca, hazret-i İbrâhîmin yapmış olduğu Kâ’beden geliyorum, dedi. Niçin oradan ayrılip yola çıkdın deyince de, hak din aramak için ayrıldım, dedi. Bunun üzerine râhib ona, hemen geri dön, senin aradığın hak din yakında sizin memleketinizde zuhûr edecekdir, dedi. Zeyd bin Amr, hazret-i Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” peygamberliğinin bildirilmesinden önce ölürlülmüşdür. Allahü teâlânın bir olduğuna, îmâna, kıyâmet gününe dâir çok şîrleri vardır. Sa’îd bin Zeyd “radiyallahü anh” şöyle demişdir: Ben ve Ömer bin Hattâb “radiyallahü anh” Resûlullahha “sallallahü aleyhi ve sellem” Zeyd bin Amrin hâlini sorduk. Buyurdu ki: “O kıyâmet günü tek bir ümmet olarak kalkacakdır”.

● Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Peygamberliğini müjdeleyen hâdiselerden biri de Abd-i Kelâl bin Yegûs

El-Humeyrî kissasıdır. Emîr-ül mü'minîn Ömer bin Hattâb “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Bir gün Kubâ mescidinde Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” ile nemâz kılmıştık. Mubârek yüzünü bizden tarafa çevirince, deve üzerinde siyâh sarıklı, kılıç kuşanmış bir köylünün dağdan aşağıya doğru indiğini gördü. Benim gördüğümü siz de görüyor musunuz buyurdu. Biz, Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” bizden dahâ iyi görür ve bilir dedik. Bir köylü dağdan aşağıya doğru geliyor. Abdüllah Hafâkî olması lâzım buyurdu. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” bunları söyledikden biraz sonra o köylü mescidin kapısına geldi. Devesini bağladı, yenlerini sıvayarak ve eteğini çekerek Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” huzûruna geldi ve selâm verdi. Resûlullah ona, Allahü teâlâ dilini yalan söylemekden, kötülükden korusun, buyurdu. Sonra köylü konuşmak için müsâade istedi.

İzn verilince şöyle anlatdı: Yâ Resûlallah! Biz kavmimizden bir cemâ'at ile Hadramuta gidiyorduk. Gece ay ışığında giderken ay batdı. Biz korkulu bir dereye ulaştık ve orada konakladık. Oraya henüz konaklamışdık ki, birden bire bir gürültü kopdu. At kişi nemeleri, deve sesleri, kadınların fer-yâdi, çocukların ağlama sesleri geliyordu. O sırada bir ses dahâ işittiğim, şöyle diyordu: Ey Yemâme kâfilesi. Vallahi kı-yâmet yaklaştı! Bütün putların bâtil olduğunu ve bütün dillerin hükümsüz kılındığını bildiren bir Peygamber geldi. O Peygambere uyan kimse bahtiyâr olur. Uymayanlar, muhâlefet edenler, bedbaht olurlar. Biz ona, Allahü teâlâ sana rahmet etsin, sen kimsin dedik. Ben Teklân cinnîyim, dedi. Bu gürültüler nedir diye sorduk. Bu gürültüyü çikaranlar, cinnîlerden bir tâifedir. Kureyş kabilesinden bir Peygamber gönderildi. Ona îmân etdiler, dedi. Bundan sonra ses kesildi. Sabâh olunca yola çıkıp, çöle doğru yürümeye başladık. Yolculuğumuz sırasında arkadan bir kişiyi kaybettik. Yol arkadaşımıza siz durun, bekleyin, ben o kaybolan kimdir bir bâkayım dedim. Yedek bir bineğimvardı. Ona bindim, kılıcımı da kuşandım, onu aramaya gitdim. Bir kimseye rastladım.

İhtiyârlıktan beli bükülmüş ve kirpikleri dökülmüş. Bir yeri kazıyordu. Bineğimin ayak seslerini duyunca, başını kaldırıp bakdı. Beni bir heybet kapladı. Kur'ân-ı kerîmden âyetler okuyarak Allahü teâlâya sığındım ve çok salevât okudum. Sonra o kimseye; Allahü teâlâ sana merhamet etsin. Biz bir gurub yolcuyuz. Yolumuzu şaşırık. Yâ bize yol gösterveyâ konaklayacak bir yer göster. Hiç olmazsa içeceğ su ver, dedim. Benim sizi konaklatacak evim ve çadırı yok. Size içirecek südüm ve suyum da yok. Yolunuz karşınızdadır. Falan dağın üzerine çıkin, dedi. Sen kimsin diye sordum. Ben Abd-i Kelâl bin Yegûs El-Humeyrîym, dedi. Kavmin ne oldu diye sordum. Üçüz seneden beri onlardan haberdâr değilim. Benî Mâzin kabîlesine geldim. Onların arasında bin-beşüz yaşında bir ihtiyâr var. Bana burada Âd kavminin kapanmış bir su ırmağı olduğunu söyledi. Üçüz senedir bura-yı kazıyorum. Irmakdan bir nişân bulamadım. Fekat üç dâne levha buldum. Onlar üzerinde neler yazılmış, eğer okuma biliyorsan sana göstereyim, dedi. Bilirim getir göreyim, dedim. Gösterdi. Levhalardan birinde Âd kavminin kötülüklerini bildiren iki beyt yazılı idi. İkinci levhâda Sâlih aleyhisselâmin kavminin zemmi ve deveyi öldürmeleri hakkında iki beyt yazılı idi. Üçüncü levhada da buna benzer şeyler yazılı idi. Sonra elimden tutup beni bir yere götürdü. Orada altın-dan bir taht üzerinde sırt üstü yatmış bir şahsin ölüsü vardı. İki gözünün arasına söyle bir yazı yazılmıştı: Benim adım, Şeddâd bin Âd. Irem bağları ve imâd sâhibiydim. Bin sene yaşadım. Bin şehr kurdum. Bin kız ve hizmetçiyle yaşadım. Bin kantar altına sâhib oldum. Binlerce askerim vardı. Şarkın ve garbin saltanatına sâhib oldum. Ne dünyâ bana kaldı, ne de ben dünyâda bâkî kaldım. Benden sonra kimse dünyâya mağrûr olmasın.

Sonra elimden tutup bir yere dahâ götürdü. Gümüşden bir taht üzerinde sırt üstü yatmış bir kadının ölüsü vardı. Onun alnında söyle yazılı idi: Ben Şeddâd bin Âdin kız kardeşim. Her kim yanına gelirse, bana ibret nazâriyla bak-sın. Sonra beni bir taşın yanına götürdü. O taşın altından bir

sahîfe çıkardı. Bunu oku dedi. Onda şöyle yazılı idi: O ay yüzlü Nebî zuhûr edince, azîz ve celîl olan Allahü teâlâya da'vet eder. Ona muhâlefet edenleri, beldeler, dağlar ve vâdiler kabûl etmez. O Tihâme topraklarından, Mekkeden çıkacakdır. O bulutlar üzerinde görünen ay gibidir. O doğru sözlüdür. Susması hikmetlidir. Sultânlar Ona boyun eğer. Kapalı şeyler Ona açık olur.

Bundan sonra benden ayrılp gitmek istedî. Eteğinden tutdum. Görüşüp konuşmamızı nasîb eden Allahü teâlâ hakâkı için söyle, ne yîrsin, ne içersin, dedim. Benim yiyeceğim şu tepelerin otlarıdır. Suyum yağmur suyudur, dedi. Sonra onunla vedâlaşip ayrıldım. İki sene Hadramutda kaldım. Geri dönerken o yere yine uğradım. Orası yeşil bir yer olmuş ve bir ırmak akıyordu. Oraya bir de kabr yapılmıştı. Kadınlar dan bir topluluk vardı. Onlara Kelâl bin Yegûs ne oldu diye sordum. Vefât etdi, şu kabr onun kabridir, dediler. Kabrinin başında bir taş vardı. O taşın üzerinde şöyle yazılıydı: Âdin kuyusunu bütün gücümle kazmaya başladım. Nihâyet ben de İyâs gibi, o kuyunun dibine ulaştım. Bal gibi tatlı ve pek lezzetli olan suyu buldum. O su ile su ihtiyâcımı giderdim. Ancak kuyuyu iyice kazma işini temâmlayamadım. Çünkü, dostlarım bana sıkıntı verdi. Elimde âlet azdı. Taşlar arasında kaldım. Toprakla uğraşmak beni yidi bitirdi.

Bunları anlatınca, Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” ağladı ve buyurdu ki: Allahü teâlâ Abd-i Kelâl bin Yegûsa rahmet eylesin. O kiyâmet gününde tek bir ümmet olarak kalkacakdır. [Peygamberimiz Muhammed aleyhisselâmin hîlye-i se'âdeti ve güzel ahlâkı, (**Se'âdet-i Ebedîyye**) kitâbında ve ayrıca mu'cizeleri, faziletleri, güzel ahlâk ve âdetleri; (**Herkese Lâzım Olan Îmân**) kitâbında mufassal olarak anlatılmıştır. Lütfen oralardan da okuyunuz!]

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Muhammed aleyhisselâmın peygamberliğinin bildirilmesinden hicretine kadar vukû' bulan hâdiseler:

● Hazret-i Muhammede “sallallahü aleyhi ve sellem” Cebrâîlin “aleyhisselâm” gelmesi ve vahy getirmesi yaklaşmıştı. O sırada Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Mekkenin dışına çıktığında, yanından geçtiği her taşdan: “Esselâmü aleyke yâ Resûlallah” diye ses gelirdi. Etrâfına bakınca, kimseyi göremezdi.

(**Sahîh-i Buhârî**)de şöyle bildirilmiştir: Resûlullah “sallalahu aleyhi ve sellem” peygamberliği bildirilmeden önce sahîh rü'yâlar göründü. Gördüğü rü'yâlar gündüz aynen çıktı. Sonra yalnızlığı sevmeye başladı. Halkdan uzaklaşıp, çoğu geceleri Hira dağındaki mağarada ibâdet ile geçirirdi. Hazret-i Hadîcenin “radîyallâhü anhâ” yanına gelir, birkaç günlük aزığını alır giderdi. Ramezân ayında birgün Hira dağındaki mağarada ibâdet ile meşgûl iken, bir kimse geldi. Elinde ipekden bir örtü vardı.

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” şöyle buyurmuştur: O kimse bana “Oku” dedi. Ben okuma bilmem dedim. Elindeki örtüyü başımın üzerine koydu. Başımı ve yüzümü örtdü. Zan etdim ki öleceğim. Sonra o örtüyü başımdan kaldırdı ve “Oku” dedi. Ben okuma bilmem dedim. Yine önceki gibi, meâl-i şerîfi, (**İnsanı bir kan pihtısından yaratan Rabbinin adıyla oku! Oku, insana bilmediklerini öğret en ka lemle yazdırın Rabbin en büyük kerem sâhibidir**) olan Alâk sûresinin [1-5] âyet-i kerîmelerini okudu. Sonra geri çekildi. Ondan iştidiklerim kalbime temâmen yerleşti. Fekat bana mecnûn ve şair demelerinden korkdum. Onları hiç sevmedim. Çok endişelendim. Bu sırada gök tarafından bir ses işittim. Ey Muhammed! Sen Allâhü teâlânın Resûlüsün. Ben de Cibrîlim, dedi. Semâda nereye baksam onu görüyordum.

Tâ akşam nemâzına kadar bu hâlde hayret içinde kaldım. O vaktde Hadîce, beni aratmak için her tarafa adamlar göndermiş. Onlardan ba'zları gelip beni buldular. Cebrâîl görünmez oldu. Hadîcenin “radîyallahü anhâ” yanına geldim. Üzerimde hayret hâli ve vücûdumda titremevardı. Hadîcenin dizine dayandım ve hâlimi anlatdım. Kâhin olmakdan korkuyorum dedim. Hadîce “radîyallahü anhâ”, Allahü teâlâ korusun! Allahü teâlâ senin hakkında hayr murâd etmişdir. Ümmîd ediyorum ki sen, bu ümmetin Peygamberi olaçaksın, dedi. Sonra hazret-i Hadîce, amcasının oğlu ve eski kitâbları okumuş olan Varaka bin Nevfelin yanına gitdi. Resûlullahın “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” ahvâlini söyledi. Varaka bin Nevfel anlatılanları dinledikden sonra, nefsim kudretinde olan Allahü teâlâ hakkı için, eğer bu söylediklerin doğru ise, Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem” bu ümmetin Peygamberidir. Mûsâya “aleyhisselâm” gelen Nâmûs-u Ekber “Cebrâîl aleyhisselâm” ona da gelmiştir. Dahâ sonra Varaka bin Nevfel, Muhammed aleyhisselâmi Kâ’be-nin yanında gördü ve başından geçenleri bana anlat dedi. O da anlatdı. Yemîn ederek dedi ki: Sana gelen Nâmûs-u Ekberdir. O sana ilâhî hükümleri getirecekdir. Nitekim, Mûsâya da “aleyhisselâm” getirdi. Sen bu ümmetin Peygamberisin. Sana kavminden elemeler gelecek. Seni memleketinden çıkaracaklar. Bir tâife sana yardım edecekdir. Eğer ömrüm vefâ ederse, sana elimle, dilimle, malimla ve canimla yardım ederim! Sonra hazret-i Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek başından öpdü. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” kalbi mutmein bir hâlde hazret-i Hadîcenin “radîyallahü anhâ” evine geldi.

● Hâdiselerden biri de Eksem bin Sayfî kıssasıdır: Hazret-i Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” peygamberliğini iştince, gidip görmek istedî. Kavmi onun gideceğini duyunca, sen bizim büyüğümüzüsün, haffiflik yapma. Kavminden iki kişi gönder, gidip o Resûlün “sallallahü aleyhi ve sellem” ahlâkını, sözlerini, hâllerini görüp gelsinler, dediler. İki kişi gönderdi. Gidip döñünce, Resûlullahın “sallallahü aley-

hi ve sellem” hâllerini birbir anlatdılar. Bunun üzerine kavmine şöyle vasiyyet etdi: Ona îmân etmekde önce davranışın dünyâda ve âhiretde azîz ve muhterem olur. Kendisi bunları söyledikden kısa bir süre sonra vefât etti.

● Hâdiselerden biri de Ümeyye bin Ebî Salt kıssasıdır: Ebû Süfyân söyle anlatmışdır: Ümeyye bin Ebî Salt Şâmda bana Utbe bin Rebîn hâlini sordu. Anladım, güzel dedi. Sonra yaşını sordu, söyleyince, ihtiyârlamış. Onun kusuru budur. Böyle söyleme, ihtiyârlık ona şeref ve faziletten başka bir şey getirmemişdir, dedim. Bunun üzerine, sus da bunun sırrını söyleyeyim diyerek söyle anlatdı: Biz kitâblarıımızda okuduk ki, bizim diyârimizdan bir Peygamber gelecekdir. Ben şübhesisiz o Peygamber ben olsam gerekdir diydum. İlm ehli olanlarla bu hususu konuşduk. O Peygamberin Abd-i Menâf oğullarından geleceğini söyledi. Abd-i Menâf oğullarına ne kadar dikkatle bakdysam da bu işe Utbe bin Rebîden başka uygun birini göremedim. Fekat sen onun yaşını söyledin, yaşı geçmiş. Anladım ki gelecek olan Peygamber o değildir. Çünkü o, kırk yaşını geçmiş ve ona peygamberlik bildirilmemiş. Bu konuşmalardan sonra aradan günler geçti. Hazret-i Muhammede “sallallahü aleyhi ve sellem” Peygamberliği bildirdi. Ben ticâret için Yemen taraфına gitdim. Ümeyye bin Ebî Saltın yanına uğradım ve alay yolu beklediğin Peygamber gönderildi, dedim. Bunun üzerine bana o hak ve gerçek Peygamberdir. Ona tâbi’ ol, dedi. Ben de sen niçin tâbi’ olmazsin, dedim. Dedi ki, kabîlemin kadınlarından utanıyorum. Onlara dâimâ gelecek olan peygamber ben olacağım derdim. Şimdi benim Abd-i Menâf oğullarından bir kimseye tâbi olduğumu görürlерse kınarlar. Ey Ebû Süfyân! Kendini Onun huzûrunda boynuna ip takılmış bir oğlak gibi kabûl et ve Ona tâbi’ ol. Her ne emr ederse aslâ muhâlefet gösterme, diye tenbîh etti.

Rivâyet edilmişdir ki, Ümeyye bin Ebî Salt, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna geldi. Göklerin ve yerlerin nasıl yaratıldığını, Peygamberlerin “aleyhimüsselâm” hâllerini bildiren ve Muhammed aleyhisselâmın med-

hiyle biten bir kasîde getirdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ona Tâhâ sûresini okudu. Ümeyye bin Ebî Salt dinleyince, bu insan sözü değildir, dedi. Fekat, benim kardeşlerim vardır, onlar ile, meşveret yapmadan bir iş yapmam, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, sana yazık olur, îmân et müslimân ol, doğru yola gir, buyurdu. Çok çabuk gelirim diyerek devesine bindi ve sür'atle Şâma gitdi. Yolda bir kiliseye uğradı. Orada râhibler vardı. Hâlini onlara anlatdı. Râhiblerden biri bahsetdiğin zâti gördün mü, görsen tanır misin, diye sorunca, evet gördüm, dedi. Bunun üzerine onu, içinde Peygamberlerin “aleyhimüsse-lâm” resmlerinin bulunduğu bir eve götürdüler. Resmleri birer birer gösterdiler. Hazret-i Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” resmini görünce işte budur, dedi. Râhib, Ümeyyeye dedi ki: Sana yazıklar olsun. Hemen geri dön ve Ona îmân et! O âlemlerin Rabbinin Resûlüdür. Son Peygamberdir, dedi. Ümeyye bin Ebî Salt geri dönüp, Hicâza ulaştı. O sırada Bedr gazâsı yapılmış ve Kureyş kabflesinin ileri gelenleri ölmüşdü. Ümeyye bunu öğrenince, eğer O Peygamber olsaydı, kendi kavminin ileri gelenlerini öldürmezdi deyip, ölenler için bir mersiye söyledi. Hemen Tâife gitdi. Uzun zemân orada kaldı. Bir gün uyumuşdu. Kız kardeşi de yanında idi. Rü'yâsında evin damının yarılp iki beyâz kuşun içeri girdiğini gördü. Kuşlardan biri karnının üzere konup kaftânını açtı. Diğerini öleceğini işitmıştır, dedi. Hâyır, Allahü teâlâ gecinden versin diyerek kaftânını üzerine örtdü. Sonra evin damından çıkışıp, gittiler. Evin damında hiç yarık izi kalmadı. Kız kardeşi Ümeyyeyi uyandırdı. Rü'yâsını anlatıp, bana bir haber getirmişler. Fekat bana söylenmesine müsâade edilmemiş dedi. Bundan sonra Tâifden Şâma gitdi. Cefne oğullarının yanına varıp, onları medh etmekle meşgûl oldu. Kuşların dilini bilirdi. Bir gün onlarla şerâb içiyordu. Oradan geçen bir karga ses çıkardı. Ümeyyenin rengi değişti. Sana ne oldu, dediler. Eğer şu karganın garîb sözü doğru ise, şerâb sırası bana gelmeden ben ölü-rüm, dedi. Onun söylediğlerinin doğru çıkmaması için şerâb sırasında acele davrandılar. Şerâb sırası Ümeyyenin yanın-

daki kimseye ulaştığı sırada, Ümeyye bin Ebî Salt yere düşdü. Kaftânını üzerine örtdüler. Bir müddet sonra kaftânını kaldırıp, bakdilar ki ölmüş! Ölümünden sonra dilinden bu beytler işitildi:

***Hayât her ne kadar uzun olursa olsun,
Dâimâ bitmeye mahkûmdur, biter en son.
Keşke ben bunu anlamadan dahâ önce,
Keçi otlatan olsaydım, dağ tepesinde.***

● Askalan bin Ebî Avâlim el Humeyrî kıssası: Abdürrahmân bin Avf “radiyallahü anh” söyle anlatmışdır: Hazret-i Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” Peygamberliğinin bildirilmesinden önce ticâret için Yemene gitmişdim. Askalan bin Ebî Avâlimin evinde misâfir olmuşdum. O çok yaşılı, za’if, âdetâ kuş yavrusu gibi kalmış bir ihtiyârdı. Her ne zemân Yemene gitsem, onun evinde kalırdım. Her gidişimde bana sizin aranızdan, şeref ve şöhret sâhibi ve dîninize muhâlefet eden bir kimse çıktı mı diye sorardı. Ben de hâ-yır, diye cevâb verirdim. Bir def’asında yine gitmişdim. O son derece za’îflemiş ve kulakları da ișitmez olmuşdu. Oğulları ve torunları etrafında toplanmışlardı. Bana nesebini söyle, dedi. Ben de söyledidim. Sana öyle güzel bir müjde vereceğim ki, ticâretden çok iyidir, dedi ve söyle bildirdi. Hak Sübhânehü ve teâlâ senin kavminden geçen ay bir Peygamber gönderdi. Onu bütün mahlûkâtdan üstün kıldı ve Ona bir kâtib gönderdi. Putlara tapmakdan men’ eder, dîn-i islâma da’vet eder. Hakka çağrıır, bâtilden sakındırır. O hangi kabîledendir, dedim. Hâşimoğulları kabîlesindendir ve siz Onun dayılarısınız. Ey Abdürrahmân! Hemen git, Ona tâbi’ ol, doğru söylediğine inan ve yardımcı ol ve benim şu bir kaç beytimi Ona götür, dedi. O beytlerden üçünün ma’nâsı söylenedir:

***Sonsuz ilm sâhibi Allaha inanırıム,
Geceyi sabâh ile aydınlatan Allaha inanırıム.
Şehâdet ederim, Mûsânun Rabbine,
Seni Resûl olarak gönderdiğimine.***

***Sefâ'atcim ol Rabbimin huzûrunda,
İyiliğe, kurtuluşa çağrıldığında!***

İşlerimi çabuk bitirip, Mekkeye döndüm. Hazret-i Ebû Bekr “radîyallâhü anh” ile karşılaşıp, Humeyrînin söyledikerini anlatdım. Evet, Allâhü teâlâ Muhammed bin Abdülla-hî “sallallâhü aleyhi ve sellem” Peygamber olarak gönderdi. Huzûruna git, dedi. O sırada hazret-i Resûl-i Ekrem “sallal-lâhü aleyhi ve sellem” hazret-i Hadîcenin evinde idi. Oraya gidip girmek için izn istedim. İzn verildi, içeri girdim. Beni görünce tebessüm edip, iki hayrlı şeyden birini getirdin, buyurdu. Nedir deyince, yâ hedîyye getirdin veya bir kimseden mektûb getirdin, buyurdu. Orada bulunanlara da, biliniz ki, Humeyrî mü'minlerin üstünlerindendir, buyurdu. Sonra ben kelime-i şehâdet söyleyerek müslimân oldum. Humeyrînin şî'rini okudum ve söyledikerini anlatdım. Bunun üzerine Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: **(Beni tasdîk eden ve îmân eden, zemânumda bulunan ve bana ge-len nice insanlar vardır ki, işte onlar gerçekden benim kar-deşlerim ve dostlarımdır.)** Abdürrahmân bin Avf bu hâdise ile alâkalı nice beytler söylemişdir. Bu beytler kitâblarda ya-zılmıştır.

● Semhâc adlı Cinnînin küssası: İbni Mes'ûd “radîyallâhü anh” söyle anlatmışdır: Bir gün Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” ile Safâ tepesine çıktı. Müşrikler orada toplanmışdı. Ebû Cehl de aralarında idi. Müşrikler oradaki bir puta tayıyorlardı. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” aralarına girip: Ey Kureyş cemâ'ati! Lâ ilâhe illallah diyerek îmân ediniz, dedi. Bunun üzerine Velîd bin Mugîre, Ebû Cehle; Muhammedi utandırayım mı dedi. Ebû Cehl yemîn vererek mutlakâ bunu yap, dedi. Velîd bin Mugîre o putu boynuna yaklaştırarak, Resûlullahha “sallallâhü aleyhi ve sellem” döndü ve: Ey Muhammed. Sen benim Rabbim şâh damarımdan dahâ yakındır, dersin. İşte benim rabbim de boynumdadır. Senin Rabbin nerededir, görelim dedi. Sonra puta yere koydu. Kureyşin müşrikleri puta secde etdiler. Puta ey tanımız bize yardım et de Muhammedi ölüdürelim diye

yalvardılar. O sırada putun içinden Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” aleyhinde birkaç beyt ile Ehî-i İslâmın hilâfîna şeyler işitti. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” oradan ayrıldı. İbni Mes’ûd “radîyallahü anh” demişdir ki; ben de Resûlullah ile geri döndüm ve annem babam sana fedâ olsun yâ Resûlallah! O putdan ne sesler geldiğini işittiniz mi, dedim. Buyurdu ki: Evet işittim. O bir şeytândır, putların içine girer ve halkı Peygamberleri öldürmeye kıskırtır. Peygamberleri kötüleyen ve onlara dil uzatan şeytânları Allahü teâlâ çok çabuk helâk eder. Bu hâdiseden iki üç gün sonra, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûrunda oturuyordum. Bir kimse geldi, esselâmü aleyke yâ Muhammed, dedi. Biz onun sözünü işitti, ammâ kendisini göremedik. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ona gök ehlinden misin diye sordu. Hâyır, dedi. Cinnîlerden misin deyince, evet dedi. Niçin geldin deyince, ben gayb olmuşdum. Banana Allahü teâlânın Resûlünü, bir şeytân zemmetdi, diye haber verdiler. Ben o şeytânı ariyordum. Safâ tepesine yakın bir yerde buldum ve onu kılıç ile öldürdüm. Onu senden uzaklaşdırıldım yâ Resûlallah, dedi. Yârın Safâ tepesine dostlarınızla birlikde teşrif ediniz, sizi sevindireceğim, dedi. Resûlullah ona ismin nedir, dedi. Semhâc deyince, ister misin sana bundan dahâ güzel bir ism vereyim, buyurdu. O ism nedir yâ Resûlallah deyince: Sana Abdüllâh ismini koydum buyurdu. Bundan sonra o cinnî ayrılp gitdi.

Abdüllâh ibni Mes’ûd “radîyallahü anh” demişdir ki, banana o geceden dahâ uzun bir gece olmadı. Sabâhleyin Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile Safâ tepesine gitdik. Müşrikler orada toplanmışdı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” aralarına girip: Ey Kureşîler! Lâ ilâhe illallah deyiniz, buyurdu. Müşrikler yine oradaki putun önüne gidip, secede etdiler ve puta yalvarmağa başladılar. Bugün de önceki gibi olacak zan ederek korkdum. O sırada putun içinden âniden bir ses geldi. Ben Abdüllâh bin Heyarâyım! Tertemiz Peygamberi kötüleyen fitne sâhibi şeytânı öldürdüm. Müşrikler putdan bu sesleri işitince puta söverek biz senin gibisi-

ne tapmadık. Muhammed sana sihr yapmış. Dün Onu kötü-lüyordun. Bugün medh ediyorsun, dediler. Sonra putu yere vurup parçaladılar. Sonra Resûlullah'a "sallallahü aleyhi ve sellem" hücum etdiler. Mubârek alını kanatdılar. O sırada müşriklerin arasından elinde demirli baston bulunan bir ihtiyâr ortaya çıktı. Ey Kureşîliler, işittim ki Muhammed sizden kuvvetli imiş. Beni Onun yanına götürün de, şu bastonu onun karnına vurayım, dedi. Vurmak için elini kaldırınca eli kurudu ve havada asılı kaldı. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" o mel'ûnun şerrinden kurtuldu.

● İskenderiyeye Üsküfunun kissası: Mugîre bin Şu'be "râdiyallahü anh" şöyle anlatmışdır: Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" Peygamberliğinin bildirildiği sırada, ticâret için bir kâfile ile Tâifden İskenderiyeye gitdim. Orada bir üsküp [hristiyan din adamı] vardır. Bu kimse çok ibâdet ederdi. Halk, hastalarını, şifâya kavuşması için ona getirirlerdi. Ona hiç gönderilmek Peygamber kaldı mı diye sordum. Evet, Hâtem-ül enbiyâ vardır. Onunla Îsâ aleyhisselâm arasındaki zemân çok değildir. O son Peygamber, ne uzun ne kısa boyladur. Ne siyâh, ne beyâzdır. Gözlerinde kırmızılık vardır. Saçlarını uzatır, kılıç kuşanır. Kimseden korkmaz, savaşa katılır. Eshâbî Onun için canlarını fedâ ederler. Onu anne ve babalarından ve evlâdlarından çok severler. Sıcak bir yerden çıkar. Bir haremde bir hareme hicret eder. Kûrak bir yerde yerleşir. İbrâhîm aleyhisselâmin dînine mütâ-beat gösterir, dedi. Mugîre bin Şu'be "râdiyallahü anh" sözlerine devâm ederek şöyle nakl etmişdir: O Üsküfe, biraz da-hâ O Peygamberden bahs et dedim. Şöyleden anlatdı: O Peygamber beline izâr bağlar. Her Peygamber kendi kavmine gönderildi. O ise bütün insanlara ve cinnâtlere gönderildi. Yeryüzünün her tarafı Ona mescid kilindi. Su bulamadığı zemân teyemmüm ederek nemâz kilar. Ondan bunları dinledikden sonra İskenderiyede uğradığım her kilisenin üskü-füne Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" sıfatlarını ve hilyesini, şeklini, şemâilini sordum ve hepsini tek tek hâfiza-ma yerlesdirdim. Medîneye dönünce, hepsini Resûlullah'a

“sallallahü aleyhi ve sellem” anlatdım. Hoşlarına gitdi. Eshâba da “radiyallahü anhüm ecma’în” anlat buyurdu. Ben de günlerce Eshâb-ı kirâma gurub gurub anlatdım.

● Hazret-i Ömerin “radiyallahü anh” müslimân olması hâdisesi: Emîr-ül mü’minîn Ömer bin Hattâb “radiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Bir gün Ebû Cehl ve Şeybe ile birlikde oturuyorduk. Ebû Cehl ayağa kalkıp, ey Kureyş top-luluğu! Muhammed sizin tanrılarınızı kötülüyor. Size aksız ve câhil diyor. Atalarınız Cehennemdedir diyor. Her kim Muhammedi öldürürse, ona yüz kızıl tüylü ve yüz kara tüylü deve ile bin ölçek gümüş vereceğim diye bağırdı. Bunun üzerine ben ayağa kalkdım ve Ey Ebel Hakem. Söylediğin sözde doğru musun, ya’nî sözünde durur musun dedim. Evet, hemen vereceğim deyince, ben de lat ve uzza hakkı için, bu işi ben yaparım, dedim. O ânda elimden tutup beni Kâ’benin yanındaki hubel putunun yanına götürdü ve hubeli bana şahid tutdu. O bütün putların en büyüğü idi. Her ne zemân bir sefereveyâ savaşa çıkacak olsalar, sulh veya nikâh yapacak olsalar, hubel putunun yanına varırlar, hubelle meşveret ederler ve onu şâhid tutarlardı. Ben kılıç kuşanıp, hazret-i Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” aramâga çıktım. Bir yere vardım, bakdım ki, bir kuzuyu kesiyorlardı. Orada biraz durup bakdım. Kuzunun içinden bir ses geliyor ve şöyle diyordu: Ne hoş, ne mubârek işdir ve ne se’âdetdir ki, bir kimse yüksek sesle ve açık bir ifâde ile halkı Allah birdir, Muhammed aleyhisselâm Onun resûlüdür diyerek imân etmeye çağırıyor! Ben hemen kendi kendime bu sözler sanadır, dedim. Oradan ayrılinca, bir koynun sürüsüne rastladım. Koyunların içinden de aynı şeyleri söyleyen bir ses geliyordu. Kendi kendime, yemîn ederim ki, bu sözler benden başkasına söylenmeye, deyip, oradan da ayrıldım. Dîmâd denilen putun yanından geçiyordum. Putun içinden bir ses şu beytleri söylüyordu: Beytlerin anlamı şöyledir:

**Peygamberliği açıklanınca, Muhammed-ül Emînin,
Yalnız Allaha tapılır, dîmâd putu terk edilir.**

**O Peygamberlere vâris olan kimsedir,
Meryem oğlu Îsâdan sonra, Kureyşden gelen Peygamberdir.
Önce, dimâd ve diğer putlara tapınanlar,
Keşke hiç tapmasa idik onlara diyecekler.
Yâ Ebâ Hafs [Ömer “râdiyallahü anh”], sabr et, sen öyle bir kişisin,
Sana Adî oğlu şerefinden başka şeref nasîb olacak.
Elin ile ve diliñ ile çok yardım edecksin,
Hiç acele etme, sen Onun dînine gireceksin.**

Artık kesin olarak anladım ki, bu sözler bana söyleniyor-
du. Kız kardeşimin evine gitdim. Habbâb bin Erat “râdiyallahü anh” ve kız kardeşimin kocası Sa’îd bin Zeyd “râdiyallahü anh” orada idiler. Beni kılıç kuşanmış bir vaziyetde
görünce korkdular. Korkmayın, dedim. Bunun üzerine Hab-
bâb bana: Ey Ömer, yazık sana müslimân ol, dedi. Su iste-
dim, getirdiler. Abdest aldım ve hazret-i Resûlullahı “sallal-
lahü aleyhi ve sellem” sordum. Erkam bin Ebî Erkamın
evindedir, dediler. Hemen oraya gitdim. Kapıyı çaldım.
Hamza “râdiyallahü anh” dışarı çıktı. Beni kılıç kuşanmış
bir hâlde görünce bana bağırdı. Heybetli bir kimse idi. Ben
de ona bağırdım. Bu sırada Resûlullah “sallallahü aleyhi ve
sellem” dışarı çıktı. Bana bakıp müslimân olmak için geldi-
ğimi anladı ve Allahü teâlâ senin hakkındaki düâmi kabûl
etdi. Ey Ömer! Müslimân ol, buyurdu. Ben, Eşhedü en lâ ilâ-
he illallah ve eşhedü enneke resûlullah diyerek müslimân ol-
dum. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ve Eshâb-ı ki-
râm çok sevindiler. O gün benimle müslimânların sayısı kır-
ka ulaştı. Allahü teâlâ [Enfâl sûresi 64.cü âyetinde meâlen]
**(Ey Peygamberim! Sana Allah ve mü’mînlerden, senin izin-
de gidenler yetişir!)** buyurdu. Resûlullahha “sallallahü aleyhi
ve sellem” Allah hakkı için dışarı çıkalım. Müşrikler bize bir
şey yapamaz, dedim. Sonra dışarı çıktık. Tekbîr getirdik, öy-
le ki, müşrikler iştdiler. Hazret-i Resûlullah “sallallahü aley-
hi ve sellem” Kâ’beyi tavâf etdi. Bu hâdiseden sonra müşrik-
lerle mücâdele edip durduk. Sonunda Allahü teâlâ bizi tam
gâlib kıldı.

● Ebû Muhammed Cerîrî Taberî “rahmetullahi aleyh” söyle nakl etmiştir: Emîr-ül mü’minîn Ömer “radiyallahü anh” îmân etmekle şereflenince, müslimânlar kuvvetlendi. İslâm dîni açıdan yayılmağa başladı. Ebû Cehl bu durumu görünce müşriklere, Muhammed büyüğündür. Her kim yanına varsa, onu sihrle kendine bağlıyor, dedi. Fırsat kollayıp, Onu yalnız bir yerde bulunca hemen öldürelim, dedi. Müşrikler bu şekilde anlaşıp karar verdiler. Bir gün hazret-i Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” tek başına bir dağa doğru gidiyordu. Ebû Cehl beş on kişiyle arkasından gitdi. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” üzerine hücüm etdiler. Öldürmek istediler! Fekat yapamadılar. Zîrâ Peygamberlere “aleyhimüsselâm” kırk erkek kuvveti verilmiştir. Bizim Peygamberimize ise kırk peygamber kuvveti verilmiştir. Hücüm edenler, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek başını dört yerinden yaralامışlardı. Es-hâb-ı kirâm bu durumu haber alınca, hemen oraya koşdular. Müşrikler onları görünce kaçdılar. Bu hâdisenin olduğu sırada Peygamber efendimizin amcası hazret-i Hamza dahâ müslimân olmamıştı. O gün avda idi. Karşısına bir geyik çıktı. Bir ok çıkarıp geyiği vurmak istedî. O sırada geyik dile gelip: Ey Hamza! Benden ne isterdin! Evine git, sana mühîm bir iş düşdü, dedi. Hayret etti. Avlanmayı bırakıp, evine döndü. Kameriye adlı bir câriyesi vardı. Bu câriye yemeğini getirip, önüne koydu. Fekat bir tarafından da ağlıyordu. Hazret-i Hamza câriyesine niçin ağlıyorsun dedi. Muhammed aleyhisselâm için ağlarım. Evinde yaralı yatıyor. Ebû Cehl beş on kişiyle üzerine hücüm edip, yaralamlarıdır. Hazret-i Hamza bunu duyar duymaz, hiddetle yerinden kalkdı! Yayı eline aldı ve Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” öcünü almadıkça bu yemeği yimem dedi. Hemen Ebû Cehlin evine doğru yürüdü. Ebû Cehl evinin önünde müşriklerle birlikde oturuyordu. Hazret-i Hamzayı uzakdan kızgın bir hâlde görünce, dağılip kaçmaya başladılar. Ebû Cehl de kaçıyordu. Fekat hazret-i Hamza yetişip onu yakaladı. Elindeki yay ile başına vurmağa başladı. Yay param parça oldu. Ebû Cehlin başında yedi dâne derin yara açıldı.

Hazret-i Hamzanın karşısına çıkmaga kimsenin cesâreti yokdu. Halk araya girip sulu yapıdırlar. Hazret-i Hamza oradan hemen Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gitdi. Yatıyordu. Yâ Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem”! Düşmânından öcünü aldım. Ebû Cehlin başını yedi yerden yardım. Araya girenler olmasaydı öldürürdüm dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”: Ey amca! Bu işin bana fâidesi yokdur. Eğer îmân edersen o zemân memnûn olurum, buyurdu. Hazret-i Hamza, eğer ben îmân edersem, senin gönlün hoş olur mu, dedi. Evet, buyurunca, hemen îmân etdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” çabuk iyileşip kalkdı.

● Süfyân Hüzelî “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Bir kervânla Şâm yolunda gidiyorduk. Bir gece sabâha karşı bir yerde uyumak için konakladık. Âniden havada duran bir atlı gördük. Ey uyuyanlar! Kalkınız, uyku zemânı değildir. Çünkü, Ahmed “sallallahü aleyhi ve sellem” zuhûr etdi ve cinnîlerin temâmi kovuldu, diyordu. Biz cesûr kimseler olduğumuz hâlde korkduk. Evlerimize döndüğümüzde, Mekke'de bir ihtilâf ortaya çıktılığını, Abdülmuttalib oğullarından birinin Peygamber olduğunun bildirildiğini ve isminin Ahmed “aleyhisselâm” olduğunu işittik.

● Urve bin Merre el-Cühenî “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Câhiliyye dönemi günlerinde hac yapmak için Mekke'ye gitdim. Rü'yâmda Kâ'beden bir nûrunk çökdiğini ve Medînenin dağıları görününçeye kadar yayıldığını gördüm. O nûrdan bir ses geldiğini ve zulmet parçalandı, nûr yayıldı! Hâtem-ül-Enbiyâ gönderildi diye işittim. Sonra bir nûr dahâ çıktı. O nûrunk aydınlığında Hirenin ve Medâyinin bütün köşklerini gördüm. O nûrdan da bir ses geliyor ve şöyle diyor:“

**İslâmiyyet geldi, putlar kırıldı,
Akrabâlar ziyâret edilir oldu.**

Uykudan uyanınca korkdum ve kavmîme, vallahi Kureyş arasında bir hâdise olmuşdur, dedim. Memleketimize dö-

nünce, Ahmed adında bir zâtin halkı islâma da'vet etdiğini haber aldık. Huzûruna gidip gördüğüm rü'yâyî anlatdım ve müslimân oldum.

Hâdiselerden biri de şöyledir: Bir kimse Bâbilden Mekkeye ticâret için gelmişdi ve Ebû Cehle koyunlarını satmışdı. Ebû Cehl parasını vermiyor ve oyalyordu. Bir gün Bâbilli tüccâr Kureyş kabilesinin reîsine gelip, ben garîb bir kimsemiyim. Ebû Cehl koyunlarımı satın aldı ve parasını vermedi. Kim ondan benim hakkımı alabilir, dedi. Hazret-i Muhammed "sallallahü aleyhi ve sellem" o sırada onlara yakın bir yerde oturuyordu. Kureyşliler alay ederek o kimseye, işte şu oturan kimse senin hakkını alır diyerek, Resûlullahı "sallallahü aleyhi ve sellem" gösterdiler. Bunun üzerine Bâbilli kimse, Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" huzûruna gidip, başından geçenleri anlatdı. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" hemen kalkıp, gel senin hakkını alayım, dedi. Kureyşliler haber getirmeleri için iki kişiyi arkalarından gönderdiler. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" Ebû Cehlin kapısına varıp, kapıyı çaldı. Kimsin diye sorunca, Muhammed bin Abdüllâhim. Dışarı gel, buyurdu. Ebû Cehl hemen dışarı çıktı. Rengi değişmiş ve vücûdu titriyordu. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" ona, bu kimsenin hakkını ver, buyurdu. Ebû Cehl veririm, dedi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" bu kimsenin hakkını temâmen vermedikce buradan ayrılmam, buyurdu. Bunun üzerine Ebû Cehl acele evine girdi. O kimsenin hakkının temâmini getirip, verdi. Sonra Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" oradan ayrılip gitdi. Bâbilli kimse Kureyşlilerin toplu hâlde bulundukları yere gidip, Allahü teâlâ Muhammed'e "sallallahü aleyhi ve sellem" iyilikler versin. Hakkımı o zâlimin elinden alverdi, dedi. Sonra müşriklerin haber getirmek için gönderdikleri iki kişi de yanlarına geldiler ve olanları aynen anlatdilar. Onların ardından Ebû Cehl de oraya geldi. Kureyşliler onu kinadılar. Bunun üzerine Ebû Cehl, Muhammed kapıma gelip kapıyı çalınca, sanki kalbim yerinden fırladı. Hemen dışarı çıktım. Muhammedin başı üzerinde bü-

yük bir aslan gördüm. Ağzını açmışdı. Eğer o kimsenin hak-kını vermekde bir ân dahâ duraklasam aslan beni parçalaya-cakdı, dedi. Oradakiler bu da Muhammedin sihrlerindendir, dediler.

● Abdürrahmân bin Cevzî (**Kitâb-ül-Vefâ fî ahvâlil Mustafâ**) adlı eserinde, Hâlid bin Sa'îd bin Âs "radiyallahü anh" hazretlerinin şöyle anlatdığını nakl etmiştir: Bir gece rü'yâmda Mekkeyi bir karanlığın kapladığını gördüm. Öyle ki, bir kimse kendi elini göremezdi. Bu esnâda zemzem ku-yusundan bir nûr çıktı, gökyüzüne yükseldi ve Kâ'be üzeri-ne ışık verdi. Sonra Mekkenin temâmini aydınlatdı. Sonra da Medînenin hurmalıklarını aydınlatdı. Öyle ki, hurma ağaçla-rının dalları üzerindeki hurma koruklarını o nûrun aydınlin-ğında görüyordum. Bu hâlde iken uyandım. Rü'yâmı karde-şim Amr bin Sa'îde anlatdım. Kardeşim firâseti kuvvetli bir kimse idi. Ey kardeşim! Bu iş Abdülmuttalib oğullarından zuhûr edecek. Görmezmisin o nûr onların atalarının kazdığı kuyudaki sudan çıkmış. Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" Peygamberliği bildirilince, huzûruna gidip o rü'yâmı anlatdım. Bana ey Hâlid! Vallahi o nûr benim. Ben Allahü teâlânın Resûlüyüm, buyurdu. Sonra îmân edilecek şeyleri bildirdi. Ben de müslimân oldum. Sonra kardeşim Amr da müslimân oldu.

● Benî Esed kabilesinden bir kimse, satmak için pazara üç deve getirmişti. Ebû Cehl müşteri oldu ve satın aldı. Fe-kat parasını vermedi. O sırada Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" mescidde oturuyordu. Develerini Ebû Cehle sa-tıp, parasını alamayan kimse, Resûlullahın huzûruna gelip, hâlini anlatdı. Develerin şu ânda nerededir diye sorunca da, henüz pazardadır, dedi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sel lem" pazara gitdi. O kimsenin develerini rizâsiyla satın aldı. Sonra devenin ikisini satıp, üç devenin bedelini ödedi. Kalan bir deveyi de satıp, parasını Abdülmuttalib oğullarının fakîr-lerine paylaştırdı. Ebû Cehl pazarın bir köşesinde durmuş, hiçbir şey söyleyemiyordu. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" Ebû Cehle: Artık bundan sonra böyle işler yapma!

Eğer yaparsan, kimsenin başına gelmemiş olan bir belâ senin başına gelir, buyurdu. Ebû Cehl: Artık yapmam yâ Muhammed dedi. Müşriklerden ba'zları Ebû Cehle Muhammedin karşısında hor düştün. Onun dînine mi girdin, yoksa, Ondan korkdun mu, dediler. Ebû Cehl, benaslâ Onun dînine girmem. Fekat Onun sağ tarafında bir kaç kişi gördüm. Ellerinde mızraklar vardı. Eğer karşı gelseydim, beni o ânda helâk edeceklerdi, dedi. Müşrikler, bu da Muhammedin sihrlerindendir, dediler.

● Zenîre adında bir câriye müslimân olmuşdu. O sıralarda gözleri görmez oldu. Ebû Cehl bu lât ve uzzanın işidir, dedi. Zenîre, lat ve uzza putları insanların ibâdet edip etmediklerinden haberdâr olamazlar. Benim gözlerimin kör olması Rabbimin takdîriyledir. Rabbim gözlerimi tekrâr açmaya kâdirdir, dedi. O gece gözleri açıldı. Tekrâr görmeğe başladı. Fekat Kureyş kabilesinden, gönül gözü kör olanlar, bu iş de Muhammedin sihrlerindendir dediler ve dalâletde kaldılar.

● Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” hanımı hâret-i Hadîce “radiyallahü anhâ” hayatıda iken, kızlarından Zeynebi “radiyallahü anhâ” kız kardeşinin oğlu Ebûl Âsa vermişdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” kızlarından Rukayyeyiveyâ Ümmü Gülsümü de Uteybe bin Ebî Lehebe nişânlamışdı. Resûlullah “aleyhisselâm” ile Kureyşliler arasında düşmânlık büyüğünde, müşrikler dâmâdlara Onun kızlarını almakla yükünü haffletiyorsunuz. Kızlarını boşayın ki, zahmete düşsun. Kureyşin kızlarından hangisini isterseniz size verelim, dediler. Dâmâdlarından Ebûl Âs, ben hanımından ayrılmam ve Kureyş kadınlarından hiçbirini ona denk tutmam, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” onu medh etti. Uteybe, bana Sa'îd bin Ebil-Âsin kızını ve rîrseniz nişâni bozarım, dedi. Sa'îd bin Ebil-Âsin kızını ona verdiler. O bedbaht, henüz Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” kızıyla evlenmemişi. Resûlullah kızı ile otururken, huzûruna gelip, sana îmân etmiyorum ve kızından ayrıldım diyerek, Resûlullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” doğru

tükürdü. Kötü sözler söyledi ve gitdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, Allahım, köpeklerinden birini ona musallat et, diye düâ etdi. Ebû Tâlib de orada idi. Uteybeye, ey kardeşimin oğlu, bu düâdan hangi hîle ile kurtulabilirsın, dedi. Ba’zları da Ebû Tâlibin üzüldüğünü, Resûlullah'a, ey kardeşimin oğlu bu düâdan sana ne menfe'at var dediğini rivâyet etmişlerdir. Uteybeye bu düâyi babasına söyleyince, babaşı üzüldü. Bu hâdiseden sonra ticâret için kervânla Şâma gitdi. Yolda bir yerde konaklamışlardı. Orada bir râhib onlara; burada yırtıcı hayvân çokdur, dedi. Bunun üzerine Uteybeye yol arkadaşlarına bana yardımcı olun. Muhammedin düâsından dolayı emîn değilim, dedi. Bütün yükleri yiğdilar. Uteybeyi yüklerin en üstüne yatırdılar. Kendileri de etrâfinı çevirip yatıldılar. Gece yarısı bir aslan geldi. Oradakilerin herbiri tek tek kokladı. Sonra yüklerin üstüne sıçradı. Pençesiyle Uteybenin karnını yardı ve cânnını Cehenneme yolladı. Hasân bin Sâbit “radîyallahü anh” bu hâdiseyi bir kasîdesinde anlatmıştır.

● Necâşî ile alâkâlı hâdise: Eshâb-ı kirâm “aleyhimürrid-vân” Habeşistâna ikinci defâ hicret etdiklerinde seksen iki erkek ve yirmidört kadın idiler. Ca’fer bin Ebî Tâlib “radîyallahü anh” ve Ümmü Seleme “radîyallahü anhâ” da onlar arasında idiler.

Ümmü Seleme “radîyallahü anhâ” şöyle anlatmışdır: Habeşistânda ikâmetimiz sırasında râhatlıkla dînimizi açıkkadık. Allahü teâlâya ibâdet ile meşgûl olduk. Hiç kimse bize mâni’ olmadı. Bizim râhat ve refâh içinde olduğumuz Mekkede duyulunca, Kureyşliler sözbirliği ederek, Amr bin Âsı ve Abdüllah bin Ebî Rebîayı hedîyyelerle birlikde, Necâşîye ve patriklerine ve adamlarına gönderdiler. O iki kişi Habeşistâna gelip, hedîyyeleri dağıtdılar. Sonra Necâşînin adamlarına dediler ki: Bir gurub kimse babalarının ve dedelerinin dînini bırakarak Mekkeden buraya geldiler. Melikin dînine de girmediler. Onlarınbabaları ve akrabâları bizi gönderdiler. Melik onları bizim yanımıza katıp, Mekkeye göndersin dediler. Patrikler, bu durumu Melike kendiniz

arz edin, biz de size yardımcı olalım dediler. Mekkeden gelen o iki kişi patriklerin yanında durumu Melik Necâşîye söylediler. Bunu fırsat bilen patrikler, ey Melik! Bu iki kişi onların hâlini iyi bilir. Onları bu kişilere teslîm et dediler. Necâşî onlara kızıp, bu kimselerin sözleriyle iş yapmak doğru olmaz. Bize sığınanları çağırıyalım, işin hakîkatini onlara soralım. Eğer bu iki kişinin söylediğî doğru ise, onları teslîm edeyim. Şâyet hâdice bunların dediği gibi değilse, buraya sığınanlara dahâ çok alâka göstermemiz ve bunlara hiç do-kundurmamamız îcâb eder, dedi. Sonra âlimlerinin toplanmasını emr etti.

Âlimler Necâşînin etrâfında toplandılar ve kitâblarını önderine koydular. Sonra Eshâb-ı kirâmdan Habeşistâna hicret etmiş olanları çağrırdı. Ca'fer bin Ebî Tâlib ve diğer Eshâb geldiler. Onlar gelince âlimler kalkıp, Ca'fer bin Ebî Tâlibi “radîyallâhü anh” Necâşîye takdîm etdiler. Necâşî de hürmet ve iltifât gösterdi. Necâşî durumu sordu. Ca'fer bin Ebî Tâlib şöyle dedi: Ey Melik! Biz câhiliyye ehlinden, puta tapan, leş yiyan, kumar oynayan ve dahâ nice kötü işleri yapan bir kavimdir. Allahü teâlâ ihsân ederek, kavmimizden, nesibi, emâneti, diyâneti en iyi olan birini seçip, Peygamber olarak gönderdi. O bize Allahü teâlânın bir olduğunu bildirdi ve îmâna da'vet etdi. Biz O yüce Allaha ibâdet ederiz ve Ona şirk koşmayız. Biz nemâz kılarız, doğrulukdan ayrılmayız, sözümüzde dururuz. İyilik ederiz, akrabâyi ziyâret ederiz. Biz o Peygambere îmân etdik ve tâbi' olduk. Bu sebeble kavmimiz bize düşmân oldu. Eskisi gibi şirk ve küfre dönmemiz için çok sıkıntı çekdirdiler ve işkence yaptılar. Onların işkencesine dayanamayıp buraya sığındık. Burada düşmânlık yapamazlar.

Necâşî “rahmetullahi aleyh” bunları dinledikten sonra Peygamberinize indirilen kitâbdan biraz oku dedi. Ca'fer bin Ebî Tâlib “radîyallâhü anh”, Meryem sûresinden bir mikdâr okudu. Necâşî dinlerken o kadar ağladı ki sakalı islandı. Yanında bulunan âlimler de ağladılar. Göz yaşları, önlerinde bulunan kitâblarını islatdı. Sonra Necâşî şöyle dedi: Bu nûr,

Mûsâya “aleyhisselâm” gelen nûr ile aynı yerden geliyor. Müslümanları geri götürmek için Mekkeden gelen iki müşrike de, vallahi ben bunları size vermem dedi. Bunun üzerine o iki kişi Necâşîn huzûrundan çıktılar. Amr bin Âs, ben Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” eshâbına bir iş yapayım da perîşan olsunlar, dedi. Abdüllah bin Ebî Rebîa, ey Amr, böyle bir şey yapma. Her ne kadar onlarla aramızda muhâlefet varsa da, onlar da bizim akrabâlarımızdır, dedi. Amr onu dinlemedi ve Necâşîye, Muhammedin eshâbı Îsâya “aleyhisselâm” köle diyorlar diye haber yolladı. Necâşî, Ca’fer bin Ebî Tâlibi ve Habeşistâna hicret etmiş olan diğer muslimânları tekrâr yanına çağrırdı. Siz Îsâ aleyhisselâm hakkında ne dersiniz diye sordu. Ca’fer bin Ebî Tâlib: Îsâ aleyhisselâm kelimetullah ve rûhullahdır. Allahü teâlâ böyle bildiriyor diye cevâb verdi. Necâşî yemîn ederek Îsâ “aleyhisselâm” da böyle söylemişdir. Bundan sonra bu memleketde emîn olarak kalınız. Hiç kimse size dokunmasın dedi. Sonra patriklerine, Mekkeden gelen o iki kişiye getirdikleri hedîyyeleri geri veriniz. Onların hedîyyelerine ihtiyâcım yokdur, dedi. O iki kişi reddedilmiş olarak dönüp gitdiler. Orada bulunan Eshâb-ı kirâm “aleyhimürrîdvân” huzûr içinde ikâmet etdiler. [Habeş pâdişâhlarının hepsine Necâşî denir. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” zemânındaki Necâşînin adı Eshame idi. Nasrânî iken muslimân oldu. Cenâzâne nemâzını Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Međînede kıldırdı. Amr bin Âs “radiyallahü anh” da hicretin 8.ci senesinde muslimân oldu.]

● Habeşistân pâdişâhi Necâşînin üsküflerinden yirmi kişi Necâşiden izn alarak, Mekkeye gitdiler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Kâ’bede Makâm-ı İbrâhîmde oturuyordu. İzn isteyip huzûruna geldiler. Onlardan Tapûr adındaki üsküp, Allahü teâlânın resûlü olduğunu söyleyen zât siz misiniz dedi. Evet benim buyurunca, halkı neye da’vet ediyorsun diye sordu. Şerîki olmayan Allahü teâlâyâ îmân etmeye çağrıyorum, buyurdu. Sonra onlara Kur’ân-ı kerîm okudu. Hepsi ağlamaya başladılar. Göz yaşları sakallarını ıslatdı.

Tapûr üsküf, ben Allahü teâlâya ve senin Onun resûlü olduğuna îmân etdim, dedi. Diğer üsküfler de hemen o ânda îmân etmekle şeref lendiler. Bunlar, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûrundan ayrılmış, Ebû Cehl ve Ümeyye bin Halef, Kureyşden bir cemâ'at ile onlara dediler ki, siz buraya din araştırmak için gönderildiniz. Bu kimsenin dîni hakkında haber götürecekdniz. Sizin hiç aklınız yokmu. Onun huzûrunda bir saat oturdunuz ve dîminizi değiştirdiniz. Ne söylediye tasdîk etdiniz. O iki seneden beri Peygamber olduğunu söyler. Bizden birkaç aklsız ve birkaç fâkırdan başka kimse inanmadı. Onların bu sözleri üzerine üsküfler, siz susun, biz kimsenin hakkını zâyi' etmeyiz. Biz apaçık bir hakka kavuşduk. O hak dinle aydınlandık. Câhillerin sözüyle bu hak dinden dönmeyiz, dediler. Sonra Kur'ân-ı kerîmi ve İslâmîyyetin esâslarını öğrendiler ve memleketlerine dönüdüler.

● Hazret-i Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem”, Mi'râcını anlatırken, Kur'ân-ı kerîmde bildirildiği gibi, Mescid-i Aksâya uğradıklarını söyledi. Kureyşliler, Onun Mescid-i Aksâyı dahâ önce görmediğini biliyorlardı. Mescid-i Aksânın şeklini sordular. O sırada Cebrâîl “aleyhisselâm” Mescid-i Aksâyı Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” gözlerinin önüne getirdi. Sorulan şeylere Mescid-i Aksâyı seyrederek [televizyon gibi] cevâb verdi. Ayrıca Kureyşlilerin Şâma gitmiş olan bir kervânından haber sordular. Kervân yoldadır. Ben onlara uğradığım zemân, falan kişi deve üstünde oturmuştu. Hava soğuk idi. Kölesinden kilim istedim. Ben susamışdım. Falan kimsenin bardağından su içdim. Bir kimse bir şey kaybetmemişti. Onu arayıp buldular. Bizim Burakımızdan kervândaki develer ürkdü ve etrafâ dağıldılar. Eğer develeri toplamak için çok oyalanmazlarsa, falan gün güneş doğarken Mekkeye gelirler, buyurdu. Kervânın geleceğini söylediğî gün müşrikler iki gurub oldular. Bir gurubu kervânın geleceği tarafı, bir gurub da güneşin doğacağı tarafı gözetlemeye başladılar. Kervânı gözetleyenler âniden, işte kervân geldi diye bağırdılar. O ânda güneşin doğusunu gö-

zetleyenler de, işte güneş doğuyor diye bağırdılar. Kervâni karşıladılar ve anlatılanları ve başlarından geçen hâdiseleri tek tek sordular. Hepsinin doğru olduğunu öğrendiler. Fekat inâdlarından ve kibrlerinden dolayı îmân etmediler. İnkârları ve kibrleri arttı. **“Allahü teâlânn dalâletde bırakdığını, kimse hidâyete erdiremez.”** Yûnus bin Bükeyr, İbni Îshâkin siretine ilâveten şöyle demişdir: O gün güneşin doğması, kâfilenin gelmesine kadar Allahü teâlâ tarafından gecikdirilmiştir.

● Birgün Ebû Cehl, uzun münâkaşalardan sonra Kureyşlilere dedi ki, biz, Muhammedin hakkında artık ma'zûruz. Bundan sonra onu âdeti üzere nemâz kılarken görünce, başına bir taş vurayım. Böylece Onun elinden kurtulmuş olurum. Fekat bana yardımcı olun, düşmân eline bırakmayınız. Ebû Cehle, sana her bakımdan yardımcı olacağız. Seni gözeceğiz, seni düşmân eline bırakmayacağız diye söz verip, and içdiler ve bu işi yap, dediler. Sabâhleyin, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” nemâz kıldığı yere gelip, nemâza durdu. Ebû Cehl eline bir taş alıp, arkadan yaklaştı. Yanına yaklaşınca, yüzünün rengi değişti. Vücûdu titremeğe başladı ve perîşan bir hâlde geri döndü. Kureyşliler, Ebû Cehle, sana ne oldu diye sorunca; dedi ki taşı vurmak için Ona yaklaşınca, kocaman ve hırçın bir deve gördüm. Ömrümde öyle uzun ayaklı, keskin dişli ve heybetli deve görmemişdim. Eğer biraz dahâ yaklaşsaydım beni öldürürdü, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, “Eğer yaklaşsaydı, onu elbette yakalardı. Cebrâîl “aleyhisselâm” bana böyle haber verdi” buyurmuşdur.

● Ebû Cehl, Kureyş müşriklerine, Muhammed sizin yanınızda yüzünü toprağa sürer mi. Ya'nî nemâz kılıyor mu diye sordu. Onlar da, evet kılıyor, dediler. Eğer ben Onu nemâz kılarken görürsem ayağımla başını ezeceğim, dedi. Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” nemâz kılarken dediğini yapmak için üzerine doğru yürüdü. Dahâ yaklaşmadan yüzünden birşeyler silerek derhâl geri döndü. Müşrikler sana ne oldu, dediklerinde, Muhammed ile aramızda ates-

den bir hendek gördüm. Zebânîler bana hücum etdiler. Hemen geri döndüm, dedi. Bu hâdise üzerine Allahü teâlâ meâl-i şerîfleri, (**Sen nemâz kılan kulu** (peygamberi) **bundan men' edeni görmedin mi? Keşke o engelleyici doğru yolda olsaydı, yâhud iyiliği ve kötülükden sakınmayı emr etseydi.** **Keşke o yalanlasa ve dönüp gitseydi** (sataşmasayı). **O aca-bâ olanları Allahın görmekte olduğunu bilmedi mi!** **Hakîkat su ki, şâyet yapmakda olduğu kötü davranışlardan vazgeçmezse, derhâl alnından yakalar, Cehenneme atarız.** Çünkü, o yalancı, günâhkar bir aln! **O hem gidip meclisini çağırısm.** **Biz de zebânîleri çağrıracagız. Hâyır ona uyma!** Allaha secde et ve yalnızca **Ona yaklaş.**) olan, Alak sûresinin 9.cu âyetinden 19.cu âyeti sonuna kadar gönderdi.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir gün Hakem bin Ebûl Âsîn yanından geçti. Hakem, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” arkasından vücûdunu, elini, kolunu oynatarak alay etti. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Onun bu hâlini nübûvvet nûruyla gördü ve “O şekilde kala-sın” buyurdu. O ânda Hakem bin Ebûl Âsîn vücûdunu bir titreme aldı ve ömrünün sonuna kadar o titremeden kurtulamadı.

● Kureyşliler, aralarında anlaşarak iki kişiyi yehûdî âlimlerine gönderdiler. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” hâlini sordurdular. Yehûdî âlimleri, üç şeyi sorun. Eğer doğru cevâb verirse, biliniz ki o Peygamberdir, Ona uyunuz. Yoksa yalancıdır. O zemân Ona dilediğinizi yapınız, dediler. Bu süâllerden birincisi, Eshâb-ı Kehf kissası, ikincisi, Zülkarneyn kissası, üçüncüsü de rûhun ne olduğu hakkında idi. Kureyşliler bunları sordular. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” yârin cevâb vereyim, dedi. Înşâallah dememişti. On gün vahy gelmedi. Müşrikler sevinmeye başladı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bu durum çok ağır geldi. Sonra Cebrâîl “aleyhisselâm” o süâllerin cevâbını bildiren Kehf sûresini getirdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bu sûreyi müşriklere okudu. Fekat inâd ve kibrleri sebebiyle îmân etmediler. Allahü teâlâ [Bekara sûresi 26.ci âyetinde me-

âlen], (... Allah onunla birçok kimseyi sapdırır, bir çoklarını da hidâyete erişdirir...) buyurdu.

● Müşriklerden Esved bin Abdülmuttâlib, Âs bin Vâil, Veliid bin Mugîre ve İbni Talâtîla adındaki kimseler, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile alay etmekde çok ileri gitmişlerdi. Bir gün Cebrâîl “aleyhisselâm” Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” yanında durdu. O kimseler Kâ’beyi tavâf ediyorlardı. Veliid bin Mugîrenin eline ok deðmiş ve şîşmişdi. Cebrâîl aleyhisselâm yanından geçerken onun elindeki şîşlige nazar kıldı. O ânda elindeki şîşlikden kan boşanmaða başladı ve öldü. Sonra Âs bin Vâil geldi. Ayağına diken batıp yaralanmışdı. Cebrâîl aleyhisselâm o yaraya iþâret eyledi, yarası tâzelenip, o ânda öldü. Sonra Esved bin Abdülmuttâlib geldi. Bir yeþil yaprakla gözüne vurarak, gözünü kör etti. Onun peşinden İbni Talâtîla geldi. Cebrâîl aleyhisselâm onun da başına bir iþâret koydu. Başından irinler akmaða başladı ve o ânda öldü. Allahü teâlâ onlar hakkında [Hicr sûresi 95.ci âyetinde meâlen], (**Biz seninle alay edenlere kifâyet ederiz**) buyurdu.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir gün Kureyþ kâfirlerinin şerrinden dolayı Mekkenin dışına çıkmıştı. Uzakdan bir karartı gördü. Yaklaşınca deve sürüsü olduğunu anladı. Deve sürüsünün içine girip oturdu. Develer ürkdü. Deve sürüsünün başında bulunan Ebû Servân, develerin etrafında dolaþdı. Kimseyi göremedi. Develerin arasına gîrince Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” gördü. Sen kimsin, develerimi ürküdüñ, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, korkma! Develerinin arasında biraz râhat edeyim diye oturdum, dedi. Tekrâr sen kimsin diye sorunca, korkma! Develerinin arasında biraz râhatlamak isteyen biriþiyim, dedi. Bunun üzerine Ebû Servân, öyle zan ediyorum ki, sen Peygamberlik da’vâsında bulunan kimsesin, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” evet ben Peygamberim. Seni de Eþhedü en lâ ilâhe illallah ve eþhedü enne Muhammeden abdûhü ve Resûlüh diyerek müslimân olmaða da’vet ediyorum, buyurdu. Ebû Servân, develerimin arasın-

dan çıktı, sen develerimin arasında oldukça develerim râhat edemezler dedi ve Resûlullahı develerinin arasından çıktı. Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Onun için; Yâ Rabbî ömrünü uzun, kendisini şakî eyle! diye beddûâ etti. Ebû Servân çok ihtiyyârladı, dâimâ olmeyi arzû ederdi. Halk ona, seni aldığın beddûâ sebebiyle helâk olmuş görüyoruz, derdi. O ise, hâyır helâk olmuş değilim, derdi. İslâmiyyet yayılıp duyulunca, Ebû Servân Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna geldi ve âmân etti. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” onun için hayr düâ ve istigfâr etti. Lâkin, önceki düâ bu düâdan önce kabûl olunmuşdu.

● Bir gün müşrikler Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” çok incitmişler ve mubârek yüzünden kan akıtmışlardı. Bir yere oturmuşdu ve son derece üzgündü. O sırada Cebrâîl “aleyhisselâm” geldi ve şu vâdîdeki ağaçlardan falan ağacı çağır dedi. Çağırıldı ve ağaç Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” yanına geldi. Sonra ağaçca yerine geri git buyurdu. Ağaç eski yerine gitdi. Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bu bana yeter buyurdu.

● Kureş müşrikleri, Ebû Tâlibin himâyesi sebebiyle, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile mücâdele edemeyeince âciz kaldılar. Bir yere toplanıp, Abdülmuttalib ve Hâşimoğullarıyla akrabâlığı, alış-verişi, kız alıp-vermeği, konuşmayı yasaklayan bir ahdnâme yazıp, Hak Sübhânehü ve teâlânın adı ile and içdiler. O ahdnâmeyi bir ipeğe sarıp mumladılar, üzerini mührlediler ve Kâ'beye asdilar. Bunun üzerine, Ebû Leheb hâriç bütün Abdülmuttalib ve Hâşimoğulları, evlerinin bulunduğu iki dağ arasındaki bir vâdîde bulunan mahallelerine çekildiler. Üç sene orada kaldılar. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” dâmâdı Ebûl Âs bin Rebi'adan başka bütün Kureşliler, onlarla her türlü alâkayı kesdiler. Ebûl Âs geceleri onlara buğday ve hurma götürürdü. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ona çok düâ ederdi. Müslümanların günleri darlık ve sıkıntı içinde geçiyordu. Sıkıntı çok şiddetlenmişti. Allahü teâlâ müşriklerin

Kâ'beye asdıkları ahdnâmesine bir kurd gönderdi. Ahdnâmedeki Allah ism-i şerîfinden başka temâmını iyip bitirdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bu durumu amcası Ebû Tâlibe bildirdi. Ebû Tâlib, Abdülmuttalib ve Hâşimogullarına güzel elbiseler giydirerek, onlarla birlikde Kureşlilerin meclisine gitdi. Kureşliler iyi karşıladılar. Onlara ey Kureşliler! Size bir iş sebebiyle geldik. Bu husûsda bize karşı âdil ve insâflı davranışınız. Şöyledi ki, Muhammed “aleyhis-selâm” bana dedi ki, Kâ'beye asdığınız ahdnâmeye Allahü teâlâ bir kurd musallat etmişdir. Bu kurd, Allah isminden başka ahdnâmenin temâmını iyip bitirmiştir. Ben Ondan aslâ hiç yalan iştirmedim. O ahdnâmeye bakınız, eğer Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” dediği doğru ise, Allahdan korkun ve insanlardan utanın da, yapığınız bu aksızca işten vazgeçin. Eğer yalan söylemişse, Onu size bırakayım, himâye etmekden el çekeyim. O zemân Ona diledığınızı yapınız. Kureşliler ey Ebû Tâlib! İyi düşünmüşsün, dediler. Bir kimse gönderip, Kâ'bede asılı ahdnâmeyi getirdiler. Açıp bakdilar ki, içinde “Bismike Allahümme”den başka yazılmış olan yazıların hiç biri kalmamış. Bunun üzerine Ebû Tâlib müşrikleri kınadı. Hiç biri konuşmadı ve ahdnâmeden vazgeçdiler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ve bütün akrabâları bulundukları vâdîden çıktılar. Kureşliler de bir müddet onlarla alış-veriş yapdilar, geçici olarak dost göründüler.

● Bir gün müşrikler, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” yanına geldiler. Eğer sen peygamberlik da’vâsında doğru isen, ayı ikiye ayırmak da görelim, dediler. Eğer ayı ikiye bölersem îmân eder misiniz, buyurdu. Evet îmân ederiz, dediler. O sırada ayın ondördüncü gecesi idi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Allahü teâlâya düâ etti, o ânda ay ikiye ayrıldı. Bir parçası Ebû Kubeyş dağı üzerinde, diğer parçası da başka bir dağın üzerinde idi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” müşrikleri birer birer adlarıyla çağrıarak, ey filan, ey filan gördünüz mü, buyurdu. Fekat müşrikler, Muhammed bize sihr yaptı dediler. Sonra dediler ki, et-

râfdan gelen misâfirlere soralım, eğer biz de gördük derlerse doğrudur. Her misâfire sordular. Onlar da biz de sizin göründüğünüz gibi ayı ikiye bölünmüş hâlde gördük, dediler. Aynı ikiye ayrıldığını görmüşlerdi. Fekat hakîkati görememişlerdi. Allahü teâlâ [A'râf sûresi 179.cu âyetinde meâlen] (**Onların gözleri vardır, fekat onlarla göremezler**) buyurdu.

● Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" meşhûr pehli-vân Rûgâne bin Zeydi gördü. Henüz îmân etme zemânının gelmedi mi. İster misin sana mu'cize göstereyim, buyurdu. Rûgâne karşısındaki ağacın yarısını çağır yanına gelsin, dedi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" ağacın yarısını çağrırdı. Ağaç yarıldı ve yarısı huzûruna geldi. Sonra geri git buyurdu, tekrâr geri gidip, diğer yarısıyla birleşdi. Bu hâdiseyi nakl eden râvî şöyle demişdir: O ağaç gördüm. İki parçasının birleştiği yer uzun bir ip gibi belli idi. Rûgâne bu mu'cizeyi görünce, ben bunları bilmem. Seninle güreş tutalım. Eğer beni yenersen koyunlarımın yarısı senin olsun, dedi. Güreşdiler. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" yendi. Rûgâne bir dahâ güreşelim, dedi. Yine yenildi ve Kureyslierle karşılaşınca onlara ne söyleyeceksin diye sordu. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", Rûgâneyi güreşde yendim ve koyunlarının yarısını aldım derim, buyurdu. Rûgâne, öyle söyleme, bana hoş gelmez. Koyunları bana bağışladı dersin, dedi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", yalan söyleyemem buyurdu. Rûgâne, sen hiç yalan söylemez misin dedi. Evet, Rabbime söz verdim, söylemem buyurunca, Rûgâne müslimân oldu.

● Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" bir gece, (**Yâ Rabbî! Ömer bin Hattâb ve yâ Ebû Cehl bin Hişâmdan biriyile İslâmı kuvvetlendir**) diye, düâ buyurdular. Sabâhleyin hazret-i Ömer bin Hattâb "radîyallahü anh" geldi ve müslimân oldu.

● Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" bir gece tehec-cüb ile meşgûl idi ve Kur'ân-ı kerîm okuyordu. Nusaybin cinnîlerinden yedi cinnî oraya uğradılar. Resûlullahın oku-

duğu Kur'ân-ı kerîm âyetlerini işittiler. Bir müddet sonra Nusaybin cinnîlerinden kalabalık bir toplulukla gelip, Mekkenin yukarısına indiler. Onlardan birisi, Resûlullahın huzûruna geldi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" eshâbı ile oturuyordu. Eshâb-ı kirâma, kalbinde zerre kadar korku bulunmayan kim benimle gelir buyurdu. Abdüllah bin Mes'ûd "radîyallahü anh" ayağa kalkdı ve Resûlullahın hurma nebiyiyle dolu olan matarasını su dolu zan ederek aldı. Birlikde Mekkenin yukarısına gitdiler. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" bir çizgi çizip: Ey Abdüllah, bu çizginin içinden dışarı çıkma ve hiçbir şeyden korkma buyurdu. Abdüllah ibni Mes'ûd "radîyallahü anh" şöyle anlatmışdır: O çizginin içinde oturdum. Uzakda bir topluluk vardı. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" onlara yaklaştıca ayağa kalkdilar, hürmet gösterdiler. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" sabâha kadar onların arasında kaldı. Sonra benim yanına geldi ve çok bekledin yâ Abdüllah buyurdu. Nasıl beklemiyeyim ki yâ Resûlallah. Dünyâ ve âhiret se'âdeti senin emrine uymağa bağlıdır, dedim. Sonra o kalabalık arasından iki kişi Resûlullahın yanına geldi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" onlara niçin geldiniz ki, sizin işinizi hâlleddim, buyurdu. Dediler ki, yâ Resûlallah! Sabâh nemâzınızı seninle birlikde kılmak istiyoruz, onun için geldik. Bunun üzerine Resûlullah bana yanında su var mı buyurdu. Hurma suyu vardır, dedim. Hurma güzeldir, suyu temizdir buyurdu ve onunla abdest aldı. Onlar kimlerdir diye sordum. Nusaybin cinnîleridirler. Müslüman oldular. Ba'zi ihtilâfları vardı. Hâlleddim. Kendilerine yiyecek ta'yîn edilmesini istediler. Kemikleri kendileri için, tezeği de hayvânları için yiyecek olarak bildirdim, buyurdu. Bu hâdiseden sonra kemikle ve terek ile tahâretlenmeyi yasakladı.

● Abdüllah ibni Mes'ûd "radîyallahü anh" şöyle nakl etmiştir: Bir gece Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" elimden tutup, beni Mekkenin bir vâdîsine götürdü. Beni bir yere oturdu ve etrafıma bir çizgi çizdi. Bu çizgiden dışarı çıkma! Buradan bir topluluk gelecek, onlarla konuşma! On-

lar da seninle konuşmak istemezler, buyurdu ve bir yere git-di. Orada otururken bir de bakdım ki, bir kalabalık göründü. Yanına geldiler, etrafındaki çizginin içine girmediler. Ke-nârından geçip, Resûlullah'a doğru gittiler. Gecenin sonunda Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" geldi. Dizime dayanarak uyudu. Birden bire beyâz elbiseli ba'zı kimseler geldi. O kadar güzel idiler ki, anlatılamaz. Allahü teâlâ bilir. Bir kısmı Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" mubârek başı ucunda, bir kısmı da mubârek ayakları tarafına oturdular. Birbirleriyle konuşmağa başladılar. Şöylediye diyorlardı: Gözleri uykuda iken, kalbinin uyanık olması hâli, bu Pey-gamberden başka hiçbir kimseye verilmemişdir. Bu Peygamberin da'vetini kabûl etmek, bir serây yapdırıp, çok güzel yemekler hazırlatan ve herkesi da'vet eden pâdişâhın da'vetini kabûl etmeye benzer. Da'veti kabûl edip, ziyâfetden yiyp içenler, sultâna yakın ve kıymetli oldular. Kabûl etmeyenleri ise azarlayıp, cezâlandırır. Bunları konuşdukdan sonra git-diler. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" uyandı. Bana, Ey ibni Mes'ûd! Bu cemâ'atin ne söyleşdiklerini işitdin mi, bunlar kimdir, buyurdu. Ben de Allahü teâlâ ve Resûl bilir, dedim. Buyurdu ki: Onlar melekler idiler. Söyledikleri misâl şu idi: Allahü teâlâ Cenneti yaratdı. İnsanları ona da'vet et-di. Bu da'veti kabûl edenler Cennet ni'metlerine kavuşurlar ve Allahü teâlâ katında kıymetli olurlar. Da'veti kabûl etmeye-enler cezâ ve azâb görürler.

● Mesrûkdan "rahmetullahi aleyh", Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" Kur'an-ı kerîm okurken, gece cinnîlerin gelip dinlediklerini, Resûlullah'a kim haber verdi diye sordular. Dedi ki, Eshâb-ı kirâmdan "rîdvânullahi teâlâ aleyhim ec-mâ'în" birisinden işittim. Şöyledi: O gece bu durumu Re-sûlullah'a "sallallahü aleyhi ve sellem" bir ağaç haber verdi.

● Zübâb bin Hâris "radiyallahü anh" şöyledi anlatmışdır: Câhiliyyet zemânında bir putumvardı, ona tapardım. Cinnîden de bir dostumvardı. Arablar arasındaki hâdiseleri bana haber verirdi. Bir gün o putun önünde uyumuşdum. Âniden cinnî dostum geldi ve ey Zübâb! Ey Zübâb, dinle hayret ve-

rici haber! Muhammed “aleyhisselâm” bir kitâbla peygamber olarak gönderildi. Mekkede insanları da’vet ediyor. Da’vetini kabûl etmiyorlar. O doğru söylüyor, yalan söylemiyor, dedi. Bu sözleri işitince hayret etdim. Kavmîme haber vereyim diye dışarı çıktım. O sırada âniden bir kimse geldi ve Muhammed aleyhisselâmin peygamberliği ile alâkalı haberî getirdi. Tapmakda olduğum putu kırdım. Bir deveye binip, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gitmek üzere yola çıktım. Huzûruna varıp mubârek yüzünü gördüm. O zemâna kadar ömrümde böyle güzel bir yüz görmemişdim. Mubârek yüzünden nûr saçılıyordu. Yanına yaklaştım. Bana niçin geldin, yâ Zübâb, buyurdu. Ne emr buyurursanız tutayım diye geldim, dedim. Bana memleketimde kırdığım putumdan ve cinnimden haber verdi. Putu kırdığım ve cinnînin bana haber getirdiği günü söyledi. Ben “Eşhedü enneke Resûlullah” (şehâdet ederim sen Allahın resûlüsün) dedim. Önce Eşhedü en lâ ilâhe illallah de, sonra Eşhedü enneke Resûlullah de buyurdu. Söyledikden sonra kalbime gelen şu şîri okudum.

*Allahü teâlâ dînini gönderince,
Hidâyete gelen Resûle hemen uydum.
Puta şiddet gösterip, onu terk etdim,
Resûlüñ da’vetine icâbet etdim.*

*Alışkanlıklarımı bırakıp hemen,
Putuma muhâlefet edip, kırdım hemen.
Zîrâ bir iki şeye sâhib olamazdım,
Onun için Resûle tâbi’ oldum hemen.*

● Câbir “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Ağaç altında bî’at yapıldığı sırada, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: “Kırmızı devenin sâhibi hâriç ağaç altında bî’at edenlerin hepsi Cennete girer.” Bî’atdan sonra o kırmızı devenin sâhibi kimdir, görelim diye aradık. Bakdık ki, bir kimse devesini kaybetmiş, onu arıyordu. Gel bî’at et deveni sonra ararsın dedik. Devemi bulmam benim için bî’at etmemden dahâ iyi olur, dedi!

● Mâzin bin el-Gadvîyye “râdiyâllâhü teâlâ anh” söyle anlatmışdır: Kavmimizin bir putu vardı. Herkes ona tapardı. Bir gün o putun önünde bir kurban kesdim. Putun içinden: “Ey Mâzin! Beni dinle, memnûn kalırsın. Hak zuhûr etdi, açığa çıktı. Şer kayboldu. Allâhü teâlâ bir Peygamber ile dînini gönderdi. Taşları, yontulan putları terket ki, Cehennem ateşinden kurtulasın.” Bu sesden korkdum. Kendi kendime büyük bir iş olacak dedim. Birkaç gün sonra o putun önünde bir kurban dahâ kesdim. Yine putun içinden bir ses geldi. Şöyle diyordu: “Bana gel de herkesin bildiği şeyleri duyasin. Bir Peygamber vahy ile gönderildi. Yakacağı taş olan Cehennem ateşinden kurtulmak için Ona îmân et.” Kendi kendime bu beni îkâz eden bir haberdir, dedim. Aradan günler geçti. Bir gün bize bir kimse geldi. O kimseden haber sorдум. Dedi ki, Mekkede Kureyş kabilesinden bir zât Peygamber olduğunu söylüyor, ismi Ahmeddir. Her kime rastlasam Allâhü teâlânın da’vetcisine îmân ediniz diyor, dedi. Kendi kendime putun içinden işittiğim haber budur, dedim. Kalkıp putu parçaladım. Mekkeye gitmek üzere yola çıktım. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna varıp, müslimân olmakla şerefleştim. Ben gece gündüz nefsinin arzuları peşinde koşan, şerâb içen fâhişe kadınlarla düşüp kalkan, şarkıyla meşgûl bir kimse idim. Nice seneler kîthîk ve zillet, şiddetli sıkıntı içinde yaşadım. Mallarım hep helâk oldu. Oğlum olmadı. Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” bu kötülüklerden soğuyup uzaklaşmam için düâ istedim. Benim için söyle düâ etdi: (Allahım! Onu şarkıcılıkdan kurtarıp, Kur’ân-ı kerîm okuyucu eyle. Harâmla meşgûliyetini halâl ile meşgûliyyete çevir. Ona şerâb yerine halâl içecekler nasîb eyle. Fuhşdan kurtar, iffet nasîb eyle. Nefsine uymakdan kurtar, hayâ ihsân et ve ona sâlih bir evlâd ver.) Allâhü teâlâ benim için yapılan bu düâları kabûl buyurdu. Rivâyet olunur ki, bu kimse bir mescid yapdırdı ve o mescidde ibâdet ederdi. Zulme uğrayan her kim o mescidde üç gün ibâdet yapıp, kendine zulm eden zâlime beddüâ eylese, o zâlim kısa zemânda helâk olurdu veyâ baras hastalığına yakalanındı. O mescide Muberris denirdi.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” hicretinden ve fâtma kadar vukû’ bulan hâdiseler. Bu bölümde iki kîm vardır. Birinci kîm, kitâblarda ne zemân meydâna geldiği bildirilen mu’cizeler ile alâkahîdîr. İkinci kîm ise, hangi kitâbdan alındığı ve zemâni zîr edilmeden anlatılan hâdiseler ile alâkahîdîr.

BİRİNCİ KISM:

Resûlullahın “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” hicretinden vefâtına kadar meydâna gelen ve kitâblarda ne zemân meydâna geldiği bildirilen mu’cizeler.

● Resûlullahha “sallallahü aleyhi ve sellem” Mekkeden Medîneye hicret etmesi bildirdiği zemân, bi’setin ondördüncü senesi idi. Mekkeden ayrıldığı gece, Kureyş müşrikleri aralarında, Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” öldürmek için anlaştılar. Gece uyku vakti gelince, Resûlullahın kapısının önünde toplanıp, uysun da ölürelim diye beklemeye başladılar. O gece Yâsîn sûresinin ilk âyetleri nâzil oldu. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” yerden bir avuç toprak aldı. Meâl-i şerîfi, (**Önlerinden bir sed ve arkalarından bir sed çekdik de onları kapatdık, artık göremezler.**) olan Yâsîn sûresi 9.cu âyetini üzerlerine okuyarak ve elindeki toprağı da başlarına saçarak, aralarından geçip gitdi. Hiç görmediler ve farkına varamadılar. İçlerinde sâdece biri görüdü ve müşriklere Muhammedi göremediniz! O çıkış gitdi, dedi. Müşrikler kalkıp yüzlerindeki ve başlarındaki toprağı sildiler.

● O gece Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hazret-i Ebû Bekr-i Sîddîk “radîyallahü anh” ile birlikde Sevr dağında bir mağaranın önüne kadar gittiler. Hazret-i Ebû Bekr: Yâ Resûlallah! Mağaranın içine önce ben gireyim. Sana bir

zarar gelmesin, dedi. İçeri girip, parmağı ile mağaranın divârındaki delikleri bir bir yokladı. Büyük bir delik buldu. O deliği kontrol için ayağını içine sokdu. Ayağı uyluğuna kadar içeri girdi ve geri çekindi. Bir rivâyete göre ise gömleğini parçalara ayırip, o parçalarla delikleri tikindi. Bir delik kaldi. Oraya da ayağını koydu ve ayağını yılan sokdu. Yâ Resûlallah! İçeri buyurunuz. Sizin için yer hâzırladım, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mağaranın içine girip istirâhat etti. Hazret-i Ebû Bekr-i Sîddîk o gece yılan sokması sebebiyle ayağının acısından çok acı çekti. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bildirdi. Sabâhleyin Resûlullah, hazret-i Ebû Bekrin ayağını şişmiş hâlde görünce, bu nedir Ey Ebû Bekr diye, sordu. Yâ Resûlallah! Bu gece yılan sokdu deyince, bana niçin bildirdi, buyurdu. Sizi üzmek istemedim yâ Resûlallah, dedi. Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, mubârek elini şisen yere sürdü, o anda iyileşdi, şişlik kayboldu.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile hazret-i Ebû Bekr-i Sîddîk “radiyallahü anh” mağaranın içine girer girmez, o gece mağaranın kapısının önünde bir ağaç yeşerdi. İki yabânî güvercin o ağacın üzerine yuva yapıp yumurtladılar. Bir örümcek de mağaranın ağını ağıyla ördü. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Mekkeden ayrıldığını haber alan müşrikler ok ve yaylarını alıp, ta’kîbe çıktılar. Mağaranın iki yüz zrâ veyâ bir rivâyetde ellî zrâ kadar yakınına geldiler. [Bir zrâ 48 cm.dir.] Aralarından birini mağaranın içine girip bakması için gönderdiler. O kimse mağaranın önüne geldi ve geri dönüp gitdi. Niçin döndün dediler. Mağaranın kapısı örümcek ağıyla kaplı ve orada iki güvercin var. Anladım ki içerde kimse yok, dedi. Müşrikler mağaranın kapısına konan iki güvercini görerek döndükleri için, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o güvercılere hayr düâda bulundu. Allahü teâlâ o güvercılere haremde yer nasîb etti ve nice seneler orada yaşayıp yavruladılar.

● Müdlec oğulları kabilesinin reisi Sürâka şöyle anlatmışdır: Kavmimin arasında oturuyordum. Bir kimse geldi ve de-

niz sâhilinde bir karartı gördüm. Zan ediyorum ki, Muhammed “aleyhisselâm” ve Eshâbîdir, dedi. Ben anladım ki onlardır. O kimseye dedim ki: Onlar değildir. Belki falan falan kimselerdir. Develerini kaybetmişler, onu arıyorlardır. Sonra evime gidip hizmetçime atımı dışarı çıkarıp, hazırlamasını söyledi. Mızraigimi aldım. Atıma binip ta’kîb için sürdürdüm. Onlara yetişdim. O kadar yaklaştım ki, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Kur’ân-ı kerîm okuyordu. Onu işitiyordum. Hiç arkasına dönüp bakmıyordu. Hazret-i Ebû Bekr-i Sîddîk devâmlı bakıyordu. Birden bire atımın ayakları karnına kadar yere batdı. Feryâd ederek, siz bana beddüâ etdiniz! Düâ ediniz, kurtulayım. Yemîn ediyorum ki kime rastlarsam geri çevireceğim, dedim. Düâ etdiler, kurtuldum. Ta’kîb için gelen kime rastladıysam geri çevirdim.

Rivâyet edilir ki o sırada Sûrâka, Resûlullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” benim koyun sürüme uğrayınca, koyunlarımdan hangisini isterseniz tutup alınız, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” biz müşriklerin bağışını kabûl etmeyiz, buyurdular.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hicret ederken, yolda Ümmü Ma’bedin çadırına uğradılar. O, Resûlullahı bilmiyordu. Ey Ümmü Ma’bed! Yanında hiç süt var mıdır diye sordu. Süt yok, koyunlarım da uzakdadır, dedi. Çadırda bir koyun gördü ve bu nedir deyince, o za’if, gücsüz bir koyun. Onun için sürüden geri kaldı, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, izn verirsen, bu koyundan süt sağalım deyince, siz bilirsiniz. Fekat bu koyun kisirdır, dedi. Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o koyunu yanına yaklaştırdı ve mubârek elini koyunun memesine sürdü ve sağdı. O kadar süt geldi ki, çadırda bulunan bütün kaplar sütle doldu. O sütden içdiler. Sonra bir kab dahâ istedi. Onu da sütle doldurup, Ümmü Ma’bede verdiler ve oradan ayrıldılar.

Ümmü Ma’bed şöyle demişdir: O koyun evimizde o kadar bereketli oldu ki, Emîr-ül mü’mînîn hazret-i Ömer “ra-

diyallahü anh” zemânına kadar sabâh akşam o koyundan süt sağdık. O sene bütün kabîlelerde hiç süt elde edilememiş idi.

Ebû Ca’fer bin Harîr Taberî şöyle rivâyet etmiştir: Ümmü Ma’bedin Ma’bed adında kötürum bir oğlu vardı. Resûlullah- dan “sallallahü aleyhi ve sellem” mu’cize görünce, oğlunu hu- zûruna getirdi ve düâ istedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” düâ etti. Çocuk o ânda iyileşip, yürümeye başladı.

● Zemâhserî, (**Rebü'l-Ebrâr**) adlı kitâbında şöyle rivâyet etmiştir: Ümmü Ma’bedin kızkardeşinin oğlu Hindden, o da Ümmü Ma’bedden şöyle nakl etmiştir: Resûlullah “sal- lallahü aleyhi ve sellem” çadırıma uğradı. Gece çadırımda istirâhat edip, uyudu. Uyanınca su istedi. Mubârek ellerini yıkadı ve ağınıç çalkalayıp, suyunu çadırının yanında bulu- nan bir dikenin dibine dökdü. Sabâhleyin bakdık ki, oradan büyük bir ağaç yetişmiş. Kocaman meyveler vermişdi. Mey- velerin kokusu anber gibi, tadı şeker gibi idi. O meyveleri aç kimse yise doyar, susuz kimse yise suya kanar, hasta olan yi- se sıhhate kavuşurdu. Üzüntülü kimse yise neş’elenirdi. O ağaçın yaprağından yiyen deve ve koyunlar hesâbsız süt ve- rirdi. Biz o ağaçın adını mubârek ağaç koymuşduk. Çevre- deki kabîleler, hastaları için onun meyvelerinden istemeye gelirlerdi. Bir seher vaktinde o ağaç yemişleri dökülmüş, yaprakları küçülmüş bir hâlde gördüm. Çok korkdum ve üzüldüm. Bir de işittim ki, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” vefât haberi geldi. Bu hâdiseden sonra, aradan otuz sene geçti. Yine bir sabâh vakti dışarı çıkip bakdım ki, o ağaç kökünden budaklarına kadar diken hâlini almış, meyveleri yere dökülmüşdü. Hazret-i Alînin “kerremallahü vecheh” şehîd edildiği haberini iştiddik. Bu hâdiseden sonra o ağaç artık meye vermedi. Fekat yapraklarından fâidele- niyorduk. Bir gün bakdım ki ağaçın içinden hâlis kan aki- yordu. Yaprakları solmuşdu. Üzüntülü bir hâlde otururken, hazret-i Hüseyin “radîyallahü anh” şehîd edildi diye haber getirdiler. Ondan sonra o ağaç kökünden kurudu ve belirsiz oldu. Zemâhserî şöyle demiştir: Hayret edilir ki, bu hâdice

koyun hâdisesi gibi meşhûr olmamışdır.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hicret sırasında Ümmü Ma’bedin çadırına ulaştığında, müşrikler ne tarafa gitdiğini bilemediler. O gün Ebû Kubeyş dağının üzerinden bir ses işittiler. Ba’zı beytler okudu. Fekat sesin sâhibini göremiyordular. O beytlerde şöyle diyordu:

**Allahü teâlâ onlara bol iyilikler versin,
Çadırına vardılar, Ümmi Ma’bedin!**

**İkisi hicret etdiler, Hak olan emr ile,
Muhakkak felâha erer, arkadaşı Muhammedin “aleyhisselâm”!**

Mekkeli müşrikler, bu beytleri işitince, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Medîne tarafına gitmiş olduğunu anladılar.

● Hicret sırasında Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” yolda iken, Büreyde-i Eslemî, kabîlesinden yetmiş kişiyle Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” önüne çıktı. Resûlullah onu görünce, adı ile çağrırdı ve (Berâde emrûnâ) ya’nî isimiz soğudu [râhatladık] anlamına gelen ismine işaret etti. Selâmete ermek anlamına gelen Eslem kabîlesinden olduğunu öğrenince de (Sellimnâ) ya’nî selâmet bulduk buyurdu. Büreyde-i Eslemî, Resûlullah'a siz kimsiniz diye sorunca, ben Muhammed bin Abdüllâhim ve Allâhü teâlânın Resûlüyüm, buyurdu. Bunun üzerine Büreyde-i Eslemî hemen, “Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve enneke abdühü ve resûlhü” diyerek müslimân oldu. Yanındaki yetmiş kişi de îmân etmekle şereflendiler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile berâber yola devâm etdiler. Medîneye bir menzil mesâfede bir yerde gecelediler. Sabâhleyin, Büreyde-i Eslemî: Yâ Resûlallah! Medîneye bayraksız girmemiz olmaz diyerek, sarığını çıkarıp bir mızrağın ucuna bağladı. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” önünde tutarak yürüdü. Böylece Medîneye girdiler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: “Ey Büreyde! Benden sonra, Horasân sehrlerinden Zülkarneyin kurduğu Merv şehrine gidecek-

sin. Vefâtın da orada olacakdır. Kiyâmet gününde şark ehlinin önderi olacaksın.” Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurduğu gibi oldu. Büreyde “radîyallahü anh” bir savaşda Merv şehrine gitdi ve orada vefât etti. Hadîs âlimleri demişlerdir ki, şehrler hakkında vârid olan hadîs-i şerîflerden en sıhhâti hadîs, Büreyde “radîyallahü anh” hadîsidir. Büreydenin “radîyallahü anh” kabri, Hakîm ibni Amr Gaffârînin kabrinin yanındadır. Hakîm ibni Amr Gaffârî Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshâbındandır. Merve emîr ve kâdî olmuşdur. Hicretin ellinci senesinde vefât etmiştir. Büreyde “radîyallahü anh” ise hicretin altmışinci senesinde vefât etti.

● Selmân-i Fârisî “radîyallahü anh” müslimân olmadan önce birçok râhib ile sohbet etmiş, pekçok patriğin hizmetinde bulunmuşdu. Herbiri ömrünün sonunda başka bir râhibin yanına gitmesini vasiyyet etmişdi. Yanında bulunduğu son râhibin de, vefâtı yaklaşınca, sizden sonra kimin yanına gideyim, diye sordu. O râhib dedi ki: Şu ânda yeryüzünde sohbetinde bulunacağın ve sana hayr gelecek bir kimse bilmiyorum. Fekat, âhir zemân Peygamberin gönderilmesi yaklaşdı! O Peygamber İbrâhîm aleyhisselâmın dîni üzere olur. O iki taşlık arâzî arasında ve hurma ağacının bol olduğu bir yerde bulunacaktır. İki kürek kemiği arasında nübûvvet mührü vardır. Hediyyeyi kabûl eder. Sadakayı kabûl etmez. Selmân-i Fârisî “radîyallahü anh” o râhibin vasiyyeti üzerine Arabistâna gitmek üzere yola çıktı. Sonunda Medîneye ulaştı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Medîneye hicret ederken Kubâda konaklıkları sırada, Selmân-i Fârisî “radîyallahü anh” yanına bir şeyler alıp, Resûlullahın huzûruna gitdi. Götürdüğü şeyleri bunlar sadakadır diyerek takdîm etti. Resûlullah, Eshâbına, siz iyiniz, buyurdu ve kendisi yemedi. Selmân-i Fârisî kendi kendine alâmetin birisi ortaya çıktı, dedi. Bundan sonrası kendisi şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Kubâdan Medîneye gelince, yine yanına birşeyler alıp, huzûruna gitdim. Bunlar hediyedir, dedim. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, Es-

hâbiyla birlikde o hediyyeden yidiler. Kendi kendime ikinci alâmet de temâm dedim. Sonra bir defâsında dahâ huzûru na vardım. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Bakî kabristânında Eshâbından birinin cenâzesinde idi. Üzerinde biri ridâ, biri de izâr olmak üzere iki gömlek vardı. Ben nübûvvet mührünü göreyim diye yakın durdum. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” beni nübûvvet mührünü görsün diye mubârek omuzundan ridâsını indirdi. Nübûvvet mührünü gördüm. Tam râhibin bana ta’rif etdiği gibi idi. Elimde olmayarak eğilip, nübûvvet mührünü öpdüm ve ağladım. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” beni huzûruna çağrırdı. Varıp oturdum. Başından geçen hâdiseleri birer birer anlatdım. Hoşlarına gitdi. Eshâb-ı kirâmin da bunları duymasını istedî.

● Selmân-ı Fârisî “radîyallahü anh” bir yehûdînin kölesi idi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Selmân-ı Fârisîye, sâhibine söyle, seni bedel karşılığında serbest bırakısın, buyurdu. Selmân-ı Fârisî “radîyallahü anh” sâhibine çok is-râr etti. Bunun üzerine yehûdî onu üçüz hurma ağacı dikip tutdurması ve kırk kayye gümüş ya’nî dörtbin dirhem gümüş vermesi şartıyla serbest bırakacağını söyledi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshâbına; kardeşiniz Selmâna yardım ediniz, buyurdu. Eshâb-ı kirâmin herbiri elinden geldiği kadar yardım edip, üç yüz hurma fidanı topladılar. Sonra Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Ey Selmân! Buların dikileceği yerleri kazıp, hâzırla ve bana haber ver buyurdu. Çukurları kazıp, hâzırladı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” kendi mubârek elleriyle hurma fidanlarını dikdi. Selmân-ı Fârisî “radîyallahü anh” yemîn ederek, cânim kudretinde olan Allahü teâlâ hakkı için, o hurmaağaçlarının temâmi tutdu. Sonra Eshâbdan birisi, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna yumurta büyülüğünde hâlis altın getirdi. Bir ma’dinde bulmuşdu. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Selmân-ı Fârisîyi “radîyallahü anh” çağrırip, al bunu serbest bırakılmam için istenen borcunu öde, buyurdu. Yâ Resûlallah! Zimmetimde kırk kayye borç vardır,

bu kâfi gelmez, deyince, Allahü teâlâ senin borcunu bununla edâ eder, buyurdu.

Bir rivâyetde de şöyle bildirilmiştir: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” yumurta büyülüğündeki o altını mubârek diline dokundurdu ve bununla borcunu öde buyurdu. Selmân-ı Fârisî “radîyallahü anh” onu alıp, yehûdîye götürdü. Tartdilar, tam kırk kayye çıktı. Ne eksik ne de fazla idi.

● Selmân-ı Fârisî “radîyallahü anh” îmâna gelmek seâdetine kavuşunca, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” onun ne söylediğini anlamak için fârisî bilen bir tercümân istedi. Fârisî ve arabî bilen bir yehûdî tüccâr buldular. Selmân-ı Fârisî “radîyallahü anh” Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” medh ediyor ve yehûdî kavmini de kötülüğyordu. O yehûdî onun sözlerinden alınıp, bu kişi size düşmândır. Kötü söz söylüyor, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hayret etti ve bu farşlı kimse bize ezâ yapmaya gelmiş, buyurdu. O sırada Cebrâîl aleyhisselâm gelip, Selmân-ı Fârisînin “radîyallahü anh” ne dediğini bildirdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o yehûdîye Selmân-ı Fârisînin “radîyallahü anh” söylediğini birer birer açıkladı. Yâ Muhammed, sen onun lisânını biliyordun da beni neden istedin, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bilmiyordum. Fekat, Cebrâîl aleyhisselâm geldi ve ta'lîm eyledi, buyurdu. Ey Muhammed! Bundan önce seni yalanlardım. Şimdi anladım ki sen Allâhın Resûlüsun. Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve enneke Resûlullah diyerek müslimân oldu. Bundan sonra Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Cebrâîl aleyhisselâma Selmâna arab lisânını ta'lîm eyle, dedi. Cebrâîl aleyhisselâm gözünü yumsun ve ağını açsin, dedi. O da öyle yaptı. Ağzının suyundan onun ağızına koydu. O ânda Selmân-ı Fârisî “radîyallahü anh” arabî konuşmağa başladı.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Kusvâ adlı deveşinin üzerinde, Medîne-i münevvereye girince, uğradığı her mahalle halkı ve her kabîle, deveşinin yularından tutarak, kendilerine misâfir olmasını çok istediler. Resûlullah “sallal-

lahü aleyhi ve sellem” devenin yularını tutmayınız. O me'mûrdur, buyurdu. Nihâyet deve sonradan mescidin yapıldığı yere varıp, oraya çökdü. O arsa Sehl ve Süheyl adında iki yetîmin mülkü idi. Deve çökdüğü o yerde biraz durdu. Sonra sağına ve soluna bakdı ve kalkıp biraz yürüdü. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” devenin yularını salıp serbest bırakmışdı. Sonra deve ilk çökdüğü yere bakıp, tekrâr oraya gelip, orada çökdü. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” devenin üzerinden indi. Ebû Eyyûb el-Ensârî Hâlid bin Zeyd “radîyallahü anh” devenin üzerindeki eşyâları evine götürdü. Dahâ sonra devenin ilk çökdüğü o arsa iki yetîmden satın alındı ve orada Mescid-i Nebî yapdilar. [Hâlid bin Zeyd Ebû Eyyûb el-ensârî, hicrî 50. senede Süfyân bin Avf kumandasındaki askerler ile İstanbul'a gelen, burada vefât eden büyük Sahâbî. Onun bulunduğu yere Eyyûb Sultân denilir.]

● (**Seref-ül-Mustafâ**) adlı kitâbda şöyle bildirilmiştir: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Medînede Mescid-i Nebîyi yapdırırken, hazret-i Ebû Bekre “radîyallahü anh” bize şöyle birkaç direk lâzımdır, buyurdu. Hazret-i Ebû Bekr “radîyallahü anh” Mekkede öyle direkler bir evde vardır. Keşke burada olsaydı, dedi. Bunun üzerine Resûlullah, burada olmasını ister misin buyurunca, evet isterim, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” düâ etdi. Allahü teâlâ o direklere kanat verdi. Uçarak Medîneye geldiler ve ihtiyâc olan yere yerleşdiler.

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Medîneye girince, Medînenin kadınları ve çocukları sevinçle ve coşkuyla şu şî'ri söylediler:

**Vedâ tepelerinden ay doğdu üzerimize,
Hakka da'vet etdikce, şükür vacib oldu bize.**

Enes “radîyallahü anh” ise şöyle rivâyet etmiştir. Benî Neccâr câriyeleri gelip, def çalarak şu şî'ri okudular:

**Biz Benî Neccâr câriyeleriyiz,
Muhammed ne güzel komşudur.**

● Ümmül mü'minîn Safiyye "râdiyallâhü anhâ" söyle anlatmışdır: Babam Huyey bin Ahtabin ve amcam Ebû Yâsîr bin Ahtabin çocukları arasında en çok sevdiği bir çocukdum. Ne zemân yanlarına varsam, beni severlerdi. Resûlullahın "sâllâhü aleyhi ve sellem" hicret sırasında Kubâda konakladığı haberinin geldiği gün, babam ve amcam sabâhleyin erkenden Resûlullahı "sâllâhü aleyhi ve sellem" görmeğe gitdiler. Akşam döndüler. Çok yorgun ve kederli görünüyorlardı. Zor yürüyorlardı. Her zemânki gibi yanlarına vardım. Son derece üzgün ve tasalı olmaları sebebiyle bana hiç alâka göstermediler. Amcam babama, bu o mudur, dedi. Babam, evet vallahi odur, dedi. Amcam, sen onu tanırmışın ve isbât edebilir misin deyince, babam evet vallahi ederim, dedi. Sonra amcam babama senin gönlünde ne var, dedi. Babam dünyâda yaşadığım müddetce düşmânlık var dedi!

● Resûlullah "sâllâhü aleyhi ve sellem" Medîneye hicret etmeden önce, Medîne halkı Abdüllah bin Selûli kendilerine reîs edinmişlerdi. Ona cevherlerle süslü bir tâc vermişlerdi. Resûlullah "sâllâhü aleyhi ve sellem" Medîneye teşrîf edince, Medîne halkı temâmen Ona hürmet ve alâka göstermeğe başladılar ve tâbi' oldular. İbni Selûl bir köşede degersiz bir hâlse kaldı. Ona alâka göstermez oldular. Bunun üzerine Resûlullahı "sâllâhü aleyhi ve sellem" öldürmekveyâ bir sıklıntı vermek için harekete geçti. Bir gün yehûdîler onun yanına toplandılar. Bu husûsda ba'zı plânlar yapdılar. Lebîd bin Âsimdan yardım istediler. Lebîd, falan mahallede Hayre adında yaşlı bir kadın var. Sihr yapmakda çok ileridir. Onu bulun dedi. Bulup o kadına on kayye (bin dirhem) altın ve on top kumaş verdiler. Eğer Muhammedi helâk edersen dahâ sana çok şeyle vereceğiz, dediler! Yaşılı kadın bir güvercin yavrusuna iğneler batırıp, iplikleri düğümleyerek, güvercin yavrusunun üzerine sardı. Medînenin dışında harâb bir kuyunun içine koyup, ağızını kapatdı. Resûlullah "sâllâhü aleyhi ve sellem" hastalandı. A'zâları hareketsiz kaldı. Çeşidî ilâclar verdilerse de fâide sağlamadı. Bu hâl dokuz gün devâm etti. Sonra Cebrâîl aleyhisselâm geldi, durumu haber verdi. Resû-

lullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” oraya götürdüler. Kuyuya açıp güvercini çıkardı. Fekat iplerdeki düğümleri çözmek mümkün olmadı. Cebrâîl aleyhisselâm Mu’avvizeteyn [Kül e’ûzü] sürelerini getirdi. Yâ Muhammed “aleyhisselâm”! Bu süreleri o düğümlerin üzerine oku, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o süreleri okumağa başladı. Her âyeti okudukça düğümlerden biri çözülmeye ve iğnelerden biri çıkmaga başladı. Süreleri temâmen okuyunca, düğümlerin de temâmi çözüldü. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hastalıktan temâmen kurtulup, sihhate kavuşdu. Sonra o mel’ûn kimseleri çağırıp, azarladı. Medîne ehâlîsi onlara öyle cezâlar verdiler ki, helâk oldular.

● Ammâr bin Huzeyme şöyle anlatmışdır: Evs ve Hazrec kabileleri arasında, Ebû Âmirden dahâ ziyâde Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” medh eden yokdu. Çünkü, yehûdîler arasında çok bulunmuş ve onlardan Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” sıfatlarını işittişti. O Peygamberin hicret edeceği yer Medînedir diye söylemişlerdi. Ayrıca din aramak için Şâma gitmişdi. Orada da yehûdîlerden ve nasrânîlerden Resûlullahın vasflarını, şeklini ve şemâilini işittişti. Sonunda Medîneye dönüp orada yerleşti. Yünden hırka giyer, rûhbanlık iddiâsında bulunurdu. Dâimâ millet-i hanîf üzere olduğunu iddiâ ederdi. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” gönderilmesini bekledi. Nihâyet Resûlullahha Mekkede peygamberliği bildirilince bunu işitti. Fekat Mekkeye gitmedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Medîneye hicret edince de, Ebû Âmirin içine bir hased ve nifâk düştü. Resûlullahın yanına gidip, Ey Muhammed! Ne ile Peygamber oldun dedi. Dîn-i hanîf üzere buyurunca, sen bu dîne birşeyler karışdırılmışın, dedi. Resûlullah bu dîni apaçık ve tertemiz getirdim. Yehûdî ve nasrânî âlimlerinin benim vasflarım hakkında sana bildirdikleri nereye gitdi, buyurdu. Ebû Âmir, o sen değilisin, dedi. Resûlullah, yalan söylüyorsun deyince de, yalan söyleyen memleketinden sürülp garîb olsün, dedi. Bu sözleriyle Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Mekkeden Medîneye gelmiş olmasını kast ediyordu.

Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” kim yalan söylüyorsa öyle olsun, buyurdu. Sonra Ebû Âmir Mekkeye gidip müşriklere tâbi’ oldu. Mekke fethedilince Tâife kaçdı. Tâif halkı müslimân olunca da, Şâma gitdi. Orada vatanından sürülmüş ve yalnız bir hâlde, ölüp gitdi.

● İslâmiyyetden önce Şâmda İbni Heyyebân adında bir yehûdî vardı. Bu yehûdî Medîneye gelip yerleşti. Benî Kureyzâ kabilesinin arasında kalındı. O kabileden biri söyle demişdir. Aslâ onun gibi edeb ve şartlarını gözeterek nemâz kılan kimse görmedim. Ne zemân kithk olsa, yağmur düâsi için onun yanına giderdik. Bize sadaka vermemizi söylerdi. Sadakadan sonra düâ ederdi. Biz henüz yanından ayrılmadan yağmur yağmağa başlardı. Vefâtı yaklaşıp yakında öleceğini anlayınca, bize vasiyyet ederek söyle dedi. Ey yehûdî cemâ’ati! Biliyor musunuz ben niçin ni’meti bol olan Şâmi terk edip de, kithk bulunan bu Medîne şehrine gelip, burayı kendime vatan edindim! Allah bilir dediler. Bunun üzerine dedi ki: Ben buraya şu sebeble geldim. İlâhî kitâblarda okudum ve anladım ki, âhir zemân Peygamberinin gelmesi yaklaşmıştır. Bu şehr Onun hicret yeri olacaktır. Dîni burada kuvvet bulacaktır. Ümmîd ediyordum ki, Ona hizmetle ve tâbi’ olmakla şerefleneyim. Ona îmân ederek dalâletden hidâyete kavuşayım. Fekat kesin olarak anladım ki, fırsat elvermedi! Ömrüm o zemâna yetmedi! Sakın, sakın! gaflet etmeyiniz! Câhillik ve inâd yoluna gitmeyiniz. O Peygamberin zuhûru zemâni yaklaştı. Ona îmân etmekde yaraşnlardan olmağa çalışınız. Ona îmân edip tâbi’ olarak, hidâyete erip, dalâletten kurtulunuz. O kendisine muhâlefet edenleri öldürecek, kadınlarını ve çocuklarını esîr alacakdır. Bu durum Ona tâbi’ olmanızı engel olmasın. Zîrâ O bu işe emr olunmuşdur! Zemân geldi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Benî Kureyza kabilesini kuşatdı. Aralarından İbni Heyyebânın vasiyyetini iştenler: Ey Kureyza oğulları. Bu İbni Heyyebânın haber verdiği peygamberdir dediler. Diğerleri bu o değildir, dediler. Fekat vasiyyeti işten insaflilar, vallahi Odur diyerek hemen kal’adan aşağı inip îmân etdiler. Cânlarını,

mâllarını ve âilelerini kurtardılar.

● Rûfâa bin Râfi' "radîyallâhü anh" şöyle anlatmışdır: Bedr gazâsında kardeşim Hallâd bin Râfi' ile birlikde bir deve yavrusuna binmişdik. Devemiz Ravhâ denilen yere varınca yorulup kaldı. Kardeşim, yâ Rabbî! Eğer bu deve bizi Medîneye geri götürürse, bunu kurbân edeceğim, dedi. Biz o hâlde iken bir de bakdık ki, Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" çika geldi. Bizi o hâlde görünce su istedi. Verdik. Mubârek ağını çalkaladı ve bir abdest alıp suyunu bir kabin içinde topladı. Sonra biz o devenin ağını açtık, bu sudan dökdü. Sonra başına, boynuna, gövdesine ve kuyruğuna dökdü. Bize, binin buyurdu ve kendisi gitdi. Biz o deveye binip, Resûlullah'a "sallallahü aleyhi ve sellem" yetişdik. Seferde o deve bizi koşarak taşıdı. Bedr savaşından dönüp Medîneye ulaşınca, devemiz yine çöküp kaldı. Kardeşim onu kesip, etini fakîrlere paylaştırdı.

● Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" Bedr gazâsında, mubârek eliyle, şurada falan kimse, şurada falan kimse öldürülecek diye belli yerleri gösterdi. Aynen buyurduğu gibi, kimin nerede öldürüleceğini gösterdiyse, orada öldürüldü.

Emîr-ül mü'minîn hazret-i Ömer "radîyallâhü anh" buyurdu ki: Resûlullahı Peygamber olarak gönderen Allahü teâlâya yemîn ederim ki, kimin nerede öldürüleceğini gösterdiyse, orada öldürüldü.

● Bedr gazâsında, müşriklerden bir takım gençler savaşa gitmemişti. Gece ay ışığı altında birbirleriyle konuşup, birşeyler anlatıyorlar ve şîrler okuyorlardı. O sırada âniden bir ses işitti. Birkac beyt okundu ve "Hanîf cemâ'ati zafera ulaşdı" diyordu. Sesin geldiği yere gittiler. Fekat kimseyi göremediler. Çok korkup geri döndüler. Hicre (Kâ'benin yanına) geldiler. Orada yaşıtlardan bir gurub kimse oturuyordu. Durumu onlara anlatdılar. Yaşılı kimseler, eğer söylediğiniz doğru ise, Muhammed zafera ulaşmışdır. Çünkü Muhammed ve eshâbına hanîf derler. Aradan bir gece geçti. Bedr savaşında müşriklerin mağlûb olduğu, Resûlullahın "sallallahü

aleyhi ve sellem” müşriklere karşı zafere ulaşlığı haberini geldi.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Mekkeden hicret edince, Ukbe bin Mu’ayt şu ma’nâda iki beyt söyledi: “Ey Kusvâya binip bizden ayrılan kimse! Az sonra beni atımdın üzerinde yanında göreceksin. Mızraqımı size kaldırıp kanınızla İslatacağım. Kılıcım da siz parçalayacakdır.”

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bu beytleri işitinince: “Yâ Rabbî! Onu burnunun üzerine düşür, sar'a hastalığı ver” diye beddüâ etti. Bedr gazâsında atı huysuzluk yaptı. Eshâbdan biri onu esir alıp, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna getirdi. Boynunun vurulmasını emribusu yurdular.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, Bedr gazâsına Eshâb-ı Tâlüt adedince, ya'nî üçyüzonuç sahâbî ile çıktı. [Eshâb-ı Bedrin ismleri, (**Câliyet-ül-ekdâr**) kitâbında vardır. Bu kitâb, Hakîkat Kitâbevi tarafından basırılmıştır.] Onlar için şöyle düâ etti. “Allahım onlar yalın ayakdır, onların gitmelerine yardım eyle. Elbiseleri yokdur, onları giydir. Açıdlar, onları doyur.” Onlardan hiç biri, ganîmete kavuşmadan dönmedi. Hepsinin karınları tok olarak, elbiseleri ile ve birer ikişer deveye sâhip olarak döndüler.

Emîr-ül mü'minîn Ömer “radiyallahü anh” şöyle demiştir: Meâl-i şerîfi, (**O tophuluk yakında bozulacak ve onlar arkalarını dönüp kaçacaklardır**) olan [Kamer süresi 45.ci] âyet-i kerîmesi nâzil olunca, bu (hezîmet-i cem') [toplu hezîmet] ne demekdir, diye düşünüyordum. Bedr gazâsında Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” zırhını giyerken bu âyet-i kerîmeyi okuduğunu duydum. O zemân âyet-i kerîmede neye işaret olunduğunu yakînen anladım.

● Bedr gazâsında, bir gece önce, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” askerleri üzerine öyle bir uykuya basdı ki, kalkmak isteseler de kalkamıyorlardı. Zübeyr “radiyallahü anh” diyor ki, birazcık doğrulmak istesek, elimizde olmadan

düşüp uyuyorduk. Eshâb-ı kirâmın hepsi bu hâlde idiler. Rûfâa bin Râfi' şöyle demişdir. O gece üzerime öyle uykı basdı ki, ihtilâm oldum, gusl etdim. Müşriklerin ordusu Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" yakınında konaklamıştı. Fekat korkularından hiçbiri kimildayamıyordu. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" Ammâr bin Yâseri ve İbni Mes'ûdu "radîyallâhü anhümâ" müşrikler hakkında haber getirmeleri için gönderdi. Gidip haber getirdiler. Yâ Resûlallah! Kureyşlileri öyle bir korku kaplamışdır ki, atları bir ses çıkarسا, atların başlarına vuruyorlar, dediler.

● Emîr-ül mü'minîn Alî "radîyallâhü anh" Bedr gazâsının yapıldığı gün, Bedr kuyusundan su çekiyordu. Şöyleden anlatılmıştır: Âniden kuvvetli bir yel esip geçti. Böyle kuvvetli bir yel hiç görmemişdim. Arkasından bir kuvvetli yel dahâ esip geçti. Öncekinden dahâ kuvvetli idi. Üçüncü olarak bir kuvvetli yel dahâ esip geçti. İlk yel Cebrâîl aleyhisselâmin yeli idi. Yanında bin melek vardı. İkinci yel, Mîkâîl aleyhisselâm ve yanında bin melekle geçip giderken çıkardığı yel idi. Üçüncü yel, Îsrâfîl aleyhisselâm ve yanında bulunan bin melek ile geçerken çıkardığı yel idi. Mîkâîl aleyhisselâm, Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" sağında duruyordu. Ebû Bekr-i Sîddîk "radîyallâhü anh" da orada idi. Îsrâfîl aleyhisselâm sol tarafda duruyordu. Ben de orada idim.

● İbni Abbâs "radîyallâhü anhümâ" şöyle rivâyet etmiştir. Ensârdan biri Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" huzûruna geldi ve şöyle dedi. Yâ Resûlallah! Müşriklerden birinin peşine düştüm. Dahâ bir adım atmadan başımın üstünde bir kamçı sesi ile atını sür'atle süren müşriğin sesini işittim. Bir de bakdım ki, yüzüstü düşmüştü. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki: O melek idi, gökden yardım için inmişdi. O gün Ebû Bürde "radîyallâhü anh" da Resûlullahın huzûruna üç kesik baş getirdi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" memnûn oldu ve sağ elin dâimâ muzaffer olsun, buyurdu. Ebû Bürde; yâ Resûlallah! Bu başların ikisini ben kesdim. Üçüncü başı beyaz elbiseli, güzel yüzlü bir yiğit kesdi ve ben aldım, dedi. Resûlullah "sallalla-

“hü aleyhi ve sellem” bu inâyet-i Rabbânî ve meded-i âsûmânıdır. Allahü teâlâdan gelen yardımır, buyurdu. Birçok kimseden söyle dedikleri rivâyet edilmişdir. Kureyş müşriklerinden Bedr savaşı günü kime hâmûm etsek dahâ kılıç vurmadan başı düberdi.

● Bedr savaşında müşrikler mağlûb oldular. Bedrden kaçıp, Mekkeye dönünce, aralarında bulunan Ebû Süfyân bin Harbe, Ebû Leheb savaşın durumunu sordu. Ey Ebû Leheb! Düşmânlarımız silâh kuşanmışlar. Onlar ne tarafa hâmûm etseler vuruyorlar. Onların yanında gök ile yer arasında beyâz tenli ve gösterişli atlara binmiş kimseler gördüm. Biz onların karşısında dayanmaya aslâ güç yetiremedik, dedi.

● İbni Abbâs “radîyallâhü anhümâ” rivâyet etmiştir: Benî Gifâr kabilesinden biri söyle anlatdı: Ben ve amcamin oğlu yeni müslimân olmuşduk. Bedr savaşında bir tepenin üstüne çıkıp, savaşı seyrederek bekledik. Hangi taraf gâlib gelirse, onların arasına katılıp, ganîmet alacakdık. Üstümüzden âniden bir bulut geçti. Bulutun içinden at kişi nemeleri işitiyorduk. O sırada birisi ileri yâ Hayzûm diyordu. Bu heybetden amcamin oğlu öldü. Ben de neredeyse ölüyordum. Hayzûm Cebrâîl aleyhisselâmın atının adıdır.

● Bedr gazâsında Ebûl Yüsâr Ka'b bin Amr “radîyallâhü anh”, Abbâs bin Abdülmuttalib “radîyallâhü anh” esîr etmiştir. Hâlbuki kendisi çok za'ff, Abbâs bin Abdülmuttalib ise çok cüsseli idi. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” nasıl esîr etdin diye sorunca, bana heybetli ve kuvvetli birisi yardım etti. Onu önceden görmemişdim, sonra da göremedim, dedi. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” sana bir melek yardım etmiş, buyurdu.

● Resûlullahın amcası Abbâs bin Abdülmuttalib “radîyallâhü anh”, Bedr gazâsında müslimânların eline esîr düşdü. Yanında yirmi kayye ya'nî ikibin dirhem altın vardı. Müşriklere harcamak için getirmiştir. Çünkü onlardan herbiri on müşrik askerini doyurmamayı üzerine almıştı. O da bunu üzerine alanlardan biri idi. Savaşda henüz ona doyurma sırası gelmemiştir. Kendisi söyle anlatmıştır: Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sel-

lem” o altınları benden alınca, yâ Muhammed! Esîrlikden kurtulmak için, o altınları fidyem olarak hesâba kat dedim. Düşmânimâ yardım için getirdiğin şey fidyene katılmaz. Fidyebedeli olarak başka mâl vereceksin, buyurdu. Bunun üzerine dedim ki, yâ Muhammed! Beni o hâle düşürürsün ki, ömrüm boyunca dilencilik mi yapayım. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, benimle savaşa gelirken, (eğer başıma bir iş gelirse, bu altınlar sana, Abdüllâha, Fâzila ve Kuseme lâzım olur) diyerek, gece yarısı zevcen Ümmü Fâzila verdiğin altınlar ne oldu, buyurdu. Sen onu nereden biliyorsun deyince, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, bana Allahü teâlâ bildirdi, dedi. Bunun üzerine dedim ki, sen hakîkaten Peygamberin. Zîrâ o altınları Ümmü Fâzila verdiğimî Allahdan başka kimse bilmiyordu. Ben şehâdet ederim ki, Allahdan başka ilâh yokdur ve Sen Onun Resûlüsün, dedim.

● Ukâşe bin Mîhsan “radîyallahü anh” Bedr gazâsında düşmânla çarpışırken kılıcı iki parçaya ayrıldı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” onun eline bir ağaç dalı verdi ve bununla savaş buyurdu. Ağaç dalını eline alıp sallamaya başlayınca, iyi bir kılıç hâlini aldı. Bütün savaşlarda o kılıç ile savâşdı. O kılıcını mürtedlerle yapılan savaşda şehîd düştüğü günde kadar kullandı. O kılıcını Avn (ilâhî yardım) adını vermişlerdi.

● Bedr gazâsında Ümeyye bin Halef, Habîb hazretlerine “radîyallahü anh” bir kılıç darbesi vurarak, kolunu omuzundan kesdi. Sonra Habîb “radîyallahü anh”, Ümeyye bin Halefi öldürdü. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hazret-i Habîbin kolunu yerine koydu. Allahü teâlâ sıhhât verdi, kolu iyileşti.

● Bedr gazâsında, Katâde bin Nu’mânın “radîyallahü anh” gözüne bir nesne dokundu ve gözünü çıkardı. Gözü yüzü üzerine sarkdı. Kavmi onu keselim, fekat önce Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” sorup, istişâre edelim dederler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Katâdeyi “radîyallahü anh” huzûruna çağrırdı. Yanağına sarkmış olan gözünü yerine yerlesdirdi ve mubârek eliyle sıvazladı ve gözü iyileşti.

leşdi. Öyle ki hangi gözü olmuştu bilemediler.

● Sâib bin Hubeys “radîyallâhü anh”, Emîr-ül mü’minîn Ömer bin Hattâb “radîyallâhü anh” zemânında şöyle anlatmışdır: Vallahi beni Bedr gazâsında kimse esîr etmedi. Fekat Kureyş müşrikleri ile birlikde ben de kaçiyordum. Beyâz tenli, uzun boylu bir kimse, gösterişli bir ata binmiş, havada üzerimden yetişti ve beni tutup bağladı. Abdürrahmân bin Avf “radîyallâhü anh” gelip beni bağlı buldu. Bunu kim bağladı diye bağırarak sordu. Hiç kimse cevâb vermedi. Sonra beni Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” huzûruna götürdü. Resûlullah bana seni kim tutdu, ey Ebû Hubeys, dedi. Durumu bildirmek istemediğim için bilmiyorum, dedim. Bunun üzerine Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” seni meleklerden bir melek tutdu, buyurdu. Sonra Abdürrahmân bin Avfa esîrini al götür buyurdu. O söz hiç hâtırımdan çıkmadı. Fekat müslimân olmam gecikdi, sonunda müslimân oldum.

● Bedr vakası oldukça sonradan, Umeyr bin Vehb el-Cühamî, Safvân bin Ümeyye ile bir gün Bedr savaşında uğradıkları hezîmeti konuşuyorlardı. Umeyr bin Vehbin oğlu bu savaşda esîr düşmüştü. Safvân, işimiz karışdı, dedi. Umeyr bin Vehb de doğru söylüyorsun, bundan sonra yaşamamın tadı kalmadı. Eğer borçlarım olmasaydı ve çoluk çocuğumun perîşan olmasından korkmasaydım, Muhammedi öldürmek için Medîneye giderdim. Çünkü, Muhammed Medîne pazarında yalnız başına dolaşıyormuş ve herkesle konuşuyormuş. Ayrıca oğlum orada esîr olduğu için, bir behâinem de var dedi. Bunun üzerine Safvân, borçlarını ben ödeyeyim. Çoluk çocuğunun geçimini de üzerime alayım. Yeter ki sen bu işi yap dedi. Böylece anlaştılar. Safvân, Umeyrin yol hâzırlığını yaptı. Kılıcını da bileyip, zehrli su verdi. Umeyr, bu sır aramızda kalsın. Sakın kimse farkına varmasın diye tenbîh etdikden sonra, Medîneye gitmek üzere yola çıktı. Medîneye varınca, mescidin önünde hayvanından inip, bineğini bağlayıp, kılıcını kuşandı. Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” yanına gitmek üzere yürüdü. O sırada Emîr-ül mü’minîn Ömer bin Hattâb “radîyallâhü anh” bir cemâ’at ile bir-

likde oturuyordu. Ümeyri görür görmez, bu köpeği tutunuz! O Allahın düşmânıdır. Bedr savaşında kavmini bizimle savaşmağa teşvik ediyordu. Bizim ordumuzun az olduğunu kavmine haber veriyordu, dedi. Bunun üzerine onu yakaladılar. Hazret-i Ömer, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gidip, durumu arz etdi. Resûlullah onu getiriniz, buyurdu. Hazret-i Ömer bir eliyle Umeyrin kılıcının bağını boynuna takıp bağladı ve sıkıca tutdu. Bir eliyle de kılıçın kabzasından tutdu. Böylece Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna götürdü. Ensârdan ba’zlarına da, Resûlullahın önünde oturun ve bunun saldırmasını engelleyin, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bu durumu görünce, ey Ömer onu saliver, buyurdu. Sonra, yaklaş Ey Umeyr! Niçin geldin, dedi. Oğlum esîr olmuşdu, onun için geldim, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” doğru söyle, doğruya söylemedikçe kurtulamazsın, buyurdu. O yine esîr oğlu için geldiğini söyledi. Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”: Safvân bin Ümeyye ile oturup, Bedr savaşının hezîmetini konuşmadınız mı? O senin borcunu ve âilenin geçimini üzerine alıp, sen de beni katl etmek için gelmedi mi? Sen beni öldürmek için geldin! Fekat Allahü teâlâ seni maksadına kavuşdurmadı, buyurdu. Umeyr bunları işitince hakîkati anladı ve sen Allahü teâlânın Resûlüsün. Shimdiye kadar câhilligimden seni inkâr etmişim. Zîrâ bu işi benden ve Safvândan başka hiç kimse bilmiyordu. Bunu sana ancak Allahü teâlâ haber verdi ve beni müslimân olmakla şereflandı, diyerek müslimân oldu. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, kardeşinize islâmiyyetin hükümlerini ve Kur’ân-ı kerîmi öğretiniz, buyurdu. Umeyr bir müddet sonra Mekkeye dönmek üzere müsâade istedi. Mekkeye döndükden sonra, pek çok kimse onun vâsıtasiyla müslimân olmakla şereflandı.

● Hâris bin Ebî Dirâr, Bedr savaşında esîr düşen yakınlarını fidye karşılığında kurtarmak için birkaç deve ve bir câriye alıp, Medîneye geldi. Yolda develeri ve câriyeyi bir yere sakladı ve eli boş bir hâlde, Resûlullahın “sallallahü aleyhi

ve sellem” huzûruna çıktı. Fidye olarak ne getirdin buyurdu. Hiç bir şey getirmedim, dedi. Falan yere sakladığın develer ve câriye ne oldu deyince, Hâris hemen kelime-i şehâdeti söyleyerek müslimân oldu. Çünkü, develeri ve câriyeyi sakladığını kendisinden başka kimse bilmiyordu. Benim yanımda kimse yokdu ve benden önce de kimse gelmedi, dedi.

● Kabbâs bin Eşyem el-Kenânî “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Bedr savaşında müşrikler tarafında idim. Müslümanların az oluşu ve bizim askerlerimizin, süvârilerimizin çokluğu hâlâ gözüümün önündedir. Bizim askerlerimizin her birinin nereye baksam kaçışıklarını görünce, içimden kendi kendime böyle bir iş görmedim. Savaşdan ancak kadınlar kaçar dedim. Sonra ben de kaçip Mekkeye döndüm. Bir müddet sonra gönlüme İslâmiyyetin merâkı düştü. Medîne'ye gideyim, bakayım Muhammed “sallallâhü aleyhi ve sellem” neye da'vet ediyor, bir görevim dedim. Medîneye varınca, Resûlullahın nerede olduğunu sordum. İşte mescidin gölgesinde, eshâbı ile oturuyor diyerek gösterdiler. Yaklaşıp selâm verdim ve eshâbı arasında Onu bildim. Bana ey Kabâbâs! Sen Bedr savaşında ben böyle bir iş görmedim. Savaşdan ancak kadınlar kaçar diyen kimse değil misin, buyurdu. Bunun üzerine ben şehâdet ederim ki, sen Allâhın Resûlüsün. Zîrâ o sözü dilimle söylemedim, içimden geçdi ve hiç kimseye de açıklamadım, bir sırdı. Eğer sen Allâhü teâlânin Resûlü olmasaydın, kalbdeki sırra muttalî olamazdın, dedim. Mubârek elini tutup bî'at ederek, müslimân oldum.

● Asmâ binti Mervân, Beni Ümeyye bin Zeydden idi. Resûlullah “sallallâhü teâlâ aleyhi ve sellem” devamlı sıkıntı verir ve her yerde müslimânların aleyhinde konuşurdu. Resûlullah “sallallâhü teâlâ aleyhi ve sellem” Bedr savaşına gitdiği sırada, o mel’ûn İslâmiyyeti kötüleyen şî'rler söylemişdi. Ümeyr bin Adî el-Hutamî “radîyallâhü anh”, âmâ olması sebebi ile savaşa gidemeyip, Medînede kalmıştı. Onun bu şî'rle-rini işitti. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” Medîneye dönünce, Asmâ binti Mervânı öldüreceğim diye, Allah için ahd etti. Resûlullah Medîneye döndükden sonra Umeyr, bir

gece yarısı Asmâ binti Mervânın evine gidip, içeri girdi. Çocukları etrâfında uyuyorlardı. Memesi küçük oğlunun ağzında olduğu hâlde uyumuşlardı. Çocuğu geriye çekip kılıçını Asmânın göğsüne koyup bastırınca, kılıç arkasından çıktı. Sabâh nemâzını Resûlullah ile “sallallahü aleyhi ve sellem” kıldı. Resûlullah ona bakıp: Ey Ümeyr! Mervânın kızını öldürdün mü buyurdu. Evet yâ Resûlallah, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek yüzünü Eshâb-ı kirâmdan tarafa çevirdi ve Allahü teâlânın ve Resûlünün gâibden yardımına çalışan bir kimse görmek isterseniz, Umeyr bin Adîye bakınız, buyurdu. Hazret-i Ömer “radîyallahü anh” gecesini ibâdetle geçiren bu âmâ mı dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”: “Âmâ deme, ki o görür” buyurdu.

● Da’sûr bin Hâris bin Muhârib, Benî Hâris ve Benî Sa’lebe kabîlesinden bir gurupla Medîne çevresini basmak için harekete geçmişdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” dört yüz elli kişilik bir kuvvetle onlara karşı Medîneden hareket etti. Benî Sa’lebe kabîlesinden bir kişi Resûlullahın huzûruna gelip müslimân oldu. Yâ Resûlallah! Onlar sizinle harbe cesâret edemezler, dedi. Resûlullah yerlerini öğrendi. Oraya vardıklarında, hepsi eşyâlarını dağlara saklayıp kaçmışlardı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Zâemr denilen yere doğru hareket edip, üç gün orada kaldı. Dördüncü gün bir ihtiyâc için Eshâbin arasından ayrılmıştı. Yağmur yağdı ve kaftânı islandı. Kurutmak için çıkarıp bir ağacın altına oturdu. Köylüler dağbaşından Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” yalnız bir hâlde görüp, Da’sûr bin Hârise haber verdiler. Kılıçını çekip yürüdü ve Resûlullahın yanına yaklaşıp, seni benim elimden kim kurtarabilir, dedi. Allahü teâlâ kurtarır buyurdu. O ânda Cebrâîl aleyhisselâm gelip, Da’sûrun göğsüne bir darbe vurarak yere yıldı ve kılıcı elinden düşdü. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Da’sûrun kılıçını alıp, seni benim elimden kim kurtarır, dedi. Da’sûr, hiç kimse kurtaramaz deyip, kelime-i şehâdeti söyleyerek müslimân oldu. Savaş için artıkaslâ asker toplamaya çağına söz verdi.

● Uhud savaşında, İslâm ordusunun zor ânlar yaşadığı sıradan, müşriklerden Übeyy bin Halef bir ata binmiş, Resûlullah'a "sallallahü aleyhi ve sellem" doğru sürüyordu ve bugün eğer sen sağ kalırsan, ben sağ kalmayayım diye hücum ediyyordu. Resûlullah, Hâris bin Sameh ve Süheyl bin Hanîfin arasında siperlenmişdi. Übeyy bin Halef bir hamle yaptı. Mu'sab bin Umayr kendisini Resûlullah'a siper etti. Übeyy bin Halef, Mu'sab bin Umayre bir mızrak vurarak şehîd etti. Süheyl bin Hanîfin elinde kırık bir mızrak vardı. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" kırık mızrağı alıp, onuna Übeyy bin Halefin koltuğunuñ altından vurdu. O ânda Übeyy bin Halef atını geri çevirip kaçtı. Kavminin arasına varınca, sığır gibi böğürüyordu! Ebû Süfyân, bir diken yarası kadar küçük bir yaradan dolayı böyle ne bağırıyorsun, dedi. Übeyy bin Halef, bana mızrağı kim vurdu biliyormusun! Muhammed vurdu. Birgün bana Mekkede senin benim elimde helâk olman yakındır demişti. Anladım ki Onun bu darbesiyle öleceğim. Ben bu yaradan kurtulamam. Benim bu yaradan çekdiğim acıyi bütün Hicâz halkına paylaşdırsalar hepsi ölüür, dedi. Sonra nâra vurup, feryâd ederek câni Cehenneme gitdi.

● Yehûdî âlimlerinden Mîhrik adında meşhûr bir kimse vardı. Mâlı, mülkü, hurmalıkları son derece çok olup, hesâba gelmezdi. Fekat kendi dinlerine sevgisi, âyinlerine alışkanlığı ve kavmine bağlılığı ve ayblamalarından çekinmesi sebebiyle müslimân olmakdan mahrûm kalmıştı. Uhud savaşının yapıldığı gün pazar günü idi. Mîhrik, yehûdilere, billesiniz ki bugün Muhammede yardım etmek sizin üzerinize vâcibdir, dedi. Onlar, bu gün pazar günüdür deyince, Mîhrik, artık pazar gününün hükmü kaldırıldı, dedi. Sonra kendisi hemen silâhını kuşanıp, Resûlullah'ın "sallallahü aleyhi ve sellem" yanına gidip, savaşa katıldı. Kavmine şöyle vasiyyet etmişdi. Eğer bugün beni öldürülerse, bilmış olunuz ki bütün malim Muhammedindir "sallallahü aleyhi ve sellem". Sonunda Mîhrik öldürüldü. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" yehûdilerin en hayrlısı Mîhrikdir, buyurdu. Bütün

malını alıp, Medînede sadaka olarak dağıtıldılar.

● Eshâb-ı kirâm arasında Kazman adında bir kimse vardı. Eshâb-ı kirâm Uhud savaşına gidince, o Medînede kalıp savaşa katılmamıştı. Kadınlar senin bizden farkın yok deyince utanarak, gidip savaşa katıldı. Müşriklerle şiddetle ve çok gayret göstererek savaşıyordu. Onun bu hâlini Resûlullah'a "sallallahü aleyhi ve sellem" haber verdiler. O Cehennem ehlindendir, buyurdu. Eshâb-ı kirâm hayret etdiler. Kazman kendi kendine kaçmakdan ölmek yeğdir, diyordu. O kadaravaşdı ki, müşriklerden yedi kişi öldürdü. Kendisi de bir çok yerinden yaralandı. Eshâb-ı kirâmdan ba'zları onu savaş sırasında yaralı hâlde görüp şehîdlik sana âfiyet olsun ey Kazman dediler. Bunun üzerine Kazman şöyle dedi: Yemîn ederim ki ben din için savâşmıyorum. Kureyşin bize gâlib gelerek hurma bağçelerimizi harâb etmelerinden korkduğum için savâşıyorum, dedi! Yaraları ona o kadar acı veriyordu ki, kılıcını göğsüne dayayıp kendini öldürdü. Eshâbdan ba'zları onun durumunu bilmedikleri için Resûlullah'a Kazman müşriklerden yedi kişi öldürdü ve şehîd oldu, dediler. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", (**Allahü teâlâ dilediğini yapar**) buyurdu. Sonra Kazmanın gerçek hâlini açıklayıp, (**Şehâdet ederim ki, ben Allahü teâlânın Resûlüyüm**) buyurdu. Bundan sonra Eshâb-ı kirâma dönüp, (**Allahü teâlâ bu dîni fâcir kim-selerle de elbette kuvvetlendirir**) buyurdu.

● Mus'ab bin Umeyr "radîyallahü anh", Uhud savaşında muhâcirlerin sancağını taşıdı. O gün İbni Kamie onu Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" zan etti. Bir kılıç darbesi vurarak, sağ kolunu kesip düşürdü. Mus'ab bin Umeyr "radîyallahü anh" sancağı sol eliyle tutup, meâl-i şerîfi (**Mu-hammed "aleyhisselâm" ancak bir peygamberdir...**) olan [Âl-i İmrân sûresinin 144.cü] âyet-i kerîmesini okudu. İbni Kamie athî idi. Geri dönüp bir kılıç darbesi dahâ vurarak sol kolunu da düşürdü. Mus'ab bin Umeyr "radîyallahü anh" sancağı pazuları arasında tutarak yere düşürmedi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" sancağı hazret-i Alîye "radîyallahü anh" verinceye kadar öyle tuttu.

● Eshâb-ı kirâmdan Hanzala bin Ebî Âmir “radîyallahü anh” Cemîle binti Abdüllâh İbni Ebî Selûl ile evlenmişdi. O zifâf gecesinde iken, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshâb-ı kirâmla Uhud savaşına gitmişdi. Hanzalaya “radîyallahü anh” bu gece hanımın ile birlikde ol buyurmuştu. O gece Hanzala “radîyallahü anh” sabâh nemâzını kılıp, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” yetişmek için yola çıkacaktı. Çıkarken hanımı eteğine yapışıp halvet taleb etti. Fekat dahâ önceden, yakınlarına haber verip, dört kimseyi şâhid olarak hâzırladı. Hanzala “radîyallahü anh” onunla zifâfa girdi. Gusl abdesti almak îcâb etti. Fekat savaşa yetişemem ve cihâddan mahrûm kalırm korkusuyla gusl abdesti almağa vakt bulamadan, silâhını kuşanıp, yola çıktı. Uhuda varıp, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ulaşduğu sırada askerler savaş için saflara dizilmişdi. Savaş başlayınca düşmânlâ çok şiddetli savaşdı. Eshâb-ı kirâmdan ba’zları şâhid düşdü. Hanzala “radîyallahü anh” Ebû Süfyân bin Harble karşıya geldi. Ebû Süfyânın atına bir darbe vurup onu atdan yere yıldı. Hemen göğsünün üzerine oturdu. Öldüreceği sırada Ebû Süfyân, Ey Kureyliler ben Ebû Süfyân bin Harbim, diye yardım istedi. Gelip kurtardılar. Hanzala “radîyallahü anh” savaşa devâm edip, öyle savaşdı ki müşriklerden bir çوغunu öldürdü. Sonunda onu şâhid etdiler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshâb-ı kirâmla müşriklere karşı gâlib gelip savaş bitince, dağın eteğine doğru bakdı. Oraya bakın kim var, orada melekler gümüş leğen getirerek ona yağmur suyu ile gusl abdesti aldırıyorlar, buyurdu. Ebû Üseyd Sa’îd “radîyallahü anh” şöyle demişdir. Gidip oraya bakdım. Hanzala şâhid olmuş yatıyordu ve başından sular damlıyordu. Bu durumu Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” haber verdim. Bunun üzerine onun durumunu sordurmak için hanımına bir kimse gönderdi. Hanımı savaşa giderken gusl abdesti alması gerekiyordu. Yetişemem diyerek gusl abdesti almadan gitdi, dedi. Yine hanımına, onunla zifâfa girdiğine niçin şâhidler tutduñ diye sordular. Dedi ki, rü'yâmda gökden bir kapı açıldığını gördüm. Hanzala “radîyallahü anh” o kapıdan içeri girdi ve kapı kapandı. Anladım ki Hanzala şâhid olacak, bunun için şâhidler tutdum.

● Hâris bin Samma “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Uhud savaşında Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” Uhud dağında idi. Bana Abdürrahmân bin Avfi gördün mü, buyurdu. Gördüm yâ Resûlallah, dağdan aşağı indi. Müşriklerden bir gurub etrâfini sardı. Ona yardım etmek istedim. Sizi görünce yanınıza geldim, dedim. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem”, ona melekler yardım ediyor ve müşriklerle savasıyorlar, buyurdu. Bunları işitince geri dönüp, Abdürrahmân bin Avfin yanına gitdim. Bakdım ki, müşriklerden yedi kişinin ölüsü yanında duruyordu. Dâimâ muzaffer olaşın. Bunları sen mi öldürdün, dedim. Şu ikisini ben öldürdüm. Diğerlerini bir kimse öldürdü. Fekat ben o kimseyi hiç tanımam dedi. O bunları söyleyince, kendi kendime, doğru söylediğin yâ Resûlallah, dedim.

● Uhud savaşında müslimânların sıkıntılı ânlarında, Kâtâde bin Nu'mân “radîyallâhü anh” Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” yanından aslâ ayrılmadı. Gözüne bir darbe vuruldu ve gözü çıktı. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” gözünü yerine yerlesdirdi. Gözü iyileşip, öncekinden dahâ iyi görmeğe başladı. Rivâyetlerin çoğunda böyle bildirilmiştir. Fekat bir rivâyetde de bu hâdisenin Bedr savaşında geçtiği bildirilmiştir. Nitekim anlatıldı.

● Emîr-ül mü'minîn Alî “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Uhud savaşında İslâm ordusu dağıldığı sirada, dikkat ediniz haber veriyorum. Muhammed öldürülüdü diye bir ses duydum. Öldürülenler arasına bakdım. Resûlullahı “sallallâhü aleyhi ve sellem” bulamadım. Vallahi Resûlullah öldürmemiştir ve O aslâ kaçmaz. Allahü teâlâ bize gazab edip, Onu aramızdan aldı. Benim için ölünceye kadar savaşmakdan dahâ iyi bir iş yokdur. Resûlullahın cemâli olmayınca dünyâya dönüp baktı, dedim. Sonra kılıçımın kınıni kırdım ve savasarak şehîd olmağa karar verdim. Müşriklerden bir topluluğun üzerine hücûm etdim. Darmadağın oldular. Bir de bakdım ki, Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” onların arasında imiş, etrâfinı sarmışlar! Allahü teâlânın emriyle, melekler Onu korumuşlar ve müşriklerden

bir zarar gelmemiştir.

● Ebû Berâ, Resûlullah'a "sallallahü aleyi ve sellem" iki atı ve iki deveyi hediyye olarak gönderdi. Resûlullah "sallal-lahü aleyi ve sellem", eğer bir müşrikin hediyyesini kabûl etseydim, Ebû Berânın hediyyesini kabûl ederdim, buyurdu. Dediler ki, yâ Resûlallah! Onun büyük bir çibani var, hiçbir ilâc fâide vermemiştir. Şifâya kavuştan için size bu hediyyeleri göndermiş. Resûlullah "sallallahü aleyi ve sellem" eline bir kesek alıp mubârek ağızının suyunu bu keseğe sürdürdü. Bunu suya koysun ve suyundan içsin buyurdu. Ebû Berâ böyle yaptı ve tam şifâya kavuştu.

● Hicretin dördüncü senesinde vuku' bulan Recî gazvesinde, Âsim bin Sâbit "radîyallahü anh" şehîd oldu. Düşmânlar başını kesip, Sa'd kızı Selâkiye götürmek istediler. Âsim bin Sâbit "radîyallahü anh", Uhud savaşında o kadının kardeşini öldürmüştü. Bu sebeble her kim Âsim'in başını getirirse ona yüz deve vereceğim ve Âsim'in kafa tasıyla şerâb içeceğim diye ahd etmişdi. Allahü teâlâ Âsim bin Sâbit'in "radîyallahü anh" cesedinin çevresine pekçok arı gönderdi. Başını kesmek için kim yaklaşırsa, arılar yüzünden gözünden sokup şışiriyorlardı. Neredeyse öleceklerdi. Gece arılar çekilir, o zemân gelip başını kesip alırız diyerek, dönüp gitmek zorunda kaldılar. Gece yağmur yağdı. Büyük bir sel gelip, Âsim bin Sâbit'in "radîyallahü anh" cesedini alıp götürdü. Emîr-ül mü'minîn Ömer "radîyallahü anh" söyle demişdir: Âsim bin Sâbit hiçbir müşriği kendine dokundurmamak için söz vermişdi ve sözünde durdu. Şehîd olduktan sonra da Allahü teâlâ onu kâfirlerin dokunmasından korudu.

● Habîb bin Adî "radîyallahü anh" Recî vak'asında esir düşdü. Onu Mekkede müşriklere yüz deveye satıldılar. Müşrikler onu uzun zemân habs etdiler. Bir gün bakdilar ki, tâze üzüm yiyordu. Hâlbuki o sırada Mekkede aslâ tâze üzüm yokdu. Bu üzümü nereden buldun diye sordular. Bu Allahü teâlânın bana verdiği bir rizkdir, dedi.

● Müşrikler Mekkede Habîb bin Adîyi “radîyallâhü anh” i’dâm ederek şehîd edecekleri sıradı, Habîb bin Adî onlara beddüâ etdi. Hazret-i Mu’âviye şöyle anlatmışdır: Habîb beddüâ edince, babam Ebû Süfyân onun beddüâsından kor-karak beni yere yatırdı. Fekat beni öyle hızlı yere çarparak yatırdı ki, uzun zemân onun acısı geçmedi. Arablar arasında şöyle bir inanış yaygındı. Kim beddüâ sırasında yere yatarsa beddüâ ona te’sîr etmez, diye inanırlardı. Habîb bin Adînin “radîyallâhü anh” darağacına asılarak şehîd edildiğini seyre-dip görenler, aradan bir sene geçmeden, çok azı dışında, her birinin başına bir belâ gelerek helâk oldular. Emîr-ül mü’mînîn Ömer “radîyallâhü anh” Sa’îd bin Âmire Humusda bir vazîfe vermişdi. Sa’îd bin Âmir zemân zemân kendinden ge-çer, çevresinden habersiz kalırdı. Emîr-ül mü’mînîn Ömer “radîyallâhü anh” onun böyle kendinden geçmesinin sebebi-ni sordu. Şöyledir cevâb verdi: Habîbi “radîyallâhü anh” dara-ğacına bağlayıp, şehîd edecekleri sıradı orada idim. Her ne zemân o hâdiseyi hâtırlasam, böyle kendimden geçerim, de-di.

Habîb bin Adînin i’dâmı şöyle vuku’ bulmuşdu: Onu bir darağacına bağladıklarında şöyle dedi: Yâ Rabbî! Resûlün “sallallâhü aleyhi ve sellem” her neyi tebliğ edip bildirmişse, biz ona îmân etdik. Şu ânda burada benim selâmımı Resûlü-ne iletecek bir kimse yok ki, söylesin dedi. Üsâme “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: O gün Mekkede Habîbin “radîyallâhü anh” şehîd edileceği sıradı, biz Medînede birkaç kişi Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” huzûrunda idik. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” Eshâbî arasında oturuyordu. Üzerinde vahy gelince görülen hâl görüldü. Mu-bârek başını kaldırıp, Ve aleyhisselâm ve rahmetullah, dedi. Sonra mubârek gözlerinden gözyaşları akdı. Sonra, karde-şim Cebrâîl aleyhisselâm Allahü Sübânehü ve teâlâ tarafın-dan bana, Habîbin selâmını getirdi, buyurdu. Habîbin dara-ğacına asılarak şehîd edildiği haberini alınca da, Habîbi o da-rağacından indiren kimsenin kiyâmet gününde mükâfâti Cennetdir, buyurdu. Zübeyr bin Avvâm “radîyallâhü anh”

ve Mikdâd bin Esved “radiyallahü anh” bu iş için hazırlanıp yola çıktılar. Geceleri yol alıyorlar, gündüzleri de gizleniyordu. Böylece Mekkeye ulaştılar. Bir gece o darağacının bulunduğu yere gitdiler. Birkaç kişiyi bekçi olarak koymuşlardı. Bekçilerin hepsi uyumuştu. Habîbi “radiyallahü anh” yavaşça darağacından yere indirdiler. Bakdalar ki eli yarasının üzerinde idi. O yarasından devâmlı tâze kan akıyordu. Kanı misk gibi kokuyordu. Şehîd edildikten sonra, aradan kırk gün geçmesine rağmen vücudu hiç bozulmamış, taptâze duruyordu. Zübeyr bin Avvâm “radiyallahü anh” Onun cesedini atının arkasına aldı ve oradan ayrıldılar. Fekat müşrikler haberdâr oldular. Peşlerine yetmiş kişi düşüp ta'kîbe başladılar. Zübeyr bin Avvâm ve Mikdâd bin Esved “radiyallahü anhümâ” müşrikler yaklaşınca Habîbi yere koydu-
lar. O ânda yer yarılıp Habîbin “radiyallahü anh” cesedini yutdu. Bu sebeble ona yerin yutduğu şehîd diye lakab verilmiştir. Zübeyr bin Avvâm ve Mikdâd bin Esved müşriklerle çarpışarak onları geri çevirdiler. Medîneye dönüp, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna giderek hâdi-
seyi anlatdılar. O sırada Cebrâîl aleyhisselâm gelip; yâ Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem”, illiyîn melekleri (yüksek derecede bulunan melekler) ümmetinden bu iki ki-
şile övünüyorlar diye haber verdi.

● Hicretin dördüncü senesi idi. Hayberde insanları müslimânlarla karşı kıskırtan Selâm bin Ebî Hukayk diye birisi vardı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” onu öldürmeleri için, Eshâb-ı kirâmdan beş kişi gönderdi. Bu beş sahâbîden biri de Ebû Katâde “radiyallahü anh” idi. Haybere gitdiler. Geceleyin Selâm bin Ebî Hukaykın evine girerek, onu öldürdüler. Sonra oradan ayrıldılar. Ebû Katâde yayını orada unutdu. Almak için geri döndü. Her nasilsa ayağı yaraladı. Büyükcé bir yara idi. Ba'zları da ayağının kırıldığını rivâyet etmişlerdir. Sargı ile ayağını sarıp arkadaşlarına yetiştî. Arkadaşları onu nöbetle taşıdılar. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna götürdüler. Resûlullah mubârek eliyle ayağını sıvâzladı. O ânda yarası iyileşdi.

● Câbir bin Abdüllah “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Zâtürrüka’ gazvesinde iken bir devem vardi. Çok za’ifdi ve ikide bir çöküp kalyordu. Yine tam çöküp kaldığı bir sırada, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” yanına teşrif etdiler. Beni bekler bir vaziyetde görünce, niçin duruyorsun, buyurdu. Ben de devemin hâlini söyledim. Bir asâ istedî ve o asâ ile deveye üç kerre vurup dürtüdü. Sonra su istedî ve bir avuç suyu devenin yüzüne sermdi. Beni ta’kîb et buyurarak, oradan hareket etdi. Ben de deveme binip ta’kîb etdim. Muhammed aleyhisselâmî hak peygamber olarak gönderen Allah hakkı için, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” çok sür’atli gitdiği hâlde, Ondan hiç geri kalmadım. Devem cânlandı ve râhatlıyla ta’kîb etdim.

● Zâtürrükâ’ gazvesinden sonra, bir eşkiyâ ata binmiş ve bir deveyi de yularından çekiyordu. O hâliyle Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna geldi. Atının karnında ne vardır? dedi. Resûlullah, gaybi Allahü teâlâdan başkası bilmez, buyurdu. Yağmur ne zemân yağacak, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o öyle bir işdir ki ne zemân yağacağını Allahü teâlâ bilir, buyurdu. Adam sormağın devâm edip; yârın ne olacak, dedi. Resûlullah bana ma'lûm değildir, diye cevâb verdi. Sonra Allahü teâlâ, meâl-i şerîfi, (**Kiyâmet vakti hakkındaki bilgi, ancak Allahın katındadır. Yağmuru** (dilediği zemân, dilediği yere, dilediği mikdâr) **O yağdırır. Rahîmlerde olanı o bilir. Hiç kimse yârın ne kazanacağını bilmez.** Yine hiç kimse nerede öleceğini bilmez. **Şübhesiz Allah, herseyi bilendir, herseyden haberdârdır**) olan âyet-i kerîmeyi gönderdi. Sonra o kimse, yâ Muhammed! Bana şu devem senin Rabbinden dahâ sevimlidir, dedi! Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” de ona, (**Rabbim cânimdan dahâ sevimli, nefsimden ve âile ferdlerimden dahâ azîzdir!**) buyurdu. Sonra secdeye kapandı. Secdeden doğrulup o adama Rabbim bana haber verdi ki, senin yüzünün bir tarafında bir yara açılacak! Yüzünün eti ve derisi çürüyüp dökülecek ve sonra öleceksin, buyurdu. Kısa bir müddet sonra o kimsenin yüzünde bir yara çıktı. O yaradan öy-

le pis kokular yayılıyordu ki, halk nefret ederek yanından kaçıyorlardı. O şahs Muhammedin söylediğî doğru çıktı diyordu. Sonunda o perîşan hâliyle ölüp gitdi.

● Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek hanımlarından Ümmül mü’minîn Cüveyriye binti Hâris “radî-yallahü anhâ” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Benî Mustalak gazvesi için Medîneden yola çıkmıştı. Babam Benî Mustalak kabilesinin refsi idi. Rû'yâmda Medîneden bir ayın doğduğunu ve gelip yanında durduğunu gördüm. Hiç kimseye anlatmadım. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ordusyla üzerimize geldiği sırada, babam bir ordu geliyor ki, benim o orduya karşı koymaya gücüm yetmez, dedi. Bakdım büyük bir ordu gördüm. Askerleri sayısızdı. Zâhirleri silâhlı, bâtinleri ise nûr saçıyor- du. Tertîb içinde geliyorlardı. Aralarında gösterişli atlara binmiş olan kimseler gördüm. Uğradıkları yerden şiddetli rüzgâr gibi geçiyorlardı. O kadar çok asker, at ve silâh gör- dum ki, müslimân olup, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sel- lem” ile evlenmekle şereflendikten sonra, islâm ordusuna bakdım o kadarını göremedim. Anladım ki, onlar imdâd-ı Rabbânî ve inâyeti sübhânî vâsitasıyla imiş. [Cüveyriyyenin “radî-yallahü anhâ” babası Hâris ve iki oğlu îmân etmişdir. (**Se’âdet-i Ebediyye**) kitabı 1088.ci sahîfeye bakınız!]

● Hendek gazvesinde, Eshâb-ı kirâm “ridvânullahi teâlâ aleyhim ecma’în” Medînenin çevresinde hendek kazıyorlardı. Büyük bir taş çıktı. Onu kimse parçalayamadı. Selmân-ı Fâ- risî “radî-yallahü anh” bu durumu Resûlullah'a haber verdi. Eshâb-ı kirâmdan bir kısmı hendeğin kenârında durdular. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek eline bir külünk aldı ve o taşı vurdu. Taş iki parçaya ayrıldı. Taşa vur- duğu ânda, taşdan şimşek çakar gibi bir kıvılçım çıktı. O kı- vilçım, Medîneyi münevverenin her tarafını aydınlatdı. Resû- lullah “sallallahü aleyhi ve sellem” tekbir getirdi. Bütün Es- hâb-ı kirâm da tekbir getirdiler. Taşa bir kerre dahâ vurdu. Yine şimşek gibi bir kıvılçım çıktı. Resûlullah ve Eshâb-ı ki- râm tekrâr tekbir getirdiler. Taşa üçüncü def'a vurdu ve aynı

şekilde şimşek gibi bir kivilcım çıktı. Selmân-ı Fârisî “radiyallahü anh”, anam babam sana fedâ olsun yâ Resûlallah! Bu ne hâldir. Ben şimdiye kadar ömrümdeaslâ böyle bir hâl görmedim, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Es-hâb-ı kirâma, Selmânın gördüğünü siz de gördünüz mü, bûyurdu. Hepsi, gördük yâ Resûlallah, dediler. Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: Birinci vuruşda çakan kivilcimin ışığında Kisrânın memleketinde, Hayrenin köpek dişi gibi köşklerini gördüm. Cebrâîl aleyhis-selâm bana, ümmetin orayı alacakdır, diye haber verdi. Taşa ikinci vuruşumda çakan kivilcimin ışığında, rûmun kızıl köşklerini gördüm. Köpeklerin azi dişleri gibi idi. Cebrâîl aleyhis-selâm bana, ümmetin o diyârı alacak diye işaret eyledi. Üçüncü vuruşumda sıçrayan kivilcimin ışığında San’annin [Yemenin] köpek dişleri gibi köşklerini gördüm. Cebrâîl aleyhisselâm bana, ümmetin o beldeleri feth edecekdir, dedi.

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Kisrânın beyâz köşküün vasflarını anlatdı. Selmân-ı Fârisî orayı gördüğü ve bildiği için: Yâ Resûlallah “sallallahü aleyhi ve sellem”! Aynen buyurduğunuz gibidir. Ben şehâdet ederim ki, sen Allahü teâlânın Resûlusün, dedi. Resûlullah sözlerine devâm ederek buyurdu ki: Şâm elbette feth olunacaktır! Herakl memleketinin bir köşesine kaçar, siz Şâma hâkim olursunuz. Onlardan kimse sizinle savaşmağa cesâret edemez. Yemen de mutlaka feth olunacaktır. Kisrâ öldürülür ve ondan sonra artık hiç kisrâ kalmaz. Selmân-ı Fârisî “radiyallahü anh” Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” haber verdiği bu hâdiselere aynen birer birer şâhid oldum. Hepsi aynen gerçekleşti, demişdir.

● İmâm-ı Nevehî, Tahâvîden naklen Müslim şerhinde şöyle yazmışdır. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hendek kazarken ikindi nemâzının vakti geçti. Güneş batmışken, Allahü teâlâ geri döndürdü. İkindi nemâzını kıldılar.

● Câbir bin Abdüllah “radiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Hendekde çıkan taşı

kırmak için hendeğeindiğinde, açlıktan mubârek karnına taş bağlamıştı. Bu hâli görünce dayanamadım. Müsâade alıp evime gitdim. Bu durumu evimdekilere anlatdım. Evde bir sa' arpa ve bir de oglak var dediler. Arpayı öğütdüm ve oğlağı kesip tencereye koydum. Sonra Resûlullahın yanına döndüm. Dönerken hanımım yemeğin az olması sebebiyle mahcûb olmayalım diye tenbîh etdi. Durumu Resûlullah'a arz edince, Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", ey hendek halkı! Câbir bize ziyâfet hâzırlamış, da'vet ediyor. Geliniz, yemeği bol ve güzel yemekdir, buyurdu. Sonra, bana buyurdu ki, hanımıma söyle! Ben gelmeden tencereyi ateşden indirmesin, ekmekleri de pişirmesin. Ben önce gidip hanımımıma, Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", muhâcirîn ve ensâr ile birlikde bütün Eshâıyla, bize yemeğe teşrif ediyorlar dedim. Hanımım, Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" yemeğin ne kadar olduğunu biliyorsa, hiç üzülmeyiz, dedi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" Eshâb-ı kirâmla birlikde evime teşrif edince, Eshâbin gurub gurub içeri girmesini emr buyurdu. Sonra bize hamuru getiriniz buyurdu. Hamuru getirince, bütün hayrların menbâî ve bütün bereketlerin mayası olan mubârek ağzını açıp hamurun üzerine bir kere üfürdü. Allahü teâlâ hamura bereket verdi. Sonra ekmekleri kim pişirecekse pişirsin buyurdu. Emri üzerine tandırda ekmekleri ve tencereden eti çıkardım ve Eshâb-ı kirâma ikrâm etdim. Hepsi temâmen doydu. Evimden ayrılp gitdiklerinde ekmekler ve et hiç eksilmemiş, aynen duruyordu.

● Yine Câbir bin Abdüllah "radîyallahü anh" söyle anlatmışdır: Âlemlerin efendisi ve insanların rehberi Resûlullahı "sallallahü aleyhi ve sellem" her kim da'vet etse kabûl buyururlardı. Bir gün ben de da'vet etmişdim. Falan gün gelirim buyurdu. Zemâni gelince, Câbir bin Abdüllahın "radîyallahü anh" evine teşrif etdiler. Hazret-i Câbir, Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" evine teşrifîyle o kadar sevindi ki, karşılaşmak için sevinçle koşarken, su tulumunu devirdi ve su döküldü. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" içeri girip oturdu. Hazret-i Câbirin bir kuzusuvardı. Onu

hemen kesip kebâb yapmak için hazırladı. İki oğlu vardı. Büyük oğlu küçük ogluna, babam kuzuyu nasıl kesdi, gel sa-na göstereyim, dedi. Kardeşini bağlayıp bıçağı boğazına sür-dü. Fekat, göstereyim derken, farkına varmadan kardeşini boğazlayıp ölümüne sebeb oldu. Hazret-i Câbirin hanımı, çocukların bu hâlini görünce, büyük oğlunu yakalamak için peşinden koşdu. Çocuk korkusundan kaçayım derken, kendisini evin damından aşağı bırakdı ve düşüp öldü. Kadın çocukların ölmesinden dolayı feryâd edip ağlarsam, Resû-lullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” üzülmesine sebeb olu-rum diye düşünerek sabr etdi, hiç ses çıkarmadı. Çocukları-nın ölüsü üzerine bir kilim örtdü. Kimse onların öldüğünün farkına varmadı. Kendisi de belli etmemeye çalışdı. Fekat içi yanyordu. Hâzırlanan kebâbı pişirdi. Kocası hazret-i Câ-bire, olan hâdiseyi hiç söylemedi. Kuzu kebâbı Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” önüne getirilip, ikrâm edildi. O sırada Cebrâîl aleyhisselâm geldi ve Yâ Muhammed! Alla-hü teâlâ, Câbire oğullarını da sofraya getirmesini söyleme-nizi emr buyurdu, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sel lem” hazret-i Câbire, oğullarını da sofraya getir, buyurdu. Dışarı çıkip hanımına oğlanlar nerededir, Resûlullah onla-rın sofraya gelmelerini istiyor, dedi. Hanımı, Resûlullah'a onların burada olmadıklarını söyle, dedi. Hazret-i Câbir du-rumu arz edince, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Allahü teâlânın emridir. Onları muhakkak getirmen lâzım-dır, buyurdu. Hazret-i Câbir tekrâr hanımının yanına varıp, çocuklar nerede iseler mutlaka bulmamız lâzım. Allahü teâlânın emri böyle gelmişdir, dedi. Zevalli, çâresiz hanımı ağ-layarak, ey Câbir, oğulcularımızın ne olduğunu sana söyle-meşe tâkatim yok, dedi. Sonra ölü yatan çocukların üs-tündeki kilimi kaldırıp, onları gösterdi. Hazret-i Câbir iki oğlunun da ölmüş olduğunu görünce, ağlamağa başladı. Ha-nımı ile birlikde Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna girip ağlaşmağa başladılar. Evde feryâd sesleri yükseldi. O sırada Allahü teâlâ Cebrâîl aleyhisselâmi Resû-lullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” gönderip, çocukların başında düâ etmesini ve çocukları dirilteceğini bildirdi. Re-

sûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” kalkıp düâ etdi. Câbir bin Abdüllahın her iki oğlu da Allahü teâlânın izniyle dirildi.

● Eshâb-ı kirâmdan Beşir bin Sa'dîn “radîyallahü anh” kızı şöyle anlatmışdır: Annem bana bir avuç hurma verip, kızım bunları babana ve dayın Abdüllah bin Revâhâya götür, yisinler, dedi. Hurmaları alıp giderken Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir yerde oturmuştu. Beni görünce, kızım yanına gel, buyurdu. Yanında ne var diye sordu. Ben de birazcık hurma var dedim. Sonra humraları iki mubârek avcuna koydum. Mubârek eliyle o humraları kaftânının üzerine topladı. Sonra bir kimseye, hendek kazanların hepsini çâğır gelsinler, buyurdu. Hepsi toplanıp geldiler. O humralardan istedikleri kadar yidiler ve dönüp gitdiler. Hendek kazma içinde bulunanlar üçbin kişi idiler. Onlar doyasıya hurma yiip gitdikleri hâlde, humralar kaftânın kenârlarından taşıp dökülüyordu.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Hendek savaşında Huzeýfetebni Yemâniyi “radîyallahü anh” müşriklerin arasına gidip, onlardan haber getirmesi için gönderdi. Gonderirken mubârek eliyle göğsünü ve sırtını sıvazlayıp; yâ Rabbî! Önden-arkadan sağdan-soldan gelecek zarardan muhâfaza et diye düâ etti. O gece çok soğukdu. Huzeýfe “radîyallahü anh” şöyle demişdir. Sanki hamâma girmiş gibi idim. Hiç soğuk hissetmedim. Nihâyet müşriklerin arasına girip, haber topladım ve geri döndüm. Eshâb-ı kirâmin yanına geldiğimde soğuk bana te'sîr etmeye başladı.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Huzeýfeyi “radîyallahü anh” Hendek savaşında müşriklerin vaziyetini öğrenmek için aralarına gönderince, nemâz kııldı ve şöyle düâ etti. “Ey üzüntülü kimselerin imdâdına yetişen ve güç durumda olanların düâsını kabûl eden Allahım! Sıkıntıımızı ve üzüntümüzü gider. Benim ve yanımda bulunanların hâlini sen görüyorsun.” O sırada Cebrâîl aleyhisselâm gelip, Al-lahü teâlâ sana selâm eder. Sana zafer verdi. Dünyâ gökün-

den onların üzerine taş yağıdıran bir rüzgâr gönderdi. Huzeyfe “radîyallâhü anh” şöyle demişdir. Müşriklerin arasına varlığında soğuk bir rüzgâr esiyordu. Müşriklerin hepsi bir yere toplanmış ve ateşleri sönmüşdü. Birbirine soğukdan öleceğiz diye bağıriyorlardı. Bundan sonra büyük bir fırtına çıktı. Kocaman taşları sürüklüyordu. Müşrikler kalkanlarını siper yapıyorlardı. Fekat fâide vermiyordu. Sonunda hepsi perîşan olup, kaçmağa karar verdiler. Allahü teâlâ [Ahzâb sûresi 9.cu âyetinde meâlen], **(Ey îmân edenler! Allahın üzerinizdeki ni'metini hâtırlayınız. Hani size [Hendek savaşında sizi yok etmek için kâfirlere âid] ordular saldırımışdı da, biz onlara karşı bir rüzgâr ve sizin görmediğiniz ordular göndermişdik. Allah ne yaptığınızı görmekdeydi])** buyurdu.

Hendek savaşında, Kureyş müşrikleri kaçip gitdikden sonra, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”: “Bu seneden sonra Kureyş sizinle savaş yapmaz. Fekat siz onlara karşı gazâ yaparsınız” buyurdu. Ondan sonra Kureyş müşrikleri, müslimânlarla savaş açamadılar. Müslümanlar ise Mekkeyi feth etdiler.

Hendek savaşında, Kureyşliler perîşan ve mağlûb oldular. Ebû Süfyân Kureyşden bir cemâ'at ile oturmuş konuşuyordu. Diyordu ki; içinde kimse yok mudur. Fırsat kollarak Muhammedden öcümüzü alsun. Çünkü, Muhammed pazarlarda dolaşıyormuş ve yalnız başına sahrâlara gidiyormuş. Halkı dîne da'vet ile meşgûl olduğu için, kimsenin hâlinden haberi yokmuş. Ebû Süfyânın bu sözleri üzerine bir köylü, Ebû Süfyânın yanına gidip, eğer beni desteklersen bu işi ben yaparım. Yolları iyi bilirim ve gâyet keskin bir hançerim var, dedi. Ebû Süfyân ona yol ağızını ve ne lâzımsa verdi. Aralarında bunu hiç kimseye söylememek üzere sözleşdiler. O köylü yola çıkıp, altı günde Medîneye ulaştı. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” nerede olduğunu sordu. Abdülleshel kabilesi tarafına gitdi, dediler. Adam devesini bağlayıp, yürüyerek o tarafa gitdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, Eshâb-ı kirâmdan bir cemâ'at ile sohbet ediyordu. Uzakdan o köylünün geldiğini görünce, bu kimsenin kötü

bir düşüncesi var! Fekat, Allahü teâlâ onu maksadına kavuşdurmaz, buyurdu. Köylü kimse yaklaşınca, Abdülmuttalibin oğlu nerede diye sordu. Resûlullah, Abdülmuttalibin oğlu benim, dedi. Bir haber söyleyecekmiş gibi Resûlullah'a yaklaşmak istedî. Eshâb-ı kirâmdan Üseyyid bin Hudayr o kimseyi tutup çekdi ve uzak dur ey mel'ûn dedi. Eliyle belini yokladı. Kaftânının altında hançeri olduğunu gördü. Adamın Resûlullah'a sâ'i kasد için geldiği anlaşılma, adam Resûlullah'ın "sallallahü aleyhi ve sellem" ayaklarına kapanıp, beni bağışla diye yalvarmağa başladı. Resûlullah o kimseye doğruya söyle, doğruya söylemen menfe'atinedir. Yalan söyleme. Allahü teâlâ senin düşünceni bana bildirdi, buyurdu. Bunun üzerine adam emân diledi ve hâdiseyi aynen anlatdı. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" onu Üseyyid bin Hudayra "radîyallahü anh" teslîm etti. Ertesi gün o kimseyi çağrırdı ve sana emân verdim. Dilediğin yere gidebilirsin. İstersen bundan dahâ iyi bir iş söyleyeyim, buyurdu. O köylü kimse o iş nedir, dedi. Allahü teâlânın bir olduğuna ve benim Onun Resûlü olduğuma şehâdet etmendir, buyurdu. O kimse, kelime-i şehâdet söylediğinden sonra dedi ki: (Ben kimseden korkmaz, kılıçdan ve okdan sakinmazdım. Ne zemân ki Sizi gördüm, bilmem bana ne oldu da, aklım başından gitdi. Siz benim yapmak istediğim düşüncelerimi bildiniz. Hâlbuki Size bunu önceden kimse haber vermemişti. Anladım ki Size bunları bildiren ve Sizi koruyan Rahmân olan Allahdır. Ebû Süfyânın tâifesi şeytânın tâifesidir). Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" onun bu sözlerine tebessüm etti. O kimse bir kaç gün dahâ Medînede kaldı. Sonra müsâade alıp gitdi. Bir dahâ kendisinden haber alınamadı.

● Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" hicretin altıncı senesinde Eshâb-ı kirâmdan bir cemâ'atle Umre için Mekke'ye gitmek üzere yola çıktılar. Hudeybiyeye gelince, orada konakladılar. Orada bir kuyu vardı. Suyu azalmıştı. Bir mikdâr su çekdiler. Kuyunun suyu bitdi. Eshâb-ı kirâm susuzlukdan Resûlullah'a "sallallahü aleyhi ve sellem" şikâyetde

bulundular. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” terkîinden bir ok çıkarıp, bu oku o kuyuya bırakın, buyurdu. Bu hâdiseyi anlatan râvi şöyle nakl eder: Vallahi oku kuyuya at-dikdan sonra, bin dört yüz kişi o kuyudan su içdik, bütün hayvânlarımızı suladık.

(**Sahîh-i Buhârî**)de, Berâ bin Âzib rivâyetinde şöyle bildirilmiştir: Hudeybiyede Eshâb-ı kirâm susuzlukdan şikâyet etdiler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” kuyunun ke-nârına geldi ve bir kova su istedi. O sudan abdest alıp, mubârek ağızının suyunu o kuyuya dökdü. Biraz sonra kuyunun suyu o kadar çoğaldı ki, bütün Eshâb-ı kirâm “rîdvânullahi aleyhim ecma’în” içip suya kandılar ve bütün develerini de suladılar.

● Câbir bin Abdüllah “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Hudeybiye gününde halka susuzluk galebe çaldı. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” yanında bir kırba su vardı. O sudan abdest aldı. Bunun üzerine bütün Eshâb-ı kirâm Resûlullahın yanına toplandı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” size ne oldu, ne lâzım buyurdu. Dediler ki, yâ Resûlallah! Ne abdest almağa, ne içmeye bir damla suymuz yok. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek elini abdest aldığı su kırbasının içine sokdu. Mubârek parmakları arasından çeşmeler akmağa başladı. Herkes o sudan içip kandi ve abdest aldı. Câbir bin Abdüllaha “radîyallahü anh” kaç kişi idiniz diye sorulunca; eğer yüzbin kişi olsak o su yeterdi. Biz binbeşüz kişi idik dedi.

● Eshâb-ı kirâmdan biri şöyle anlatmışdır: Hudeybiyeye yaklaştığımız sıradı, Kureyşin bir öncü kuvvet gönderdiği haberi geldi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bizi Hudeybiyeye başka yoldan kim götürürebilir, buyurdu. Anam, babam sana fedâ olsun, yâ Resûlallah, ben götürürebilirim, dedim. Bir başka yoldan hareket etdik. O yolda biraz yürüdüdükten sonra, nice tepeler ve engeller öňümüzde dümdüz oldu. Hiçbir tepeye rastlamadan Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” Hudeybiyeye ulaştırdım.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile Kureyş arasındaki andlaşmayı Alî bin Ebî Tâlib “radîyallahü anh” yazdı. Andlaşmanın başına Bismillâhirrahmânirrahîm ve Muhammedün Resûlullah yazdı. Süheyl bin Amr o sırada henüz îmân etmemişi. Dedi ki; bizim kitâbımıza göre ben Rahmâni bilmem, onun yerine Bismike Allahümme yaz. Muhammedün Resûlullah yerine de Muhammed bin Abdüllah yaz. Eğer bize Onun Peygamberliği ma'lûm olsaydı Onunla savaşmazdık. Böylece Eshâb-ı kirâm ile Süheyl arasında epeyce konuşmalar geçti. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Yâ Alî! Onu sil, Süheylin dediği gibi yaz. Hazret-i Alî “radîyallahü anh” edebinden silmeye eli varmadı. Resûlullah kendisi sildi ve buyurdu ki: Ey Alî! Bir gün senin başına da böyle bir hâdise gelir. Nitekim Siffîn harbinden sonra hazret-i Alî ile hazret-i Mu'âviye arasında andlaşma yapıldı. Andlaşmayı yazan kâtib, Emîr-ül mü'minîn Alî diye yazdı. Hazret-i Mu'âviye kâtibe Emîr-ül mü'minîn diye yazma, eğer onun Emîr-ül mü'minîn olduğunu kabûl etseydik, onunla savaşmazdık, dedi. Hazret-i Alî “radîyallahü anh” bunu işitince, Resûlullahın sözlerini hâtırlayıp, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” söylediğine çıktı, dedi.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Hudeybiyede bulunduğu sırada saçlarını traş etdirdi. Kesilen saçlarını bir yeşil ağaçın üstüne koydu. Eshâb-ı kirâm “rîdîvânullahi aleyhim ecma'în” o ağaçın yanında toplanıp, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” saçlarını kapsıldılar. Eshâbdan Ümmü Ammâr şöyle anlatmışdır: O gün ben de Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” saçının telinden birkaç dâne elde etdim. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” vefâtından sonra, her kim hastalansa, o saç tellerini suya koyup, o suyu hastaya verirdim. Allahü teâlâ o hastayı sihhate kavuşturdu.

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Hudeybiyede yirmi gün kadar kaldıkdan sonra geri döndüler. Eshâb-ı kirâm, konaklama yerlerinden birinde yiyeceklerinin kalmadığından şikayet etdiler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sel-

lem” develerini gösterdi. Hazret-i Ömer bunu işitince, Resûlullahın huzûruna gelip; yâ Resûlallah! Halkın binecek başka hayvanları yok. Azıklarından kalanları bir araya toplasalar da, Allahü teâlânın fadîl ve inâyetiyle bereket vermesi için düâ buyursanız. Sizin düâiniz şübhesiz ki kabûl olunur, dedi. Sonra Eshâbdan bir avuç hurması ve bir avuç seviki (kavrulmuş un) olanlar, onları bir araya topladılar. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bereket için Allahü teâlâyâ düâ etdi. Kimin kabî varsa, getirsin buyurup, getirilen bütün kabârları o bereketlenerek artan yiyeceklerle doldurdu. Öyle ki develer taşımakdan âciz kalıyorlardı. Konakladıkları o yerden ayrıldılar. Mevsimin yaz olması sebebiyle hava açık ve çok sıcakdı. Allahü teâlâ bir de öyle yağmur yağırdı ki, hepsi suya kandılar ve kabârını doldurdular.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hicretin altıncı senesinde Zilhicce ayının sonundaveyâ yedinci senesi Muharrem ayının başında hükümdârlara elçiler gönderdi. Dihye-i Kelbîyi “radîyallahü anh” Rûm kralı Herakle elçi olarak gönderdi. Onunla bir mektûb yolladı. O mektûbda şöyle yazılı idi. (Bismillâhirrahmânirrahîm. Bu mektûb Alâlahin kulu ve Resûlü Muhammedden Rûmun büyüğü olan Herakledir. Hidâyet üzere olanlara selâm olsun. Ben seni İslâma da’vet ediyorum. Müslimân ol ki selâmet bulasın ve Allahü teâlâ ecrini artdırır. Eğer bu büyük ni’metden yüz çevirirsen, bütün rûmlar sana tâbi’ ve emrinde olduklarından, hepsinin günâhi senin üzerinedir.) Allahü teâlâ [Âl-i İmrân sûresi 64.cü âyetinde meâlen], (“Resûlüm” **de ki: Ey ehl-i kitâb!** Sizinle bizim aramızda müsâvî olan bir kelimeye geliniz. Allahdan başkasına tapmayahm. Ona hiç bir şeysi ortak koşmayahm. Allahı bırakıp da birbirimizi ilâh edinmeyeylim. Eğer onlar yine yüz çevirirlerse, işte o zemân; şâhid olunuz biz gerçek müslimânlarınız deyiniz) buyurdu.

Dihye-i Kelbî “radîyallahü anh” Humus şehrinde Herakle ulaşıp, mektûbu verdi. Mektûb arabî olduğu için, Herakl bir tercümân istedi.

(Sahîh-i Buhârî)de şöyle bildirilmekdedir: O sırada Ebû Süfyân bir gurub Kureyşî ile birlikde Kudüsde idi. Herakl onları yanına çağırıp, sizden hanginiz bu mektûbu gönderen kimseye dahâ yakındır, diye sordu. Ebû Süfyân ben hepsinden dahâ yakınım, dedi. Herakl onun yanına yaklaşmasını ve diğerlerinin geride durmasını istedi. Herakl tercümâna bular mektûbu gönderen zâta yakın olduklarını söylüyorlar. Eğer yalan söyleylerse, yalanlarını açıklarsın diye tenbîh etti. Ebû Süfyân, eğer tekzîb etme korkusu olmasaydı yalan söyleyebilirdim, demişdir. Herakl, Ebû Süfyâna şöyle sordu: Bu mektûbu bana gönderen zâtın nesibi nasıldır? Ebû Süfyân: Nesibi çok şereflidir. Herakl: Kavminizden ondan başka birisi Peygamber olduğunu söyledi mi? Ebû Süfyân: Hâyır söyleyen olmadı. Herakl: Onun atalarından hiç hükümdâr var mı? Ebû Süfyân: Hâyır yok. Herakl: Ona tâbi' olanlar halkın eşrâfi mı, yoksa fakîr ve za'îfler mi? Ebû Süfyân: Za'îf ve fakîrlar. Herakl: Gün geçdikçe Ona uyanlar artıyor mu, azalıyor mu? Ebû Süfyân: Artıyor. Herakl: Onun dîninden dönen oldu mu? Ebû Süfyân: Hâyır olmadı. Herakl: O Peygamber olduğunu bildirmeden önce hiç yalan söyledi mi? Ebû Süfyân: Hâyır hiç yalan söylemedi. Herakl: Hiç özrû, kabâhati var mıdır? Ebû Süfyân: Hâyır yokdur. Ama şu anda Ondan uzağız, hâlinde haberimiz yok, dedi.

Sonra Ebû Süfyân söyle demişdir. Herakl bana öyle peş-peşe sorular soruyordu ki, bu söylediğimden fazla bir şey söyleyemiyordum. Sonra aralarındaki konuşma söyle devâm etti. Herakl: Onunla hiç savaş yapdınız mı? Ebû Süfyân: Evet yaptık. Herakl: Bu savaşlar nasıl oldu? Ebû Süfyân: Ba'zen O gâlib geldi, ba'zen de biz gâlib geldik. Herakl: O size neyi emr ediyor? Ebû Süfyân: Allah birdir, Ona ibâdet ediniz. Ona ortak koşmayınız, diyor. Nemâz kılmayı, sadaka vermeği, nâmûslu olmayı ve akrabâyı ziyâret etmeyi emr ediyor, dedi.

Bu konuşmalardan sonra Herakl tercümânı aracılığı ile dedi ki, Onun nesibini sordum, şerîf dedi. Peygamberler böyle olur. Aralarında hiç böyle bir da'vâda bulunan var mı

diye sordum. Olmadığını söyledi. Eğer Ondan önce birisi böyle bir da'vâda bulunmuş olsaydı onu ta'kîb ediyor olurdu. Atalarından hiç melik olmadığını söyledi. Şâyet olsaydı o sebebe bu da'vâda bulunuyor olurdu. Hiç yalan söylemediğini de bildirdi. Anladım ki halkın arasında doğruluğu ile tanınan kimse, Allah adına hiç yalan söyler mi! Ona za'îf kimselerin tâbi' olduğunu söyledi. Peygamberlere dâimâ kavmin za'îf kimseleri tâbi' olurlar. Ona tâbi' olanlar günden güne artıyor dedi. Âdet-i ilâhî böyledir. Din temâm oluncaya kadar günden güne çoğalmak ehl-i hakkın alâmetidir. Kimse nin o dinden dönmediğini söyledi. Bu hâl safâ-yı kalbe ve yakîn nûruna alâmetdir. Dedi ki, özrü yok, suç işlemez, Allahü teâlânın bir olduğuna îmân etmeği emr eder. Şirkden sakındırır. Nemâz kılmayı, sadaka vermeği, nâmûslu olmayı ve akrabâyı ziyâret etmeyi emr ediyor, dedi. Bütün Peygamberler böyle emr etmişlerdir. Herakl bunları söylediğinden sonra, Ebû Süfyâna; eğer söylediklerin doğru ise, benim şu ânda üzerinde bulduğum topraklar yakın zemânda o zâtın eline geçecekdir. Ben böyle bir Peygamberin gönderileceğini kesin olarak biliyordum. Fekat sizden, arablardan olacağını hiç zan etmedim. Eğer Ona kavuşmamın nasîb olacağını bilsem, Ona kavuşmayı, ganîmet sayardım. Onun ayaklarının tozunu gözlerime sürme yapardım, dedi. Sonra Resûllahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Dihye-i Kelbî “radîyallahü anh” ile gönderdiği mektûbun açılmasını emr etti. Mektûbu açıp okudular. Herakl yazılıları dinleyip anlayınca, düşündüğü ve söyledişi gibi çıktı. Ebû Süfyân söyle demişdir: Mektûb okununca konuşmalar çoğaldı. Biz Heraklin huzûrundan dışarı çıktıktı. Ben yanındaki arkadaşımıza Muhammedin işi yükseldi, temâm oldu. Çünkü, Benî Asfar meliki Onun korkusundan titredi, dedim. İyice anladım ki, Onun işi tam kemâle erecektir. Bu yakîn benim kalbimde gün geçdikçe artdı ve sonunda Allahü teâlâ beni İslâm nûruyla nûrlandırdı. Müslüman olmakla şeref lendim.

- Herakl bir gün Beyt-ül mukaddesde korku ile uykusun-

dan uyanmış, kederli ve mahzûn bir hâlde oturuyordu. Patrikler, ey Melik, niçin üzgün ve sıkıntılısınız, dediler. Herakl, rü'yâmda sünnetli kimselerin topraklarına girdiklerini gördüm, dedi. Bir rivâyete göre de, Herakl, ilm-i nûcûmu iyi bildiğinden dedi ki, sünnetli kimseler benim memleketime girerler. Patrikler Herakle, biz yehûdîlerden başka sünnetli bir tâife bilmeyiz. Onların hepsi sana itâ'at ederler. Onların hepsini öldür. Böylece korkudan emîn olursun, dediler. Onlar bu endîşede iken, Heraklin Basra vâlisinden bir adam geldi. Yanında da arablardan bir kişi vardı. Heraklin huzûruna gelen elçi, yanındaki kimseyi göstererek, bu kişi arabalar arasında bir kimse çıktığini, Peygamber olduğunu söylediğini ve pekçok kimsenin Ona tâbi' olduğunu söylüyor. Birçok kimsenin de Ona muhâlefet ettiğini, aralarında savaşlar yapıldığını bildiriyor, dedi. Herakl bunları haber veren kimseyi içerisinde bir yere alıp, sünnetli midir, bâkmalarını emr etti. Sünnetli olduğunu gördüler. Sonra ona arabaların hâlleri soruldu. Hepsinin sünnetli olduğunu söyledi. Herakl vallahi benim rü'yâmda zuhûr edeceğini gördüğüm tâife bunlardır, dedi. Yehûdî kavmi değildir, dedi. Bundan sonra Herakl rûm diyârında bulunan ve ilm-i nûcûmda mâhir olan bir arkadaşına mektûb yazıp, ahkâm-ı nûcûmdan sordu. Kendisi de Humus tarafına gitdi. Bir müddet sonra arkadaşının cevâbi olan mektûbu getirdiler. Şöyleden yazmışdı: Bundan sonra arablardan bir Peygamberin hâkimiyeti meydâna çıkacaktır.

● Herakl Humusdaki arkadaşından, arablardan bir Peygamberin çıkacağını ve hâkimiyet saglayacağını bildiren bir mektûb alınca, Rûm diyârının bütün ileri gelenlerini büyük bir ibâdethânelerinde topladı. Hepsini gelip içeri girince, kapıları kilitledi. Sonra onlara, ey rûmun ileri gelenleri, doğruluk, iyilik ve selâmet istiyor musunuz. Devletimizin ve saltanatımızın devâmını arzû ediyor musunuz, diye sordu. Ey Melik! Niçin istemeyelim, elbette isteriz, dediler. Bunun üzerine Herakl şöyledi. Gelin arabalar arasından çıkan Peygambere tâbi' olalım ve Onun emrlerine uyalım! Rûmla-

rın ileri gelenleri, Heraklin bu sözlerini duydukları ânda, vahşî merkebler gibi ürkdüller! Kapılardan tarafa koşuşarak, çıkış gitmek istediler. Bakdilar ki, kapilar kilitlenmiş. Kızgın ve üzgün bir hâlde dikilip kaldılar. Herakl bunların hâlini görünce, geri çağrırdı. Bu sözleri söylemekden maksadım sizleri denemekdi. Dîninize ne derece bağlı olduğunuzu anlamakdı, dedi. Hepsi sevinip, teşekkür ederek secdeye kapanıdalar.

Bir rivâyetde Ebû Süfyân ile Herakl arasında şöyle bir konuþma geçdiği bildirilmekdedir. Ebû Süfyân Herakle, ey Melik! Eğer müsâade edersen, bizim aramızdan çıkış peygamber olan o kimsenin kendi sözlerinden birini söyleyeyim. Böylece Onun yalani ortaya çoxsun, dedi. Herakl söyle bakanım nedir, dedi. Ebû Süfyân; O kimse ben bir gece içinde Beyt-ül Mukaddese gitdim ve sabâh olmadan Mekkeye geri döndüm, diyor, dedi. Ebû Süfyân söyle de anlatır: Ben bu sözleri söylediğim sırada Beyt-ül Mukaddesin patriği de yanımızda idi. O patrik bunları duyunca dedi ki: Ben o geceyi hatırlıyorum. O gece alâmetler gördüm. Bunları melike bildirmiştim. Her gece âdetim üzere Beyt-ül Mukaddesin bütün kapılarını kapatır, sonra yatardım. O gece çok uğraþdım hâlde, bir kapıyı kapatamadım. Beyt-ül Mukaddesde bulunanlar toplanıp o kapıyı kapatmak için çok uğraþdilar. Fekat onlar da kapatamadılar. Sabâhleyin o kapının yanında bir hayvanın bağlanmış olduğuna dair işaretler ve izler gördüm.

● Herakl, kavminin îmân etmemesi sebebiyle üzülüyordu. Kendisine elçi olarak gelen Dihye-i Kelbîye “râdiyallahü anh”, vallahi biliyorum ki, bahsettiðiniz zât Peygamberdir. Eğer rûmların beni öldürceklerinden korkmasaydım, elbette Onun dînîne girer, emllerine itâ’at ederdim. Bunu kendim için dünyâda ve âhirette se’âdet vesîlesi bilirdim! Fekat sen falan üsküfe git, o rûm diyârında benden dahâ i’tibârlıdır. O ilâhî kitâbların hükümlerini benden dahâ iyi bilir. Bakalim ne diyecek, dedi. Dihye-i Kelbî “râdiyallahü anh” söyle anlatmışdır: Heraklin söylediði üsküfün yanına gitdim. Durumu

ona anlatdım. Vallahi bahsetdiğin zât Peygamberdir. Biz Onun vasflarını kitâblarda gördük, dedi. Sonra evine girip üzerindeki siyâh elbiseyi çıkarıp, beyâz bir elbise giyerek dışarı çıktı. Eline asâ aldı ve rûm halkın arasına gitti. Halk kilisede toplanmıştı. Onlara, ey rûm halkı! Bana gerçekten Peygamber olan Ahmedden bir elçi geldi. Beni Allahü teâlâ-yâ kulluk yapmaya da'vet ediyor. Ben de diyorum ki: Gökleri ve yeri yaratan yüce Allahdan başka ilâh yokdur. Bana elçisi gelen zât da Allahın Resûlüdür. Rûm halkı bu sözleri işitince, üsküfün üzerine hâmûm etdiler. Şehîd edinceye kadar dövdüler. Dihye-i Kelbî “radîyallâhü anh” tekrâr Heraklin yanına gidip, bu hâdiseyi anlatdı. Herakl, ben sana bu halk beni öldürürler, onların kastından emîn değilim, demedim mi. O öldürdükleri üsküfe halk benden dahâ çok i'tibâr eder ve emrlerine uyarlardı. Durumu gördün, ona ne yapdılardı, dedi.

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Şüca’ bin Vehebi “radîyallâhü anh” Melik Hâris bin Ebî Şemr Gassâniye elçi olarak gönderdi. O melik Şâmda Gavta denilen yerde idi. Şüca’ bin Veheb önce melikin vezîri ile görüdü. Vezîr ondan Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” ba’zı hâllerini sordu ve îmân etdi. Söylediğin şeyleri aynen Îsâ aleyhisselâm da bildirdi. O Peygamberin geleceğini haber vererek müjdeledi, dedi. Vezîr, Şüca’ bin Vehebe “radîyallâhü anh” hürmet ve ikrâmda bulundu. Sonra onun elçi olarak geldiğini melik Hârise bildirdi. Hâris bin Ebî Şemr başına bir tâc giyip huzûruna çağırıldı. Şüca’ bin Veheb Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” İslâma da'vet mektûbunu verdi. Hâris bin Ebî Şemr mektûbu okuduktan sonra yere atdı. Mülkümü elimden alabilirmiş. Hemen atları nallayıp hâzırlayın. Yemende bile olsa Onun üzerine bir ordu göndereyim, dedi. Bunun üzerine müslimân olan Vezîr, Şüca’ bin Vehebe “radîyallâhü anh” dedi ki: Bu olanları gidip, Resûlullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” anlat. Müslimân olduğumu söyle ve selâmımı ilet. Sonra onu uğurladı. Gelip durumu Resûlullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” haber verdi. Resûlullah o helâk olur,

buyurdu. O sene Hâris öldü ve memleketi başkasının eline geçti.

● Ferve bin Amr el-Huddâmî, Ummânda Kayserin nâibi [vâlîsi] idi. Muhammed aleyhisselâmın peygamberliğini işittince îmân etti. Müslimân olduğunu bildirmek için Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir mektûb yazdı ve hediyeler gönderdi. Mektûbunda: (Muhammed aleyhisselâma arz ederim ki, ben müslimân oldum. Înaniyorum ki sen Îsâ aleyhisselâmın geleceğini müjdelediği Peygamberin. Vesselâmü aleyküm.) diye yazdı. Onun müslimân olduğunu Kayser haber alınca, vâlilik vazîfesinden atıldı ve habs etdirdi. Ferve, Kaysere şöyle dedi: Vallahi ben Muhammedin “aleyhisselâm” dîninden aslâ donecek değilim. Sen de biliyorsun ki, o Allahü teâlânın Resûlüdür. O Îsâ aleyhisselâmın geleceğini müjdelediği Peygamberdir. Senin Ona îmân etmemen dünyâya çok düşkün olduğundandır. Kayser İncîl hakkı için doğru söylüyorsun, dedi. Ferve bin Amr İslâmdan dönmedi ve habsde vefât etti.

● Hâtîb bin Ebî Beltea “radîyallahü anh” elçi olarak Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mektûbunu İskenderiyye meliki Mukavkasa götürdü. Melik onu iyi karşılayıp, ikrâmda bulundu. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mektûbuna cevâb olarak şöyle yazdı. Ben biliyorum ki gönderilmek bir Peygamber kaldi. O Hâtem-ül enbiyâdır. Fekat zan ediyorum ki, o Peygamber Şâmdan çıkacakdır, dedi. Mektûbla berâber iki câriye vererek, elçiyi geri gönderdi. O câriyelerden biri hazret-i Mâriye idi. İbrâhîmin “radîyallahü anh” annesidir. Mukavkas bir de beyâz katır hediyye etti. Bu katır Düldül adıyla meşhûrdur. Ayrıca başka hediyyeler de gönderdi. Elçi Hâtîb bin Ebî Belteaya senin sıfatlarını söylediğin Peygamber, Îsâ aleyhisselâmın geleceğini haber vererek müjdelediği Peygamberin sıfatlarıdır, dedi. Hâtîb bin Ebî Beltea dönüp, Mukavkasın söylediğlerini Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” anlatdı. Resûlullah, o habîs mülkünü kıskandı. Fekat mülkü ona kalmayacak, buyurdu. Mukavkas, hazret-i Ömerin halîfeliği sırasında Misrda öldü.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, Selît bin Amr ibni Âs ile Yemâmede bulunan, Hevze bin Alî el-Hanefîye islâma da’vet mektûbu gönderdi. Hevze bin Alî şöyle cevâb yazdı: Ben kavmimin şâiri ve hatîbiyim. Arablar benden çekinirler. Senin halkı da’vet etdiğin şey gâyet güzeldir. Fekat bana bir iş, bir yerin idâresini verirsen, sana tâbi’ olurum! Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Eğer benden yere düşmüş olan bir hurmayı dahî istese vermem, buyurdu. Hevze bin Alînin elinde olan mülkü de elinden gitdi. Mekke feth e-dildiği zemân, Cebrâîl aleyhisselâm Hevzenin ölüm haberini getirdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bundan sonra Yemâmede bir yalancı çıkacak. Benim vefâtımдан sonra onu öldürürler, buyurdu. Buyurduğu gibi oldu. [Müseyleme-tül kezzâb, Yemâmede peygamber olduğunu iddia etti. Ebû Bekr-i Sîddîkin hilâfetinin ikinci senesinde Hâlid bin Velîdin askeri ile Yemâmede büyük muhârebe yaptı. Vahsi “radiyallahü anh”, Müseyleme-tül kezzâbı öldürdü.]

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Abdüllah bin Huzâfeyi, Kisrâya elçi olarak gönderdi. Kisrâya bir islâma da’vet mektûbu yazdı. Kisrâ o se’âdetli mektûbu, yırtıp parça parça etti. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bunu haber alınca, Allahü teâlâ da onun mülkünü parça parça etsin, buyurdu. Kısa zemân sonra Kisrâyi oğlu Şîreviyye öldürdü.

● Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mektûbundan Kisrâyi bir heybet kapladı. Mektûbu götüren Abdüllah bin Huzâfe “radiyallahü anh” yanından çıkışınca, Kisrâ adamlarını çağırıp, bundan sonra benim yanına arablardan hiç kimseyin girmesine izn vermemeyiniz, diye tenbîh etti. Sonra husûsî odasına çekildi. Oraya hiç kimse giremezdi. Bir de bakdı ki odasında bir arab duruyor! Elinde bir sopa tutuyordu. Ey Kisrâ! Allahü teâlâ halkı hak dîne da’vet eden bir Peygamber gönderdi, îmân et, dedi. Kisrâ hele bu gün git de sonra, dedi. Kisrâ hemen adamlarını çağırıp, bir takım behânelerle kimini asıldı, kiminin ayağını kesdirdi. Ben size sıkı sıkı tenbîh etdiğim hâlde, niçin benim odama bir arabin girmesine izn verdiniz, dedi. Adamları yemîn

ederek biz kapıyı kilitledik ve içeriyeaslâ kimseyi salmadık dediler. Sonra o şahs bir def'a dahâ Kisrânın karşısına çıktı. Yaklaşıp, elindeki sopa ile Kisrânın başına bir def'a vurdu. Ey Kisrâ, bu sopa başında parçalanmadan çabuk îmân et, dedi. Îmân etmedi ve üçüncü def'a karşısına çıkınca sopa başında parçalandı. O gece Kisrâ oğlu Şîreviyye tarafından öldürdü.

● Kisrâ, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” da’vet mektûbunu yırtıldıdan sonra, Yemendeki nâibi [vâlîsi] Bâzana bir mektûb yazıp, o tarafda bir şahsın peygamberlik da’vâsında bulduğunu haber aldı. Derhâl iki âlim gönderip, onun hâlini araştırırlar. Mümkinse yakalatdırıp bâna ulaşdır diye emr verdi. Bâzan iki kişi gönderdi. Medîne’ye varıp, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna çıktılar. Melik Kisrâ, Bâzana mektûb yazmış, seni huzûruna çağrıyor, dediler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” tebessüm etdi ve oturun, dedi. İkisi de diz çöküp oturdular. Resûlullah onları müslimân olmağa da’vet etti. O iki kişi, yâ Muhammed, melik Kisrânın emrine uy. Eğer kendi isteğinle gidersen, Bâzan senin için melike bir mektûb yazar da, sana fâideli olur. Eğer gitmezsen Kisrânın nasıl bir kimse olduğunu biliyorsun. Seni ve kavmini helâk ve mülkünü harâb eder, dediler. O iki kişi her ne kadar bunları söylelerse de, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna bulunmanın heybetinden vücûdlarını bir titreme almıştı. Dışarı çıkışınca birbirlerine, eğer huzûrunda bizi biraz dahâ alikoysayıdı, az kaldı helâk olacaktık, dediler. Sonra o iki kişi Bâzanın mektûbuna cevâb istediler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” onlara bugün gidin, yârin gelin, dedi. Ertesi gün huzûruna geldiler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” onlara şöyle dedi. Gidin sâhibinize söyleyin. Rabbim bana bildirdi ki, sizin melikiniz Kisrâyı dün gece oğlu öldürdü! Eğer, Bâzan îmân edip, İslâmî kabûl ederse, hâlen elinde bulunan mülkü yine ona bırakayım. Yakında benim dînim her tarafda duyulur ve yayılır. Müslümanlar Kisrânın memleketine hâkim olurlar! Resûlullahın bu sözle-

rini Bâzana iletdiler. Bâzan eğer sözü doğru çıkarsa muhakkak o Allahın resûlüdür. Hiç bir melik Ona îmân etmeden, ben îmân ederim, dedi. O sırada bir elçi gelip, Kisrânın öldürüldüğünü söyledi. Bâzan bütün âilesini ve akrabâsını ve kavminden îmân edecekleri toplayıp, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna geldiler ve huzûrunda îmân etmekle şeref lendiler ve islâm ni'metine kavuşdular.

● Hicretin yedinci senesinde, Hayber gazâsı yapıldı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bayrağı önce Emîr-ül mü'minîn hazret-i Ömere “radîyallahü anh” verdi. Bayrağı çekip islâm ordusuyla kal'aya hücum etti. Çok savaşdilar. Fekat kal'ayı düşüremeyip, geri döndüler. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek başı ağriyordu. Dışarı çıkmadı. Fekat harb ediniz buyurdu. Emîr-ül mü'minîn hazret-i Ebû Bekr “radîyallah anh” bayrağı alıp, savaşa gitdi. Çok şiddetli savaştıkları hâlde, kal'a yine feth edilemedi. Geri döndüler. Hazret-i Ömer “radîyallahü anh” bir def'a dahâ bayrağı alıp gitdi. Çok savaşdilar, fekat kal'a feth edilemedi. Geri döndüler. Resûlullahha “sallallahü aleyhi ve sellem” bu haber ulaşınca, “Yârın bayrağı öyle birisine vereceğim ki, onu Allahü teâlâ ve Resûlü seviyor. O da Allahü teâlâyı ve Resûlünü seviyor. Kal'ayı feth etmeyeince dönmez”, buyurdu. Bunu nakl eden râvi şöyle demişdir: Emîr-ül mü'minîn hazret-i Alî “radîyallahü anh” o gün orada yokdu. Gözü ağriyordu. Hazret-i Ebû Bekr, hazret-i Ömer ve Eshâb-ı kirâmdan diğerleri, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” işaret buyurduğu kişi kimdir, diye merâk ediyorlar ve bekliyorlardı. Sa'd “radîyallahü anh” o kişi ben olayım diye ümmîd ederek, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” gözü önünde diz üstü çökdüm ve geri kalkdım, demişdir. Hazret-i Ömer de “radîyallahü anh” o gün Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” “Allahü teâlâ ve Resûlü onu sever. O da Allahü teâlâyı ve Resûlünü sever, kal'ayı feth etmeden geri dönmez” buyurduğunu işitinceye kadar, emîr olmayı hiç istemezdim, buyurmuşdurdur. Sonra Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hazret-i Alî-

nin “radyallahü anh” huzûruna getirilmesini emr buyurdu. Getirdiklerinde mubârek ağzının suyundan hazret-i Alînîn gözüne sürdü. Gözü derhâl iyileşdi. Ondan sonra, ömründe hiç göz ağrısı çekmedi. Bundan sonra Resûlullah “sallalâhü aleyhi ve sellem” bayrağı hazret-i Alîye verdi. Zırhını ona giydirdi ve Zülfikâri eline verdi. Allahım bunu soğukdan ve sıcakdan koru, diye düâ etdi. Hazret-i Alî “radyallahü anh”: (Bu düâdan sonra bana soğuk ve sıcak te’sîr etmedi) demişdir. Yazın yünlü kaftân giyerdi, hiç râhatsız olmazdı. Kışın da bir gömlek giyer,aslâ üzümmezdi. Hazret-i Alî “radyallahü anh ve kerremallahü vecheh” sur’atle Hayber kal’asına doğru harekete geçip, hâmûm etti. Dahâ askerin bir kısmı kal’aya ulaşmadan kal’â feth edildi. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” kölesi Ebû Râfi’ “radyallahü anh” söyle anlatmışdır: Hazret-i Alî “radyallahü anh” kal’aya hâmûm edince, bir yehûdî kılıç vurarak kalkanını elinden düşürdü. Bunun üzerine hazret-i Alî “radyallahü anh” hemen kal’anın demir kapısını koparıp, kendine kalkan yaptı. Kal’â feth olununcaya kadar kapıyı elinde tuttu. Kal’â düşüncé de kapıyı sırtına koyarak köprü gibi tuttu. Eshâb-ı kirâm o kapı üzerinden kal’aya girdiler. Sonra kapıyı bırakıldı. Ebû Râfi’ sonra söyle demişdir. Yedi kişi o kapıyı bir tarafdan bir tarafa çeviremedik. Hazret-i Alî “radyallahü anh”, Hayber kal’asının kapısını cismânî kuvvetle değil, rûhânî bir kuvvetle kaldırdım, buyurmuşdur.

● Hayber gazâsında, yehûdî kadınlarından biri, Peygamber efendimize “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” ve Eshâb-ı kirâma yidirmek için, bir koyun keserek kebâb yaptı. Koyunun etine zehr katdı. Bilhâssa kol ve but kışmlarına dahâ çok zehr katdı. Çünkü, Peygamber efendimizin etin bu kışmlarını sevdigiini biliyordu. Et ikrâm edilince, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek ağzına bir lokma alır almaz but dile gelip, yâ Resûlallah, bana zehr katdilar diye, seslendi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek ağızlarına alıp çiğnediği lokmayı çıkarıp atdı. Eshâb-ı kirâmdan Beşir

bin Berâ “radîyallâhü anh” o etden bir parça yımışdı. O zehrilenerek şehîd oldu.

● Hayber gazâsında bir kal'a kuşatılmıştı. O sırada siyâh tenli bir çoban, Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” huzûruna geldi. Yanında bir koyun sürüsü vardı. Yâ Resûlallah “sallallâhü aleyhi ve sellem”! Bana İslâmı anlat diyerek, îmân edip müslimân olacağını bildirdi. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” ona İslâmîyeti anlatdı. Çoban; yâ Resûlallah! Ben bu koyunların sâhiblerinin ücretli çobaniyim. Koyunlar bana emânetdir. Bunları ne yapayım dedi. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” koyunların yüzlerine vur, onlar sâhiblerine gider, buyurdu. Çoban bir avuç çakıl alıp koyunların yüzlerine doğru atdı. Haydi sâhiblerinize gidiniz. Artık ben size çoban olmam, dedi. Koyunlar bir yere toplandılar. Sonra sanki onları birisi sürüp götürmüştür gibi, kendi başlarına kal'aya gitdiler. O çoban müslimân olduktan sonra, o kal'anın fethi için o kadar savaşdı ki sonunda şehîd oldu. Eshâb-ı kirâm onun cenâzesini bir yünlü dokumaya sardılar. Sonra getirip Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” arkasında bir yere koydular. Resûlullah ondan tarafa dönerek iltifât etti. Sonra da mubârek yüzünü geri çevirdi. Yâ Resûlallah! Mubârek yüzünüzü niçin geri çevirdiniz diye sordular. Şu ânda onun yanında hûrîlerden iki hâtun vardır buyurdu.

● Esmâ binti Umeys şöyle anlatmışdır: Hayber gazâsı sırasında Hayberde idim. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” mubârek başını hazret-i Alînâ “radîyallâhü anh” dizi-ne koymuşdu ve vahy nâzil oldu. O sırada güneş ufukda idi. Hazret-i Alî “radîyallâhü anh” ikindi nemâzını kilmamıştı. Vahy temâm olunca güneş batdı. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” Yâ Rabbî! Eğer Alî “radîyallâhü anh” Senin ve Resûlünün tarafında ise güneş geri döndür, diye düâ etti. Esmâ binti Umeys der ki, gördüm ki güneş batmış olduğu hâlde geri çıktı ve yeryüzünü aydınlatdı. Tahavî bu hadîf sahîhdır ve râvileri sikadır (î'timâd edilir) demişdir. Ahmed bin Sâlihin ehl-i ilm bu hadîf-i şerîfi muhâfaza etmelidir. Çünkü,

Peygamberlik alâmetlerindendir dediğini bildirmiştir.

● Hicretin yedinci senesinde Mahlem bin Cesâme, Âmir Eşçaîyi îmân etdikden sonra öldürdü. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Mahlem bin Cesâmeyi itâb ederek, müslimân bir kimseyi niçin öldürdü, dedi. Mahlem bin Cesâme; yâ Resûlallah! Ölümden korkduğu için kelime-i şehâdeti söyledi, dedi. Resûlullah: Sen onun kalbini yardım mı ki, onun kalbinden ne geçmişdir bilesin. Dil kalbin tercümânidir, buyurdu ve Ona beddûâ etdi. Bir hafta sonra Mahlem bin Cesâme vefât etdi. Defn etdiler. Yer cesedini kabûl etmeyip, dışarı attı. Beş def'a defn etdiler, yer kabûl etmedi. Sonunda tenhâ bir yere bırakıldılar. Bu durum Resûlullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” haber verilince: Yer ondan da-hâ beterlerini kabûl eder. Bu hâl size Kelime-i şehâdetin şerfini bildirmek için vukû' buldu, buyurdu.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hutbe okurken, mescidde bulunan hurma ağacından bir direğe dayanırdı. [Bu direğin adı Hannâne idi.] Hicretin sekizinci, bir rivâyetde de yedinci senesinde, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” için bir minber yapdılar. Cum'a günü o minibere çikarak hutbe okudu. O sırada dahâ önce dayanarak hutbe okuduğu hurma direğinin gibi inledi. Eshâb-ı kirâm “rîd-vânullahı aleyhim ecma'în” bu sesi işittiler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bu hurma direğine, üzerine dayanarak hutbe okumadığım için inliyor buyurdu. Sonra minibeden inip, mubârek eliyle o hurma direğini sıvâzlâdi, inleme-si kesildi. Tekrîr minibere çıktı. Mescidin önceki hâli değişdirildiği sırada o hurma direğini Übeyy bin Ka'b evine götürdü. Onun evinde kurdlar iyip, dökülünceye kadar durdu.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hicretin sekizinci senesinde, üç bin kişilik bir orduyu Şâmin bir beldesi olan Mûteye gazaya gönderdi. Zeyd bin Hâriseyi “radiyalla-hü teâlâ anh” emîr ta'yîn etti. Buyurdu ki, eğer Zeyd şehîd olursa, Ca'fer bin Ebî Tâlib “radiyallahü teâlâ anh” emîr olsun. Eğer Ca'fer şehîd olursa, Abdüllah bin Revâha “radi-

yallahü anh” emîr olsun. Eğer Abdüllah da şehîd olursa, müslimânlar kendi aralarında kimi seçerlerse, o emîr olsun. İslâm ordusu Mûtede kâfirler ile savaşa başladığı sırada, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Medînede minbere çıktı ve bayrağı Zeyd aldı, şehîd oldu. Ondan sonra bayrağı Ca’fer aldı, şehîd oldu. Bayrağı Abdüllah aldı, o da şehîd oldu. Ondan sonra bayrağı Hâlid bin Velîd aldı. Onun elinde fetih oldu, buyurdu. Hâlid bin Velîd için, “Allahım. O Senin kılıclarından bir kılıcidir, Sen ona yardım eyle!” diye düâ etti. O günden sonra Hâlid bin Velîde “radîyallahü anh”, Seyfullah denildi. Ya'lâ bin Münebbih “radîyallahü anh”, Mûte harbinden haber vermek üzere, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna geldi. Resûlullah ona sen mi anlatırsın, ben mi anlatayım, buyurdu. Yâ Resûlallah! Siz anlatınız, dedi. Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Mûte gazâsında meydâna gelen hâdiseleri bir bir anlatdı. Ya'lâ bin Münebbih, seni âlemlere Peygamber olarak gönderen Allahü teâlâ hakkı için, aynen anlatığınız gibi oldu, dedi. Sonra Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: “Allahü teâlâ yeryüzünü benim için aradan kaldırı, arb meydânını gördüm.”

● Benî Bekr kabilesi, Kureyşilerden yardım alarak, Huzââ kabilesi üzerine gece baskını yaptılar. Huzââ kabilesinin çوغunu öldürdüler. Huzââ kabilesi Hudeybiyede Resûlullah ile dahâ önce anlaşma yaparak emânına girmiŞdi. Baskının yapıldığı sabâh, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hazret-i Âiše-i Sîddîkaya “radîyallahü anhâ”, Huzâada bir hâdice oldu, buyurdu. Hazret-i Âiše, Kureyş kılıc altında öldürül-müsdür, niçin ahdlerini bozdular, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, Onlar ahdlerini Allahü teâlânın dilemesiy-le bozdular, buyurdu. Hazret-i Âiše; bu iş müslimânlar için hayrlı midir diye sordu. Hayrlı olacak buyurdu. (Bu sebeble Kureyş üzerine gidilip, Mekke fethedildi.)

● Hicretin sekizinci senesinde Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Mekkeyi fethe çıkacakdı. Yâ Rabbî! Biz Mekkeye ulaşıcaya kadar Kureyi gâfil eyle, diye düâ etti.

Muhâcirînin büyüklerinden ve Bedr ehlinden olan Hâtîb bin Ebî Beltea “radiyallahü anh” âilesinin Mekkede olması ve Kureyşlilerin onları gözetmelerini sağlamak maksadıyla, Kureyşilere Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” falan gün sizin üzerinize, Mekkeye hareket edecek diye bir mektûb yazdı. Mektûbu Ebû Lehebin azâdî câriyesi Sâriye ile gizlice gönderdi. Cebrâîl aleyhisselâm bu durumu Resûlullah-ha “sallallahü aleyhi ve sellem” haber verdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hazret-i Alîyi, hazret-i Zübeyri, hazret-i Mikdâdi, hazret-i Ammâri, hazret-i Talhayı ve hazret-i Ebâ Mersedi “radiyallahü teâlâ anhüm ecma’în” gönderdi. Hâh bağçesine kadar gidiniz. Orada bir za’îf kadın vardır. O kadında bir mektûb var. O mektûbu Hâtîb Mekke-lilere gönderdi. O mektûbu alıp getirin. O kadını da saliverin. Eğer direnirse ve mektûbu vermezse, boynunu vurun, buyurdu. Gidip kadının peşinden yetişdiler. Hazret-i Alî “radiyallahü anh” kılıçını çekince, kadın mektûbu saçlarının arasından çıkarıp verdi. Mektûbu Resûlullahha “sallallahü aleyhi ve sellem” getirdiler. Resûlullah, Hâtîb bin Ebî Belte-ayı huzûruna çağırıldı. Niçin böyle yapdin, diye sordu. Yâ Re-sûlallah! Sana îmân etdiğim günden beri, küfre dönmedim. Nasîhatını dinlediğimden beri hiç ihânetde bulunmadım. Fe-kat, âilem Kureyşlilerin arasındadır. İstedim ki Kureyşliler âilemi gözetsinler. Yoksa kesin biliyorum ki, benim mektû-bumdan onlara fâ’ide gelmez, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” onu tasdîk etti. O sırada meâl-i şerîfi, **(Ey îmân edenler! Düşmânlarımı ve düşmânlarınızı dost edin-meyin. Siz onlara sevgi gösteriyorsunuz. Hâlbuki onlar Kur’ândan size geleni inkâr etdiler. Rabbiniz olan Allaha inandığınızdan dolayı, Peygamberi ve sizi yurdunuzdan [Mekkeden] çıkarıyorlardı. Eğer sizler benim yolumda ve ri-zâmi kazanmak için cihâda çıkmışsanız, onlara nasıl sevgi gösterirsiniz. Oysa ben sizin gizlediğinizi de açığa vurdugu-nuzu da bilirim. Sizden kim bunu yaparsa artık doğru yoldan sapmış olur)** olan, Mümtehîne sûresi 1.ci âyet-i kerîmesi nâ-zil oldu.

● Mekke feth edilince, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Kâ’beyi tavâf etti. Kâ’benin çevresinde üçyüzaltmış put vardı. Putlar ayaklarından bakır ve kurşunla yere perçinlenmişdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek elindeki bir çubuk ile bir puta işaret ederek, meâl-i şerîfi, (**De ki, Hak geldi, bâtil yıkılıp gitdi. Zâten bâtil dâimâ yıkılmaya mahkûmdur**) olan Îsrâ sûresinin 81.ci âyeti kerîmesini okudu. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” elindeki çubuk puta henüz dokunmadan, putlar yüzüstü devrildiler. Mekkede evlerde bulunan putlar da o ânda yüzüstü devrildiler.

● Mekke feth edilince, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hazret-i Alî “radîyallahü anh” ile Kâ’benin içine girdiler. Ba’zı putlar yüksek yerlere konmuşdu. Onları devirmek için el ulaşmıyordu. Hazret-i Alî “radîyallahü anh” yâ Resûlallah! Ayağınızı benim sırtıma basarak bu putları indiriniz, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, yâ Alî! Sen peygamberlik sıkletini çekemezsin. Sen benim sırtıma bas da o putları indir, buyurdu. Hazret-i Alî emre uyarak, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek sırtına basıp, putlara uzanarak, onları birer birer aşağıya indirdi. O hâlde iken Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: Yâ Alî! Kendini nasıl buluyorsun. Alî “radîyallahü anh”, yâ Resûlallah! Bütün perdeler kalkdı. Başım Arşın tavanâsına yaklaştı. Elimi uzatsam Arşın tavanâna degeceğim, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”: Senin hâlin Allahü teâlânın işini yapdiğin için iyidir. Benim hâlim de, Allahü teâlânın sevdiği birini taşıdığını için iyidir, buyurdu.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Mekkenin feth edildiği gün öğle nemâzi vaktinde, Bilâl-i Habeşîye “radîyallahü anh” yüksek bir yere çıkıp, öğle ezânını okumasını emr buyurdu. Kureylsiler dağlara kaçmışlardı. Ezân oralardan duyuluyordu. “Eshedü enne Muhammeden Resûlullah” dendiğini iştidiklerinde, Ebû Cehlin kızı Cüreyre, İlâhî senin zikrin yücedir. Biz nemâz kılmıyoruz, fekat bizim dostlarımızi katl eden kimseye (Muhammed aleyhisselâma) muhabbet

ederiz. Babam, Muhammede “sallallahü aleyhi ve sellem” geldiği gibi, nübüvvetden geleni kabûl etmedi. Kendi kavmine ve dostlarına muhâlefet etmeyi istemedi, dedi. Hâlid bin Üseyyid de çok şükür ki, babam bu sesi (ezâni) duymadan öldü, dedi. Babası Mekkenin fethinden bir gün önce ölmüşdü. Dağlara kaçmış olan Kureşîler, ezâni işitince, her biri birşey söyledi. Ebû Süfyân ise, ben birşey söylemeyeceğim. Eğer bir şey söylersem, bu taşlar Muhammede haber verirler, dedi. Sonra Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” gelip, yanlarına durdu. Her birinin ismini söyleyerek, ey falan, sen söyle söyledin. Ey falan sen de böyle söyledin, diyerek söylediklerini bildirdi. Ebû Süfyân, Yâ Resûlallah! Ben birşey söylemedim deyince, Resûlullah tebessüm etdi.

● Seybe bin Osmân söyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Mekkenin fethinden sonra, Huneyn gazâsına çıktı. Huneyn Mekke ile Tâif arasında bir vâdîdir. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Huneyn vâdîsinde konakladılar. Benim babam ve amcam Uhud savaşında islâm askerleri tarafından öldürülmüşdü. Kendi kendime dedim ki: Fırsat kollayayıp ve Muhammedden intikâmımı alayım. Sağ tarafından yaklaşmak istedim, o tarafında Abbâs “radîyalla-hü anh” ayakda duruyordu. O bana fırsat vermez, dedim. Sol tarafına dolaşdım. Orada da bir kişi vardı. Sonunda, arkadan yaklaşdım. Hemen sıçrayıp bir kılıç darbesi vurmak istedim. O sırada âniden şimşek gibi bir ateş parladı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile benim aramızda perde oldu. O ateş beni yakacakdı. Korkumdan elimle gözlerimi kapatıp, geriye kaçıdım. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” dönüp bana bakdı. Ey Şeybe! Yanıma yaklaş, buyurdu. Huzûruna yaklaşınca, İlâhî, bundan şeytânı uzaklaşdır, buyurdu. O ânda gözüm Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek yüzüne düştü. Bana cânimdan dahâ sevimli geldi. Sonra, ey Şeybe! Kâfirlerle harb et, buyurdu.

● Enes bin Mâlik “radîyalla-hü anh” söyle anlatmışdır: Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Kâ’beyi tavâf ederken, bir el ve bir alaca kaftân gördük. Ben, yâ Resûlal-

lah, o el ve alaca kaftân ne idi diye sordum. Siz onu gördünüz mü, dedi. Gördük yâ Resûlallah, dedim. O Îsâ bin Meryem idi. Gelip bana selâm verdi, buyurdu.

● Mâlik bin Avf Huneyn gazâsında kâfirlerin ordu kumandânı idi. İslâm ordusuyla savaşmak için yaklaşlığı sırada, islâm ordusunun içine câsûslar göndererek, haber getirmelerini istedî. Câsûsları gidip, perîşan bir hâlde geldiler. Mâlik bin Avf câsûslarına, neden böyle tuhâf bir hâldesiniz diye sordu. Dediler ki, islâm ordusunda gösterişli atlara binmiş, bembeyâz kimseler gördük. Eğer bizimle savaşırlarsa, vallahi biz onların karşısında savaşmaya tâkat getiremeyeiz! Eğer bizi dinlersen, ordunu topla hemen geri dön. Bizi ve kendini helâk olmakdan kurtar!

● Huneyn gazâsında islâm ordusu önce mağlûb olacak gibi bir duruma düştü. Sonra tekrâr toplandılar. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, Yâ Rabbî! Va'd etdiğin yardımî ve zaferi ihsân eyle, diye düâ etdi. Bundan sonra, Rabbanî yardım ve Sûbhânî meded yetişti. Beyâz melekler atlara binmiş oldukları hâlde muhârebeye katıldılar. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, şu ân gazâ tandırının isındığı ândır, buyurdu. Sonra bir avuç toprak istedi ve o toprağı kâfirlerin yüzlerine serpdi ve yüzleri çirkin olsun, buyurdu. Kâfirlerden o toprakla gözü dolmadık hiç kimse kalmadı. Sonra hezîmete uğrayıp, dayanamadılar ve kaçip gitdiler. Bu hûsûnda bir rivâyet de şöyledir: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, hazret-i Abbâsa “radiyallahü anh”: Ey Abbâs, bana bir avuç toprak ver, buyurdu. Resûlullah böyle söyleyince, üzerine binmiş olduğu deve karnı yere deinceye kadar çökdü. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek eliyle bir avuç toprak aldı ve müşriklerin yüzlerine serpdi. “Yüzleri çirkin olsun, yardımısız kalsınlar” buyurdu. Allahü teâlâ onları hezîmete düşürdü.

● Âmir bin Amr Medenî “radiyallahü teâlâ anh” söyle anlatmışdır: Huneyn gazâsında Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” önünde ceng ediyordum. Âniden alníma

bir ok isabet etti. Alnından çıkan kan yüzüme akdı. Sakalıma ve göğsüme kadar ulaştı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek eliyle yüzümdeki ve gözlerimdeki kani göğsüme doğru akıtdı. Âmir bin Amr bu hâtirasını ömrü boyunca anlatdı. Vefât etdiğinde cenâzesi yikanırken göğsünde Resûlullahın mubârek elinin değiştiği yere bakıldılar. Orası atın alnındaki beyâzlık gibi parlıyordu.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hicretin dokuzuncu senesinde Benî Kilâb kabilesine bir seriyye [askerî birlik] gönderdi. Bir de mektûb göndererek islâma da'vet etti. Benî Kilâb kabilesi müslimân olmayı kabûl etmediler. Kendilerine gönderilen deri üzerine yazılı mektûbu suya atıp, yazılmasını imhâ etdiler. Deriyi de su kovası yapdilar. Bu haber, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hazretlerine bildirilince: “Allahü teâlâ akllarını gidersin” buyurdu. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” bu beddüâsından sonra, o kavmin temâmî aklını kaybetdiler. Karma karışık konuşmaya başladilar. Ba'zları öyle oldu ki, ne söylediğiaslâ anlaşılmazdı.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Tebük gazvesine giderken, Eshâb-ı kirâmla bir yerde konaklayıp, gecelediler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” sabâha yakın bir vaktde uyudu. Güneş doğunca uyanıp, Ebû Katâdeden “radîyallahü anh” su istedi. Ebû Katâde şöyle anlatmışdır. Matarada suyumvardı. Resûlullahın mubârek eline dökdüm, abdest aldı. Suyun kalanını sakla lâzım olacak, buyurdu. Herkes önden gitmişdi. Susuz bir yerde konaklamışlardı. Her ne kadar hazret-i Ebû Bekr ve hazret-i Ömer “radîyallahü anhümâ” bir su başında konaklayalım dedilerse de, dinlememişlerdi. Yanlarına ulaşınca bakdık ki, havanın harâreti onları çok etkilemiş. Susuzlukdan develerini kesip develein mîdelerinde kalan suları içiyorlardı. Resûlullah bu hâllerini görünce, Ebû Bekr ve Ömeri dinleseydiniz, bu sıkıntıyı çekmezдинiz, buyurdu. Sonra matarada kalan suyu istedi ve herkesi çağırıp, suyu dökmeye başladı. Eshâbin hepsi susuzlukları gidinceye kadar su içdiler. Onbin ata ve onbeşbin deveye su verdiler.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Tebük gazâsına gitmişdi. Eshâb-ı kirâmdan Abdüllah bin Hayseme “radiyallahü anh” gitmemişti. İki güzel hanımı vardı. Herbirinin gâyet güzel gölgeliği vardı. Gölgeliklere su serpip, güzel yâgılar ve minder dösemişlerdi. Nefîs yiyecekler hazırlamışlardı. Abdüllah bin Hayseme bu durumu görünce, Sûbhânâلالah, geçmiş ve gelecek hiçbir günâhı bulunmayan ve Allahü teâlânın lütfuna kavuşmuş olan bir Peygamber, bu sıcak havada silâhını alıp kâfirlerle cihâda gitsin de, Abdüllah bin Hayseme hoş gölgelikde hanımlarıyla otursun, sohbet etsin. Bu insâfa siğmaz! Vallahi Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna kavuşmadıkça ve hizmetiyle şereflenmedikce, bu kadınlardan hiç biriyle konuşmam, dedi. Sonra hemen devesine binip yola çıktı. Hanımları ne kadar konuşmak istedilerse de, hiç cevâb vermedi. Tebûke yaklaşınca, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” uzakdan deveye binmiş, gelmekde olan birisi göründü diye haber verdiler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ümmîd ederim ki o Abdüllah bin Haysemedir. Huzûruna gelip selâm verince, yâ Abdüllah bin Hayseme! Dünyanın fâni ni'metlerini bırakıp, Allahü teâlânın rizâsini taleb etmen senin için ne iyi, ne sevimlidir, buyurdu.

● Ebû Umeyye “radiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Tebük seferinde vâdi-yül-kurâya varmışdı. Orada bir kadın, güzel bir hurma bağçesi yapmışdı. Resûlullahın emriyle Eshâb-ı kirâm o bağçenin humalarını topladılar. On vesk hurma çıktı. Sonra Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” kadına bağçendeki humaları topla ve ne kadar çıktığını ölç, buyurdu. Kadın humaları topladıktan sonra, ne kadar çıktı diye sordular. On vesk çıktı dedi. Eshâb-ı kirâmın topladığı kadar olmuştu. (Resûlullahın mu'cizesiyle kadının huması hiç eksilmedi. Bağçesi ne kadar hurma veriyorsa o kadar çıktı.)

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Tebük seferi sırasında, Vâdiyül-kurâdan Tebûke doğru yola çıktıklarında; (Bu gece kuvvetli rüzgârlar esecek! Hiç kimse yerinden

kalkmasın! Develeri sıkı bağlayın!) buyurdu. O gece şiddetli rüzgâr esdi. Her nasilsa iki kişi gece yerinden kalkmışdı. Rüzgâr onları alıp götürdü ve uzak dağlara bırakdı.

● Ebû Zer Gifârî “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” Tebük seferine çıktığı sirada, benim gâyet za’if ve yürümez bir devem vardi. Birkaç gün devemi besleyeyim de, sonra gidip Resûlullah'a “sallallâhü aleyhi ve sellem” yetişirim, dedim. Devemi birkaç gün yemle besledim. Sonra yola çıktım. Bir yere kadar varınca devem çökdü kaldı ve yerinden kalkmadı. Bunun üzerine eşyalarımı sırtıma alıp, şiddetli sıcak altında Tebük yolunu tutdum. Benim karaltım uzakdan görününce, Eshâb-ı kirâm, ya Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem”, tek başına bir yaya kimse geliyor, demişler. Resûlullah da umarım ki, o gelen Ebû Zer Gifârîdir, buyurmuş. Ben yanlarına yaklaşınca, Eshâb-ı kirâm vallahi Ebû Zer Gifârîdir, delder. Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” huzûruna vardım. Yerinden doğrulup, merhabâ ya Ebâ Zer! Râhatlık ve sevinç Ebû Zerin olsun ki, yalnız yürüür, yalnız ölü ve yalnız diriltilir buyurdu. Nitekim Ebû Zer Gifârî issız bir yer olan Rebzede yerleşdi. Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” buyurduğu gibi, orada yalnız yaşadı ve yalnız ve-fât etti.

İbni Mes’ûd “radîyallâhü anh” şöyle demişdir: Ebû Zer Gifârîyi “radîyallâhü anh” Rebzede yalnız bir hâlde, vefât etmiş bulduk. Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” söylediğî gerçekleşti, dedim. Müstaksa şöyle demişdir: Rebzede Ebû Zer Gifârînin “radîyallâhü anh” kabrini ziyâret etdim. Onun kabrinde diğer sahâbînin kabrinde bulamadığım bir te’sîr buldum. Kabrinin yanında nemâz kıldım. Başımı secdeye koyunca, kabrinin toprağından burnuma misk kokuları geliyordu.

● Tebük gazvesinde bir konaklama yerinde, Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” devesi kayboldu. Münâfiklär- dan birisi, Muhammed peygamber olduğunu sanır ve size göklerden haber verir. Fekat kendi devesinin nerede olduğunu

günü bilmez, dedi. O münâfiğin sözlerini Resûlullah'a "sallallahü aleyhi ve sellem" söylediler. Buyurdu ki: Ben ancak Allahü teâlânın bildirdiği şeyleri biliyorum. Şu ânda Rabbim bana devemin falan derede yuları bir ağaca sarılmış olduğunu bildirdi, buyurdu. Gidip deveyi o vâdîde yuları bir ağaca sarılmış hâlde buldular.

● Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" Tebük gazâsına çıktıgında, münâfiklardan bir gurub da orduya katılmıştı. Onlardan biri Vedi'a bin Sâbit idi. Bir diğeri de Eşça'dan Mahşî bin Humeyr idi. Münâfiklar kendi aralarında ordunun içinde şöyle konuşuyorlardı. Müslümanlar Benî Asfar ile yapacakları gazâyı diğerleriyle yaptıkları gazâ gibi olacak zan ediyorlar. Göreceksiniz yârın müslimânları nasıl esir edip iplere dizerler! Bu konuşmalar sırasında Mahşî bin Humeyr, vallahi her birimize yüz değnek vursalar da, yeter ki hakkımızda Kur'ân âyeti nâzil olmasa, dedi. Onlar böyle konuşurken Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" Ammâr bin Yâsere "radîyallahü anh", git ordunun arasında birbiriyle konuşanları bul ve ne konuştuklarını sor. Eğer inkâr ederlerse, siz şöyle söyle söylediniz diye söyle, buyurdu. Ammâr bin Yâser "radîyallahü anh" gidip, o sözleri onlara söyledi. Bunun üzerine hepsi özr dilediler ve Resûlullah'ın "sallallahü aleyhi ve sellem" huzûruna geldiler. Onlardan Vedi'a bin Sâbit, Resûlullah'ın devesinin yularından tutup: Yâ Resûlallah! Biz her dürlü söze daldık. Maskaraca boş sözler söyledik, dedi. Mahşî bin Humeyr ise benim ve babamın ismi bunların arasında anılmamasın dierek afv edilmesini istedi. Afv edildi ve ismi değiştirilip, Abdürrahmân ismi verildi. Sonra Allahü teâlâya düâ edip, kimsenin bilmemiği tenhâ bir yerde şehîd olmayı diledi. Yemâme savaşında şehîd oldu ve ondan bir dahâ haber alınmadı.

● Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" Tebük seferinde, Tebük'e yaklaşduğu sırada Eshâb-ı kirâma, yarın kuşluk vaktinde Tebük'e ulaşacaksınız. Ben gelmeyince kimse elini suya dokunmasın, buyurdu. Oraya varınca gördüler ki, suyu gâyet az akan bir çeşme vardı. Suya el sürmediler. Resûlul-

lah “sallallahü aleyhi ve sellem” geldi. O çesmenin suyu ile mübârek ellerini ve yüzünü yıkadı. O ânda çesmenin suyu çoğaldı ve coşarak akmağa başladı. Bütün ordu istediği kadar su aldı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Mu’âz bin Cebele “radîyallahü anh” o kadar ömrün olur ki, bu çesmenin suyunun, bostanlara akdığını görürsün, buyurdu.

● Mu’âz bin Cebel “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Tebük gazâsına dönerken, bir dereye gelmişdik. O derede taşın yarığından akan bir pınar vardı. Suyu bir veyâ iki kişinin içeceği kadarı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hiç kimse benden önce o suya gitmesin. Giden olursa o suya dokunmasın, buyurdu. Eshâb-ı kirâmdan dört kişi o suya önce gitdiler. Su biraz birikmişdi, onu aldılar. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshâb-ı kirâm ile oraya ulaşınca bakdılar ki, suyu almışlar. Bu suyu kim aldı diye sordu. Falan falan kimseler aldı, dediler. Onları azarladı. Sonra aşağı indi, taşın yarığını mubârek parmağıyla sıvazladı ve Allahü teâlânın dileği şeyleri söyledi. Taşın yarığından su çıkmaya başladı. Bir avuç alıp o dereye serpdi. Mu’âz bin Cebel “radîyallahü anh”, Vallahi o derede şimşek sesi gibi suyun çâgladığını iştidik, demişdir. Sonra Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” sizden kim yaşarsa bu derenin diğer derelerden dahâ yeşil ve güzel olduğunu görür, buyurdular. Selef-i salihînden bir zât; vallahi bizimle Şâm arasında o dereden güzel ve yeşillik bir dere yokdu, demişdir.

● Tebük seferinden dönerken yolda, büyük, heybetli ve acâib şekilde bir yılan, Eshâb-ı kirâmin önüne çıktı. Çok korkdular ve Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” yanına toplandılar. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” yanında bulunanları çok gözetirdi. Dahâ sonra korkunç yılan yoldan çekildi. Başını kaldırıp, Eshâb-ı kirâma bakdı. Sonra başını aşağı indirdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: Bu gördüğünüz yılan, bana Kur’ân-ı kerîm dinlemek için gelen cinnîlerden biridir. Onun bulunduğu yere yaklaşığınız için, yanınıza geldi. Size selâm veriyor, cevâbi ni veriniz. Eshâb-ı kirâm cevâb verdiler. Sonra Resûlullah

“sallallahü aleyhi ve sellem”: “Her kim olursa olsun Allahü teâlânın kullarını seviniz” [ya’nî, mü’min kullarını seviniz!] buyurdu.

● Benî Sa’d kabîlesinden bir genç şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshâb-ı kirâmdan altı kişiyle Tebükde bir yerde oturuyordu. Yanlarına gitdim. Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden Resûlullah diyerek müslimân oldum. Resûlullah bana; ebedî se’âde te kavuşdun, buyurdu. Sonra Bilâl-i Habeşîden “radîyallahü anh” yiyecek istedî. Hazret-i Bilâl de deriden bir sofra serdi. Dağarcıdan yağ ile hazırlanmış bir mikdâr hurma çâkardı. Hepimiz o hurmadan yidik ve doyduk. Yâ Resûlallah “sallallahü aleyhi ve sellem”! Müslüman olmadan önce, ben bu kadar hurmayı tek başma yirdim, yine de doymazdım, dedim. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: “Kâfir yedi bağırsağına yir. Mü’min ise bir bağırsağına yir.” Bir başka gün kuşluk vakti, islâmiyyete olan yakînimin artması için, yine Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gitdim. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” on kişiyle birlikde oturuyordu. Bilâl-i Habeşîden “radîyallahü anh” yiyecek istedî. O da dağarcıdan bir avuç hurma çâkardı. Resûlullah, hormaların hepsini çıkar, Allahü teâlâ herkesin rızkına kefildir, ümmîdsiz olma buyurdu. Bilâl-i Habeşî “radîyallahü anh” dağarcıdaki hormaların hepsini çâkardı. İki müd kâdardı. [Bir müd, iki avuç dolusu mikdârdır.] Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek elini hormaların üzerine koydu ve Bismillâh diyerek, yiyniz buyurdu. Herkes yidi, ben de yidim. Ben o kadar çok yidim ve doydum ki, artık bir hurma yiyecek mecâlim kalmadı. Yerdeki yaygı üzerinde Bilâl-i Habeşînin koyduğu kadar hurma aynen duruyordu. Üç gün dahâ o hurmadan kalanı yidik. Sonra Bilâl-i Habeşî “radîyallahü anh” koyduğu kadar hurmayı tekrâr dağarcığına doldurdu. Bende islâmiyyetin hak din olduğuna dâir tam bir inanç ve yakîn hâsil oldu.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Tebüke vardığı sirada, Herakl de Humusa gelmişdi. Orada bekleyip, Re-

sûlullahın her dürlü hâlini araşdırıp öğrenmesi için bir kişi gönderdi. O şahs gelip, Resûlullahın üstün ahlâkına ve güzel hâllerine şâhid oldu. Mubârek gözlerindeki kırmızılığı, nübüvvet mührünü gördü. Sadaka kabûl etmediğini öğrendi. Geri dönüp gördüklerini Herakle anlatdı. Herakl bunları haber alınca, kavmini topladı. Müslimân olmağa da'vet etdi ve Resûllâha “sallallahü aleyhi ve sellem” tâbi’ olmalarını emr etti. Kavmi Heraklin bu sözlerini işitince, silâhlarını alıp hâmûma kalkışdilar. Heraklin oturduğu yerden kîpîda-maya mecâli kalmadı. Binbir hîle ile kavminin hâmûmunu zor yataşdırdı.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Hâlid bin Velîdi “radiyallahü anh”, Eshâbdan bir cemâ’at ile Tebkûden Dûmetül-Cendele gönderdi. Dûmetül-Cendelin reîsi olan Ekîdir, nasrânî idi. Onun ile harb edeceklerdi. Hâlid bin Velîd “radiyallahü anh”, yâ Resûllâh, biz düşmân memleketindeyiz. Kuvvetimiz de çok az, hâlimiz nice olur, dedi. Buna üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, o bir dağ sığırını avlamakla meşgûl iken, Allahü teâlâ seni ona karşı gâlib kılarsın buyurdu. Hâlid bin Velîd “radiyallahü anh” mehtâblı bir gecede, Ekîdirin hisârına ulaştı. Ekîdir hanımıyla hisârin damında çalğı çaldırıp, şerâb içiyordu. Bir şarkıcı kadın da şarkısı söylüyordu. Hâlid bin Velid “radiyallahü anh” bir yere gizlenmişdi ve onları görüyordu. O sırada baktı ki, iki dağ sığırı birbiriyle oynasarak hisârin kapısına geldiler. Boynuzlarıyla kapiya vurdular. Şarkıcı kadın Ekîdire onları göstererek, hiç böyle av gördün mü, onları kaçırma, dedi. Ekîdir atının hâzırlanmasını emr etti. Yanına kardeşi Hassânı ve birkaç adamını alarak, hisârdan dışarı çıktı. Kadınlar da peşlerinden çıktı. Hâlid bin Velîd “radiyallahü anh” üzerlerine hâmûm etti. Hassânı öldürdü. Ekîdiri esir aldı. Diğerleri kaçıp hisâra girdiler.

● Tebkûde Benî Sa’d kabilesinden birkaç kişi Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna geldiler. Yâ Resûllâh! Kabîlemizin bir kuyusu var, suyu gâyet azdır, kabîle-mize yetmiyor. O kuyunun suyunun fazlalaşması için Allahü

teâlâya düâ etmenizi istemeye geldik. Böylece refâhimiz art-sın. Düşmânlarımıza muhtâc olmakdan kurtulalım, dediler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir kaç dâne küçük taş getiriniz, buyurdular. Üç dâne çakıl taşı getirdiler ve mubârek eline verdiler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o taşlara mubârek elini sürdürdü ve getiren kimseye geri verdi. Bu taşları Allahü teâlânın ismini söyleyerek birer birer o kuyuya atınız, buyurdu. Buyurduğu gibi yapdılar. O kuyunun suyu hem son derece çoğaldı, hem de tatlandı. Böylece râha-ta kavuştular ve düşmânlarına karşı da gâlib geldiler.

● Irbâz bin Sâriye “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Tebükde Ümmü Se-lemenin “radîyallahü anhâ” çadırında iken, iki kişinin ve be-nim karnımız acıktı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bizim için yiyecek istedi, fekat bulunamadı. Bilâl-i Habeşîye, bunlar için yiyecek bul, buyurdu. O da vallahi bütün dağar-cıkları, torbaları silkeledim, içlerinde hiç birşey kalmamış, dedi. Tekrîr silkele, belki birşeyler kalmışdır, buyurdu. Bi-lâl-i Habeşî “radîyallahü anh” torbaları birer birer silkeledi. Yedi dâne hurma çıktı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sel lem”, mubârek elini o hurmaların üzerine koydu ve besmele ile yiyniz, buyurdu. Ben ellidört dâne yidim. Çekirdekleri elimde toplamışdım. Arkadaşlarım da benim kadar yidiler. Sonunda yedi hurma önumüzde duruyordu. Resûlullah “sal-lallahü aleyhi ve sellem” Bilâl-i Habeşîye “radîyallahü anh”, bu hurmaları sakla, bunları yiyen muhakkak doyar, buyurdu. Sonra başka bir gün on fakîr Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna geldi. O yedi hurmayı Bilâl-i Ha-beşîden istedi. Mubârek elini o yedi hurma üzerine koydu ve Bismillâh diyerek yiyniz buyurdu. Hepsi doydu ve yedi hurma önlerinde duruyordu. Bundan sonra Resûlullah “sallalla-hü aleyhi ve sellem”: “Rabbimden hayâ etmeseydim, Medi-neye kadar orduyu bu hurma ile doyururdum.” buyurdu. Sonra o hurmaları küçük bir çocuğa verdi.

● Tebük seferinden dönüşde münâfiklar, Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” dağ yolundan aşağı atmak için

aralarında kararlaştırdılar. Gece vakti akabeye geldikleri sırada Resûlullah, Eshâb-ı kirâma, hepiniz dere yolundan gidiiniz. Kimse benimle gelmesin, buyurdu. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” kendisi devesine binip akabeden, dağ yolundan yola devâm etti. Devesinin yularını Ammâr bin Yâsere “radiyallahü anh” verdi. Huzeyfeyi de “radiyallahü anh” deveyi sürmekle vazîfeliştirdi. Böylece akabe yolundan gidiyorlardı. Arkalarından gelmekde olan bir gurub insan gözükdü. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Huzeyfeye “radiyallahü anh” gelenleri geri çevir, diye emr etti. O da, gelenlerin develerin yüzlerine vurmaya başladı. Münâfiklar, Muhammed “aleyhisselâm” hîlemizi anladı diye-rek, hemen geri dönüp, akabeden aşağı indiler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Huzeyfeye “radiyallahü anh” o toplulukdan tanıdığı kimse var mı diye sordu. Yâ Resûlallah “sallallahü aleyhi ve sellem”, falan falan kimselerin deve-sini tanıdım. Fekat hepsi yüzünü bağlamıştı ve gece karanlıkçı, onları tanımadım, dedi. Sabâh olunca, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Üseyyid bin Hudayra “radiyallahü anh”, ey Ebâ Yahyâ, biliyor musun gece münâfiklar ne düşündüler. Beni gece dağdan aşağı atmak istiyorlardı, dedi. Üseyyid bin Hudayr “radiyallahü anh”, yâ Resûlallah! Mü-sâade ederseniz başlarını getireyim, dedi. Halkın, harb bitdi, Muhammed Eshâbını öldürmeye başladı demelerini istemem, buyurdu. Üseyyid bin Hudayr, yâ Resûlallah onlar se-nin Eshâbinden değildirler deyince, onlar dilleriyle görünüş-de şehâdet getiriyorlar. Allahü teâlâ beni şehâdet getireni öldürmekden men' etdi, buyurdu. Sonra Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” münâfikları tek tek Huzeyfeye “radiyallahü anh” bildirdi ve Allahü teâlâ beni onların cenâze nemâzını kılmakdan men' etdi, buyurdu. Huzeyfetebni Yemânî-den “radiyallahü anh” başka kimse onları bilmiyordu. Resû-lullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” vefâtından sonra, emîr-ül mü'minîn Ömer “radiyallahü anh” cenâze olduğu vakt Huzeyfeye “radiyallahü anh” bakardı. O cenâze nemâzi ki-larsa kılardı. Kılmazsa o da kılmazdı.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Tebükde iken buyurdu ki: Allahü teâlâ bana, fârisin ve rûmun (İranın ve Bizansın) hazîneleri ile, Hîmyerin meliklerinin, Allah yolunda cihâda yardımcı olacaklarını müjdeledi. Medîneye döndükden sonra Hîmyer melikinin bir elçisi geldi. Müşrikliği bırakıp, müslimân olduklarını bildirdi. Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” dîn-i islâmı anlatan bir kitâb istedi. Resûlullah, islâmiyyetin hükümlerini anlatan bir kitâb yazılıp, verilmesini emr etti. Ahkâm-ı islâmiyyeyi anlatan bir kitâb yazdilar. Elçi ile berâber gönderdiler.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Tebük seferinden döndükden sonra, Medîneye çevrede bulunan meliklerden ve kabîle reislerinden elçiler geldiler. Elçi gönderen kabîlelerden biri de Benî Mürre kabîlesi idi. Onuç kişiyi elçi olarak gönderdiler. Bunlar kabîlelerinin müslimân olduğunu bildirdiler. Memleketlerinde hiç yağmur yağmadığını, otaların bitmediğini ve şiddetli bir kışlık çekdiklerini söylediler. Bu sıkıntından kurtulmak için Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” düâ istediler. “Yâ Rabbî onları yağmur ile suya doyur” diye düâ etti. Benî Mürre kabîlesinin elçileri memleketlerine dönüşünce, kavmelerinin temâmen râhatladığını gördüler. Çünkü, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” onlara düâ ettiği gün, orada bol yağmur yağmışdı.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Tâif seferine giderken, bir gece Tâif yakınında Nüceyb denilen bir vâdi den geçti. Bu vâdi çok ağaçlı idi. İçinde sedir ve mugilân ağaçları pek çoktu. Bu vâdiden geçen Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” devesinin üzerinde uyuyordu. Gece karanlığında başının hizâsına bir sedir ağıacı çıktı. Sedir ağaç ortasından ikiye ayrıldı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ağaç çarpmadan sıkıntısızca geçti. O ikiye ayrılan sedir ağıacı uzun zemân öylece kaldı. Bu ağaç o civârdâ meşhûr olmuştu ve Nebînin sedir ağıacı diye bilinirdi. O vâdîde koyunlarını otlatanlar ve yâ başka bir iş için gidenler, oradan ağaç keserler ve ot toplardı. Fekat o sedir ağıacına hiç dokunmazlardı. Çünkü, o ağacın hâtirasını herkes biliyor. Bu

mu’cize, bâkî kalan mu’cize olarak, (**Şeref-ül Mustafâ**) adlı kitâbda yazılıdır.

● Abdulkays kabilesinden Medîneye bir hey’et geldi. Yanlarında da bir deli getirmişlerdi. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna götürdüler. Yanlarında getirdikleri delinin deliliği bakışlarından belli oluyordu. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bunun sırtını çeviriniz, buyurdu. Sırtını çevirdiler. Resûlullah onun sırtına bir kaftân örtüp, çıkış ey Allahın düşmânı dedi. O ânda delinin bakışları düzeldi, delilik belirtileri kayboldu. Akllı kimseler gibi bakmağa başladı. Sonra Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o deli kimsenin yüzünü kendine çevirip, mubârek elini gözüne sürdü. İhtiyârlamış olduğu hâlde yüzü gençleşdi ve aklı tam yerine geldi. Öyle akllandı ki kavmi arasında ondan da hâl akllı kimse yokdu.

● Abdulkays kabilesinden Medîneye gelen hey’et arasında bir kimse vardı. Bu şahs Bahreynde amcasının oğlu ile şerâb içerken, amcasının oğlu ayağını yaralamıştı. O yaranın izi hâlâ belli idi. Hey’etdekiler, yâ Resûlallah! Bizim oturduğumuz yerin havası iyi değildir. Biz yemeklerden sonra şerâb içeriz, dediler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” onların bu sözü üzerine; sizden biriniz şerâb içer, serhoş olur. Kalık amcasının oğlunun ayağını yaralar, dedi. Ayağında yara izi bulunan o şahs bu sözleri işitince, ayağını örtdü.

● Tebük seferinin yapıldığı sene Habeş meliki (Necâşî) vefât etti. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshâbına Bakî kabristânında toplanmalarını emr buyurdu. Orada toplandılar. “Kardeşiniz Necâşî vefât etti” buyurdu ve dört tek-bîr alarak onun giyâbına cenâze nemâzi kıldırdı. Hazret-i Âîşe “radîyallahü anhâ” şöyle demişdir: “Necâşînin kabri üzerinde devâmlı bir nûr görüldürdü.” [Bu melikin ismi Eshâme idi. Müslimân olmuştu.]

● Hicretin onuncu senesinde Benî Âmir kabilesinden bir hey’et, Medîneye gelip müslimân olduklarını bildirdiler. İslâmiyyetin hükümlerini öğrendiler. Onların arasında bulunan

Erbede bin Kays ve Âmir bin Tufeyl adlı meşhûr kimseler müslimân olmadılar. Âmir bin Tufeyle kavmindekiler, müslimân ol dediler. Âmir, bütün arabalar bana tâbi' oluncaya kadar muhârebeye yemîn etdim. Şimdi nasıl olur da, Kureyşli bir gence tâbi' olabilirim, dedi. Sonra arkadaşı Erbede bin Kaysa, ben Muhammedin yüzünü kendimden tarafa çevirip konuşarak Onu meşgûl edeyim. Sen de arkadan kılıç ile Onu öldür, dedi! Sonra Âmir bin Tufeyl, Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" huzûruna geldi ve benim için bir haraç ta'yîn et ve beni kendi hâlime bırak dedi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" mâdem ki îmân etmiyorsun, öyle olacak, dedi. Güyâ konuşarak, Resûlullahı oyalıyor ve Erbede bin Kaysa bakıyordu. Fekat o hiç birşey yapamıyordu. Konuşma uzadı. Âmir, Resûlullah'a memleketini süvârî ve yaya askerle dolduracağım, dedi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", "Yâ Rabbî beni Âmirin şerrinden koru" diye düâ etti. Allahü teâlâ ona bir tâ'uń hastalığı vererek helâk etti. Erbede bin Kays ise, ben arkadan Muhammed'e kasd etdiğim sırada, Âmiri aramızda gördüm. Kılıcımı vuramazdım, demiştir. Allahü teâlâ, Erbedeyi de bir yıldırımla helâk etti.

● Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" hicretin onuncu senesinde hazret-i Alîyi "radîyallahü anh" islâmiyyeti yayması için Yemene gönderdi. Ka'b-ül Ahbâr Yemende idi ve henüz müslimân olmamıştı. Hazret-i Alîden Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" sıfatlarını sordu. Hazret-i Alî Resûlullahın güzel ahlakını, şeklini, şemâilini anlatdı. Ka'b-ül Ahbâr bunları dinleyince tebessüm etti. Hazret-i Alî sebebini sorunca, şunun için tebessüm ediyorum. Senin söylediğin bu sıfatların temâmini biz Tevrâtdan okuduk, dedi ve îmân etti. Mümkün olduğu kadar islâmiyyetin hükümlerini öğrendi. Yemende kaldığı süre içinde halka islâmiyyeti öğretti. Hazret-i Ömerin "radîyallahü anh" halîfeliği sırasında Medîneye geldi. Keşke hicretden sonra gelseydim de Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" sohbetinde bulunmak se'âdetiyle şereflenseydim diye çok üzüldü. Ba'zi kitâblarda böyle bildirilmiştir.

Ancak Ka'b-ül Ahbâr ile alâkalı meşhûr olan haber şöyledir: Hazret-i Ömer "radiyallahü anh" halîfe iken, Şâmda onunla görüşerek müslimân oldu. Sa'îd bin Müseyyib "radiyallahü anh" anlatır: Abbâs "radiyallahü anh" Zemzem kuyusunun yanında oturuyordu. O sırada Ka'b-ül Ahbâr huzûruna geldi. Ka'b-ül Ahbâra ne mâni' vardi ki, Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" zemânında ve Emîr-ül mü'minîn hazret-i Ebû Bekrin "radiyallahü anh" zemânına kadar îmân etmekde gecikdin, dedi. Bunun üzerine Ka'b-ül Ahbâr şöyle anlatdı: Babam bana Tevrât'dan ba'zı şeyler yazıp verdi. Bununla amel et, dedi. Tevrâtı mührledi ve o mührü açmamam için bana yemîn etdirdi. İslâmiyyet gelince, islâmından dahâ hayrlı birşey bulunmadığını gördüm. Kendi kendime, babam benden ba'zı bilgileri ve haberleri gizlemiştir, diyerek, mührlediği Tevrâtın mührünü söküp okudum. Onda Muhammed aleyhisselâmin ve ümmetinin sıfatları yazılı idi. Bunları okuyunca geldim ve îmân etdim.

● Hicretin onuncu senesinde Cerîr bin Abdüllah "radiyallahü anh" Yemenden Medîneye gelip, müslimân oldu. O Medîneye gelmek üzere iken, Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" hutbe okurken, şu kapıdan bir kişi gelmek üzereydi. O Yemen ehlinin en fazîletlisi ve eşrefi olsa gerekdir, buyurdu.

Cerîr bin Abdüllah at üzerinde duramazdı. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" mubârek eliyle göğsüne vurdu. Elinin izi göğsünden hiç gitmedi. Allahım onu sâbit kıl, hidâyete erdir ve hidâyete erdirici eyle, diye düâ etti. Ondan sonra hiç atdan düşmedi.

● Hicretin onuncu senesinde, Tay kabîlesinin hey'eti Medîneye gelip, Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" huzûrunda müslimân oldular. Aralarında kabîlelerinin reîsi ve ile ri gelen bir kimse olan Zeyd bin Hayl de vardi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" ona Zeyd-ül-Hayr ismi verdi ve şimdiye kadar arablardan her kimin fazîleti bana anlatılmışsa o kimseyle karşılaşınca anlatıldandan az olduğunu gördüm. Fe-

kat Zeyd-ül Hayrın faziletini, duyduğumdan fazla gördüm, buyurdu. Zeyd-ül Hayr “radıyallahu anh” memleketine döncegi zemân, Resûlullah “sallallahu aleyhi ve sellem”, keşke Zeyd Medînenin hummâsından kurtulsayıdı, buyurdu. Zeyd “radıyallahu anh” memleketinin sınırına yaklaşdiği sırada, Necîd beldelerinden birinde hummâ hastalığından vefât etdi.

● Adî bin Hatem Medîneye gelmişdi. Resûlullah “sallallahu aleyhi ve sellem” ona müslimân ol, selâmet bul, buyurdu. Adî bin Hatem benim dînim vardır deyince, Resûlullah, ben senin dîmini senden dahâ iyi bilirim. Sen nasârâ ve sâbieyn dînini seçmişdin, buyurdu. Evet deyince, sen kavmin arasında ganîmet malının dörtde birini alıyorsun. Hâlbuki bu sizin dîninizde câiz değildir, buyurdu. Adî bin Hatem demişdir ki, bunları işitince, kalbimde islâm dînine karşı olan kötü düşünceler kalmadı. Resûlullah “sallallahu aleyhi ve sellem” sözlerine devâm ederek ona şöyle buyurdu: (Sen müslimânları fakîr görüyorsun ve bu sebeble müslimân olmuyorsun. Bir gün gelecek onların malları o kadar çoğalacak ki, sadaka verecek fakîr bulamayacaklardır. Şâyet sen müslimânların düşmânları çok diye müslimân olmuyorsan, hiç Hîreye gitdin mi.) Hâyır, fekat orayı bilirim, dedim. Buyurdu ki: (Çok kısa zemânda bir kadın, Hîreden tek başına Mekkeye gelip, Kâ'beyi tavâf edecek ve Allahü teâlâdan başka hiç kimseden korkusu olmayacak. Eğer melikler ve sultânlar müslimân değildir diye müslimân olmuyorsan, kısa zemân sonra Kisrâ bin Hürmüzün memleketini müslimânlar feth edecekler ve hazînelerini alacaklardır). Adî bin Hatem diyor ki, Kisrâ bin Hürmüzün memleketini mi diye hayretle sordum, evet buyurdu. Ben hemen îmân etdim. Vallahi Hîreden bir kadının tek başına Kâ'beye gidip, tavâf etdiğine şâhid oldum. Kisrânın memleketi de müslimânların eline geçti. Onun memleketini feth edenler arasında ben de vardım. Müslimânların sadaka verecek kimse bulamayacak kadar zengin olması da muhakkakdır.

● Yine hicretin onuncu senesinde Eslâm kabîlesinden bir hey'et Medîneye geldi. Müslimân oldular. İslâmiyyetin hükümlerini öğrendiler. Resûlullah'a “sallallahu aleyhi ve sel-

lem”, bizim memleketimizde kıtlık var, bu sene hiç yağmur yağmadı. Bizim için düâ buyurunuz, dediler. Resûlullah onlar için düâ etdi. Memleketlerine döndüklerinde düâ edildiği gün yağmur yağmış olduğunu gördüler.

● Necâşînîn kız kardeşinin oğlu Firûz Deylemî “radîyallâhü anh” hicretin onuncu senesinde Medîneye gelerek îmân etdi. Peygamberlik iddiâsında bulunan Esved-i Anesîyi o öldürdü. Onu öldürdüğü gecenin sabâhında Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” Eshâb-ı kirâma, dün gece Esved-i Anesî öldürdü, buyurdu. Yâ Resûlallah! Onu kim öldürdü diye sorduklarında, mubârek bir hânedândan mubârek bir kimse öldürdü. Onun ismi Firûzdur dedi ve Firûz muzaffer olsun diye düâ buyurdu.

● Hicretin onuncu senesinde müslimân olmak için Medîneye gelen hey’etlerden biri de, Kinde kabilesinin hey’eti idi. Bu hey’et aralarına meliklerinin oğlu Vâil bin Haceri de almışlardı. O şöyle demişdir: Ben Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” huzûruna çıkmadan önce, Eshâb-ı kirâm bana, senin geleceğini Resûlullah bize üç gün önceden müjdeledi dediler. Sonra Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” huzûruna gidip, müslimân oldum.

● Sa’d bin Ebî Vakkâs “radîyallâhü teâlâ anh” vedâ hacçı sırasında hastalanmıştı. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” ziyâretine gitdi. Yâ Resûlallah! Herhâlde ben Mekkede Eshâbindan geri kalacağım deyince, Înşâallah Allahü teâlâ sana sihat verecek. Çünkü, senden çok hayırlar ve fâideli işler meydâna gelecek. Bir kavm senden iyilikler görecektir. Bir kavmi de zarara uğratacaksın, buyurdu. Sonra sihatine kavuşdu. Hazret-i Mu’âviye “radîyallâhü anh” zemânına kadar yaşadı. Irakı feth etti. Mürtedlerle yapılan muhârebelerde çok savaşıp büyük işler yaptı. Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” buyurduğu gibi mürtedlere büyük zararlar verdi.

● Eshâb-ı kirâmdan biri şöyle anlatmışdır. Vedâ haccında Mekke evlerinden birine girdim. Resûlullah “sallallâhü aley-

hi ve sellem” orada idi. Mubârek yüzü ayın ondördü gibi parlıyordu. Yemâmelî bir adam, bir oğlan çocuğunu bir parça beze sararak getirmişi di. Resûlullah o çocuğa, ben kimim, buyurdu. Çocuk, sen Resûlullahınsın deyince, doğru söyledi. Allahü teâlâ seni mubârek etsin, buyurdu. Ondan sonra o çocuk büyüp konuşabilecek yaşa gelinceye kadar hiç konuşmadı. Ona Mübârek-ül-Yemâme ismini verdiler.

● Üsâme bin Zeyd “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” vedâ haccına giderken, yolda bir kadın önüne çıktı. Kucağında küçük bir çocuk vardı. Selâm verdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” durdu. O kadın, yâ Resûlallah, bu çocuğum doğduğundan beri onu birşey tutuyor ve çok zahmet veriyor, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek ellerini uzatarak kadından çocuğu aldı. Mubârek ağızının suyundan çocuğun ağzına koydu ve ey Allahın düşmâni çık! Ben Resûlallahım buyurdu. Sonra çocuğu annesine verdi. Bundan sonra söylediğin sıkıntı olmaz, buyurdu. Vedâ haccinden dönerken, o kadının bulunduğu yere ulaşmıştık. O kadın bir koyunu kebâb yapıp getirdi: Yâ Resûlallah! Ben, sıkıntıdan kurtardığınız çocuğun annesiym, dedi. Resûlullah çocuğun hâli nasıldır, diye sordu. Kadın sizinle ilk karşılaşduğumız günden beri hiç sıkıntı çekmedi, dedi. Üsâme “radîyallahü anh” şöyle nakl eder. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bana, ey Üsâme, o koyunun bir kolunu ver, buyurdu. Verdim. Sonra bir kolunu dahâ ver, buyurdu. Verdim. Tekrîr, ey Üsâme, bir kolunu dahâ ver buyurunca, ben yâ Resûlallah! Bir koyunda iki koldan fazla olmaz, dedim. Eğer böyle söylememeseydin, her elini uzatlığında, o koyunda biz istedikce devâmlı bir kol dahâ bulurdun, buyurdu. Sonra ey Üsâme, çevreye gidip bak kazay-ı hâcet için tenhâ bir yer var mıdır, buyurdu. Çevreyi yoruluncaya kadar dolaştım. Ne insanlar arasından çıkabildim, ne de tenhâ bir yer bulabildim. Geri dönüp durumu Resûlullah'a bildirdim. Hiç ağaç ve taş gördün mü diye sorunca, evet bir yerde üç hurma ağacı ve diplerinde de bir kaç taş gördüm, dedim. O

ağaçların ve taşların bulunduğu yere git ve Allahın Resûlü birleşmenizi istiyor de, buyurdu. Gidip aynen söyledim. Onu insanlara hak Peygamber olarak gönderen Allahü teâlâ için, o ağaçlar köklerinden sökülp toprağı yararak, sıçraya sıçraya bir araya geldiler. Sanki hepsi bir tek ağaç gibi oldular. Taşlar da birbirinin üzerine çıkarak bir yerde toplanarak divâr oldular. Gelip durumu Resûlullah'a bildirdim. Su getir buyurdu. Hemen suyu hâzırlayıp, Onlardan evvel götürdüm. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" abdest aldı. Sonra çadıra geri geldi. Ey Üsâme, o ağaçlara ve taşlara, Allahü teâlânın Resûlü geri yerinize gitmenizi istiyor. Yerlerinize gidiniz diye söyle, buyurdu. Buyurduğu gibi söyledim. Resûlullahı insanlara hak peygamber olarak gönderen Allahü teâlâ hakkı için, herbirisinin, sıçrayarak önceki yerine gitdiğini gördüm.

● Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" huzûruna kurban etmesi için beş veyâ bir rivâyete göre altı deve getirdiler. Develer birbirinin önüne geçerek, Resûlullah önce benni kurban etsin, kesmeğe benden başlasın diye, Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" yanına yaklaşmak için yarış etdiler.

● Âişe-i Sîddîka "radîyallahü anhâ" söyle anlatmışdır: Hicretin onbirinci senesinde, bir gece Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" yatağından kalkdı, dışarıya çıktı. Ben, anam babam sana fedâ olsun yâ Resûlallah! Bu vaktde nereye gidiyorsun, dedim. Bakî kabristânına gidiyorum. Orada bulunanlara magfiret için düâ edeceğim, böyle emr olundu, buyurdu. Ebû Müveyhibe ve Ebû Râfi' "radîyallahü anhümâ" Resûlullahın hizmetinde bulunanlardan idiler. Birlikde gitdiler. Ebû Müveyhibe söyle anlatır: Resûlullah "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem" Bakî kabristânında uzun müddet kaldı. Orada yatanların magfireti için düâ etdi. Sonra Allahü teâlânın size verdiği ni'metler âfiyet olsun. Kapıları yüzünüze rahmet ile açılan serâyalar size mubârek olsun. Dünyânın halka yüz tutmuş ve karanlık geceler gibi olan fitnelerinden kurtuldunuz. O fitnelerin sonu başına ulaşmıştır. Gelecek

olani geçenlerden beterdir, buyurdu. Sonra bana: Ey Müveyhibe! Beni dünyâ hazîneleri ve dünyâda bâkî kalmakla, Cennet ve Allahü teâlâyâ kavuşmak arasında muhayyer bıraklardır, buyurdu. Ben, yâ Resûlallah! Anam babam sana fedâ olsun. Dünyâ hazînelerini ve dünyâda kalmağı ve sonra Cenneti seçiniz, dedim. Hâyır ey Müveyhibe! Allahü teâlâyâ kavuşmağı ve Cenneti seçdim, buyurdu. Bir kaç gün sonra da hastalandı.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bütün hastalıklarında, Allahü teâlâdan sihhât ve âfiyet taleb ederdi. Fekat son hastalığında ey nefş, tâkatsızlıktan niçin başkasına sığınıyorsun, buyurdular.

● Hazret-i Âîşe “radîyallahü anhâ” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” sihhâtde olduğu günlerde buyurdu ki: (Hiçbir Peygamber Cennetdeki makâmını görmeden dünyâdan gitmez. Onu muhayyer bırakırlar. İsterse Cennete kavuşdururlar. İsterse sihhât kavuşdururlar.) Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” son hastalığında, mubârek başını benim dizime koymuşdu. Bir ân gözünü evin tavânına dikti. Sonra (Allahümme er-refîkül a'lâ) buyurdu. Anladım ki, Refîkül a'lâyi seçdi. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” son sözü bu oldu.

● İbni Mes'ûd “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” vefâtından bir ay önce, bizi hazret-i Âîşenin “radîyallahü anhâ ve an ebîhâ” evinde topladı. Bize hayr düâlar yaptı ve vasiyyetlerini bildirdi. Allahü teâlâ bizim üzerimize (bizden sonra) halîfe verdi buyurdu. Biz rihletiniz ne zemândır diye süâl etdik. Eshâbimdandan ayrılp, Allahü teâlâyâ kavuşmak, Cennetde olmak zemâni yaklaştı, buyurdu.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Mu'âzı “radîyallahü anh” Yemene gönderirken, uzun bir vasiyyetde bulundu. Ey Mu'âz! Eğer bir dahâ görüşmemiz mümkün olacak olsaydı, vasiyyetimi kısa yapardım! Lâkin kıyâmet gününe kadar seninle buluşamayacağız, buyurdu. Nitekim Mu'âz

“radiyallahü anh” Yemende iken, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” vefât etdi.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” son hastalığı sırasında hazret-i Fâtımayı “radiyallahü anhâ” yanına çağırdı. Kulağına birşeyler söyledi. Hazret-i Fâtıma “radiyallahü anhâ” ağlamağa başladı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek başını tekrâr hazret-i Fâtımanın kulağına yaklaştırip, bir şeyle dahâ söyledi. Bu sefer hazret-i Fâtıma gülmeğe başladı. Ezvâc-ı Tâhirât hazret-i Fâtımadan bunun sebebini sordular. Bu sırrı açıklayamam dedi. Hazret-i Âîşe “radiyallahü anhâ” Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” vefâtından sonra tekrâr sordu. Cevâb verip dedi ki, babam bana, Cebrâîl “aleyhisselâm” bana Kur’ân-ı kerîmi her sene bir kerre arz ederdi. Bu sene iki kerre arz etdi. Vefâtımın yaklaşdığını anladım, dedi. Bunu işitince ağladım. İkin-ci def’â kulağıma yaklaşıp, bu ümmetin seyyidesi olacaksın ve bana ehlinden en önce sen kavușacaksın, buyurdu. Bunu işitince de güldüm, dedi.

● Hazret-i Fâtıma “radiyallahü anhâ” şöyle anlatmışdır: Hazret-i Resûlullahın “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” başı ucunda oturmuşdum. Âniden kapıya bir kimse geldi. Esse-lâmü aleyke ey ehl-i beyt-i nübûvet! İçeri girmeme müsâade var mıdır. Allahın Resûlünün “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” yanına varayım, dedi. Ey Allahın kulu. Bu ziyâret için Allahü teâlâ sana ecrler versin. Yalnız bir ân müsâade et. Şu ânda Resûlullahı ziyârete kimseye müsâade yok, dedim. Bunun üzerine ey Fâtıma, beni men’ eyleme, benim içeri girmem lâzımdır, diye bana söyledi. O sırada Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” ağruları biraz haffîledi. Mubârek gözlerini açıp, ey Fâtıma, kiminle konuşuyorsun biliyor musun. O melek-ül-mevtîdir! İzn ver içeri gîrsin, buyurdu. Azrâîl “aleyhisselâm” girdi ve Esselâmü aleyke yâ Resûlallah! Yâ Emîrallah! Seni hak Peygamber olarak gönderen Allah hakkı için, Senden önce hiç kimsenin kapısından içeri girmek için izn almadım. Bundan sonra da kimseden izn almam, dedi.

● Ümmü Seleme “radîyallahü anhâ” anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” vefât edince, elimi mubârek göğsüne koymuşdum. Haftalarca elim misk kokdu. Ne kadar abdest alırken elimi yıkasam da o misk kokusu elimden gitmedi.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” vefât edince, Eshâb-ı kirâm “radîyallahü anhüm ecma’ñ” diğer cenâzeler gibi mi, yoksa gömleği üzerinde iken mi yıkayalım diye tereddüt etdiler. O sırada hepsini bir uykı hâli basdırıldı. Başlarını tutamayıp uyukladılar. O hâlde iken, hepsi birden Alâhîn Resûlünü gömleği içinde yıkayıp diye bir ses işitti.

● Emîr-ül-mü’minîn Alî “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” vasîyyeti üzerine, mubârek bedenini ben yıkadım. Benden başka kim mubârek vücûduna baksa kör olurdu. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek bedenini yıkarken, sanki bana gaybdan yardım ederlerdi. Mubârek azâlarından birini yıkayıp temâmlayınca, vücûdunu çevirmekde üç kişi bana yardımçı olurdu. Hazret-i Alî, Resûlullahın cenâzesini yıkarken mubârek vücûdunda hiç yara bere görmedi. Anam babam sana fedâ olsun, hayatın da memâtin da ne kadar güzel, dedi.

● Emîr-ül-mü’minîn hazret-i Alînîn “radîyallahü anh” hâfızası çok kuvvetli idi. Bunun sebebini sordular. Dedi ki: Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” cenâzesini yıkarken göz çukurlarında bir mikdâr su birikmişdi. O suyu yere dökmeğe kıyamadım. Dilimle alıp içdim. İşte bendeki hâfiza kuvveti, o serçeşmenin bereketidir.

● Hazret-i Alî “radîyallahü anh” şöyle bildirmiştir: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” vefât edince, gâibden bir nidâ geldi. Esselâmü aleyküm yâ ehle beyt-i Resûllah ve rahmetullahi ve berekâtuhû! Her nefس ölümü tadacakdır. Ecrinizi kiyâmet gününde bulursunuz, diyordu.

● Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” vefât haberini, mü’ezzini Abdüllah bin Zeyd, bağçesinde bulunduğu bir sırada aldı. Hemen yâ Rabbî benim gözlerimi görmez eyle, diye düâ etdi. Düâsı kabûl edilip, gözleri görmez oldu. Niçin böyle düâ etdin diye sorduklarında, dünyânın lezzeti görmekdedir. İstedim ki, gözlerim Muhammed aleyhisselâmin vefâtından sonra kimsenin yüzünü görmekle lezzetlenmesin.

● Emîr-ül-mü’minîn Alî “kerremallahü vecheh” şöyle anlatmışdır: Resûlullahı defn etdikten sonra, bir köylü geldi. Kendini kabr-i şerîfin üzerine bırakdı. Topraklarını başına saçdı. Yâ Resûlallah “sallallahü aleyhi ve sellem”! Emr buyurdun, emrine itâ’at etdik. Allahü teâlâ sana Kur’ân-ı kerîmi gönderdi. Biz de senden kabûl etdik. O Kur’ân-ı kerîmden bir âyet-i kerîmede Allahü teâlâ [Nisâ sûresi 64.cü âyetinde meâlen] (**Nefslerine zulm edenler, sana gelip, Allahü teâlâdan afv dilerse ve Resûlüm de, onlar için afv dilerse, Allahü teâlâyı, tevbeleri kabûl edici ve merhamet edici bulurlar**) buyurmakdadır. Biz kendi nefsimize zulm etdik. Şimdi bizim için afv dileyesin diye geldik, dedi. O ânda kabr-i şerîfden, afv etdiler diye bir ses işitti.

● Abdürrahmân el-Anberî şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir arefe günü hutbe okuyordu ve sadaka vermeğe teşvik ediyordu. Bir genç kalkıp, yâ Resûlallah! Bu deve fakîrlerin olsun dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o deveye bakındı ve emr eyledi satın aldılar. O günlerde Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hâzret-i Ömere “radiyallahü anh” sana acâib bir haber vereyim mi buyurdu. O da buyurun dedi. Buyurdular ki: “Bu gece dışarıya çıkmışdım. O deve bana esselâmü aleyke yâ Resûlallah dedi. Ben, Allahü teâlâ sana bereketler versin dedim. Dedi ki, yâ Resûlallah, benim anam Kureyşden bir kişinin devesiyidi. Südünü sağacağı zemân yem verir doyururdu. Sağmayacağı zemân hiç birşey vermezdi. Ben onun beşinci yavrusuyum. Câhiliyye zemânında bir deve beş def'a doğurursa, beşinci yavrusunu putlar için ayırip ona binmezler ve

yük yüklemezlerdi. Beni köylüler âriyet verdiler. Onlardan kaçdım. Kırlarda otladım. Otlar bana, önce bana gel, bana gel, sen Muhammedinsin diye seslenirlerdi. Geceleyin yırtıcı hayvânlar, ona dokunmayın, o Muhammedindir “sallallahü aleyhi ve sellem” derlerdi. Allahü teâlâ beni sana kavuşduruncaya kadar böyle oldu, dedi. Sâhibinin adı nedir dedim. Gadbâdır, dedi. Ona sâhibinin adını verdim. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” vefâtı yaklaşığı sırada, Gadbâ bana ne vasiyyet edersin diye sordu. Sen kızım Fâtımânsın, sana dünyâda ve âhiretde o binecekdir buyurdu. Gadbâ, bana senden başkasının binmesini istemezdim, deyince, sana kızım Fâtımadan başkası binmez, buyurdu. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” vefâtından sonra hazret-i Fâtima “radîyallahü anhâ” bir gece dışarı çıkmıştı. Gadbâ selâm verip, ey Resûlullahın kızı, artık dünyâdan ayrılma zemânım yaklaştı. Resûlullahın vefâtından sonra yiyeceğe ve içeceğe hiç ihtiyâc duymadım, dedi. Bu hâdise (**Şeref-ül-Mustafâ**) kitâbında bildirilmiştir.

● Hayber feth edilince, Resûlullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” ganîmet hissesinden bir merkeb düşmüştü. Merkebe binip adın nedir diye sordular. Yezîd bin Şihâb dedi. Ben senin adını Ya'fûr koydum buyurdu. Sâhibin kim idi diye sordular. Bir yehûdî idi, dedi. Senin mubârek ismini duyuncu uygunsuz sözler söylerdi. Bu sebeble benim üzerine her bindiğinde kasden sürçerdim ve onu düşürdüm. Kendisini düşürdüğüm için beni aç bırakırdı ve eziyyet ederdi, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ona, bir dileğin var mıdır, yanına bir eş alayım mı dedi. Hâyır, çünkü atalarımdan duydum. Bizim neslimize yetmiş Peygamber binmişdir. Neslimizden sâdece ben kaldım. (**Şeref-ül-Mustafâ**) kitâbında şöyle bildirilmekdedir. O merkeb dile gelip, dedi ki, benim atalarım dedelerimden şöyle bildirdi. Bizim neslimizden sonuncusuna bir peygamber binecekdir. O peygamberin ismi Muhammed bin Abdüllahdır. Şimdi bizim neslimizden sâdece ben kaldım. Peygamberlerden de senden başkası kalmadı, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ona binip bir

kimsenin evine bir iş için gitdiği zemân, o merkeb başıyla o kişinin kapısına vururdu. Ev sâhibi çıkışınca da cevâb ver diye Resûlullahdan tarafa işaret ederdi. O merkeb Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” vefâtına kadar hizmet etti. Resûlullah vefât edince çok feryâd etti. Üç gün sonra kendini Ebû Heysemin kapısına attı ve orada öldü.

İKİNCİ KISM:

Hangi kitâbdan alındığı ve zemâni zikr edilmeyen, yine Resûlullahın “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” hicretinden vefâtına kadar vukû’ bulan hâdiseler.

● Zeyd bin Erkam “radîyallahü anh” söyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile Medîne köylerinden birine giderken, bir köylünün çadırına rastladık. O köylü, çadırın bir dişi geyiği bağlamıştı. Geyik feryâd ederek dile gelip; yâ Resûlallah! Bu köylü beni avladı. Benim uzakda iki dâne yavrum var. Memelerim süt ile dolu. Ne beni boğazlıyor ki, bu belâdan kurtulayım. Ne de saliverir ki gidip iki yavrumu emzireyim. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” geyiğe seni serbest bırakırsam, yine gelirmisin, buyurdu. Gelirim, eğer gelmezsem Allahü teâlâ bana on kişinin azâbını versin, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” geyiği saliverdi. Geyik gidip aradan çok geçmeden geri geldi. Diliyle dudaklarını yalıyordu. Resûlullah onu tekrâr çadırbağladı. O sırada çadırın sâhibi, elinde bir tulum su ile geldi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, bu geyiği bana satar misin deyince, yâ Resûlallah, sizin olsun, dedi. Resûlullah o geyiği alıp, serbest bırakdı. Zeyd bin Erkam “radîyallahü anh” geyiği çöllerde, Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah diyerek, dolaşdığını gördüm, demişdir.

● Seleme bin el-Ekva’ “radîyallahü anh” anlatır. Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile bir gurub insana rastladık. Ok atıyorlardı. Bu oyun iyi oyundur. Sizin babalarınızdan birisi ok atıcı idi, buyurdu. Ben İbni Ekva’ ile olayım ok atalım buyurdu. O topluluk ok atmayı bırakdı. Niçin atmazsınız deyince, yâ Resûlallah! Siz İbni Ekva’ ile bir olunca

hepimize gâlib gelirsiniz, dediler. Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, ben yalnız hepинize karşı olayım buyurdu. O gün akşamaya kadar ok atdilar. Akşam olunca birbirlerinden ayrıldilar, bakdilar ki berâbere kalmışlar.

● Ebû Sa'îd Hudrî “radîyallahu anh” nakl eder. Medîne-nin çevresinde bir çoban koyun olatıyordu. Bir kurt sürüden bir koyun kapmak istedi. Çoban mâni' oldu. Kurt kuyruğunu üzerine oturup dile geldi ve şöyle dedi. Allahü teâlâdan korkmuyor musun da, benim rızkîma mâni' oluyorsun! Çoban ne acâib işdir, kurt insan gibi konuşuyor, deyince, kurt: Bundan dahâ acâibi şudur ki, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Medînede halka geçmiş ümmetlerin hâllerini söylüyor, dedi. Çoban koyunlarını acele acele sürerek, Medîneye yakın bir yere geldi. Koyunlarını emniyyetli bir yere bırakdı. Sonra Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gi-dip, başından geçenleri anlatdı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” dışarı çıktı ve çobana kurdun sana söylediğî şey-leri halka anlat, buyurdu. Çoban yüksek bir yere çıkıp, olan-ları bir bir anlatdı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” çoban doğru söyledi. Yırtıcı hayvânların insanlar ile konuş-ması kiyâmet alâmetlerindendir, buyurdu.

● İhbân bin Üveys, Hüza'a kabilesinin koyunlarını olatıyordu. Bir kurt âniden sürüden bir koyun kapıp parçaladı. İhbân, vallahi ben hiç böyle zâlim bir kurt görmedim, diye-rek, koyunu kurtdan almak için peşinden koşdu. Kurt dile gelip, ey İhbân! Allahü teâlânın verdiği nasîbimden beni mahrûm mu etmek istiyorsun, dedi. İhbân şaşırıp, acâib bir iş, kurt konuşuyor, dedi. Kurt; bundan dahâ şaşılacak şey, Muhammed “sallallahü aleyhi ve sellem” Medînede sizi Al-lahü teâlânın kitâbına da'vet ediyor, siz ondan gâfilsiniz, dedi. İhbân, ben Muhammedin “aleyhisselâm” huzûruna git-sem, koyunlarımı kim bakar, dedi. Kurt bana yetecek kadar koyun ayırrı isen, koyunlara ben bakarım. Ayırdığından faz-lasına da dokunmam, dedi. İhbân, kurda birkaç koyun ayı-rıp, sürüyü bırakarak, bir gurub çobanla Medîneye gitdi. Medîneye vardıklarında, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve

sellem” Eshâb-ı kirâm ile oturuyordu. İhbânı görüp, ey İhbân, kurt sözünde durdu, buyurdu. İhbân “radiyallahü anh” yanındaki çobanlarla birlikde müslimân oldu.

● Eshâb-ı kirâmdan biri şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir kişi yemek getirdi. Biz yi-mege başladık. Resûlullah bir lokma aldı. Ne kadar çiğne-diye de mubârek boğazından geçmedi. Nihâyet lokmayı çıkarıp bırakıldı. Elini yemekden çekdi. Biz de Resûlullahın yemekden vazgeçdığını görerek yemeği bırakdık. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” yemeğin sâhibini çağrıp, bu yemeği nereden aldın diye sordu. Yemeğin sâhibi, bu bir koyunun etidir ki, sâhibi gelmeden ben acele edip, pa-rasını sonra veririm diyerek kesdim. Onu pişirdik, dedi. Bunun üzerine Resûlullah, o yemeğin esîrlere verilmesini emr etti.

● Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” haz-ret-i Abbâsa “radiyallahü anh”, Ey Ebel Fadl! Ben gelince-ye kadar git evinde otur, buyurdu. Hazret-i Abbâs evine gi-dip, bekledi. Kuşluk vakti Resûlullah onun evine gidip, ev halkına selâm verdi. Onlar da selâmına cevâb verdiler. Son-ra bir araya toplanınız buyurdu. Ridâsını onların üzerine örtüp: “Yâ Rabbî! Bunlar benim ehl-i beytimdir. Ridâmla onları örtdiğim gibi, sen de onları Cehennem ateşinden ört” diye düâ etti. Evin divârlarından ve kapısından âmîn, âmîn diye sesler işitildi.

● Bir gün muhâcirîn ve ensârin kadınları “radiyallahü an-hünne” bir araya toplanmışlardı. Hazret-i Fâtimanın “radiyallahü anhâ” da gelmesi için Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” izn istemişlerdi. Hazret-i Fâtima, o toplantıda giyeceği güzel elbiseleri olmadığı için, gitmek istemedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” “Git yâ Fâtima! Bi-zim yolumuzda kimseyi ümmidsiz bırakmak yokdur” buyur-du. Hazret-i Fâtima o toplantıya katıldı. Döndüğünde üzüntülü idi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o toplantıya katılan kadınlardan birini çağrıp, o toplantının durumunu sordular. O hanım dedi ki: Yâ Resûlallah! Fâtima gelince

bütün kadınlar onun güzel elbiselerine hayrân kaldılar. Birbirlerine böyle güzel elbiseleri nereden almışlar, diyorlardı. Hazret-i Fâtimâ, yâ Resûlallah niçin bana öyle görünmedi ki, ben de sevinedim, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, o elbiselerin güzelliği senin üzerine örtülmemesiştir. Onları sana göstermediler ve sen görmedin, buyurdu.

● Yemende bir su vardi. O sudan kim içse ölüyordu. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o suya haber gönderdi ve buyurdu ki: Herkes müslimân oldu, sen de müslimân ol. Ondan sonra o sudan içen hiçbir kimse ölmeyecektir. Ancak hummâ hastalığına tutulurdu.

● Eshâb-ı kirâmdan bir zât şöyle anlatmışdır: Medîneye gelip îmân etdim. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûrundan hiç ayrılmazdım. Bir gece akşamla yatsı vakti arasında Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” dışarı çıktı. Bana İslâmiyyetin hükümlerini öğretti. Her nasılsa, o gece gök gürleyip şimşek çakdı. Her taraf iyice karardı ve şiddetli yağmur yağdı. Biz yâ Resûlallah, evlerimize nasıl gideceğiz dedik. Ben sizi evlerinize ulaşdırırıım. Size aslâ bir sıkıntı erişmez, buyurdu. Sonra bekleyiniz buyurdu. Biz de bekledik. Mescidden dışarı çıktı. Her tarafı koyu bir karanlık kaplamıştı. Gökden devâmlı yağmur yağıyordu. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bize, evlerimize doğru yürüyüp gidiniz, buyurdu. Bunun üzerine evlerimize gitmek üzere yürüdük. Hiç birimize yağmur dokunmadı. Elbiselerimiz de islanmadı.

● İbni Abbâs “radîyallahü anhümâ” anlatır: Gâyet güzel yüzlü bir yehûdî vardi. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” sohbetlerinde devâmlı bulunurdu. Bir gün Resûlullah o yehûdîye, senin gibi güzel yüzlü bir kimsenin Cehennemde yanmasına acıyorum, buyurdu. Yehûdî ben dînimi başka biri için terk etmem, dedi. O yehûdî yine bir gün Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” sohbetine gelmişdi. Resûlullah hûrîlerden bahseden ve meâl-i şerîfi, (**Onlar için, iri gözlü (güzel yüzlü) hûrîler de var. Gün görmemiş inci misâli**) olan

Vâkı'a sâresi 22, 23.cü âyet-i kerîmelerini okudu. O yehûdî yâ Resûlallah, o hûrîlerden biri için bana kefîl olur musun, dedi. Birine değil, yetmişine birden kefîl olurum, buyurdu. Yehûdî îmân edip müslimân oldu. İslâmiyyetin emrlerine gâyet iyi uydu. Sonra da vefât etdi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" cenâze nemâzını kıldırdı. Kabre koydu ve kabrinin içine inip uzun müddet kaldı. Kabrden çıktığında mubârek alı terlemişti ve gömleğinin yakası yırtılmıştı. Es-hâb-ı kirâm "aleyhimürridvân" bunun sebebini sorduklarında: Kabre çok hûrî hûcûm etdi. Hepsi ben onun olacağım diyor. Güçlükle yetmiş hûri ayırdık. Bu arada yakamı yırtıdilar, buyurdu.

● Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" hazret-i Ebû Bekr, hazret-i Ömer, hazret-i Osmân ve hazret-i Alî "radiyallahü anhüm ecma'în" ile birlikde bir gün, Ebû Heysem bin Teyhânın evine gitdiler. Ebû Heysem, hoş geldiniz yâ Resûlallah ve eshâbı! Evimi şerefleştirenseniz de size ikrâmda bulunsam diye dâimâ arzû ederdim. Bu gün ise evimde az bir yiyecek vardi. Fekat onu komşulara verdim, dedi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", (çok iyi yapmışsin, Cebrâîl aleyhisselâm bana komşu hakkında o kadar çok vasiyyetlerde bulundu ki, komşuların birbirlerine mîrâsci olacağını zan etdim!) buyurdu. Evin bağıçesinde bir hurma ağacı görüp, ey Ebâ Heysem, izn verir misin şu hurma ağacından hurma toplayalım, buyurdu. Yâ Resûlallah! O hurma ağacı hiç hurma vermedi. Siz bilirsınız, dedi. Resûlullah, Allahü teâlâ o ağaçdan çok hurma verecekdir, buyurdu. Alîye "radiyallahü anh" bir bardak su getir, buyurdu. Hazret-i Alî "radiyallahü anh" bir bardak su getirdi. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" bardakdaki suyun bir kısmını içti. Bir kısmını da mubârek ağızında çalkalayıp, o hurma ağacının üzerine dökdü. Hemen o ânda ağacın üzerinde hurma salkımları görüldü. Hurmaların bir kısmı tâze, bir kısmı kuru idi. Hurmaları topladılar. Tam yetecek kadardı. Sonra Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" buyurdu ki: Bu Allahü teâlânın size kıymet gününde vereceği ni'metlerdendir.

● Ebû Hüreyre “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir gazâda bana, ey Ebâ Hüreyre, yanında yiyecek bir şey var mıdır, buyurdu. Yâ Resûlallah, dağarcıkda birkaç dâne hurma var, dedim. Getir, buyurdu. Ben de götürdüm. Mubârek elini kabin içine sokdu ve hurma çıkardı. O hurmaya mubârek elini sürdürdü ve düâ etdi. Sonra bana, Eshâbdan on kişi da’vet eyle buyurdu. Çağirdim, geldiler ve o hurmalardan yidiler. Onlar gidinice, on kişi dahâ çağır buyurdu. Yine on kişi dahâ çağirdim, gelip onlar da o hurmalardan yiyp gitdiler. Böylece bütün orduyu onar onar da’vet etdim. Hepsi hurmalardan yiyp doydular. O kabin içinde yine hurma vardi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bana, bu kabı sakla, elini içine sok, ağzını aşağı çevirme, buyurdu. Resûlullah hayâtda iken her ne zemân elimi o kabin içine soksam, hurma çıkarıp yirdim ve halka da dağıtırdım. Hazret-i Ebû Bekrin, hazret-i Ömerin ve hazret-i Osmânın “radîyallahü teâlâ anhüm ecma’în” halîfelikleri sırasında bu hâl aynen devâm etdi. Hazret-i Osmanîn şehîd edildiği gün benim evimi de yağmaladılar ve o hurma kabını da almışlar. O hurma dağarcığından ikiyüz veskden fazla hurma almışdım. Bir vesk altmış sa’dır. [Bir sa’ 4,2 litredir.]

● Râşîd bin Abd-i Rabbih “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Bir çok kabîlenin tapdığı Süva’ adında bir put vardi. Ba’zı kabîleler bana, Süva’ putuna götürmem için bir takım hediyyeler verdiler. Giderken yolda bir başka putun yanına uğradım. O putun içinden “Abdülmuttalib oğullarından bir Nebî çıktı. Zinâyî, fâizi ve putlar için kurban kesmeyi harâm etdi. Bu iş çok dikkate şâyândır. Gökyüzünden şeytânların parlıyan ateşle haber çalmakdan kovulması da çok şaşılacak şeylerdendir.” diye bir ses işittim. Bir başka putun içinden de şöyle bir ses geldi: “Tapılmakda olan Dîmad terk edildi. Nemâz kılan, oruc tutmayı ve zekât vermeği emr eden bir Peygamber çıktı.” Bir diğer putdan ise: “Îsâ bin Meryemden sonra Peygamberlige ve hidâyete kavuşmağa sebeb olmağa vâris olan kimse Kureysden Ahmeddir” diye bir ses geldi.

Sonra Süva adlı putun yanına gitdim. Bakdım ki iki tilki o putun çevresinde dolaşıyorlardı. Dilleriyle putu yalıyorlar ve yanına konulmuş olan hediyelerden yiyorlardı. Sonra da ayaklarını kaldırıp putun üzerine bevl ediyorlardı. Ben bu hâli şî'le söyle ifâde etdim.

**Tilkilerin başına bevl etdiği şey hic rab olur mu,
Tilkilerin üzerine bevl etdiği şey muhakkak zelîldir.**

Bu hâdise Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Medîneye hicret etdiği sıralarda olmuştu. Bunlar başından geç dikden sonra, Medîneye gitdim. O zemân benim adım Zâlim idi. Yanında bir köpeğim vardı. Onun adı da Râşîd idi. Resûlullahın huzûruna varınca adımı sordu. İsmim Zâlimdir, dedim. Köpeğimin adını sordu, Râşîddir dedim. Senin adım Râşîd, köpeğin adı Zâlim olsun buyurdu. Ben îmân edip, müslimân oldum. Sonra Resûlullahdan kendi memleketimde bir yer istedim. Bana, bir at koşumu ve üç taş atımı genişliğinde bir yer verdi. Bir matara da su verdi. O suyun içine mubârek ağızının suyundan koydu. Bu suyu sana verilen toprağa dök. Su senden artarsa halkı ondan men' etme, onlar da alsınlar, buyurdu. O suyu götürüp kendisine ayrılan toprağa dökdü. Oradan bir tatlî pınar çıktı. Oraya hurma ağaçları dikdi. O diyârın halkı şifâ niyyetiyle o pınarın suyu ile yıkandı. O suyun adını Ma'ür-Resûl (Resûlullahın pınarı) koydular. Nakl edilir ki, Râşîd “radîyallahü anh” erâzîsinde bir kayayı yuvarlamışdı. Bu iş insan gücü ile olacak bir iş degildi, denilmiştir.

● Birgün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshâb-ı kirâm ile “radîyallahü anhüm ecma’în” oturuyordu. Deveye binmiş olduğu hâlde bir kimse geldi. Yorgun ve uykusuz görünüşünden, yoldan geldiği anlaşılıyordu. Hanginiz Muhammedsiniz diye sordu. Eshâb-ı kirâm, Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” gösterdiler. Yâ Muhammed! Önce sen Allahü teâlânın sana emr etdiği şeyi mi bildirirsin, yoksa ben putlardan işitdiklerimi mi anlatayım, dedi. Önce Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ona îmânı bildirdi. Sonra o kim-

se şöyle anlatdı: Benim adım Gassân bin Mâlik Âmirdir. Bize memleketimizde bir put vardı. Onun önünde kurbanlar keserdik. Bir gün Isâm adında bir kimse, o putun önünde kurban kesdi. Âniden o putdan, “Ey Isâm, ey Isâm, günler temâm oldu, islâm geldi. Putların bâtil olduğu ortaya çıktı. Boşa kan akıtmak yasaklandı. Sila-ı rahm emr edildi. Tevhîd inancı apaçık ortaya çıktı, vesselâm” diye bir ses işittiğini ve korkduğunu bana anlatdı. Sonra yine Târik adında birisi da-hâ o putun önünde kurban keserken: Ey Târik, ey Târik, sâ-dık Nebî gönderildi. Azîz olan Hâlikdan apaçık bir vahyle geldi, diye bir ses işittiğini anlatdı. Artık senin haberin bizim diyârda yayıldı. Bunları işitdikden birkaç gün sonra, ben de o putun önünde kurban kesdim. Kurbanı kesdikten sonra, o putun içinden yüksek bir ses açık bir dille şöyle dedi: “Ey Gassân! Tihâmeden (Hicâzdan) çıkan Peygamber hakdır. Ona tâbi’ olan selâmet bulur. Onunla mücâdele eden piş-mân olur. Onun islâma da’veti kiyâmete kadardır.” Bunları putdan işitdikten sonra put yukarı doğru kalkdı ve yüzüstü yere düştü. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ve Es-hâb-ı kirâm “radiyallahü anhüm ecma’în” bunları duyunca, Allahü ekber diyerek, tekbîr getirdiler. Gassân bin Mâlik ise, yâ Resûlallah bu ma’nâda üç beyt söyledi. Müsâade ederseniz o beytleri okuyayım dedi. Müsâade edildi ve o beytleri okudu.

● Abbâs bin Mirdâs “radiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Sıcak bir günde develerimin arasında oturuyordum. Âniden beyâz bir deve kuşunun üstüne binmiş, bembeyâz elbiseli bir kimse karşıma çıktı. Ey Abbâs bin Mirdâs! Salı günü iyilik ve takvâ ile gönderilen ve Kusvâ devesinin sâhibi olan kimseyi görmedin mi, dedi. Korkdum ve develerimin arasından çıkış tapmakta olduğum dîmad adındaki putumun yanına gitdim. Putun içinden birdenbire bir ses geldi, şöyle diyordu: “Süleymoğulları kabilelerine söyle ki, Muhammed aleyhisselâma salât ve selâm getirilmeden önce, ötedenberi tapılmakta olan dîmad putu yıkıldı ve mesjid ehli ondan kurtuldu. Meryemoğlu Îsâdan “aleyhisselâm” sonra nübûvveti ve hidâ-

yeti getiren zât Kureyş kabilesinden bir Peygamberdir.” Put-dan bunları işitince, çok korkdum. Gidip bu durumu kabile-me anlatdım. Benî Hârise kabilesinden yüzüz kişi toplanıp, Medîneye gittik. Mescide girince, Resûlullah bana bakıp te-bessüm etti. Ey Abbâs, nasıl müslimân oldun? buyurdu. Vu-ku’ bulan hâdiseleri anlatdım. Doğru söylüyorsun buyurdu ve çok memnûn oldu. Hepimiz Resûlullahın “sallallahü aley-hi ve sellem” huzûrunda müslimân olduk.

● Ebû Hüreyre “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Hu-zeym bin Fâtek “radîyallahü anh”, bir gün emîr-ül mü’mi-nîn hazret-i Ömere “radîyallahü anh” nasıl müslimân oldu-ğumu anlatayım mı, dedi. Anlat buyurdu. Bunun üzerine şöyle anlatdı. Devemi kaybetmişdim. Onu ararken akşam oldu. Korkulu bir derede kaldım. Yüksek sesle, buradaki kötü kimselerden bu vâdînin azîzine sığınırı, dedim. O sı-rada bir ses duyдум. Yazıklar olsun sana. Celîl olan, ni’metler veren, yüce Allaha sığın, diyordu. Ey seslenen kimse, söylediğin hak midir, dalâlet midir, dedim. Tekrâr seslenip şöyle dedi. Allahü teâlânın mu’cizeler sâhibi Resû-lü Medînede insanları hayrlara da’vet ediyor. Nemâz kılmâ-ğı ve oruc tutmağı emr ediyor. İnsanları boş oyun ve eğlen-celerden sakındırıyor. Bunları işitince, deveme binip, Medi-nenin yolunu tutdum. Medîneye vardığım gün Cum'a günü idi. Ebû Bekr “radîyallahü anh” mescidden çıkış, yanına yaklaştı. Mescide gir, senin müslimân olduğunun haberi bi-ze ulaştı, dedi. Ben tahâret nasıl yapılır bilmiyorum deyin-ce, bana öğretdi, abdest alıp mescide girdim. İçeri girince minber üzerinde Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” gördüm. Mubârek yüzü ayın ondördü gibi parlıyordu ve şöyle buyuruyordu: “Bir müslimân şartlarına uygun abdest alsa, sonra tam bir dikkatle nemâzi devâmlı kılsa muhakkak Cennete girer.”

Bu husûsda bir rivâyet de söyledir: Huzeym bin Fâtek “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Bana seslenen ve ken-disini görmediğim kimseye sen kimsin diye sordum. Ben Mâlik ibni Mâlikim. Necid cinnîlerinin refsiyim. Resûlulla-

hın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûrunda îmân etdikden sonra, beni Necid cinnîlerini Allahü teâlâya îmâna da’vet için vazîfeliyedirdi. Ey Huzeym! Şimdi sen hemen Medîneye git, Resûlullahın huzûruna varınca, îmân edip müslimân ol. Ben senin deveni bulup evine götürür, âilene teslîm ederim, dedi. Medîneye gitdim, Cum'a günü idi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” minber üzerinde hutbe okuyordu. Devemi mescidin önüne bağlayayım ve nemâzı bitirsinler, sonra mescede gireyim, hâlimi bildireyim diye düşündüm. Bir de bakdım ki, Ebû Zer “radîyallahü anh” mescidinden dışarı çıktı. Merhâba ey Huzeym! Beni sana Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” gönderdi. Senin müslimân olduğunu haber verdi. Mescide gir ve cemâ’at ile birlikde nemâz kıl, dedi. Mescide girdim, cemâ’at ile nemâz kıldım. Sonra Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna yaklaştım. Bana hâlimden haber verdi ve arkadaşın sözünde durdu, deveni bulup âilene teslîm etdi, buyurdu. (**Sevâhid-ün nübûvve**) kitâbinin müellifi şöyle yazmışdır: Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” bi’seti sırasında cinnîlerden vâkı’ olan haberler pek çokdur. Bunları kitâblarda yazmışlardır. Biz kısaca bu kadar bildirdik.

● Emîr-ül mü’minîn Ömer “radîyallahü anh” bir gün bir yerde oturmuştu. Önünden bir şahs geçti. Bu geçen Sevâd bin Kâribdir. Onun cin arkadaşı ona, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” zuhûrundan, peygamberliğinden haber vermişdir, dediler. Emîr-ül mü’minîn hazret-i Ömer “radîyallahü anh” onu çağrırip, yine önceki gibi kehânetine devâm ediyor musun, diye sordu. Sevâd bin Kârib çok kızdı ve ey Emîr-el mü’minîn! Hiç kimse bana böyle yüzüme karşı konuşmamıştır, sen konuşsun. Hazret-i Ömer “radîyallahü anh”, kızma, zîrâ senin kehânetin bizim dahâ önce içinde bulunduğumuz şirkden dahâ kötü değildi. Bizlere anlat. Senin cinnî arkadaşın sana Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” peygamberliğinden nasıl haber vermişdi, dedi. Bunun üzerine Sevâd bin Kârib şöyle anlatdı: Bir gece uykı ile uyanıklık arasında bir hâlde oturuyordum. O cinnî yanına gelip

ayağı ile dürterek, kalk ey Sevâd. Eğer aklı isen sözlerimi dikkatle dinle! Şu bir gerçekdir ki Allahü teâlâ Lüveyy bin Gâlib oğullarından bir Peygamber gönderdi. O halkı Allahü teâlâyâ ibâdete da'vet ediyor, dedi. Bunu anlatmak için bana birçok beytler okudu. Beni bırak uykusuzum, dün gece uyuyamadım, dedim ve ona iltifât etmedim. İkinci gece tek-râr geldi ve aynı şeyleri söyledi. Yine aynı şekilde cevâb verdim. Üçüncü gece yine geldi ve aynı sözleri söyledi. Ben de önceki gecelerde olduğu gibi cevâb verdim. Fekat bu sefer sözleri bana çok te'sîr etdi. Sabâhleyin Medîneye gitdim. Re-sûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshâbî ile oturuyorlardı. Yâ Resûlallah! Bir şey arz edebilir miyim, dedim. Müsâade etdi. Hâlimi anlatıp, sözlerimin sonunda şu ma'nâdaki beytleri okudum:

***Şehâdet ederim, Allahdan başka rab yok,
Görünür, görünmez herseyden emînsin sen çok!***

***Ey kıymetli kimselerin evlâdi, sen Allaha vesîlesin,
Peygamberlerin en üstünü sensin.***

***Ey cihânın güzeli, bize bildir herseyi,
Ne kadar saçımızın ağarsa da her teli.***

***Senden başka bir şefâ'atci olmadığı zemânda,
Sevâd bin Kâriben sen şefâ'atci ol orada.***

Ben başımdan geçenleri anlatıp, bunları söyleyince, Re-sûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ve Eshâb-ı kirâm çok memnûn oldular. Resûlullahın memnûniyyeti mubârek yüzünden belli oluyordu. Hazret-i Ömer, Sevâd bin Kâribden bunları dinleyince, bu hâdiseyi senden dinlemek istiyordum. Elhamdülillah nasîb oldu, dedi. Sonra o cinnî sana hâlâ geliyor mu diye sordu. Sevâd bin Kârib, hâyır Kur'ân-ı kerîm okuduğumdan beri gelmedi. Bu bana o cinnînin sözlerinden çok dahâ iyidir, dedi.

● Hazret-i Alî “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” beni, halk arasında islâmiyyetin hükümleri ile hükmetmem için Yemene kâdî olarak

vazîfelendirdi. Yâ Resûlallah! Ben âlim değilim. Kâdîlik yapacak hükümleri bilmem, dedim. Mubârek elini göğsüme koydu ve (Yâ Rabbî! Kalbine hidâyet et ve lîsanına istikâmet ver) diye düâ buyurdu. Ondan sonra iki kimse arasında hükm vermekde hiç şübheye düşmedim.

● Yine hazret-i Alî “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bana, benim deve-me binerek Yemene git. Yemen yakınında falan tepeye varıp, üzerine çıktığın zemân, halkın seni karşılamaya geldiğini göreceksin. Orada taşa toprağa Resûlullah size selâm söyledi diye söyle, buyurdu. O tepeye varınca halkın beni karşılamaya geldiğini gördüm. Esselâmü aleyküm ey taşlar ve topraklar. Resûlullah size selâm söyledi, dedim. O ânda birden bire yeryüzünde bir uğultu ve gürültü kopdu. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” selâmına cevâb verdiler. Beni karşılamaya gelenler bu hâli görünce, îmân etdiler.

● Ebû Hüreyre “radîyallahü anh” bir gün Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gelip, yâ Resûlallah! Senden iştidiklerimi unutuyorum, diye şikâyetde bulundu. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ridânı yere ser, buyurdu. Ebû Hüreyre “radîyallahü anh” ridâsını yere serdi. Resûlullah mubârek elini uzatıp havadan bir kerreveyâ üç kerre birşey alıp ridânın içine bırakdı. Ridâni topla ve göğsüne koy buyurdu. Ebû Hüreyre buyurduğu gibi yaptı. Ondan sonra iştediği hiçbir şeyi unutmadı.

● Ebû Hüreyre “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Annem müşrik bir kadın idi. Ne kadar islâma da’vet etdiysem de kabûl etmedi. Bir gün yine onu islâma da’vet etdim. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hakkında bir söz söyledi. Çok incindim. Ağlayarak Resûlullahın huzûruna gitdim. Bu durumu anlatıp, yâ Resûlallah, bir düâ ediniz de Allahü teâlâ Ebû Hüreyrenin annesine îmân nasîb etsin dedim. “Yâ Rabbî, Ebû Hüreyrenin annesine hidâyet ver” diye düâ buyurdu. Anneme müjde vereyim diye eve gitdim. Evin kapısını kilitli buldum. İcerden su sesleri geliyordu. Gusl abdesti

aldığını anladım. Annem içerden, ey Ebû Hüreyre, biraz sabr eyle, diye seslendi. Biraz sonra elbiselerini giyip kapıyı açtı ve innî eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Resûlhü diyerek müslimân olduğunu bildirdi. Ben hemen koşarak Resûllahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gitdim. Sevincimden ağlayarak, müjde yâ Resûllah, annem hakkındaki düâınız kabûl olundu, dedim. Sonra, yâ Resûllah, bir düâ dahâ ediniz de Allahü teâlâ insanların kalbinde ben ve annemi sevgili eylesin ve onları da bizim kalbimizde sevgili eylesin, dedim. Resûllah “sallallahü aleyhi ve sellem” bunun için de düâ buyurdu. Hiçbir mü'min yokdur ki, benim adımı işitsin de beni sevmemiş olsun.

● Bir yehûdî, Resûllah “sallallahü aleyhi ve sellem” için süt sağlamıştı. “Yâ Rabbî ona cemâl, güzellik ver” diye düâ buyurdu. O yehûdînin saçları yetmiş yaşına kadar ağardı.

● Nâbiga adlı bir şair, bir gün şî'rini Resûllaha “sallallahü aleyhi ve sellem” okudu. Resûllah onun hakkında, “Allahü teâlâ ağını bozmasın, dağıtmassisn” diye düâ etti. Nâbiga yüzeyirmi sene yaşadığı hâlde ağızından bir diş düşmedi.

● Resûllah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek elini Kays bin Zeydin başına koyup, Ey Kays! Allahü teâlâ sana bereket versin, diye düâ etti. Kays bin Zeyd yüz sene yaşadı ve hiç başı ağrımadı. Resûllahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek elinin dokunduğu saçları hiç ağarmadı ve hiç ihtiyârlamadı.

● Câbir bin Abdüllah “radîyallahü anh” anlatır: Gazvelerden birine Resûllah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile birlikde çıkmışdım. Birgün bir ağaçın gölgesinde otururken, Resûllah bulunduğu yere geldi. Yâ Resûllah, gölge yere buyurun, dedim. Teşrif edip, oturdu. Yanında salatalık vardı. Çıkarıp Resûllaha ikrâm etdim. Bunu nereden buldun diye sordu. Yâ Resûllah “sallallahü aleyhi ve sellem”,

Medîneden getirdim, dedim. Benim develerimi otlatan bir arkadaşımdı vardi. O sırada o da yanımdaydı. Üzerinde eski bir elbise vardi. O hâliyle yürüyüp gitdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bana bu arkadaşının üzerindeki elbiselerinden dahâ iyi elbisesi yokmu diye sordu. Yâ Resûlallah! İki elbiseleri dahâ var, ben vermişdim. Çantasında saklıyor deyince, arkadaşını çağır, o iyi elbiseleri giysin, buyurdu. Onu çağrırdım. Gelip, çantasındaki elbiseleri giyinip gitdi. Sonra Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, arkadaşının hâlinin ne olacağını biliyor musun? Allahü teâlânın onun için takdîr etdiği ölüm bu harbde olacaktır, buyurdu. Arkadaşım bu sözleri iştip, yâ Resûlallah, Allah yolunda mı öleceğim diye sordu. Evet, buyurdu. O gazâda şehîd oldu “radiyallahü anh”.

● Gazvelerden birinde Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” devesi kayboldu. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Allahü teâlânın o deveyi geri göndermesi için düâ etti. Allahü teâlâ bir kasırga gönderdi. Kasırga deveyi öününe katıp, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” yanına getirdi.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek elini Hanzala bin Huzeymîn “radiyallahü anh” başının üzerine koydu. Resûlullah ona, “Allahü teâlâ sana bereketler versin” diye düâ etti. Bir kimsenin yüzünde veyâ bir hayvanın memesinde şişlik olsa, Hanzala “radiyallahü anh” o şişliğeye üfürür, sonra elini kendi başı üzerine koyarak, “Bismillâh alâ eser-i yed-i Resûlillah” derdi. Sonra elini o şişliğin üzerine sürerdi. Şişlik hemen kaybolurdu.

● Habîb bin Füveyk “radiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Gözlerime beyaz perde inmişdi. Hiç görmezdi. Babam beni Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna götürdü. Gözlerine ne oldu diye sordular. Bir gün devemi sürerken, ayağım bir yılan yumurtasına dokundu. O ânda gözlerime ak indi, görmez oldu, dedim. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek nefesleriyle iki gözüme üfürdüler. O ânda gözlerim görmeğe başladı. Habîb bin Füveyk seksen

yaşına geldiği hâlde, gözleri gâyet iyi göründü ve iğneye iplik takardı.

● Bir şahs sol eliyle yemek yirdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” niçin sağ elinle yimiyorsun diye sordu. O şahs yalan söyleyerek, sağ elimle yiymeyorum, dedi. Sağ elinle yiymeyesin buyurdu. Artık o şahsin sağ eli hiç ağzına yetişmedi.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir Cum'a günü hutbe okuyordu. Mescide bir kimse girip, yâ Resûlallah, davârlarımız helâk oldu. Yollar ıssızlaşdı. Düâ buyurunuz da Allahü teâlâ bize yağmur versin, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek ellerini kaldırıp, (**Allahum bize yağmur ver, Allahum bize yağmur ver, Allahum bize yağmur ver**) diye düâ etti. Enes bin Mâlik “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Gökde bir zerre bulut yokdu. Âniden dağ üzerrinden bir kalkan büyülüğünde bulut gözükdü. Gök yüzünün ortasına gelince yayıldı ve her tarafı kapladı. Sonra yağmur yağmaya başladı. Bir hafta güneş yüzü görmedik. Yine Cum'a günü geldi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hutbe okurken bir kişi mescide girdi ve: Yâ Resûlallah, hayvânlarımıza yağmurdan helâk oldu, yollar kesildi. Düâ buyurunuz da yağmur kesilsin, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek ellerini kaldırıp, (**Allahim, bizim üzerimize değil, etrâfımıza döndür. Tepelere, yüksek yerlere, vâdilere, ağaçlıklara çevir**) buyurdu. Mescidden çıktığımızda yağmur kesilmiş, güneş açmış, her taraf aydınlanmıştı. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” buna benzer mu’cizeleri çok görülmüşdür.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Urve bin Ebil-Ca’d Bârakîye bir koyun satın alması için bir dinâr verdi. O da gidip bir dinâra iki koyun satın aldı. Sonra koyunun birisini bir dinâra satdı. Bir koyun ve bir dinârla Resûlullahın huzûruna geldi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ona (Allahü teâlâ seni ve ticâretini bereketli eylesin) diye düâ etti. Urve “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Kûfe pazarın-

da kırk bin dirhem kazanmadan dönmezdim. Nakl edilir ki, Urve “radîyallâhü anh” Kûfenin zenginlerinden oldu.

● Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem”, Sa’d bin Ebî Vakkâsa “radîyallâhü anh” şöyle düâ buyurdu: “Yâ Rabbî! Sa’d düâ edince, düâsını kabûl eyle”. Bu düâdan sonra Sa’d bin Ebî Vakkâsin her düâsı kabûl olurdu.

● Medlûk “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Hizmetçilerimle birlikde Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” huzûruna gelip, îmân etdim. Resûlullah mubârek elini başıma sürdü. Başında Resûlullahın dokunduğu yer ağarmadı. Diğer kısımları ağardı.

● Cu’ayl-i Eşcâî “radîyallâhü anh” anlatmışdır: Bir gazzede Resûlullah ile birlikde idim. Atım çok za’îf idi. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” kamçısıyla atımı bir kerre vurdu ve “Allahım, bu atı ona bereketli eyle” diye düâ etdi. Artık atımın başını tutamadım. Bütün athları gerçerdim.

● Enes “radîyallâhü anh” anlatır: Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” bir şahsı nemâz kılarken gördü. O şahs secdeye eğildikce, saçını yere dejmesin diye eliyle tutuyordu. Resûlullah “Allahım onun saçını çirkin eyle” diye düâ etti. O şahsin saçları döküldü.

● Sa’lebe bin Hâtîb, Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” huzûruna gelip, yâ Resûlallah, mâlimin çok olması için bana düâ buyur, dedi. Bunun üzerine: (Vah sana ey Sa’lebe, şükrynü yapabildiğin az mâl, şükrynü yapamayacağın çok mâldan iyidir) buyurdu. Sa’lebe tekrâr, yâ Resûlallah, düâ et Allahü teâlâ bana çok mâl versin, dedi. Resûlallah “sallallâhü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: (Vah sana ey Sa’lebe, benim gibi olmayı istemez misin! Eğer şu dağların altın olmasını ve benim yanında hareket etmelerini dileseydim, olurdu!) Sa’lebe tekrâr, yâ Resûlallah düâ eyle ki, Allahü teâlâ bana çok mâl versin. Seni hak Peygamber olarak gönderen Allah hakkı için, mâlim üzerine düşen her hakkı

edâ edip, yerine getireyim, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” tekrâr, (Ey Sa’lebe şükrynü yapabildiğin az mâl, şükrynü yapamadığın çok mâldan iyidir) buyurdu. Fekat, Sa’lebe isrâr edip yine, yâ Resûlallah, düâ et de Allahü teâlâ bana çok mâl versin, dedi. Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” (Allahim Sa’lebeyi çok mâl ile rızklandır) diye düâ etdi. Sa’lebe bir mikdâr koyun satın aldı. Allahü teâlâ bu koyunlara öyle bereket verdi ki, koyunlar çoğalıp, Medîneye sızmaz oldu. Koyunlarını alıp Medîne-nin dışına çıktı. Gündüz mescide nemâza gelir, gece gelmezdi. Koyunları zemânla dahâ çok arttı. Çok uzaklara gitdi. Artık Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mescidine Cum’adan Cum’aya gelirdi. Koyunları dahâ da artınca öyle uzağa gitdi ki,aslâ mescide ve cemâ’ate gelemez oldu. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” epey zemândan beri Sa’lebeyi göremeyince hâlini sordu. Hâlini anlatdilar. Bunun üzerine, “Vay Sa’lebe bin Hâtiba” buyurdu.

Bir müddet sonra Allahü teâlâ zenginlere zekât vermeği farz kıldı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” zenginlerin zekâtını toplamak üzere iki kişi vazîfelendirdi. Sa’lebeye ve Benî Süleym kabîlesinden zengin bir kimse var, ona uğrayınız, buyurdu. O iki kimse Sa’lebenin yanına gidip zekâtını istediler. Sa’lebe elinizdeki mektûbu göreyim, dedi. Mektûbu gösterdiler. Sa’lebe bu istediğiniz harâcdan başka birsey değildir. Hele siz gidin başkalarından bir toplayın bakalım, dedi. O iki kimse Sa’lebenin yanından ayrılp, başka yere gitdiler. Süleym kabîlesine mensûb olan zengin kimse onların kendisine zekât almak için geldiklerini haber alınca, onları karşıladı. Develerimin en iyilerini zekât için alınız, dedi. O iki sahâbî sana farz olan zekât bunlardan azdır, dediler. O kimse ise bu iyi develeri alınız. Allahü teâlânın rizâsîni mâlimin en iyisiyle kazanayım, dedi. Sonra o iki sahâbî tekrâr Sa’lebenin yanına geldiler. Sa’lebe tekrâr mektûbu gösterin, dedi. Mektûbu gösterdiler. Sa’lebe bu harâcdır, siz gidin ben bir düşüneyim, dedi! O iki sahâbî Medîneye döñüp, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna

çıkdılar. Henüz onlar söze başlamadan, Resûlullah “sallalla-hü aleyhi ve sellem”: “Vay Sa’lebe bin Hâtiba” dedi. Süleym kabîlesinden olan ve zekâtını veren zengin kimseye ise, berakete kavuşması için düâ etdi. Allahü teâlâ Sa’lebe hakkında [Tevbe sûresi 75, 76.ci ayetlerinde meâlen], (**Onlardan ki-mi de Allaha söyle kesin söz vermişdi. Eğer bize lütf ve ke-reminden ihsân ederse, muhakkak zekâtını vereceğiz, ger-çekden sâlihlerden olacağız. Ne zemân ki Allah, keremin-den isteklerini verdi, cimrilik edip yüz çevirdiler. Zâten yan-çızıp duruyorlardı.**) buyurdu. Sa’lebenin kabîlesi bunu işitin-ce, Sa’lebeye haber verip, helâk oldun. Allahü teâlâ senin hakkında âyet-i kerîme gönderdi, dediler. Sa’lebe, Resûlul-lahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gelip, işte mâli-min zekâtı kabûl eyle, dedi. Resûlullah, Allahü teâlâ senin zekâtını kabûl etmekden beni men’ etdi, buyurdu. Sa’lebe ağladı ve başına toprak serpdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, sen kendi kendine etdin! Sana söyledidim, sözümü dinlemedi! buyurdu ve onun zekâtını almadı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” vefât etdikden sonra Sa’lebe zekâtını hazret-i Ebû Bekre “radiyallahü anh” getirdi. Yâ Emîr-el mü’minîn! Zekâtımı kabûl eyle, dedi. Hazret-i Ebû Bekr, ben Resûlullahın kabûl etmediğini nasıl kabûl edebilirim, buyurdu. Dahâ sonra hazret-i Ömere “radiyallahü anh” getirdi. O da kabûl etmedi. Fekat hazret-i Osmân “ra-diyyallahü anh” halîfeliği sırasında kendi ictihâdına binâen kabûl etdi. Sa’lebe, hazret-i Osmânın “radiyallahü anh” ha-lîfeliği sırasında vefât etdi.

● Katâde bin Melcân, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gelmişdi. Resûlullah mubârek elini onun yüzüne sürdürdü. Katâde “radiyallahü anh” yaşılanıp, her a’za-sında ihtiyârlik alâmetleri görüldüğü hâlde, yüzü gençliğininde olduğu gibi tâze kaldı. Bunu nakl eden kimse söyle de-miştir. Katâde “radiyallahü anh” vefât etdiğinde yanına oturdum. O sırada arkamdan bir kadın geçti. O kadının yü-zünü Katâdenin “radiyallahü anh” yüzünde aynada görür gibi gördüm.

● Câbir “râdiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” pazarda giderken bir kadın feryâd ederek, yâ Resûlallah! Benim bir kocam var, bana devâmlı eziyyet ediyor. Hakkımı gözetmiyor. Beni ondan ayır, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o kadının kocasını çağrırdı. O kimse gelip, yâ Resûlallah! Ben onu dâîmâ azîz tutarım. Onu incitmem, iyi geçinirim, dedi. Kadın ağladı ve yalan söylüyor. Yalan söylemekde hiç hayr yokdur. Ben yalancıyı kendime yâr edinmem, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” tebessüm etti. Kadının başörtüsünün bir ucundan kocasının da başından tutarak, “Yâ Rabbî bunların arasında ülfet ve muhabbet nasîb eyle” diye düâ buyurdu. Câbir “râdiyallahü anh” demişdir ki, o kadın bir ay sonra Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna geldi. Ben şehâdet ederim ki, sen Allahü teâlânın Resûlüsün. Yeryüzünde bana kocamdan dahâ sevgili kimse yokdur, dedi.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir kimseyi bir iş için bir yere gönderdi. O şahs gelip o husûsda yalan söyledi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ona beddüâ etti. O kimse karnı yırtılmış ve ölmüş olduğu hâlde bulundu. Defn etdiler, yer kabûl etmedi.

● Ebû Hüreyre “râdiyallahü anh” anlatır: Birgün hava kapalı idi. Bütün Eshâb-ı kirâm “aleyhimürrîdvân” mescidde toplanmıştık. Ögle nemâzının vaktinin çıkışmasına az kaldı zan etdik. O sırada bir kimse çika geldi. Henüz nemâzı kılmanız mı, dedi. Biz Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” evindedir, çağır dedik. O kimse essalâtü (nemâz) yâ Resûlallah diye çağrırdı. Sonra susup oturdu. Bir müddet sonra yine essalâtü yâ Resûlallah diye bağırdı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” kızgın bir hâlde elinde bir ağaçla dışarı çıktı. Bağırın kim idi, diye sordu. O kimse ayağa kalkıp, yâ Resûlallah bendim, dedi. Resûlullah elindeki ağaçla ona vurdu. Sonra nemâzı kıldı. Havâdaki bulut dağıldı. Bakdık ki, güneş gökün ortasındadır. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o kimse nerede buyurdu. O kimse huzûruna geldi. Re-

sûlullah buyurdu ki: Bana eziyyet etdin. Çağırduğın sırada ben Rabbime ibâdet ediyordum. Bir hâcet için Ona düâ ediyordum. Allahü teâlâ ben nemâz kılincaya kadar güneşin yerinde durdurur. Nitekim Süleymân bin Dâvûd “aleyhimesselâm” bir dünyâ işi ile meşgûl iken, nemâz vakti geçdi. Allahü teâlâ onun için güneşin geri gönderdi, buyurdu. O kimse ben kîsâs yapmam yâ Resûlallah, dedi. Öyleyse bana hakkını halâl et, bağısla, buyurdu. O kimse, yâ Resûlallah, asıl bağışlanmaya ben muhtâcım, dedi. Sonra Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” onu azâd etmek için bir deveye satın aldı ve “Adâlet Rabbimizdedir” buyurdu.

● İbni Abbâs “radîyallahü anhümâ” şöyle anlatmışdır: Bir kimse Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûru na geldi. Allahın Resûlü olduğuna delîlin nedir, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hurma ağacını çağırip, getirirsem îmân edermisin buyurdu. Evet deyince, hurma ağacını yanına çağırdı. Ağaç geldi. O kimse hemen îmân etdi. Bir rivâyete göre ise, Resûlullah o hurma ağacından bir salkım hurmayı çâğırmıştır. Hurma salkımı ağaçdan kopup yere düştü ve sıçraya sıçraya geldi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hurma salkımına yerine geri git deyince de, yere gitmişdir. O şahs ben şehâdet ederim ki, Sen Allahın Resûlusün diyerek îmân etmişdir.

● Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” kazâ-i hâcet için sahrâya çıktılar. Tenhâ bir yer bulamadılar. Eshâb-ı kirâmdan birine: Şu ağaca söyle, öbür ağacın yanına gitsin, buyurdu. O sahâbe gösterilen ağacı çağırdı. O ağaç diğer bir ağacın yanına gitdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o ağaçların arkasında kazâ-i hâcet yaptılar. Sonra o ağaca yerine git deyince, ağaç yerine gitdi.

● Ebû Hüreyre “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile Kubâ tarafına gittik. Bir dîvâra rastladık. Orada bir deve vardı. O deve ile su taşırlardı. Deve, Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” görünce, başını yere koydu. Eshâb-ı kirâm, yâ Resûlallah, biz sana secede etmeye deveden dahâ çok müstehakız, dediler.

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”: (**Sübhânallah, Alla-hü teâlâdan başkasına secede etmek căiz olsaydı, kadınların kocalarına secede etmelerini emr ederdim**) buyurdu.

● Ya'lâ bin Sübâbe “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile bir yolda giderken kazâ-i hâcet yapmak istediler. Orada karşı karşıya iki hurma ağacı vardı. Emr etdiler, o iki ağaç yanyana geldi. Kazâ-i hâcetten sonra ağaçlar yerlerine gitdiler. Sonra Resûlullahın yanına bir deve geldi. Boynunu yere koydu. Sesini boğazında döndürdü ve o kadar ağladı ki, göz yaşlarından toprak islandı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bu devenin ne dediğini biliyor musunuz diye sordu. Allahü teâlâ ve Resûlü dahâ iyi bilir, dedik. Sâhibi bunu yâ-rin kesecekmiş, buyurdu. Sonra devenin sâhibini çağrıp, bu deveyi bana bağısla, buyurdu. O kimse, yâ Resûlallah! Bunda dahâ kıymetli mâmî yokdur, dedi. O hâlde deveni kesme ve ağır işler yapdırma, buyurdu. O şahs kabûl etdi. Sonra Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir kabre uğradı. Bu kaberde yatan kimse, bir günâh sebebiyle azâbdadır. O günâh büyük günâh değildir, buyurdu. Sonra yaşı bir hurma ağacını o kabrin üzerine dikdi. Bu hurma dalı yeşil kaldığı müddetçe Allahü teâlâ bu kimsenin azâbını haffletir, buyurdu.

● İbni Abbâs “radîyallahü anhümâ” şöyle anlatmışdır: Bir kimsenin iki devesi vardı. Bir gün her nasılsa develer azgınlaşıp koşusdurmağa başladılar ve bir avluya girdiler. Develerin sâhibi avlunun kapısını kapatdı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshâb-ı kirâm ile o avluya geldiler. Develerin sâhibine kapıyı aç buyurdular. O kimse, Resûlullah'a bir zarar gelir diye korkarak önce açmak istemedi. Tekrâr aç buyurunca, açdı. Devenin biri hemen kapının yanında idi. Resûlullahı görünce başını yere koyup secede etdi. Onun da başını bağladılar. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” develerin sâhibine, bunlara dikkat et, bir dahâ serkeşlik yapmasınlar, buyurdu. Eshâb-ı kirâm “aleyhimürrîdvân”, bu hâli görünce, yâ Resûlallah, bu develer hiçbir şey bilmedikleri

hâlde size secde etdiler. Size bizim secde etmemiz dahâ lâyik değil midir, dediler. (**Ben kimsenin kimseye secde etmesini emr etmem. Eğer emr etseydim, kadınların kocalarına secde etmelerini emr ederdim**) buyurdu.

● İbni Mes'ûd “radîyallâhü anh” anlatmışdır: Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” ile Mekke seferinde idik. Resûlullahın âdeti şöyle idi ki, kazâ-i hâcet sırasında uzağa giderdi. Tenhâ bir yer bulmayınca oturmazdı. Zîrâ o sırada kendini mahlûkâtın görmesinden son derece sakınırdı. Kendisini temâmen gizlerdi. Her nasılsa bir menzilde böyle tenhâ bir yer bulunamadı. Orada birbirine uzak iki ağaç vardı. Bana ey İbni Mes'ûd, o ağaçların yanına git, Allahın Resûlü bir araya gelip birleşmenizi istedi, birleşin, onu mahlûkâtın görmesine perde olun diye söyle, buyurdu. O ağaçlar birbirinin yanına geldiler. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” hâcetini gi-derince, ağaçlar yerlerine gittiler.

● İbni Mes'ûd “radîyallâhü anh” anlatmışdır: Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” Medîne sokaklarından birinde bulunduğu sırada, bir deve koşarak gelip, Resûlullahın önünde secde etti. Sonra başını kaldırıldı. Devenin gözlerinden yaş akıyordu. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” bu devenin sâhibi kimdir diye sordu. Falan kimsedir, dediler. Çağirmalarını emr buyurdu. Çağırdılar ve o şahs Resûlullahın huzûruna geldi. Bu deveye ne yapmak istiyorsun da şikâ-yetci oluyor, buyurdu. O şahs, yâ Resûlallah! Yirmi senedir bu deve ile su çekerim. Onu uzun zemândan beri besliyorum. Şimdi semîz oldu, onu kesmek istiyorum, dedi. Bunun üzerine, o deveyi bana sat veyâ kesmekden vazgeçip bağışla buyurdu. O şahs, bu deveyi size bağışladım, sizin olsun yâ Resûlallah, dedi. Resûlullah o deveyi kendi develerinin ara-sına katdı.

● Câbir “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” ile bir sefere çıkmıştık. Yolcu-luk sırasında bir gün, ey Câbir, matara ile su getir, buyurdu. Bir matara su getirdim. Yolda giderken birbirine dört arşın mesâfede iki ağaç gördük. Şu ağaçlardan birine söyle, diğe-

rinin yanına gitsin, buyurdu. Söyledim, ağaçlar yanyana geldiler. Resûlullah o ağaçların arkasında kazâ-i hâcet eyledi. Sonra ağaçlar yerine gitdi. Sonra develerimize binip yola devâm etdik. Karşımıza kucağında çocuğu ile bir kadın çıktı. Yâ Resûlallah! Bu oğlancığı üç defâdır cinnî tutar, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” durdu. Çocuğu alıp devinen palanı üzerine koydu. Üç defâ'a ey Allahın düşmâni çık, buyurdu. Sonra çocuğu annesine verdi. Seferden döñümüzde aynı yere gelince, o kadın çocuğu ile birlikde yine karşımıza çıktı. İki koynun getirmişti. Yâ Resûlallah! Bunlar benim hediyemdir, kabûl buyurun. Seni Peygamber olarak gönderen Allah hakkı için, sizinle ilk karşılaşduğumuz günden beri, çocuğu cinnî tutmadı, dedi. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” emri üzerine koyunun birini aldık, birini de kadına bırakdık. Sonra yola devâm etdik. Birden bire karşımıza bir deve çıktı. Gelip Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûrunda başını yere koyarak secde etdi. Resûlullah bize, halka sesleniniz toplansınlar buyurdu. Halkı çağırduk, toplandılar. Resûlullah onlara bu deve kimindir, diye sordu. Ensârdan bir cemâ'at, bizimdir yâ Resûlallah, dediler. Bu deveye ne yapdınız diye sordu. Bu deveyle yirmi senedir su çekerdi. Şimdi onu boğazlamak istedik, kaçdı, dediler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, bunu bana satınız buyurdu. Sizin olsun yâ Resûlallah, dediler. Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bu deve benim oldu. Artık onu eceli gelinceye kadar hoş tutunuz, boğazlamayınız, buyurdu. Orada bulunan müslimânlar, yâ Resûlallah, sana secde etmeye biz hayvânlardan dahâ lâyik değilmiyiz, biz niçin yapmayalım, dediler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, **(Kimsenin Allahü teâlâdan başkasına secde etmesi câiz değildir. Eğer câiz olsayıdı, kadınların kocalarına secde etmeleri gerekiirdi.)**

● Ya'lâ bin Ümeyye-i Sakaffî söyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile bir yere gidiyorduk. Bir deveye rastladık. Deve, Resûlullahı görünce boğazından ses çıkararak bağırip, boynunu yere koydu. Resûlullah “sallalla-

“hü aleyhi ve sellem” orada durdu. Bu devenin sâhibi kimdir, diye sordu. Bir kişi gelip, o devenin sâhibi benim yâ Resûlallah, dedi. Resûlullah, bunu bana sat buyurdu. O kimse, onu size bağışladım, dedi. Bağışlama, sat buyurunca, yâ Resûlallah satmam, bağışlarım, dedi. Sonra o kimse âilemin bu deveden başka geçineceği birşeyi yok, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o kimseye mâdem böyle diyorsun, bilmış olasın bu deve devâmlı iş gördürdüğünüzden ve az yem verdiğinizden sıkâyet ediyor. Bu hayvâna iyi davranışarak geçimini sağla, buyurdu. Sonra oradan ayrılop gitdik. Bir yere varınca Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” orada uydudu. Bir de bakdık ki, bir ağaç, yeri yara yara gelip, Resûlullahın üzerine gölge yaptı. Sonra tekrâr yerine gitdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ulyanınca bu hâdiseyi söyledi. O ağaç bana selâm vermek için Allahü teâlâdan izn istedi, buyurdu.

● Enes “radiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir gün ensârdan birinin avlusuna girdi. Yanında hazret-i Ebû Bekr, hazret-i Ömer ve ensârdan bir cemâ’at “ridvânullahi aleyhim ecma’în” vardı. Avluda bir koyun sürüsü bulunuyordu. Koyunlar Resûlullahha “sallallahü aleyhi ve sellem” secde etdiler. Eshâb-ı kirâm, yâ Resûlallah! Biz size secde etmeye bu koyunlardan dahâ lâyikiz, dediler. Buyurdular ki, **(Allahü teâlâdan başkasına secde edilmez. Eğer edilse idi, kadınların kocalarına secde etmelerini emr ederdim.)**

● Ehl-i beytin bir köpeği vardı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” evden dışarı çıkışınca, o hayvân kalkar dolaşındı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” eve teşrif edince, o hayvân iki dizi üzerine çöküp oturur, hiç hareket etmezdi ve hiç ses çıkarmazdı.

● Yemenli birisi şöyle anlatmışdır. Yemende evimde bir kuyu kazmışdım. Tuzlu su çıktı. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gelip, bu durumu arz etdim. Bana bir matara su verdi. O suyu götürüp kuyuya dökdüm. Kuyunun suyu tatlandı.

● Ziyâd bin Hâris es-Sadâî şöyle anlatmışdır: Mensûb olduğum kavm Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gidip şöyle dediler: Yâ Resûlallah! Bizim bir kuyumuz vardır. Yaz gelince suyu azalır ve bize yetmez. Yazın su bulmak için etrâfa dağılırdık. Kışın yine bir araya toplanırdık. Şimdi etrâfımıza düşmânlar geldi. Eğer çevreye dağılsak bizi öldürürler. Düâ buyurunuz da kuyumuzdaki su bize ve davârlarımıza yetsin, dediler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” yedi dâne çakıl taşı istedî. Mubârek ellerini bu taşlara sürdürdü ve düâ etdi. Bu taşları Allahü teâlânın ismini söyleyerek o kuyuya birer birer atınız, buyurdu. Buyurduğu gibi yapdılar. O kuyunun suyu öyle çoğaldı ki, gece-gündüz devâmlı su çekseler de bir damla eksilmezdi.

● Emîr-ül mü'minîn hazret-i Ebû Bekrin “radîyallahü anh” kölesi Sa'd şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile bir seferde berâber idik. Bir yerde konaklamıştık. Bana, yâ Sa'd, falan yere git. Orada bir keçi var, sütünü sağ getir, buyurdu. Ben o yeri biliyordum. Orada hiç keçi yokdu. Oraya gidip bakdım, bir keçi duruyordu. Memeleri süt ile dolu idi. Yaklaşıp keçiyi sağdım. Kâfilenin hareket zemâni geldi. Keçinin yanına bir kimseyi bırakdım. Ben yolculuk hâzırlığı ile meşgûl iken, keçi kayboldu. Ne kadar aradıysam da bulamadım. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gitdim. Yâ Sa'd, niçin geç kaldın, buyurdu. Yâ Resûlallah! Yolculuk hâzırlığı ile meşgûl oldum. Sütünü sağdığını keçi de kayboldu. Ne kadar aradıysam da bulamadım, dedim. Onu sâhibi aldı gitdi, buyurdu. Doğru söylüyorsunuz yâ Resûlallah, dedim.

● İbni Abbâs “radîyallahü teâlâ anhümâ” şöyle anlatmışdır: Bir kadın Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna bir oğlan çocuğu getirdi. Yâ Resûlallah! Bu oğlumu her sabâh ve akşam cinnîler tutuyor. Deli gibi hareketler yapıyor, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek eliyle çocuğun göğsünü sıvazladı ve düâ etdi. O ânda çocuk kusdu. Karnından köpek yavrusu gibi siyâh bir şey çıktı. Çocukda görülen önceki hâller artık bir dahâ görülmeli.

● Enes bin Mâlik “radiyallahü anh” anlatmışdır: Zeyd bin Erkamin “radiyallahü anh” gözü ağriyordu. Ona geçmiş olsun ziyâretine gitdim. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” da orada idi. Mubârek elliyle Zeyd bin Erkamin iki gözünü açdı. Mubârek ağzının suyundan koydu ve “Senin için bir sıkıntı kalmadı” buyurdu. Gözleri hemen iyileşti. Sabâhleyin Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûru na gitdi. Ey Zeyd, gözlerinin ağrısı devâm etseydi ne yapardın? diye sordular. Yâ Resûlallah, sabr ederdim ve Allahü teâlânın takdîrine rızâ göstererek netîceyi beklerdim, dedi. Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, cânim kudretinde olan Allahü teâlâ için, eğer senin gözlerin o hâlde kalsaydı ve sen sabr etseydin afv edilmiş olarak Allahü teâlâyâ kavuşurdun, buyurdu.

● Utbe bin Ferkadın “radiyallahü anh” hânımı şöyle anlatmışdır: Biz birkaç kadın Utbenin hanımları idik. Güzel kokulu olmak için, hoş kokular sürüneürdü ve bir birimizle yarışirdik. Utbe hiç koku sürünmezdi. Fekat onun güzel kokusu, hepimizin güzel kokusunu basdırırıdı. Her ne zemân insanlar arasına gitse halk, biz Utbenin kokusundan dahâ güzel koku hiç görmedik derlerdi. Bir gün Utbeye bunun sebebini sorduk. Şöyleden anlatdı: Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” zemânında vücûdumda kabarcıklar çıkmıştı. Bu hâlimi Resûlullah'a anlatdım. Bana vücûdunu aç buyurdu. Açıp huzûruna oturdum. Mubârek eline nefesini üfürüp karnıma ve sırtıma sürdü. Bendeki bu hoş koku o zemândan beri gitmedi.

● Cerhed es-Selemî “radiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Bir gün Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” evine gitmiştim. Sofra hâzır idi. Yemeğe oturduk. Sağ elim ağrıdığınıandan, yemeğe sol elimi uzatınca, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” “Yemeği sağ elinle yi” buyurdu. Yâ Resûlallah, sağ elim ağrıyor, dedim. Mubârek nefeslerini sağ elimin üzerine üfürdüler, elim hemen iyileşti ve bir dahâ ağrimadı.

● Eshâb-ı kirâmdan bir zât şöyle anlatmışdır: Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gitmişdik. Yanı-

mızda bir oğlan çocuğu vardı. O çocuğun bir gün önce sağ kolu kırılmıştı. Kolunun yanlarına küçük tahta parçaları ko-yup sargıyla sarmıştık. Resûlullah o çocuğu yanına çağırdı. Kolundaki sargıları çözüp açdı. Sonra mubârek elini çocuğun kırık koluna sürdürdü. O ânda çocuğun kolu iyileşti. Hangi kolunun kırıldığını oradakiler fark edemediler. Sonra yemek getirdiler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o çocuğa sağ elinle yi buyurdu. Yemekden sonra o çocuğa bu sargıları al evine götür, buyurdu. Çocuk o sargıları alıp evine gitdi. Giderken kavminden îmân etmemiş olan bir ihtiyâr rastladı. İhtiyâr kimse, çocuğun elinde sargıları görünce, bu ne hâldir diye sordu. Çocuk, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” kırık kolumdaki sargıları çözdü ve mubârek elini koluma sürdürdü. O ânda kolum iyileşip, sapasağlam oldu, dedi. O ihtiyâr kimse bunları işittiğinden sonra hemen Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gidip, îmân etti.

● Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Ebû Talhanın “radîyallahü anh” gâyet tenbel ve hiç iyi gitmeyen atına bindi. Resûlullah o ata bindikden sonra, at öyle hızlandı ve çevikleşdi ki, hiçbir at ona yetişmedi.

● Şerhabil Ca’fî “radîyallahü teâlâ anh” şöyle anlatmışdır: Elimde bir ur çıkmıştı. Birgün Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gidip, yâ Resûlallah, elimdeki bu ur sebebiyle kılıç kullanamıyorum ve atın dizginlerini tutamıyorum, dedim. Yanıma yaklaş buyurdu. Huzûruna yaklaştım. Elini aç buyurdu, aćdım. Mubârek nefesini elime üfürdü ve mubârek elini elime sürdürdü. O ânda elimdeki şîşlik temâmen kayboldu.

● Câbir bin Abdüllah “radîyallahü teâlâ anh” anlatmışdır: Hastalanmışdım. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hazret-i Ebû Bekr “radîyallahü anh” ile beni görmeğe geldiler. Ben kendimden geçmişdim. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” abdest almış ve abdest aldığı sudan benim üzerime dökmüş. Kendime geldiğimde hastalığım temâmen iyileşmişdi.

● Bir gün bir genç, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gelip; yâ Resûlallah! Zinâ etmem için bana izn ver, dedi. Eshâb-ı kirâm hayrete düşüp, bağırsağa başladı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o gence yanına yaklaş buyurdu. Genç yaklaşıp huzûrunda oturdu. Başkalarının annen ile zinâ etmesine râzı olur musun, buyurdu. Genç, hâyır dedi. Senin gibi hiç kimse istemez, buyurdu. Sonra kızınla başkalarının zinâ etmesine râzı olur musun, diye sordu. Hâyır, râzı olmam, dedi. Yine başkalarının kız kardeşin ile zinâ etmesine râzı olur musun, dedi. Hâyır olmam, diye cevâb verdi. Dahâ sonra amcasının, halasının ve diğer akrabâlarının kızları için de ayrı ayrı sordu. Hepsine hâyır, başkalarının onlarla zinâ etmesine râzı olmam diye cevâb verdi. Bunun üzerine Resûlullah mubârek elini o gencin göğsüne koydu ve “Allahım bunun günâhını afv eyle, kalbi ni temizle ve zinâdan koru” diye düâ buyurdu. O genç artık hiç harâma meyl etmedi.

● Âişe-i Sîddîka “radîyallahü teâlâ anhâ” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” zemânında işsiz bir kadın vardı. Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” et yemeği yirken, o kadın geldi. Allahü teâlânın Resûlüne bakınız, oturmuş kullar gibi yemek yiyor, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, evet ben kulum, kullar gibi otururum ve yemek yirim, buyurdu. O kadın, yidiğiniz yemeklerden bana da veriniz, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o yemekden bir parça verdi. Kadın, yâ Resûlallah, mubârek elinizle ağızma koynunuz, dedi. Resûlullah mubârek eliyle ağızına verdi. Bu lokmayı yidikden sonra, o kadınındaki tenbellik bir dahâ görülmeli.

● Râfi' bin Hadîc “radîyallahü teâlâ anh” şöyle anlatmışdır: Bir gün Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gitmişdim. Yanında bir kişi et pişiriyordu. Et hoşuma gitdi. Bir parça, alıp yidim. Bir sene boyunca karnım ağrıldı. Bu hâli Resûlullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” anlatdım. Onda yedi kişinin hakkı vardı, buyurdu. Sonra mubârek eliyle karnımı sığadı. Onu Peygamber olarak gönderen Allah

hakkı için o ağrı geçdi ve bir dahâ hiç karnım ağrımıadı.

● Ebû Şehm “radîyallâhü anh” anlatmışdır: Medîne yolunda gidiyordum. Karşima bir kadın çıktı. Elimle kadına dokundum. Sonra insanların Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” ile bî’at etmeğe gitdiklerini gördüm. Ben de gitdim. Bî’at için elimi uzatdım. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” mubârek elini çekti. Yolda kadına elimi uzatdığını hatırlatdı. Yâ Resûlallah. Bî’atımı kabûl buyurunuz. Bir dahâ aslâ öyle şeyler yapmam, dedim. Çok iyi olur, buyurup benimle bî’at etdi.

● Enes bin Mâlik “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Re-sûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” huzûrunda bir kişinin çok ibâdet ve mücâhede yaptığıni anlatıyorum. O sırada o kimse arkada bir yerde gözükdü. Yâ Resûlallah! İşte bahset-dığım kimse diyerek onu gösterdim. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem”, (Cânım kudretinde olan Allah hakkı için, ben o kimsenin yüzünde şeytânın eserini görüyorum) buyurdu. Sonra o şahs Resûlullahın huzûruna geldi. Resûlullah o şahsa: (Allah hakkı için söyle, bizi görünce, içinden bu kav-min benden dahâ iyisi yokdur diye geçmedi mi?) buyurdu. O şahs evet geçdi, dedi. Sonra dönüp gitdi. Bir yerde toprak üzerine mescid şeklinde çizgi çizip orada nemâza durdu. Re-sûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem”: “Kim gidip bu kimseyi öldürür?” diye sordu. Hazret-i Ebû Bekr “radîyallâhü anh” o şahsin yanına gitdi. Fekat nemâzdadır diye öldürmekden çekindi ve geri döndü. Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” huzûruna geldi. Resûlullah, ne yapdin diye sorunca, yâ Resûlallah, onu nemâz kılarken gördüm. Öldürmekden çekindim, dedi. Resûlullah tekrâr “Kim gidip onu öldürür?” diye sordu. Hazret-i Ömer “radîyallâhü anh” kalkıp, ben öldürürüm, diyerek o kimsenin yanına gitdi. O da hazret-i Ebû Bekr gibi öldürmeden geri döndü. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” “Bu adamı kim öldürebilir?” diye tekrâr sordu. Hazret-i Alî “radîyallâhü anh” kalkdı, ben öldürürüm, dedi. Resûlullah, (Yâ Alî! Eğer onu yerinde bulabilirsen öldürürüsün) buyurdu. Hazret-i Alî gitdi. Fekat o adamı yerinde bulamayıp geri döndü. Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sel-

lem” huzûruna gelip, durumu bildirdi. Bunun üzerine, “O şahs ümmetim arasında fitne çıkaracakdır. Eğer onu öldürseydin, ümmetimden iki kişi arasında aslâ muhâlefet çıkmazdı. Benî İsrâîl yetmişbir firkaya ayrıldı. Çok geçmeden benim ümmetim de yetmişüç firkaya ayrılr. Bir fırka hâriç, diğerleri Cehennemdedir” buyurdu.

● Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshâbına, yârın herkes bir sadaka getirsin, buyurdu. Utbe bin Zeyd “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: O gece Allahü teâlâya şöyle münâcâtda bulundum: “Yâ Rabbî! Resûlüün bize sadaka getirmemizi emr etdiğini biliyorsun. Benim sadaka edecek hiç bir şeyim yokdur! Ben de kendi kendimi, şânimî sadaka ediyorum” dedim. Sabâh olunca, Eshâb-ı kirâmın herbiri bir sadaka getirdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bana bakdı ve “Dün gece kendi şânını sadaka eden kimse nerededir?” buyurdu. Hiç kimse cevâb vermedi. Yine buyurdular ki: Dün gece kendi şânını sadaka eden kimse nerededir? Yine hiç kimse cevâb vermedi. Bunun üzerine ben ayağa kalkıp, o kimse benim yâ Resûlallah, dedim. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” üç def’â, “Allahü teâlâ sadakanı kabûl etdi” buyurdu.

● Ebû Hüreyre “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bana Ramezân ayının zekâtını korumamı emr buyurdu. Bir gece bir kimse gelip, o zekât malından alırken onu yakaladım. Seni Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna götürürüm, dedim. Beni saliver, bir dahâ gelmem. Bu işi çoluk çocuğum çok muhtâc olduğu ve çok fakîr olduğum için yapdım, dedi. Ben de acıyp saliverdim. Sabâhleyin Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gitdim. Ey Ebâ Hüreyre! Dün geceki esârini ne yapdın, buyurdu. Yâ Resûlallah! Annem, babam sana fedâ olsun. Çoluk çocuğum muhtâc ve çok fakîrim, dedi. Ben de acıyp serbest bırakdım, dedim. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o yalan söyledi, yine gelecek, buyurdu. Onu gözetledim. Geldi ve yakaladım. Sen beni serbest bırak, bir dahâ gelmem demedin mi, diye sordum. Bu

def'a beni serbest bırak, sana bir kaç kelime öğreteyim. Onlardan çok fâide görürsün, dedi. Onlar nelerdir, dedim. Yatacağın zemân Âyet-el kürsîyi başından sonuna kadar oku. Allahü teâlâ seni muhâfaza eder ve şeytân sana yaklaşamaz, dedi. Sabâhleyin Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" huzûruna gitdim. Yine sordu. Durumu aynen anlatdım. Bunun üzerine buyurdu ki: "O yalancı olduğu hâlde doğru söylemiş". Sonra, Onun kim olduğunu biliyor musun, diye sordu. Hâyır bilmiyorum, dedim. O şeytân "aleyhillâ'ne" idi, buyurdu.

● Ebû Sa'îd Hudrî "radîyallahü anh" şöyle anlatmışdır: Bir gün annem beni Resûlullahdan "sallallahü aleyhi ve sellem" ba'zı şeyler istemem için gönderdi. Huzûruna varıp oturdum. Mubârek yüzünü bana çevirerek, **(Kim mâlik olduğu şeye kanâ'at ederse, Allahü teâlâ onu başkasına muhtâc etmez. Kim çirkin şeylerden sakınırsa, Allahü teâlâ onu iffet-li eyler. Kim mâlik olduğu şey ile yetinirse, Allahü teâlâ ona kâfidir. Kim bir okiyelik mikdârında birşeye sâhib olduğu hâlde, başkasından birşey isterse, devâmlı isteyici olur)** buyurdu. Ben kendi kendime falan devemiz bir okiyeden dahâ iyidir dedim. Hiçbir şey istemeden Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" huzûrundan kalkıp gitdim.

● Ebû Hüreyre "radîyallahü anh" şöyle anlatmışdır: Teyemmüm âyeti nâzil olmuştu. Nasıl teyemmüm edileceğini bilmiyordum. Öğrenmek için Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" evine doğru gitdim. Eylerine yaklaşınca, Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" beni gördü. Ne için geldiği mi anladı. Biraz ileri gidip tebevvül etdi. Sonra gelip iki mubârek elini toprağa vurup yüzünü ve iki kolunu mesh etdi. Başka birşey yapmadı. Ben de artık birşey sormadan geri döndüm.

● Yine Ebû Hüreyre "radîyallahü anh" şöyle anlatmışdır: Suheyb "radîyallahü anh" Mekkeden hicret ederken, Kureyş müşriklerinin gencleri bir gurub hâlinde onu ta'kîbe başlıdilar. Suheyb "radîyallahü anh" yanına aldığı okları göstererek,

benim iyi ok atdığını bilirsiniz. Bana yaklaşmayınız, dedi. Müşrikler, bize Mekkede sakladığın yiyeceklerin yerini söyle, seni ta'kîbden vazgeçelim, dediler. Bırakdığı yiyeceklerin yerini söyledi. Onlar da ta'kîb etmekden vazgeçdiler, dönüp gitdiler. Suheyb “radîyallâhü anh” Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” huzûruna varınca, üç kerre, “Aliş verişinde kazançlı çıktıñ” buyurdu. Sonra, meâl-i şerîfi, (**İnsanlar arasında, Allâhın rızâsını kazanmak için cânnî verenler vardır. Allâh, kuluna karşı şefkatlidir**) olan, Bekara sûresinin 207.ci âyet-i kerîmesi nâzil oldu.

● Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” bir gün islâm ordusunu bir yere göndermişdi. O sene kîthîk olduğundan, her askerin yol azağını ayrı ayrı vermişdi. Askerler arasında Cüdeyrin “radîyallâhü anh” yol azağını vermeği unutmuşdu. Cüdeyr “radîyallâhü anh” islâm ordusunun arkasından gidiyordu. Yol boyunca “Lâ ilâhe illallahü vallahü ekber sübâ-nellahi velhamdülillahi velâ havle velâ kuvvete illâ billahil aliyyil azîm” diye söylüyordu ve bu ne güzel azıkdır yâ Rabbî diyordu. Dâimâ bunu söylüyor ve sabrıla yola devâm ediyordu. Cebrâîl “aleyhisselâm” Resûlullahha “sallallâhü aleyhi ve sellem” gelip, beni Allahü teâlâ gönderdi. Bütün ordunun yiyeceğini verdiniz. Fekat, Cüdeyrin “radîyallâhü anh” azağını vermeği unutdunuz. O yolda, Lâ ilâhe illallahü vallahü ekber sübâ-nellahi velhamdülillahi velâ havle velâ kuvvete illâ billahil aliyyil azîm diyerek ve yâ Rabbî bu ne güzel azıkdır diye söyleyerek gidiyor. Onun bu söyledikleriyle yer ve gök arası nûr ile dolacak. Ona yiyecek gönder, dedi. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” Eshâbdan birini çağırıp, Cüdeyrin “radîyallâhü anh” azağını götürmesi için ona verdi ve selâm söyledi. Onun azağını unutdum. Allahü teâlâ bana Cibrîli göndererek, bu durumu haber verdi, buyurdu. O sahâbî azağı alıp, Cüdeyre “radîyallâhü anh” yetişti. Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” söylediklerini haber verdi. Bu nün üzerine Cüdeyr “radîyallâhü anh”: Yâ Rabbî, sana hamd olsun. Sen zemân ve mekândan münezzehsin. Za’îflîğime ve sabrsızlığıma merhamet etdin. Sen beni unutmadi-

gün gibi, beni de seni unutmayanlardan eyle” diye düâ etdi. Aziği getiren sahâbî ondan iştidiklerini aynen Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” anlatdı. Resûlullah bu haberi getiren sahâbîye: “Eğer o sırada başını yukarı kaldırırsaydın, Cüdeyrin sözlerinin nûrunu yer ile gök arasında gördürün” buyurdu.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshâb-ı kirâma, bir yere bir cemâ’at gönderdim. Siz de biraz sadaka ve-riniz, buyurdu. Abdürrahmân bin Avf “radîyallahü anh” mâlimin yarısını sadaka olarak vereyim, yarısını da âileme bıra-kayım, dedi. Bir başka sahâbî de bir sa’ hurma getirdi. Yâ Resûlallah! Kova ile su çekdim, ücret olarak iki sa’ hurma verdiler. Bir sa’ hurmayı âileme bırakmadım, bir sa’ hurmayı da sadaka olarak vermek için getirdim, dedi. Münâfiğler, Ab-dürrahmân bin Avf “radîyallahü anh” için onun mâlinin ya-rısını tasadduk etmesi riyâdîr, dediler. Bir sa’ hurma getiren sahâbî için de, Allahın ve Resûlünnün onun bir sa’ hurmasına ihtiyâci vardır, dediler. Bunun üzerine Allahü teâlâ [Tevbe sûresi 79.cu âyetinde meâlen], **(O kimseler ki, mü’mînlerin istiyerek verdikleri sadakaları ayıollarlar. Böylece mü’mînler ile alay etmiş olurlar. Allahü teâlâ da onların istihzâlarının cezâsını verir. O münâfiğler için şiddetli azâb vardır)** buyurdu.

● Meymûne “radîyallahü anhâ” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir gece benim evimde idi. Abdest almak için kalkmışdı. Üç kerre Lebbeyk dedığını iştidim. Yâ Resûlallah, orada kim var, kiminle konuşuyorsunuz diye sordum. Benî Ka’b kabîlesinin şâiri, Mekkede öldürüleceklerini zan etmişler, benden yardım istedi, buyurdu. Üç gün sonra Benî Ka’b kabîlesinden bir kimse geldi. Resûlullah “sal-lallahü aleyhi ve sellem” ile nemâz kııldı. Sonra bir şî’r okudu. Si’rde Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” yardım istendiği anlatılıyordu. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Lebbeyk Lebbeyk buyurdu. Sonra Medîneden dışarıya çıkip, Ravhada konaklıdı. Havada bir bulut gördüler. Benî Ka’b kabîlesine yardım için gelmişdir, buyurdu.

● İbni Mes'ûd “radîyallâhü teâlâ anh” şöyle nakl etmiştir: Bir gece Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile bir yere gidiyorduk. Kim sabâh nemâzı vaktini bekler buyurdu. Yâ Resûlallah! Ben bekleyip uyandırırım, dedim. Sen uyursun buyurdu. Tekrâr kim sabâh nemâzı vaktini bekler, buyurdu. Yine ben bekleyeyim, dedim. Sonra Resûlullahın devesinin ve kendi devemin yularını birlikde tutup, gece sabâh nemâzinin vaktini beklemeye başladım. Gecenin sonuna doğru Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurduğu gibi uyuya kalmışım. Güneşin sıcaklığının te’sfîyle uyandım. Kendi devem yanında idi. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” devesi kaybolmuştu. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir kimseye şöyle git diye işaret etti. O kimse gi-dip, Resûlullahın devesini buldu. Yuları bir ağaca dolanmışdı. Çözüp getirdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” abdest aldı. Orada bulunanlar da abdest aldılar. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hazret-i Bilâle “radîyallâhü anh” ezân okumasını emr buyurdu. Ezân okundu. Sabâh nemâzının sünnetini kıldık. Sonra kâmet okundu, cemâ’atle sabâh nemâzının farzını kıldık. Selâm verdikden sonra, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: “Allahü teâlâ dileseydi sizi sabâh nemâzına uyandırırıdı. Fekat sizden sonra gelenler uyuyarak veyâ unutarak sabâh nemâzını geçir-diklerinde sabâh nemâzını bu şekilde kazâ etmelerini öğret-meyi diledi.”

● Câbir “radîyallâhü teâlâ anh” şöyle anlatmıştır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile bir seferde idik. Bir rüzgâr çıktı. “Bu rüzgâr bir münâfiğin ölümü içindir” buyurdu. Medîneye geldiğimizde, münâfîkliğiyle ve fesadçılığıyla meşhûr azgin bir münâfiğin olduğunu haber aldık.

● Katâde bin Nu’mân “radîyallâhü teâlâ anh” şöyle anlat-mıştır: Bir gece çok karanlık ve şiddetli yağmurvardı. Bunu ganîmet bilip yatsı nemâzını Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile kıldım. Nemâz bitince, Resûlullah geri dönüp; bu karanlık gecede burada niçin kaldın, buyurdu. Yâ Resûlallah! Sizinle nemâz kılmağı ganîmet bildim, dedim. Bana bir asâ

verip, şeytân senden sonra evine girmiştir. Bu asâyi al, ondan yayılan ışıkla evine git. Şeytânı evinde bir köşede bulursun. Bu asâ ile ona vur, buyurdu. Asâyi alıp mescidden çıktı. Asâdan bir ışık yayıldı. Onun aydınlığında evime gitdim. Evdekiler uyumuşlardı. Evde köşelere bakdım. Şeytân bir köşe de kirpi sûretinde duruyordu. Elimdeki asâ ile ona o kadar vurdum ki, sonunda evimden çıkış gitdi.

● İbni Abbâs “radîyallâhü teâlâ anhümâ” şöyle anlatmışdır: Bir gün Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” bize doğru geliyordu. O sırada bir bulut peydâ oldu. Biz o bulutdan yağmur yağacak diye ümmîd etdik. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, bu bulutu sürükleyen melek bana geldi ve selâm verdi. Yâ Muhammed “aleyhisselâm”, bu bulutu, Yemen diyârında falan vâdîye sevkediyo rum, dedi. Birkaç gün sonra Yemenden develer üzerinde ba’zı kimseler geldi. Onlara sorduk. Bulutu gördüğümüz gün oraya yağmur yağdığını söylediler.

● Ebû Cüz’ a adında bir kimse, Kubâda bir kadına âşık olmuşdu. Onunla bir türlü buluşamadı. Pazara gidip Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” elbisesi gibi bir elbise satın aldı. O elbiseyi giyip Kubâya gitdi. Onlara beni Resûlullah gönderdi ve kendi elbiselerini de bana giydirdi. İstediğin evde misâfir ol buyurdu, dedi. Kubâ halkı, Ebû Cüz’ anın devâmlı kadınlarla baklığını farketdiler. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” bizi dâimâ kadınlarla bakmakdan sakındırırdı. Bu kişi kimdir ki, hiç çekinmeden devâmlı kadın lara bakıyor diyerek, o kimsenin hâlinden şübheye düşdüler. İşin aslini anlamak için, Resûlullah'a “sallallâhü aleyhi ve sellem” iki kişi gönderdiler. O iki kimse Resûlullahın huzûruna vardıklarında, kaylûle uykusunda idi. Beklediler, uyanınca, yâ Resûlallah! Ebû Cüz’ayı Kubâya siz mi gönderdiniz, diye arz etdiler. Resûlullah, Ebû Cüz’ a kimdir, diye sordu. Kendisini bize sizin gönderdiğinizini söyledi. Üzerinde sizin elbisenize benzer bir elbise var. Bunu bana Resûlullah giydirdi diyor. Biz onun hâlini öğrenmek için huzûrunuza geldik, dediler. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sel-

lem” gadablandı, mubârek yüzünün rengi değişti ve “Kim bana isnâden yalan söylese Cehennemdeki yerini hâzırla-sın” buyurdu. Sonra o iki kimseye, hemen gidin, eğer onu sağ bulursanız, öldürünüz ve ateşe atınız. Fekat öyle zan e-diyyorum ki, siz vardığınızda onun işi temâm olmuş, ölmüş bulursunuz. Fekat onu ateşde yakınız, buyurdu. O iki sahâbî Kubâya döndüler. Ebû Cüz'a bevl etmek için bir yere oturduğu sırada âniden bir yılanın onu sokup öldürmüşt olduğunu haber aldılar.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Ümmü Varakayı “radîyallahü anhâ” ziyâret eder ve ona şehide derdi. Bir kölesi ve bir de câriyesi vardı. Onları müdebber etmişdi. Ya'nî vefâtından sonra serbest olacaklarını söylemişdi. Emîr-ül mü'mîn Ömerin “radîyallahü anh” halîfeliği sırasında köle ve câriye anlaşarak Ümmü Varakayı şehîd ettiler. Hazret-i Ömer bunu haber alınca, sadakallahu ve Resûlühü, Resûlullah dâimâ, haydi kalkınız, gidip şehîdeyi ziyâret edelim buyururdu, dedi.

● Bir gün Resûlullah “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” islâm düşmanı Hâlid bin Nebîhden bahsederek, onu kim öldürerek benim gönlümü onun sıkıntısından kurtarır, buyurdu. Eshâb-ı kirâmdan Abdüllah bin Üneys “radîyallahü teâlâ anh” ben gidip onu öldürürüm. Yalnız o nasıl bir kimse, bana onun vasfinı bildiriniz yâ Resûlallah dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, onu görünce kalbine bir korku gelir, buyurdu. Abdüllah bin Üneys “radîyallahü teâlâ anh” söyle demişti. Resûlullah böyle buyurunca, yâ Resûlallah, Sizi hak Peygamber olarak gönderen Allah hakkı için, ömrümde hiç kimseden korkmadım dedim. Hâlid bin Nebîh Arafâtda idi. Abdüllah bin Üneys “radîyallahü anh” onu Arafâtda buldu. Bundan sonrası söyle anlatır: Oraya gitdim. Güneş batmadan bir kişi gördüm. O kişiyi görünce kalbime bir korku düştü. Anladım ki o, Hâlid bin Nebîhdir. Bana sen kimsin, dedi. Bir işim var. Onun için dolaşıyorum. Bu gece seninle kalabilirim, dedim. Peki peşinden gel, dedi. Onu ta'kîf etdim. Acele ile ikindi nemâzını kıldım. Beni gö-

rür diye de korkdum. Sonra arkasından ona yetişip kılıç ile vurarak onu öldürdüm.

● Sakîf kabîlesinden bir kimse ile ensârdan bir zât, Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” ba’zı süâller sormak için biraraya gelmişlerdi. Sakîf kabîlesinden olan kimse, ensârdan olan zâta sen Medînelisin, süâlini her zemân sorabilirsin. Müsâade edersen, önce ben süâllerimi arz edeyim, dedi. O da müsâade etdi. Sakîf kabîlesinden olan kimse, Resûlullahın huzûrunavardı. Resûlullah ona süâlini sen mi sorarsın, yoksa ben mi söyleyiyim, buyurdu. Yâ Resûlallah siz söyleyiniz dedi. Senin süâllerin nemâz ve orucdanıdır, buyurarak cevâblandırdı. O kimse seni Peygamber olaraq gönderen Allah hakkı için, benim süâllerim buyurduğunuz gibi bunlar idi, dedi. Sonra ensârdan olan zât, Resûlullahın huzûruna yaklaştı. Ona da süâllerini ben mi söyleyim, sen mi söyleyin buyurdu. Siz söyleyin yâ Resûlallah dedi. Senin süâllerin hacdan, arefe gününden, saç kesmekten ve tavâfdandır, buyurarak hepsini cevâblandırdı. Ensârdan olan zât, Allah hakkı için benim süâllerim de bûnlardı, dedi.

● Ammâr bin Yâser “radiyallahü anh” şöyledi anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile bir seferde berâberdik. Bir yerde konakladık. Su getirmeye gitmek için kovamı ve su tulumumu aldım. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” su alırken birisi sana mâni’ olmak isteyecekdir, buyurdu. Kuyunun başına gitdim. Siyâh bir kimse yanına geldi. Bugün bu kuyudan bir kova su almana izn vermem dedi ve beni tutdu. Ben de onu tutup yere yıldım. Taşla vurarak yüzünü ve burnunu ezdim. Sonra su kablarımı doldurup, Resûlullahın “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” huzûruna döndüm. Suyun yanında bir kimseyle karşılaşdin mı diye sordu. Ben de olanları aynen anlatdım. O sana mâni’ olmak isteyen şeytân idi, buyurdu.

● Vâbesa bin Ma’bed “radiyallahü teâlâ anh” şöyledi anlatmışdır: Hayr ve şerden herşeyi sormak niyyetiyle Resûlullahın “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” huzûruna gitdim. Bir

cemâ'at toplanmışdı. Kalabalığın arasından geçip Resûlullah'a iyice yaklaşmak istedim. Oradakiler bana biraz uzakda dur dediler. Beni bırakınız, Resûlullah'a iyice yaklaşayım. Zîrâ bana Ondan dahâ sevgili kimse yokdur, dedim. Resûlullah "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem", yaklaş, buyurarak, beni huzûruna çağırdı. Mubârek dizlerinin dibine oturdum. Ey Vâbesa. Hayr ve şerden herseyi sormak için geldin değil mi buyurdu. Evet yâ Resûlallah dedim. Mubârek parmaklarını göğsüme koydu ve "Ey Vâbesa, kalbinden fetvâ iste! Kalbine gelen şey iyi ise kalbin sükünet bulur. Kalbinde tereddüt ve çarpma olursa o şey kötüdür, günâhdır. Sana başkaları fetvâ verseler bile sen kalbine bak!" buyurdu.

● Ebû Hüreyre "radîyallahü anh" şöyle anlatmışdır: Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" zemânında iki kişi vardı. Birisi sohbetlere devâmlı gelirdi. Diğer ise sohbetlere az gelir ve iyi ameli de az görüldürdü. Sohbetlere devâmlı gelen kimse, bir gün Resûlullah'a kıyâmet ne zemân kopacakdır diye sordu. Resûlullah "sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem" "Kıyâmet için ne hâzırladın" buyurdu. Allahü teâlânın ve Resûlünnün muhabbetini hâzırladım, dedi. Resûlullah ona, "Sen sevdiklerinle berâber olacaksın ve senin için hesâb yokdur", buyurdu. Sohbetlere az gelen kimse vefât etdi. Resûlullah, "Biliyormusunuz, Allahü teâlâ o kişiyi Cennete koydu" buyurdu. Eshâb-ı kirâm "aleyhimürrîdvân" hayret ederek birbirlerine bakışdilar. Bu hâli o şahsın hanımına, yine hayrelerini belirterek söylediler. Hanımı söyleşti: Kocam her ezân okunduğunda, müezzin Lâ ilâhe illallah deyince, "Allahdan başka ilâh olmadığını şehâdet ederim. Her şehâdet edene, Allahü teâlânın kâfi geleceğine inanırım" derdi. Müezzin, Eshedü enne Muhammeden Resûlullah deyince de: "Her şehâdet eden gibi şehâdet ederim. Bu îmânım bana kâfidir" derdi. Bu sözleri duyanlar, Resûlullah'ın huzûruna döndüklerinde, dahâ onlar bir şey söylemeden, Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem", o kimsenin hanımının anlatıklarını söyledi ve Allahü teâlâ onu, bu sebeple Cennete koydu, buyurdu.

● Ukbe bin Âmir el-Cühenî "radîyallahü anh" şöyle an-

latmışdır: Bir gün Resûlullahın “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” huzûrunda idim. Dışarı çıktığında ehl-i kitâbdan bir cemâ’at, ellerinde kitâblarıyla gelmişdi. Benden Resûlullahın huzûruna girmek için izn istediler. Durumu Resûlullah'a haber verdim. “Benim onlarla ne işim var. Onlar bir şey sormak isterler, ben onu bilmem. Ancak Allahü teâlâ bildirirse bilirim.” buyurdu. Sonra bana su getir, buyurdu. Suyu getirdim. Abdest alıp iki rek’at nemâz kıldı. Mubârek yüzünde bir sevinc eseri göründü. Dışardakilere söyle içeri gelsinler. Eshâbdan da kimi bulursan çağır, buyurdu. Dışarda bekleyenler huzûruna girince onlara, sormak istediğinizi isterse-niz ben size haber vereyim ve kitâblarınızda yazılı olduğu gibi cevâbını vereyim, buyurdu. Onlar, biz de böyle istiyoruz, dediler. Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, siz İskender kıssasını sormak istiyorsunuz, buyurdu ve kitâblarında bildirildiği gibi temâmen anlatdı. Ehl-i kitâbdan olan cemâ’atin temâmi Resûlullahın anlatıklarının hepsini i’tirâf etdiler.

● Habîb bin Mesleme-i Fîhrî “radîyallahü anh” Medîne-ye gelip, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gitmişdi. Peşinden babası gelip, yâ Resûlallah, benim bu oğlum elim ayağım gibidir diyerek, onu götürmek istedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, Habîbe, kalk babanla geri dön. Çünkü, onun ömrü az kalmışdır. Yakında vefât eder, buyurdu. Babası o sene vefât etdi.

● İmrân bin Hasîn “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” ile bir seferde idim. Bir gece sabâha az bir zemân kalıncaya kadar yürüdük. Sonra bir yerde konaklayıp uyuduk. Sabâh nemâzına uyana-madık. Güneşin sicağının te’sîriyle ilk uyanan hazret-i Ebû Bekr-i Sîddîk “radîyallahü anh” oldu. O da hazret-i Ömer-ül Fârûku “radîyallahü anh” uyandırdı. Hazret-i Ömer uyanınca uyuya kaldığımızı görüp, yüksek sesle tekbir getirdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” de uyandı. Sonra, Eshâb-ı ki-râm uyanıp, sabâh nemâzının geçdiginden şikâyet etdiler. Re-sûlullah “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” korkmayınız, yola devâm ediniz, buyurdu. Bir müddet gitdikden sonra, Resûlul-

lah “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” bir yerde konakladı ve su istedi. Cemâ’at ile sabâh nemâzını kıldı. [Aynı nemâzları kazâya kalmış idi.] Nemâzdan sonra Eshâbdan birinin bir kenârda durduğunu gördü. Sen niçin nemâz kılmadın, diye sordu. O şahs cünüb oldum, su bulamadım yâ Resûlallah, dedi. Teyemmüm et buyurdu.

Sonra yola devâm etdik. Eshâb-ı kirâm susuzlukdan şikâyet etdiler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hazret-i Alîyi “radîyallahü anh” ve eshâbdan birini huzûruna çağrıp, bizim için su arayınız, buyurdu. Su aramak için gitdiler. Bir kadına rastladılar. Bir deveye iki tulum su yüklemiş, kendisi de deveye binmişdi. O kadından suyun nerede olduğunu sordular. Kadın su için dün bu vakt yola çıkmışdım, dedi. Kadını Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna getirdiler. Resûlullah bir kab istedi ve tulumdaki sudan bu kaba dökün buyurdu. Kaba su dökdüler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” o kabdaki sudan alıp mubârek ağzında çal-kalayıp tekrâr kaba boşalttı. Kabdaki suyu da tuluma boşalttı. Sonra geliniz bu sudan içiniz, buyurdu. Herkes ihtiyâcı kadar su aldı. Sonra cünüp olup su bulamayan sahâbiye de, bir kab su verip, bununla gusl abdesti al buyurdu. Suyun sâhibi kadın olanları seyrediyordu. Herkesin su ihtiyâcı bitince, kadının tulumundaki su öncekinden dahâ fazla duruyordu. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” kadına bir mikdâr hurma, un ve sevik verdi. Senin suyunu eksiltmedik. Allahü teâlâ bize su verdi, buyurdu. Kadın oradan ayrılp kavminin yanına gitti. Niçin geç kaldıñ, dediler. O da olanları aynen anlatdı. Sonra kadın Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” kasderek, Onun için, kavminin dîninden başka bir dîne da’vet ediyor, diyorlar. O ya büyük bir sihrbâzdır, ya da Allahın peygamberidir, dedi. Sonra Eshâb-ı kirâm o civârda ganîmet elde etdiler. O kadının kavmine hiç dokunmadılar. Kadın bu hâli görünce kavmine, istermisiniz müslimân olalım, dedi. Büttün kavmi müslimân oldu.

● Ebû Hüreyre “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Bir defâsında açılıkdan nereye karnım sırtıma yapışacakdı. Mi’de me taş bağladım. Birisi beni evine götürsün de bir şey-

ler yidirsin diye, Eshâb-ı kirâmin gelip geçtiği yol üzerine oturdum. Önce hazret-i Ebû Bekr-i Siddîk “radîyallâhü anh” geldi. Ona Kur’ân-ı kerîmden bir âyet-i kerîmeyi sordum. Maksadım beni evine götürüp, birşeyler yidirmesi idi. Sonra hazret-i Ömer-ül Fârûk “radîyallâhü anh” oradan geçiyordu. Ona da bir âyet-i kerîmeyi sordum. İkisi de beni götürmediler. Sonra âniden Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” geldi. Bana bakıp yüzümden aç olduğumu anladı. “Ey Ebâ Hüreyre, benimle birlikde gel” buyurdu. Resûlullah-hı ta’kîf etdim. Mubârek zevcelerinden birinin evine gitdik. Yanınızda hiç yiyecek bir şey var mıdır diye sordu. Eve, falan kimse sizin için biraz süt hediyye göndermiş dedi. Bunun üzerine Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” bana, ey Ebâ Hüreyre git, Eshâb-ı soffayı çağır buyurdu. Eshâb-ı soffa, malî, çoluk çocuğu olmayan sahâbîler idi. Mescidde kalırlar ve Eshâb-ı kirâm onlara bakardı. Resûlullahha “sallallâhü aleyhi ve sellem” hediyye gelince, ondan hem kendisi yir, hem de Eshâb-ı soffaya verirdi. Sadaka gelince kendisi yimez, onun temâmini Eshâb-ı soffaya verirdi. Ben kendi kendime o sütden önce biraz içseydim, sonra Eshâb-ı soffayı çağırsaydım. Çünkü, onlar gelirse, bana bir kâse sütden ne kâlacak diye düşündüm. Sonra Eshâb-ı soffayı çağrırdım. Hepsini gelip, Resûlullahın huzûrunda oturdular. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” bana, ey Ebâ Hüreyre, süt kâsesini al bana ver, buyurdu. Sonra tekrâr bana geri verdi. Bunu herkese ver, hepsi içsinler buyurdu. Eshâb-ı soffanın hepsi tek tek o kâsededen süt içdiler. Ben ve Resûlullah henüz içmemiştim. Resûlullah süt kâsesini elimden mubârek eline alıp, yine bana geri verdi ve iç, buyurdu. Sütden bir mikdâr içdim. Yine iç, buyurdu, içdim. Bir dahâ iç buyurdu, tekrâr içdim. Dördüncü defâ iç buyurdu. Yâ Resûlallah, artık içmeye mecâlim kalmadı, iyice doydum, dedim. Elimden süt kâsesini alıp, kalan sütü de kendileri içdiler.

● Enes bin Mâlik “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallâhü teâlâ aleyhi ve sellem” Medîneye hicret etdikleri zemân, ben sekiz yaşında idim. Babam vefât etmişdi. Annem, Ebû Talha “radîyallâhü anh” ile evlenmişdi.

Ebû Talha çok fakîrdi. Bir iki gün hiç yemek yimeden geçir- diğimiz zemânlar olurdu. Bir gün annemin eline biraz arpa geçişti. O arpayı un yaptı ve iki ekmek pişirdi. Komşudan da biraz süt istedi. Bana haydi git, Ebû Talhayı çağır da berâber yiyeлим, dedi. Ben yemek yiyeceğiz diye sevinerek dışarı çıktım. Bir de bakdım ki, Resûlullah “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” Eshâb-ı kirâm “rıdvânullahi teâlâ aleyhim ecma’în” ile oturuyorlardı. Huzûruna yaklaşıp, yâ Resûlallah annem sizi çağrıyor, dedim. Kalkdilar, Eshâb-ı kirâma da kalkınız, buyurdular. Eve doğru yürüdük. Eve yaklaştıca, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” babalığımı, ey Ebâ Talha, hiçbirsey hâzırladın mı ki bizi da’vet ediyorsunuz, buyurdu. Ebû Talha “radîyallahü anh”, seni Peygamber olarak gönderen Allah hakkı için, dünden beri bir lokma yiyecek yi-medim. Evde de yiyecek birsey olduğunu zan etmiyorum, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, “O hâlde Ümmü Selîm bizi niçin da’vet etdi eve bir bak!” buyurdu. Ebû Talha evine girdi ve hanımı Ümmü Selîme, Resûlullahı niçin da’vet etdin diye sordu. Hanımı iki arpa ekmeği pişirdim, komşudan da biraz süt aldım. Enese, baban Ebû Talhayı çağır, gel yiyeлим diye söyledi, dedi. Ebû Talha dışarı çıkip, durumu Resûlullah'a anlatdı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” üzülmeyiniz, bizi evine al, buyurdu. Birlikde eve girdik. Resûlullah anneme, Ey Ümmü Selîm, o ekmekleri getir, buyurdu. Sonra mubârek elini ekmeklerin üzerine koydu. Ey Ebâ Talha! Eshâbdan on kişi çağır içeri gelsinler, buyurdu. Ebû Talha on kişi çağrırdı. Resûlullah onlara oturun, Bismillâh diyerek benim parmaklarım arasından yiyeiniz, buyurdu. O on kişi yiyp doydular. On kişi dahâ çağır buyurdu. Ebû Talha on kişi dahâ çağrırdı, onlar da aynı şekilde yiyp doydular. Böylece yetmişüç kişi o yiyecekden yiyp doydular. Sonra bize, Ey Ebâ Talha ve ey Enes, geliniz yiyeiniz, buyurdu. Resûlullah ile birlikde biz de yiyp doyduk. Sonra ekmekleri Ümmü Selîme verdi, al yi ve dilediğin kimseye de yidir, buyurdu.

● Abdürrahmân bin Ebî Bekr “radîyallahü anhümâ” söyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile

Eshâbdan yüzotuz kişi bir yolculukda idik. Resûlullah, içinizde hiç yiyeceği olan var mıdır, diye sordu. Eshâbdan birinde bir sa' kadar [Bir sa' 4,2 litredir] un bulundu. Hamur yapıp pişirdiler. Sonra bir müşrik geldi. Yanında bir koyunu vardı. Resûlullah ona koyunu satar mısın, yoksa hediyye mi edersin, buyurdu. Satılıkdir deyince, koyunu satın aldı. Koyunu kesip ciğerini kebâb yapdılar. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" koyunun etinden yüzotuz kişinin herbirine bir parça verdi. O sırada bir kimse orada değildi. Onun payı da ayrıldı. Kebâb yapılan ciğeri iki kap içine koydular. Hepimiz ondan yiyp doyduk. Kab içinde biraz da artmışdı. Sonra develeri yükleyip, yola devâm etdik.

● Sümre bin Cündeb "radiyallahü anh" anlatmışdır: Bir gün Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" huzûruna bir tabak yemek getirdiler. Sabâhdan öğleye kadar, bir gurub yiyp gitdi, bir başka gurub geldi. Birisi bana o tabağ'a başka yerden yemek konuyor mu diye sordu. Hâyır, ancak şuradan yardım geliyor diyerek, gökyüzüne işaret etdim.

● Ümmü Evs "radiyallahü anhâ" söyle anlatmışdır: Bir gün Resûlullah'a "sallallahü aleyhi ve sellem" hediyye olarak bir kab ya   gönderdim. O kabdaki ya  dan biraz kalıncaya kadar yimişler. Sonra mubârek nefeslerini tabağ'a üfürüp, bereket ile dü   ederek, bunu Ümmü Evse götürünüz, buyurmuşlar. O kabi bana getirdiler. Îci ya   ile dolu idi. Kabın ya   ile dolu olduğunu görünce, Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" hediyyemi kabûl etmeyip, geri göndermiş zan etdim. Huzûruna gidip ağlayarak, yâ Resûlallah, ben den ne günâh sâdîr oldu da hediyyemi kabûl etmediniz, dedim. Bunun üzerine durumu anlatıp hâtırımı hoş etdi. Tam bir tesellî ile sevinerek huzûrundan ayrıldım. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" hayâtda olduğu müddetce, hazret-i Ebû Bekrin, hazret-i Ömerin ve hazret-i Osmânın "radiyallahü anhüm" halîfelikleri sırasında o ya  dan devâmlı yidim, bitmedi. Sîffîn vak'asına kadar böyle devâm etdi. On dan sonra bitdi.

● Enes bin Mâlikin annesi Ümmü Selîm "radiyallahü anhâ", Resûlullah'a "sallallahü aleyhi ve sellem" hediyye ola-

rak bir tulum yağ gönderdi. Resûlullah yağı kabûl edip, tulu-
mu geri gönderdi. O sırada Ümmü Selîmin evine bir kadın
gelip, biraz yağ istedi. Ümmü Selîm dahâ şimdî yağımu Resû-
lullahe hediyye gönderdim. İşte kabî boş duruyor, dedi. Ka-
dın kabî getirin bir bakalım. Belki içinde bir parça kalmışdır,
dedi. Ümmü Selîm kızına Resûlullahe yağı gönderdiğimiz kabî
getir bakalım, içinde hiç yağ kalmışındır dedi. Kızı kabî
getirince, temâmen yağ ile dolu olduğunu görüp şaşırdılar.
Ümmü Selîm, Resûlullahın huzûruna gidip, yâ Resûlallah!
Benden ne günâh sâdir oldu da hediyemî kabûl buyurmadi-
niz. O yağı sizin yimeniz için hâzırladım, dedi. Resûlullah
“sallallahü aleyhi ve sellem” biz hediyemî kabûl etdik. O ka-
bin içindeki yağın hepsini boşalttık, buyurdu. Ümmü Selîm,
Sizi âlemlere Peygamber olarak gönderen Allah hakkı için o
kabî yağı ile dolu duruyor, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi
ve sellem” tebessüm ederek, o yağıdan yi! Kabî yerinden oy-
natmayınız, buyurdu. Ümmü Selîmin gönlü ferâhlaşı ve se-
vinerek huzûrundan ayrılp evine gitdi. Resûlullahın “sallal-
lahü aleyhi ve sellem” hayatı müddetince ve emîr-ül mü’minîn
hazret-i Ebû Bekrin, hazret-i Ömerin ve hazret-i Osmâ-
nin “radiyallahü teâlâ anhüm” halîfelikleri müddetince o
yağıdan devâmlı yidiler. Bu hâl, emîr-ül mü’minîn Alî “radi-
yallahü anh” ile Mu’âviye “radiyallahü anh” vak’asına kadar
devâm etdi.

- Ümmü Süreyk “radıyallahü anhâ” bir gün câriyesiyle Resûlullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” bir tulum yağı, hedîye olarak gönderdi. Resûlullah kabûl edip, kabi boşaltarak câriyeye verdi. Bu tulumu ağını bağlamadan as, buyurdu. Ümmü Süreyk bir gün evine girince o tulumun yağ ile dolu olduğunu gördü. Hemen ağını bağladı. Câriyesini azârlıyarak sana bu yağı Resûlullah'a götür demedim mi dedi. Câriyesi yemîn ederek, götürdüm. Yağı boşaltıp tulumu geri verdiler. Ağını yere çevirip bakdım, içinde bir damla yağ yokdu. Resûlullah bana bu tulumu as, ağını bağlama buyurdu, dedi. Ümmü Süreykin vefâtına kadar o yağıdan yidiler. Hattâ bir def’asında yetmişiki kişi yidiği hâlde hiç eksilmemişti.

● Rükeyn bin Saîd el-Müzenî “radiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Dörtüz atlı kimse Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna geldiler ve yemek istediler. Resûlullah, hazret-i Ömere “radiyallahü anh” bunlara birşeyler ver, buyurdu. Hazret-i Ömer bir sa’ hurmadan başka yiyecek birşeyim yok, dedi. Resûlullah yine, haydi bunlara birşeyler ver buyurunca, peki, dedi. Hazret-i Ömerle evine gittik. Evinin kapısını açtı. İçerde bir mikdâr hurma vardı. İstediğiniz kadar alıp götürünüz, dedi. Herbirimiz ihtiyâcımız kadar aldık. Dışarı çıkarken bakdık ki, sanki o hurmadan hiç alınmamış gibi aynen duruyordu.

● Câbir bin Abdüllah “radiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Hurmalarımı Medînede bir yehûdfye satardım. Önce parasını alırdım. Hurmalar olgunlaşınca toplayıp teslîm ederdim. Bir sene hurma az oldu. Toplarken yehûdî yanına geldi. Yehûdîden borcum için biraz müddet istedim, vermedi. Durumu Resûlullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” bildirdim. Eshâb-ı kirâma: “Kalkın gidelim. Yehûdîden Câbir için mühlet isteyelim” buyurdu. Hurma bağçemize geldiler. Resûlullah benim için yehûdîden mühlet istedi. Yehûdî, ey Ebel Kâsim, mühlet veremem, dedi. Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hurma bağçesinin çevresini dolanıp geldi. Tekrâr yehûdîden mühlet istedi. Yine vermedi. Resûlullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” bir mikdâr hurma ikrâm etdim. O hurmalarдан yidi. Sonra bana bu hurma bağçesinde senin ikâmet etdiğin yer neresidir diye sordu. Falan yerdir yâ Resûlallah, dedim. Oraya benim için bir döşek ser buyurdu. Döşeği serdim. Resûlullah orada biraz uyudu. Uyanınca, bir mikdâr hurma dahâ ikrâm etdim, yidiler. Sonra yine o yehûdîden mühlet istedi, fekat kabûl etmedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” kalkıp hurma bağçesinin çevresinde gezindi. Sonra bana hurmaları topla ve borcunu öde, buyurdu. Hurmaları topladım ve borcumu temâmen ödedim. Bir o kadar hurma da arttı. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna varıp durumu arz etdim. “Şehâdet ederim ki, ben Allahın Resûlüyüm” buyurdu.

● Yine Câbir bin Abdüllah “radîyallâhü anh” anlatmışdır: Babam vefât etdi. Çok borcu kaldı. Hurma toplama zemâni gelince, borçlu olduğumuz kimselere bu hormaları borcumuza karşılık aranızda paylaşın. Bana hiç kalmasın, dedim. Bu hormalar borçlarınızı karşılamaz, diyerek kabûl etmediler. Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” huzûruna gidip, alacaklıların sizi görmesini arzû ediyorum dedim. Hormaları topla ve gurub gurub ayırmayı, buyurdu. Resûlullahın emr etiği gibi yapdım. Sonra teşrif buyurdular. Alacaklılar Resûlullahı görünce bana yapışdilar. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” onların bu hâlini görünce, bir hurma öbeğinin yanına varıp, üç kerre çevresinde dolasındı ve yanına oturdu. Sonra bana alacaklılarını çağır, buyurdu. Çağirdim, geldiler. Alacakları olan babamın borcu kadar hurmayı ölçüp, tam aldılar. Ben babamın borcunun ödenmesine ve bana bir dâne hurma kalmamasına râzî idim. Bir de bakdım ki, Resûlullahın yanında oturduğu hurma yiğini, herkes alacağına aldığı hâlde, bir dâne bile eksilmemişi.

● Ebû Katâde “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” ile bir seferde idik. Akşam nemâzında hutbe okudu ve: “Bu gece sabâha kadar yürüsek, inşâallah yârın suya ulaşırız” buyurdu. Gece ben Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” yanında yürüdüm. Gece yarısından sonra Resûlullahı uyku basdırıldı. Devesinden düşecek gibi oldu. Yandan tuttum. Doğrulup devenin üzerine oturdular. Biraz sonra yine uydular. Düşecekleri sıradan yandan tuttum. Uyanıp devenin üzerine oturdular. Bu hâl üzere sabâha kadar yola devâm etdik. Yine uyku basıldı ve devenin üzerinden yan tarafa meyl etdiler, hemen tuttum. Mubârek başını kaldırıp bana sen kimsin, dedi. Ebû Katâdeyim, dedim. Ne zemândan beri benimle birlîkdesin, buyurdu. Bu gece devâmlı sizin yanınızda idim yâ Resûlallah, dedim. “Peygamberini koruduğun gibi, Allah da seni korusun” buyurdu. Ordudan geri kaldık. Askerlerden hiç kimse görünmüyordu. Bana ey Ebâ Katâde, askerlerden hiç kimse görünüyor mu diye sordu. Ben de işte bir atlî, işte bir

atlı dahâ diye gösterirken, yedi kişi bir araya geldik. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” yolun dışına çıcip bir yerde istirâhata çekildi. Bize nemâz vaktini gözleyin, buyurdu. Ancak bizden en önce uyanan Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” oldu. Güneş doğmuştu. Sonra biz de uyanıp sabâh nemâzi geçdi diye feryâd ederek yerimizden kalkdik. Resûlullah bize develerinize bininiz buyurdu. Sonra yola çıktıktı. Bir müddet gitdik, güneş yükseldi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” su matarasını istedî. Mataramı verdim, abdest aldı. Matarada birazcık su kaldı. Yâ Ebâ Katâde! Bu suyu sakla, bu su çok kıymetli olacaktır, buyurdu. Sonra her zemân kıldığımız gibi sabâh nemâzinin sünnetini ve farzını kıldıktı [kazâ etdik]. Nemâzdan sonra Resûlullah bineklerinize bininiz, buyurdu. Bindik ve yola devâm etdik. Biz kendi aramızda yavaş bir sesle, sabâh nemâzını kaçırındı! Taksirâtımız oldu diye konuşuyorduk. Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” sizin bana uymanız size yetmez mi? Uykuda taksirât olmaz. Bir nemâzi vakti geçinceye kadar kılmamak günâhıdır, buyurdu. Bir müddet dahâ yola devâm etdik. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, önden gidenler ne yapıyorlar. Sabâh oldu, Peygamberlerini bulmayacaklar mı? Ebû Bekr ve Ömer “radîyallahü anhümâ” yanındakilere Resûlullah arkamızdadır. Sizi bırakıp gitmez dediler. Bir kısmı da öndedir, dediler. Eğer Ebû Bekrin ve Ömerin “radîyallahü anhüm” sözünü tutarlarsa doğru yolu bulurlar. Bir müddet dahâ yola devâm etdik ve Eshâb-ı kirâma yetişdik. Yâ Resûlallah! Susuzlukdan helâk olacağız, dediler. “Size helâk olmak yokdur, helâk olmazsınız” buyurdu. Sonra devesinden inip, bir bardak istedî. Benden de mataramda kalan az mikdârdaki suyu istedî, getirdim. Mataradan bardağâ su dolduruyor. Ben de Eshâb-ı kirâma veriyordum. Eshâb-ı kirâm, mataradaki suyun az olduğunu görünce, su içmek için izdihâm oldu. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” izdihâm yapmayıñız. Hepiniz suya kanacaksınız, buyurdu. Sonunda bütün Eshâb-ı kirâm suya kandı. Benden ve Resûlullahdan başka su içmeyeñ kalmadı. Resûlullah bana da iç, buyurdu. Önce siz buyurun, sizin yâ Resûlallah, de-

dim. “**Bir kavmin su dağıtıcısı en son su içen**” buyurdu. Bu-nun üzerine alıp içdim. Sonra Resûlullah da içti. Sonra ora-dan kalkıp, yola devâm etdik. Resûlullahın dahâ önceden işâret buyurduğu gibi bir suya ulaştık.

● Mikdâd bin Esved “râdiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Bir def’asında iki arkadaşımla birlikde Medîneye gitmişdik. Yol meşakkatinden gözlerimiz yanmışdı. Eshâb-ı kirâmdan “aleyhimürrîdvân” hiç kimse bizi evine götürmedi. Resûlul-lah “sallallahü aleyhi ve sellem” bizi alıp, evine götürdü. Evinde üç keçi vardi. Bu keçilerin sütünü sağıp içiniz, buyur-du. Kendisi ayrılp gitdi. Biz keçileri sağıp sütünü içdik. Re-sûlullahın payını da ayırdık. Akşam, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” geldi. Uyuyan kimseyi uyandırmayacak ve uyanık kimsenin de duyacağı kadar yavaş sesle selâm verdi. Sonra mescide gidip nemâz kıldı. Sonra gelip kendisi için ayırdığımız sütü içti. Bir gece şeytân bana vesvese verdi. En-sâr, Resûlullah'a hediyyeler getiriyor. Onun bu süte ne ihti-yâcı vardır diyerek, Resûlullah için ayırdığımız sütü içdim. Fekat sütü mi'demde tutamadım, geri çekardım. Bu işden çok pişmân oldum. Kendi kendime, Resûlullahın payını iç-din! Şimdi gelip sana beddûâ ederse, âhiretim harâb olur, di-yordum. Üzerimde bir örtü vardi. Başımı örtsem ayağım, ayağımı örtsem başım açıkda kalındı. Hiç uyuyamıydum. Arkadaşlarım uyudular. Zîrâ onların hiç bir düşüncesi ve si-kıntısı yokdu. O sırada Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sel lem” geldi. Selâm verip mescide geçdi ve nemâz kılıp geri geldi. Süte bakdı, kabı boş görünce, ellerini semâya doğru açdı. Ben kendi kendime işte şimdi bana beddûâ ediyor, de-dim. Fekat Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, yâ Rab-bî, beni doyuranı doyur, bana su verene su ver” diye düâ et-di. Hemen yerimden kalkıp elbisemi giydim. Keçilerin en se-mîzini Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” için keseck-dim. Yanıma da bir bıçak aldım. Keçilere bakdım, memeleri sütle dolu idi. Bir çanak alıp süt sağdım. Sütün yağı üstünde duruyordu. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gitdim. Bana bu gece sütünüzü içdiniz mi diye sordu.

İçdik yâ Resûlallah dedim. Sonra elimdeki sütden biraz içip, sen de iç diye bana verdi. Biraz dahâ sizin yâ Resûlallah, dedim. Biraz dahâ içip kabi bana verdi. Ben de içdim. Fekat beni bir gülme tutdu. GÜLMEDEN YERE DÜŞDÜM. Resûlullah bana ey Mîkdâd! Bu senin yaramazlığınızdan biridir. Sonra ben olan hâdiseyi anlatdım. Bu Allâhî teâlânın rahmetinden başka bir şey değildir. Niçin bana haber vermedin. İki arkadaşını da uyandırsaydık, onlar da bu rahmetden nasîblense lerdi, buyurdu. Siz rahmete kavuşdunuz. Ben de kavuşdum, başkasının bu rahmete kavuşması veyâ kavuşmamasından endişem yokdur, dedim.

● Ebû Kursâfe “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Benim müslimân olmam söyle vukû’ buldu: Bir annem bir de halam vardi. Halamı dahâ çok severdim. Koyunlarım vardı, onları otlatmaya giderdim. Giderken halam bana ey oğlum, sakın Muhammedin “sallallâhü aleyhi ve sellem” yâna varma, seni sapdırır, derdi. Bir gün koyunları otlakda bırakdım. Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” huzûruna gitdim. Akşama kadar orada kaldım. Akşam koyunları aç ve memeleri boş eve döndüm. Halam koyunlara ne oldu diye sordu. Bilmiyorum, dedim. Ertesi gün yine aynı şekilde yapdım. O gün Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem”: “Ey insanlar, hicret ediniz, İslâma sıkı sarılıınız. Cihâd devâm etdiği müddetçe hicret kesilmez” buyurdu. O gün de koyunları önceki gün gibi eve götürdüm. Üçüncü gün yine Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” sohbetine gitdim ve müslimân oldum. Resûlullah ile müsâfîhâ yaparak bî’at etdim. Sonra halamın ve koyunların hâlinden şikâyet etdim. Koyunlarını yanına getir, buyurdu. Gidip getirdim. Mubârek elini koyunların memelerine ve sırtlarına dokundurdu ve bereket ile düâ etti. O ânda koyunların hepsi semîz bir hâle geldi ve memeleri süt ile doldu. Koyunları eve getirdim. Halam yavrum koyunları hergün böyle otlat dedi. Bugün de hergün olduğu gibi otlatdım. Yalnız bu gün başka bir hâdisesi oldu, dedim. Hâdiseyi tek tek anlatdım. Müslimân olduğumu söyledim. Annem ve halam da müslimân oldular “radîyallâhü anhüm”.

BEŞİNCİ BÖLÜM

**Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Peygamberlige
ğine delâlet eden, fekat ne zemân vukû’ bulduğu bildirilme-
den nakl edilen mu’cizeleri. Bu bölüm iki kısımdır.**

BİRİNCİ KISM: Zemâna bağlı olmayan mu’cizeler:

● Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek yüzünün güzelliği kemâlde ve mubârek a’zâlarının tenâsübü i’tidâlde idi. Sözleri tatlı idi. Her hareketi ve duruşu, davranışları ve işleri o şekilde idi ki, dahâ güzelî düşünülemezdi. Nitekim bu husûs birçok hadîs-i şerîf ile sâbit olmuşdur. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” vasfları şöyle bildirilmiştir: Orta boylu, gâyet kemâl ve i’tidâl üzere idi. Yanına uzun boylu birisi gelse, ondan uzun görünürdü. Konuşduğu zemân mubârek dişleri arasından nûr saçılırdı. Mubârek yüzü ayın ondördünden dahâ parlaklıdı. Hazret-i Âîşe “radîyallahü anhâ” birgün evinde birşey kaybetmemiştir. Aradı, karanlıkda bulamadı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” eve teşrif edince, mubârek alnında parlayan nûr, odayı aydınlatdı. Hazret-i Âîşe kaybetdiği şeyi buldu.

● Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek vücûdu çok temiz idi. Teri nezîh ve kokusu çok güzeldi. Enes “radîyallahü anh” şöyle demiştir: Resûlullahın “sal-lallahü aleyhi ve sellem” kokusu gibi hiçbir güzel koku görmedim. Mubârek kokusu ne miske, ne de anbere benzzerdi. Resûlullah ile müsâfehâ eden kimsenin, o gün elinin güzel kokusu gitmezdi. Mubârek elini hangi çocuğun başına sürse, o çocuk diğer çocuklardan güzel kokusu ile fark edilirdi.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir gün hazret-i Enesin “radîyallahü anh” evinde uyumuştu. Hava sıçak olduğundan terlemişti. Hazret-i Enesin annesi Resûlullahın inci gibi ter dânelerini bir şişeye topladı. Resûlullah

bunu ne yapacaksın diye sordu. Bunları güzel kokulara karşıdırıyorum. Hiç bir koku ondan dahâ güzel kokmuyor, dedi.

● İmâm-ı Buhârî “rahmetullahi aleyh” (**Târîh-i Kebîr**) adlı eserinde şöyle yazmıştır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir yoldan geçse, ondan sonra, o yoldan geçenler, Resûlullahın oradan geçdiğini güzel kokusundan bilirlerdi. Ishak bin Râheveyh, o güzel koku Resûlullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” has bir koku idi. Hâricden bir koku sürünmüş değildir, demişdir.

Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek yüzüne degen mendiliaslâ ateş yakmazdı. Bir gün Enes bin Mâlike “radiyallahü anh” bir gurub insan misâfir oldular. Yemek yidiler. Yemekden sonra câriyesine falan mendili getir, dedi. Câriyesi kirli bir mendil getirdi. Enes bin Mâlik “radiyallahü anh” o mendili ateşe atdı. Bir müddet sonra mendili ateşden çıkardı. Mendil yanmamış, kirlerden temizlenip, süt gibi beyâz olmuşdu. Misâfirleri bu ne hâldir diye sorunca, bu mendil Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek yüzünü sildiği bir mendildir. Ne zemân kirlense, ateşe atarız, tertemiz olur veaslâ yanmaz, dedi.

● Ebû Hüreyre “radiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Bir kimse Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gelip, yâ Resûlullah, kızımı evlendireceğim, bana yardım ediniz, dedi. Resûlullah, şimdi hâzırda bir şey yok. Yârın sabâh ağızı açık bir şîşe ve çubuk getir, buyurdu. Sabâhleyin o kimse bir şîşe ve bir çubuk getirdi. Resûlullah “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” mubârek kollarının terini o şîseye doldurdu. Bunu götür kızın koku sürünmek istediği zemân, bu çubukla şîseyi karışdırırsın ve vücûduna sürsün, buyurdu. O kızın böyle yaptığı ve güzel kokusunun bütün Medînede duyluğu anlatılmıştır. Kızın bulunduğu eve beyt-ül-mutayyi'bîn, ya'nî güzel kokulu ev adını vermişlerdir.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” büyük abdeste çıkar. Fekat hiç bir eser görülmezdi. Yer yarılip içine alındı.

Hazret-i Âîşe “radîyallâhü anhâ”, yâ Resûlallah helâya gidiyorsun, fekat senden hiçbir eser görünmüyör, dedi. Buyurdu ki: Yâ Âîşe, bilmez misin, Peygamberlerden çökani yer yutar.

● Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” bedeninin kuvveti herkesden fazla idi. O zemânın en kuvvetli pehlivânı Rûgâneyi islâma da’vet etdiğinde, onunla güreşmişdi ve yenmişdi. Rûgânenin babası da o devrin pehlivânı idi. Câhi-liyye devrinde onu da mağlûb etmişdi. Rûgânenin babası üç defâ güreşdi. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” üç defâsında da onu yendi.

● Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” yaya yürüdüğünde hiç kimse Ona yetişemezdi. Ebû Hüreyre “radîyallâhü anh” demişdir ki: Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” o kadar çabuk yürürdü ki, sanki yer mubârek ayağının altında dürüldürdü. Biz zahmet çekerek yürürdük, Resûlullah normal yürüdü, yine de Ona yetişemezdik.

● Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” mubârek ağızının suyu ile tuzlu sular tatlî olurdu. Enes “radîyallâhü anh” şöyle demişdir: Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” evinde bir kuyu vardı. Suyu tuzlu idi. Mubârek ağızının suyundan o kuyunun içine katıldı. Kuyunun suyu tatlılaşdı. Medînedeki kuyular arasında o kuyunun suyundan dahâ tatlısı yokdu.

● Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” huzûruna Yemâmeden bir kimse geldi. Yâ Resûlallah! Bizim köyümüzde mescid yokdur, dedi. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” su istedi. O su ile mubârek yüzünü, ağını, ellerini ve kollarını yıkadı ve o suyu kendisine gelen kimseye verdi. Köyüne git, bir mescid yap, bu suyu başka su ile karışdırıp mescidin arsasına saç, çok bereket göreceksin, buyurdu. O kimse köyüne gidip, Resûlullahın buyurduğu gibi yaptı. Gâyet güzel ve ferâh bir mescid oldu. Orada biten otlar yaz kış hiç kurumadı.

● Resûlullahha “sallallâhü aleyhi ve sellem” bir kuyudan

bir kova su getirdiler. O sudan biraz içip mubârek ağızının suyunu kovaya dökdü. Eshâb-ı kirâm o suyu götürüp aldıkları kuyuya dökdüler. Ondan sonra o kuyudan devâmlı misk kokusu gelirdi.

● Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek gözleri çok kuvvetli göründü. Önden gördüğü gibi, arkadan da göründü. Aydınlıkda gördüğü gibi, karanlıkda da göründü. Nakl edilmişdir ki, sûreyyâdaki ya'nî boğa burcundaki onbir yıldızı göründü.

● Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem”, mubârek ażi dişini kırın bir cemâ'atin neslinden gelenlerinaslâ ażi dişin çıkmadı.

● Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek eli neye dokunsa, hayr ve bereket hâsil olurdu. Meselâ bir sütsüz koyunun memelerine dokunsa, koyunun memeleri süt ile dolardı. İbni Mes'ûd “radiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile Ebû Bekr “radiyallahü anh”, bulunduğu yerden geçiyorlardı. Ben koyun güdüyordum. Bana ey oğulcağız, hiç südün var mıdır diye sordu. Var, fekat bu koyunlar bana emânetdir, dedim. Bunların arasından kısır bir keçi getirdim. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek eliyle o keçinin memesini sığadı ve çok süt sağdı. Kendisi içti ve hazret-i Ebû Bekre de verdi. Sonra ben huzûruna yaklaşıp, bana dîni öğret, dedim. Mubârek eliyle başımı okşadı ve sen henüz küçüksün, öğrenirsin, buyurdu.

● Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Peygamberliği bildirilmeden evvel de, sonra da haşmeti, büyülüğu ve heybeti herkesin gözlerinde ve gönüllerinde yer etmiş idi. Kureyşli müşrikler, Eshâb-ı kirâma eziyyet ederlerdi. Resûlullahı “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” gördükleri zemân Ona da eziyyet edelim diye kalblerinden geçirirlerdi. Fekat Onu “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” görünce, heybetinden Ona hürmet ve hizmet ederlerdi. Resûlullahı ansızın gören kimseyi korku kaplar, titremeye başlardi. Bir gün huzû-

runa gelen bir kimse titremeye başlayınca, titreme; ben pâdişâh değilim, buyurmuşdur.

● Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” iki küreği arasında, sol omuzuna doğru nübüvvet mührü vardı. Bu bir parça et ve belirgin idi. Üzerinde pekçok killar vardı. İbni Ömer “radîyallahü teâlâ anhümâ”, o killarla Lâ ilâhe illallah yazılı idi, diye rivâyet etmiştir. Bir rivâyetinde de Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah yazılı idi, demişdir.

● Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” aklı, fehmi, ma’rifeti ve ilmi hiç kimseye nasıb olmayacak derecede çok fazla idi. Bunun en açık delili, ümmî iken ve hiç kimseden birşey öğrenmediği hâlde, işleri, hâlleri, tavırları, sözleri, ahlâkı, ilmi ve fazileti o derecede idi ki, hiç kimsenin akli ve ilmi ona ulaşamazdı. Tevrâtda, İncilde ve diğer ilâhî kitâblarda, suhuflarda bulunan sırları ve haberleri bilirdi. Hâlbuki ehl-i kitâbin âlimleriyle görüşmemiştir, onlarla sohbet etmemiştir ve onlardan birşey öğrenmemiştir. Geçmiş ümmetlerin hâllerini, keşf ehli hükemânın hikmetlerini çok iyi biliyordu. Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” sâdîr olan misâller ve insanları gâyet iyi idâre etmesi, dînî hükümlerini anlatması, âdâb-ı şerîfesi, hisâl-i hamîdesi, aklının kemâline ve ilminin ziyâdeliğine delâlet eder. Nitekim Onun bu hasletleri beşer tâkatının üstünde idi. Hilmi, hayatı, cömerdliği, insanlara iyi mu’âmelesi, herkese karşı şefkatı, za’iflere acımasızlığı, merhameti, adâleti, emîn olması, doğruluğu, afvi, mürûveti, vefâsı, zühdü, kanâ’ati, tevâzu’u, alçak gönüllülüğü, akrabâyı ziyâreti sevmesi ve diğer üstün huyları ve vasflarıyla son derece kemâl üzere idi. Dahâ fazlasını düşünmek mümkün değildi. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” üstünlikleri kitâblarda çok geniş anlatılmıştır. Biz burada az çoga delîl ve damla denize işaretdir sözü gereğince kısaca bildirdik.

● Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” en büyük mu’cizesi Kur’ân-ı kerîmdir. Kıyâmete kadar bâkî kalacaktır. İnsanların dilinde okunacak ve sahîfelerde yazılı duracaktır. Hattâ Kur’ân-ı kerîm bir değil binlerce mu’cizedir.

Onun en kısa bir süresinde, meselâ Kevser süresinde sayısız mu’cizeler vardır. Bütün insanlar birleşseler, arabaların belîgleri bir araya gelip yardımlaşsalar, bir âyet-i kerîmesini söylemekden âcizdirler. Kur’ân-ı kerîm, fesâhat ve belâgatda o kadar yüksekdir ki, arab kabîlelerinin bütün fasîhleri ve belîgleri onun benzerini söylemeye güç yetiremezler. Kur’ân-ı kerîmin şaşırtıcı nazmı ve hayrete düşürücü üslûbu arabaların bütün üslûb ve terkîblerinden mümtâzdır. Hiç biri ona benzemez. Arabaların sözleri arasında ona benzer bir söz ne nâzil olmadan önce, ne de nâzil olduktan sonra aslâ vâki’ olmamışdır.

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir gün Kur’ân-ı kerîm okuyordu. Arabaların fasîhlerinden olan Velîd bin Mugîre işitti ve rikkate geldi. Ebû Cehl onun bu hâlini görünce sitem etti. Bunun üzerine Velîd bin Mugîre şöyle dedi: Vallahi sizden hiçbiriniz arabaların sözlerini ve şî’rlerini benden iyi bilmezsiniz. Muhammedin “sallallahü aleyhi ve sellem” okuduğu hiç birine benzemez!

Arabaların merâsimlerinden birinde, arab kabîleleri toplanmışlardı. Velîd bin Mugîre onlara, Muhammed “aleyhis-selâm” hakkında söyleyeceğiniz bir söz üzerinde birleşin. Söyledikleriniz birbirinizi yalanlamasın. Böylece arab kabîlelerini Ondan soğutalım ve sakındıralım, dedi. Bir kısmı Ona kâhin diyelim dediler. Velîd bin Mugîre, yok vallahi o kâhin değildir. Çünkü, Onun sözlerinde kâhinlerin sözlerindeki secie benzer bir söz yokdur, dedi. Mecnûndur diyelim diye teklîf etdiler. Velîd bin Mugîre, o da olmaz, zîrâ Onda hiç cünûn ve vesvese yokdur. Şâirdir diyelim, dediklerinde ise, ben şî’rin her çeşidini gâyet iyi bilirim. Onun sözleri şî’re hiç benzemiyor, dedi. Sihrbâz diyelim, dediler. Velîd bin Mugîre, hâyır sihrbâz da değildir. Çünkü onda sihrbâzlar gibi üfürmek ve düğüm yapmak yokdur. Bunun üzerine Kureyş müşrikleri bunların hiçbirini olmaz diyorsun, o hâlde ne diyelim, dediler. Velîd bin Mugîre, Muhammed “aleyhisselâm” kari ile koca arasını, kardeşlerin ve akrabâların arasını açan bir sihrbâzdır diyelim, dedi. Bu söz üzerinde anlaştılar. Yol

başlarına oturup, halkı bu sözle Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” soğutmağa çalışılar.

Kur’ân-ı kerîmin îcâzinden biri de nazminin şâmil olduğu haberlerdir. Geçmiş asrlarda ve beldelerde, geçmiş ümmetlerin vak’alarını ve dinlerindeki hükümleri bildirmesidir. Ehl-i kitâbın âlimleri, ömürlerini bunları araştırmak ve öğrenmek için harcamışlar ve tam olarak öğrenememişlerdir. Ehl-i kitâb âlimlerinin Resûlullahha “sallallahü aleyhi ve sellem” gerek görüşüp, konusdukları ma’lûmdur. Çok kerre ehl-i kitâb âlimleri, Resûlullahha süâl sorarlardı ve süâllerini cevâblandıran âyet-i kerîmeler nâzil olurdu. Hepsi tasdîk ederler, inkâr etmeyeceğine mevâilleri kalmazdı.

Kur’ân-ı kerîm, gayba âid ve gelecekde olacak hâdiseleri bildirmesi bakımından da mu’cizedir. Bunlardan bir kısmı vâki’ olmuşdur. Bir kısmı da şübhесiz vukû’ bulacaktır.

Kur’ân-ı kerîmin mu’cize yönlerinden biri de kiyâmete kadar korunmasıdır. Allahü teâlâ [Hicr sûresi 9.cu âyetinde meâlen] (**Doğrusu, kitâbı** [Kur’ân-ı kerîmi] **Biz indirdik, onun koruyucusu elbette Biziz**) buyurdu. Kur’ân-ı kerîm, tahrîf edilmeden ve değiştirilmeden gelmiştir. Nice mülhidler ve zindiklar ve bilhâssa karâmita fırkası onu değiştirmek için uğraşmışlardır. Bir kelimesini ve bir harfini dahî değiştirememişlerdir. Kiyâmete kadar da değiştirilemeyecektir.

Kur’ân-ı kerîmin îcâz yönlerinden biri de pek çok mu’ârizi olmasına rağmen, asırlarca değiştirilmekten korunması, besar tâkatının dışında olmasıdır. Mugayyebât dan haber vermesi, münâfiğlerin ve ehl-i kitâbın gizlediği şeyleri haber vermesi de Kur’ân-ı kerîmin îcâzindandır.

Kur’ân-ı kerîmin mu’cize yönlerinden biri de şudur: Onu okuyanları ve dinleyenleri bir heybet ve ürperti kaplar. Nakl edilmişdir ki, birgün Utbe bin Rebîa, Resûlullahha “sallallahü aleyhi ve sellem”, yâ Muhammed “aleyhis-selâm”! Senin getirdiğin din, kavminin dînine muhâlifdir, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ona, Fussilet sûresinden, Ad ve Semûd kavminin helâk edilişlerini bildiren

âyet-i kerîmeleri sonuna kadar okudu. Utbe bin Rebîa hembete kapılıp, elini Resûllahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek ağzına doğru uzatıp, yemîn vererek okumayı bırak, dedi. Şöyleden rivâyet edilmişdir. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Fussilet sûresini okurken, Utbe kafası eli arasında olduğu hâlde dinliyordu. Secde âyeti gelince, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” secde yaptı. Utbe ne yapdığını anlamadı ve oradan ayrılp evine gitdi. Hâlbuki müşrikler Utbeyi dinlemek üzere bekliyorlardı. Gelmeyince, evine gidip kapısına toplandılar. Utbe onlardan özfâile dileyip, vallahi Muhammed “aleyhisselâm” benimle öyle bir kelâmla söyleşdi ki, bana öyle bir şey okudu ki, aslâ öyle bir kelâm işitmeyeceğimi bilemedim. Cevâb vermekden âciz kaldım, ne diyeceğimi bilemedim, dedi.

Bülegâdan, edebiyâtda meşhûr olan pekçok kimse, mu’âraza için Resûlullah’ı “sallallahü aleyhi ve sellem” gelmişdi. Kendilerini bir heybet ve korku kaplamış ve mu’ârazadan, karşı gelmekden vazgeçmişlerdir. O zemânın belîglerinden, meşhûr edebiyâtçılarından olan İbni Mukni’, Kur’ân-ı kerîme mu’âraza için bir söz tertîb etmek istedî. Bu işe başladığı sırada bir oğlan çocuğuna rastladı. O çocuk, Kur’ân-ı kerîmde [Hûd sûresi 44.cü âyetinde meâlen] (**Yere, suyunu çek! Göke, ey gök sen de tut denildi...**) buyrulan âyet-i kerîmeyi okuyordu. İbni Mukni’ bu âyet-i kerîmeyi işittince, âyet-i kerîmedeki belâgat karşısında hayrete düştü. Hemen gidip, Kur’ân-ı kerîme karşı yazdığı sözleri yırtıp attı. Kesinlikle anladım ki, Kur’ân-ı kerîm insan sözü değildir, dedi. Nakl edilir ki, Endülüsün meşhûr edebiyâtçılarından Yahyâ bin Gazâle, İhlâs sûresinin benzerini yazmak istedî. Kendisini öyle bir heybet ve rikkat kapladı ki, hemen tevbe edip, bu işden vazgeçti.

Kur’ân-ı kerîmin mu’cize olması yönlerinden biri de şudur: Onu okuyan ve dinleyen, okumakdan ve dinlemekden aslâ usanmaz. Ne kadar çok okursa ve dinlerse, okudukça ve dinledikçe muhabbeti ve tat alması artar. Hâlbuki, insanların sözleri ne kadar edebî, fasîh ve belfîg olursa olsun, birkaç

def'a okunup dinlendikden sonra tat alınmaz olur ve usanç ve sıkıntı vermeğe başlar.

Kur'ân-ı kerîmin bir mu'cize yönü de, ihtivâ etdiği ilm ve ma'nâların çok derin olmasıdır. Arab dili kâidelerine göre ve arab lisaniyla nâzil olduğu hâlde, temâmını arabalar ve hiç kimse anlayamaz. Ondaki ilmleri ve ma'rifetleri, Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" peygamberliği bildirildikten ve Kur'ân-ı kerîm nâzil oldukdan sonra bilmiş ve anlamıştır. Allahü teâlâ Kur'ân-ı kerîmde derc etdiği ilmlere ve ma'rifetlere, insanların seçilmişlerinden ba'zlarının da muttali' olmasını ihsân buyurmuştur. Kur'ân-ı kerîmin hakâikîn nihâyeti yokdur. İnsan ne kadar yüksek derecelere ulaşırsa ulaşın, Kur'ân-ı kerîmde bildirilen ma'rifetleri icmâlen, ya'nî kısaca anlamakdan da âcizdir. Nerede kaldı ki, tafsîlüttâyla anlamaya kâdir olabilsin. Ondaki ilâhî sırlar, ilmler ve ma'rifetler nihâyetsizdir. O öyle bir deryâdır ki, onda insanı hayretten hayrete düşüren ilmler, hikmetler ve ma'rifetler sonsuzdur. O apaçık bir nûr ve öyle sağlam bir dayanakdır ki, geçmişde ve gelecekde onu bâtil kılacek yokdur. O hâkîm ve övülmeğe lâyık olan Allahü teâlâ katından indirilmişdir.

● Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" mu'cizelerinden birisi de bildirdiği yüce din islâmiyyetdir. Derin âlimler ve yüksek derecelere kavuşmuş olan ârifler, onun nüktelerinin nihâyetine ve esrârının derinliklerine ulaşmakdan tam bir acziyete düşdüklerini i'tirâf etmişlerdir.

● Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" devâm ede-gelen mu'cizelerinden birisi de, geniş ma'nâları içine alan mubârek sözlerinin, hadîs-i şerîflerinin sahîh ve açık senedlerle nakl edilmesi ve meşhûr olmasıdır. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" bir hadîs-i şerîfde: (**Cevâmi-ül-kelim, ya'nî az söyle çok şey anlatıcı olarak ve korkulara gâlib gelici olarak gönderildim**) buyurmuştur. İmâm-ı Buhârînin nakl etdiği sahîh bir hadîs-i şerîfde de şöyle buyrulmuştur: (**Din ve ahkâm, kiyâmete kadar bâkî kalacakdır.**)

Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” devâm eden mu’cizelerinden birisi de, mubârek türbesinden bir nûrun yayılmasıdır. Ravda-i münevveresinin üzerinde şimşek çakması gibi parlayan nûru gören hâcilar, salevât-i şerîfe getirirler. Hâce Muhammed Pârisâ “kuddise sirruh” (**Fasl-ul-Hîtab**) adlı kitâbında şöyle yazmıştır: Resûlullahın vefâtından sonra Rûm diyârından bir genç Medîneye geldi ve Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Ravda-i mukaddesesine bakarak; İncîlde okudum dedi ve şu ma’nâdaki beytleri yazıp, okudu:

*Mustafânn uğramışdım kabrine,
Sanki kabrde değil, konuşuyordu benimle.*

*Nübüvvet nûru parlar kabrinin üstünde,
O nûr feyz verir, akl-i selîm sâhiblerinin kalbine.*

[Büyük velî Mevlânâ Hâlid-i Bağdâdî, fârisî divânında yazdığı, Kabr-i se’âdeti ziyâretinde söylediği beytlerden biri, (**Fâidelî Bilgiler**) kitâbinin 450.ci sahîfesinde vardır. Lütfen oradan okuyunuz!]

İKİNCİ KISM: Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” vefâtından sonra peygamberliğine delâlet eden mu’cizeleri:

● Resûlullah “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” kendinden sonra, hazret-i Ebû Bekr-i Sîddîkin “radîyallahü teâlâ anh” halife olacağını haber vermiştir. Bir gün bir kadın Resûlullahın huzûruna gelip, bir şey istedi. Bir müddet sonra gel, buyurdu. Kadın, yâ Resûlallah, gelince sizi bulamazsam ne olacak, dedi. Beni bulamazsan, Ebû Bekre git. Benden sonra halîfe o olsa gerekdir, buyurdu.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir kimseye birkaç deve yükü hurma verdi. O şahs, yâ Resûlallah! Senden sonra bu bağışı bana veren olmaz, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” sana veren olur, buyurdu. Kim olur diye sorunca, Ebû Bekr verir, buyurdu. O şahs bunu hazret-i Alîye “radîyallahü anh” söyledi. Hazret-i Alî o kimseye, Re-

sûlullahâ gidip, Ebû Bekrden sonra kim verir, diye sor dedi. Gidip sordu. Ömer bin Hattâb, buyurdu. Bunun üzerine hazret-i Alî o şahsa, yine gidip sor, Ömer bin Hattâbdan sonra kim olur, dedi. O da gidip Resûlullahâ yine sordu. Osmân ve Alî “radîyallâhü anhümâ” olur, buyurdu. Hazret-i Alî bunu işitince hiçbirsey söylemedi.

● Bir bedevî Medîneye satmak için birçok kılıç getirmiştir. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” o kılıçları vere-siye satın aldı. Hazret-i Alî “radîyallâhü anh” o şahsı görüp, kılıçları ne yapdin, diye sordu. Resûlullahâ veresiye satdım deyince, Resûlullahâ “sallallâhü aleyhi ve sellem” bir şey olursa, kılıçların parasını kimden alacaksın, dedi. O şahs bilmiyorum, gidip Resûlullahâ sorayım, dedi ve gidip sordu. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” o şahsa, se-nin mâlinin bedelini edâ edecek, benim borcumu ödeyecek ve ahdime vefâ gösterecek olan kimse Ebû Bekrdir, buyur-du. O kimse hazret-i Alîye gelip bunu söyledi. Hazret-i Alî eğer Ebû Bekre “radîyallâhü anh” birşey olursa paranı kimden alacaksın, dedi. O şahs bunu sormadım, gidip sora-yım diyerek, gidip sordu. Bu sefer Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem”: Benim ve Ebû Bekrin başına bir iş gelir-se, benim borcumu ödeyip, sözümü yerine getirecek olan kimse Ömer bin Hattâbdır, buyurdu. O şahs bunu da gidip hazret-i Alîye söyledi. Hazret-i Alî peki, Ömer bin Hattâba da “radîyallâhü anh” bir şey olursa ne yaparsın, dedi. Bunun üzerine o şahs, Resûlullahâ huzûruna gidip, bunu da sordu. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” bana, Ebû Bekre ve Ömere birşey olursa, sen helâk oldun, de-mekdir, buyurdu.

● Enes bin Mâlik “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” ile bir evde idik. Ka-pı kapalı idi. Birisi gelip kapıyı çaldı. Resûlullah bana, ey Enes bak kimdir, buyurdu. Çıkıp bakdim, gelen hazret-i Ebû Bekr-i Sîddîk idi. İçeri girip, Resûlullahâ haber verdim. Ka-pıyı aç, gelen kimseyi Cennetle müjdele ve benden sonra ha-lîfe olacağını söyle, buyurdu. Sonra bir kişi dahâ gelip kapi-

yı çaldı. Resûlullah, ey Enes, kapıya bak, buyurdu. Gidip bakdım. Hazret-i Ömer-ül Fârûk gelmişdi. Resûlullah'a bildirdim. Kapıyı aç, geleni Cennet ile müjdele ve Ebû Bekr'den sonra halîfe olacağını söyle buyurdu. Dahâ sonra kapı yine çalındı. Ey Enes, bak kimdir, buyurdu. Çıkıp bakdım. Hazret-i Osmân-ı zinnûreyn idi. Resûlullah'a bildirdim. Kapıyı aç, onu Cennetle müjdele ve Ömer bin Hattâbdan sonra halîfe olacağını söyle ve Onu şehîd edecekler, sabr etsin, buyurdu.

● Sefîne “radîyallâhü anh” söyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” mescid yapıyordu. Bir taş koydu ve Ebû Bekre “radîyallâhü anh”, benim koyduğum taşın yanına bir taş koy, buyurdu. Sonra hazret-i Ömere “radîyallâhü anh”, sen de taşını Ebû Bekrin taşının yanına koy, buyurdu. Sonra da bunlar benden sonra halîfelerimdir, buyurdu.

● Huneyn gazâsında, harbin şiddetlendiği sırada, Cündeb “radîyallâhü anh” Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” huzûruna gelip, yâ Resûlallah, harb çok şiddetlendi. Eshâbindan birini seçiniz, eğer size bir emr vâki’ olursa, onu seçelim. Eğer olmazsa, onu seçilmiş bilelim, dedi. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” işte Ebû Bekr, eğer bana bir şey olursa, onu bana halîfe olarak seçiniz. Ömer bin Hattâb benim dostumdur. O benim dilimden doğruya söyler. Osmân bin Affân bendendir ve ben ondanım. Alî bin Ebî Tâlib benim dünyâda ve âhiretde kardeşim ve yoldaşımdır, buyurdu “radîyallâhü teâlâ anhüm ecma’în”.

● Sefîne “radîyallâhü teâlâ anh” söyle nakl etmiştir: Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: “Beden sonra halîfeliğ müddeti otuz senedir. Ondan sonra melekler saltanat sürer”. Ebû Bekr “radîyallâhü anh” iki sene, Ömer “radîyallâhü anh” on sene, Osmân “radîyallâhü anh” oniki sene ve Alî radîyallâhü anh” altı sene halîfeliğ yapdılar.

● Bir gün Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” haz-

ret-i Ebû Bekr, hazret-i Ömer, hazret-i Osmân, hazret-i Talha, hazret-i Zübeyr “radiyallahü teâlâ anhüm ecma’în” ile Hira dağı üzerinde idiler. Dağ sallandi. Resûlullah “sal-lallahü aleyhi ve sellem” dağa hitâb ederek, sâkin ol, senin üzerinde bir Peygamber, bir siddîk ve şehîdler var, buyurdu.

● Hazret-i Âîşe “radiyallahü anhâ” söyle demişdir: Bir gün Resûlullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” izn veriniz de beni vefâtımdan sonra senin yanına defn etsinler, dedim. Seni benim yanımı nasıl defn etsinler, kabrimin yanında Ebû Bekrin, Ömerin “radiyallahü anhümâ” ve Îsâ bin Meryemin “aleyhisselâm” kabrlerinden başka kabr olmayacak, buyurdu.

● Yine hazret-i Âîşe “radiyallahü anhâ” söyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” birgün hazret-i Osmâna “radiyallahü anh” bakdı ve Allahü teâlâ Osmâna rahmet eylesin, o şehîd olacakdır, buyurdu. Sonra hazret-i Alîye “radiyallahü anh” ve Zübeyre “radiyallahü anh” bakdı ve siz birbirinizle harb edeceksiniz! Zübeyr, sen âsî olsan gerekdir, buyurdu. Sonra Talhaya “radiyallahü anh” bakıp, Allahü teâlâ bunu şehîd edene rahmet etsin, buyurdu.

● Hazret-i Âîşe “radiyallahü anhâ” söyle anlatmışdır: Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshâbımdan birinin buraya gelmesini istiyorum. Ona ba’zı söyleyecelerim var, buyurdu. Ebû Bekri “radiyallahü anh” çağrıyım mı dedim. Birşey söylemedi. Anladım ki, ona diyeceği bir şey yokdu. Ömeri “radiyallahü anh” çağrıyım mı dedim. Yine birşey söylemedi. Anladım ki istediği o da değildi. Sonra Osmân bin Affâni “radiyallahü anh” çağrıyım mı dedim. Çağır gelsin, buyurdu. Hazret-i Osmâni “radiyallahü anh” çağrırdım. Gelip Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna oturdu. Resûlullah ona ba’zı şeyler söyledi. Hazret-i Osmânın rengi değişti. Bir şeyler dahâ söyledi. Rengi eski hâline döndü. Hazret-i Osmânın evini kuşatlıklar zemân, niçin muhârebe etmiyorsun, diye sordular. Resûlullah “sal-

lallahü aleyhi ve sellem” bana çok şeyler söyledi. Bu belâya sabr ederim, dedi. Hazret-i Osmâni çağrırdığım zemân, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” ona evinin kuşatılacağıni ve şehîd edileceğini söylediğini zan ediyorum.

● Ammâr bin Yâser “radîyallahü anh” şöyle demişdir: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Emîr-ül mü’minîn Alîye “radîyallahü anh”, Ey Alî, sana Sâlihin “aleyhisselâm” devesini boğazlayan bedbaht insanlardan haber vereyim mi? Onlardan biri senin başına kılıç ile vurup, yüzünü kana bulayan kimsedir, buyurdu.

● Ebûl-Esved Dûelî şöyle nakl etmiştir: Emîr-ül mü’minîn Alîden “radîyallahü anh” iştidim, şöyle dedi: Bir gün Medîneden çıktım. Atıma binip gitmek için, ayağımı atımın üzengisine koyduğum sırada, Abdüllah bin Selâm çikageldi. Nereye gidiyorsun, dedi. Iraka gidiyorum, dedim. Dikkatli ol. Eğer sen Iraka gidersen, başına kılıçla vursalar gerek, diye söyledi ve yemîn ederek bunu Resûlullahdan iştidim, dedi.

Emîr-ül mü’minîn Alî “radîyallahü anh” Yenbu’da hastalanmışdı. Niçin burada duruyorsun. Vefât edersen bu köylüler senin işini görmezler. Medîneye gidersen orada kardeşlerin işini görürler, cenâze hizmetini yaparlar, dediler. Hazret-i Alî “radîyallahü anh” buyurdu ki: Ben burada vefât etmem. Hem de başımın kanı yüzüme ve sakalıma akmayıńca vefât etmem. Çünkü, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bana böyle haber verdi.

● Emîr-ül mü’minîn Alî “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ile bir bağçeye uğramıştık. Yâ Resûlallah! Bu ne hoş bağçedir, dedim. Yâ Alî, Cennetde senin bağçen bundan dahâ güzel olacakdır, buyurdu. Böylece yedi bağçeye uğradık. Ben hepsinde, bu ne güzel bağçedir, dedim. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” cevâbında, dâîmâ Cennetde senin bağçen dahâ güzeldir, buyurdu. Sonra ağlamağa başladı. Yâ Resûlallah! Seni ağlatan sebeb nedir, dedim. İnsanların senin için kalble-

rinde olan kinden dolayı ağlıyorum. Onu, ben vefât etdikden sonra ortaya çıkarırlar, buyurdu. Yâ Resûlallah! Din selâmet üzere devâm eder mi, dedim. Selâmet üzere devâm eder, buyurdu.

● Âişe “radîyallâhü anhâ” söyle buyurmuşdur: Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” Talhayı “radîyallâhü anh” bir yere giderken gördü. Yer yüzünde yürüyen bir şehîddir, buyurdu.

● Bir gün Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” hanımlarına söyle buyurdu: Sizden alnı tüylü devenin sâhibi, Hav’abın köpekleri kendisine havladığı yere kadar gider. Çok kimse onun sağ tarafında, çok kimse de sol tarafında öldürülür. Kendisi de zor kurtulur, buyurdu. Hazret-i Âişe “radîyallâhü anhâ”, Cemel vak’asında Iraka giderken, Benî Âmir sularından bir suyun yanına varmışdı. Orada köpekler havlamağa başladı. Bu suyun adı nedir diye sordu. Hav’ab dediler. Bunun üzerine hazret-i Âise “radîyallâhü anhâ” ben geri dönüyorum, dedi. İbni Zübeyr “radîyallâhü anh” geri dönme, Allahü teâlâ senin vâsitânla iki zâtın arasını İslâh eder, dedi. Hâyır geri doneceğim. Çünkü, Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” söyle buyurdu diyerek, Resûlullahın zevcelerine buyurduğu şeyi anlatdı.

● Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” Cemel vak’asına işaretle; bir kavm çıkar, helâk olurlar. Felâh bulmazlar! Onların önderi bir kadındır ve o Cennete girecekdir, buyurmuştur.

● Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” hanımlarına “radîyallâhü teâlâ anhünne”, benden sonra size yardım eden doğru sözlü ve iyi işli birisi olacaktır, buyurdu. Sonra, yâ Rabbî, Abdürrahmân bin Avfi Cennet irmaklarından kandır, diye düâ etdi. Resûlullahın vefâtından sonra, Abdürrahmân bin Avf “radîyallâhü anh” mâlinin bir kısmını kırkbin dinâra satdı ve ezbâc-ı tâhirâtâ taksîm etti.

● Bir gün Emîr-ül mü’minîn hazret-i Alî, Zübeyr ile “radîyallâhü anhümâ” başbaşa konuşuyorlardı. Resûlullah “sal-

lallahü aleyhi ve sellem” hazret-i Alîye Zübeyr ile başbaşa konuşuyorsun. Fekat o seninle muhârebe edecekdir, buyurdu. Cemel vak’ası olunca, hazret-i Alî “radîyallahü anh” bûnu Zübeyre “radîyallahü anh” hatırlatdı. Zübeyr “radîyallahü anh” muhârebeden vazgeçip geri döndü. Arkasından biri gelip Zübeyri “radîyallahü anh” şehîd etti. Kılıcını hazret-i Alîye getirdi. Hazret-i Alî “radîyallahü anh” Zübeyri katl eden Cehennemdedir, dedi.

● Hendek kazıldığı gün, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek eliyle Ammâr bin Yâserin “radîyallahü anh” başını sivazlayarak, seni, isyân edenlerden bir gurub şehîd edecekdir, buyurdu. Sîffîn muhârebesinin şiddetlendiği bir sırada, Ammâr bin Yâser “radîyallahü anh” yemîn ederek, bugün Resûlullahın bana va’d etdiği gündür, dedi. Hazret-i Alî “radîyallahü anh” susup hiç cevâb vermedi. Bir dâhâ aynı şeyi söyledi. Hazret-i Alî yine cevâb vermedi. Ammâr bin Yâser üçüncü yemîn ederek aynı şeyi söyleyince, hazret-i Alî, evet bu gün o gündür, dedi. Ammâr bin Yâser tekbir getirerek, bugün tatlî rüzgârlar esmeğe başladı. Bugün Muhammed aleyhisselâma ve Onun yakınlarına kavuşuyorum, dedi. Sonra muhârebeye daldı. Hazret-i Mu’âviyenin “radîyallahü anh” taraftârlarından bir kaç kişiyi düşürdü. O sırada susadı ve su istedi. Süt ile karışık su getirdiler. Bu suyu görünce, Allahü ekber, dedi. Sonra yemîn ederek, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bana, seni isyân edenlerden bir gurub şehîd edecekdir. Şehîd edilmen Cebrâîl ile Mîkâîl “aleyhimesselâm” arasında olacakdır. Bunun alâmeti şudur ki, o sırada su isteyeceksin, sana süt ile karışık su verecekler buyurdu, dedi.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Abdüllah bin Amr bin Âs’â “radîyallahü anh” buyurdu ki: Ammârin kâtilini Cehennem ile müjdele! Sîffîn vak’asında Ammâr bin Yâser “radîyallahü anh” şehîd edildi. İki kişi onun başını hazret-i Mu’âviyeye “radîyallahü anh” getirdiler. Her biri kendisinin onu şehîd ettiğini söylüyordu. Hazret-i Mu’âviye onu şehîd edene bir kese gümüş vereceğim. Bunun anlaşılı-

ması için Abdüllah bin Amr bin Âsı hakem ta'yîn ediyorum, dedi. Abdüllah bin Amr o iki kimseden birine, bunu nasıl katl etdin diye sordu. O kimse üzerine hamle yapıp öldürdüm, dedi. Abdüllah bin Amr ona, hâyır bunun kâtili sen değilsin, dedi. Sonra diğer şahsa nasıl katl etdin diye sordu. O kimse dedi ki, birbirimize hûcûm etdik. Ben kuvvetli bir vuruşla vurdum. Atından yere düştü. Dizleri üzerinde durup, Cebrâîl ve Mikâîl “aleyhimesselâm” arasında pişmân olacak kimse felâh bulmasın, dedi. Sonra sağına soluna baktı. Yanına yaklaşıp başını kesdim, dedi. Bunun üzerine Abdüllah bin Amr o kimseye şu gümüşleri al ve Cehenne-me gideceğini de bil, dedi. O şahs, ölüsek vay hâlimize! Öldürürsek vay bize dedi. Gümüşleri yere atıp “İnnâlillah ve innâ ileyhi râci’ûn” âyet-i kerîmesini okudu. Hazret-i Mu’âviye, Abdüllah bin Amra ne oldu dedi. Bunun üzerine Abdüllah bin Amr şöyle dedi: Ben şâhidlik ederim ki, mescid yapılrken herkes bir taş getirdi. Ammâr bin Yâser iki taş getirdi. Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” işittim, buyurdu ki: “Ey Ammâr! Seni isyân edenlerden bir gu-rub şehîd edecekdir. Sonra bana dönerek, ey Abdüllah, Ammârı katl edeni Cehennem atesiyle müjdele buyurdu, dedi.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hazret-i Alîye “radiyallahü anh”, yakın zemânda seninle Âîşe “radiyallahü anhâ” arasında bir hâdise vukû’ bulacakdır, buyurdu. Bu Cemel vak’asına işaret idi. Hazret-i Alî “radiyallahü anh” bu iş Eshâb arasında yalnız bana mı mahsûsdur, dedi. Resûlullah, evet yâ Alî buyurdu. Hazret-i Alî, o zemân ben Eshâbin en kötüsü olmuş olurum, dedi. Hâyır, öyle olmuş olmaz. Fekat o hâdise vukû’ bulur. Ona gâlib gelirsin ve onu tekrâr makâmina gönderirsin, buyurdu. Nitekim Cemel vak’asında hazret-i Alî gâlib geldi. Hazret-i Âîşeye hurmet ve ikrâmda bulunarak, onu Medîneye gönderdi.

● Hazret-i Alî “radiyallahü anh” Resûlullahha “sallallahü aleyhi ve sellem” Yemenden bir mikdâr altın gönderdi. Re-sûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bu altınları Necid hal-

kına paylaştırdı. Ensâr ve muhâcirîn “radiyallahü anhüm ecma’în” yâ Resûlallah! Bizi bırakıp Necid halkına altın dağıtıyorsun, dediler. Resûlullah, müslimânlarla iyi geçinsinler diye altınları onlara dağıtdım, buyurdu. O sırada saçı sakalı birbirine karışmış, yücûdunu killar kaplamış ve gözleri içine çökmüş bir şahs geldi. Yâ Muhammed! Allahdan sakın, dedi. Resûlullah ben âsî olursam, Allahü teâlânın emrini kim tutar, buyurdu. Hâlid bin Velfîd “radiyallahü anh”, yâ Resûlallah, müsâade ediniz bu adamı ölüreyim, dedi. Resûlullah müsâade etmedi. O şahs da dönüp gitdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: Bu şahsin neslinden bir kavm çıkacakdır. Kur’ân-ı kerîmi okuyacaklar. Fekat boğazlarından aşağı geçmeyecekdir. Müslümanları ölürecekler. Puta tapanlara dokunmayacaklardır. Onlar okun yaydan çikdiği gibi islâm dîninden çıkarlar. Nitekim, hâricîler o kavmden türemiştir. Bu sebeble onlara Mârikîn (dinden çikanlar) denilmiştir.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Esmâ binti Umeyse “radiyallahü anhâ”, seni ümmetimden üç kişi hanım edinecekdir. Bunlar Ca’fer bin Ebî Tâlib, Ebû Bekr bin Kuhäfe ve Alî bin Ebî Tâlibdir “radiyallahü anhüm ecma’în”. Bunnardan birisini seç ki, Cennetde kocan olsun, buyurdu. Esmâ binti Ümeys “radiyallahü anhâ”, Ca’fer bin Ebî Tâlibi “radiyallahü anh” seçdi. Çünkü Resûlullahın emriyle en önce onunla evlenmişdi. Ca’fer bin Ebî Tâlibin vefâtından sonra, onu hazret-i Ebû Bekr nikâh etdi. Hazret-i Ebû Bekrin vefâtından sonra da hazret-i Alî nikâh etdi “radiyallahü anhüm ecma’în”.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hazret-i Alîye “radiyallahü anh”, sen dinden çikan bir gurub insanla, ya’nî hâricîlerle harb edeceksin. Onların arasında, bir eli bir parça et olan, omuzu başında kadın memesi gibi bir şey olan ve o et parçası üzerinde yaban fâresi kuyruğu gibi killar bulunan bir adam olacakdır, buyurdu. Hazret-i Alî “radiyallahü anh” hâricîlerle savaşıp gâlib gelince, ölüler arasında ta’rif edilen şahsi aratdı. İlk arayışda bulunamadı. Hazret-i Alî ben yalan

söylemem ve bunu bana haber veren de yalan söylemez. Bir dahâ arayın, dedi. Bir dahâ aradılar ve ta’rif edilen kimsenin cesedini kırk ölüünün altında buldular.

● Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hazret-i Alîye “radîyallahü anh”, senin eline Benî Hanîfe esîrlerinden bir câriye gelecektir. Ondan bir oğlun olacakdır. Adını Muhammed koy ve onu benim künyemle çağır, buyurdu. Hazret-i Ebû Bekrin “radîyallahü anh” halîfeliği sırasında Yemâme fethedildi. Benî Hanîfeden esîrler alındı. Hazret-i Ebû Bekr, esîrlerden Havle binti Ca’fer bin Kays-il Hanefiyye adlı câriyeyi hazret-i Alîye gönderdi. Ondan hazret-i Alînin Muhammed adlı oğlu dünyâya geldi. [Muhammed bin Hanefiyye bu zâtıdır. Hicrî 21. senesinde tevellüd, 71 de vefât etdi.]

● Yemâmeden bir kadın başında yara bulunan bir çocuğu Resûllaha “sallallahü aleyhi ve sellem” getirdi. Resûlullah çocuğun başına mubârek ağızının suyundan sürdü. Yara iyileşti. O çocuğun neslindeki gelenlerde bir dahâ bu cins yara hiç görülmeli. Aynı kadın başında yara olan başka bir çocuğu peygamberlik iddiâsında bulunan yalancılardan Müseyleme-tül Kezzâba götürdü. Müseyleme tükrüğünü çocuğun başına sürdü. Çocuğun başı temâmen kel oldu. Neslinde de bu hastalık devâm etdi.

● Ebû Zer Gifârî “radîyallahü anh” Emîr-ül mü’minîn hazret-i Osmânîn halîfeliği sırasında, Medîneden Rebzeye göç edip, orada yerleşti. Vefât etmeden önce çok hastalandı. Annesi devâmlı ağlıyordu. Anneciğim niçin ağlıyorsun, diye sordu. Annesi vefâtın yaklaştı! Evde kefen yapacak bir parça bezimiz dahi yokdur, dedi. Annesine, onun için üzülmeye. Bir gün bir cemâ’at ile birlikde Resûlullahın huzûrunda oturuyorduk. İçinizden biriniz sahrâda vefât edecekdir. Ehl-i İslâmdan bir cemâ’at onun cenâzesinde hâzır bulunacaktır, buyurdu. O zemân o meclisde bulunanlardan benden başka hepsi vefât etdiler. Şimdi sen şu tepeye çıkıp bir bak. Resûlullahın işaret buyurduğu cemâ’atin gelmeleri lâzım, dedi. Annesi, oğlum hâcların gelip gitme zemânı geçti. Şimdi kim olur, dedi. Çıkıp bakması için isrâr edince, annesi o tepeye ci-

kıp bakdı. Develerine binmiş oldukları hâlde bir gurub insanın geldiklerini gördü. Onlara işaret etti. Yanına geldiler. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” sahâbesi Ebû Zer vefât etmek üzeredir, yanına geliniz, dedi. Gelenler, ona annemiz babamız fedâ olsun diyerek yanına toplandılar. Ebû Zer “radiyallahü anh” onlara, Resûlullahın buyurduğu şeyi söyledi. Sonra kefenim yokdur. Arzû ederim ki reîslik, emîrlik veya vâlîlik yapmış olan birisi bana kefen versin, dedi. En-sârdan bir genç, ey amca, ben söylediğin işleri yapmadım. Fekat yanında annemin ketenden eğirip dokuduğu iki elbise vardır, dedi. Ebû Zer “radiyallahü anh” o gence hayr düâda bulundu ve sonra vefât etti. Gelen cemâ’at cenâzesini yıkayıp, nemâzını kıldılar. Onlardan biri Abdüllah ibni Mes’ûd “radiyallahü anh”, biri de Mâlik bin Eşter idi.

● Ebû Hüreyre “radiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Bir gün Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” sohbetinde bir cemâ’at ile oturuyordum. Resûlullah, sizden birinin dışı kıyâmet günü Cehennemde Uhud dağından dahâ büyük olur, buyurdu. O gün o meclisde bulunanların hepsi zemânla vefât etti. Bir ben, bir de Ricâl kalmıştı. Beni bir korku kapladı. Devâmlı Ricâlin hâlinden haber sorardım. Sonunda onun mürted olduğunu ve Müseylemetül Kezzâba tâbi’ olduğunu haber aldım. Böylece o korku benden bir parça gitdi.

● Uhud gazâsında Râfi’ bin Hudeycin “radiyallahü anh” göğsüne bir ok saplandı. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gelip; yâ Resûlallah! Göğsümdeki oku çekiniz, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, Ey Râfi’, istersen oku demiri ile birlikde çıkarayım. İstersen demiri içerisinde kalsın, oku çıkarayım ve kıyâmet günü senin için bu şehîddir diye şâhidlik edeyim, buyurdu. Râfi’ “radiyallahü anh”, yâ Resûlallah, oku çek demiri içerisinde kalsın ve kıyâmet gününde şâhidlik eyle, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” oku çıkardı. Okun demiri hazret-i Râfi’in vücûdunda kaldı. Hazret-i Mu’âviyenin “radiyallahü anh” halîfeliği zemânına kadar yaşadı. Sonra yarası tâzelendi ve o yara sebebiyle vefât etti “radiyallahü anh”.

ALTINCI BÖLÜM

Eshâb-ı kirâmdan ve eimme-i r'zâmdan “rıdvânullahi teâlâ aleyhim ecma'în” bildirilen peygamberlik delîlleri ve müjdeleri:

● Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshâbinin “rıdvânullahi teâlâ aleyhim ecma'în” ve Ehl-i beytinin “rahmetullahi teâlâ aleyhim ecma'în”, diğer ümmetlerden üstün ve faziletli olduklarına i'tikâd etmek dînî bir vecîbe ve islâm akâidindendir. Selef-i sâlihînin onlar hakkında nakl etdikleri hadîs-i şerîflere ve menkîbelerine i'timâd ederiz. Doğru olduğuna inanırız. Onların arasında vukû’ bulan ihtilâflar ve muhârebeler hakkında susarız, konuşmayıza. Ömer bin Abdül'azîz “rahmetullahi aleyh” şöyle bûyurmuşdur: “Allahü teâlâ bizim ellerimizi onların kanlarına bulaşdırmadığı gibi, biz de dillerimizi bulaşdırmayız. Onların işleri hakkında konuşmayıza, Allahü teâlâya bırakırız.” Onlardan ba’zısı ba’zisinden eddal de olsa, işlerinin derinliğine dalmayız. Bunları onların yüksek ilmlerine ve üstün akllarına havâle ederiz. Zîrâ onlar her ne iş yapmışlarsa ve onlardan her ne iş meydâna gelmişse, o işin bir hikmeti vardır ve sünnet-i seniyyeye uygundur. Onlar hidâyet ehlidirler ve dalâlet üzerinde birleşmezler. Her ne kadar ba’zı hûsûslarda ittifâk etmeyip, ihtilâfa düşmüş olsalar da, bunlar yüksek ictihâdları, Hakka sarılmaları ve dîne bağılıkları sebebiyle vukû’ bulmuşdur. Kiyâmet günü bu işlerinden dolayı hesâba çekilmeler. Bilakis kendi ictihâdlarına göre hareket etdikleri için sevâba kavuşacaklardır. Onlar Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” sohbetiyle ve dînin yayılmasında, Resûlullah'a yardımcı olmakla şereflenmiş seçilmiş kimselerdir. Onların üstünlükleri Kur’ân-ı kerîmde bildirilmiştir.

Allahü teâlâ [Feth sûresi 18.ci âyetinde meâlen], (**Ağac**

altında sana söz veren mü'minlerden Allahü teâlâ elbette râzıdır.), [Feth süresi 29.cu âyetinde meâlen] (**Muhammed “aleyhisselâm” Allahın Resûlüdür. Onun yanında bulunanlar (Eshâb-ı kirâm) kâfirlere karşı çok şiddetli, kendi aralarında gâyet merhametlidirler. Onları rükû’ ve secde ederken (nemâz kılarken) görürsün. Allahdan lütf ve rızâ isterler...), [Tevbe süresi 100.cü âyetinde meâlen] (**İyilik arasında önceliği kazanan muhâcirler ve ensâr ve onlara güzelce uyanlar- dan Allah râzi olmuşdur. Onlar da Allahdan râzıdırlar...)**) buyurmuşdur.**

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: (**Yıldızlar gök ehli için sığınakdır. Ben Eshâbım için sığınağım. Eshâbım da ümmetim için sığınakdır. Hangisine uyarsanız, hidâyete kavuşursunuz. Eshâbıma dil uzatmayınız! Ümmetimden herhangi biri, Uhud dağı kadar altın sadaka verse, Eshâbımın bir müd arpa sadakasına verilen sevâba kavuşamaz.)**

İmrân bin Husaynîn “radiyallahü anh” rivâyet etdiği bir hadîs-i şerîfde şöyle buyrulmuştur: (**Zemânlar, asrlar ehâlisinin en hayrlısı, en iyisi benim asrımın ehâlisidir. [Ya'nî Sahâbe-i kirâmın hepsidir.] Ondan sonra ikinci asrin, ondan sonra üçüncü asrin mü'minleridir.**) Bu hadîs-i şerîfi Buhârî, Müslim ve Tirmizî “rahimehmüllah” bildirmiştir. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir hadîs-i şerîfde de: (**Beni gören veyâ beni görenleri gören müslimâni Cehennem ateşî yakmaz**) buyurdu. Bu hadîs-i şerîfi Tirmizî “rahmetullahi aleyh” bildirmiştir. Diğer bir hadîs-i şerîfde ise: (**Beni görenlere ne mutlu ve Eshâbımı sevenlere ne mutlu, çünkü sizin en hayrlınızdır**) buyruldu. Eshâb-ı kirâmın kalbleri Allahü teâlâya kavuşmuş ve Onda fânî olmuşlardır. Ko-nuşdukları zemân hakkı söyleler. Hükmetdikleri zemân adâletle hükmederler. Allahü teâlâ [A'râf süresi 181.ci âyetinde meâlen], (**Yaratıklarımızdan bir ümmet vardır ki, hakkı gösterirler ve onunla hükmederler**) buyurdu. Eshâb-ı kirâmın fazileti hakkında Abdüllah ibni Ömer “radiyallahü anhümâ” buyurmuştur ki: Resûlullahdan “sallallahü aleyhi

ve sellem” sonra bu ümmetin en üstünü hazret-i Ebû Bekrdir. Sonra hazret-i Ömer, sonra hazret-i Osmân, sonra hazret-i Alîdir. Seffînenin “radîyallâhü anh” rivâyet etdiği hadîfs-i şerîfde, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”: “Benden sonra halîfîlik otuz senedir. Ondan sonra melikler olur” buyurmuşdur. Ebû Dâvûd “rahmetullahi aleyh” (**Kıtâb-ı Sünen**) adlı risâlesinde, İbni Ömerden rivâyet ederek şöyle bildirmiştir: Ümmet-i Muhammedin, Peygamberlerden sonra en fazîletlisi hazret-i Ebû Bekrdir. Ondan sonra hazret-i Ömerdir. Ondan sonra hazret-i Osmândır. Ondan sonra hazret-i Alîdir “ridvânullahi teâlâ aleyhim ecma’în”. Muhammed bin Hanefîyye şöyle demişdir: Babam hazret-i Alîye “radîyallâhü anh”, Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” sonra bu ümmetin en hayrlısı kimdir, diye sorдум. Hazret-i Ebû Bekrdir, dedi. Ondan sonra kimdir, dedim. Hazret-i Ömerdir, dedi. Hazret-i Osmândır diyeceğini düşünerek, ondan sonra kimdir diye sormadan, Ondan sonra sen misin, dedim. Ben müslimânlardan biriyim, dedi. Bu-nu Buhârî ve Ebû Dâvûd “rahîmehümâllah” nakl etmişlerdir.

● Süveyde ibni Gafele “radîyallâhü teâlâ anh” şöyle anlatmışdır: Hazret-i Alîye “radîyallâhü anh” şöyle dedim: Şîâdan bir cemâ’atin yanına uğramışdım. Hazret-i Ebû Bekr ve hazret-i Ömerden “radîyallâhü anhümâ” bahsediyorlardı ve onların aleyhinde konuşuyorlardı. Şâyet onlar, senin bu ikisi hakkında kalbinde gizlediğin şeyi bilmeselerdi, böyle konuşmazlardı. Benim bu sözlerim üzerine hazret-i Alî “radîyallâhü anh”: “Böyle bir şeyi kalbimde gizlemekden Allâh-ü teâlâya siğınırım. Kalbimde onlara karşı iyi düşünceden başka birsey yokdur. Çünkü onlar, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” çok yakın iki dostu ve iki vezîridirler” buyurdu. Sonra ağlayarak, gözlerinden yaşlar akarak ve elimden tutup kalkdı. Beyâz sakalını avucuna alıp, üzgün ve düşünceli bir hâlde minibere çıktı. İnsanlar toplanınca ayağa kalkdı. Kısa, fekat çok belâgathî bir hutbe okudu. Buyurdu ki: “Bir takım kimselere ne oluyor ki, Kureyşin iki büyüğü

ve müslimânların babaları gibi olan hazret-i Ebû Bekr ve hazret-i Ömer “radîyallâhü anhümâ” hakkında, onların şâni-na yakışmayan şeyler konuşuyorlar ve bunları da bana isnâd ediyorlar! Bu sözleri söyleyenler cezâlandırılırlar. Allahü te-âlâya yemîn ederim ki, o ikisini ancak mü’min olanlar sever. Fâcir ve alçak olandan başkası da onlara buğz etmez. Sizin içinizde onlara denk kim olabilir. Onları seven beni sevmiş olur. Onlara buğz eden bana buğz etmiş olur. Ben onlara buğz edenlerden uzağım. Biliniz ki, bu ümmetde Resûlullah-dan “sallallâhü aleyhi ve sellem” sonra, insanların en üstünü Ebû Bekr-i Sîddîkdir “radîyallâhü anh”. İslâmîyyete ondan dahâ çok hizmet eden yokdur. Resûlullah'a “sallallâhü aleyhi ve sellem” en sevgili olan odur. Resûlullahdan sonra bu ümmet içinde, Allahü teâlâ katında Ebû Bekrden dahâ kıymetli, dahâ hayrlı, dünyâda ve âhiretde ondan dahâ üstün kimse yokdur. Yine Resûlullahdan “sallallâhü aleyhi ve sellem” ve Ebû Bekr-i Sîddîkdir “radîyallâhü anh” sonra bu ümmet içinde insanların en hayrlısı Ömer-ül-Fârûk, sonra Osmân-ı Zinnûreyndir “radîyallâhü anhümâ”. Sonra benim. Onlar hakkında bana isnâd etdiğiniz yalan sözleri red ediyorum. Sizin bu husûsda Allahü teâlâya karşı hiçbir delîliniz yokdur. Kendim için, sizin için ve diğer bütün müslimân kar-deşlerim için istigfâr ediyorum.”

Hulâsâ Eshâb-ı kirâm “radîyallâhü anhüm ecma’în” arasında bu dördü, fazilet, ihsân ve iyilik, herkesin hürmet ve saygısını kazanmak, Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” halîfeleri olmak bakımından, muhâcirlerin büyükleri ve islâma yardımدا en önde gelen seçilmiş zâtlardır. Onların büyülüklülerini akl ile anlamak mümkün değildir. Onları üstün ve yüksek bilmek, hürmet ve saygı göstermek icmâ’ ile sâbitdir. Selef-i sâlihînin yolu budur. Bunun dışındaki yollar nefse uymak, te’assub, bid’at ve sapıklıktdır. Dalâlete düşmekden dâîmâ Allahü teâlâya siğınırız.

Biliniz ki hazret-i Alî “radîyallâhü anh” halîfelik husûsunda ictihâd etdi ve ictihâdında isâbet etdi. O sırada hilâfe-te ondan dahâ lâyık kimse yokdu. Hazret-i Mu’âviye “radi-

yallahü anh” ictihâdında hatâ etdi.

İbrâhîm Haneffî “rahimehullahü teâlâ” buyurdu ki, Hasen bin Alî “radîyallahü anhümâ” halîfeliği hazret-i Mu’âviye ye teslîm edince, taraftarlarından biri ona, (ey mü’mînleri zelîl eden) diye hitâb etti. Hazret-i Hasen de “radîyallahü anh”: Ben mü’mînleri azîz edenim. Babam Alîden “radîyallahü anh” duydum, buyurdu ki: “Mu’âviyenin “radîyallahü anh” halîfeliğine karşı gelmeyiniz. Çünkü benden sonra bu vazîfeyi o üzerine alacakdır. Onu kaybetdiğiniz zemân, başların kopduğunu ve yere düşdüğünü görürsünüz.”

Hasen-i Basrî “rahmetullahi aleyh” buyurdu ki: Hazret-i Ebû Bekrin “radîyallahü anh” şöyle buyurduğunu nakl eder. Bir gün Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” gördüm. Yânında hazret-i Hasen vardı. Bir kerre o insanların üzerine doğru gidiyor, bir kerre de insanlar ona doğru geliyorlardı. Bu sıradâ Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”: “Benim bu oğlum seyyiddir. Ümmîd edilir ki, Allahü teâlâ bunun vâsıtasiyla müslimânlardan iki büyük cemâ’atin arasını İslâh eder.” Bunu İmâm-ı Buhârî bildirmiştir.

Biliniz ki, Eshâb-ı kirâmin “ridvânullahi aleyhim ecma’în” çocukları, babalarının kendilerine güzel terbiye vermeleri sebebiyle fazîletlidirler, üstündürler. Şübhesiz ki, hazret-i Fâtîmanın “radîyallahü anhâ” evlâdları, hazret-i Ebû Bekrin, hazret-i Ömerin, hazret-i Osmânın evlâdlarından ve hazret-i Alînin hazret-i Fâtîmadan “radîyallahü anhüm ecma’în” olmayan evlâdlarından üstündürler. Çünkü onlar, Allahü teâlânın kendilerinden ricsi giderdiği temiz bir nesil, sülâle-i tâhi-redirler. Allahü teâlâ onları tertemiz kılmıştır. Onlar Ehl-i beyt-i Resûldürler. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: **(Ehl-i beytim Nûh aleyhisselâmin gemisi gibidir. Ona binen kurtulur.)**

Câbir bin Abdüllah “radîyallahü anh” şöyle bildirmiştir: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Kusvâ adlı devesi üzerinde hutbe frâd ederken, şöyle buyurduğunu işittim: **(Ey insanlar! Size iki şey bırakıyorum. Allahü teâlânın kitâ-**

bını ve Ehl-i beytimi. Onlara yapışırsanız, dalâlete düşmezsiniz.) Yine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: (**Âl-i Muhammedi sevmek sîrâtdan geçmeye vesiledir.**) Çünkü Resûlullah sîrât üzerinde bulunacaktır.

İbni Mâlik, İsmâ’îl bin Abdüllah bin Ca’fer-i Tayyârdan, o da hazret-i Alîden “radîyallâhü teâlâ anhüm” şöyle bilmektedir: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” gök-den inen rahmete (yağmura) bakarak, kim bana düâ eder buyurdu ve iki kerre tekârîr etdi. Hazret-i Zeyneb “radîyallâhü anhâ” ben düâ ederim yâ Resûlallah dedi. Bunun üze-rine öyleyse Alîye, Fâtımaya, Hasene ve Hüseyne düâ et buyurdu. Sonra hazret-i Haseni sağ tarafına, hazret-i Hü-seyni sol tarafına, hazret-i Alîyi ve hazret-i Fâtımayı karşı-sına aldı. Onların üzerini bir aba ile örtdü ve şöyle buyurdu: (**Her peygamberin Ehl-i beyti vardır. Bunlar da benim Ehl-i beytimdir.**) Bir rivâyetde de (**Bunlar benim Ehl-i bey-timdir. Benim Ehl-i beytim en iyisidir**) buyurdu. Zeyneb “radîyallâhü anhâ”, yâ Resûlallah, ben de sizin aranıza gi-reyim, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, (**Sen yerinde dur. Sen însâallah hayra kavuşacaksın**) buyurdu. (**Ayn-ül meânî**) kitâbında bu hadîs-i şerîfle alâkalı olarak şöyle yazılıdır: Resûlullah da “sallallahü aleyhi ve sellem” o abanın altına girdi. Bu sırada Cebrâîl aleyhisselâm gelip, onlarla teberrük için, o da abanın altına girdi. (**Keşf-üs-Sâ’lebî**) kitâbında ise şöyle denilmektedir: Allahü teâlâ [Ahzâb sûresi 33.cü âyetinde meâlen] (... **Ey Ehl-i Beyt! Şübhesiz Allah, sizin ricsden** (günâhdan) **uzak olmanızı istiyor**) buyurdu.

Allahum! Bizi bozuk i’tikâddan, boş şeylerle uğraşmak-dan kurtar. Bize eşyânın hakîkatini olduğu gibi göster. Kalberimizi Evlâd-î Resûlüün ve Eshâb-î kirâmin muhabbeti üze-rine sâbit kıl. Bize Ehl-i sünnet vel-cemâ’at i’tikâdi üzere ölmegi nasîb eyle. Kiyâmet gününde bizi siddîklarla, şehîdler-le haşr eyle. Şübhesiz ki Sen herşeye kâdirsin.

Îmâm-î Ahmed bin Hanbele “rahmetullahi aleyh” şöyle süâl edildi: Ey Îmâm, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sel-

lem” Eshâbından “radiyallahü teâlâ anhüm ecma’în” çok kerâmet bildirilmemişdir. Hâlbuki evliyâdan çok kerâmetler bildirilmiştir. Bunun sebebi nedir? Buyurdu ki: Onların îmânları o kadar kuvvetli idi ki, kerâmetlerle ve hârikalar ile takviye edilmeğe ihtiyacı yokdu. Fekat diğerlerinin îmâni onların îmânları mertebesinde değildi. Bu sebeple kerâmetlerle îmânları kuvvetlendirildi.

Evliyânın büyüklerinden Şihâbüddîn Sühreverdî “kuddise sirruh” buyurdu ki: Allahü teâlâ sevgî kullarının yakînini kuvvetlendirmek için, onlara mükâfat olarak kerâmetler ihsân eder. Onların da üstünde ba’zı kulları vardır ki, onların kalblerinden perdeler kalkmış, bâtinleri yakîne ve ma’rifete kavuşmuştur. Böyle kulların yakînlerinin ve ma’rifetlerinin kuvvetlenmesi için hârikalara, kerâmetlere ihtiyacı yokdur. Bu sebeple Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Eshâbından kerâmetler az bildirildi. Sonra gelen evliyâdan ise çok kerâmetler görüldü. Çünkü Eshâb-ı kirâmin “aleyhi-mürrîdvân” Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” sohbetinde bulunmaları bereketiyle, vahyin inişine, meleklerin gelip gitmesine şâhid olmaları sebebiyle, bâtinleri nûrlandı. Âhireti görmüş gibi oldular. Dünâya kıymet vermediler. Nefsleri tezkiye buldu, temizlendi. İslâmiyyete uygun olmayan âdetleri terk etdiler. Kalb aynaları parladı. Kendilerine ihsân edilen yüksek mertebeler sebebiyle, kendilerinden çok kerâmet görülmesine lüzûm kalmadı. Çünkü, yakînleri çok kuvvetli olanlar, hikmetlerle dolu olan âlemin her zерresinde, Allahü teâlânın kudretinden, başkalarının göremediklerini görürler.

Evliyânın kerâmeti, onların irâde ve isteği dışında meydâna gelir. Kerâmet hissî ve ma’nevî olmak üzere iki kısımdır. İnsanların avâmi, hissî kerâmetlerden başkasını bilmez. Meselâ halk arasında kerâmet denince, hâtırlardan geçenleri söylemek, geçmişe ve geleceğe aid şeylerin haber vermek, su üzerinde yürümek, havada uçmak ve bir ânda bir yerden bir yere gitmek ve insanların gözünden kaybolmak, düâsi derhâl kabûl olmak gibi kerâmetler anlaşılır. Sâdece kendilerinden

böyle kerâmetler görülen kimselere evliyâ derler. Onların ibâdetleri yapıp yapmadıklarına, islâm dîninin ve tesavvufun âdâbına ri’âyet edip etmediklerine bakmazlar. Böyle i’tikâd-dan Allahü teâlâya sığınırız.

Ma’nevî kerâmetlere gelince, onları ancak Allahü teâlâ-nın seçilmiş kulları bilir. İslâmiyyetin emrlerine tam uymak, ma’rifet-i ilâhiyyeye kavušmak, hayrlı işlere koşmak, üzerine vazife olan şeyleri yerine getirmekde gayretli olmak, güzel ahlâk sâhibi olmak, kalbden kin, hased, kötü düşüncelerin ve diğer kötü huyların gitmesi, elinde olanı vermek, benliği terk, Allahü teâlâya karşı vazifeleri yerine getirmek, alıp verdiği nefeslerde gafletden uzak olmak gibi hâller de ma’nevî kerâmetlerdir. Bunlarda mekr ve istîdrâc bulunmaz. Bunların hepsi ahde vefâyî ve maksadın doğruluğunu ve kazâya rızâyî gösterir. Böyle olan kimselerle mukarreb melekler berâber olurlar.

Avâmin bildiği ve kerâmet olarak gördüğü şeylerde gizli mekr bulunabilir. Şayet bunlar kerâmet ise, neticesinin istikâmet veya istikâmete sebeb olması îcâb eder. Yoksa kerâmet değildir. Neticesi istikâmet olunca, amellerden tad almak, ibâdetlerin mükâfatına ve amellerin neticesine kavušmak mümkündür. Eğer bir kimse, kendisinden kerâmet meydâna gelmesini isterse, âhiretde hesâba çekilebilir.

Hissî kerâmetlerden hiçbiri, kerâmet-i ma’nevîyyeye dâhil değildir. Bu sebeble Eshâb-ı kirâmdan “radîyallahü anhüm ecma’în” hissî kerâmetler çok bildirilmemişdir. Fekat, ma’nevî kerâmetleri çok bildirilmiştir. Bu husûsda Evliyâyi kirâm onların derecesine ulaşamamıştır. Hattâ onlar, Eshâb-ı kirâmın vilâyet kandillerinden feyz almışlardır.

Evliyânın kerâmeti hakdır. Hak olduğu Kur’ân-ı kerîmde bildirilmekdedir. Allahü teâlâ [Âl-i İmrân sûresi 37.ci âyetinde meâlen] (... **Zekeriyyâ ma’bedde onun yanına her girişinde, yanında bir yiyecek bulurdu. Ey Meryem! Bu sana nereden geldi, dedi. O da, bu Allah tarafındandır. Çünkü, Allah dileğine sayısız rızk verir, dedi.**) buyurdu.

Tefsîr âlimleri bu âyet-i kerîmenin tefsîrine söyle buyurmuşlardır. Hazret-i Zekerîyyâ “salevâtullahi ve selâmühü alâ nebiyyinâ ve aleyhi” hazret-i Meryemin yanına her girdiğinde, onun yanında yaz günlerinde kış meyveleri, kış günlerinde ise yaz meyveleri görürdü. Hazret-i Meryemin Peygamber olmadığı sözbirliği ile bildirilmekdedir. Bu âyet-i kerîme, Evlîyânın kerâmetini inkâr edenlere karşı tam bir delîldir. Hadîs-i şerîflerden ve diğer haberlerden ise sayılacak kadar pek çok delîl vardır.

HAZRET-İ EBÛ BEKR-İ SIDDÎK **“radîyallahü anh”**

Emîr-ül mü’minîn Ebû Bekr-i Sîddîkin “radîyallahü anh” bütün hâlleri ve işleri, Hâtem-ül enbiyâ Resûlullah'a tam uyması sebebiyle, Resûlullah'ın “sallallahü aleyhi ve sellem” ve diğer Peygamberlerin peygamberliğine apaçık bir delîl ve en güzel şâhiddir. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, Mekkeden Medîneye hicret edeceğî zemân, Cebrâîl aleyhis-selâmdan benimle kim hicret edecekdir, diye sordu. Ebû Bekr-i Sîddîk “radîyallahü anh” diye cevâb verdi. O günden sonra ism-i şerîfi Sîddîk-î Ekber oldu. Ömer bin Hattâb “radîyallahü anh” “Nefsim kudretinde olan Allahü teâlâya yemîn olsun ki, o gece (hazret-i Ebû Bekrin hicretde Resûlullah ile birlikde olduğu gece) âl-i Ömerden hayrlıdır” demişdir.

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hicretde mağara-dan çıkışken, “Yâ Ebâ Bekr! Sana müjdeler olsun. Allahü teâlâ bütün insanlara umûmî olarak tecelli eder. Sana ise hu-sûsî olarak tecelli eder” buyurdu. Yine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”: “Ebû Bekrin size üstünlüğü, nemâz ve oruçla değil, göğsünde (kalbinde) dolu olan şey iledir” buyurdu. Hazret-i Ebû Bekr “radîyallahü anh” hakkında vârid olan hadîs-i şerîfler sayılamayacak kadar çokdur. Biz burada kısaca onun Resûlullah'ın “sallallahü aleyhi ve sellem” nübüvvetine delîl olan üstün ve hârikul’âde hâllerinden bir kismini bildireceğiz.

İbni Mes'ûd Ensârî “radîyallâhü anh” şöyle bildirmiştir: Hazret-i Ebû Bekrin “radîyallâhü anh” müslimân olması vahyin müjdesidir. O şöyle anlatmışdır: Resûlullahın “sallalâhü aleyhi ve sellem” peygamberliği bildirilmeden önce, bir gece rü'yâmda gökden büyük bir nûrun indiğini ve Kâ'benin üzerine düşdüğünü gördüm. O nûr Mekkenin bütün evlerine dağıldı. Sonra önceki gibi tekrâr toplanıp benim evime girdi. Evin kapısını kapatdım. Sabâhleyin bu rü'yâmı yehûdî âlimlerinden birine anlatıp, ta'bırını sordum. Gördüğün rü'yâ karışık rü'yâlardandır. Böyle rü'yâlara i'tibâr olunmaz, dedi. Aradan bir müddet geçdi. Ticâret için çıktığım bir seferde yolum râhib Bahîrânın bulunduğu kiliseye düştü. O rü'yâmin ta'bırını râhib Bahîrâdan sordum. Sen kimsin, dedi. Kureyşden bir kimseyim, dedim. Allahü teâlâ sizin aranızdan bir Peygamber gönderecekdir. Sen onun hayâtında vezîri, vefâtından sonra da halîfesi olacaksın, dedi. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Peygamberliği bildirilip, insanları dîne da'vet etmeye başlayınca, beni de islâma da'vet etti. Ben her Peygamberin bir delîli vardı, senin delîlin nedir, dedim. Delîlim, gördüğün rü'yâdır. Yehûdî âlimi sana bu rü'yâya i'tibâr edilmez diye cevâb verdi. Bahîrâ ise o rü'yânin ta'bırını söylediর diyerek sana cevâb verdi, buyurdu. Bunu sana kim haber verdi, dedim. Cebrâîl aleyhisselâm bildirdi, buyurdu. Bunun üzerine ben artık bundan başka delîl ve şâhid istemem. Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve resûlüh diyerek müslimân oldum. Bu hâdice üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: “İslâma da'vet etdiğim kimselerden sâdece Ebû Bekr o ânda beni tasdîk edip, sen Allahın Resûlüsun, dedi. O Sîddîk-î Ekberdir.”

Emîr-ül mü'minîn Ebû Bekr-i Sîddîk “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Câhiliyye devrinde bir ağacın gölgesinde oturuyordum. Ağacın bir dalı bana doğru eğildi ve başıma ulaştı. Acaba bu ne hâldir diye hayretle bakıyordum. Ağaçdan kulağıma şöyle bir ses geldi. Falan zemânda bir Peygamber gelecekdir. Onun yanında insanların en se'âdetlisi sen olacaksın, dedi. Dahâ açık söyle, o Peygamber kimdir? İsmi ne-

dir, dedim. O Muhammed bin Abdüllah bin Abdülmuttalib Hâşimdir, diye bir ses geldi. O benim arkadaşımdır ve kıymetli bir dostumdur. Ne zemân Peygamberliği bildirilirse bana müjde ver, dedim. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Peygamberliğinin bildirildiğini i'lân edince, o ağaçdan ey Ebû Ku'hâfenin oğlu! Muhammede “aleyhisselâm” vahy geldi. Mûsânın “aleyhisselâm” Rabbinin hakkı için, Ona herkesden önce sen îmân edeceksin, dedi. Sabâh olunca, Resûlullahın huzûruna gitdim. Beni görünce ey Ebû Bekr, seni Allahü teâlâya ve Resûlüne îmân etmeye da'vet ediyorum, buyurdu. Hemen Eş-hedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden Resûlullah diyerek îmân etdim. Allahü teâlâ seni hak üzere ve aydınlatıcı bir nûr olarak gönderdi, dedim.

Yine Emîr-ül mü'minîn Ebû Bekr-i Sîddîk “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Peygamberliği bildirilmeden önce ticâret için Yeme-ne gitmişdim. Semâvî kitâbları okumuş dört yüz yaşında bir ihtiyâra misâfir oldum. Beni görünce zan ediyorum ki, sen Mekkedensin, dedi. Evet, dedim. Kureyşden misin, dedi. Evet, dedim. Benî Temîm kabîlesinden misin, dedi. Evet, dedim. Sonra bir alâmet kaldı, dedi. O nedir, dedim. Bana karnını aç, dedi. Ne olduğunu söylemeden açmam, dedim. Bunun üzerine şöyle dedi. Îlâhî kitâblarda okudum. Harem-den bir Peygamber çıkacakdır. Biri genç, biri ihtiyâr iki yardımçısı olacakdır. Genci kuvvetli ve kahramân, ihtiyâr yardımçısı ise za'ifdir ve karnında bir ben vardır, dedi. Karnımı açdım. Göbeğimin üzerinde siyâh bir ben gördüm. Kâ'benin hakkı için o ihtiyâr yardımcı sensin, dedi. Bana hidâyete yapış ve O Peygamberin dînine sımsıkı sarıl. Allahın sana ihsân etdiği şeyleri gizle diye vasiyyet etdi. Yemende işlerimi bitirdikden sonra, o ihtiyârla vedâlaşmak üzere yanına gitdim. Bana birkaç beyt verdi ve bunu o Peygambere verirsin, dedi. Mekkeye döndüm. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Peygamberliği bildirilmiþdi. Mekkenin ileri gelenleri beni görmege geldiler. Aranızda hiç garîb bir hâdise oldu mu diye sordum. Bundan dahâ garîb birşey olmaz ki, Ebû Tâli-

bin yetîmi Peygamberlik iddiâ ediyor, seni bekliyorduk. Artık sen geldin, ona karşı durursun, dediler. Onları mümkün olan bir şekilde başımdan savdım. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” nerede olduğunu sordum. Hadice-tül küb-rânîn “radiyallahü anhâ” evinde olduğunu söylediler. Gidip kapıyı çaldım. Resûlullah dışarı çıktı. Ey Muhammed “aley-hisselâm”! Seni kendi hânenizde bulamadım. Atalarının dînninden başka bir dîne da’vet ettiğini söylüyorlar, dedim. “Ben Allahü teâlânîn Resûlüüm. Seni ve bütün insanları Allahü teâlâya îmân etmeğe çağrıyorum” buyurdu. Delilin nedir, diye sordum. Yemende gördüğün ihtiyârdır, buyurdu. Bunu sana kim haber verdi, dedim. Benden evvelki Peygamberlere de gelen büyük bir melek haber verdi, buyurdu. Hemen mubârek elini tutup, Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhe-dü enne Muhammeden abdühü ve Resûlüh diyerek, îmân etmek şerefine kavuşdum. Sonra dönüp gitdim. Benden dahâ huzûrlu kimse yokdu. Çünkü îmân etmek nasîb olmuştu.

Emîr-ül mü’minîn Ebû Bekr-i Sîddîk “radiyallahü anh” söyle anlatmışdır: Ölüm hastalığında hilâfeti kime bırakaca-ğım hakkında tekrâr istihâre yapdım. Allahü teâlâdan rızâsı nerede ise bana bildirmesini diledim. Bilirsiniz, yalan söylemek istemem. Hiçbir akıllı kimse de müslimânlaraya yalan söyleyerek aldatıp da, Allahü teâlânîn huzûruna çıkmak istemez, dedi. Huzûrunda bulunanlar: Ey Allahın Resûlünün halîfesi! Senin doğruluğunda hiç kimsenin şübhesi yokdur. İstihâreni-zî söyleyin, dediler. Bunun üzerine söyle anladım: Gecenin sonunda idi. Uyku ağır basıp uyumuşum. Resûlullahı “sallal-lahü aleyhi ve sellem” gördüm. İki beyâz kaftân giymişti. O kaftânların eteklerini ben topluyordum. O sırada o iki kaftân yeşil olmağa ve parlamağa başladı. Bakanların gözünü aldı. Resûlullahın yanında iki kişi vardı. Yüzleri güzel, elbiseleri nûrlu idi. Onları görmek sürûr veriyordu. Resûlullah “sallal-lahü aleyhi ve sellem” bana selâm verdi ve müsâfehâ etti. Mubârek elini göğsüme koydu. İçimdeki sıkıntı hemen gitdi. Ey Ebû Bekr, sana kavuşmağa iştîyâkımız çokdur. Bizim ya-nımıza gelme vaktindir, buyurdu. O kadar ağlamışım ki ev-

dekiler uyanmışlar. Sonra bana söylediler. Yâ Resûlallah sâna kavuşturacak mıyım, dedim. Şübhesiz kavuştamıza çok az kaldı, buyurdu. Sonra Allahü teâlâ seni halife seçme husûsunda muhayyer kıldı, buyurdu. Yâ Resûlallah siz seçiniz, dedim. Hilâfete lâyik, İslâmiyyet ile hükümeden, doğru ve kuvvetli olan Ömer-ül Fârûkdur. Yer ve gök ehli ondan râzıdır. Zemânın en iyisiidir. Siz ikiniz, dünyâda vezîrlerimsiniz, vefâtımda yardımcılarımsınız ve Cennetde komşularımsınız, buyurdu. Sonra Resûlullah bana selâm verdi. Yanında bulunan iki kişi de selâm verdiler. Sıkıntıdan kurtuldum. Gökde melekler arasında ve yeryüzünde insanlar arasında siddîksin dediler. Yâ Resûlallah! Anam babam sana fedâ olsun. Bu iki kimse kimdir? Bunlara benzer kimse görmedim, dedim. Bunlar seçilmiş büyük iki melek olan Cebrâîl ve Mikâîldir, buyurdu. Sonra gitdiler. Uyandığımda yüzüm gözyaşlarımla ıslanmışdı. Ehl-i beytim baş ucumda ağlaşıyorlardı.

● Hazret-i Âîşe “radîyallâhü anhâ” şöyle anlatmışdır: Ba’zları Ebû Bekri “radîyallâhü anh” şehîdler arasına defn edelim dediler. Ba’zları da Bakî kabristânına defn edelim, dediler. Ben de benim odamda çok sevdiği Resûlullahın yanına defn edelim, dedim. Biz bu şekilde konuşurken, beni uykuya basdırıcı ve birazcık uyudum. Bir ses işittim, “dostu dosya kavuşturunuz” diyordu. Sonra uykudan uyandım. O sesi, mescidde olmalarına rağmen herkes işittiş.

● Ebû Bekr-i Sîddîk “radîyallâhü anh” şöyle vasiyyet etmişdi: Tabûtumu Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” Ravdasının kapısına götürün. Esselâmü aleyke yâ Resûlallah, bu Ebû Bekrdir, senin kapının eşiğine gelmişdir, deyiniz. Eğer müsâade buyrulup, kapı açılırsa, beni içeri götürüp defn edin. İzn verilmezse Bakî kabristânına defn ediniz. Bu vasiyyeti üzerine tabûtu Resûlullahın Ravdasının kapısına götürdüler. Dahâ sözleri bitmeden perde açıldı ve kapı sesi işitti ve kulağımıza habîbi habîbe kavuşturun, diye bir ses geldi.

● Bir gece Ebû Bekrin “radîyallâhü anh” evine misâfirler gelmişdi. Kendisi Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem”

yanında idi. Geç vakt eve geldi. Ehl-i beytine misâfirler akşam yemeği yidiler mi, diye sordu. Yemek verdik, sizinle beraber yimek için yimediler, dediler. Üzüldü ve o yemekden yimemeye yemîn etdi. Sonra bu yemîn şeytândandır, dedi. Misâfirlerle birlikde yimeğe başladı. Bu hâdiseyi nakl eden kimse şöyle anlatmışdır: Yemekden bir lokma alırdık, altında dahâ fazla yemek meydâna gelirdi. Hepimiz doyduk. Tabakda öncekinin üç misli fazla yemekvardı. Saylarını bilmiyorum, fekat o yemekden çok kimseler yidi.

● Ebû Bekr-i Sîddîk “radîyallâhü anh” ölüm hastalığında iken, kızı hazret-i Âişeye “radîyallâhü anhâ”, iki oğlan ve iki kız evlânını emânet etdiğini söyledi. Hazret-i Âîşe, benim bir kız kardeşim vardır. Diğer kimdir, diye sordu. Ebû Bekr “radîyallâhü anh”, hanımım hâmiledir. Zan ederim kız olacakdır, dedi. Hakîkaten kız doğdu.

HAZRET-İ ÖMER-ÜL FÂRÜK “radîyallâhü anh”

Ebû Hüreyre “radîyallâhü anh” şöyle rivâyet etmiştir: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki: “Geçmiş ümmetlerde vefîler vardı. Peygamber olmadıkları hâlde Allâhü teâlâ onlara hitâb buyururdu. Eğer bu ümmetde onlar gibi birisi olursa, o Ömer bin Hattâbdır. Abdüllah ibni Ömerin “radîyallâhü anhümâ” şu sözü bu ma’nâyi te’yîd etmekdedir: Eshâb-ı kirâm herhangi bir husûsda söz söyleşeler, hûkm-i ilâhî hazret-i Ömerin “radîyallâhü anh” sözüne uygun nâzil olurdu. Nitekim Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” şöyle buyurdu: (**Allâhü teâlâ Ömerin “radîyallâhü anh” dili ile söyleyicidir.**) Yine Ebû Hüreyre “radîyallâhü anh” nakl etmiştir: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” şöyle buyurdu: Rü’yâda gördüm. Bir kova ile su çekiyordum. Allâhü teâlânın dileği kadar çekdim. Sonra Ebû Bekr “radîyallâhü anh” kovayı alıp, bir iki kova su çekdi. Onun çekmesinde za’îflik vardı. Allâhü teâlâ ona rahmet eylesin. Dahâ sonra Ömer bin Hattâb “radîyallâhü anh” kovayı aldı. Onun gibi kuvvetli su çeken görmedim. Bütün havuz-

ları su ile doldurdu ve bütün insanları suya kandırdı. Hazret-i Ebû Bekr iki sene dört ay veyâ altı ay halîfeliğ yapdı. Ölüm hastalığı sırasında Osmân bin Affâna “radîyallâhü anh” yaz buyurarak, şöyle yazdırdı:

(Bismillâhirrahmânirrahîm. Bu Ebû Bekrin dünyâdan çıkışacağı günlerin son ahdi ve âhirete gireceği günlerin ilk ahdi dir. Kâfirin ve fâcirin inanacağı ve yalancının tasdîk edeceği bir gerçekdir ki, ben Ömer bin Hattâbî “radîyallâhü anh” halîfe seçdim. Benim zannım söyledir ki, şübheler o adâletle hükmeder. Herkes yapduğundan mes’ûldür. Ben hayatı murâd eyledim. Gaybi bilmem. Zulm edenler yakında hangi dönüş yerine doneceklerini bileceklerdir.) Sonra bu yazı Eshâb-ı kirâmin büyüklerine arz edildi. Yazılı olanları kabûl edip bî’at etdiler. Rivâyet edilir ki, Ebû Bekrin “radîyallâhü anh” hastalığı ağırlaşınca, pencereden insanlara hitâben, ey insanlar, ben size bir ahd eyledim, halîfe seçdim, ona râzi oluyor musunuz, dedi. Evet râzi oluyoruz, cevâbını verdiler. Hazret-i Alî “radîyallâhü anh”, Ömer bin Hattâbin “radîyallâhü anh” halîfeliğinden başkasına râzi olmayız, dedi. Ebû Bekr “radîyallâhü anh” da hayırlı olsun, buyurdu.

● İbni Abbâs “radîyallâhü anhümâ” şöyle anlatmışdır: Allahü teâlâ Eshâb-ı kirâma Medâyinin fethini, Emîr-ül mü’minîn Ömerin “radîyallâhü anh” halîfeliği zemânında nasîb etdi. Ganîmet mallarını getirdiler, Resûlullahın mescidinde açdilar. Önce Hasen bin Alî “radîyallâhü anhümâ” geldi. Yâ Emîr-el mü’minîn! Allahü teâlâ müslimânlarla feth nasîb eyledi. Ganîmet malından hakkımı ver, dedi. Hazret-i Ömer “radîyallâhü anh” ona lütf ve ikrâmla hitâb etdi ve kendisine bin dirhem verilmesini emr etdi. Bin dirhem verdiler. Sonra hazret-i Hüseyin “radîyallâhü anh” geldi. Ona da lütf ve ikrâmla hitâb edip, bin dirhem verilmesini emr etdi. Bin dirhem verdiler. Dahâ sonra kendi oğlu Abdüllah bin Ömer “radîyallâhü anhümâ” geldi. Ey mü’minlerin emîri. Allahü teâlâ müslimânlarla feth nasîb eyledi. Ganîmetden benim hakkımı da ver, dedi. Hazret-i Ömer ona da lütf ve ikrâmla hitâb etdi ve beş yüz dirhem

verilmesini emr etdi. Bunun üzerine Abdüllah bin Ömer, ey mü'minlerin emiri, ben harblerde bütün gücümle savaşdım. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” önünde kılıç salladım. Hasen ve Hüseyen “radîyallahü anhümâ” Medîne sokaklarında çocukların ile oynarlardı. Onlara biner dirhem, bana ise beş yüz dirhem veriyorsun, dedi.

Hazret-i Ömer “radîyallahü anh” oğluna şöyle cevâb verdi. Evet öyledir. Haydi sen de onların babası gibi baba, annesi gibi anne, dedesi gibi dede, nineleri gibi nine, amcaları gibi amca, dayları gibi dayı, halaları gibi hala, teyzeleri gibi teyze getir, sana da vereyim. Onların babası Aliyyûl Mürtezâ, annesi Fâtîma-tüz-Zehrâ, dedeleri Muhammed Mustafâ “aleyhisselâm”, nineleri Hadîce-tül Kübrâ, amcaları Ca'fer bin Ebî Tâlibdir. Halaları Ümmühânî binti Ebî Tâlib, dayları Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” oğlu hazret-i İbrâhîmdir. Teyzeleri Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” kızları Rukayye ve Ümmü Gülsümdür “radîyallahü teâlâ anhüm ecma’în”, dedi. Hazret-i Alî, hazret-i Ömerin “radîyallahü anhümâ” bu sözlerini işitince şöyle dedi: Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” işittim, söyle buyurdu: (**Ömer Cennetdeki insanların ışığı ve İslâmın nûrudur.**) Bunu gelip hazret-i Ömere haber verdiler. Bunun üzerine hazret-i Ömer, Eshâb-ı kirâmdan bir cemâ’ati yâmina alarak hazret-i Alînin evine gidip, kapayı çaldı. Hazret-i Alî dışarı çıkışınca, ey Ebel Hasen, sen Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek ağızından, (**Ömer Cennetdeki insanların ışığı ve İslâmın nûrudur**) buyurduğunu işitdin mi, diye sordu. Evet işittim, dedi. Bunu bana yaz, dedi. Hazret-i Alî söyle yazdı: Bismillâhirrahmânirrahîm. Bu Alî bin Ebî Tâlibin Ömer bin Hattâba vesîkasıdır. Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” işittim. O da Cebrâîl aleyhisselâmdan, o da Allahü teâlâdan bildirdi. “Şübhesiz ki, Ömer bin Hattâb Cennetdeki insanların ışığı ve İslâmın nûrudur”. Hazret-i Ömer “radîyallahü anh” bu yazıyı alıp evlâdlarından birine verdi ve söyle vasiyyet etti. Ben vefât edince bu yazıyı kefenimin içine koy ki, bununla Allahü

teâlâya kavuşayım. Şübhesiz ki Eshâb-ı kirâmın fazîletleri sayısızdır. Onların hârikalarını anlatmakdan diller âcizdir.

● Hazret-i Ömer “radîyallahü anh” bir Cum'a günü minberde hutbe okurken, hutbeyi bırakıp iki veyâ üç kerre, “Yâ Sâriye el-Cebel, el-Cebel” dedi. Sonra hutbeye devâm edip temâmladı. Cemâ'at, Ömer “radîyallahü anh” divâne olmuş dediler. Nemâzdan sonra Abdürrahmân bin Avf “radîyallahü anh” hazret-i Ömerin yanına yaklaşıp, yâ Ömer “radîyallahü anh”, sana ne oldu da hutbe arasında o sözü söyledin. Halk senin hakkında konuşmağa başladı, dedi. Hazret-i Ömer “radîyallahü anh” dedi ki: “O sırada Sâriye “radîyallahü anh” ordusuyla bir dağın dibinde, kâfirlerle muhârebe yapıyordu. Kâfirler önden ve arkadan durmadan saldırıyorlardı. O hâli gördüm ve dayanamayıp arkalarını dağa versinler ve kâfirlerin şerrinden kurtulsunlar diye o sözü söyledim.” Medîne ile muhârebenin yapıldığı yerin arası bir aylık yol idi. Aradan bir müddet geçdıktan sonra, Sâriye “radîyallahü anh” Medîneye döndü ve Eshâb-ı kirâma şöyle anlatdı: Bir Cum'a günü kâfirler ile muhârebe yapıyorduk. Sabâh-dan Cum'a vaktine kadar harb etdik. Öğle vakti, yâ Sâriye el-Cebel diye bir ses işitti. Bunun üzerine arkamızı dağa verdik. O kadar savaştık ki, kâfirlerin askerlerinin çoğunu öldürdük. Kalanları da kaçdilar. Hazret-i Ömere divâne oldu diyenler, bunları dinleyince, bunlar hazret-i Ömeri doğru çıkarmak için anlatılıyor, dediler. Hazret-i Ömerin “radîyallahü anh” Cum'a günü hutbede söylediği o sözü hazret-i Alîye söylemişlerdi. Hazret-i Alî, o boş söz söylemez ve boş iş yapmaz. Söyledikleri ve yaptıkları âyet-i kerîmelere muvâfıkdır, dedi. İmâm-ı Fahreddîn Râzî “rahmetullahi aleyh” (**Tefsîr-i kebîr**)inde şöyle yazmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, hazret-i Ebû Bekr-i Sîddîk ve hazret-i Ömer-ül Fârûk “radîyallahü anhümâ” için, (**Siz ikiniz benim gözüm ve kulağım gibisiniz**) buyurmuşdur. Nitekim hazret-i Ömer “radîyallahü anh” Resûlullahının “sallallahü aleyhi ve sellem” halîfesi olunca, minber üzerinden o kadar uzak meşâfedeki hâli gördü.

● Hazret-i Ömer “radiyallahü anh” Irak memleketlerinden birine cihâd için ordu göndermişdi. Bir gün Medînede otururken, birdenbire; Efendim buradayım! buradayım! diye seslendi. Hiç kimse neden böyle seslendiğini anlayamadı. Nihâyet ordu zaferler kazanarak döndü. Kumandan hazret-i Ömere kazandıkları zaferleri anlatmağa başladı. Hazret-i Ömer “radiyallahü anh” bunları bırak, kendisine zorla suya gir dediğin kimsenin hâli ne oldu, diye sordu. Kumandan, yâ Emîr-el mü’minîn! Bu işde benim kötü bir niyyetim yokdu. Bir suya ulaştık. O sudan geçmek için derinliğini öğrenmek istedik. O kimseyi soyup, suya koyduk. Hava soğuk idi. Yâ Ömer, yâ Ömer “radiyallahü anh” diye feryâd eyledi. Sonra şiddetli soğuk sebebiyle vefât etti, dedi. Komutanın anlatıklarını dinleyenler, dahâ önce hazret-i Ömerin Lebbeyk, Lebbeyk diye söylemesinin, suya giren askerin ey Ömer “radiyallahü anh”, nerdesin, diye seslenmesine cevâb olduğunu anladılar. Hazret-i Ömer, o kumandana eğer bundan sonra üsûl olarak kalmayacağını bilseydim, senin boynunu vururdum, dedi. Haydi şimdi git, o mazlûmun diyetini âilesine ver. Bir dahâ böyle bir şey yapma, dedi. Sonra, bana göre bir müslimâni öldürmek, nice kimseleri öldürmekden dahâ büyük bir işdir, buyurdu.

● Hazret-i Ömerin “radiyallahü anh” halîfeliği sırasında Mîsr fethedilmişti. Amr bin Âs “radiyallahü anh” da Mîsra vâlî olarak tâyîn edilmişdi. Bir gün Mîsr halkı Amr bin Âsa gelerek, Nil nehrinin bir âdeti vardır. Bu yapılmazsa suyu çekilir, dediler. O âdet nedir diye sordu. Halk, içinde bulunduğuuz bu aydan oniki gün geçikten sonra, bir kız buluruz. Annesini babasını mâl ve para vererek râzı ederiz. O kızı güzel elbiselerle ve altınlarla süsleyip, Nil nehrine atarız, dediler. Amr bin Âs “radiyallahü anh” bunları işitince, İslâmiyyetde böyle iş olmaz. İslâmiyyet bozuk âdetleri kaldırmıştır, diyerek kabûl etmedi. Üç ay sonra Nil nehrinin suyu kesildi. Mîsr halkı vatanlarından göç etmeye başladı. Amr bin Âs “radiyallahü anh” bu hâli görüp, bir mektûb yazarak durumu hazret-i Ömere “radiyallahü anh” bil-

dirdi. Hazret-i Ömer mektûbu okudu ve bir cevâb yazarak onların âdetlerini yapmamakla iyi etmişsin. Mektûbumun içine bir parça kâğıd koydum. O kağıdı Nil nehrine bırak, diye yazdı. Amr bin Âs “radîyallâhü anh” bu mektûbu aldı. Mektûbun içindeki kâğıdda şöyle yazılı idi: Allahın kulu Ömer bin Hattâbdan Mîsrin Nil nehrine. Eğer bundan evvel kendin aklığını zan ediyorsan akma! Eğer seni vâhid ve kahhâr olan Allahü teâlâ akitiyor ise, vâhid ve kahhâr olan Al-lahü teâlâdan seni akitması için düâ ederim, akitmasını dilerim. Amr bin Âs “radîyallâhü anh” o kağıdı Nil nehrine bıraktı. Ertesi gün sabâhleyin, Nil nehrinin suyu onaltı arşın yükselerek akmağa başladı. Bir dahâ da önceki gibi suyu hiç kesilmedi. Mîsr halkı sıkıntından kurtuldu.

İmâm-ı Müstâgfirî “rahmetullahi aleyh” kendisine kadar uzanan rivâyet zinciri ile nakl ederek şöyle buyurdu: Mûsâ aleyhisselâm Firavna beddüâ eyledi ve Allahü teâlâ Nil nehrinin suyunu kurutdu. Halk vatanını terk etmeye başladı. Sonra toplanıp Mûsâ aleyhisselâma giderek, bizim için düâ et. Nilin suyu aksın, diye yalvardılar. Mûsâ aleyhisselâm îmâna gelirler diye, Nilin suyunun yeniden akması için Allahü teâlâya düâ etdi. Sabâhleyin bakdilar ki, Nil nehrinin suyu on altı zra' yükselmiş akiyordu. Allahü teâlâ Muhammed aleyhisselâmin ümmetinden hazret-i Ömere “radîyallâhü anh” bu kerâmeti verdi.

● Bir gün Medînede zelzele oldu. Hazret-i Ömer “radîyallâhü anh” elindeki kamçı ile yere vurarak, Allahü teâlâ'nın izniyle sâkin ol, dedi. Zelzele durdu ve Medînede bir dahâ zelzele olmadı.

● Bir gün Medînede yangın çıktı. Hazret-i Ömer “radîyallâhü anh” bir saksı parçasına, ey ateş, Allahü teâlânın izniyle sâkin ol, diye yazıp ateşin içine koydu. Yangın hemen söndü.

● Rûm meliki, hazret-i Ömere “radîyallâhü anh” bir elçi göndermişdi. Elçi halîfenin evini sordu. Bir serây gösterileceğini zan ediyordu. Sahrâda kerpiç kesiyor, dediler. Elçi sahrâ-

ya doğru gitdi. Bakdı ki, hazret-i Ömer “radîyallâhü anh” başının altına bir kerpiç koymuş, toprak üzerinde uyuyordu. Elçi bu hâli görünce, doğuda ve batıda herkes bu kişiden çekiniyor. Bunun hâli ise böyledir diye çok hayret etdi. Sonra burası tenhâ bir yer, bunu öldürsem kimsenin bundan çekinmesi kalmaz, diye kalbinden geçdi ve kılıcını çekti. O ânda Allâhü teâlâ yerden bir aslan çıkardı. Elçi şaşırıp korkusundan kılıcını yere bırakdı. O sırada hazret-i Ömer uyandı. Aslanı görmemişti. Elçiye ne olduğunu sordu. O da durumu anlatdı ve müslimân oldu.

● Hazret-i Ömerin “radîyallâhü anh” şehîd olduğu gün yeryüzünü öyle bir karanlık basdı ki, çocukların annelerine, kıymet mi kopdu diye sorarlardı. Anneleri, çocuklara hâyır, Ömer bin Hattâb “radîyallâhü anh” şehîd oldu, dediler. Hazret-i Ömerin şehîd olduğu gün şu ma’nâdaki beytler işitti. Fekat söyleyen görünmedi:

*Eğer islâm üzere ağlıyorsa, ağlayan ağlasın,
Neredeyse helâk olmak üzere idiler, ey geçmiş zemân.*

*Geride kaldı dünyâ ve ondaki hayırlar,
Dünyâdan yüz çevirdiler va’de inananlar.*

*Sana cinnin kadınları içden ağlıyorlar,
Dinarlar gibi yüzlerini tırmalıyorlar.
Hâdiselerden sonra hep siyâh giyiyorlar.*

Şu ma’nâdaki beytleri de, şehîd olmasından üç gün sonra yine cinnîler okudular:

*Allah hayrlarla karşılaşdırırsın hâtırına emîrin,
Onun kudreti ne yücedir, her zerresinde yer yüzünün.*

*Kim binerse deve kuşunun kanatlarına,
O zemân ulaşabilir elden kaçan hayra.*

● Şeyhayının, ya’nî hazret-i Ebû Bekrin ve hazret-i Ömerin “radîyallâhü anhümâ” kerâmetlerinden biri de, kendilere dil uzatan, edebsiz sözler söyleyen râfîzîlerin başına çeşidli belâların ve cezâların gelmesidir.

Hâce Muhammed Pârisâ “kuddise sirruh” (**Fasl-ul-Hitâb**) adlı kitâbında şöyle yazmışdır: Hazret-i Alî “radîyallâhü anh” buyurdu ki: Bir gurub insanlar beni hazret-i Ebû Bekrden ve hazret-i Ömerden “radîyallâhü anhümâ” üstün tutacaklardır. Onların kalblerinde nifâk vardır. Müslimânların bölünmesini, ihtilâfa düşmelerini isterler. Resûlullah “sallâlahü aleyhi ve sellem” bana onlardan haber verdi ve katl edilmelerini emr etti. Onlar zâhiren müslimân görünürler. İçlerinden din düşmânıdırlar. Yalan söylemek onlara göre güzeldir. Kalbleri kötülklerle doludur. Kur’ân-ı kerîmi değiştirirler. Kendi sapık düşüncelerine göre yorumlarlar. Fitne üzerinde birbirleriyle anlaşma yaparlar. Eshâb-ı kirâma “aleyhi-mürrîdvân” söğerler. Allahü teâlâ onları afv etmez. Bu fitneleri küçükleri büyüklerinden öğrenirler. Böylece devâm ederek, sünneti yok edip bid’ati yayarlar. O zemân sünnete uyanlar, şehîdlerden, âbidlerden ve gâzîlerdenefdaldır. Se’âdet onlarındır. Yer yüzünde râfizîlerden çok bugz edilecek kimse yokdur. Yer yüzü onlara bugz eder. Gök onlara tiksinerek gölge verir. Râfizîlerin âlimleri gök kubbesi altında insanların en şerli ve en zararlıdırlar. Fitne onlardan çıkar ve fitne üzerinde sabit olurlar. Râfizîlerin âlimleri gökdeki melekler arasında en pis ve en necs kimseler diye ismlendirilirler. Eshâb-ı kirâmi “radîyallâhü anhüm ecma’în” kötüledikleri zemân, göğüslerinden hikmet çıkıp gider. Allahü teâlâ râfizîlerin ve bid’at sahiblerinin sûretlerini değiştirir. Eshâb-ı kirâm, hazret-i Alînin bu sözlerini işitince: Yâ Emîrel mü’minîn! Biz o zemâna ulaşırsak ne yapalım, dediler. Hazret-i Alî “radîyallâhü anh” buyurdu ki: Îsâ aleyhisselâmin havârîleri gibi olunuz. Allahü teâlâ size ne emr etdiyse yapınız. Onun Peygamberine itâ’at, Eshâbına muhabbet, râfizîlere bugz ve düşmânlık husûsunda havârîlerin yaptığı gibi yapıp, sabr ediniz. Hak ve sünnet üzere olmak, günâh ve bid’at üzere olmakdan hayrlıdır.

Abdüllah bin Sebe’, hazret-i Alîyi, hazret-i Ebû Bekrden “radîyallâhü anhüm” üstün tutduğunu söylemişdi. Hazret-i Alî onun bu yalan ve fitne sözünü duyunca, yemîn

ederek onu öldürürüm, demişdir. Seni seveni niçin öldürüyorsun, diye sorduklarında, beni onlardan üstün tutanı elbette öldürürüm. Benim bulunduğu şeherde bulunmasın dedi ve onu bulunduğu şehrden sürdü.

● İmâm-ı Müstafirî “rahmetullahi aleyh” (**Delâil-ün-nûbüvvé**) adlı kitâbında, güvenilir kimseden nakl ederek şöyle yazmışdır: Biz üç kişi Yemene gidiyorduk. Yanımızdaki bir şahs Kûfeli idi. Bu kimse hazret-i Ebû Bekr-i Sîddîk ve hazret-i Ömer-ül Fârûk “radîyallâhü anhümâ” hakkında uygunsuz sözler söyler, onlara dil uzatırıdı. Her ne kadar nasîhat etdiysek de fikrinden vazgeçmedi. Yemene yakın bir yerde konakladık ve uyuduk. Sonra kalkıp abdest aldık. O şahsı da uyandırdık. Ne yazık ki ben burada sizden ayrılıyorum. Beni uyandırdığınız sirada, Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” baş ucumda idi. Bana ey fâsîk kimse, Allahü teâlâ fâsîkî hakîr eyledi! Sen burada sûret değiştireceksin buyurdu, dedi. Biz vah sana, kalk abdest al, dedik. Kalkıp oturdu, ayaklarını topladı. Bir de bakdık ki ayak parmakları maymûn parmağı şeklinde girdi. Sonra dizlerine kadar iki ayağı maymûn ayağı gibi oldu. Böylece göğüsü, vücûdu, başı ve yüzü değişim temâmen maymûn oldu. Onu tutup devenin palanı üzerine bağladık ve yola devâm etdik. Güneş batmak üzere iken bir yere ulaştık. Orada bir kaç maymûn toplanmıştı. Onları görünce çok izdirâb çekti. İpini koparıp o maymûnların yanına gitdi. O maymûnlarla birlikde bize doğru döndü. Biz dedik ki, bu insan iken bize eziyyet ve sıkıntı verirdi, şimdi maymûnlar ona dost oldu, dedik. Sonra bize yaklaşı ve kuyruğunun üzerine oturdu. Yüzümüze bakıyor ve göz yaşı döküyordu. Biraz sonra maymûnlar gittiler. O da onların arkasından gitdi!

● İmâm-ı Müstafirî “rahmetullahi aleyh” Alî bin Zeydin “radîyallâhü anhümâ” söyle anlatdığını nakl etmiştir: Sa’îd bin Müseyyib “radîyallâhü anh” bana bir kimse gönder de falan şahsı görsün, dedi. Hâlini sen söyler misin, dedim. Hâyır söylemem, dedi. Bir kimse gönderdim. Sa’îd bin Müseyyib “radîyallâhü anh” göstermek istediği şahs hakkında söyle-

le anlatdı. O şahs Eshâb-ı kirâmdan ba'zları hakkında kötü söz söyleyordu. Allahü teâlâ onun yüzünde öyle bir yara hâsil etti ki, bütün yüzünü kapladı ve yüzü simsiyâh oldu.

● Yine İmâm-ı Müstagfirî “rahmetullahi aleyh” sâlih bir kimseden naklen şöyle anlatmışdır: Kûfeli bir şahs vardi. Hazret-i Ebû Bekr-i Sîddîka ve hazret-i Osmân-ı zinnûreyne “radîyallâhü anhümâ” dil uzatır, uygunsuz sözler söylerdi. Her nasilsa bir def’asında bir yolculuk sırasında o şahsla berâber olduk. Kendisine çok nasîhat etdik, fekat dinlemedi. O hâlde bizden uzaklaş dedik. Uzaklaşıp gitti. Sonra o kimse nin oğlunu gördük. Babana söyle bizimle berâber gelsin, dedik. Oğlu, babamın iki eli domuz ayağı gibi oldu, dedi. Adamın yanına gittik. Bizimle berâber gel dedik. Bana acâib bir şey oldu, dedi ve ellerini gösterdi. Elleri domuz ayağı gibi olmuşdu. Sonra bizimle yola devâm etdi. Pek çok domuzun bulunduğu bir yere ulaştık. O kimse birden bire merkebin den yere atlayıp, domuzların arasına karışdı. Domuz şekline döndü. Onu diğer domuzlardan ayıramadık. Mâllarını ve kölesini Kûfeye getirdik!

● İmâm-ı Müstagfirînin “rahmetullahi aleyh” bir gâzîden naklen anlatdığı bir hâdise de şöyledir: O gâzî kimse söyle demişdir: Bir cemâ’at ile gazâya gidiyorduk. Yanımızda Benî Temîm kabilesinden Ebû Hayyân adında biri vardi. Bu şahs hazret-i Ebû Bekr-i Sîddîk ve hazret-i Ömer-ül Fârûk “radîyallâhü anhümâ” hakkında uygunsuz sözler söylerdi. Kendisine nasîhatlarımız hiç fâide vermedi. Yolda hâkimlerden birine uğradık. Ebû Hayyânı kasdederek, bunu benim yanımda bırakınız, dedi. Biz de onu bırakıp gittik. Bir müddet sonra bakdık ki, arkamızdan geliyordu. Yanında bırakduğum hâkim kendisine bir elbise ve bir de at vermiş. Bize, gördünüz mü, ey Allahın düşmânları diye bağırdı. Bizden uzak dur, dedik. Biz yolum bir tarafından gidiyorduk. O da öbür tarafından gidiyordu. Bir ara ihtiyâcını gidermek için yoldan ayrılp, bir kenâra çekildi. Otururken üzerine arılar hûcûm etti. Bizden yardım istedi. Yardım etmek istedik. Fe kat bu sefer arılar bize hûcûm etmeye başladı. Biz bırakıp

geri döndük. Arılar tekrâr onun üzerine hücum etdiler. Kemicikleri parlayıncaya kadar derisini ve etlerini parçaladılar. Biz, Benî Temîmden Ebû Hayyânın mallarını kim alır diye bağırdık.

● İmâm-ı Müstagfirî “rahmetullahi aleyh” selefden büyük bir zâtdan söyle nakl etmiştir: Benim bir komşumvardı. Hazret-i Ebû Bekr-i Sîddîk ve hazret-i Ömer-ül Fârûk “radiyallahü anhümâ” hakkında devâmlı çirkin sözler söylerdi. Bir gece rü'yâmda Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” gördüm. Sağ tarafında hazret-i Ebû Bekr-i Sîddîk ve sol tarafında da hazret-i Ömer-ül Fârûk vardı. Yâ Resûlallah! Benim bir komşum var, bu iki zât hakkında uygunsuz sözler söylüyor. Böylece bana sıkıntı veriyor, çok eziyyet ediyor, dedim. Resûlullah bir kimseye: “Git bunun komşusunu öldür” buyurdu. Sabâhleyin rü'yâmi o komşuma anlatayım diye evden çıksam. Bir de bakdım ki, o komşumun kapısı önünde bir kalabalık ve gürültü vardı. Ne oldu diye sordum. Gece biri gelip bunu öldürmüşt, dediler.

● Yine İmâm-ı Müstagfirî “rahmetullahi aleyh” söyle yazmıştır: Basra halkından birisi Ehvâz beldesinin ileri gelenlerinden birine mal satmışdı. Mal satdığın adam râfîzidir. Hazret-i Ebû Bekr ve hazret-i Ömer hakkında uygunsuz sözler söylüyor, dediler. Mal satan kimse bundan sonrasına söyle anlatmışdır: Gidip gelmek uzun sürecekdi. Fekat mal satdiğim adamın yanına gitdim. Hazret-i Ebû Bekr ve hazret-i Ömer hakkında kötü sözler söylemeye başladı. Çok üzüldüm ve adamın yanından ayrıldım. O gece üzüntümden yemek yemedim. Rü'yâmda Resûlullahı gördüm. Yâ Resûlallah! Falan kimseyi görüyor musun. Hazret-i Ebû Bekr ve hazret-i Ömer hakkında neler söylüyor, dedim. Söyledikleri seni üzdü mü, buyurdu. Evet, dedim. Onu buraya çağır, buyurdu, çağrırdım. Yere yatırmamı emr etdi. Adamı yere yatırdım. Resûlullah elime bir bıçak verip, onu öldür, buyurdu. Üç kerre öldürreyim mi, yâ Resûlallah, diye sordum. Çünkü adam öldürmek benim için zor bir iş idi. Üçüncü sorusumda, vah sana, öldür diyorum, buyurdu. Bu-

nun üzerine onu öldürdüm. Sabâhleyin bu rü'yâmî o habîs kimseye anlatayım diye gitdim. Mahallesine varınca evinden feryâd seslerinin yükseldiğini işittim. Bu ne hâldir diye sorдум. Falan kimseyi dün gece yatağında öldürmüşler, dediler. Vallahi onu Resûlullahın emriyle ben öldürdüm, dedim. O kimsenin oğlu durumu öğrenince bana, sen hakkını al, ben onu toprağa gömeyim, dedi. Malîmî alıp gitdim.

● İmâm-ı Müstagfirî “rahmetullahi aleyh” şöyle anlatmışdır: Selefden bir zât söyle anlatdı: Çocukluğum zemânnâda bir râfizî hocam vardı. Bana râfizilik telkîn ederdi. Ben de hazret-i Ebû Bekr ve hazret-i Ömer hakkında uygunsuz sözler söylerdim. Bir gece rü'yâmda kiyâmet kopmuşdu. Bütün insanlar, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûrunda toplanmışlardı. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” yanında iki ihtiyâr zât oturuyordu. Herkes sıra ile gidip selâm veriyordu. Ben de selâm vermek için Resûlullahın huzûruna yaklaştım. Yanında bulunan iki zât-dan biri, yâ Resûlallah, bu kimse bizden ne ister, diyerek beni gösterdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” beni tutmak istedi, o sırada uykudan uyandım. O ânda saç ve sakalım, kaşım ve kipriklerim döküldü. Dört ay öylece kaldım. Bütün tabîblere gitdim, çâre bulamadım. Bir gün dostlardan biri geldi, bu hâlin nedir. Tabîbler sana çâre bulmakdan âciz kalmışlar, dedi. Bu sorusundan anladım ki, birine âşık mı oldun da, onun aşından mı bu hâle geldin demek istiyordu. O dostuma hâlimi ve rü'yâmî anlatdım. Sübhnâllah, niçin tevbe edip, afv dilemedin. Demek ki sen bilmiyorsun. Hâlbuki Resûlullah'a salât ve selâm okununca ve diğer şeyler mubârek rûhu için okununca, bildirilir. Hemen tevbe et, dedi. Abdest aldım, iki rek'at nemâz kıldım. Sonra tevbe edip, Allahü teâlâya düâ etdim. Hazret-i Ebû Bekr-i Sîddîkî ve hazret-i Ömer-ül Fârûku “radîyallahü an-hümâ” çok sevip, üstünlüklerine inandım. Bir hafta geçmeden saçım, sakalım, kaşlarım ve kipriklerim eskisi gibi yeniden çıktı.

● İmâm-ı Müstagfirî “rahmetullahi aleyh” Selef-i sâlihînden bir zâtın söyle anlatdığını nakl etmiştir: Bir def’asında

Şâma giderken, bir mescidde sabâh nemâzını kıldım. İmâm nemâzdan sonra hazret-i Ebû Bekre ve hazret-i Ömere “radîyallahü anhümâ” beddüâ etdi. Bir sene sonra yine bir Şâm yolculuğu sırasında aynı mescidde, sabâh nemâzını kıldım. Bu sefer imâm, hazret-i Ebû Bekr ve hazret-i Ömere güzel düâ etdi. Cemâ’ate, geçen sene onlara beddüâ ediyordunuz, şimdi hayrla düâ ediyorsunuz, sebebi nedir diye sordum. Bana geçen seneki imâmı görmek ister misin, dediler. Evet, isterim, dedim. Beni bir eve götürdüler. Orada gözlerinden yaş akan bir köpek vardı. Köpeğe sen geçen sene hazret-i Ebû Bekre ve hazret-i Ömere “radîyallahü anhümâ” beddüâ eden imâm mısin, diye sordum. Başıyla, evet der gibi işaret etdi.

● Yine İmâm-ı Müstagfirî “rahmetullahi aleyh” şöyle anlatmışdır: Medâyinde bulunuyordum. Her nerede bir gârîbin vefât etdiğini duysam, ona kefenlik alırdım. Bir gün bir şahs yanına geldi. Burada Kûfeli bir kimse vefât etdi. Kefeni yok, dedi. Hizmetçimi kefen almağa gönderdim. Ben de ölen şahsın yanına gitdim. Karnının üstüne bir kerpiç koymuşlardı. Birden bire kerpiç düştü ve ölü canlanıp, vah, bana yazılıklar olsun, diye bağırmışa başladı. Ben Lâ ilâhe illallah de dedim. Artık fâidesi yok. Benim kavmim hazret-i Ebû Bekr ve hazret-i Ömer hakkında kötü sözler söylerlerdi! Ben de onlar hakkında kötü söz söyleyip söverdim! Şimdi helâk oldum. Cehennemdeki yerimi gösterdiler. İnsanları korkutmam için bana tekrâr cân verdiler, dedi. Hemen dışarı çıkip, bu hâli arkadaşlarına anlatdım.

● İmâm-ı Kayrevânî “rahmetullahi aleyh” (**Bostân**) kitâbinda şöyle yazmıştır: Selefden biri şöyle anlatdı: Benim bir komşum vardı. Hazret-i Ebû Bekr-i Sîddîk ve hazret-i Ömer-ül Fârûk “radîyallahü anhümâ” hakkında uygunsuz sözler söylerdi. Bir gece çok aşırı gitdi. Dayanamayıp, onunla kavga etdim. Üzgün ve gamlı olarak eve geldim. Yatsı nemâzından sonra uyudum. Rü'yâmda Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” gördüm. Yâ Resûlallah! Falan

kimse senin Eshâbına kötü sözler söylüyor, dedim. Kime kötü sözler söylüyor diye sordu. Hazret-i Ebû Bekre ve hazret-i Ömere “radîyallâhü anhümâ” dedim. Al şu bıçağı git onu öldür, buyurdu. Bıçağı aldım ve gidip o adamı boğazladım. Sanki elime kan bulaşmışdı. Elimi yere sürdüm. O sırada uyandım. O şahsin evinden feryâd sesleri duydum. Ne olmuş diye sordum. Falan kimse bu gece âniden ölmüş, dederler. Sabâhleyin evine gitdim. O kimsenin boğazında bir bıçak izi vardı.

● Şeyh-i Ekber Muhyiddîn Arabî “kuddise sirruh” (**Fütû-hât-i Mekkiyye**) kitâbında şöyle yazmıştır: Allahu teâlânın sevgili kullarından bir gurub vardır ki, onlara Recebî derler. Onlar kirk kişidir. Sayıları artmaz ve eksilmez. Receb ayında hiç hareket etmezler. Ayakda duramadıkları gibi, oturamazlar da. Ellerini, ayaklarını ve gözlerini dahî kîpîrdatacak kuvveti kendilerinde bulamazlar. Receb ayının ilk günlerinde bu hâl üzere olurlar. Günden güne bu hâlleri haffîfler. Şa'bân ayı girince, bu hâlleri kalkar. Ba'zen onlardan bir kısmında bu keşf hâlleri kalıp, bir sene devâm eder. Recebîlerden birini gördüm. Onda râfizîlerin durumunu keşf edip görme hâli bâkî kalmıştı. Tanımadığı bir râfizîyi domuz şeklinde görür ve sen râfizîsin, tevbe et, derdi. O râfizî tevbe ederse, onu insan sûretinde görürdü ve sen gerçekden tevbe etdin, derdi. Eğer o kimseyi yine domuz sûretinde görürse, yalan söylüyorsun, sen tevbe etmedin, derdi. Bir gün şâfi'î mezhebinde oldukları ve iyi kimseler olarak tanınan iki kişi huzûruna geldiler. Meğer o iki kişi dışdan iyi görünmelerine rağmen, râfizî imişler. Hazret-i Ebû Bekr ve hazret-i Osmân hakkında yanlış ve kötü düşüncelere sâhib imişler. O zât huzûruna gelen bu iki kişiye dışarıya çıkmalarını söyledi. Sebebini sorduklarında, ben sizi domuz şeklinde görüyorum, dedi. O iki kimse o ânda kalblerinden tevbe etdiler. Bunun üzerine o zât, şimdi tevbe etdiniz. Çünkü şu ânda sizi insan sûretinde görüyorum, dedi. O kimseler buna çok şaşdırular ve bozuk i'tikâdlarından temâmen vazgeçdiler.

HAZRET-İ OSMÂN-I ZİNNÛREYN “radiyallahü anh”

Hazret-i Osmânın künnesi İbni Abdüllah, lakabı Zinnûreyndir. Bu lakab, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” iki kızıyla evlenmesi sebebiyle verildi. Resûlullah, kızlarından, önce hazret-i Rukayyeyi ve onun vefâtından sonra da hazret-i Ümmü Gülsümü hazret-i Osmâna nikâh etdi. (**Bir kızım dahâ olsa, onu da Osmâna verirdim. İnsanlardan hiç kimseye bir Peygamberin iki kızıyla nikâhlanmak nasîb olmamışdır**) buyurdu. Yine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, hazret-i Osmân için, “O hesâbsız Cennete girecekdir” buyurdu. Hazret-i Osmân Medîneye yarımfersâh uzaklıkda bulunan Rûme kuyusunu Ebû Abdüllah bin Mendere- den otuz bin akçeye satın aldı. Ta'mîr etdirip, müslimânların istifâdesi için vakf etdi. Tebük gazâsında hava çok sıcakdı. Yiyecek ve binek çok azdı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, “Bu orduyu kim techîz ederse, o Cennete gider” buyurdu. Hazret-i Osmân bunu duyunca, onbin dinâr getirdi. Bunun üzerine Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, (**Ya Osmân, Allahü teâlâ senin geçmişdeki ve gelecekdeki, bir rîvâyetde, gizli ve âşikâr günâhlarını afv etsin**) buyurdu. Bir hadîs-i şerîfde de hazret-i Osmân için şöyle buyruldu: (**Biliniz ki gökdeki meleklerin hayâ etdiği kimseden ben de hayâ ediyorum.**)

Beyt:

**Allaha ve Resûlüne düşmân olan, düşmândır kendine,
Hayâsızdır düşmân olanlar, hayâ sâhibi Zinnûreyne.**

Emîr-ül mü'minîn hazret-i Ömer “radiyallahü anh” hicretin yirmiüçüncü senesinde, Zilhicce ayında, nemâzda iken, Mugîre bin Şu'benin “radiyallahü anh” kölesi Ebû Lü'lü Fîrûz tarafından yaralandı. Şehîd olacağını anladılar. Hazret-i Ömer “radiyallahü anh” şehîd olmadan önce yaralı hâlde iken şöyle buyurdu: “Halîfeliğe en lâyik olan kimseler şunlardır. Resûlullah onlardan râzi olarak vefât etmişdir. Bulalar; Osmân, Alî, Zübeyr, Talha, Abdürrahmân bin Avf ve Sa'd bin Ebî Vakkâsîrlar “radiyallahü anhüm ecma'în”. Bu

altı kişi, hazret-i Ömerin defninden sonra halîfe seçmek üzere toplandılar. Hazret-i Zübeyr, ben Alîye “radiyallahü anh” bî’at ediyorum, dedi. Sa’d bin Ebî Vakkâs ise, ben Abdürrahmân bin Avfa bî’at ediyorum, dedi “ridvânullahi aleyhim ecma’în”. Sonunda halîfe seçme işini Abdürrahmân bin Avfa bırakıldılar. Abdürrahmân bin Avf, hazret-i Alînin elini tutup, Allahın kitabı, Resûlullahın sünneti ve Şeyhayının (Hazret-i Ebû Bekr ve hazret-i Ömerin) sîreTİyle amel eder misin, dedi. Hazret-i Alî, tâkatum yetdiği kadar amel ederim, dedi. Sonra hazret-i Osmânın elinden tutup aynı şeyi sordu. Hazret-i Osmân, Abdürrahmân bin Avfin istediği gibi cevâb verdi. Bu süâli her ikisine de üçer kerre sordu ve aynı cevâbları aldı. Sonra hazret-i Osmâna bî’at ederek onu halîfe seçti. Eshâb-ı kirâm da hazret-i Osmâna bî’at etdiler “ridvânullahi aleyhim ecma’în”. Hilm ve hayâ sultâni hazret-i Osmânın “radiyallahü anh” faziletlerinin ve kerâmetlerinin nihâyeti yokdur.

● Bir gün Eshâb-ı kirâmdan “aleyhimürridvân” biri, hazret-i Osmânın evine gidiyordu. Yolda yabancı bir kadına bakdı. Osmânın “radiyallahü anh” evine varınca, size ne oldu ki gözlerinizde zinâ eseri olduğu hâlde benim evime gelirsiniz, dedi. Bir rivâyetde ise, sizden birinize ne oldu ki, yolda zinâ edip de buraya geldi, dedi. O sahâbî bizden zinâ eden biri yokdur, dedi. Hazret-i Osmân “radiyallahü anh”, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” (**Gözler de zinâ ederler**) buyurdu, dedi. Bunun üzerine o sahâbî, ey mü’mînlerin emîri, Resûlullahdan sonra vahy gelir mi, dedi. Hâyır bu vahy değildir, sâdîk firâsetdir. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, (**Mü’mînin firâsetinden sakınınız. Çünkü o, Allâhim nûruyla bakar**) buyurdu, dedi. [(**Kiyâmet ve Âhiret**) kitâbinin 158.ci sahifesine bakınız!]

● Emîr-ül mü’mînîn hazret-i Osmân “radiyallahü anh” şehîd edildiği günün gecesinde, rü’yâsında Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” gördü. “Ey Osmân, yârın bizim yanımızdaiftâr edersin” buyurdu. Sabâhleyin kölelerini isyâncılarla karşı durmakdan men’ etdi. Çünkü, şehîdlik se’âdetine kavuşmak istiyordu. Abdüllah bin Riyâh ve Ebû Katâde “radi-

yallahü anhümâ” şöyle anlatmışlardır: Biz hazret-i Osmânın “radîyallahü anh” evi kuşatıldığı sırada yanında idik. Kavga şiddetlenince, hazret-i Osmânın köleleri kılıçlarını ellerine aldılar. Hazret-i Osmân onlara, kim kılıcını kınına sokarsa, o azâd olsun, dedi. Biz dışarı çıktıktı. Giderken Hasen bin Alî “radîyallahü anh” ile karşılaşdık. Onunla birlikde hazret-i Osmânın yanına geri döndük. Hazret-i Hasen, ey mü’minlerin emîri. Senin emrin olmadan ben müslimânlarla kılıç çekmem. Sen hak üzere halîfesin. Emr et, bu belâyi senin üzerinden def’ edeyim, dedi. Hazret-i Osmân, hazret-i Hasene: Ey kardeşimin oğlu, evine git, otur. Allahü teâlânın emri ne ise o olacaktır. Ben kan dökmek istemiyorum. Bu gece rü’yâmda Resûlullahı gördüm. “Harb edersen nusret bulursun. Eğer harb etmezsen şehîd olup, yârın gece yanimdâ iftâr edersin” buyurdu. Ben Resûlullah ile iftâr etmek istiyorum, dedi.

(Fasl-ül-Hitâb) kitâbinin sâhibi şöyle yazmıştır: Bu durum hullet makâmında derdlere ve belâlara teslîm olmak alâmetidir. Nitekim, Halîlullah İbrâhîm aleyhisselâmi mançınığa koyup, ateşe atdıkları sırada, Cebrâîl aleyhisselâm gelip, bir arzûn var mıdır, diye sorduğunda, var ama, sana değil [(Hasbiyallah ve ni’mel vekîl) ya’nî, bana Allahım yetişir. O iyi vekîl, yardımçıdır], buyurmuşdur.

● Hazret-i Osmânın “radîyallahü anh” şehîd edildiği gün, Cûhcân bin Sa’îd Gifârî, Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” yâdigâr kalan bir asâyi, hazret-i Osmânın elinden kapıp, dizine koyarak kırmak istedi. Görenler, yapma diye bağırdılar. O kimsenin dizinde eklem kısmında bir hastalık meydâna geldi. Bir sene geçmeden o hastalıkdan öldü.

● Güvenilir kimselerden biri şöyle anlatmışdır: Bir gün Kâ’beyi tavâf ediyordum. Kör bir kimse de tavâf yapıyordu ve yâ Rabbî beni afv et, ama afv etmeyeceğinden şübhem yokdur, diyordu. Ben, Sübhnâllah! Bu makâmda böyle sözler söylüyorsun, dedim. Bunun üzerine o kör kimse şöyle anlatdı: Hazret-i Osmânın evinin kuşatıldığı gün, bir arkadaşla yemîn etdik ki, eğer hazret-i Osmân şehîd edilirse, yüzunge çiplak olarak bir tokat vuralım, dedik. Şehîd edildi ve

ben arkadaşımla hazret-i Osmânın evine girdik. Başı hanımı-nın dizi üzerinde idi. Arkadaşım hanımına onun yüzünü aç, dedi. Hanımı maksadınız nedir, diye sordu. Yüzüne tokat vurmak için and içdim, dedi. Hazret-i Osmânın hanımı, Onun, Resûlullah ile “sallallahü aleyhi ve sellem” sohbet etdiğini ve iki kızını nikâhladığını bilmiyormusun dedi ve dahâ birçok fa-zîletlerini saydı. Arkadaşım utanıp geri çekildi. Ben o sözlere aldrış etmedim. Yaklaşip yüzüne bir tokat vurdum. Hanımı bana Allahü teâlâ senin günâhlarını afv etmesin, ellerin kuru-sun ve gözlerin kör olsun, dedi. Henüz evin kapısından çıkışma-dan ellişim kurudu ve gözlerim kör oldu. Günâhlarımın afv e-dilmeyeceğinden de şübhem yokdur!

● Hazret-i Osmân-ı zinnûreyn “radîyallahü anh” şehîd edilince, cinnîler, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mescidinin damında üç gün ağlaştılar. Onun için mersiyeler söylediler.

● Adî bin Hâtem “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Hazret-i Osmân bin Affânın “radîyallahü anh” şehîd edildi-ği gün, bir kimsenin söyle dediğini işittim: İbni Affâni ferâh-lık, râhatlık, se’âdet ve Cennetdeki sayısız ni’metlerle ve Rabbinin rizâsiyla müjdeleyiniz, diyordu. Etrâfımıza bakdık, kimseyi göremedik.

● Hazret-i Osmân bin Affân “radîyallahü anh” şehîd edi-lince, mu’ârizlerin kargaşasından, üç gün defn edilemedi. Gâibden söyle bir ses işitti: Onu defn ediniz, nemâzını kıl-mayınız, magfirete kavuşdu ve nemâzı kılındı.

● Hazret-i Osmâni “radîyallahü anh” defn etmek için üç gün sonra Bakî kabristânına götürdüler. Arkalarında bir ka-rartı gördüler ve korkdular. Karartı yaklaşınca, cenâzeyi bî-rakip dağıldılar. O sırada karartıdan söyle bir ses geldi. Korkmayınız, biz sizinle defnde bulunmak için geldik, dedi. Defnde bulunanlardan ba’zısı yemîn ederek onların melek-ler olduğunu söylemişlerdir.

● Bir hac kâfilesi, hac mevsiminde, hazret-i Osmâni “ra-diyyallahü anh” kabrini ziyârete gitdiler. İçlerinden biri, hakîr görüp ziyâret etmedi. Kâfile selâmetle gidip dönerken, bir

yırtıcı hayvân, kâfilenin içine girip, o kimseyi parçaladı ve etinden yemedi. Kâfilede bulunanlar, o kimsenin hazret-i Osmâna “radîyallahü anh” hürmetsizlik etdiği için, bu hâle düşdüğünü anladılar.

● Bir gün Ebû Zer Gifârîn “radîyallahü anh” yanında hazret-i Osmândan “radîyallahü anh” bahs ediliyordu. Ben onun hakkında hayrdan başka birşey söylemem dedi ve şöyle anlatdı: Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” evinden çıktı ve yürümeğe başladı. Ben de Resûlullahın arkasından gitdim. Bir yere varıp oturdum. Huzûruna yaklaşıp, selâm verdim ve karşısına oturdum. Ey Ebâ Zer, niçin geldin, buyurdu. Allahü teâlâ ve Resûl dahâ iyi bilir, dedim. O sırada hazret-i Ebû Bekr “radîyallahü anh” geldi ve Resûlullahın sağ tarafına oturdu. Ona da niçin geldin, buyurdu. Allah ve Resûlü dahâ iyi bilir, dedi. Sonra hazret-i Ömer “radîyallahü anh” geldi. Ebû Bekrin “radîyallahü anh” sağ tarafına oturdu. Resûlullah ona da niçin geldin, diye sordu. O da, Allah ve Resûlü dahâ iyi bilir, dedi. Dahâ sonra hazret-i Osmân “radîyallahü anh” geldi. Hazret-i Ömerin sağ tarafına oturdu. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” yerden yedi veyâ dokuz dâne çakıl taşı aldı. Mubârek avucunda tuttu. Taşlar mubârek avucunda tesbîh etmeye başladı. Seslerini bal arısının âvâzı gibi işitiyordum. Taşları yere koydu, sesleri kesildi. Sonra hazret-i Ebû Bekrin eline verdi. Taşlar onun avucunda da tesbîh etdiler. O da yere koydu. Taşların sesi kesildi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” taşları alıp, hazret-i Ömerin eline verdi. Taşlar onun elinde de tesbîh etdiler. O da yere bırakıldı ve taşların tesbîh sesi kesildi. Sonra Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” taşları alıp, hazret-i Osmânın eline verdi. Taşlar onun elinde de tesbîh etdiler. Yere koyunca tesbîh sesleri kesildi.

● Ensârdan “radîyallahü anhüm” bir kişi Müseyleme-tül Kezzâbin öldürdüğü gün şehîd olmuşdu. Öldürülenler arasında onu arıyorlardı. Ölülerden birisinden şöyle bir ses geldi. Muhammed “aleyhisselâm” Allahın Resûlüdür. Ebû Bekr siddîkdir, Ömer-ül Fârûk şehîddir, Osmân Zinnûreyn yumuşak kalbli ve merhametlidir.

İMÂM-I ALÎ BİN EBÎ TÂLIB “radiyallahü anh”

Emîr-ül mü'minîn Alî bin Ebî Tâlib “radiyallahü anh ve kerremallahü vecheh”, (Tesavvufda, insanlara vilâyet yolunun feyzlerinin ulaşmasına vâsita olan) oniki imâmin birincisidir. Künyesi Ebû Hasen ve Ebû Türâbdır. En çok sevdigi ismi, Ebû Türâb idi. Kendisini bu ismle çağırınca sevinirdi. Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” kızı hazret-i Fâtımanın “radiyallahü anhâ” evine gitdi. Hazret-i Alîyi “radiyallahü anh” göremeyince, amcamin oğlu nerede diye sordu. Hazret-i Fâtıma “radiyallahü anhâ” aramızda birsey väki’ oldu. Üzülüp dışarı gitdi. Benim yanında kaylûle yapmadı, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hazret-i Alîyi bulması için bir kimse gönderdi. O kimse araşdırıp geldi ve hazret-i Alînin mescidde kaylûle yaptığı söyledi. Kaylûle öğleden önce biraz uyumakdır. Geceyi ihyâ edenlere sünnetdir. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mescide gitdi. Hazret-i Alîyi “radiyallahü anh” uyumuş ve ridâsı üzerinden düşdüğü için arkasına toprak bulanmış olduğu hâlde buldu. Mubârek eliyle toprakları silip, “Kalk yâ Ebâ Türâb, kalk yâ Ebâ Türâb” buyurdu.

Hazret-i Ömer “radiyallahü anh” şöyle rivâyet etmiştir: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”: (**Ben kimin mevlâsı isem, Alî de onun mevlâsıdır. Beni seven Alîyi sever**) buyurdu. Berâ bin Âzib “radiyallahü anh” şöyle rivâyet etmiştir: Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hazret-i Alînin “radiyallahü anh” elinden tutup buyurdu ki: “Ben mü'minlere nefslerinden sevgili değil miyim?” Orada bulunanlar, evet yâ Resûlallah, seni nefslerimizden çok severiz, dediler. Sonra hazret-i Alî “radiyallahü anh” için, (**Ben kimin mevlâsı isem, Alî de onun mevlâsıdır! Yâ Rabbî, onu seveni sev! Onu sevmeyeni sevme!**) buyurdu.

● Hazret-i Alînin “radiyallahü anh” faziletleri ve üstünlükleri söze ve yazıya sığmaz. İmâm-ı Ahmed bin Hanbel “rahmetullahi aleyh” şöyle demişdir: Eshâb-ı kirâmin “aleyhimürrîdvân” hiç birinden Alî bin Ebî Tâlibin “kerremallahü

vecheh” faziletleri kadar işitilmemişdir. Seyyid-üt-tâife Cüneyd-i Bağdâdî “kuddise sirruh” ise şöyle demişdir: Eğer hazret-i Alî “radiyallahü anh” muhârebelerden biraz fırsat bulabilseydi, bize tesavvufa âid çok şeyler gelirdi ki, kalbler ona tâkat getiremezdi. (**Serh-i te'arrûf**) kitâbında şöyle yazılmışdır: Alî bin Ebî Tâlib “radiyallahü anh” âriflerin başıdır. O kendisinden önce kimsenin söylemediği ve kendisinden sonra da benzerini dahî kimsenin söyleyemediği şeyleri söylemiştir. Meselâ, bir gün minber üzerinde: Bana Arşın altında kilerden sorunuz. Benim kalbim ilmle doludur. Bu ilm, ağzumda bulunan Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek ağızının suyundandır. Mubârek ağızının suyunu ağzıma koymuşdu. Nefsim kudretinde olan Allahü teâlâya yemîn ederim ki, eğer izn verilse, Tevrâtda ve İncilde olan şeyleri söylerdim ve benim sözlerimi tasdîk ederlerdi, buyurmuşdur. O meclisde Da'leb Yemânî adında bir kimse vardı. Hazret-i Alînin “radiyallahü anh” bu sözlerini duyunca, bu kişi ne söylüyor, ona bir soru sorayım da rüsvâ edeyim, dedi. Kalkıp bir şey sormak istiyorum, dedi. Hazret-i Alî “radiyallahü anh”, öğrenmek için ise sor, inâd için ise sorma, buyurdu. Da'leb Yemânî, sen beni süâl sormağa mecbûr etdin, diye rekrek, yâ Alî “radiyallahü anh” Rabbini gördün mü, diye sordu. Hazret-i Alî, görmedigim Rabbime tapmıyorum, dedi. Da'leb: Nasıl gördün diye sordu. Hazret-i Alî, baş gözü ile görülmez, ancak kalbler hakîkî yakîn ile görür. Rabbim birdir, ortağı ve benzeri yokdur. Mekânı yokdur. Üzerinden zemân geçmez, hislerle anlaşılmaz, mahlûklara kıyaslanmaz, buyurdu. Da'leb Yemânî bu sözleri duyunca feryâd edip düşdü ve bayıldı. Bir müddet sonra kendine gelince, hiç kimseye inâd ve imtihân niyyetiyle soru sormayaçığını dâir Allahü teâlâya söz verdi. Hazret-i Alî ona dedi ki, şunu bilmelisin ki, İbni Abbâs “radiyallahü anhümâ” şöyle buyurmuşdur: Alîye “radiyallahü anh” ilmin onda dokuzu verilmişdir. Onda birine de ortakdır.

● İmâm-ı Müstâfirî “rahmetullahi aleyh” (**Delâil-ün-nübüvve**) adlı kitâbında şöyle yazmıştır: Rûm kayseri, Emîr-ül

mü'minîn hazret-i Ömerin "radîyallahü anh" halîfeliği zemâ-nında çok müşkil süâller yazıp, cevâblandırması için bir el-çiyle gönderdi. Bu hâdise kitâblarda uzun anlatılmıştır. Haz-ret-i Ömer "radîyallahü anh" Kayserin mektûbunu okudu ve hazret-i Alîye gönderdi. Hazret-i Alî okudukdan sonra, kalem ve kâğıd istedi. Soruların cevâbını yazıp elçîye verdi. Elçi, hazret-i Ömere, bu cevâbları yazan kimdir, diye sordu. Hazret-i Ömer "radîyallahü anh" da, Resûlullahın "sallalla-hü aleyhi ve sellem" amcasının oğlu, dâmâdî ve dostudur, dedi.

● Emîr-ül mü'minîn hazret-i Alînin "radîyallahü anh" hâ-zır ve latîf cevâblarından biri söyledi: Bir gün yehûdîlerden bir gurub gelip: Ey müslimânlar! Siz Peygamberinizin vefâ-tından sonra ne yapdınız? Birbirinize kılıç çekip, harb bile yapdınız, dediler. Hazret-i Alî "radîyallahü anh" onlara: Ey yehûdîler, sizin ayaklarınız henüz denizden kurumamışdı ki, hazret-i Mûsâya "aleyhisselâm" bize başkalarının ma'bûdla-rı gibi ma'bûdlar bul dediniz, buyurdu.

● Emîr-ül mü'minîn hazret-i Alîye "radîyallahü anh" de-diler ki, hazret-i Ebû Bekrin ve hazret-i Ömerin "radîyalla-hü anhümâ" zemânlarında müslimânlar arasında fitne ve harbler olmadı. Hazret-i Osmânın ve Senin "radîyallahü an-hümâ" zemânında ise ızdırâb, üzüntü, karışıklıklar ve harb-ler oldu. Hazret-i Alî "radîyallahü anh" bu söze söyle cevâb verdi: Hazret-i Ebû Bekrin ve hazret-i Ömerin "radîyallahü anhümâ" yardımcıları, hazret-i Osmân ve ben "radîyallahü anhümâ" idik. Hazret-i Osmânın ve benim yardımcılarım ise sizler olduğunuzdan böyle oldu.

● Hazret-i Alî "radîyallahü anh" Fil vak'asından yedi se-ne sonra Mekke'de doğdu. Ba'zları o Kâ'bede doğdu demiş-lerdir. Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" Peygam-berliği bildirildiğinde, hazret-i Alî onbeş yaşında idi. Ba'zila-ri onuç, ba'zları on yaşında idi demişlerdir. Dokuz yaşında idi diyenler de vardır. Birinci rivâyet sahîhdır. İbni Cevzî, (**Safve-tüs safve**) kitâbında hazret-i Alînin vefât ettiğinde yaşı hakkında dört rivâyet vardır, bunlar altmış üç, altmış

beş, elliyedi ve ellisekizdir, diye yazmıştır.

● Emîr-ül mü'minîn hazret-i Osmân "radiyallahü anh", şehîd edildikden üç gün sonra defn edildi. Beş gün sonra ise halk hazret-i Alînin yanına gelip, halîfeliği kabûl etmesini istediler. Zîrâ o sırada halîfeliğe ondan dahâ lâyık kimse yokdu. Hazret-i Alî "radiyallahü anh" kabûl etmemek için çok uğraşdı. Ancak sonunda kabûl etdi ve hâzır bulunanlar ile bî'at yaptı. Bî'at edenler arasında Huzeyme bin Sâbit, Ebû Heysem bin Tîhân, Muhammed bin Müslim, Ammâr bin Yâser, Ebû Mûsel Eş'arî, Abdüllah bin Abbâs "radiyallahü anhüm ecma'în" gibi dahâ nice kimseler vardı. Hazret-i Talha ve hazret-i Zübeyr "radiyallahü anhümâ" da bî'at etdiler. Abdüllah bin Ömer, Sa'd bin Ebî Vakkâs da ehl-i kible ile savaşmağa katılmamaları kaydıyla bî'at etdiler. Bu husûsda ki hadîs-i şerîfleri sebeb olarak gösterdiler. Hâsılı, hazret-i Alînin hilâfeti bî'at ile gerçekleşti. Hâl ve akd ehli, bu husûsda ittifâk etdiler. Hazret-i Alînin "radiyallahü anh" vilâyetinin ve kerâmetinin nihâyeti yokdur.

● Sahîh rivâyetlerle sâbit olmuşdur ki, hazret-i Alî mubârek ayağını atının üzengisine koyarken Kur'ân-ı kerîmi okumağa başlar, diğer ayağını koyarken veya bir rivâyete göre de ata binip oturunca temâmini hatm ederdi.

● Esmâ binti Umeys hazret-i Fâtîmanın "radiyallahü anhümâ" söyle anlatlığını rivâyet etmiştir: Zifâfa girdiğim gece, Alîden "radiyallahü anh" korkdum. Çünkü yer onunla konuşuyordu. Sabâhleyin bu hâli Resûlullah'a "sallallahü aleyhi ve sellem" anlatdım. Resûlullah secde yaptı. Bir müddet sonra mubârek başını kaldırıldı ve bana söyle buyurdu: "Sana müjdeler olsun ey Fâtîma! Senin neslin çok temiz olacak. Allahü teâlâ kocanı diğer insanlardan dahâ faziletli kıldı. Yeryüzüne, şarkdan garba her ne oluyorsa, ona haber vermesini emr eyledi, buyurdu.

● İmâm-ı Fahreddîn Râzî "rahmetullahi aleyh" (**Tefsîr-i kebîr**)inde söyle yazmıştır: İmâm-ı Alînin "radiyallahü anh" sevdiklerinden Abdüllah Esved adında bir kimse vardı. Bir

gün hırsızlık yaptı. Hazret-i Alînin huzûruna getirdiler. Sen mi, yapdin diye sordu. Esved, evet dedi. Bunun üzerine elini kesdi. Esved dışarı çıkıp giderken, yolda Selmân-ı Fârisîye ve İbni Kevâye “râdiyallahü anhümâ” rastladı. İbni Kevâ, elini kim kesdi diye sordu. Esved, elimi mü'minlerin emîri, müslimânların reîsi, Resûlullahın dâmâdî ve Betülün zevci kesdi, dedi. İbni Kevâ, sen elini keseni medh mi ediyorsun, dedi. Esved, nasıl medh etmeyeyim ki, benim elimi hak üzere kesdi ve beni Cehennem ateşinden kurtardı, dedi. Selmân-ı Fârisî “râdiyallahü anh” Esvedin bu sözlerini hazret-i Alîye anlatdı. Hazret-i Alî, Esvedi yanına çağırdı. Kesilen elini bileğinin üzerine koydu ve bir mendil ile örtüp düâ etti. O sırada gökden bir ses işitdiler. Hazret-i Alî “râdiyallahü anh” örtdüğü mendilin kaldırılmasını emr etti. Kaldırıp bakdilar ki, Esvedin eli Allahü teâlânın izniyle iyileşmiş, eskisi gibi olmuşdu.

● Emîr-ül mü'minîn hazret-i Alî “râdiyallahü anh” Kûfe'ye gitmişdi. Birgün sabâh nemâzını kıldıktan sonra, bir kimseye falan yere git, orada bir mescid vardır. Mescidin yanında bir ev vardır. O evde bir kadınla bir erkek münâkaşa ediyorlar. Onları buraya getir, dedi. O şahs gidip onları getirdi. Hazret-i Alî onlara, bu gece çok çekişdiniz, dedi. O genç, ey mü'minlerin emîri, bu kadını nikâhla aldım. Ancak ne zemân yanına yaklaşmak istesem bana ondan bir nefret hâsil oldu. GÜCÜM yetse onu yanından temâmen uzaklaşdıracağdım. Benimle çekişmeğe başladı. Siz emr gönderip, bizi çağırınca ya kadar kavga ediyorduk, dedi. Hazret-i Alî, ba'zı sözler vardır ki, herkesin işitmesi gerekmek, dedi. Orada bulunan diğer kimseler dağıldılar. Hazret-i Alî o kadına dönerek koçası olan genci gösterdi ve bunun kim olduğunu biliyor musun, dedi. Kadın hâyır, dedi. Hazret-i Alî kadına, ben söyleyeyim. Yalnız sen de inkâr etme, dedi. Sonra, sen falanın kızı falan değil misin, dedi. Kadın evet, dedi. Senin amcanın bir oğlu vardı. Birbirinizi severdiniz. Annen evlenmenize râzi olmadı. Sen bir gece helâya gitmek için dışarı çıktıın. Amcanın

oğlu seni tutdu ve yaklaştı. Ondan hâmile kaldın. Bu durumu annene söyledin. Babandan gizledin. Çocuğu doğuracağın zemân annen seni dışarı çıkardı. Bir oğlan doğurdun. Bir beze sarıp, insanların kazâ-ı hâcet yapdıkları bir divârin dibine bırakdın. Bir köpek gelip çocuğu kokladı. Sen bir taş atdın. Taş çocuğun başına değıp yardı. Annen elbiselerinden bir parça bez yırtıp, çocuğun başını sardı. Çocuğu orada bırakıp gitdiniz. Bir dahâ da görmediniz. Kadın, evet ey mü'minlerin emîri öyle oldu. Bunu benden ve annemden başka kimse bilmiyordu, dedi. Hazret-i Alî sözlerine devâm ederek şöyle dedi: O gün sabâhleyin çocuğu falan kâfile oradan alıp götürdüler. Büyüüp terbiye etdiler. Sonra o genç kâfile ile Kûfeye gelip, seni nikâh etdi. Gence başını aç dedi. Genç başını açınca, başında taş yarasının izi görüldü. Kadına bu genç senin oglundur. Allahü teâlâ sizi harâm işlemekden korudu! Haydi oğlunu al git, buyurdu.

● Kûfe halkı Emîr-ül mü'minîn hazret-i Alîye, Fırat nehrinin suyu taşıdı, ekinlerimiz ziyân oldu. Allahü teâlâya düâ ediniz de suyu biraz azalsın, dediler. Hazret-i Alî evine girdi. Halk kapısında bekliyordu. Biraz sonra dışarı çıktı. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” hırkasını giymiş, cübbesini omuzuna almış, sarığını başına koymuş, asâsını da eline almıştı. Bir at istedi ve ata binip Fırat nehrinin kenârına gitdi. Halk da yaya olarak arkasından gitdiler. Nehrin kenârına varınca atdan indi ve iki rek'at nemâz kıldı. Sonra asâyi eline alıp, köprünün üzerine çıktı. Hazret-i Hasen ve hazret-i Hüseyen de “radîyallâhü anhümâ” yanında idi. Asâsiyla suya doğru işaret etti. Su biraz azaldı. Bu kadar yeter mi buyurdu. Halk, biraz dahâ azalsın, dediler. Asâsiyla ikinci def'a işaret etti. Su biraz azaldı. Yine bu kadar yeter mi diye sordu. Biraz dahâ azalmasını istediler. Üçüncü def'a işaret etti ve su biraz dahâ azaldı. Halk, ey mü'minlerin emîri bu kadar yeter, dediler.

● Cündeb bin Abdüllah el-Ezdî “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Cemel ve Sîffîn harblerinde hazret-i Alî “radîyal-

lahü anh” ile berâberdim. Hazret-i Alînin haklı olduğundan hiç şübhem yokdu. Nehrevâna varıp, orada konakladık. Bu sırada içime bir şüphe düştü. Karşımızdakilerin hepsi kurra ve seçilmiş kimselerdir. Onları katl etmek büyük bir işdir, diydum. Sabâhleyin askerlerin arasından çıktım. Bir matara su-yumvardı. Bir yerde mızrağımı yere dikip, kalkanımı üzerine asdım. Kalkanın gölgesinde oturdum. Bir de baktım ki, Emîr-ül mü’minîn hazret-i Alî “radîyallahü anh” çığa geldi. Yanında hiç su var mı, dedi. Mataramdaki suyu verdim. Alî uzak bir yere gitdi ve görünmez oldu. Sonra göründü. Abdest almışdı. Gelip kalkanın gölgesine oturdu. O sırada atlı birisi geldi ve hazret-i Alîyi “radîyallahü anh” sordu. Yâ Emîr-el mü’minîn! Bu atlı kimse sizi görmek istiyor, dedim. Çağır gel-sin, dedi. Çağırdım. Huzûruna gelip yâ Emîr-el mü’minîn, mu-hâlifler Nehrevâni geçdiler ve suyu kesdiler, dedi. Hazret-i Alî “radîyallahü anh”, imkânsız geçmiş olamazlar, dedi. Biz böyle konuşurken bir kişi dahâ çikageldi. Muhâlifler suyu geçdiler, dedi. Hazret-i Alî, geçmediler, dedi. O kimse vallahi ben, onların sancaklarını suyun öbür tarafında görmeden gel-medim, geçdiler, dedi. Emîr-ül mü’minîn hazret-i Alî ise, val-lahi geçmediler! Nasıl geçerler ki, onların düşüp, kanlarının akacağı yer burasıdır, dedi. Sonra beklemeye başladı. Ben de bekliyordum. Kendi kendime, Elhamdülillah elime bir ölçü geçdi. Hazret-i Alînin “radîyallahü anh” hâlini bu ölçü ile an-larım. O yâ yalancı bir bahâdirdir veyâ onun Allahü teâlâdan veyâ Resûlünden bildiği bir delîli vardır, dedim. Kendi kendime şöyle karar verdim. Muhâlifler suyu geçmişlerse, hazret-i Alîye karşı, geçmemişlerse muhâliflere karşı savaşayım, de-dim. Askerlerin arasından geçdim ve baktım ki, muhâlifler suyu geçememişler. Bayrakları aynı yerde duruyordu. Bu sırada hazret-i Alî “radîyallahü anh” sırtına dokunup, haydi işinle meşgûl ol, dedi. Savaşmaya başlayıp, muhâliflerden birini öldürdüm. Arkasından birini dahâ öldürdüm. Birinin üzerine de atımı sürüp hücûm etdim. Onu yaraladım, o da beni yaraladı. İkimiz de yere düştük. Arkadaşlarım beni alıp götürmüşler. Kendime geldiğimde muhârebe bitmişdi.

● Hazret-i Alî “radiyallahü anh” bir muhârebeye başlayınca şöyle demişti: Karşı tarafın askerleri katl olunup, on kişiden az kalmadıkça buradan geçemezler! Benim askerlerimden ise on kişiden az şehîd olacakdır. Savaşdan sonra muhâliflerden dokuz kişi sağ kalmıştı. Hazret-i Alînin askerlerinden ise dokuz kişi şehîd olmuştu.

● Emîr-ül mü’minîn hazret-i Alî bir kimseye; seni falan yerde falan hurma ağacının üzerine asacaklar, dedi. Aynen söylediğî gibi oldu.

● Haccâc bin Yûsuf, Kumeyl bin Ziyâdi “radiyallahü teâlâ anh” yanına çağrırdı. Kumeyl bin Ziyâd gitmeyip kaçdı. Haccâc onun akrabâlarını ve yakınlarını bulundukları vazîfelerden uzaklaşdırdı. Bunun üzerine Kumeyl bin Ziyâd, ben zâten yaşılandım. Benim yüzümden yakınlarımı işlerinden mahrûm etmesi doğru değildir diyerek, Haccâcın yanına geldi. Haccâc maksadım seni ele geçirmekdi, dedi. Kumeyl bin Ziyâd Haccâca, ben ihtiyârladım. Bana istedığını yap, gideceğimiz yer Allahü teâlânın huzûrudur. Beni öldürürsen, senden hesâb sorulacakdır. Bana Emîr-ül mü’minîn hazret-i Alî “radiyallahü anh”, Senin kâtilin Haccâc olacakdır diye söyledi, dedi. Haccâc, Kumeyl bin Ziyâdin “radiyallahü anh” boynunu vurdurdu!

● Haccâc bir gün, Ebû Türâbin ya’nî hazret-i Alînin “radiyallahü anh” Eshâbindan birini öldürerek Allahü teâlâyâ yaklaşmak istiyorum. Onunla en çok bulunup sohbet eden de kölesi Kanberdir, dedi. Kanberi “radiyallahü anh” yanına çağrırdı. Gelince, Kanber sen misin, diye sordu. Evet benim, dedi. Alî bin Ebî Tâlibin kulumusun [kölesi misin], dedi. Ben Allahü teâlânın kuluyum. Emîr-ül mü’minîn Alî “radiyallahü anh” velfîni’metimdir, dedi. Haccâc, onun yolundan döner misin diye sordu. Kanber, onun yolundan, dîninden eddal bir din göster, dedi. Haccâc, seni öldürmek istiyorum, ne şekilde öldürmek istiyorsun söyle, dedi. Kanber “radiyallahü anh” nasıl istersen öyle öldür. Ben de kiyâmet günü seni öldürürüm. Zâten hazret-i Alî “radiyallahü anh” bana, ey Kanber! Seni zulmle öldüreceklerdir, buyurmuşdu, dedi. Haccâc emr etdi, Kanberi “radiyallahü anh” öldürdüler.

● Emîr-ül mü'minîn hazret-i Alî "radiyallahü anh" Berâ bin Âzibe "radiyallahü anh", oğlum Hüseyni "radiyallahü anh" şehîd edeceklerdir. O zemân sen hayâtda olacaksın. Ona yardım etmeyeceksin, buyurdu. Hazret-i Hüseyen "radiyallahü anh" şehîd oldu. Berâ bin Âzib "radiyallahü anh" Emîr-ül mü'minîn hazret-i Alî doğru söyledi. Hazret-i Hüseyen şehîd edildi. Ben ona yardım etmedim, dedi. Pişmânlık duydum.

● Emîr-ül mü'minîn hazret-i Alî bir yolculuğunda Kerbelâya uğradı. Sağına soluna bakıp ağladı ve geçti. Burası onların develerinin çökdürüleceği yerdir ve katl olunacakları makâmdir, dedi. Yanında bulunan Eshâbı, ey Emîr-el mü'minî! Burası neresidir, diye sordular. Burası Kerbelâdır. Burada bir kavm öldürülecektir. Onlar hesâbsız Cenne-te gireceklerdir, buyurdu. O sırada bu sözün ma'nâsını anlayamadılar. Ancak Kerbelâ vak'ası olup, hazret-i Hüseyen şehîd edilince anlaşıldı.

● Hazret-i Alî "radiyallahü anh" Kûfeden asker istemişti. Epeyce i'tirâzlardan sonra gönderdiler. Askerler gelmeden önce, hazret-i Alî "radiyallahü anh" oniki bin kişi geliyor buyurdu. Eshâb-ı kirâmdan biri demişdir ki, askerlerin geçikleri yere durdum. Teker teker saydım. Tam onikibin kişi idiler.

● Siffin'ine harbine giderken, hazret-i Alînin "radiyallahü anh" askerlerinin bir konak yerinde suya ihtiyâci oldu. Her ne kadar sağa sola koşuşturdular ise de, su bulamadılar. Hazret-i Alî, Eshâbını yoldan biraz sapdırdı. Çölde bir kilise göründü. Kilisede bulunanlardan su sordular. Buradan iki fersâh uzakda su var, dediler. Eshâbı, hazret-i Alîye, izn ve rırsen gidelim, herhâlde tâkatımız tükenmeden suya ulaşırız, dediler. Hazret-i Alî oraya gitmeğe lüzüm yokdur, dedi. Sonra katırını kıbleye doğru çevirdi. Bir yere işaret ederek, burayı kazın buyurdu. Biraz kazdılar, büyük bir taş çıktı. Taşı bir dürtülü sökemediler. Hazret-i Alî, su bu taşın altındadır. Gayret edin kaldırın, dedi. Çok uğraşdılar. Fekat taşı kaldıramadılar. Hazret-i Alî bu hâli görünce katırından indi. Kol-

larını siğadı. Mubârek parmaklarını taşın altına sokdu, zorlayıp taşı kaldırdı ve uzağa atdı. Oradan gâyet saf, tatlî ve soğuk bir su çıktı. O sudan içdiler. Yanlarına da aldılar. Hazret-i Alî o taşı tekrâr yerine koydu ve üzerini toprakla örtün, buyurdu. Orada bulunan kilisenin râhibi bu hâli gördü. Hemen kiliseden çıkış, hazret-i Alînin huzûruna geldi. Sen Peygamber misin, dedi. Hâyır, ben mürsel peygamber Muhammed Mustafânın “aleyhisselâm” halifesiyim, dedi. Râhib, hazret-i Alîye, elini ver müslimân olayım, dedi. Râhib, Eshedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Resûlühü ve enneke vasiyyü Resûlühü, ya'nî senin de Resûlün vasîsi olduğuna şehâdet ederim diyerek müslimân oldu. Hazret-i Alî “radiyallahü anh” râhibe, sen bu yaşa kadar kendi dîninde yaşamışsin. Şimdi ne sebeble bizim dînimize girdin, diye sordu. Râhib: Ey mü'minlerin emîri, bu kiliseyi, bu taşı kaldıracak kimse için yapmışlardır. Biz kitâblarımızda okuyorduk ve âlimlerimizden duyuyorduk ki, burada bir çeşme vardır. Üzerinde de bir taş vardır. O taşı ancak Peygamber veyâ Peygamberin vasîsi kaldırabilir. Bu taşı senin kaldırdığını görünce, arzûma kavuşdum ve senelerdir beklediğim şeyi buldum, dedi. Hazret-i Alî “radiyallahü anh” bu sözleri işitince ağladı. Gözlerinin yaşıdan sakalı islandı. Sonra Allahü teâlâya hamd olsun ki, beni unutulmuşlardan eylemedi. Kitâbında zikr edilenlerden eyledi, buyurdu. O râhib, hazret-i Alînin ordusuna katıldı, Şâm ehlîne karşı çok savaşdı ve şehâdet se'âdetine erişti. Hazret-i Alî nemâzin kıldırdı ve Allahü teâlâya onun afvi için düâ etdi. Ondan bahs edilince, o benim dostumdur, buyururdu.

● Habbe-i Urnî “radiyallahü anh” Emîr-ül mü'minîn hazret-i Alînin “radiyallahü anh” Eshâbindan idi. O söyle anlatmışdır: Hazret-i Mu'âviye “radiyallahü anh” ile yapılan harb günlerinde, Emîr-ül mü'minîn hazret-i Alî bir kilisenin yanında konaklıdı. Bir kişi gelip; esselâmü aleyke yâ Emîr-el mü'minîn, dedi. Hazret-i Alî, ve aleykesselâm, dedi. O kimse, ben Şem'un bin Yuhennâym. Bu kilisenin sâhibi-

yim. Bizim yanımızda bir kitâb vardır. Îsâ aleyhisselâmdan beri, mîrâs olarak bize intikâl etmişdir. İsterseniz okuyayım, dedi. Hazret-i Alî, oku, buyurdu. O kişi okumağa başladı. Kitâbda Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” vasfi ve ümmetinin vasfları yazılıydı. Sonunda da bu kilisenin yanında Peygambere en yakın olan meşrik ehâlisini dîne, îmâna getiren ve garb ehâliyle harb eden birisi konaklar. Ona göre dünyâ, şiddetli firtinalı bir günde rüzgârin savurduğu kumdan dahâ haffîfdır. Ona göre, Allah yolunda ve Onun muhabbetiyle ölmek, susamış kimsenin su içmesinden dahâ kolaydır. Ona yardım eden, Allahü teâlânın rizâsına kavuşur ve onun yanında savaşırken ölen şehîd olur, diye yazılı idi. Sonra o kimse dedi ki: O Peygamber gönderildi. Ben o Peygambere îmân etdim. Sen gelip buraya konaklayınca huzûruna geldim ki, artık diri veyâ ölü hep seninle berâber olacağım. Onun bu sözleri üzerine hazret-i Alî ve yanında bulunanlar aylaşdilar. Sonra hazret-i Alî: Allahü teâlâya hamd olsun ki, beni unutulanlardan eylemedi. Kitâbında zîr etdi, dedi. Habbe-i Urnî sözlerine devâmla şöyle anlatmışdır: Hazret-i Alî bana, bu kimse seninle birlikde kalsın, dedi. Kuşluk ve akşam yemeklerinde onu yanına çağırıldı. Leyle-tül-Harîrde, harbin şiddetli bir zemânında o kimse şehîd oldu. Hazret-i Alî “radîyallahü anh” nemâzını kıldırdı, kabre kendisi indirdi ve bu kimse Ehl-i Beyti seven bir kişidir, buyurdu.

● İbni Abbâs “radîyallahü anhümâ” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Hudeybiye gününde, Mekkeye doğru yola çıktı. Müslümanlar susadılar. Hiçbir yerde su bulamadılar. Resûlullah Cahfede konaklıdı. “İçinizden kim, birkaç kişiyle falan kuyuya gidip, kablara su doldurup bize getirebilir. Allahın Resûlü onu Cennet ile müjdeliyor” buyurdu. Bir kişi kalkıp ben giderim, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” sunculardan birkaç kişi ile onu gönderdi. Selemetübni Ekvâ “radîyallahü anh” der ki, ben de onlarla berâberdim. O kuyuya yakın bir yere vardık. Orada ağaçlar vardı. Ağaçların arasından çok sesler

ışitdik ve hareketler gördük. Odunsuz ateş görünüyordu. Biz çok korkduk. Ağaçlardan öteye geçmeye cesâret edemedik. Geri dönüp, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna geldik. Onlar cinnîlerden bir gurub idi, sizi korkutdular. Eğer gitseydiniz önceden söylediğim gibi size hiç zararları dokunmazdı, buyurdu. Bir kişi dahâ kalkıp, ben gideyim yâ Resûlallah, dedi. O da sular ile berâber gitdi. Onlar da ağaçlık yere varınca korkup geri döndüler. Resûlallah “sallallahü aleyhi ve sellem”: Eğer gitseydiniz evvelce söylediğim gibi size hiç bir zarar gelmezdi, buyurdu. O sırada gece oldu. Eshâb-ı kirâmin susuzluğu iyice arttı.

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hazret-i Alîyi “radîyallahü anh” huzûruna çağrırdı. Sularla berâber gidip o kuyudan su getiriniz, buyurdu. Selemetübni Ekvâ söyle anlatır: Kablarımıza arkamıza asdık. Kılıçlarımıza ellerimize aldık. Hazret-i Alî önden gidiyor ve şu ma'nâdaki şî'ri okuyordu: “Cinnîlerin gürültülerinden ve korku salmak için gösterdikleri ateşden, korkarak geri dönmekden, Rahmân olan Allahü teâlâyâ sığınırım.” Ağaçlık yere varınca biz de sesler duyduk ve hareketler gördük. Bizi korku kapladı. Kendi kendimize, Alî “radîyallahü anh” de o iki kimse gibi geri döner, diyorduk. Hazret-i Alî bize dönüp, benim arkamdan yürüyünüz. Görüklerinizden korkmayın. Size onlardan zarar gelmez, dedi. Ağaçların ortasında hiç odun yokken, büyük ateşler yanmağa başladı. Bir takım kesilmiş başlar göründü. Korkunç sesler çıktıırları. Çok korkduk. Hazret-i Alî “radîyallahü anh” o kesik başların arasına girdi. Bize arkamdan geliniz, sağa sola bakmayın ve hiç korkmayın, dedi. Arkasından ta'kîb edib kuyuya vardık. Bir kovamız vardı. Berâ bin Mâlik “radîyallahü anh” bir iki kova su çekti. Sonra kovanın ipi kopup, kova kuyuya düştü. Kuyunun dibinden gülüşme ve kahkahâ sesleri geldi. Hazret-i Alî “radîyallahü anh”, kim gidip askerlerden bir kova dahâ getirir, dedi. Hiç birimiz o ağaçların arasından geçmeye cesâret edemeyiz, dediler. Bunun üzerine hazret-i Alî “radîyallahü anh” beline bir ip bağlayıp, kuyuya indi. Ku-

yudan kahkaha sesleri geliyor ve gitdikçe artıyordu. Hazret-i Âlî kuyunun yarısına kadar inince, ayağı kayıp kuyuya düştü. Kuyudan velvele sesleri geliyordu ve bir insanı boğazlarken çıkan sesler gibi sesler işitiliyordu. O sırada hazret-i Alînin sesi işitildi. Allahü Ekber! Allahü Ekber! Ben Allahın kulu ve Resûlullahın kardeşim! Su kabalarınızı aşağıya salın diyor. Su kabalarını kuyuya saldık. Hepsini su ile doldurdu. Ağızlarını bağladı ve birer birer yukarı çıkardı. Biz birer kab, hazret-i Alî iki kab su alıp, gitdik. Ağaçların arasına gelince, önceki işittiğimiz sesleri ve hareketleri hiç iştip görmedik. Hiç biri yokdu. Ağaçların arasından çıkmamıza az kalmışdı ki, heybetli bir ses işittiğim. Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” ve hazret-i Alîyi “radîyallahü anh” medh eden beytler okuyordu. Hazret-i Alî önumüzden gidiyordu ve şî'r söyleyordu. Resûlullahın huzûruna varınca, hazret-i Alî olanları birbir anlatdı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” dönerken duyduğunuz ses, Safâ tepesinden putların şeytânı olan Müs’iri öldüren Abdüllah adlı cinnînin sesi idi, buyurdular.

● Allahü teâlâ, hazret-i Alî “radîyallahü anh” için güneşî iki kerre batıldıktan sonra geri gönderdi. Birisi, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” zemânında, diğerî de vefâtından sonra vukû’ buldu.

Ümmü Seleme, Esmâ binti Umeys, Câbir bin Abdüllah ve Ebû Sa’îd-il-Hudrî “radîyallahü anhüm ecma’în” şöyle rîvâyet etmişlerdir: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir gün evinde hazret-i Alînin “radîyallahü anh” yanında oturuyordu. O sırada Cebrâîl aleyhisselâm vahy getirdi. Vahyin ağırlığından Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek başını hazret-i Alînin dizine koydu. Güneş batınca ya kadar o şekilde kaldı. Hazret-i Alî ikindi nemâzını kılmamıştı. Îmâ ile oturduğu yerde kaldı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek başını kaldırdı. Yâ Alî, ikindi nemâzını kıldın mı, buyurdu. Yâ Resûlallah, oturduğum yerde îmâ ile kıldım, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” düâ et, Allahü teâlâ güneşî geri çevirsin, nemâzını vaktinde

ve ayakda kıl, buyurdu. Hazret-i Alî “radîyallâhü anh” düâ etdi. Güneş geri geldi ve ikindi nemâzını vaktinde kıldı. Es-mâ binti Ümeys “radîyallâhü anhâ” şöyle demişdir: Gurûb vaktinde güneşden bıçkı sesi gibi bir ses duyuldu. Bu hâdise dahâ evvel geçmişdi. Fekat iki rivâyet farklı olduğundan burada tekrâr zikr edildi.

● Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” vefâtından sonra, Emîr-ül mü’minîn hazret-i Alî “radîyallâhü anh” Bâbile giderken, Fırat nehrini geçmek istedî. İkindi nemâzının vakti idi. Kendisi ve Eshâbından bir kısmı ikindi nemâzını kıldılar. Diğerleri hayvânlarını sudan geçirmekle meşgûl ol-dular Bu sırada güneş batdı. İkindi nemâzını kaçırıldılar. Bu konuda çok sözler söylediler. Hazret-i Alî “radîyallâhü anh” bu sözleri duyunca, güneşi geri getirmesi için Allahü teâlâya düâ etdi. Allahü teâlâ düâsını kabûl edip, güneşi geri gönderdi. İkindi nemâzını kılmamış olanlar nemâzlarını kıldılar ve güneş tekrâr batdı. O sırada güneşden korkunç bir ses geldi. Eshâb çok korkdular. Tesbîh, tehlîl ve istigfâr etmeye başladılar.

● Hazret-i Alî “radîyallâhü anh” kendisinin haberlerini, hazret-i Mu’âviyeye “radîyallâhü anh” götüren bir şahsa, ni-çin götürdüñ, dedi. O şahs inkâr etdi. Hazret-i Alî, yemîn edermisin, dedi. O şahs yemîn etdi. Hazret-i Alî, eğer yalan yere yemîn etdiyisen, Allahü teâlâ senin gözünü kör etsin, dedi. Aradan bir hafta geçmeden o şahsin gözleri kör oldu. Bastonundan tutup çekerlerdi. Aslâ yolunu göremezdi.

● İmâm-ı Müstâfirî “rahmetullahi aleyh” (**Delâil-ün-nübüvvé**) adlı eserinde de bu hâdiseye benzer bir hâdiseyi şöyle nakl etmiştir: Hazret-i Alî “radîyallâhü anh” bir gün Rahbede bir şahsa bir şey sordu. O şahs doğru söylemedi. Hazret-i Alî, yalan söylüyorsun, buyurdu. O şahs hâyır yalan söylemiyorum, dedi. Hazret-i Alî, eğer yalan söylüyorsan sa-na beddûâ edeyim, Allahü teâlâ seni kör eylesin mi, dedi. O da et, dedi. Bunun üzerine hazret-i Alî ona beddûâ eylesdi. Dahâ Rahbeden çıkmadan gözleri kör oldu.

● Emîr-ül mü'minîn hazret-i Alî "radiyallahü anh", bir gün mescidde bulunanlara yemîn vererek: Kim Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" (**Beni seven, Aliyi de se-ver**) buyurduğunu işittiye, şâhidlik etsin, dedi. Oniki kişi şâhidlik etti. Bir kimse Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" bu hadîs-i şerîfi söylediğî sohbetde bulunduğu hâlde şâhidlik etmedi. Hazret-i Alî "radiyallahü anh" ona ey falan, sen bu hadîs-i şerîfi duyduğun hâlde niçin şehâdet etmedin, diye sordu. O kimse ben ihtiyârdım, unutdum, dedi. Hazret-i Alî, yâ Rabbî eger bu şahs yalan söylüyorsa, derisinde bir beyâzlık meydâna getir ki, sarığı o beyâzlığı örtmesin, diye düâ etti. Bu hâdiseyi nakl eden kimse, vallahi o şahsı gördüm, iki gözünün arasında bir beyâzlık meydâna gelmişdi, demişdir. Zeyd bin Erkam "radiyallahü anh" demişdir ki: O gün ben de o meclisde veŷâ böyle bir meclisde idim. Ben de o hadîs-i şerîfi iştenlerden idim. Fekat onu gizledim, şâhidlik etmedim. Allahü teâlâ benim gözlerimin nûrunu giderdi. Demişlerdir ki, Zeyd bin Erkam "radiyallahü anh" şâhidlik etmediğinden dolayı dâimâ pişmân olup, Allahü teâlâdan magfiret dilerdi.

● Emîr-ül mü'minîn hazret-i Alî "radiyallahü anh" bir gün minibere çıktı ve şöyle buyurdu: Ben Allahın kuluyum. Resûlullahın kardeşi ve vârisiyim. Cennetdeki kadınların seyyidesini nikâh eden benim. Benden başka bu da'vâda bulunana Allahü teâlâ bir musîbet versin! O meclisde bulunan bir kimse, ben Allahın kuluyum ve Resûlullahın kardeşim diyen bir kimsenin sözü kimseye hoş gelmez. Buna kim inanır, dedi. Dahâ yerinden kalkmadan, aklını kaybedip, delirdi. Orada bulunanlar, dahâ önce buna böyle birşey olmuş mu, idi diye sordular. Kavmi hâyır olmadı, dediler. O kimse nin hazret-i Alî hakkında kötü düşünmesi sebebiyle böyle olduğunu herkes anladı.

● Siffin harbinde bir gün Emîr-ül mü'minîn hazret-i Alî "radiyallahü anh", Ey Ebâ Müslim neredesin, diye nidâ eyledi. Hazret-i Alînin oğlu Muhammed bin Hanefiyye "radiyallahü anh": Babacığım, Ebû Müslim arka saflardadır, de-

di. Hazret-i Alî, Ey oğlum, Ebû Müslim Havlânîyi kasdetmiyorum. Ben bu ordunun kumandanı olacak olan Ebû Müslimi kasdediyorum. O meşrik tarafından siyâh bayraklarla çıkar, çok harb eder. Allahü teâlâ onun vâsıtasiyla dînini ya-yar. Dînin yayılmasında onunla birlikde olanlara ve zâlimlerin başlarının aşağıda olmasına gayret gösterenlere müjdeler olsun, buyurdu.

● Emîr-ül mü'minîn hazret-i Alî “radîyallâhü teâlâ anh”, Kûfe halkından Muhammed bin Ebî Bekre “radîyallâhü anh” yardım etmelerini istedi. Fekat kabûl etmediler. Hazret-i Alî “radîyallâhü anh”, yâ Rabbî! Bunlara öyle birini mu-sallat et ki, bunlara hiç acımasın, diye düâ etdi. Bir rivâyetde ise bunlara Sakîfden birini musallat et, demişdir. O gece Hac-câc doğdu. Haccâc Kûfe halkına çok eziyyet etmişdir.

● Hazret-i Mu'âviye “radîyallâhü anh” bir gün, ne olurdu ne zemân vefât edeceğimizi bilseydik, dedi. Yanında bulunanlar biz bunu bilemeyez, dediler. Hazret-i Mu'âviye “radîyallâhü anh” ben bunu Alîden “radîyallâhü anh” öğrenirim. Çünkü, onun ağızından çıkan söz hakdır, dedi. İ'timâd etdiği kimse-lerden üç kişi çağrırdı. Onlara Kûfeye gidiniz. Kûfeye bir konak kalınca, birbirinizin arkasından aralıklı olarak Kûfeye gi-riniz. Benim vefât ettiğimi söyleyiniz. Yalnız, hastalığım, ve-fât zemânım, kabrimin yeri ve nemâzımı kimin kıldırdığı hak-kında hepiniz aynı şeyi söyleyiniz, dedi. O üç kişi yola çıktılar. Kûfeye bir konak kalınca, önce birisi gitdi. Nereden geliyor-sun, dediler. Şâmdan geliyorum, dedi. Şâmda ne haberler var-dır, diye sordular. Hazret-i Mu'âviye “radîyallâhü anh” vefât etdi, dedi. Onu hazret-i Alînin “radîyallâhü anh” huzûruna götürdüler. Hazret-i Alî onun söylediklerine i'tibâr etmedi. İkinci gün diğer kimse Kûfeye girdi. Ona da önceki kişiye sor-dukları şeyleri sordular. O da birinci kimsenin söylediklerini söyledi. Bu haberi yine hazret-i Alîye iletdiler. Fekat o iltifât etmedi. Üçüncü günde, üçüncü şahs Kûfeye girdi. O da önce-kilerin söylediği şeylerin aynısını söyleyince, hazret-i Mu'âviyenin “radîyallâhü anh” vefât etdiğine kimsenin şübhesi kal-madi. Hazret-i Alî “radîyallâhü anh” ise, hâyır o vefât etmedi,

dedi. Mubârek başını göstererek, bunun kaniyla yüzüm kana bulanmadıkça Mu'âviye "radîyallâhü anh" vefât etmez, buyurdu. O üç kişi bu haberi hazret-i Mu'âviyeye iletiler. Hazret-i Mu'âviye kendisinin hazret-i Alîden sonra vefât edecekini anladı ve öyle oldu.

● Hazret-i Alî "radîyallâhü anh" bir hutbesinde Bağdâd vak'asına işâret ederek; sanki ben, Benî Abbâsdan birisinin kurbanlık yerine getirilen develerin tepelendiği gibi, tepe-lendiğini görüyor gibiyim, dedi. Dinleyenler, buna mâni' olmak mümkün değil mi, dediler. Yazık o kimseye ki, bu gün Allahü teâlânın emrini bırakıp, dünyâya dalmış ve zarara uğramışdır, dedi. Sonra o hutbesinde: Eğer istesem o kimselein ismlerini, künayelerini ve sıfâtlarını, katl olunacakları yeri haber verebilirim, buyurdu.

● Hazret-i Alî "radîyallâhü anh" bir hutbesinde de, kendisinin kâtili olan Abdürrahmân bin Mülçeme işâret ederek, kendisinin kâtili olacağını söylemişdir. Bir defâsında Abdürrahmân bin Mülçemi Kûfe mescidinde gördü ve şu ma'nâdaki beyti okudu:

***Hâzırlan ölüme, o gelmekdedir sana,
Başlama feryâda, ölüm gelince sana.***

Sonra İbni Mülçemi yanına çağrırdı ve ona senin câhilîyet zemânında veyâ çocukluğunda hiç lakabın varmı idi, diye sordu. Bilmiyorum, dedi. Sana ey şakî veyâ ey Sâlihin kısrı devesi diyen, yehûdî bir süt annen varmı idi, dedi. İbni Mülcem vardı, dedi. Hazret-i Alî başka birsey söylemeyeip, susdu.

● Hazret-i Alî "radîyallâhü anh" bir gün şöyle buyurdu: Dün gece Resûlullahı "sallallâhü aleyhi ve sellem" rü'yâda gördüm. Yâ Resûlallah! Ümmetinden bana ulaşan bu mihnetler ve husûmetler nedir, dedim. Onların üzerine düâ et, buyurdu. Yâ Rabbî! Bana onlardan iyi karşılık ver ve onların üzerine benden kötüsünü musallat eyle, diye düâ etdim. O gün düâsı kabûl olunup şehîd edildi.

● Hazret-i Hüseyin “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Babam Emîr-ül mü’minîn hazret-i Alî “radîyallâhü anh” ve-fât edince, bir ses işittiğim. Bu Allâhın kulunu bize bırakınız, siz dışarı çıkışınız, diyordu. Biz dışarı çıktıktı. Evin içinden bir ses duyduk. Muhammed “sallâllâhü aleyhi ve sellem” vefât etti. Onun vasîsi de şehîd oldu. Bundan sonra bu ümmeti kim koruyacakdır, diyordu. Birisi cevâb verip: Kim onun yolundan gider ve onun ahlâkî ile ahlâklanırsa, bu ümmetin koruyucusu o olur, diyordu. Sonra sesler kesildi. Eve girdik. Hazret-i Alîyi “radîyallâhü anh” yıkanmış ve kefenlenmiş bulduk. Nemâzını kılıp defn etdik.

● Hazret-i Alî “radîyallâhü anh” oğulları hazret-i Hasene ve hazret-i Hüseyne “radîyallâhü anhümâ” şöyle vasiyyet etmişdi. Vefât etdiğim zemân beni bir serîrin üzerine koyup, Gazbin tarafına götürünüz. Orada beyâz bir taş bulacaksınız. O taşdan nûr yayıldığını görürsünüz. Orayı kazınız. Hâzırlanmış bir mekân bulacaksınız. Beni oraya defn ediniz. Söylediği şeyler aynen görüldü ve vasiyyeti yerine getirildi.

● Hazret-i Alînin “radîyallâhü anh” kabrini yerle aynı seviyede örtmüşlerdi. Hârûn Reşîd bir gün avlanırken, Gazbin tarafına gitmişdi. Ceylânlar Gazbin tarafına kaçış gizlendiler. Her ne kadar avcı doğan kuşlarını ve av köpeklerini ora-ya gönderdilerse de, ceylânlar yaklaşamayıp, geri geldiler. Bunun sebebini Gazbindeki ba’zı ihtiyârlara sordular. İhtiyârlar, dedelerimizden hazret-i Alînin “radîyallâhü anh” kabrinin burada olduğunu duyduk, dediler. Hârûn Reşîd bu-nu duyunca kabûl etti. Hayâtda olduğu müddetce her sene gelip ziyâret etti.

● Hazret-i Aliye “radîyallâhü anh” muhâlif olanların ug-radıkları musîbetlerden bir kısmını İmâm-ı Müstâfirî “rah-metullahi aleyh” (**Delâil-ün-nübûvve**) kitâbında şöyle yazmışdır: Firâs bin Amr, Resûlullah “sallâllâhü aleyhi ve sellem” zemânında baş ağrısına tutuldu. Resûlullah onun iki gözü arasına dokundu. Mubârek parmaklarının dokunduğu yerden kirpi kılı gibi bir kıl çıktı. Baş ağrısı kesildi. Hâricîler, hazret-i Aliye “radîyallâhü anh” karşı harekete geçdikle-

rinde, Firâs bin Amr hâricîler tarafını tutdu. Başındaki o kıl düşdü ve şiddetli baş ağrısı başladı. Bu işin başına gelmesi hazret-i Alîye “radîyallâhü anh” karşı hûcûm etdiğindendir, dediler. Firâs bin Amr “radîyallâhü anh” tevbe etti. Başında o kıl tekrâr çıktı ve baş ağrısı kesildi.

● Sâlih bir kimse şöyle anlatmışdır: Bir gece rü'yâmda kıymet kopmuş ve bütün insanları hesâba çekmek üzere topladıklarını gördüm. Sîrat köprüsüne doğru gidip, sıratı geçdim. Resûlullahı “sallallâhü aleyhi ve sellem” Kevser havuzunun yanında gördüm. Hazret-i Hasen ve hazret-i Hüseyin “radîyallâhü anhümâ” da insanlara su dağıtıyorlardı. Bana da su vermeleri için yanlarına gitdim. Bana su vermediler. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” sana su vermek istemezler, buyurdu. Niçin yâ Resûlallah dedim. Senin bir komşun var. Alîye “radîyallâhü anh” la’net eder ve kötü sözler söyley ve sen ona mâni’ olmazsun, buyurdu. Yâ Resûlallah! Bende ona mâni’ olacak kuvvet yokdur, beni öldürmesinden korkarımlı, dedim. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” bana bir bıçak verdi ve git onu öldür, buyurdu. Rü'yâmda gitip o komşuyu öldürdüm. Geri dönüp, yâ Resûlallah, emrinizi yerine getirdim, dedim. O zemân Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” hazret-i Hasene dönerek: Yâ Hasen, buna su ver, buyurdu. Hazret-i Hasen bana su verdi. Su kâsesini elinden aldım. Fekat içip içmediğimi hatırlamıyorum. Sonra uykudan uyandım. Abdest alıp sabâha kadar nemâz kıldım. Sabâhleyin birkaç kişi aralarında falan kimseyi bu gece yatağında öldürmüşler diye konuşuyorlardı. Hâkimin adamları gelip komşulardan birkaç suçsuz kimseyi yakalayıp götürdüler. Ben kendi kendime, Sübhanallah! Bu nasıl rü'yâ idi ki hakîkat oldu diyordum. Sonra hâkime gitip, o adamı ben öldürdüm. Yakaladığınız kimseler suçsuzdur, dedim. Hâkim, sen ne söylüyorsun, diye şaşırıldı. Ben rü'yâ gördüm. Allahü teâlâ o rü'yâyı hakîkat yaptı. Benim günâhim nedir diyerek, hâkime rü'yâmı anlatdım. Hâkim bana Allahü teâlâ sana hayırlı mükâfatlar versin. Sen de suçsuzsun, yakaladıklarımız da suçsuzdur, dedi.

● Alî bin Zeyd “radîyallâhü anhümâ” şöyle anlatmışdır: Sa’îd bin Müseyyib “radîyallâhü anh” bana bir şahsı gösterdi. Git o şahsı gör, dedi. Sen hâlini söyle, ben onu görürüm, dedim. O öyle bir şahsdr ki, Resûlullahın Eshâbindan hazret-i Alî ve hazret-i Osmân “radîyallâhü anhümâ” hakkında uygun olmayan sözler söylüyor, dedi. Ben Allâhü teâlâya münâcât edip, yâ Rabbî, eğer hazret-i Osmânın ve hazret-i Alînin “radîyallâhü anhümâ” senin yanında kıymetleri ve i’tibârları varsa, bana bir nişân göster, dedim. O şahsin yüzü siyâh oldu.

● Medînede bir şahs vardı. Hazret-i Alî “radîyallâhü anh” hakkında kötü sözler söylerdi. Sa’îd bin Mâlik “radîyallâhü anh” ona beddüâ etdi. O şahs devesini mescidin dışına bağlayıp, mescide girerek, cemâ’atin arasına oturmuşdu. Devesi yerinden sıçrayıp mescide girdi. O şahsı göğsünün altına alıp, o kadar ezdi ki adam öldü.

● Ebû Abdüllâh Muhammed bin Kayyim Cevziyye (**Kitâb-ül-menâ-mât**) adlı eserinde, İbni Ebiddünyânın (**Kitâb-ül-menâ-mât**), kitâbından nakl etmişdir. O da Kureyşli bir ihtiyârdan rivâyet etmiştir: O ihtiyâr şöyle anlatmıştır: Şâmda yüzünün bir tarafı siyâh bir adam gördüm. O tarafını dâimâ bir şeyle örterdi. Yüzünün neden böyle olduğunu sordum. Hâlimi her sorana anlatacagıma dâir Allâhü teâlâya söz verdim, dedi ve anlatmağa başladı. Ben hazret-i Alî “radîyallâhü anh” hakkında çok kötü sözler söyledim. Bir gece rü'yâmda, bir kişi gelip, sen benim hakkımda kötü sözler mi söylüyorsun diyecek, yüzümün bir tarafına bir şey vurdu. Sabâhleyin yüzümün o tarafının siyâh olduğunu gördüm.

● Hüseyin bin Alî “radîyallâhü anhümâ” şöyle anlatmışdır: Medîne vâlisi İbrâhîm bin Hişâm el-Mahzûmî, her Cum'a bizi minber etrâfında toplar ve hazret-i Alî “radîyallâhü anh” hakkında yakışmayan sözler söylerdi. Yine bir Cum'a günü mescid dolu idi. Ben minberin yanında oturuyordum. Uyumuşdum. Rü'yâmda Resûlullahın “sallallâhü alehi ve sellem” kabrinin açıldığını gördüm. Bana, ey Ebû Abdüllâh! Bu şahsin sözlerine üzülmüyormusun buyurdu.

Evet üzülüyorum, dedim. Gözlerini aç bak, Allahü teâlâ ona ne yapacak buyurdu. Gözlerimi açdım, yine hazret-i Alî “radîyallâhü anh” hakkında uygunsuz sözler söylüyordu. Bir denbire minberden düşüp öldü.

İMÂM-I HASEN BİN ALÎ “radîyallâhü anhümâ”

● Emîr-ül mü’minîn hazret-i Hasen bin Alî “radîyallâhü anhümâ” oniki imâmın ikincisidir. Künyesi Ebû Muhammed dir. Lakabı Takî ve Seyyiddir. Hicretin üçüncü senesinde Ramazân-ı şerîf ayının ortasında Medînede doğdu. İsm-i şerîfini Cebrâîl aleyhisselâm Cennet ipeklerinden bir ipeğe sarılı olarak Resûlullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” hediyeye getirmiştir.

Esmâ binti Umeys “radîyallâhü anhâ” şöyle anlatmışdır: Hazret-i Hasenin ve hazret-i Hüseynin “radîyallâhü anhümâ” ebesi ben idim. Hazret-i Hasen doğunca, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” teşrif etti. Oğlumu getir yâ Es-mâ buyurdu. Onu Resûlullah'a verdim. Sağ kulağına ezân, sol kulağına ikâmet okudu. Hazret-i Alîye “radîyallâhü anh” oğlumun adını ne koydun, diye sordular. Hazret-i Alî, yâ Resûlallah, onun ismini koymakda sizin önüne geçmem, dedi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ben de oğluma ism vermekde Rabbimden öne geçmem, buyurdu. O sırada hemen Cebrâîl aleyhisselâm geldi. Yâ Resûlallah! Allahü teâlâ sana selâm ediyor ve Senin “sallallahü aleyhi ve sellem” ile Alînin “radîyallâhü anh”, Mûsâ “aleyhisselâm” ile Hârûn “aleyhisselâm” gibi olduğunuzu buyurdu. Oğlunun adını Hârûnun “aleyhisselâm” oğlunun adı gibi koy. Onun adı Şenberdir. Ma'nâsı arabîde Hasen demekdir, dedi.

Bir sene sonra hazret-i Hüseyin “radîyallâhü anh” doğunca, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” yine teşrif ettiler. Hazret-i Hüseyini “radîyallâhü anh” kendilerine verdim. Onu yere koyup ağlamağa başladilar. Niçin ağlıyorsunuz yâ Resûlallah, dedim. Bu oğlumu zâlim bir kavm şehîd edecek-

lerdir. Fâtımaya söyleme, buyurdu. Hazret-i Alîye “radiyallahü anh” oğlumun adını ne koydun diye sordu. Yine hazret-i Hasenin “radiyallahü anh” isminin konmasında olduğu gibi karşılıklı konuşlardır. Cebrâl aleyhisselâm geldi. Yâ Muhammed “aleyhisselâm”, oğlunun adını Hârûnun “aleyhisselâm” diğer oğlunun adından koy, onun adı Şenberre idi. Arabîde Hüseyin demekdir, dedi.

Hazret-i Hüseyin “radiyallahü anh” ayaklarından göğsüne kadar Resûlullahha “sallallahü aleyhi ve sellem” çok benzerdi. Hazret-i Hasen de “radiyallahü anh” göğsünden başına kadar Resûlullahha “sallallahü aleyhi ve sellem” çok benzerdi. Bir gün hazret-i Ebû Bekr “radiyallahü anh” hazret-i Haseni “radiyallahü anh” omuzuna kadar kaldırdı. Yemîn ederek, Alîye “radiyallahü anh” değil, Resûlullahha “sallallahü aleyhi ve sellem” benziyor, dedi. Hazret-i Alî “radiyallahü anh” de tebessüm etti.

Hazret-i Hasen “radiyallahü anh” yaya olarak yirmibeş kerre hac yaptı. Gençler onun binek hayvânını yanında çekip götürürlerdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bir gün minibere çıkmışdı. Hazret-i Hasen de “radiyallahü anh” kucağında idi. Bir cemâ’ate bakıyor, bir de hazret-i Hasene bakıyordu: **(Bu benim oğlum Seyyiddir. Allahü te-âlâ yakında bunun vâsıtasiyla iki müslimân askerinin arası- ni barışdırır)** buyurdu. Hazret-i Muâviye “radiyallahü anh”, hazret-i Hasenin “radiyallahü anh” müslimânlar arasında fitne çıkmasına aslâ râzî olmadığını, fitne çekmamasını cân-ı gününden istediğini biliyordu. Hazret-i Alî “radiyallahü anh” şehîd olunca, hazret-i Muâviye “radiyallahü anh” hazret-i Hasen “radiyallahü anh” ile gizlice anlaştı. Eğer başına bir iş gelirse, kendisinden sonra hazret-i Hasenin “radiyallahü anh” halîfe olması için sözleşdi. Hazret-i Hasen “radiyallahü anh” hutbeye çıkıp: Ey müslimânlar! Ben hiçbir zemân fitneyi sevmem! Bugün Muâviye “radiyallahü anh” ile sulh yaptım. Bu işi, ya’nî halîfeliği ona bırakıyorum. Eğer hakkı ise, hakkı ona ulaştı. Eğer halîfeliğim benim hakkım ise, ümmet-i Muhammedin “aleyhisselâm” sa-

lâhi, iyiliği için hakkımı ona bağışladım. Ey Mu'âviye "radiyallahü anh"! Allahü teâlâ sende bildiği bir hayr için veyâ gördüğü bir şer için seni vâlî (halife) yapmıştır. Allahü teâlâ [Enbiyâ sûresi 111.ci âyetinde meâlen], (... **Belki bu cezâ va'dinin uzaması sizin için bir belâdır ve bir zemâna kadar sizî fâidelendirmek içindir**) buyurdu, dedi ve minberden indi. Orada bulunanlardan birisi hazret-i Hasene "radiyallahü anh", ey müslimânların yüz karası, Mu'âviye "radiyallahü anh" ile bî'at mı etdin, malî ona mı bırakdın, dedi. Hazret-i Hasen "radiyallahü anh" şöyle buyurdu: Allahü teâlâ Benî Ümeyye sultânlarının sultanatını Resûlullah'a "sallallahü aleyhi ve sellem" gösterdi. Onların birbiri ardınca kendinin minberine çıktığini görünce, bu iş Resûlullah'a "sallallahü aleyhi ve sellem" güç geldi. Bunun üzerine Allahü teâlâ [Kevser sûresi 1.ci âyetinde meâlen], (**Biz sana Kevseri verdik**) ve [Kadr sûresi 1, 3.cü âyetlerinde meâlen] (**Biz Kur'âni sana Kadr gecesinde indirdik. Kadr gecesi bin aydan dahâ hayrlıdır.**) buyurulan âyet-i kerîmeleri gönderdi, dedi. Bin aydan murâd, Benî Ümeyyenin sultanat müddetidir. Benî Ümeyye sultânlarının sultanatı bin ay sürdü. Bu hâdiseyi nakl eden râvî şöyle demişdir: Onların sultanat müddetini he-sâb etdim. Seksen üç sene dört ay olmakdadır. Hazret-i Hasen "radiyallahü anh" halifeliği hazret-i Mu'âviyeye bırakınca, hazret-i Mu'âviye "radiyallahü anh": Ey Ebâ Muhammed. Halifeliği bana bırakmakla hiç kimsenin yapamayacağı bir civânerdilik yapdın, dedi.

● Ebû Hüreyre "radiyallahü anh" şöyle anlatmışdır: Bir gece Hasen bin Alî "radiyallahü anhümâ", Resûlullah'ın "sallallahü aleyhi ve sellem" huzûrunda idi. Resûlullah onu pek ziyâde severdi. Ona haydi annene git, buyurdu. Ben götüreyim, dedim. Resûlullah, hâyır sen gitme, buyurdu. O sîrada gökden ânî bir şimşek parlâdi. Hazret-i Hasen "radiyallahü anh" o şimşeğin ışığında yürüyüp, annesinin evine gitdi.

● Hazret-i Hasen "radiyallahü anh" bir hac mevsiminde yaya olarak Mekkeye gidiyordu. Mubârek ayakları şîşdi. Kö-

lesi, efendim ayağınızın şısı ininceye kadar hayvâna binseniz, dedi. Kabûl etmedi ve ilerdeki konak yerinde siyâh bir kimse göreceksin. Yanında bir mikdâr yağ vardır. O yağı ondan münâkaşa etmeden satın al, buyurdu. Kölesi, anam babam sana fedâ olsun. Hiç bir konak yerinde öyle birisini görmedik ki, onda böyle bir şey bulunsun. Burada nasıl olacakdır, dedi. Bir konak yerine vardılar. Orada siyâh bir kimse göründü. İşte söylediğim kimse budur. Git, ondan yağ satın al, parasını da ver, buyurdu. Kölesi o kimsenin yanına gidip yağ istedi. O kimse bu yağı kimin için alıyorsun, diye sordu. Hasen bin Alî “radîyallâhü anh” için alıyorum, dedi. Siyâh kimse, beni onun yanına götür, ben onun kölesiyim, dedi. O şahs hazret-i Hasenin “radîyallâhü anh” huzûruna gelince, ben senin kölenim, para istemem, yalnız hanımım doğum sancısı çekiyor, sağlam ve sıhhâtlı bir oğlan doğurması için düâ buyur, dedi. Hazret-i Hasen “radîyallâhü anh” ona, evine git, Allahü teâlâ sana istediğin gibi bir oğlan çocuğu verdi, buyurdu. O şahs evine gitti ve kusûrsuz bir oğlunun dünyâya gelmiş olduğunu gördü.

● Hazret-i Hasen “radîyallâhü anh” bir gün Zübeyrin evlâdlarından biri ile “radîyallâhü anhüm” yolculuğa çıktılar. Yolculuk sırasında, kurumuş bir hurma bağçesinde konakladılar. Hazret-i Hasen “radîyallâhü anh” için bir hurma ağacının altına minder serdiler. Bir ağacın altına da Zübeyr “radîyallâhü anh” evlâdi için minder serdiler. Hazret-i Zübeyrin evlâdi, bu ağaçlarda hurma olsaydı da yiseydik, dedi. Hazret-i Hasen “radîyallâhü anh” tâze hurma mı istersin, dedi. Evet diye cevâb verdi. Bunun üzerine hazret-i Hasen “radîyallâhü anh” ellerini kaldırıp düâ etti. Dudakları kıldırıyordu. Fekat ne söylediğinin anlaşılılmıyordu. O sırada bir hurma ağacı birden bire yeşerip, yapraklandı ve tâze hummalar verdi. Orada onlarla birlikde bulunan bir deveci, bu sihirdir, dedi. Hazret-i Hasen “radîyallâhü anh”, bu sihri değildir. Peygamberin oğlunun [torununun] kabûl olunan düâsiyla vâki’ olmuşdur, buyurdu. Orada bulunanlar o hummalardan iyip doydular.

● Hazret-i Hasenin “radîyallâhü anh” menkîbeleri, ilmi, ibâdeti, cömerdliği, mürüvveti ve diğer üstün ahlâkı, şefkatı çok yazılmış olup, sahîh rivâyetler ile bildirilmiştir. Burada kısaca yazıldı.

Hazret-i Haseni “radîyallâhü anh” zehrleyerek şehîd etmişlerdir. Vefât edeceği sırada, hazret-i Hüseyn “radîyallâhü anh” başucunda idi. Ey kardeşim, seni zehrleyenin kim olduğundan şübheleniyorsun, dedi. Hazret-i Hasen, onu öldürmek için mi soruyorsun, dedi. Hazret-i Hüseyin “radîyallâhü anh”, evet, dedi. Hazret-i Hasen, eğer bir kimseden şübheleniyorsam, Allahü teâlâ ona herkesden şiddetli cezâ verir. Eğer şübhelendiğim bir kimse yoksa, günâhsız bir kimsenin benim için öldürülmesini istemem, dedi. Onu hanımı Ca’denin zehrlediği meşhûrdur. Vefâtı hicretin ellinci senesinde Rebfî’ül-evvel ayının ilk günlerinden dır.

İMÂM-I HÜSEYN BİN ALÎ “radîyallâhü anhümâ”

Hazret-i Hüseyen “radîyallâhü anh” oniki imâmin üçüncüüsü ve imâmların atasıdır. Künyesi Ebû Abdüllahdır. Lakabları, şehîd ve seyyiddir. Hicretin dördüncü senesinde Şa’ban ayının dördündünde, salı günü, Medînede doğdu. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” onun ismini Hüseyen “radîyallâhü anh” koydu. Bu husûsdan dahâ önce bahsedilmiştir.

Hazret-i Hüseyinin “radîyallâhü anh” mubârek yüzünde öyle bir nûr parlardı ki, karanlık bir gecede bir yere otursa, mubârek alnından ve yüzünden parlayan nûrun aydınlığında, yolu görürlerdi. Mubârek göğsünden ayaklarına kadar olan kısmını, Resûlullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” tam benzerdi. Nitekim hazret-i Hasenin de “radîyallâhü anh” mubârek göğsünden başına kadar olan kısmını Resûlullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” benzerdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, **(Hüseyen benden, ben de Hüseyindenim, Allahü teâlâ Hüseyni seveni sever)** buyurdu.

İbni Abbâs “radîyallâhü anhümâ” şöyle nakl etmiştir: Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” her sabâh nemâzını kıldıktan sonra, mubârek yüzünü Eshâb-ı kirâma “radîyallâhü anhüm ecma’în” çevirirdi. Mubârek yüzünü gören herkesin gamı, üzüntüsü gider, mesrûr olurlardı. Bir gün sabâh nemâzından sonra, mubârek yüzünü dönmedi ve hazret-i Alîyi “radîyallâhü anh” çağrırdı. İkisi birlikde mescidden çıkış gitdiler. Eshâb-ı kirâm nereye ve niçin gitdiklerini anlayamadılar. İkisi birlikde hazret-i Fâtîmanın evine gitdiler. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem”, yâ Alî, sen kapıda dur, gelenlerin içeri girmelerine mâni’ ol buyurdu. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” içeri girdi. O sırada hazret-i Hüseyin doğmuşdu. Melekler tebrîk etmek için geldiler. Hazret-i Ebû Bekr “radîyallâhü anh” duramayıp, hazret-i Alînin evine gitdi. Kapıya gelip, Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” nerededir, dedi. Hazret-i Alî içerde dir deyince, müsâade et, ben de gireyim, dedi. Resûlullah meşguldür, dedi. Benim için de içeri girmesin diye sana emr etdi mi, diye sorunca, hazret-i Alî hâyır, yalnız dört yüz yirmi dört bin melek geldi, dedi. Hazret-i Ebû Bekr bu söze hayret edip, beklemeye başladı. Sonra hazret-i Ömer geldi. Hazret-i Alî ona da aynı şeyleri söyledi. Dahâ sonra hazret-i Osmân ve diğer Eshâb-ı kirâm “radîyallâhü anhüm ecma’în” geldiler. Hazret-i Alî onlara da aynı şeyleri söyledi. Bir müddet sonra Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” dışarı çıktı ve hazret-i Alîye bütün Eshâbı içeri almasını emr buyurdu. Önce hazret-i Ebû Bekr ve sonra bütün Eshâb-ı kirâm içeri girdiler. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem”, selâm verdiler. Hazret-i Alînin, meleklerin sayısı hakkında söylediği sözden bahsetdiler. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” hazret-i Alîye meleklerin sayısını nasıl bildin, diye sordu. Hazret-i Alî “radîyallâhü anh” melekler gurub gurub geliyordu. Her biri bir dil ile konuşuyordu ve sayılarını bildiriyordular, dedi. Resûlullah: “Allahü teâlâ aklını ziyâde eylesin yâ Alî” buyurdu.

● Ibni Abbâs “radîyallâhü anhümâ” şöyle rivâyet etmiş-

dir: Bir gün Eshâb-ı kirâmdan “radîyallâhü anhüm ecma’în” bir cemâ’at ile Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” huzûrunda oturuyorduk. Bir kişi gelip, Resûlullah'a “sallallâhü aleyhi ve sellem” bir elma verdi. Resûlullah elmayı mubârek elinde tutuyordu. Hazret-i Hasen ve hazret-i Hüseyin “radîyallâhü anhümâ” orada idiler. Elmaya bakıyorlardı. Resûlullah elmayı birine verip, diğerini mahzûn etmek istemedi. O sırada Cebrâîl aleyhisselâm gelip, yâ Muhammed “aleyhisselâm”, emr et güreşsinler, hangisi gâlib gelirse elmayı ona verirsin, dedi. Resûlullah, güreşmelerini emr etti ve güreşmeğe başladılar. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” tut yâ Hasen diyor. Ben dedim ki, yâ Resûlallah, Hasene mi tut diyorsunuz? İşte Cebrâîl aleyhisselâm da, Hüseyne tut diyor, buyurdu. Bir rivâyete göre de hazret-i Fâtima da orada bulunuyordu. Yâ Resûlallah, büyüğüne mi, yoksa küçüğüne mi tut diyorsunuz, dedi. İşte Cebrâîl aleyhisselâm Hüseyne diyor buyurdu. Güreş uzadı ve birbirlerine gâlib gelemediler. Cebrâîl aleyhisselâm Cennetden bir elma dahâ getirdi. İkisine birer elma verip, onları sevindirdiler.

● Rivâyet olundu ki, bir gün Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” Cebrâîl aleyhisselâma, göklerden buraya nasıl geliyorsun diye sordu. Kanadımın altında bir düâ vardır. Onda Hasen ve Hüseyin yazılıdır. Bu iki ismden kuvvet alırım, dedi.

● Birgün hazret-i Hüseyin “radîyallâhü anh”, Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” yanında idi. Annesine gitmek istedi. Hava yağmurlu idi. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” düâ etti. Hazret-i Hüseyin evine varincaya kadar yağmur kesildi.

● Birgün Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” nemâz kılyordu. Kulağına bir çocuk ağlaması geldi. Nemâzını çabuk bitirip dışarı çıktı. Sebebini sordular. Bir çocuk ağlaması duydum. Onu Hüseyin zan etdim, buyurdu. Sonra “Allâhim, Hüseyni ağlatanı afv etme” buyurdu.

● Ümmü Hâris “radîyallâhü anhâ” şöyle anlatmışdır: Bir gün Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” huzûruna gitdim. Yâ Resûlallah! Bir rü'yâ gördüm, korkdum, dedim. Ne gördün, buyurdu. Senin mubârek vücûdundan bir parça kesdiler, benim yanına eklediler, dedim. İyi görmüşsun. Fâtımanın bir oğlu doğacak ve senin yanında kalacakdır, buyurdu. Bir müddet sonra hazret-i Hüseyen “radîyallâhü anh” doğdu.

● Rivâyet edilir ki, bir gün Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” hazret-i Hüseyini sağ dizine, oğlu hazret-i İbrâhîmi de sol dizine aldı. Cebrâîl aleyhisselâm gelip, Allahü teâlâ bu ikisini birlikde sana bırakmayacak, birini alacakdır. Sen birini seç, dedi. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem”, eğer Hüseyen vefât ederse, onun ayrılığından benim cânım yandığı gibi, Alînin ve Fâtımanın cânları yanar. Eğer İbrâhîm giiderse, en çok ben üzülürüm. Kendi üzüntümü onların üzüntüsüne tercîh ediyorum, buyurdu. Üç gün sonra hazret-i İbrâhîm vefât etdi. Hazret-i Hüseyen “radîyallâhü anh” Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” yanına her gelişinde, “Hoş geldin, ey kendisi için oğlum İbrâhîmi fedâ etdiğim kimse”, buyurdu.

● Ümmü Seleme “radîyallâhü anhâ” şöyle anlatmışdır: Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” bir gece benim evimde idi. Dışarı çıktı ve uzunca bir müddet sonra geri geldi. Mubârek saçları dağılmış ve tozlara bulanmışdı. Mubârek elinde bir şey tutuyordu. Yâ Resûlullah! Bu ne hâldir ki, sizi böyle görüyorum, dedim. Bu gece beni, Irakda Hüseyinin ve evlâdlarından bir gurubun şehîd edileceği Kerbelâ denilen bir yere götürdüler. Onların kanını topladım, elimde tutduğum odur, buyurdu. Mubârek elindekini bana verdi ve bunu sakla, buyurdu. Onu aldım, kırmızı renkli bir toprak idi. Bir şîsye doldurup, ağını sıkıca kapatdım. Hazret-i Hüseyen “radîyallâhü anh” Irak seferine çıkışınca, her gün o şîsye çıkarır, bakardım ve ağlardım. Muâharrem ayının onuncu günü sabâhleyin bakdım, şîsedeki toprak tâze kan olmuşdu. Hazret-i Hüseyeni şehîd etdikleri-

ni anladım ve çok ağladım. Fekat düşmânlar karışıklık çi-karmasınlar diye kendimi zaptetdim. Şehâdet haberi geldi. O gün şehîd edilmiş. Hicretin altmışbirinci senesi Muharrem ayının onunda, “âşûre” günü, Cumartesi günü idi. Hazret-i Hüseyin “râdiyallahü anh” elliyledi sene beş ay ya-şadı.

● Hazret-i Âîşe “râdiyallahü anhâ” anlatmışdır: Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Cebrâîl aleyhisselâm ile berâber idiler. Hazret-i Hüseyin “râdiyallahü anh” içeri girdi. Cebrâîl aleyhisselâm, bu kimdir, diye sordu. Re-sûlullah, oğlumdur deyip onu başına basdı. Cebrâîl aleyhisselâm, bunun şehîd olması yakındır, dedi. Resûlullah “sallal-hü aleyhi ve sellem”, bunu kim şehîd edecekdir, diye sor-dı. Cebrâîl aleyhisselâm; Senin ümmetin şehîd edecek. İs-tersen nerede şehîd edileceğini sana haber vereyim, dedi. Kerbelâ tarafına işâret edip, bir mikdâr kızıl toprak aldı. Re-sûlullahha “sallallahü aleyhi ve sellem” gösterip, bu toprak şe-hîd edileceği yerin toprağıdır, dedi.

● İmâm-ı Zeynelâbîdîn “rahmetullahi aleyh” şöyle anlat-mışdır: Hazret-i Hüseyin “râdiyallahü anh” Kûfeye giderken, yolda her konakladığımız yerde, Yahyâ bin Zekeriyyâdan “aleyhimesselâm” bahsederdi. Bir gün şöyle buyurdu: Dün-yânın aşağılığını ve kıymetsizliğinden biri de, hazret-i Yahyânın “aleyhisselâm” mubârek başını, Benî Îsrâilden de-gersiz bir kadına hediyye götürmeleridir!

● Sa’îd bin Cübeyr “râdiyallahü anh” İbni Abbâsdan “râdiyallahü anhümâ” şöyle rivâyet etmiştir: Resûlullahha “sallallahü aleyhi ve sellem” Allahü teâlâdan şöyle bir vahy geldi. Yahyâ bin Zekeriyyânın “aleyhimesselâm” katlinden dolayı, yetmişbin kimse helâk eyledim. Senin oğlun [Haz-ret-i Hüseyin] için, iki kerre yetmiş bin kimse helâk eyleye-ceğim.

● Hazret-i Hüseyinin “râdiyallahü anh” kâtillerinden ve onların arkadaşlarından bir belâya düşmeden ve rezîl olma-dan ölen yokdur. Abdülmelik bin Umeyr şöyle anlatmışdır:

Ubeydullah bin Ziyâdî Kûfede bir köşkde otururken gördüm. Emîr-ül mü'minîn hazret-i Hüseynin “radîyallahü anh” mubârek başı önünde idi! Sonra Ubeydullah bin Ziyâdîn kesilmiş başını Muhtârin önünde gördüm. Muhtârin başını, Zübeyrin oğlu Mus’abın önünde, Mus’abın başını da Abdülmelik bin Mervânîn önünde gördüm. Bu hâdiselerin hepsi kısa bir zemânda, bir asr içinde vukû’ buldu.

● İ'timâd olunan kimselerden biri şöyle anlatmışdır: Ubeydullah bin Ziyâdîn ve arkadaşlarının kesilmiş başlarını Kûfe mescidine getirip koydular. Ben de orada idim. Orada bulunanlar, geldi! geldi! diye bağırdılar. Bir de bakdım, bir yılan geldi. Başların arasında dolaşdı ve Ubeydullah bin Ziyâdîn burnunun deliğinden içeri girdi. Biraz durduktan sonra çıktı ve kayboldu. Sonra insanlar yine, geldi! geldi! diye bağırdılar. O yılan tekrâr geldi. Önceki gibi yaptı. Bu hâl def’alarca tekrârlandı.

● Nakl edilmişdir ki, Şemr bin Zilcûş, hazret-i Hüseynin “radîyallahü anh” yükleri arasında bir mikdâr altın bulup aldı. Bir kısmını kızına zînet yapmak için bir kuyumcuya verdi. Kuyumcu altını ateşe koyunca, altın eriyip yok oldu. Şemr bunu duyunca, kuyumcuya yanına çağırıp geri kalan altını da verip, gözü önünde ateşe koymasını istedi. Kuyumcu o altını da ateşe koyunca, yine eriyip yok oldu. Hiçbir şey kalmadı.

● Nakl edilmişdir ki, hazret-i Hüseynin “radîyallahü anh” bir kaç devesini, o bedbaht kimseler kesip pişirmişlerdi. O kadar acı olmuşdu ki, hiçbiri bir lokma yiymediler. Vâhib “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Hazret-i Hüseynin “radîyallahü anh” mubârek başını taşıyan deveyi de kesdiler. Eti, meşhûr acı sabr otundan dahâ acı olmuşdu. Eti ateşe atıp yakdılar.

● İ'timâd edilir kimselerden biri şöyle anlatmışdır: Tay kabilesinden birine sordum. Cinnîlerin hazret-i Hüseyen “radîyallahü anh” için feryâd ederek ağlaştıklarını duymuşsunuz, öyle mi? Evet bu kabâleden herkes duymuşdur. Kime

sorsan sana anlatır, dedi. Ben senden duymak istiyorum, dedim. Onlar şöyle diyorlardı diyerek, şu ma'nâda beyt söyledi.

***Resûlullahın okşadığı alının nûruyla aydınlanır her yer,
Babası Alîdir, dedesi her dededen üstün ve hayrhdır.***

Hazret-i Hüseyni “radîyallâhü anh” şehîd eden bedbahtlardan biri, Medînede hutbeye çıkarak, güyâ müjde veriyordu. O gece Medînede bir ses işitti. Fekat sesin sâhibi görülmüyordu ve şu ma'nâdaki şî'ri söylüyordu:

***Ey Hüseyni şehîd eden câhil kâtiller,
İbret olsun size, azâb ile müjdelenenler.***

***Gökdekiler size beddüâ ederler,
Her zümre, bütün Nebîler ve melekler.***

***Ey Dâvîd nebî lisâniyla la'netlenenler,
Îsâ bin Meryem de size beddüâ eder.***

Rûm diyârı gâzîlerinden biri şöyle demişdir. Rûm ehâlisi-
nin kiliselerinden birinde şu ma'nâda beyti yazılı gördüm.

***Nasıl umarlar şehîd edenler Hüseyni,
Yevm-i kıyâmetde dedesinden şefâ'ati.***

O beyti gören gâzî demişdir ki, bunu kim yazdı diye sor-
dum, bilmiyoruz dediler.

Bu fakîr [Lamiî Çelebi] bu beyti şöyle bir nazîre yazarak
terceme etmiştir:

***Yevm-i Cezâ şefâ'atciden nice umar,
Onlar yapdilar âline bu vechle ezâ.
Kevser şerâbını ne yüzle diler şu kim,
Susuz elinde katl ola evlâd-ı Murtazâ.***

● Zeyd bin Erkam “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: İbni Ziyâd, hazret-i Hüseynin “radîyallâhü anh” mubârek başını getirtip, Kûfenin bütün mahallelerinde dolaşdırılması emr etmişdi. Ben evimin penceresinden bakıyordum. Benim hizâma gelince mubârek başından iştidim ki, meâl-i şerî-

fi, (Sen sanırmışın ki Eshâb-ı Kehf ve Eshâb-ı Rakîm bizim alâmetlerimizden ibrete şâyân olanlardır) olan Kehf süresinin dokuzuncu âyet-i kerîmesini okuyordu. Bunu işitince, tüylerim ürperdi. Vallahi bu senin başındır ey Resûlullahın oğlu! Senin işin çok acâibdir, diye bağırdım.

● Rivâyet edilmişdir ki, Ma'mer ve Zûhrî "rahimehü-mallah" Abdülmelik'in meclisinde idiler. Velîd onlara, hazret-i Hüseynin şehîd edildiği gün, Kudüsün taşları ne hâlde idi, hanginiz bilir, diye sordu. Zûhrî "rahmetullahi aleyh", bana şöyle haber ulaştı diyerek anlatdı: Kaldırdıkları her taşın altında tâze kan görmüşler. Biri de şöyle anlatmışdır: Hazret-i Hüseynin şehîd edildiği gün kan yağıdı. Her şeyimiz kana bulandı. Gökyüzü bize günlerce kan renginde göründü.

Abdüllah bin Abbâsdan "radîyallâhü anhümâ" şöyle rivâyet edilmişdir: Resûlullahın "sâllâhü aleyhi ve sellem" Peygamberliğinin bildirilmesinden yüz sene önce, dört yüzünde yazı olan, bir taş bulundu.

Bir yüzünde şöyle yazılmıştı:

**Nasıl umarlar, şehîd edenler Hüseyni,
Yevm-i kıyâmetde dedesinden şefâ'ati.**

Bir yüzünde ise;

"Hayr ekerse bir kimse, sürûr biçer" yazılı idi.

Bir yüzünde;

"Şer eken, pişmânlık biçer" yazılı idi.

Bir yüzünde de;

"Şübhesiz ki, Cennetde Âli, Hasen ve Hüseyn "radîyallâhü anhüm" için sütden bir nehr vardır" yazılı idi.

● Muhammed bin Riyâh şöyle anlatmışdır: Bir a'mâ gördüm. İnsânlar etrafında toplanmışlar, gözlerinin kör olmasının sebebini anlamak istiyorlardı. O a'mâ kimse şöyle anlatdı. Biz on arkadaşımız hazret-i Hüseynin "radîyallâhü anh" şehîd

edildiği gün berâberdik. Fekat ben onaaslâ ok atmadım ve kılıç çekmedim ve şehîd edilmesine râzi değildim. Hazret-i Hüseyin “radîyallahü anh” şehîd edildikden sonra, eve gelip, yatsı nemâzını kıldım ve yatdım. Rü'yâmda bir adam gördüm. Yanına gelip kalk, Muhammed aleyhisselâma cevâb ver, dedi. Onunla benim aramda birşey yok dediysem de, beni tutup, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna götürdü. Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” gördüm. Bir sahrâda üzüntülü hâlde oturuyordu. Huzûrunda da elinde ateşden kılıç bulunan bir melek duruyordu. Huzûruna yaklaşip selâm verdim. Selâmîma cevâb vermediler. Uzun müddet durduktan sonra, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” mubârek başını kaldırdı ve bana, “Benim hurmetimi düşürdün, izzetimi öldürdün ve hakkîma riâyet etmediğin” buyurdu. Ben, yâ Resûlallah! Ben ona ok atmadım ve bir şey yapmadım, dedim. Evet, doğru söylüyorsun. Fekat kâtillerin arasında idin, buyurdu. Sonra, yaklaş, gel buyurdu. Yaklaşdım. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” önünde bir leğen vardı. İçi kan ile dolu idi. Bu oğlum Hüseyinin kanıdır, buyurdu. O kandan gözlerime sürdü. Uyandığında gözlerimin nûru gitmiş, görmez olmuşdum!

● Yûnüs bin Yahyâ babasından, o da dedesinden şöyle rivâyet etmiştir: Mekkede bir kişi gördüm. Uzvları eğri büğrü olmuştu. Ey insanlar! Beni evlâd-ı Muhammede “sallallahü aleyhi ve sellem” götürün, diyordu. Bir kaç kişi yanına gidip, ne istiyorsun, dediler. Ben falan kimseyim, dedi. Hâyır yalan söylüyorsun, bahsetdiğin kimsenin azâaları sağlam ve güzel yüzlüdür. Senin yüzün siyâh, azâaların bozuk dediler. Vallahi ben falan kimseyim, anlatayım, dinleyiniz, dedi ve şöyle anlatdı: Ben hazret-i Hüseyinin devecisi idim. Bir yerde konaklamıştık. Hazret-i Hüseyin “radîyallahü anh” hâcet için bir yerde oturduğunda, gözüm acem pâdişâhının kızı Şehr-i Bânû ile evlendiklerinde hediyeye gelen bir kemere takıldı. İsteyeceğdim. Fekat heybetinden çekinip isteyemedim. Kerbelâya geldik. O musîbet

meydâna geldi, onu şehîd etdiler. Şehîdlerin cesetlerini bırakıp gitmişlerdi. Kûfeye dönüyorduk. Birden aklıma o kemer geldi. Geri dönüp, şehîdlerin bulunduğu yere gitdim. Hazret-i Hüseynin mubârek başı kesilmiş, kanlar içinde yatıyordu. Kemerini çözüp almak istedim. Sağ elini kaldırıp bana bir darbe vurdu ki, azâlarım birbirinden ayrıldığını zan etdim. Sonra mubârek eliyle tutdu. Ayağımı mubârek göğsüne koyup, kemerî çok çekdim ise de parmakları açılmadı. O zemân bıçağımı çıkarıp, mubârek parmaklarını kesdim. Sonra sol eliyle tutdu. Onu da kesdim. Bu sırada karşından birkaç atlının geldiğini gördüm. Burnuma çok hoş kokular geliyordu. Onları gördüm: (İnnâ lillah ve innâ ileyhi râciûn) dedim. Gelenler şehîdler arasında sağ olan varmı diye araştırıyorlardı. Ben kendimi yere atdım ve korkudan bir hoş oldum. Önden birisi geliyor ve ben Muhammed Resûlullahım “sallallahü aleyhi ve sellem” diyordu. Arkasından birisi ben Hamza bin Abdülmuttalibim diyordu. Biri de ben Ca’fer-i Tayyârim, başka birisi ben Alî bin Ebû Tâlibim, bir diğeri ben Hasen bin Alîyim, bir diğeri de ben Fâtûma-tüz-Zehrâyım diyordu. Hepsi gelip hazret-i Hüseyin için ağlaştılar. Ey sevgili oğlumuz ve gözümüzün nuru, senin kesilmiş başına mı, ellerine mi, yaralı bedenine mi, yoksa esîr olmuş evlâdına mı ağlayalım. Seni şehîd etdilerse, ellerini niçin kesdiler, diyorlardı. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, sevgili oğlumun başını getirin, buyurdu. O ânda hazret-i Hüseynin “radîyallahü anh” başını ellerdeinde gördüm. Mubârek başı bedeninin üzerine koydu. Hazret-i Hüseynin doğrulup, oturduğunu gördüm. Resûlullah onu kucakladı, ağladı ve ey oğlum, seni aç ve susuz şehîd etmişler, sana yemek ve su verselerdi, Allahü teâlâ da onları açlık ve susuzluk gününde doyurur ve su verirdi, buyurdu. Sonra yâ Hüseyin, seni şehîd edeni biliyorum, fekat ellerini kim kesdi buyurdu. Hazret-i Hüseyin “radîyallahü anh” beni göstererek, işte şu öldürülenler arasında gizlenen kişi kesdi, dedi. Bana dedi ki, kalk yâ şâkî. Resûlullah “sallallahü teâlâ aleyhi ve sellem” cevâb ver. Ben de kalkıp huzûruna vardım. Ey Allahın düşmânı, niçin

benim sevgili oğlumun elini kesdin, buyurdu. Yâ Resûlallah, ben onu şehîd etmeye uğraşmadım, dedim. Parmaklarını kesmek dahâ kötüdür, buyurdu. Sonra bana ey Allahın düşmâni, Allahü teâlâ şeklini değiştirsün, diye düâ etdi. Ondan sonra a'zâlarımı değişmiş buldum, dedi. Bunları dinleyenler o kimseye la'net etdiler.

● Vâkîdî “rahmetullahi aleyh” şöyle bildirmiştir: Mel’ûn Şimir, hazret-i Hüseynin “radîyallâhü anh” mubârek başını kesdikden sonra, bir torbaya koyup evine getirdi. Torbayı yere koyup, üzerine bir dağarcık koydu. Hanımı gece dışarı çıktığında, o dağarcıkdan bir nûrun göklere yükseldiğini gördü. Yanına yaklaşınca altından bir ses işitti. Hemen kocası Şimirin yanına gidip, durumu anlatdı ve onun altında ne vardır diye sordu. Şimir mel’ûnu, bir hâriçin başıdır. Yezîde götürüyorum, bana çok mâl verir, dedi. Hanımı, adı nedir, diye sordu. Hüseyin bin Alîdir deyince, kadın bir çığlık atdı ve bayılıp düştü. Kendine geldiğinde, kocasına, ey mecûsîden dahâ kötü kimse! Allahdan korkmadın mı? Resûlullahı “sallallâhü aleyhi ve sellem” kabrinde incitdin. Âlemlerin seyyidinin göz nûrunun başını kesdin, dedi. Sonra ağlayarak, Şimirin yanından çıktı. Şimir uyuyunca, hazret-i Hüseynin mubârek başını alıp öpdü ve odasına götürdü. Başka kadınları da çağırıldı. Kapıları kapatıp ağlaştılar. Gece ilerleyince, kadını uyku basdırıp, uyudu. Rü'yâsında evinin yarıldığını ve her tarafı bir nûrun kapladığını gördü. Bir beyâz bulut içinde iki hâtun geldi. Hazret-i Hüseynin başını alıp ağlaştılar. Bu iki hâtun, hazret-i Hadîce ve hazret-i Fâtimatâdîr “radîyallâhü an-hümâ” dediler. Sonra yüzü ay gibi parlayan bir kimse geldi. Bu, Muhammed aleyhisselâmdir, dediler. Sağ tarafında hazret-i Hamza, Ca’fer-i Tayyâr ve diğer Eshâb-ı kirâm vardı. Ağlaştılar ve hazret-i Hüseynin başını öpdüler. Hazret-i Hadîce ve hazret-i Fâtima Şimirin hanımının yanına gelip, senin bizim überimizde hakkın çokdur. Ne istersin, dediler. Eğer kabûl ederseniz, Cennetde sizinle birlikde olayım, dedi. Allahü teâlâ işlerini İslâh etsin, seni

bekliyoruz, dediler. Şimirin hanımı uyanıp, rü'yâsını oradaki kadınlara anlatdı. Sabâhleyin kocası Şimir gelip, hazret-i Hüseynin mubârek başını istedî. Hanımı vermedi. Artık seninle yaşayamam, beni boşâ dedi. Şimir onu boşadı. Fekat mubârek başı yine vermedi. Ölürüm de yine vermem, dedi. Şimir kadını öldürdü ve hazret-i Hüseynin mubârek başını aldı. Hazret-i Hüseyen, hicretin altmışbirinci senesinde Muharrem ayının onunda ve Cum'a gününde şehîd edildi.

Ehl-i Beyt imâmlarından bir kısmı anlatıldı. Diğerleri her ne kadar Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” görmediler ise de, o altın silsilenin kerâmetlerini ve üstün hâllerini, dedelerinden sonra anlatmak lâzımdır. Âlimler, ârifler ve ehl-i yakîn, izzetleri ve şerefleri sebebiyle onlara altın silsile adını vermişlerdir. Oniki imâmın menkîbeleri anlatıldıkdan sonra, Eshâb-ı kirâmın ba'zlarının menkîbeleri bildirilecektir.

İMÂM-I ZEYNEL'ÂBİDÎN ALÎ BİN HÜSEYN “radîyallahü anh”

● Hazret-i Hüseynin “radîyallahü anh” oğludur. Oniki imâmın dördüncüsüdür. İsmi Alî, künnesi Ebû Muhammad ve Ebû Hasendir. Lakabları Seccâd ve Zeynel'âbidîndir. Hicretin otuzüçüncü senesinde Medînede doğdu. Annesi Şehr-i Bânû o devrin acem pâdişâhının kızıdır ve Nûş-i Revân-ı âdilin evlâdındandır. [Son Sâsânî hükümdârı Yezdecerdin kızıdır. (**Se'âdet-i Ebediyye**) kitâbinin 1126.ci sahîfesine bakınız!] İmâm-ı Zeynel'âbidînin vefâti, hicretin doksanbeşinci senesinde Muharrem ayının onsekizindedir. Hicrî doksanbeş senesinde vefât etdiği de söylemişdir.

Kendisine Zeynel'âbidîn denilmesinin sebebi şudur: Bir gece teheccûd nemâzı kılıyordu. Şeytân ejderhâ şekline girip, kendisini meşgûl etmek istedî. Hiç aldirış etmeyince, ayak parmağını ısırdı. Parmağı çok acıldığı hâlde, nemâzını bozmadı. Allahü teâlâ ejderhânın şeytân olduğunu keşf ile

bildirince, ona vurarak, uzak ol ey mel'ûn dedi. Şeytân uzaklışip gitdi. İbâdetini temâmlamak için kalkınca görmediği birisi üç def'a, sen Zeynel'âbidînsin, ya'nî ibâdet edenlerin süsüsün diye seslendi.

Her abdest aldığında benzi sararır, vücûdu titremeğe başlardı. Bu hâlin sebebini sorduklarında kimin huzûruna çıkışacığımı biliyor musunuz, buyururdu. Bir gün evinde nemâz kılarken, evi yanmağa başladı. Secdede idi. Ey Resûlullahın torunu, yanın çıktı, yanın çıktı, diye bağırsıldır. Başını secdeden hiç kaldırmadı. Sonunda ateş söndü. Sizin bu ateşe aldmamanızın sebebi ve onu size fark etdirmeyen şey nedir diye sordular. Âhiret ateşini, Cehennem ateşini düşünmekdir, buyurdu. Kerâmetleri ve hârikaları çokdur.

● Zührî “rahmetullahi aleyh” söyle anlatmışdır: Halîfe Abdülmelik bin Mervânîn emriyle, Zeynel'âbidîn Alî bin Hüseyin “radîyallâhü anh” ayaklarını ağır bendlerle, ellerini ve boynunu da zincirlerle bağlamışlardı. Başına da nöbetçiler koymuşlardır. Onu görmek için izn istedim. Selâm verip vedâlaşayım, dedim. İzn verdiler. Huzûruna girdim. Bir çadır içinde idi. Onu o vaziyetde görünce ağladım. Keşke senin yerine ben olsaydım da, sen selâmet üzere olsaydın, dedim. Ey Zührî, sen beni bu bağlarla bağlı ve huzûrsuz mu zan edersin! İstesem bu bağlardan kurtulurum. Fekat sana ve senin gibilere de böyle bir eziyyet yapıldığında, Allahü teâlânın azâbı hâtilarırsa, bunlar kolay gelir, buyurdu. Sonra ellerini ve ayaklarını zincirlerden kurtardı ve ben bu bağlarla iki konakdan fazla gitmeden kurtulacağım dedi. Aradan dört gün geçti. Bir de bakdım ki, onu gözetlemek için vazîfelendirilen bekçiler, Medînenin dört bir tarafında dolaşarak onu arıyorlardı. O bekçilerden ba'zları söyle anlatıldılar. Biz bir yerde konakladık ve hepimiz onun etrafını sarıp, sabâha kadar hiç uyumadan gözetledik. Sabâhleyin onu mahmîlin içinde göremedik. Zührî sözlerine devâmla söyle anlatmışdır. Sonra Abdülmelik bin Mervânîn yanına gitdim. Bana Zeynel'âbidîni “radîyallâhü anh”

sordu. Bildiklerimi anlatdım. Abdülmelik bin Mervân dedi ki: Zeynel'âbidîn Alî bin Hüseyni buraya yanına getirdiler. Bana, benimle senin aranda ne olmuşdur, dedi. Ben yanında ikâmet et dedim. Burada ikâmet etmem, dedi ve çıkıştı. Onun korkusundan ve heybetinden birşey söyleyemedim.

Zührî “rahmetullahi aleyh” ondan bahsederken ağladı ve o Zeynel'âbidîndir, derdi.

● İ'timâd edilir kimselerden bir zât şöyle anlatmışdır: Bir gün Zeynel'âbidîn Alî bin Hüseynin “radîyallâhü anhümâ” evine gitdim. Kapısına varınca, seslenip çağırayım diye durdum. Dışarı çıktı. Selâm verdim, selâmımı aldı. Bir divârın dibine gitdik. Bana bu divârı görüyor musun dedi. Evet görüyorum deyince, şöyle anlatdı: Bir gün bu divârin dibinde yaslanmış oturuyordum. Karşıma güzel yüzlü ve güzel elbiseseli biri geldi. Bana bakdı ve ey Alî bin Hüseyn, seni üzüntülü görüyorum. Eğer üzüntün dünyâ için ise, rızk hâzırdır. İyi kötü herkes rızkını yiyecekdir, dedi. Hâyır, dünyâ için üzülmüyorum. Dünyâ söylediğin gibidir, dedim. Eğer üzüntün âhiret için ise, o da hakîkî bir va'ddir ve Allahü teâlâ orada hükmedecekdir, dedi. Üzüntüm âhiret için de değildir. Âhiret de söylediğin gibidir, dedim. O hâlde ne için üzünlüyorsun, dedi. Zübeyrin oğlunun fitnesinden korkuyorum, dedim. Ey Alî, hiçbir kimseyi gördün mü ki, o Allahü teâlâdan korkdu da, Allahü teâlâ onun işine kifâyet etmedi, dedi. Hâyır dedim. Sonra o zât gözden kayboldu. Bana o zâtın Hâzır aleyhisselâm olduğunu ve doğru söylediğini bildirdiler.

● Yukardaki hâdiseyi bildiren zât, yine şöyle anlatmışdır: Bir gün Zeynel'âbidînin “radîyallâhü anh” yanına gitmisdim. Bir gurub serçe kuşu gelip etrâfımıza kondular ve kalkdilar. Bana bu serçeciklerin ne söylediğlerini biliyor musun, dedi. Hâyır bilmiyorum, dedim. Rızklarını veren Allahü teâlâdan, bugünkü rızklarını istiyorlar, buyurdu.

● Bir gece Bakî kabristânı tarafından, “Ey dünyâya kiy-

met vermeyip, âhirete rağbet edenler” diye bir ses duyuldu. Fekat söyleyeni kimse görmedi. Bu söz Zeynel’âbidîn “radiyallahü anh” için idi.

● Bir gün Zeynel’âbidîn “radiyallahü anh” evlâdları ve hizmetcilerinden bir gurubla sahrâya çıkmışlardı. Sabâh kahvaltısı hâzırladılar. Bir ceylân gelip yanlarında durdu. Zeynel’âbidîn “radiyallahü anh” ceylâna seslenip, ben Alî bin Hüseyin bin Ali bin Ebî Tâlibim. Annem (ninem) Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” kızı hazret-i Fâtimatır “radiyallahü anhâ”. Gel bizimle biraz yemek yi, dedi. Ceylân geldi, onlarla yidi. Sonra ayrılp gitdi. Hizmetcilerinden biri ceylâni yine çağır gelsin, dedi. Ona dokunmayacağınızı söz verirseniz, çağırıym, dedi. Hepsi dokunmayacağına söz verdiler. Yine önceki gibi söyleyerek ceylâni çağrırdı. Ceylân gelip onlarla yimeğe başladı. Sofrada bulunanlardan biri, elini ceylânın üzerine dokundurdu. Ceylân ürküp gitdi. Zeynel’âbidîn “rahmetullahi aleyh” söylediğimi tutmaz ve sözünüzde durmazsanız, sizinle konuşmam, buyurdu.

● Birgün bir deve yolda yürümekde gevşeklik edip, yürümüyordu. Zeynel’âbidîn “radiyallahü anh” onu çökdürdü. Kamçısı ve asâsını göstererek, çabuk yürü, yoksa bunlarla seni döverim, dedi. Ondan sonra deve hızlı yürümeğe başladı ve bir dahâ tenbellik yapmadı.

● Birgün sahrâda oturuyorlardı. Bir ceylân yanlarına gelip, ayaklarını yere vurarak, bir takım sesler çıkardı. İmâm-ı Zeynel’âbidîne ceylân ne söylüyor diye sordular. Dedi ki: Dün bir Kureyşli bu ceylânın yavrusunu tutmuş. Dünden beri yavruma süt vermedim, diyor. O Kureyşliyi çağrırdılar. Bu ceylânın yavrusunu tutmuşsun. Dünden beri süt emzirememiş. O yavruyu getir sütünü versin. Yavru yine senin olsun, dedi. Kureyşli ceylânın yavrusunu getirdi. Ceylân yavrusunu emzirdi. İmâm-ı Zeynel’âbidîn “radiyallahü anh” o kimseden ceylânın yavrusunu bağışlamasını istedî. O da serbest bırakındı. Ceylân yavrusu ile birlikde sesler çıkararak gitdi. Oradakiler, ceylân ne söylüyor diye sor-

dular. Allahü teâlâ size iyilikler ve hayrlar versin, diye düâ ediyor, buyurdu.

● İmâm-ı Zeynel'âbidîn “radîyallâhü anh” vefât edecek gece, oğlu Muhammed Bâkirdan “radîyallâhü anh” abdest almak için su istedî. Suyu getirdiler. Bu suyun içinde hayvân ölmüşdür, dedi. Mum ışığında dikkatle bakdilar. Suyun içinde bir fâre ölüsü vardı. Tekrâr su getirdiler. Abdest aldı ve artık vefâtım yakındır buyurarak, vasîyyetini yaptı.

● İmâm-ı Zeynel'âbidînin “radîyallâhü anh” bir devesi vardı. Ona binip Mekkeye gitdi. Vurmağa hiç lüzüm kalmadığı için, kamçısı palanda asılı dururdu. Medîneye döndükten sonra, İmâm-ı Zeynel'âbidîn vefât etti. O devesi kabrine gelerek göğsünü kabrin üzerine koyup inledi. İmâm-ı Muhammed Bâkir “radîyallâhü anh” deveye, Allahü teâlâ sana bereketler versin, kalk, dedi. Deve kalkmadı. Bunun üzerine, kalkması için uğraşmayın, deve burada ölecek buyurdu. Üç gün sonra deve orada öldü.

● Hazret-i Hüseyin “radîyallâhü anh” şehîd edildikden sonra, Muhammed bin Hanefiyye “radîyallâhü anh”, İmâm-ı Zeynel'âbidînin “radîyallâhü anh” yanına gelip, ben senin amcanım, yaşımlı senden büyûkdür. İmâmete senden dahâ çok lâyıkım. Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” silâhını bana ver, dedi. İmâm-ı Zeynel'âbidîn “radîyallâhü anh”, amcacığım, Allahü teâlâdan kork, hakkın olmayan bir şeyi isteme, dedi. Isrâr edince de, bir hâkim'e gidelim, dedi. Muhammed bin Hanefiyye “radîyallâhü anh” o hâkim kimdir diye sordu. Hacer-ül-esveddir, dedi. Berâberce Hacer-ül-esvedin yanına gitdiler. Ey amca, imâmete kimin lâyık olduğunu sor, dedi. Muhammed bin Hanefiyye “radîyallâhü anh” sordu. Hiç cevâb gelmedi. İmâm-ı Zeynel'âbidîn “radîyallâhü anh” ellerini kaldırıp, Hacer-ül-esvedi dile getirmesi için Allahü teâlâya düâ etti. Sonra Hacer-ül-esvede hitâb ederek, hazret-i Hüseyinden “radîyallâhü anh” sonra imâmete kimin lâyık olduğunu söyle dedi. Hacer-ül-esved dile gelip, açık bir ifâde ile, haz-

ret-i Hüseyinden “radyallahü anh” sonra imâmet Zeynel’âbidîn hakkıdır, dedi.

● Kâ'beyi tavâf sırasında bir erkekle bir kadının elleri Hacer-ül-esvede yapıştı. Ne kadar uğraşdılar da ellerini ayıramadılar. O sırada İmâm-ı Zeynel’âbidîn “radyallahü anh” oraya geldi. Mubârek elini onlara dokundurdu. Derhâl elleri kurtuldu ve yollarına gittiler.

● Abdülmelik bin Mervân, Haccâca: Abdülmuttalib oğullarını öldürmekten sakın. Ebû Süfyânın akrabâsı bu husûsda aşırı gitmişlerdi. Onların sultanatı çabuk bitdi diye bir mektûb yazarak gizlice gönderdi. Bu durum İmâm-ı Zeynel’âbidîne “radyallahü anh” ma'lûm oldu ve Abdülmelik bin Mervâna: Falan gün falan saatde Haccâca şöyle bir mektûb yazdın. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bana yapdiğin bu işin Allahü teâlânın rızâsına sebeb olduğunu, mülküni sende sabit kıldığını ve senin pâdişâhlık zemânının biraz dahâ uzadığını haber verdi diye bir mektûb yazdı. Mektûbu bir hizmetcisine verip kendi devesiyle gönderdi. Abdülmelik bin Mervân mektubu alıp mektûbdaki târih ile kendi mektûbunun târihinin aynı olduğunu görünce, bildirilenin doğru olduğuna inandı. Deveye götürebileceği kadar hediyeler yükleyip, İmâm-ı Zeynel’âbidîne “radyallahü anh” gönderdi.

● Minhâl bin Amr şöyle anlatmışdır: Hacca gitmişdim. Zeynel’âbidîn Alî bin Hüseyne “radyallahü anh” ugradım. Bana Huzeyme bin Kâhil el-Esedîyi sordu. Ben Kûfede iken hayâtta idi dedim. Ellerini kaldırıp, Allahım! Huzeyme demirin ve ateşin harâretini taddir diye düâ etdi. Kûfeye döndüm. Muhtâr bin Ebî Ubeyd dahâ önce yola çıkmıştı. Onunla eskiden dostluğunum vardı. Ona yetişdim. Be-râber yola devâm etdik. Yolda bir yerde durdu. Birini bekliyordu. O sırada Huzeymeyi getirdiler. Muhtâr bin Ebî Ubeyd, Allahü teâlâya hamd olsun ki seni elde etdim, dedi. Sonra bir cellât çağrırdı. Emr etdi, Huzeymenin ellerini ve ayaklarını kesdiler. Ateş yakmalarını istedi. Bir yük kamış getirerek yakıp, Huzeymeyi ateşin içine atdilar. O habîs

yandı. Bu hâli görünce, Sübħānallah, dedim. Muhtâr bana, neden böyle söyledin, diye sordu. Zeynel'âbidînin “radiyallahü anh” düâsını söyledi. Sen bunu kendin duydun mu? diye sordu. Evet duydum, dedim. Muhtâr hemen iki rek'at nemâz kıldı ve uzun secde yaptı. Sonra kalkdı. Sonra birlikte yola devâm etdik. Bizim evin önünden geçerken Muhtâr bin Ebî Ubeyde buyur bizde yemek yiylim, dedim. Bana, ey Minhâl, hem Allahü teâlânın, Zeynel'âbidîn Alî bin Hüseyîn “radiyallahü anh” düâsını kabûl buyurduğunu söylüyorsun, hem de yemek yiylim diyorsun. Bu gün onun şükrânesi olarak oruc tutdum, dedi.

İMÂM-I MUHAMMED BÂKIR “radiyallahü anh”

İmâm-ı Zeynel'âbidînin “radiyallahü anh” oğludur. Oniki imâmîn beşincisidir. İsmi Muhammeddir. Künyesi Ebû Ca'ferdir. Lakabı Bâkirdır. Derîn ilmler sâhibi olması sebebiyle bu lakab verilmiştir. Annesi hazret-i Hasenin “radiyallahü anh” kızı Fâtımadır. Hicretin elli yedinci senesinde, hazret-i Hüseynin “radiyallahü anh” şehîd edilmesinden üç sene önce Safer ayının üçünde Cum'a günü Medînede doğdu. Hicretin yüzondördünde Medînede vefât etdi. Kabr-i şerîfi, Bakî kabristânındaecdâdının kabrleri yanındadır.

● İmâm-ı Muhammed Bâkir “radiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Bir gün Câbir bin Abdüllahin “radiyallahü anh” evine gitdim. İçeri girip selâm verdim. Selâmımı aldı. Gözleri görmez olmuştu. Bana kimsin diye sordu. Zeynel'âbidînin oğlu Muhammedim, dedim. Ey oğlum, yanına yaklaş, dedi. Yaklaşdım, elimi tutup öpdü. Ayağımı da öpmek için eğildi, geri çekdim. Resûlullahin “sallallahü aleyhi ve sellem” sana selâmı var, dedi. Bu nasıl olur diye sordum. Şöylededi: Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bana, “Ey Câbir, sen benim oğullarımdan Muhammed bin Alî bin Hüseyni görünçeye kadar yaşayacaksın. Allahü teâlâ ona nûr ve hikmet vermişdir. Ona benden selâm söyle”. Başka bir rivâyetde ise, “Sen Hüseynin oğullarından din

ilmlerinde derin âlim olan Muhammed Bâkırı görünceye kadar yaşayacaksın. Ona benden selâm söyle” buyurdu, dedi. Câbir bin Abdüllah “radîyallahü anh” onunla görüşdükden bir kaç gün sonra vefât etdi.

● Güvenilir kimselerden bir zât söyle anlatmışdır: Muhammed Bâkır “radîyallahü anh” ile halife Hişâm bin Abdülmelikin evine uğradık. Bu ev harâb olacak ve toprağı da buradan nakl edilecek, taşlar açıkda kalacaktır, dedi. O ze-mân Muhammed Bâkırin “radîyallahü anh” bu sözüne hayret edip, Hişâmin evini kim yıkabilir diye düşünmüştüm. Hişâm vefât etdikten sonra oğlu Velîd, o evin yıkılması için emr verdi. Toprağını başka yere taşıdılar. Taşların açıkda kaldığını gördüm.

● Yine aynı şahs söyle anlatmışdır: Muhammed Bâkir “radîyallahü anh” ile berâberdik. Zeyd bin Alî “radîyallahü anh” yanımıza uğradı ve sonra ayrılp gitdi. Muhammed Bâkir “radîyallahü anh” onun için söyle dedi: Bunu şehîd edip başını dolaşdırırlar ve buraya getirip bir kamışın üzerine dikerler. Ben yine hayret etmişdim. Çünkü, Medînede kamış yokdu. Dahâ sonra Zeydin mubârek başını getirdiklerini ve bir de kamış getirdiklerini gördüm.

● İmâm-ı Muhammed Bâkırin oğlu İmâm-ı Ca’fer-i Sâdîk “radîyallahü anhümâ” söyle anlatmışdır: Babam bana, ben vefât etdiğim zemân beni sen yıka. Çünkü, imâmi, imâmdan başkası yıkayamaz diye vasiyyet etdi. Ayrıca kardeşim Abdüllah da imâmlık da’vâsında bulunacaktır. Ona karmaşa. Çünkü, ömrü kısa olacaktır, buyurdu. Babam vefât edince cenâzesini yıkadım. Kardeşim Abdüllah imâmlık da’vâsında bulundu. Fekat, babamın bildirdiği gibi ömrü kıssa sürdü.

● Feyz bin Matar söyle anlatmışdır: Mahmil üzerinde nasıl nemâz kılınacağını sormak için, İmâm-ı Muhammed Bâkırin “radîyallahü anh” huzûruna gitdim. Henüz ben birsey söylemeden, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sel-lêm” binek hayvâni ne tarafa giderse gitsin üzerinde nemâz

kılardı, buyurdu.

● Bir zât şöyle anlatmışdır: Bir gün İmâm-ı Muhammed Bâkirin “radîyallâhü anh” huzûruna girmek için izn istedim. İçerde kardeşlerinden birkaç kişi vardır. Biraz bekle, buyurdu. Biraz sonra huzûrundan oniki kişi çıktı. Dar elbiseler giymişlerdi. Selâm verip geçdiler. Sonra ben içeri girdim. Huzûrundan çıkanları tanımadığımı ve kim olduklarını sorдум. Bunlar cinnîlerden olan kardeşlerinizdir. Sizin gelip, harâm ve halâlden sorduğunuz gibi, onlar da gelip soruyorlar, buyurdu.

● Muhammed Bâkir hazretlerinin oğlu Ca’fer-i Sâdik “radîyallâhü anhümâ” şöyle demişdir: Bir gün babam, ömrümden beş seneden fazla kalmadı, buyurmuşdu. Vefât edince hesâbladım. Tam beş sene geçmişdi.

● Bir zât şöyle anlatmışdır: İmâm-ı Muhammed Bâkir “radîyallâhü anh” ile berâber Mekke ile Medîne arasında yolda idik. O katıra binmişdi. Ben de bir merkebe binmişdim. Bir ara dağdan aşağı bir kurd geldi, yaklaştı ve iki ayağını katırın egerine koyarak birşeyler söyledi. Muhammed Bâkir “radîyallâhü anh” dinledi. Sonra yürü git, dedığını yapdım, buyurdu. Bana dönerek: Kurt ne dedi biliyormusun, diye sordu. Allâhü teâlâ ve Resûlü ve Resûllahın oğlu dâhâ iyi bilir, dedim. Kurt dişisinin bir ağrıya tutulduğunu söyledi. Düâ ediniz de kurtulsun ve senin dostlarından hiç kimseye benim neslim musallat olmasın, dedi. Ben de düâ etdiğim söyledim, buyurdu.

● Selefden bir zât şöyle anlatmışdır: Mekkede idim. Muhammed Bâkirin “radîyallâhü anh” görmeği çok arzû etdim. Yola çıkip, Medîneye gitdim. Medîneye vardığım gece şiddetli yağmur ve soğukvardı. Gece yarısı Muhammed Bâkirin “radîyallâhü anh” evinin kapısına gitdim. Kapıyı çalayım mı, yoksa sabâhi bekleyeyim mi diye düşünüyordum. O sırada Muhammed Bâkirin “radîyallâhü anh” sesini duydum. Câriyesine, falan kimse için kapıyı aç, bu gece yağmura tutulmuş ve soğukdan üşümüş, diyordu. Kapı

açıldı, içeri girdim.

● Bir zât şöyle anlatmışdır: Bir gün Muhammed Bâkırı “radîyallâhü anh” ziyâret için evine gitdim. Başkalarının içeri girmesine izn verdiği hâlde, bana izn vermedi. Çok üzüldüm ve evime döndüm. O gece gözüme uyku girmeden. Düşünceye daldım. Kendi kendime kime gideyim, dedim. Eğer mürcie firkasına gitsem, onların şöyle bozuk sözleri vardır. Kaderiyye firkasına gitsem, onlar da şöyle söyle yanlış düşünüyorlar. Zeydiyye firkasına gitsem, onlar söyle derler diye herbirinin bozuk ve sapık fikrlerini düşünüyordum. Ben bu düşüncelerde iken, sabâh ezâni okunmağa başladım. O sırada kapım çalındı. Dışarı çıkip, gelen kimseye sen kimsin dedim. Ben Muhammed Bâkirin “radîyallâhü anh” elçisiyim. Seni çağrıyor, dedi. Hemen elbisemi giyip gitdim. Muhammed Bâkirin “radîyallâhü anh” huzûruna girince, bana ey falan kimse, Mürciyyeye, Kaderiyyeye, Zeydiyyeye ve Hârûniyyeye niçin dönüyorsun, bize dön buyurdu.

● Yine bir zât şöyle anlatmışdır: Mekke ile Medîne arasında idim. Birden bire uzakda bir karartı gördüm. Ba’zen görünüyor, ba’zen gözden kayboluyordu. Yaklaşınca bakdım ki, yedi, sekiz yaşlarında bir oğlan çocuğu idi. Bana selâm verdi. Selâmını aldım. Nereden geliyorsun, dedim. Allâhü teâlâdan geliyorum, dedi. Nereye gidiyorsun, dedim. Allâhü teâlâya gidiyorum, dedi. Yiyeceğin nedir, dedim. Takvâdır, dedi. Sen kimsin, dedim. Arablardan bir kimseyim, dedi. Biraz dahâ açıkla, dedim. Kureyşliyim, dedi. Biraz dahâ açıkla, dedim, Hâşimiyyim, dedi. Dahâ açıkla, dedim. Hazret-i Alînin neslindenim dedi. Sonra şu ma’nâdaki şîri okudu:

**Öyle bir bereket havuzu üzereyiz ki biz,
Ondan ziyâdesiyle rızklanır mes’ûd oluruz.
Enbiyânın kavuşduğuna, kavuşmadı kimse,
Hüsârânda kalmaz, bereketlendirdiğimiz kimse.**

Dahâ sonra, ben Muhammed (Bâkir) bin Zeynel’âbidîn

Alî bin Hüseyin bin Alî bin Ebî Tâlibim dedi. Sonra gözden kayboldu. Göge mi çıktı, yoksa yere mi gizlendi, anlayamadım.

● Bir zât şöyle anlatmışdır: İmâm-ı Muhammed Bâkırın “radîyallahü anh”, mü’minin Allahü teâlâ üzerindeki hakkı nedir, diye sordum. Benden yüzünü çevirdi. Tekrâr sordum, cevâb vermedi. Üçüncü def'a sorunca, mü’minin Allahü teâlâ üzerindeki hakkı şudur ki, şu hurma ağacına gel deyince, o hurma ağacının gelmesidir, buyurdu. Bir de bakdım ki, işâret etdiği hurma ağacı gelmeye başladı. Hurma ağacına, yerinde dur, bu sözümle senin gelmeni kasdetmedim, buyurdu.

● Bir şahs şöyle anlatmışdır: Muhammed Bâkırin “radîyallahü anh” evine gitdim. Kapıyı çaldım. Genç bir câriye kapayı açdı. Elimi câriyeye dokunarak, efendine, kapıda falan kimse var diye söyle, dedim. O sırada içерden, içeri gir, annesiz kalasın diye bir ses geldi. İçeri girdim ve ben ona bir kötü şey yapmadım, dedim. Doğru söylüyorsun. Fekat bu divärların size perde olduğu gibi, bize de perde olduğunu mu zan ediyorsun. O zemân farkımız ne olacakdır. Sakın bir dâhâ böyle bir şey yapma, buyurdular.

● Habbâbe-i Vâlibiyye, Muhammed Bâkırin “radîyallahü anh” ziyâretine gelmişdi. Niçin böyle seyrek geliyorsun, buyurdu. Başında bir beyâzlık var, o beni meşgûl ediyor, diye cevâb verdi. Neresi olduğunu bana göster deyince, Habbâbe başındaki beyâzlığı gösterdi. Mubârek elini onun başındaki beyâzlığın üzerine koydu. Beyâzlık kayboldu. Sonra buna bir ayna verin, başına baksın buyurdu. Habbâbe aynayı alıp baktı. Saçındaki beyâzlık kaybolmuştu.

● Bir zât şöyle anlatmışdır: İmâm-ı Muhammed Bâkir “radîyallahü anh” ile Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mescidinde idik. O günlerde İmâm-ı Zeynelâbîdîn “radîyallahü anh” vefât etmişdi. O sırada Dâvûd bin Süleymân ile Mensûr Devânikî mescide geldiler. Dâvûd bin Süleymân, İmâm-ı Muhammed Bâkırin “radîyallahü anh” hu-

zûruna geldi. Mensûr Devânîkî ise uzak bir yerde oturdu. İmâm-ı Muhammed Bâkir, Mensûr niçin yanımıza gelmiyor diye sordu. Dâvûd bin Süleymân bir özr beyân etti. Bunun üzerine İmâm-ı Muhammed Bâkir hazretleri dedi ki: Çok zemân geçmeden Mensûr vâlî olacakdır. Şarka ve garba mâlik olacakdır. Ömrü uzun olacak ve kendisinden önce kim-senin sâhib olmadığı hazînelere ve câriyelere sâhib olacak-dır. Dâvûd bin Süleymân, Mensûr Devânîkînin yanına gi-dip, bunları ona söyledi. Bunun üzerine Mensûr Devânîkî, İmâm-ı Muhammed Bâkirin huzûruna geldi. Büyüklüğü-nüzden ve heybetinizden dolayı huzûrunuza gelemedim, de-di. Sonra benim için ba'zı şeyler söylemişsiniz, dedi. Evet söylediklerim doğrudur, buyurdu. Mensûr Devânîkî, bizim mülkümüz sizinkinden çok mu olacak diye sordu. Evet, bu-yurdu. Benden sonra mülküm oğullarına kalır mı, dedi. Evet kalır buyurdu. Bizim mülkümüz ve sultanatımız mı çok olacak, yoksa Benî Ümeyyenin ki mi çok olacak diye sordu. Sizin mülkünüz ve sultanatınız çok olacak. Hattâ çocukların top ile oynadıkları gibi, oğulların bu mülk ile oynayacaklar. Bunu babamdan duymuşdum, buyurdu. Mensûr Devânîkî işâret edilen mülke ve sultanata kavuşunca, İmâm-ı Mu-hammed Bâkirin “radiyallahü anh” o sözlerine hayret eder-di.

● Gözleri görmez olan Ebû Basîr şöyle anlatmışdır: Bir gün İmâm-ı Muhammed Bâkira “radiyallahü anh” dedim ki, siz Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” zürriyye-tindensiniz. Evet buyurdu. Resûlullah bütün Peygamberle-rin vârisidir, dedim. Evet onların ilmlerine vâris olmuşdur, buyurdu. Siz de Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” ilminden mîrâs alıyorsunuz, dedim. Evet buyurdu. O hâl-de, sizde ölüleri dirilten, körlerin gözlerini açan, baras has-talığını iyileşdiren, evlerdeki yiyeceklerden ve eşyâlardan haber veren kuvvet varındır, dedim. Evet, Allahü teâlânın izniyle vardır, buyurdu. Sonra bana yanımıza yaklaştı, buyur-du. Yaklaşdım, mubârek elini yüzüme sürdü ve gözlerim açıldı. Dağları, sahrâları, yeryüzünü ve gökyüzünü gör-

düm. Sonra tekrâr mubârek elini yüzüme sürdürdü, gözlerim yine görmez oldu. Bana dünyâda gözlerinin görmesini ve âhiretde hesâba çekilmeği mi istersin. Yoksa gözlerinin görmeyip, hesâbsız Cennete gitmeği mi istersin, buyurdu. Dünyâda görmeyip, âhiretde hesâbsız Cennete gitmeği tercîh etdim.

● Bir şahs şöyle anlatmışdır: Elli kişi kadar bir cemâ'at ile İmâm-ı Muhammed Bâkirin “radîyallâhü anh” sohbetinde idik. O sırada Kûfeden hurma satan bir kimse geldi. İmâm-ı Muhammed Bâkira dönerek, Kûfede falan kimse sizin yanınızda bir melek olduğunu ve o meleğin sana mü'mini, kâfirî, dostunu ve düşmânını haber verdığını söylüyor, dedi. İmâm-ı Muhammed Bâkir “radîyallâhü anh” o kimseye, sen ne iş yaparsın diye sordu. Buğday satarım, dedi. Yalan söylüyorsun, buyurdu. Ara sıra arpa da satarım deyince, yine yalan söyledin. Senin işin hurma satmakdır, buyurdu. O şahs, bunu sana kim haber verdi, diye sordu. Dostumu düşmânımı haber veren melek bildirdi, buyurdu. Sonra o şahsa, sen falan hastalıktan öleceksin, buyurdu. Bir ara Kûfeye gitmişdim. O şahsı sordum. Üç gün önce İmâm-ı Muhammed Bâkirin söylediği hastalıktan öldü, dediler.

● Bir zât İmâm-ı Muhammed Bâkirin “radîyallâhü anh” kerâmetlerinden birini şöyle anlatmışdır: Bir gün İmâm-ı Muhammed Bâkir ile atlı olarak Medîneye gidiyorduk. Biraz yol gitmişdik ki, karşımıza iki şahs çıktı. O şahsları göstererek, bunlar hırsızdır yakalayın, buyurdu. Hizmetçileri o iki kimseyi yakalayıp, bağladılar. Bir başka kişiye, şu dağa çık, orada bir mağarada ne bulursan getir, dedi. O kimse giğip, iki bavul bulup, getirdi. İçleri elbise dolu idi. Bir bavul da başka bir yerde buldular. İmâm-ı Muhammed Bâkir “radîyallâhü anh” iki bavulun sâhibi bekliyor, hâzırdır. Üçüncüsünün sâhibi de sonra gelir, dedi. Medîneye vardık. İki bavulun sâhibi, şübhelendiği birkaç kişiyi suçlamış, hâkim de onları azârlıyordu. İmâm-ı Muhammed Bâkir, buları suçlayıp, azârlamayın, hırsızlar buradadır, diyerek yol-

da yakalatdiği iki kişiyi gösterdi. Hırsızların elleri kesildi. İki bavul da sâhibine teslîm edildi. Eli kesilen hırsızlardan biri Allahü teâlâya hamd olsun ki, elimin kesilmesi ve tevbem, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” torununun elinde oldu, dedi. İmâm-ı Muhammed Bâkir “radîyallâhü anh” ona elin senden yirmi sene önce Cennete gitdi, buyurdu. O şahs elinin kesilmesinden yirmi sene sonra vefât etti. Üç gün sonra üçüncü bavulun sâhibi de geldi. İmâm-ı Muhammed Bâkir, o kimseye, senin bavulunda bin dinâr kendinin, bin dinâr da başka birisinin parası vardır. Ayrıca şu elbiseler gibi elbiseler vardır, dedi. O şahs bavulumda bin dinârı bulunan kimsenin ismini de söylerseniz îmân eder, müslimân olurum, dedi. O şahsin ismi Muhammed bin Abdürrahmândır. Çok nemâz kılan ve çok sadaka veren sâlih bir kimsedir. Şu ânda dışarda seni bekliyor, buyurdu. O bavulun sâhibi hîristiyân idi. Bunları duyunca Alâhden başka ilâh olmadığına ve Muhammedin “aleyhis-selâm” Onun kulu ve Resûlü olduğuna îmân etdim, diyerek müslimân oldu.

● Ebû Basîr şöyle demişdir: İmâm-ı Muhammed Bâkir “radîyallâhü anh” buyurdu ki: Ben öyle bir kimse biliyorum ki, bir deniz kenârına gelse, o denizdeki bütün hayvânları ve nesillerini bilir.

● Bir kimse şöyle anlatmışdır: Bir cemâ’at ile İmâm-ı Muhammed Bâkirin “radîyallâhü anh” evinin dehlizine (koridoruna) girmiştik. Birisinin güzel sesle süryânice bir şeyle okuduğunu ve ağladığını iştidik. Ehl-i kitâbdan biridir zan etdik. Eve girip bakdık ki, İmâm-ı Muhammed Bâkir dan başka kimse yokdu. Kendisinden sorduğumuzda, falan Peygamberin münâcâtını okuyordum, beni ağlatdı, buyurdu.

● Şöyle nakl edilmişdir: İbni Ukâşe el-Esedî bir defâsında İmâm-ı Muhammed Bâkirin “radîyallâhü anh” huzûruna gelmişdi. Oğlu Ca’fer-i Sâdîk da yanında idi. İbni Ukâşe “radîyallâhü anh” Ca’ferin evlenme çağrı gelmişdir. Onu evlen dirseniz, dedi. İmâm-ı Muhammed Bâkirin önünde bir kese,

ağzı mührülü olarak duruyordu. Yakında bir yerden esir satıcısı gelecek, falan yere konaklayacak buyurdu. Bir başka def'a huzûruna gitdiğimizde söylediğî satıcının geldiğini haber verdiler. O bir kese dinârı verip, bununla bir câriye satın al, buyurdu. Satıcıya gitdik. Bütün câriyeleri satdığını, ancak birbirinden güzel iki câriye kaldığını söyledi. Görelim dedik. Getirdi, birini beğendik. Kaça satarsın, dedik, yetmiş altın dedi. Biraz ikrâm et, dedik. Yetmiş dinârdan bir kuruş aşağı olmaz, dedi. Keseyi verip, bu kesenin içinde ne kadar altın varsa al, biz ne kadar olduğunu bilmiyoruz, dedik. Orada saç sakalı ağarmış bir kimse vardı. Altınları sayın, dedi. Satıcı, eksik çıkarsa vermem, dedi. Ak sakallı kimse isrâr etti ve keseyi açıp saydı. Tam yetmiş altın çıktı. Câriyeyi alıp, İmâm-ı Muhammed Bâkirin huzûruna getirdik. Oğlu Ca'fer-i Sâdîk da orada idi. Satıcı ile aramızda geçenleri anlatdık. Allahü teâlâyâ şükür etti. Sonra câriyeye bâkire misin, dul musun diye sordu. Câriye, bâkireyim deyince, hiçbir câriye, câriye satıcısının elinden kurtulamaz. Sen nasıl kurtuldun, dedi. Câriye dedi ki, satıcım ne zemân benim yanına gelse ve bana kast etmek istese, beyâz sakallı bir ihtiyâr zât gelir, ona bir tokat vurarak benden uzaklaşdırırı. Bu hâl bir kaç def'a böyle oldu. Sonra İmâm-ı Muhammed Bâkir oğlu Ca'fer-i Sâdîka, bu câriyeyi al götür, buyurdu. Ca'fer-i Sâdîk "radîyallâhü anh" o câriye ile nikâhlanıp, evlendi. Ondan oğlu Mûsâ Kâzîm doğdu "radîyallâhü teâlâ anhüm ecma'în".

● İmâm-ı Muhammed Bâkir "radîyallâhü anh" bir gün Medînede bir cemâ'at ile birlikde oturuyordu. Âniden mübarek başını önüne eğdi. Bir müddet öyle kaldıktan sonra, başını kaldırırdı ve şöyle buyurdu: Bir kişi bu Medîneyi görmeğe gelecek. Dört bin kişilik ordusuyla üç gün çok kimseyi öldürecek. Ondan büyük zarar göreceksiniz. Bu hâdise gelecek sene olacakdır. Kesinlikle bilesiniz ki, bu söylediğlerim doğrudur. Bundan sakınız! Medîneliler bu sözlerine inanmadılar. Sâdece az bir gurub kimse ve Hâşîmoğulları inandılar. Çünkü, Hâşîmoğulları İmâm-ı Muhammed Bâkirin "ra-

diyallahü anh” her sözünün doğru olduğunu bilirlerdi. Bir sene sonra İmâm-ı Muhammed Bâkir ve onun sözlerine inananlar âileleriyle birlikde Medîneden çıktılar. Sonra Nâfi’ bin Ezrâk, ordusuyla Medîneye geldi. İmâm-ı Muhammed Bâkirin bildirdiği gibi çok kimseyi katl etti. Bu hâdiseden sonra, Medîneliler İmâm-ı Muhammed Bâkirin “radîyallahü anh” her sözü doğrudur, her sözüne inanırız, ne söylerse sözünden çıkmayız. Çünkü o, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Ehl-i beytindendir. Oaslâ yalan söylemez, dediler.

İMÂM-I CA'FER-İ SÂDIK

“radîyallahü anh”

İmâm-ı Ca’fer-i Sâdîk “radîyallahü anh” oniki imâmin altıncısıdır. Künyesi Ebû Abdüllahdır. Künyesine Ebû İsmâ’ İl de denilmiştir. Lakablarından en meşhûru Sâdîkdir. İmâm-ı Muhammed Bâkirin oğludur. Annesi Ümmü Fermûdedir. Ümmü Fermûde, hazret-i Ebû Bekrin torunu Kâsim bin Muhammedin kızıdır. Ümmü Fermûdenin annesi ise Esmâ binti Abdürrahmân bin Ebî Bekr-is-Siddîkdir “radîyallahü teâlâ anhüm ecma’în”. Bu sebeble Ca’fer-i Sâdîk “radîyallahü anh” “Ebû Bekr-i Sîddîk beni iki def'a dünyâya getirdi” buyurmuştur. Bu sözyle bir neseb yönünden, bir de ma’nevî yönden bağlılığına işaret etmiştir. Çünkü, tesavvuf yolunun silsilesi iki olup, biri babası İmâm-ı Muhammed Bâkira, ondan İmâm-ı Zeynelâbîdîne, ondan hazret-i Hüseyne, ondan hazret-i Alîye ulaşır. [Bu yol (**Vilâyet yolу**)dur.] İkinci silsilesi annesinin babası Kâsim bin Muhammed bin Ebî Bekre ulaşır. Ondan Selmân-ı Fârisîye, ondan da hazret-i Ebû Bekr-i Sîddîka ulaşır. [Bu yol (**Nübûvvet yolу**)dur.] Nitekim, hazret-i Îsânın “salevâtullahi alâ nebiyyinâ ve aleyhi”, “Bir kimse iki kerre doğurulmadıkça” [ya'nî, vilâyet mertebesine de ulaşmadıkça, âlem-i melekûta yol bulamaz] buyurduğu söz, bu ma’nâya işarettedir.

Ca’fer-i Sâdîk “radîyallahü anh”, Medînede hicretin sekseninci senesinde doğdu. Hicretin seksençüncü senesinde, Rebî’ül-evvel ayının yirmi yedisinde pazartesi günü doğduğu

da söylemişdir. Hicretin yüzkirksekizinci senesinde, Recep ayının ortasında pazartesi günü Medînede vefât etdi. Kabri Bakî' kabristânında, babası Muhammed Bâkirin, dedesi İmâm-ı Zeynelâbidînin ve amcası Hasen bin Alînin “ridvânullahi teâlâ aleyhim ecma’în” kabrlerinin yanındadır. Allâhü teâlâ ihsânında bulunduğu ve şerefli kıldığı o kaberde yatan kadri yüksek zâtın ecrini artdırsın!

Ca’fer-i Sâdîk “radîyallahü anh” Ehl-i beytin büyüklerinden ve âlimlerindendir. Onun kalbine akitılan ilmler ve feyzler o kadar çokdur ki, aklların anlamağa güç yetiremediği ilmler ve ma’rifetler ondan nakl edilir. Ca’fer-i Sâdîk “radîyallahü anh” buyurdu ki: Bizim ilmimiz gâbirdir, mezbûrdur, kalblerde nüketdir. Kulaklarda nakrdir. Bizim yanımızda kırmızı cefr, beyâz cefr ve hazret-i Fâtımanın “radîyallahü anhâ” mushafi vardır. Yine bizim yanımızda insanların muhâtâc olduğu bütün şeyleri kendisinde toplayan bir kitâb vardır. Bunun üzerine kendisinden bu sözleri açıklamasını istediler. Buyurdu ki: Gâbir; geleceğe âid bilgiler, mezbûr; geçmişâe âid bilgilerdir. Kalblerdeki nüket ise ilhâmdir. Kulaklarda nakr, meleklerin konuşmalarıdır ki, kendileri görülmeyez, konuşmaları iştilmez. Kırmızı Cefr, içinde Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” silâhinin bulunduğu bir kabdır. Ehl-i beyt, bizim başımıza geçinceye kadar bu kab ortaya çıkmaz. Beyâz Cefr, içinde Mûsâ aleyhisselâmin Tevrâti, Îsâ aleyhisselâmin İncîli, Dâvûd aleyhisselâmin Zebûru ve Allahü teâlânın bunlardan önce gönderdiği kitâbların bulunduğu kabdır. Hazret-i Fâtımanın mushafi, onda kiyâmete kadar gelecek meliklerin ismleri ve sözleri vardır. Câmi’aya gelince, o uzunluğu yetmiş zra’ olup, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” bizzat söyleyerek, hazret-i Alîye yazdırmıştır. Vallahi hazret-i Alî ona, kiyâmete kadar insanların muhâtâc olduğu yaralama diyeti, bir ve yarı kamçı vurmaya kadar herşeyi yazmışdır ve şöyle buyurduğu nakl edilmiştir: “Beni kaybetmeden önce, benden sonra size kimsenin söylemeyeceği şeyleri benden sorunuz.” Hâsılı onun mubârek dilinden dökülen hakîkatler, hikmetler, ince nûkteler, em-

sâlsız sözler, keşf ve yakîn ehli seçilmiş kimseler arasında meşhûrdur. Büyük âlimlerin ve seçilmiş kimselerin kitâblerinde yazılıdır. Sayılamayacak ve anlatılamayacak kadar çokdur. Bu kitâbda onun üstün hâlleri, hârikaları, keşf ve kâmetleri kısaca bildirildi.

● Halîfe Mensûr, Rebi'e dedi ki, İmâm-ı Ca'fer-i Sâdîk yanına gelsin. Çağırdılar. Yanına gelince, halîfe Mensûr: Eğer seni öldürmezsem, Allah beni öldürsün! Bir takım hîlelerle fitne çıkarıp, müslimânların kanının dökülmesini istiyorsun, dedi. Ca'fer-i Sâdîk "radîyallâhü anh" yemîn ederek, ben böyle birşey yapmadım ve yapmak da istemem. Eğer böyle bir şey işittiyseniz, o bir yalancının sözüdür. Allâhü teâlâ korusun, söylediğiniz şeyi ben yapamam. Yûsûf aleyhisselâma zulm etdiler, afv etdi. Eyyûb aleyhisselâm bir derde mübtelâ oldu, sabr etdi. Süleymân aleyhisselâma çok şeyle ihsân olundu, şükür etdi. Bunlar Peygamberdir, senin nesebin de onlara ulaşır, dedi. Mensûr bunları dinleyince, doğru söylüyorsun. Yukarı çıkalım diyerek odasına da'vet etdi. Sonra bu söylediğimizi bana falan kimse söyledi, dedi. O kimseyi çağrırdılar. Gelince, sen bu sözleri, Ca'fer-i Sâdîkin kendisinden mi işittin, diye sordu. O şahs, evet kendisinden iştim, deyince, yemîn eder misin, dedi. Evet dedi ve şöyle yemîn etti: "Billahillezî lâ ilâhe illâ hû âlimülgaybi veşşehâdeti: "Kendisinden başka ilâh olmayan, gizli ve açık herşeyi bilen Allâha yemîn ederim", dedi. Ca'fer-i Sâdîk "radîyallâhü anh" o şahsa şöyle yemîn et dedi: "Berayıtü min havlillahi ve kuvvetihî veltece'tü ilâ havlî ve kuvvetî lakad fe'ale kezâ ve kezâ Ca'fer ve kezâ ve kezâ kâle Ca'fer: (Allahın kuvvet ve kudretinden çıkış, kendi kuvvet ve kudretime siğınmış olayım ki, Ca'fer söyle söyle dedi ve söyle söyle yaptı)". O şahs önce böyle yemîn etmek istemedi. Fekat sonra etdi ve o ânda düşüp öldü. Halîfe Mensûr, bunun ölüsünü ayağından tutup, dışarı atınız, dedi.

● Rebi' söyle anlatır: Ca'fer-i Sâdîk "radîyallâhü anh" halîfe Mensûrun yanına geldiğinde, dudaklarını kıpırdatıyor, bir şeyle okuyordu. Mensûrun kızgınlığı yavaş yavaş geçdi.

Hattâ onu yanına çağırıp, güler yüzlü ve hoşnûd davrandı. Oradan ayrılıncı, Ca'fer-i Sâdika "radîyallahü anh" halîfe sana çok kızmışdı, sen gelip dudaklarını oynatıkca, onun kızgınlığı yavaş söndü. Hangi düâyi okuyordunuz, diye sordum. Dedem hazret-i Hüseynin "radîyallahü anh" düâşini okuyordum. Bu düâ şöyledir buyurdu: "Yâ uddețî inde şiddetî ve yâ gavşî inde kürbetî ührüsñî biaynikelletî lâtenâmü ve ekfinî bi rüknike ellezî lâ yerâmu". [Ey, zorlukda dayanağım ve ey sıkıntında hakîkî mededkârim! Dâimî görmekliğin ile beni koru ve nihâyetsiz kudret ve kuvvetinle bana kâfi' ol!] Rebi' demişdir ki, bu düâyi ezberledim. Bana ne zemân bir müsîbet gelse, bu düâyi okur, kurtulurdum. Sonra o ölen şahsa niçin kendi yemîninden başka bir yemîn etdirdiniz diye sordum. Bir kul Allahü teâlâyi vahdâniyet ve aza-met ile zikr ederse, Allahü teâlâ o kuluna rahmet ve re'fet (koruma) ile nazar eder ve cezâsını gecikdirir. O kimseye iştirâdeğin gibi yemîn verdim ve gördüğün gibi Allahü teâlâ onun cezâsını çabuk verdi.

● Halîfe Mensûr, kapıcısına, Ca'fer-i Sâdîk "radîyallahü anh" bana geldiği zemân, benim yanına girmeden onu öldür, diye emr etdi. Ca'fer-i Sâdîk bir gün halîfe Mensûrun bulunduğu yere geldi ve yanına girip oturdu. Kapıcı içeri girip, onu halîfe Mensûrun yanında gördü ve şaşırdı. Bir müddet sonra Ca'fer-i Sâdîk "radîyallahü anh" ayrılp gitdi. Mensûr kapıcısını yanına çağırıp, sana ne emr etmişdim, dedi. Kapıcı yemîn ederek, Ca'fer-i Sâdîk'ı sâdece senin yanında gördüm. Girerken de, çıkışken de görmedim, dedi.

● Halîfe Mensûrun yakınlarından biri şöyle anlatmışdır: Bir gün Mensûrun yanına gitmişdim. Onu düşünceli gördüm. Ey mü'minlerin emri, neden düşünceliniz, diye sordum. Ehl-i beytten çok kimseleri öldürdüm. Fekat, onların rehberini bırakmadım, dedi. O kimdir, diye sordum. Ca'fer bin Muhammeddir, dedi. O Allahü teâlâya ibâdet ile meşgûldür. Dünyâya aslâ önem vermez, dedim. Bana, sen onun halîfe olmasını istiyorsun, ama olmayacaktır. Ben en son bu gece, kalbimi onunla meşgûl etmekden kurtarmak istiyorum, dedi.

Sonra cellâdı çağrırdı. Cellâda Ca'fer-i Sâdîkî buraya çağrıracığım. Gelince elimi başıma koyduğum zemân, onu öldür diye emr etdi. Sonra, Ca'fer-i Sâdîkî "radîyallâhü anh" çağrırlar. Mensûrun yanına giderken, ben de onunla birlikde gitdim. Dudaklarını oynatıyordu. Ne okuduğunu anlayamadım. Mensûrun serâyına bakdım, dalgalı denizdeki gemi gibi sallanıyordu. Mensûru gördüm, yalın ayak, başı kabak, bütün azâları titreyerek, Ca'fer-i Sâdîk hazretlerini karşıladı. Kolundan tutup, onu tahtının üzerine oturtdu. Sonra, Resûlullahın torunu, niçin geldiniz, diye sordu. Ca'fer-i Sâdîk hazretleri, beni çağrımissınız geldim, buyurdu. Mensûr, ne istiyorsunuz, emr edin, dedi. Ca'fer-i Sâdîk "radîyallâhü anh" ben istemeince beni çağrımayın. Kendi arzûmla gelirim, buyurdu ve ayrılip gitdi. Sonra Mensûr yatıp gece yarısına kadar uyudu. Nemâzlarını kaçırıldı. Uyanınca kazâ etdi. Beni yanına çağrııp şöyle dedi: Ca'fer-i Sâdîk yanına gelince, bir ejderhâ gördüm. Ağzını açmış, bir dudağı yerde, bir dudağı köşkümün tavanında idi. Bana açık bir dil ile, eğer Ca'fer-i Sâdîka "radîyallâhü anh" dokunursan, seni ve serâyını yutarım, dedi. Ben bu bir sihrdir deyince, yok öyle söyleme, bu ism-i a'zam düâsının husûsiyyetlerindendir. O düâ Resûlullahdan "sallalâhü aleyhi ve sellem" gelmişdir. Bu düâ ile ne dilerse olurdu, dedi.

● İbni Cevzi "rahmetullahi aleyh" (**Safve-tüs safve**) adlı kitâbında, kendi isnâdiyla Leys bin Sa'ddan şöyle rivâyet etmiştir: Bir hac mevsiminde Mekkede idim. İkindi nemâzını kıldıktan sonra, Ebû Kubeyş dağına çıktım. Orada bir kişi düâ ediyordu. Nefesi kesilinceye kadar, yâ Rabbî, yâ Rabbî, dedi. Sonra nefesi kesilinceye kadar, yâ Rabbâhü, yâ Rabbâhü, dedi. Sonra nefesi kesilinceye kadar, yâ Rabbî, yâ Rabbî, dedi. Yine nefesi kesilinceye kadar, yâ Allah, yâ Allah, dedi. Sonra yâ Hay, yâ Hay demeğe başladı ve nefesi kesilinciye kadar devâm etti. Sonra nefesi kesilinceye kadar, yâ Rahîm, yâ Rahîm dedi. Sonra nefesi kesilinceye kadar, yâ Erhamer-râhimîn dedi. Yedi kerre böyle yaptı. Sonra, Allahım ben üzüm arzû ediyorum ve şu iki elbisem de eskidi dedi. Düâsı biter bitmez bir de bakdım ki, bir sepet üzüm ve iki elbise ya-

nına konmuşdu. Hâlbuki o zemân üzüm mevsimi değildi. Üzümü yimeğe başlarken, bu üzümde ben de ortağım, dedim. Niçin diye sorunca, sen düâ ederken ben de, âmîn diyor-dum, dedim. Peki, buraya gel dedi. Yaklaşdım, berâber yidik. Üzüm çekirdeksiz idi. Doyuncaya kadar yidim. Öyle üzüm hiç yimemişdim. Yidiğimiz hâlde sepetdeki üzüm hiç eksil-memişdi. Sonra bana, bu iki elbiseden hangisini istersen al, dedi. İhtiyâcım yok dedim. O hâlde sen yüzünü dön bunları giyeyim, dedi. Yüzümü döndürdüm. Elbiselerden birini izâr (gömlek), birini de ridâ (cübbe) olarak giydi. Eski elbiseleri-ni de eline alıp yürüdü. Ben de arkasından gitdim. Sa'y ma-halline vardık. Orada bir kimse karşısına çıkıp, ey Resûlullah-hın "sallallahü aleyhi ve sellem" torunu, beni giydir. Allahü teâlâ da seni giydırsın, dedi. Elindeki eski elbiseleri ona ver-di. Ben o kimsenin arkasından yetişip, bu elbiseleri sana ve-ren kimdir, diye sordum. Ca'fer bin Muhammeddir "radiyalla-hü anh", dedi. Sonra Ca'fer-i Sâdîk hazretlerini bulup, ken-disinden hadîs-i şerîf dinlemek için ne kadar aradıysam da bulamadım.

● Dâvûd bin Alî bin Abdüllah bin Abbâs, Îmâm-ı Ca'fer-i Sâdîkin "radiyallahü anh" kölelerinden birini öldürdü ve mâlimi aldı. Ca'fer-i Sâdîk hazretleri, Dâvûdün ya-nına gidip, kölemi öldürdü ve mâlimi gasb etdin. Sana beddûâ edersem görürsun, dedi. Dâvûd bin Alî beni bed-dûâ ile mi korkutuyorsun diyerek, alay etdi. Ca'fer-i Sâdîk "radiyallahü anh" evine gidip, bütün geceyi ibâdet ile geçirdi. Seher vakti Dâvûd bin Alîye beddûâ etdiğini işittiler. Aradan bir saat geçmeden Dâvûd bin Alî öldürüldü.

● Ebû Basîr şöyle anlatmışdır: Medîneye gitmişdim. Ya-nımda bir câriyem vardı. Sabâhleyin gusl abdesti almak maksadı ile hamâma gitmek için dışarı çıktım. Bir gurub kimseyi Îmâm-ı Ca'fer-i Sâdîkin "radiyallahü anh" ziyâreti-ne giderken gördüm. Ben de onlara katıldım. Gidip huzûru-na girdik. Bana bakarak, ey Ebû Basîr, Peygamberlerin ve oğullarının huzûruna cünüb olarak girilmeyeceğini bilmiyor-musun, buyurdu. Sizi ziyâretden mahrûm kalmayıyım diye

böyle geldim, dedim. Sonra bir dahâ böyle yapmayacağıma tevbe edip, dışarı çıktım.

● Bir kimse şöyle anlatmışdır: Bir arkadaşımvardı. Halîfe Mensûr onu habs etmişdi. Bir hac mevsiminde, Arafâtda ikindi nemâzından sonra, Ca'fer-i Sâdîk hazretlerini gördüm. Habsde olan arkadaşımı sordu. Hâlâ habsdedir dedim. O ânda ellerini kaldırıp, arkadaşım için düâ etdi. Biraz sonra da yemîn ederek, arkadaşını arefe günü ikindi nemâzından sonra salıverdiler, buyurdu.

● Bir kimse şöyle anlatmışdır: Mekkede bir elbise satın almışdım. Kendime kefen olsun diye ölünceye kadar saklamayı düşünüyordum. Arafâtdan Müzdelifeye gitdiğimizde, o elbiseyi kaybettim ve çok üzüldüm. Sabâhleyin Minâya gitdince, Mescid-i Hîfde oturmuşdum. O sırada birisi gelip, seni Ca'fer-i Sâdîk hazretleri çağırıyor, dedi. Gidip selâm verdim ve huzûrunda oturdum. Bana, istersen, sana bir elbise vereyim, vefâtından sonra kefenin olur, buyurdu. İyi olur, zâten bir elbisem kayboldu, dedim. Hizmetcisi bir elbise getirdi. Aynen kaybetdiğim elbise gibi idi. Bunu al ve Allahü teâlâyâ ismarla buyurdu.

● Bir zât şöyle anlatmışdır: bir gün İmâm-ı Ca'fer-i Sâdîk "radiyallahü anh" ile Mekkede giderken, bir kadın yanında çocuklarıyla ağlaşıyorlardı. Önlerinde bir inek ölüsü vardı. Ca'fer-i Sâdîk hazretleri bu nedir diye sordu. Kadın, biz bu ineğin sütyle geçinirdik. Şimdi öldü, ne yapacağımızı şaşırındı, dedi. Ca'fer-i Sâdîk "radiyallahü anh" kadına, istermisin Allahü teâlâ bu ineği diriltsin buyurdu. Kadın, bu musîbet yetmiyormuş gibi, bir de benimle alay mı ediyorsun, dedi. Hâyır, alay etmiyorum buyurarak, mubârek ayağı ile ineğin ölüsüne dokundu. Hayvân cânlanıp, ayağa kalkdı. O sırada Ca'fer-i Sâdîk hazretleri kalabalığın arasına karışıp kayboldu. Kadın, bu işi yapanın kim olduğunu anlayamadı.

● Yine bir zât şöyle anlatmışdır: İmâm-ı Ca'fer-i Sâdîk hazretleriyle hacca gidiyorduk. Bir kuru hurma ağacının altında konakladık. Mubârek dudaklarını kıpırdatdı. Ne okuduğunu

anlayamadım. Sonra yüzünü hurma ağacına çevirerek, Allahü teâlânın, kullarının rızkından sana emânet bıraklığından bize yidir, buyurdu. Ağaç Ca’fer-i Sâdik hazretlerine doğru eğildi. Üzerinde tâze hurma salkımları asılı idi. Bana, gel besmele ile bu hurmalardan yi, buyurdu. O hurmalardan yidim. Ömrümde o kadar tatlı ve güzel hurma yimemişdim. Orada bir köylü kimse vardı. Bu hâli görünce ömrümde böyle bir sihr hiç görmedim, dedi. Ca’fer-i Sâdik “radîyallâhü anh” o köylüye, biz Peygamberin “sallallâhü aleyhi ve sellem” vârisleriyiz. Bizim aramızda sihrbâz ve kâhin olmaz. Biz düâ ederiz, Allahü teâlâ düâmizi kabûl eder. İstersen düâ edeyim, Allahü teâlâ seni köpek şekline soksun, buyurdu. Köylü kimse câhillik edip, et dedi. Düâ etdi ve köylü o ânda köpek şekline girdi ve evine doğru gitdi. Ca’fer-i Sâdik hazretleri bana, onun arkasından git, buyurdu. Arkasından ta’kîb etdim, gidip evine girdi. Çocuklarının yanında kuyruğunu salladı. Çocukları onu sopa ile kovaladılar. Ben Ca’fer-i Sâdik hazretlerinin huzûruna gidip, durumu anlatdım. Sonra o köpek de geldi, toprakda yuvarlanıyor ve gözlerinden yaş döküyordu. Ca’fer-i Sâdik “radîyallâhü anh” ona acayıp, düâ etdi. Tekrâr eski hâline döndü. Ona, söylediklerime inandın mı, buyurdu. Köylü kimse bin kerre, bin kerre, dedi.

● Bir zât şöyle anlatmışdır: Bir cemâ’at ile Ca’fer-i Sâdik hazretlerinin sohbetindediydik. Ben şöyle sordum. Allahü teâlâ İbrâhîm aleyhisselâma [Bekara sûresi 260.ci âyetinde meâlen], (... **Dört kuş al, onları kendine alışdır, sonra onları parçalayıp her doğan üzerine bir parça koy, sonra onları çır, koşarak sana gelirler...**) buyurdu. Bu kuşlar aynı cinsden mi idi yoksa, değişik cinsden mi idiler? Ca’fer-i Sâdik “radîyallâhü anh” bu süâlim üzerine, istermisiniz o kuşları aynen size göstereyim, buyurdu. İsteriz, dedik. Ey tavus diye çağırıldı, bir tavus kuşu geldi. Ey karga dedi, bir karga geldi. Ey güvercin dedi, bir güvercin geldi. Sonra ey doğan dedi, bir doğan kuşu geldi. Bu dört kuşun başlarının kesilmesini emr etdi. Parça parça edip etlerini birbirine karıştırdılar. Başlarını bırakıldılar. Tavus kuşunun başını kaldırıp, ey tavus buyurdu. Bir de bakdık ki tavus kuşunun eti ve kemiği diğer

kuşların parçaları arasından ayrılp, kendi başıyla birleşdi, cânlanıp önceki hâlini aldı. Diğer üç kuş da aynı şekilde cânlandılar.

● Yine şöyle anlatılmışdır: Bir şahs Ca'fer-i Sâdîk hazretlerine on bin akçe getirdi. Ben hacca gidiyorum. Bu parayla bana bir ev alınız. Hacdan dönüşde çoluk çocuğumla o evde oturayım, dedi. O şahs hacdan dönünce Ca'fer-i Sâdîk hazretlerinin huzûruna gitdi. Ca'fer-i Sâdîk "radîyallâhü anh" ona buyurdu ki: Sana Cennetde bir serây satın aldım. Komşularının birincisi Resûlullah "sâllâhü aleyhi ve sellem", ikincisi hazret-i Alî "radîyallâhü anh", üçüncüsü ve dördüncüsü hazret-i Hasen ve hazret-i Hüseyndir "radîyallâhü anhümâ". Bunun için sana sened yazdım. O şahs bunları duyunca, ben buna râzi oldum, dedi. Evine gidince hastalandı. Ca'fer-i Sâdîk hazretlerinin yazdığı senedi göstererek, ölürem bu senedi kabrime koyun diye vasiyyet etti. Vefât edinice, o senedi kabrinin içine koydular. Ertesi gün sabâhleyin senedi kabrinin üzerinde buldular. Senedin arkasında Ca'fer bin Muhammed "radîyallâhü anh" va'd etdiği şeyde vefâ eyledi, va'dini yerine getirdi, diye yazılı idi.

● Bir şahs Ca'fer-i Sâdîk hazretlerinden, Allahü teâlânın kendisine çok mâl verip ve çok hac yapması için düâ etmesini istedi. Ca'fer-i Sâdîk "radîyallâhü anh" o şahs için, yâ Rabbî, buna elli hac yapacak kadar mâl ver diye düâ etti. O şahs elli hac yaptı. Ellibirinci def'a hacca giderken Cuhfe denilen yerde gusl ederken, sel geldi ve orada vefât etti.

Hazret-i Zeydi "radîyallâhü anh" şehîd edip, bir darağacına asıldılar. Hakîm bin Abbâs Kelbî hazret-i Alîyi ve hazret-i Zeydi zemmeden iki beyt söyledi. Ca'fer-i Sâdîk hazretleri bu beytleri işitince, ellerini kaldırıp, Allahim sözlerinde yalancı olan bu kimseye köpeklerinden birini musallat et diye, düâ etti. Ümeyye oğulları, Hakîm bin Abbâs Kelbîyi Kûfeye gönderdiler. Giderken yolda bir aslan hücûm edip, onu parçaladı. Bu hâdice Ca'fer-i Sâdîk hazretlerine haber verilince, secdeye kapanıp, Allahü teâlâya hamd olsun ki, bize va'd etdiğini yerine getirdi, dedi.

İMÂM-I MÛSÂ KÂZIM BİN CA'FER “radiyallahü anhümâ”

İmâm-ı Ca'fer-i Sâdîk “radiyallahü anh” hazretlerinin oğludur. Oniki imâmın yedincisidir. Künyesi Ebû-Hasen ve Ebû İbrâhîmdir. Oniki imâmın başka künnyeleri de söylemişdir. Lakabı Kâzimdır. Çok hilm sâhibi, son derece yumuşak huylu olması ve kendisine kötülük yapanlara kızmayıp afv etmesi, gadabına hâkim olması sebebiyle bu lakab verilmiştir. Annesi Humeyde-i Berberiyye olup, câriye idi. Mekke ile Medîne arasında olan Ebvâ mevkî'sinde, hicretin yüz-yirmisekizinci senesinde, Safer ayının yirmiçininde, pazar günü doğdu. Onları Medîneden Bağdâda ilk götüren halîfe Mehdî bin Mensûrdur. Bağdâda götürünce, habs etdi. İmâm-ı Mûsâ Kâzim “radiyallahü anh” habsde iken Mehdî bin Mensûr bir gece rü'yâsında, hazret-i Alîyi “radiyallahü anh” gördü. Hazret-i Alî ona, meâl-i şerîfi (**Demek sizler iş başına gelecek olursanız, yeryüzünde bozgunculuk yapacak, akrabâlk bağlarını da koparacaksınız öyle mi?**) olan, Muhammed sûresinin 22.ci âyet-i kerîmesini okudu. Halîfe Mehdî'nin vezîri Rebi' şöyle anlatmışdır: Mehdî beni çağırdı. Yanına girince bakdım, bu âyet-i kerîmeyi hoş bir sesle okuyordu. Bana hemen git, Mûsâ bin Ca'feri “radiyallahü anh” buraya getir, dedi. Getirince, onunla kucaklaşdı ve yanına oturdu. Sonra rü'yâsını anlatdı ve bana ve oğullarım üzerinde yürümeyeceğinizden beni emîn edebilir misiniz, dedi. Mûsâ Kâzim “radiyallahü anh” vallahi ben böyle bir iş yapmam ve böyle yapmayı şânimâ yakışdırmam, dedi. Mehdî doğru söylüyorsun, dedi. Sonra bana dönüp, bunlara bin altın ver ve yol hâzırlıklarını yap, Medîneye gitsinler, dedi. Hemen hâzırlığı yapıp, bir mâni' çıkışmasından korkarak, onları geceleyin uğurladım.

● İmâm-ı Mûsâ Kâzim “radiyallahü anh” halîfe Hârûn Reşîd zemânına kadar Medînede ikâmet etdi. Hârûn Reşîd halîfe olunca, onları Bağdâda getirtip habs etdi. Hicretin yüzseksen senesinde Recep ayının yirmibeşinci Cum'a günü Bağdâdda habsde iken vefât etdi. Mubârek kabri Bağdâdda-

dır. Yahyâ bin Hâlid Bermekînin Hârûn Reşîdin emriyle onu şehîd etmek için hurma içinde zehr verdiğini söylerler. Zehr verildiği gün Mûsâ Kâzîm “radîyallâhü anh”, bu gün bana zehr verdiler. Yarın vücûdum sararır. Sonra vücûdumun yarısı kızaracakdır. Ertesi gün de siyâh olacakdır. O zemân vefât ederim, buyurmuştu. Söylediği gibi aynen olmuşdur.

Faziletleri, kerâmetleri ve menkîbeleri pek çokdur. O zemânın âbidleri, kerîm ve seçilmiş kimseri, ondan çok kerâmetler ve hârikül’âde hâller zuhûr etmişdir, demişlerdir.

● Mu’teber kitâblarda, Şakîk-i Belhînin “kuddise sîrrûh” söyle anlatdığı rivâyet edilmişdir: Hacca gidiyordum. Fârisiyeye uğradım. Orada güzel yüzlü, buğday benizli, yün kaftân giyinmiş, başı sarıklı ve ayaklarında na’lin bulunan bir genç gördüm. İnsanlardan ayrı bir yerde yalnız oturuyordu. Kendi kendime bunun sofîyyeden olması lâzımdır. Herhâlde bu yolda müslimânlarla yük olmak istiyor. Gidip ona biraz serzenişde bulunayım, dedim. Yanına yaklaştıca bana, Ey Şakîk diye ismîmle hitâb ederek, meâl-i şerîfi, (**Ey îmân edenler! Zandan çok sakınınız. Çünkü, zannin bir kisımı günâhdır...**) olan, [Hucûrât sûresi 12.ci] âyet-i kerîmesini okudu. Sonra kalkıp bir tarafa doğru gitdi. Kendi kendime, bu zât sâlih bir kimse olmalı, ismimi ve kalbimden geçeni bildi, dedim. Halâlleseyim diye arkasından gitdim. Ne kadar hızlı yürüdüysem de ona yetişemedim. Başka bir konak yerine varınca, onu yine gördüm. Nemâz kılıyordu ve bütün a’zâları titriyordu. Gözlerinden yaşlar akıyordu. Nemâzını bitirsin de gidip, halâlleseyim diye bekledim. Nemâzını bitirince yanına yaklaştım. Bana, ey Şakîk diyerek, meâl-i şerîfi (**Doğrusu ben tevbe edeni, inanıp yararlı iş işleyerek doğru yola gireni afv ederim**) olan [Tâhâ sûresi 82.ci] âyet-i kerîmesini okudu. Sonra beni bırakıp oradan uzaklaşdı. Kendi kendime bu genç ebdâllerden olmalı, ikinci def’â ismimi ve kalbimden geçeni bildi, dedim. Dahâ sonra onu başka bir konak yerinde yine gördüm. Bir kuyunun ba-

şında kısa ipli bir kova ile su çıkarmak istiyordu. Kovası kuyuya düşdü. Ellerini kaldırıp; Allahım! Sen benim Rabbim-sin. Susadığım ve yiyecek istedigim zemân kuvvet veren sensin. Allahım, senden başka, onları bana ihsân edecek yokdur. Bana su ve yiyecek ihsân et, diye düâ etdi. Kuyunun suyu yükseldi. Elini uzatıp kovasına su doldurdu. Abdest alıp, dört rek'at nemâz kıldı. Sonra bir kum yığınına doğru gidip, eliyle kovasına biraz kum koydu ve çalkalayıp içti. Yanına yaklaşıp selâm verdim. Selâmımı aldı. Allahü teâlânın sana ihsân etdiği ni'metlerin fazlasından bana da yidir dedim. Allahü teâlânın ni'metleri bize gizli ve açık olarak her zemân gelir. Allahü teâlâya hüsn-ü zanda bulun, dedi ve kovasını bana verdi. İçinde kavrulmuş buğday ve şeker vardı, ondan içdim. Kadıım ve doydum. Ondan dahâ lezzetli birşey içmemişdim. Mekkeye varıncaya kadar, onu bir dahâ görmedim. Mekkede bir gece yarısı onu gördüm. Nemâz kılıyordu. Tam bir huşû ile inleyip ağlıyordu. Bütün gece böyle devâm etdi. Sabâh nemâzı vakti girince, sabâh nemâzını kılıp, Kâ'beyi tavâf etdi ve dışarı çıktı. Ben de arkasından gitdim. Bakdım ki, arkasında hizmetçileri vardı. İnsanlar etrâfında toplandılar. Bu zât kimdir diye sordum. Mûsâ Kâzîm bin Ca'fer bin Muhammed bin Alî bin Hüseyin bin Alî bin Ebî Tâlibdir "radîyallâhü anhüm ecma'în" dediler. Yolda bu zâtdan söyle söyle acâib hâller gördüm, dedim. Bu hâller bu seyyid için acâib ve garîb değildir, dediler.

● Hârûn Reşîd, Alî bin Yaktîne güzel elbiseler vermişdi. Bu elbiseler arasında, siyâh ibrişim ile dokunmuş altın yıldızlı gâyet güzel bir elbise vardı. Alî bin Yaktîn, Mûsâ Kâzîmî "radîyallâhü anh" çok sevdiği için, elbiselerin yanına bir mikdâr dahâ hedîyyeler koyarak, hepsini ona gönderdi. Mûsâ Kâzîm, o güzel gömlekden başka bütün hedîyyeleri kabûl etti. O gömleği geri gönderip saklamasını ve bir gün lâzım olacağını söyledi. Alî bin Yaktîn, bir gün kölelerinden birine kırıp kovdu. O köle Hârûn Reşîde gidip, efendim, Alî bin Yaktîn, Mûsâ Kâzîmî "radîyallâhü anh" imâm edinmişdir. Ona çok mâl gönderdi. Hattâ senin gönderdiğin ibrişimli, altın

yıldızlı gömleği bile ona verdi, dedi. Hârûn Reşîd bu habere kîzıp, Alî bin Yaktînî yanına çağırtdı. Sana verdiğim gömleği ne yapdın, diye sordu. Alî bin Yaktîn, o gömlek bendedir, dedi. Hârûn Reşîd onu hemen getir, dedi. Alî bin Yaktîn bir kölesini çağırıp, benim serâyımda falan odaya git, anahtârını falan câriyeden iste. O odada bir sandık vardır. Kapağını aç, içinde mührlü bir kutu göreceksin. O kutuyu buraya getir, dedi. Kölesi hemen gidip kutuyu getirdi. Kutuyu açıp, içinde o gömleği gördüler. Güzel kokular sürülmüşdü. Hârûn Reşîd bu durumu görünce öfkesi yatışdı. Alî bin Yaktîne bu gömleği yerine gönder, hâtırını hoş tut. Bundan sonra senin hakkında söylenen sözlere aldırmam, dedi.

● İmâm-ı Mûsâ Kâzımın “radîyallâhü anh” sevenlerinden biri şöyle anlatmışdır: Halîfe Mehdî, İmâm-ı Mûsâ Kâzım “radîyallâhü anh” Bağdâda ilk def’â çağrırmıştı. Mûsâ Kâzım, bana yol hâzırlığı için çarşidan ba’zı ihtiyâc olan şeyleri satın almamı söyledi. Yüzüme bakıp, seni pek ziyâde gamlı ve üzüntülü görüyorum, ne oldu diye sordu. Ben de nasıl üzülmeyeyim ki, bir zâlimin yanına gidiyorsunuz. Âkibetinizin ne olacağı belli değildir, dedim. Bana hiç korkma, falan ayda falan gün geri geleceğim. Akşam vaktinde beni beklersin, buyurdu. Ay ve günleri sayıyordu. İşâret buyurduğu gün olmuş ve güneş batmasına az bir zemân kalmıştı. Kimsenin geldiğini göremiyordum. Şeytân aklıma vesvese düşürdü. Kalbimde bir şüphe uyanmasından korkuyordum. Beni büyük bir ızdîrâb kapladı. O sırada Irak tarafından yolda bir kârarti gördüm. Mûsâ Kâzım “radîyallâhü anh” önde bir katıra binmiş geliyordu. Bana ey falan diye seslendi. Buyurun ey Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” evlâdi, efendim, dedim. Az kalsın kalbine şüphe düşüyordu değil mi, buyurdu. Evet öyle olacaktı, dedim. Elhamdülillah o zâlimden selâmetle kurtulduk. Beni bir def’â dahâ götürürecekler. O zemân kurtulamayacağım, buyurdu.

● Bir kimse şöyle anlatmışdır: Medînede mücâvir olarak kalyordum ve kirâlik bir evde oturuyordum. Mûsâ Kâzımın “radîyallâhü anh” sohbetlerine devâm ediyordum. Bir gün

çok şiddetli yağmur yağdı. İhrâm bağlanıp, Mûsâ Kâzım hazretlerinin meclisine gitdim, selâm verdim. Selâmımı aldı ve bana ey falan, evin, eşyâlarının üzerine yıkılmışdır, buyurdu. Hemen eve gitdim. Buyurduğu gibi ev yıkılmıştı. Eşyâlarımı enkaz altından çıkarmak için işçi tutdum. Bütün eşyâmı çıkarıldılar. Sâdece bir ibriğim çıkmadı. Sabâhleyin Mûsâ Kâzımın “radîyallâhü anh” huzûruna gitdim. Hiç eşyân kayboldu mu, diye sordu. Sâdece abdest aldığım bir ibrik kayboldu, dedim. Mubârek başını eğip, bir müddet sonra kaldırdı. Öyle zan ediyorum ki, sen onu bir yerde unutmuşsun. Git ev sâhibi câriyeden sor. İbriği sen almışsin, onu bana getir diye söyle, getirecekdir, buyurdu. Geri dönüp, câriyenin yanına gitdim. İbriği halâde unutmuşsun. Sen almışdin, onu getir de abdest alayım, dedim. Gidip hemen getirdi.

● Yine bir kimse şöyle anlatmışdır: Mûsâ Kâzımı “radîyallâhü anh” Basrâya götürdüklerinde, Medâyin yakınlarında berâber gemiye binip oturduk. Bizim arkamızda başka bir gemi dahâ vardi. O gemide gelin götürdükleri için çok gürültü vardı. Bana bu kalabalık nedir, diye sordu. Gelin götürüyorkar, dedim. Bir müddet sonra o gemiden bağışmalar duyduk. Mûsâ Kâzım “radîyallâhü anh” bu feryâd nedir, diye sordular. Gelin denizden bir avuç su almak isterken, altın bileziğini suya düşürmüştür. Onun için bağırlıyoqlarmış, dedim. Mûsâ Kâzım hazretleri gemilerin durdurulmasını istedi. Gemiler durunca, kenâra yaklaşır, bir şeyler okudu. Sonra, onların gemicisine söyleyiniz, suya girsin ve bileziği çıkarsın, buyurdu. Bir de bakdık ki, bilezik suyun yüzüne yakın yerde duruyordu. Gemici suya girip, bileziği çaktı.

● Bir şahs şöyle anlatmışdır: Dostlardan biri yüz dinâr (altın) vererek, İmâm-ı Mûsâ Kâzîma “radîyallâhü anh” götürmemi istedî. Bir mikdâr da benim dinârim vardi. Medîneye varınca, önce gusl etdim. Kendi dinârlarımı ve o şahsın verdiği dinârları yıkadım. Üzerlerine misk saçdım. O şahsın dinârlarını saydım, doksan dokuz idi. Bir dahâ saydım yine doksan dokuz çıktı. Bir dinâr da kendi dinârlarımından katarak kesesine koydum. Gece Mûsâ Kâzımın “radîyallâhü

anh” evine gitdim. Cânım size fedâ olsun, bir mikdâr hediyem vardır. Onunla Allahü teâlâya yakın olmak isterim, dedim. Getir, buyurdu. Önce kendi dinârlarımı önlerine koydum. Sonra falan dostunuz da benimle size hediye gönderdi, dedim. Getir, buyurdu. Keseyi huzûruna koydum. Kese-nin içindekileri yere dök, buyurdu, dökdüm. Mubârek eliyle o dinârları dağıtdı ve benim katdığım bir dinârı ayırdı. O kimse bu dinârları sayı olarak değil, ağırlık olarak hesâb etmişdir, buyurdu.

● Bir şahs şöyle anlatmışdır: Alî bin Yaktîn ile bir kimse bana Kûfeye git, falan kimse ile yol arkadaşı ol. İki hayvân satın alın ve şu hediyyeleri ve mektûbları Mûsâ Kâzîm haz-retlerine götürün, dediler. Kûfeye gidip söylenen kimseyi bulduk. İki koyun satın alıp, yola çıktıktı. Medîne yakınlarında bir yerde konakladık. Yemek yiorduk. O sırada Mûsâ Kâzîm “radîyallahü anh” gördük. Bir katıra binmiş geliyor-du. Ayağa kalkıp selâm verdik. Yanınızda olanları getirin, buyurdu. Götürdük ve mektûbları da verdik. Bir kaç mektûb çıkarıp, bunlar getirdiğiniz mektûbların cevâblarıdır. Geri dönüp gidiniz. Allahü teâlâya emânet olunuz, buyurdu. Biz, yiyeceğimiz kalmadı, Medîneye az bir mesâfe var. Mûsâade ederseniz Medîneye gidip, Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” ziyâret edelim ve yiyecek alıp geri dönelim, dedik. Bize yidiğinizden artan birşey var mıdır, buyurdu. Vardır de-yip, artanları getirdik. Mubârek eliyle onlara dokundu ve bu size Kûfeye kadar yeter. Allahü teâlâ sizi muhâfaza etsin, ge-riye dönün, buyurdu. Geri döndük, o yiyecek bize Kûfeye kadar kâfi geldi.

İMÂM-I ALÎ RIZÂ “radîyallahü anh”

İmâm-ı Alî Rızâ, İmâm-ı Mûsâ Kâzîmin oğludur. Oniki imâmin sekizincisidir. Künyesi babasının künyesi gibi Ebûl Hasendir. Babası kendi künyemi ona bağışladım, buyurmuş-dur. Lakabı, Rîzâdır. Babasına dediler ki, halîfe Me'mûn ondan râzi olduğu için mi oğlun Alîyi Rîzâ lakabıyla çağrırlı-yor-

sunuz? Cevâbında, hâyır, Allahü teâlâ ve Resûlü “sallallahü aleyhi ve sellem” ondan râzı oldukları içindir. Böylece bu la-kabla dedelerine tahsîs edildi. Çünkü ona uyanlar kendisin-den râzı olduğu gibi, muhâlifleri de ondan râzıdırlar, buyur-du. Babası Mûsâ Kâzım “radîyallahü anh”, oğlumu Rîzâ diye çağrıınız, buyururdu. Kendisi ise yâ Ebel-Hasen diye çağrıır-di. Dedesi Ca’fer-i Sâdîkîn “radîyallahü anh” vefâtından beş sene sonra hicretin yüzelliçünde, Rebî’ûl-âhir ayının onbirinci perşembe günü Medînede doğdu. Doğum târîhi bundan başka da söylememiştir. İkiyüç senesinde Ramezân ayının yirmibirinde Cum'a günü Tûsda vefât etti. Mubârek kabri Hârûn Reşîdin kabrinin kible tarafındadır.

Annesi câriye idi ve meşhûr olan ismi Nahîmedir. Nahî-me, Mûsâ Kâzîmin “radîyallahü anh” annesi Hamîdenin câ-riyesi idi. Hamîde, rü'yâsında Resûllâhi “sallallahü aleyhi ve sellem” gördü. Resûllâh ona rü'yâsında, Nahîmeyi oğ-lun Mûsâya ver. Yakında zemânın insanlarının en üstünüü olan bir oğulları olacakdır, buyurdu. Îmâm-ı Alî Rîzânın “ra-dîyallahü anh” annesi şöyle anlatmışdır: Ona hâmile oldu-ğum zemân, hiç bir ağırlık duymazdım. Uyuyunca, karnımdan tesbîh ve tehlîl sesleri işittirdim. Beni bir korku ve hey-bet kaplardı. Uyanınca hiç ses duymazdım. Alî Rîzâ doğdu-ğu zemân, ellerini yere koyup, başını semâya kaldırdı. Söz söyliyen ve münâcât eden kimse gibi, mubârek dudaklarını kipirdatıyordu.

● Îmâm-ı Alî Rîzânın babası Mûsâ Kâzîmin “radîyallahü anhümâ” büyük talebelerinden biri söyle anlatmışdır: Bir gün Mûsâ Kâzım “radîyallahü anh” bana Mağrib tüccârla-rından gelen oldu mu, diye sordu. Bilmiyorum, dedim. Gel-mışdır, buyurdu. Birlikde, atlara binip, gitdik. Mağribli bir tüccâr bulduk. Bize yedi câriye gösterdi. Hiç birini kabûl et-meyip, bir dâne dahâ göster, buyurdu. Mağribli kimse, bir câriye var, hastadır diyerek onu göstermedi. Ertesi gün Mû-sâ Kâzım hazretleri beni gönderdi ve ne kadar isterse, o câ-riyeyi o kadara satın al, buyurdu. Gitdim, tüccâr şu kadardan aşağı vermem, dedi. Ben de o fiyâta satın aldım, dedim. O da

satdım dedi. Dün gelen arkadaşın kim idi diye sordu. Hâşim oğullarından biri idi, dedim. Hangi kabîledendir diye sorunca, bundan fazlasını bilmiyorum, diyerek cevâb vermedim. Tüccâr bana dedi ki: Sana bir şey söyleyeyim. Bu câriyeyi mağrib şehrlerinin en uzağından satın aldım. Ehl-i kitâbdan bir kadın bana, bu câriyeyi göstererek, bu kimindir diye sordu. Kendim için satın aldım, dedim. Hâyır, bu câriye senin olacak kabilden değildir. O yer yüzünün en iyi insanının yanında olacaktır, dedi. Tüccârin anlatıklarını dinledikden sonra, o câriyeyi Mûsâ Kâzım hazretlerine götürdüm. O câriyeden İmâm-ı Alî Rızâ “radîyallâhü anh” dünyâya geldi.

● İmâm-ı Alî Rızânın babası Mûsâ Kâzım “radîyallâhü anh” şöyle anlatmışdır: Rü'yâmda Resûlullahı “sallallâhü aleyhi ve sellem” gördüm. Emîr-ül mü'minîn hazret-i Alî “radîyallâhü anh” de huzûrlarında idi. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem”, “Yâ Alî, senin bu oğlun Allâhü teâlânın nûruyla bakar. Sözleri hikmetli ve her işde isâbetlidir. Hatâ yapmaz, âlimdir. İlm ve hikmetle doludur.” buyurdu.

İmâm-ı Alî Rızânın “radîyallâhü anh” menkîbeleri ve fazîletleri dillerde meşhûrdur ve kitâblarda yazılmıştır. Sayısız fazîletlerinden ve menkîbelerinden denizden damla misâlı burada bir kaçını kısaca bildireceğiz.

● Halîfe Me'mûn, İmâm-ı Alî Rızâyı “radîyallâhü anh” velîahd edindi. Me'mûn ile görüşmek istediği zemân, hizmetciler ve kapıcılar onu karşıladı. Me'mûnun bulunduğu makâmin kapısında asılı olan perdeyi kaldırırlardı. İmâm-ı Alî Rızâ “radîyallâhü anh” içeri girerdi. Hâlbuki bu hizmetciler ona muhâlif idiler. Bir gün aralarında onu karşılamamak ve kapıdaki perdeyi kaldırılmamak için karar aldılar. İmâm-ı Alî Rızâ geldi. Hepsi oturuyorlardı. İster istemez yerlerinden sıçrayıp, karşıladılar ve perdeyi kaldırıldılar. Sonra biz ne yaptık diyerek, karşılamayacaklarına ve perdeyi kaldırımayacaklarına dâir yeniden sözleşdiler. Bir gün İmâm-ı Alî Rızâ “radîyallâhü anh” yine geldi. Kapıcılar ve hizmetciler yerlerinden kalkdilar ve selâm verdiler. Fekat

perdeyi kaldırmakda ağır davrandılar. O sırada Allahü teâlâ bir rüzgâr gönderdi. Rüzgâr perdeyi onlardan önce kaldırdı. İmâm-ı Alî Rızâ içeri girdi. Rüzgâr kesildi. Dışarı çıkacağı zemân tekrâr rüzgâr esdi ve perdeyi kaldırdı. Kapıcılar bu hâli görünce, (**Allahü teâlânın azîz etdiği kimseyi, kimse zeli'l edemez**) dediler ve ondan sonra her zemânki âdetlerine devâm etdiler.

● Zemânının en meşhûr şâirlerinden ve fasîhlerinden olan Da'bel bin Alî el-Huzâî şöyle anlatmışdır: Medâris-ül âyât kasîdesini yazdım. O sırada İmâm-ı Alî Rızâ “radîyal-lahü anh” Horasânda Me'mûnun velîahdi idi. Kasîdeyi hu-zûrunda okudum. Çok beğendi ve bu kasîdeyi benden iznsiz hiç kimsenin yanında okuma, buyurdu. Kasîde yazdığını halîfe Me'mûn duymuş, beni çağırdı. Hâlimi hâtırımı sordukdan sonra, Medâris-ül âyât kasîdesini oku, dedi. Özr beyân ederek, okuyamayacağımı söyledi. Niçin okumuyorsun, diye sebebini sordu. İmâm-ı Alî Rızânın “radîyallahü anh” bu kasîdeyi kendisinden iznsiz kimsenin yanında okumamamı tenbîh ettiğini söyledi. Bunun üzerine İmâm-ı Alî Rızâyı “radîyallahü anh” çağrırdılar. Me'mûn ona, yâ Ebel Hasen! Da'belden Medâris-ül âyât kasîdesini okumasını istedim, okumadı deyince, İmâm-ı Alî Rızâ bana, kasîdeyi okumamı söyledi. Kasîdeyi okudum. Halife Me'mûn çok beğendi ve bana ellibin akçe mükâfat verdi. Bu mikdâra yakın akçe de İmâm-ı Alî Rızâ “radîyallahü anh” hedîyye etdi. İmâm-ı Alî Rızâ hazretlerine efendim, kendi elbiselerinizden bağışlamânızı arzû ediyorum. O elbise benim kefenim olsun, dedim. Bana giydiği gömleklerden bir gömlek ve çok güzel bir havlu verdi. Bunları sakla, bunlarla belâlardan korunursun, buyurdu.

Iraka gidiyordum. Eşkiyâ yolumuzu kesip, kâfilemizi soydular. Üzerimde sâdece eski bir gömleğim kalmıştı. Bilhâssa İmâm-ı Alî Rızânın “radîyallahü anh” hedîyye etiği gömleği ve havluyu almalarına çok üzülmüşdüm. Hiçbir şeye bu kadar üzülmemişdim. İmâm-ı Alî Rızânın “radîyallahü anh” bunları sakla, bunlarla korunursun buyurduğunu düşünüyorum.

dum. O sırada bakdım, eşkiyâdan biri benim atıma binmiş ve benim yağmurlugumu giymiş, benim yanımda durdu. Bütün kâfilenin toplanmasını bekliyordu. Medâris-ül âyât kasîdesi ni okumağa ve ağlamağa başladı. Bir eşkiyânın Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Ehl-i Beytini sevmesine çok hayret etdim. İmâm-ı Alî Rızânın “radîyallahü anh” verdiği gömleği ve havluyu geri versin diye düşünerek, bu kasîdeyi kim söylemişdir diye sordum. Sana ne, senin bu kasîdeyle ne işin var, dedi. Şunun için sordum. Benim bir sırrım vardır. Onu sana söyleyeceğim, dedim. Bu kasîdeyi Âl-i Muhammedin (Ehl-i beytin) “sallallahü aleyhi ve sellem” şâirlerinden Da’bel bin Alî söylemişdir, dedi. Vallahi Da’bel benim ve bu kasîdeyi ben yazdım, dedim. İhtimâl vermedi ve kâfiledekile ri çağrııp, onlara sordu. Bu kişi Da’beldir diye şâhidlik etdiler. Bunun üzerine eşkiyâ kâfileden aldıkları bütün eşyâları geri verdi. Sonra bize kılavuzluk yapıp, tehlikeli yerleri geçirdi. Ben ve kâfiledekiler İmâm-ı Alî Rızânın “radîyallahü anh” hediyeye etdiği gömleğin ve havlunun bereketiyle ve Allâhü teâlânın izniyle o belâdan kurtulduk ve korunduk. Da’bel bin Alî el-Huzâîn yazdığı Medâris-ül âyât kasîdesi nin tercemesi şöyledir:

***Andıkca Arafâtda kaldığımız mekânları,
Akıtırm gözlerimden damla damla yaşları.***

***O günleri çok arzûlar oldum azaldı sabrım,
Sessiz ve issız kaldı her taraftı bu diyârım.***

***Tilâvetden mahrûm, âyât okunan medreseler,
Şimdi kimsesiz kaldı, vahyinindiği bu yerler.***

***Ehl-i beyt kimsesizdir, Minâda Hîf mescidi,
Kâ’be, Arafât issız kaldı, hem Nebî mescidi.***

***Bu yerler Alînîn, Hüseynîn, Ca’ferîn diyârı,
Hamzanîn, tâ’atden dizi şîşen Seccâdîn yeri.***

***Zulm yapamazdı bu diyârda aslâ zâlimler,
Şimdi hep zulmle geçiyor günler, hem seneler.***

*Abdüllahın ve Fâzîlin yeridir bu beldeler,
Onlar da'vetci Resûlün pâk sülâlesidirler.*

*Bu diyârlar nemâz kılınan takvâ yerleridir,
Oruc, temizlik, ihsân, iyilik beldeleridir.*

*Cok kerre indi Cibrîl-i Emîn bu diyârlara,
Allahdan selâm, medh getirdi Resûlullah'a.*

*Vahyinindiği, ilmlerin kaynağı yerlerdir,
Hakkın, hakîkatin öğrenildiği beldelerdir.*

*Bu beldelerde seyrân ederken Ahmed-i Muhtâr,
Kendisine vahyin geldiği yerlerdir bu diyâr.*

*Hani ilk sâkinleri, dağıdı bizi ayrılk,
Şimdi gurbetlerde hep fânî olmuşlar artık.*

*Resûlullahın yakınları, vârisleri onlar,
Büyüklerin en üstünü, en hayrlısıdırılar.*

*Onlardır kîtlıklarda insanları doyuranlar,
Bu sebeble bereketle şereflenendir onlar.*

*Kabûl olunmaz hem nemâzlarımız salevâtsız,
Olursak nemâzlarımızda onlara düâsız.*

*Onlardır, hem doğru yolun adâlet rehberleri,
Onlardır, hatâdan kusûrdan necât sebebleri.*

*Rabbim, kalbimde hidâyet ve basîreti artdır,
Onlara iyilikde hep iştâyâkımı artdır.*

*Resûlullahın diyârı bu yerler issiz kalmış,
Ziyâdin yurduna bak, başdan başa ma'mûr olmuş.*

*Resûlullahın diyârinin kubbeleri çökmüş,
Ziyâdin âlinin ise köşkleri muhkem olmuş.*

*Evlâd-ı Resûlün harîmi esîr ediliyor,
Ziyâdin âilesi emân içinde yaşıyor.*

*Âl-i Resûlün boyunlarından kanlar akıyor,
Âl-i Ziyâd ayaklarına zînetler takıyor.*

**Resûlullahın âli kuru çöllerde kahyor,
Ziyâdîn âilesi srça köşklerde yaşıyor.**

**Ey Âl-i Resûl ve ilmin kaynağı olanlar,
Her nefesde olsun sizlere dâimâ selâmlar.**

**Emîn yaşadım, hayatımı sizin vesîlenizle,
Îmânımı kurtarmağı umarım sevginizle.**

Ba'zı rivâyetlerde bu kasîdenin elli beyt olduğu bildirilmiştir. Ehl-i beytin mubârek kabrlerinden de bahsedilmişdir. Da'bel bin Alî el-Huzâî bu kasîdesini İmâm-ı Alî Rızâya "radiyallahü anh" okurken:

**Bağdâdda tertemiz bir zâta âid kabr vardır,
Hak teâlâ onu odalarda korumakdadır.**

beytine gelince, İmâm-ı Alî Rızâ "radiyallahü anh", Ey Da'bel, bu kısmına bir beyt de ben ilâve edeyim. Kasîden bu beytle bitsin, buyurdu ve şu beyti ilâve etti:

**Tûsda da garîb hâlte kalmış bir kabr olacak,
Gurbetin acısı tâ ciğerlere oturacak.**

Bunun üzerine şair Da'bel, ey Resûlullahın "sallallahü aleyi ve sellem" torunu! Bu kabr kimin kabri olur, diye sordu. Buyurdu ki: O gurbetde kalan kabr benim kabrim olur. Bu sebeble Tûs, Ehl-i beyti sevenlerin gidip geldiği yer olur. O gurbetde kim benim kabrimi ziyâret ederse, kıyâmet günde afv edilmiş olarak benim yanımdaya bulunur.

● Kûfeli bir kimse şöyle anlatmışdır: Kûfeden Horasâna gidiyordum. Kızım bana bir elbise vererek, bunu sat, bana kıymetli taşlı bir yüzük al, dedi. Merv şehrine varınca, İmâm-ı Alî Rızânın "radiyallahü anh" hizmetcileri geldiler. Sendeki elbiseyi bize sat, İmâm-ı Alî Rızânın "radiyallahü anh" hizmetcilerinden biri vefât etdi. Ona kefen yapacağız, dediler. Bende elbise yok, dedim. Gidip tekrâr geldiler. Efendimiz sana selâm söylüyor, kızın sana bir elbise vermiş. Onu satıp yüzük alacakmışsını. İşte parasını getirdik, dediler. Elbiseyi onlara satdım. Sonra kendi kendime gidip

imâmdan birkaç süâl sorayım. Bakayım ne cevâb verecekdir, dedim. Birkaç mes'eleyi bir kâğıda yazdım. Sabâhleyin İmâm-ı Alî Rızânın “radiyallahü anh” kapısına gitdim. Kalabalıktan, değil mes'ele sormak, kendisini dahî göremedim. Hayretler içinde kaldım. Süâllerimi sorayım diye beklerken, bir hizmetci dışarı çıktı. Beni ismimle çağrırdı. Bir yazılı kâğıd uzatarak, bu kâğıdda senin süâllerinin cevâbları vardır, dedi. Alıp bakdım, süâllerimin cevâbları yazılı idi.

● Benâc halkından bir kimse şöyle anlatmışdır: Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” rü'yâda gördüm. Benâca teşrîf etmiş ve hâciların konakladığı mescidde oturuyordu. Huzûruna varıp, selâm verdim. Önlerinde hurma yapraklarından yapılmış bir kab içinde seyhanî hurmaları vardı. Bana bir avuç verdiler. Saydım, onyedi hurma idi. Kendi kendime onyedi sene ömrüm kalmıştır, diye ta'bîr etdim. Yirmi gün sonra İmâm-ı Alî Rızânın o mescide geldiğini işittim. Hemen huzûruna koşdum. Rü'yâda gördüğüm gibi, Resûllullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” oturduğu yere oturmuştu. Önünde bir tabak hurma vardı. Selâm verdim. Beni yanına çağrırdı ve bir avuç hurma verdi. Saydım, onyedi dâne idi. Ey Resûllullahın torunu. Biraz hurma dahâ isterim, dedim. Resûllah “sallallahü aleyhi ve sellem” dahâ fazla verdiyse, ben de vereyim, buyurdu.

● Bir talebesi şöyle anlatmışdır: Ziyâd bin Salt bana dedi ki: İmâm-ı Alî Rızâdan huzûruna girmem için izn taleb et. Ümmîd ediyorum ki, kendi elbiselerinden bana bir elbise giydirir. Kendi adına kesilmiş akçelerden de birkaç akçe verrir, dedim. Talebesi huzûruna girip, izn istemek için henüz söyle başlamadan, Ziyâd bin Salt içeri girmek istiyor. Benden elbise ve kendi adıma kesilmiş akçelerden vermemi ümmîd ediyor, gelsin, buyurdu. Ziyâd bin Salt huzûruna girdi. Bir elbise ve otuz akçe verdi.

● Kirman yolunda, eşkiyâlar bir tüccârin yolunu kesdiler. Ağzını kar ile doldurdular. Bu sebeble tüccâr konuşmakda güçlük çekerdi. Horasâna gitdi. Orada İmâm-ı Alî Rızânın “radiyallahü anh” Nişâpûrda olduğunu haber aldı. Kendi ken-

dine, o Ehl-i beyt-i nebevîdendir. Resûlullahın torunudur. Huzûruna gideyim, dilime bir ilâc söyle, diye düşündü. O gece rü'yâsında İmâm-ı Alî Rızâyı "radîyallâhü anh" gördü. Huzûruna varıp, şifâ için ilâc taleb etti. Kimyon, sa'ter [kekik] ve tuzu su ile karışdır, ağızımı o su ile üç kerre çalkala, şifâ bulursun, buyurdu. Uyanınca gördüğü rü'yâya kıymet vermedi. Nişâpûra gitdi. İmâm-ı Alî Rızâ şehrden çıkışmış, konaklama yerinde konaklamıştı. Tüccâr, huzûruna varıp, hâlini anlatdı. Fekat rü'yâsını söylemedi. İmâm-ı Alî Rızâ "radîyallâhü anh" tüccâra, senin ilâcını rü'yânda söyledi, buyurdu. Tüccâr, ey Resûlullahın torunu, bir kere de sizden duymak istiyorum, dedi. Bunun üzerine, bir mikdâr kimyon, sa'ter ve tuzu su ile karışdır, iki üç kerre ağızında çalkala, şifâ bulursun, buyurdu. Tüccâr bu ilâci yapıp kullandı ve şifâ buldu.

● İmâm-ı Alî Rızâ "radîyallâhü anh" bir gün bir şahsa bakdı. Ey Allahü teâlânın kulu! Dilediğin şeylerini vasiyyet et, kimsenin kurtulamadığı şeye hâzırlan, buyurdu. O şahs üç gün sonra vefât etti.

● Ebû İsmâ'îl Sindî söyle anlatmışdır: İmâm-ı Alî Rızâ hazretlerinin huzûruna gitdim. Arabî lisânından bir kelime dahî bilmemiştim için sind lisânına göre selâm verdim. Selâmî sind lisânı ile aldı. Bir takım süâller sordum. Hepsine sind lisânı ile cevâb verdim. Sonra ben arabî lisânını bilmeyip, düâ buyurun da, Allahü teâlâ bana arabî lisânını ilhâm eylesin, dedim. Mubârek elini dudaklarımı sürdürdü. Derhâl arabî konuşmağa başladım.

● Bir şahs söyle anlatmışdır: Hacca gidiyordum. Câriyem benim için iki sevb-i mülcem [kalın kumaşdan elbise] hâzırlamıştı. Ihrâm zemânı gelince, bunlarla ihrâm câiz midir değil midir diye şübheye düşdüm. İhtiyâten başka ihrâm sarındım. Mekkeye varınca, İmâm-ı Alî Rızâ hazretlerine bir mektûb yazdım. Mektûbla birlikde ba'zı hediyeler de gönderdim. Fekat câriyemin ihrâm olarak hâzırladığı o kalın kumaşlarla ihrâmin câiz olup olmadığını yazıp, sormayı unuttum. Bir müddet sonra mektûbun cevâbı geldi. O kalın kumaşlarla ihrâmin câiz olduğu, hiç mahzûru bulunmadığı,

mektûbun sonuna yazılmışdı.

● Bir kimse şöyle anlatmışdır: Bir gün İmâm-ı Alî Rızâ “radîyallahü anh” ile bir evin divârının dibinde oturuyorduk. Sohbet ediyorduk. Âniden bir serçe gelip kendini onun önüne atdı. Ötmeğe başladı. Izdîrâblî bir hâli vardı. İmâm-ı Alî Rızâ “radîyallahü anh”, bu serçe ne diyor biliyormusun, buyurdu. Ben de, Allahü teâlâ, Onun Resûlü ve Resûlullahın torunu (siz) dahâ iyi bilir, dedim. Serçe, bu evde bir yılan olduğunu ve yavrularını yiyeceğini söylüyor. Kalk eve gir ve yılanı öldür, buyurdu. Eve girdim. Îcerde bir yılan dolaşıyordu. Onu öldürdüm.

● Bir kimse şöyle anlatmışdır: Hanımım hâmile idi. İmâm-ı Alî Rızâ hazretlerinin huzûruna gitdim. Düâ buyurun bir oğlum olsun, dedim. Hanımın iki çocuğa hâmiledir, buyurdu. Ayrlılıp giderken, birine Muhammed, diğerine de Alî ismini koyayım, diye düşündüm. İmâm-ı Alî Rızâ hazretleri beni çağrırdı. Birine Alî ismini ver, birine de Ümmü Amr ismini koy buyurdu. Çocuklar doğdu. Biri oğlan, biri de kızdı. Adlarını Alî ve Ümmü Amr koydum. Bir gün anneme Ümmü Amr kinmin ismidir, diye sordum. Annemin ismi idi, dedi.

● Bir şahs şöyle anlatmışdır: Horasânda, İmâm-ı Alî Rızâ “radîyallahü anh” hazretlerinden işittim. Buyurdu ki, Medîneden beni çağırıyorlar. Bütün çocuklarımı toplayıp, benim üzerine ağlaşmamalarını söyledi. Sonra oniki bin akçeyi aralarında paylaştırdım. Artık bundan sonra size, dönmesem gerekdir, dedim.

● Me'mûn, İmâm-ı Alî Rızâya “radîyallahü anh” halîfe olması için teklîfde bulundu. Kabûl etmedi. Bu taleb iki ay sürdü. Sonunda, tehdîd hâlini aldı. Böylece kabûl etti. İmâm-ı Alî Rızâ “radîyallahü anh” bir yazı yazıp, o yazının sonuna şunları yazdı: Cefr ve câmia kitâbları bunun ziddini gösterir. Fekat, bu iş elimde olmadan gerçekleşti, buyurdu ve meâl-i şerîfi, (... **Bana ve size ne yapılacağını bilmem...**) olan Ahkâf sûresi 9.cu âyet-i kerîmesini ve meâl-i şerîfi, (... **Hüküm ancak Allahındır. O hakkı anlatır. O, hükm verenle-**

rin hayrlısıdır) olan En'âm süresi 57.ci âyet-i kerîmesini okudu. Halfenin emrine uydum. Allahü teâlâ beni ve sizi korusun, buyurdu.

● Ebüssalt şöyle anlatmışdır: Birgün İmâm-ı Alî Rızâ hazretlerinin huzûrunda idim. Bana şu gördüğün kubbe Hârûn Reşîdin türbesidir. Onun dört tarafından bana toprak getir, buyurdu. Gidip getirdim. Toprağı kokladı ve yakında burada benim için bir kabr kazacaklar. Bir taş görünecek, onu çıkarmak için Horasânın bütün külünklerini getirecekler. Fekat yine çıkaramayacaklar. Sonra falan yerden toprak getir, buyurdu. Gidip getirdim. Orayı göstererek, benim kabrimi burada kazınız. Kabrin ortasını yarıp beni içine koymayın. Kabrim derin olsun ve lahd yapın. İki zra' ve bir karış olsun. Allahü teâlâ onu dileği kadar genişletir, buyurdu. Sonra, kabrimin baş tarafında bir islaklık görünecektir. Sana öğretdiğim düâyi oku. Oradan bir su kaynayıp çıkar. Lahd su ile dolar. Suyun içinde küçük balıklar görürsün. Sana şu ekmeği veriyorum. Ufak ufak parçalayıp suya at. O balıklar bu parçaların hepsini yirler. Sonra büyük bir balık çıkar, bütün küçük balıkları yir ve kaybolur. O zemân cenâzemi suyun içine koyunuz. Öğretdiğim şeyleri oku, su azalır ve hiç kalmaz. Halife Me'mûn da bunları görecekdir, buyurdu. Sonra, yârın Me'mûnun yanına gideceğim. Onun yanından dışarı çıktığım zemân, başım örtüldü ise benimle konuşma, başım açık ise konuş, buyurdu. Sabâhleyin elbise lerini giymiş bekliyordu. Me'mûnun hizmetcisi gelip çağrırdı. Me'mûnun yanına gitdi. Me'mûnun önünde tabaklar içinde meyvalar vardı ve elindeki bir üzüm salkımından iyordu. İmâm-ı Alî Rızâ hazretlerini görünce, yerinden fırlayıp kucaklaşdı ve gözlerinin arasını öpüp yanına oturdu. Me'mûn elindeki üzümü İmâm-ı Alî Rızâ hazretlerine verip, bunun gibi güzel üzüm gördün mü, dedi. O ise, nefîs üzüm Cennet dedir, buyurdu. Me'mûn bu üzümden yiyeceğiniz, dedi. İmâm-ı Alî Rızâ "radîyallahü anh" beni ma'zûr görünüz, dedi. Me'mûn ısrâr ederek, özürünüz nedir, bizi töhmet altında bırakıyorsunuz deyince, üzüm salkımından biraz yidi. Ba'zila-

rı üzümden birkaç dâne yidi, demişlerdir. Sonra üzümü bırakıp kalkdı. Me'mûn, nereye gidiyorsunuz diye sorunca, göntherdiğin yere gidiyorum, buyurdu. Mubârek başına bir şey örtmüşt olduğu hâlde dışarı çıktı. Kendisiyle konuşmadık. Evine gitdi ve emri üzere kapı kilitlendi. Yatağının üzerine yatdı. Ben evin içinde üzüntülü bir hâlde duruyordum. O sırada İmâm-ı Alî Rızâya "radîyallâhü anh" çok benzeyen, güzel yüzlü, misk kokulu bir genç içeri girdi. Yanına koşdum. Kapı kilitli idi, nereden girdin, dedim. Beni Medîneden buraya bir saatde getiren kimse içeri aldı. Ben Hûccetullah Muhammed bin Alînin babasının yanına girerken, bana sen de gir diye söyledi, dedi. İmâm-ı Alî Rızâ "radîyallâhü anh" onu görünce, yerinden kalkdı. Kucaklayıp bağırına basdı ve iki gözünün arasından öpdü. O da yüzünü babasının yüzüne koyup, gizlice bir şeyler konușdular, ben anlayamadım. Sonra İmâm-ı Alî Rızânın dudaklarının üstünde kardan beyâz bir köpük gördüm. Sonra elini İmâm-ı Alî Rızâ hazretlerinin elbisesi ile göğüsü arasına sokdu. Serçe gibi bir şey çıkarıp yutdu. İmâm-ı Alî Rızâ "radîyallâhü anh" kendinden geçip, vefât etti.

Muhammed bin Alî "radîyallâhü anh" bana: Ey Ebussalt, kalk ambardan su ve tahta getir, dedi. Orada su ve tahta yokdur, dedim. Sana söylediğlerimi tut, dedi. Gidip su ve tahta bulup getirdim. Yıkamak için yardım edeyim, dedim. Bana yardım eden vardır, buyurdu. Kendisi cenâzeyi yıkadı. Sonra bana, ambarda bir dolapda kefen ve hanût, güzel koku var, getir buyurdu. Gidip getirdim. Kefenledi. Tabut getir, buyurdu. Marangoza yapdılmak istedim. Ambarda var, buyurdu. Gidip bakdım, hiç benzerini görmemiştim bir tabut gördüm. Alıp getirdim. Cenâzeyi tabuta koydu ve iki rek'at nemâz kıldı. O henüz nemâzını bitirmeden tabut yükseldi, evin damı yarılıp, oradan yukarı çıktı. Muhammed bin Alî hazretlerine, şimdi halife Me'mûn gelirse ne yaparız, dedim. Sâkin ol, tabut biraz sonra geri gelir, bir Peygamber şarkda ve vasîsi garbda vefât etse, Allahü teâlâ onların bedenlerini ve rûhlarını bir araya getirir, buyurdu. Henüz sözlerini bitir-

meden evin damı yarıldı, tabut aşağı indi. Tabutdan İmâm-ı Alî Rızânın “râdiyallahü anh” cenâzesini çıkarıp, yatağına yatırıldı. Sanki techîz ve tekfîn gibi şeyler yapılmamıştı. Sonra kapıyı aç buyurdu. Kapıyı açdım. Me'mûn ve hizmetcileri kapıda idiler. İçeri girdiler. Hepsi üzülüyor, ağlaşıyorlardı ve saçlarını başlarını yoluyorlardı. Me'mûn, ey efendimiz sana ne oldu, ey efendim, diyordu.

Sonra techîz ve tekfîn işleriyle meşgûl oldular. Kabrini kazmağa başladılar. Kabr kazılırken ben orada idim. İmâm-ı Alî Rızâ hazretlerinin söylediklerinin hepsi vukû' buldu. Me'mûn onun kabrindeki suyu ve balıkları görünce, hayatımda kerâmet gösterdiği gibi, vefâtında da gösteriyor, dedi. Me'mûnun yakınlarından biri, Me'mûna bu neye işâretdir, biliyormusun dedi ve sözlerine şöyle devâm etti: Şuna işâretdir ki, Abbâs oğulları, sizin mülkünüz her ne kadar çok olsa da ve uzun müddet devâm etse de küçük balıklar gibidir. Ecelleriniz geldiğinde ve eserleriniz bitme zemâni yaklaşınca, Allahü teâlâ bizden sizin üzerinize bir kişi musallat eder ve sizi yok eder. Me'mûn doğru söylüyorsun, dedi.

İmâm-ı Alî Rızânın “râdiyallahü anh” defninden sonra, halife Me'mûn bana kaberde okuduğum şeyleri bana da öğret, dedi. Onları unutdum, dedim. Gerçekden unutmuşdum. Bunuñ üzerine beni habse atmalarını emr etti. Bir sene habşde kaldım. Çok sıkıldım ve yâ Rabbî! Muhammed aleyhisselâmîn ve Onun temiz Ehl-i beytinin hürmetine beni kurtar, diye düâ etdim. Henüz düâmı temâmlamamışdım ki, İmâm-ı Alî Rızâ “râdiyallahü anh” içeri girip geldi. Gönlün daraldı mı ey Ebussalt, buyurdu. Evet, vallahi daraldı dedim. Mubârek elini, bağlı olduğum bağlara dokundu. Kalk dışarı çıktı, buyurdu. Bütün bağlar çözüldü. Elimden tutdu, dışarı çıktı. Habshânenin bekçileri beni gördüler. Fekat bir şey söyleyemediler. Sonra İmâm-ı Alî Rızâ hazretleri bana: Yürü, Allahü teâlânın emânında ol, sen Me'mûna rastlamazsın, o da seni bulamaz, buyurdu. Bu zemâna kadar Me'mûnu görmedim.

İMÂM-I TAKÎ MUHAMMED BİN ALÎ “radiyallahü anh”

İsmi Muhammed bin Alîdir. Oniki imâmin dokuzuncusudur. İmâm-ı Alî Rızânın “radiyallahü anh” oğludur. Künyesi Ebû Ca’ferdir. Künyesi ve ismi İmâm-ı Muhammed Bâkira “radiyallahü anh” benzediği için kendisine Ebû Ca’fer-i Sânî de denilmiştir. Lakabı Takî ve Cevâddır. Annesi Hayrzâne veyâ Reyhâne adında bir câriye idi. Hicretin yüzdoksanbeşinci senesinde Recep ayının onunda, Cum'a günü Medînede doğdu. Hicretin ikiyüzyirminci senesinde, Zilhicce ayının altısında Salı günü vefât etti. Kabri Bağdâdda, dedesi Mûsâ Kâzîmîn “radiyallahü anh” kabrinin arkasındadır.

İmâm-ı Muhammed Takî “radiyallahü anh” dahâ küçük yaşda iken, edebî ve ilmi o derece idi ki, halîfe Me’mûn ona hayrân olup, kızı Ümmü Fadîl ona nikâhlayarak Medîneye göndermişdir. Me’mûn ona her sene bin dirhem gönderirdi.

● İmâm-ı Muhammed Takî “radiyallahü anh” babasının vefâtında onbir yaşında idi. Bağdâdin mahâllelerinin birinde arkadaşlarıyla bir yol üzerinde duruyorlardı. Halîfe Me’mûn ava giderken o yoldan geçti. Bütün çocuklar yoldan kaçtılar. İmâm-ı Muhammed Takî “radiyallahü anh” yerinde durdu. Me’mûn gelip ona biraz bakdı. Allahü teâlâ gönüllerde ona karşı muhabbet vermişdi. Halîfe ona, arkadaşların yoldan çekildiler, sen niçin durdun diye sordu. Yol dar değil ki, ben kenâra çekilince yol açılsın. Suçum da yokdur ki, senden korkup kaçayım. Sana hüsn-ü zannim vardır ki, sen suçsuz kimseyi incitmezsün, buyurdu. Onun güzel yüzü ve tatlı sözü, halîfe Me’mûnun çok hoşuna gitdi. Senin ismin nedir diye sordu. Muhammeddir, dedi. Kimin oğlusun diye sordu. İmâm-ı Alî Rızânın “radiyallahü anh” oğluyum, dedi. Me’mûn babasını rahmetle andı ve ondan râzi olduğunu söyledi. Sonra yoluna devâm etti. Şehrden uzaklaşınca, yanındaki doğan kuşlarından birini av için bir su gölüne saldı. Doğan kuşu gözden kayboldu ve bir müddet sonra havâdan aşağı indi. Pençesinde küçük bir balık getir-

mişdi. Balık yarı canlı idi. Me'mûn hayret etti. Balığı kendi eline aldı ve geri döndüler. Yine İmâm-ı Muhammed Takînin "radîyâllâhü anh" arkadaşlarıyla birlikde bulunduğu yoldan geçiyorlardı. Bütün çocuklar yoldan kaçtılar. Muhammed Takî "radîyâllâhü anh" yerinden ayrılmadı. Me'mûn yanına gelip, ey Muhammed, elimdeki nedir diye sordu. Allâhü teâlâ denizde küçük bir balık yaratdı. Melik ve halîfenin doğan kuşları da onu avladı. Bunu bana Resûlullahın "sallâllâhü aleyhi ve sellem" Ehl-i beytinin sülâlesi haber verdi, buyurdu. Me'mûn hayret etti ve İmâm-ı Muhammed Takînin yüzüne biraz dahâ bakdı ve sen hakîkaten İmâm-ı Rîzânın "radîyâllâhü anh" oğlusun, dedi. Ona ihsân ve ikârâmlarını artırdı.

● Halîfe Me'mûnun kızı ve İmâm-ı Muhammed Takînin "radîyâllâhü anh" hanımı olan Ümmü Fadl, babası Me'mûna mektûb yazarak, İmâm-ı Muhammed Takînin kendisinin üzerine câriye ve hanım almak istediğini şikâyet etti. Me'mûn cevâb yazarak, seni İmâm-ı Muhammed Takîye ve rirken, Allâhü teâlânın ona halâl ettiğini harâm etmedi. Bundan sonra bana bu konuda şikâyet mektûbu yazma, dedi.

● İmâm-ı Muhammed Takî "radîyâllâhü anh" buyurdu ki: Zâlimin adâletle geçen günü, mazlûmun zulm edilen günde dahâ ağır gelir. Câhiller çoğalınca, âlimler onlar arasında garîblerdir. Musîbete sabr, kötülük yapan için musîbetdir. Fâcirden yardım ümîd eden, onu seven için en küçük cezâ, mahrûm kalmakdır. İki kimse ebedî hastadır; sıhhatlî olduğu hâlde perhîz yapan ve hasta olduğu hâlde perhîz yapmayan.

● Halîfe Me'mûn, kızı Ümmü Fadlı İmâm-ı Muhammed Takî "radîyâllâhü anh" ile nikâhlayıp, Medîneye gönderdi. Akşama doğru Kûfeye ulaştılar. Orada konaklayıp, bir mesâlide girdiler. Mescidin avlusunda henüz yemiş vermemiş bir sidre, Arabistân kirazı vardı. İmâm-ı Muhammed Takî hazretleri bir ibrik su istedi. O ağacın altında abdest aldı ve nemâz kıydı. Nemâzdan sonra ağacın dibine geldi. Ağaç tâze

meyve vermişdi. Çok tatlı ve çekirdeksizdi. Orada bulunan halk, teberrüken o meyvelerden yidiler.

● Selefden bir zât şöyle anlatmışdır: Irakda idim. Şâmda bir kişiyi peygamberlik da'vâsında bulunuyor diye, zincirle-re bağlayarak habs etdiklerini duydum. Habshâneye gidip, kapıcılara bir şeyler vererek o şahsin yanına girdim. Aklı ve fehmi yerinde idi. Başına gelenleri anlat dedim. Böyle anlat-di: Şâmda hazret-i Hüseynin "radîyallahü anh" mubârek başının medfûn bulunduğu söylenen mescidde ibâdet edi-yordum. Karşımı âniden bir zât çıktı. Bana kalk dedi, kalk-dim. Biraz yürüdük. Kendimi Kûfe mescidinde buldum. O zât burası neresidir, diye sordu. Kûfe mescididir dedim. Ne-mâza durdu. Ben de nemâza durdum. Nemâz bitince dışarı çıktı. Ben de onunla berâber çıktıdım. Bir müddet yürüdük. Kendimi Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" mescidinde buldum. Ravda-i Resûle "sallallahü aleyhi ve sellem" selâm verdim. O zât orada da nemâz kılmaga başladı. Ben de nemâza durdum. Nemâz bitince dışarı çıktı. Ben de onunla çıktıdım. Bir müddet yürüdük. Mekkeye varmıştık. Kâ'beyi tavâf edip, dışarı çıktıktı. O zât gözden kayboldu. Ben kendimi Şâmda ibâdet etdiğim mescidde buldum. Bu hâle hayret etdim. O zâtın kim olduğunu anlayamadım. Er-tesi sene aynı vaktde o zât beni yine yanına alıp, aynı yerle-ri dolaştırdı. Ayrılacağı zemân, bu gördüklerimi yaratan Allahü teâlâ hakkı için, siz kimsiniz diye sordum. İmâm-ı Muhammed Takî bin Alîyim buyurdu. Sabâhleyin bu hâdi-seyi tanıdklarımı anlatdım. Şâm vâlisi bunları duymuş. Be-ni peygamberlik da'vâsında bulunuyor diye, yakalayıp bu habse atdilar, dedi.

Şâm vâlîsine bir mektûb yazarak bu durumu anlatdım. Vâlî mektûbun arkasına: O şahsı bir gecede, Şâmdan Kûfe-ye götüren kimse, onu bizim habshânenizden kurtarsın diye yazmışdı. Bu söz bana çok ağır geldi ve çok üzüldüm. Durumu o şahsa bildirmek üzere habshâneye gitdim. Bir de bak-dım ki, vâlînin adamları telâşlı ve sıkıntı içindeler. Ne oldu diye sordum. Peygamberlik da'vâsında bulunuyor diye habs

edilen kimse kayboldu. Bilemiyoruz ki onu yer mi yutdu, yoksa gök kuşları mı kapdı diyorlardı.

● Halîfe Me'mûn vefât edince, İmâm-ı Muhammed Takî "radîyallâhü anh" bizim kurtuluşumuz, otuz ay sonradır buyurdu. Otuz ay geçdikden sonra o da vefât etdi.

● Bir şahs şöyle anlatmışdır: İmâm-ı Muhammed Takînin "radîyallâhü anh" huzûruna gidip, falan sâliha hanım size düâ ediyor ve kendisine kefen yapmak için bir elbisenizi istiyor, dedim. O sâliha hanımın elbiseye ihtiyâcı kalmamıştır, buyurdu. Bu sözün ma'nâsını anlayamamışdım. Sonra o sâliha hanımın onuç veya ondört gün önce vefât etdiğini haber aldım.

● Bir kimse şöyle anlatmışdır: Bir arkadaşla sefere çakacakdık. Vedâ etmek için İmâm-ı Muhammed Takîye "radîyallâhü anh" gitdik. Bu gün sefere çekmayınız. Sabr edin, yârin gidiniz, buyurdu. Huzûrundan ayrılnca, arkadaşım benim yüklerim gitdi. Ben bu gün yola çıkacağım dedi ve yola çıktı. Gece konakladığı dereye sel gelip, selde boğuldı.

İMÂM-I HÂDÎ ALÎ BİN MUHAMMED "radîyallâhü anh"

İmâm-ı Muhammed Takînin "radîyallâhü anh" oğludur. Oniki imâmın onuncusudur. İsmi Alîdir. Künyesi Ebül Hasendir. Kendisine üçüncü Ebül Hasen de denilmiştir. Lakabı Hâdîdir. Askerî lakabıyla meşhûrdur. Annesi bir câriyedir. Annesi halîfe Me'mûnun kızı Ümmü Fadîldir diyenler de vardır. Hicretin ikiyüzondört senesinde, Recep ayının on üçünde, Medînede doğdu. Hicretin ikiyüzellidört senesinde cemâziyelâhir ayının sonunda, pazartesi günü Bağdâdin Sermen-ray nâhiyesinde vefât etdi. Kabri, Sermenrayda kendi serâyındadır. Kum beldesinde olduğunu söyleyenler de vardır. Fekat bu doğru değildir. Kum beldesinde Mûsâ Kâzîmin "radîyallâhü anh" kızı Fâtîmanın "radîyallâhü anhâ" meşhedi vardır. Mûsâ Kâzîm "radîyallâhü anh" bu kızı için, Fâtîmayı kim ziyâret ederse Cennete gider, buyurmuştur. Bu sözü

İmâm-ı Alî Rızâ “radîyallahü anh” nakl etmiştir.

● İmâm-ı Hâdînin “radîyallahü anh” menkîbelerinden biri şöyledir: Bir gün Sermenray civârında bir köye gitmişdi. Bir köylü kendisini görmek istedî. Falan köye gitdi, dediler. Arayan kimse o köye gitdi ve huzûruna vardi. İmâm-ı Hâdî “radîyallahü anh” o köylü kimseye ne isteğin var diye sordu. Köylü, ben hazret-i Alînîn “radîyallahü anh” sevenlerindenim. Çok borcum var. Epey zemân geçmesine rağmen borçlarımı ödeyemedim. Benden bu borç yükünü kaldıracak sizden başka kimse bilmiyorum, dedi. İmâm-ı Hâdî hazretleri o köylüye, hiç üzülme buyurdu. O gece onu misâfir etti. Sabâh-leyin İmâm-ı Hâdî “radîyallahü anh” köylüye sana bir söz söyleyeceğim. O sözü aynen yerine getireceksin, buyurdu. Köylü, sözünüze aykırı bir iş yapmam, dedi. Köylü için, bir kâğıda, falan kimsenin şu kadar borcu, benim borcumdur diye yazdı. Yazdığı mikdâr köylünün borlu olduğu mikdârdan fazla idi. Kâğıdı köylüye verdi ve şöyle dedi: Ben yakında Sermenraya doneceğim. Bir cemâ’at içinde otururken, bu kâğıdı bana getir. Borcunu iste ve benimle ağır konuș buyurdu. Köylü baş üstüne efendim diyerek kâğıdı alıp gitdi. İmâm-ı Hâdî “radîyallahü anh” Sermenraya döndü. Halîfenin adamlarının ve diğer kimselerin bulunduğu bir topluluk arasında oturduğu bir sirada, o köylü geldi. Kâğıdı çıkarıp, İmâm-ı Hâdîden “radîyallahü anh” borcunu istedi. İmâm-ı Hâdî hazretleri gâyet yumuşak konuşarak özr beyân etti ve falan gün ödeyeyim diye söz verdi. Bu durumu halîfe Mütevekkil duyuğu. İmâm-ı Hâdî hazretlerine otuz bin akçe gönderdi. Va’d edilen gün köylü geldi. Otuz bin akçeyi köylü kimseye verip, bununla borcunu öde, kalanını da evine harcarsın, buyurdu. Köylü, ey Resûlullahın torunu! Ben bu paranın üçde birine râzî idim. Fekat Allahü teâlâ ne kadar göndereceğini dahâ iyi bilir, dedi.

● Halîfe Mütevekkil hastalanıp, vücûdunda bir çiban çıkmıştı. Çok ağrı ve şiddetli ateş yapıyordu. Tabîbler ilâc bulamadılar. Neredeyse ölecekdi. Annesi Mütevekkil iyileşirse, kendi mâlimden İmâm-ı Hâdî hazretlerine çok mâl göndere-

ceğim diye, nezr etdi. Bir gün halîfe Mütevekkilin yakın adamlarından Feth bin Hâkân, İmâm-ı Hâdîden de “radiyallahü anh” bir ilâc soralım, dedi. Bir kimse göndererek ondan ilâc sordurdular. İmâm-ı Hâdî hazretleri, falan şeyi çibanın üzerine koyun, Allahü teâlânın izniyle fâideli olur, dedi. Bu haber Mütevekkilin meclisine ulaşınca, orada bulunanlar güllüsdüler ve alay etdiler. Feth bin Hâkân tecribe edelim, zararımız olmaz dedi. İmâm-ı Hâdî hazretlerinin söylediği şeyi çibanın üzerine koydular. Çiban yarılıp, içindeki cerâhat boşaldı. Halîfe Mütevekkilin iyileşliğini annesi duyunca, on bin dinâri bir keseye koydu ve kendi mührüyle kesenin ağzını mührleyerek, İmâm-ı Hâdî hazretlerine gönderdi.

Halîfe Mütevekkil tam sihhate kavuşdukdan bir kaç gün sonra, bir kimse halîfeye İmâm-ı Hâdînin “radiyallahü anh” yanında çok mâl ve sayısız silâh var diye şikâyet etdi. Halîfe, vezîr Sa’îde, gece yarısı İmâm-ı Hâdînin evine girmesini ve orada bulduğu mâl ve silâhları kendisine getirmesini emr etti. Vezîr Sa’îd söyle anlatmışdır: Yanına bir merdiven aldım. Gidip evinin damına çıktıım ve bacadan içeri girdim. Karanlık olduğundan ne tarafa gideceğimi şaşırdım. O sırada İmâm-ı Hâdînin “radiyallahü anh” sesini duydum. Ey Sa’îd! Biraz bekle, mum getirsinler, buyurdu. Mum gelince, aşağı indim. İmâm-ı Hâdî hazretleri yünden bir elbise giymiş, başında da yünden bir takke vardı. Hasır bir seccâde üzerinde kıbleye karşı oturuyordu. Ey Sa’îd! İşte odalar, ara buyurdu. Odaları aradım, bana söylendiği gibi mâl ve silâh yokdu. Sâdece halîfe Mütevekkilin annesinin gönderdiği kese, ağzı mührülü olarak duruyordu. Onun yanında mührülü bir kese dahâ vardı. İmâm-ı Hâdî hazretleri seccâdeye de bak buyurunca, seccâdeyi kaldırdım. Altında kınında sokulu bir kılıç vardı. Keseleri ve kılıcı aldım, Mütevekkile götürdüm. Halîfe Mütevekkil annesinin mührüyle mührülü keseyi görünce merâk edip sordu. Hâdiseyi anlatdilar. Halîfe Mütevekkil bir kese dinâr da kendisi koyup, getirdiklerimi aynen geri götürmemi emr etti. İmâm-ı Hâdî hazretlerinin huzûruna varıp, mahcûb bir hâlde, efendim,

iznsiz evinize girmek bana çok zor geldi. Fekat bana böyle emr edildi, dedim. O zemân, meâl-i şerîfi, (... **Haksızlık edenler hangi âkibete döndürüleceklerini yakında bileceklerdir**) olan Şu'ârâ süresi 227.ci âyet-i kerîmesini okudu.

● Halîfe Mütevekkil, İmâm-ı Hâdîyi “radîyallahü anh” Medîneden Irak tarafına çağrırdı. Sermenraya varinca, onu Hân-üssâdık denilen kötü bir yerde konaklatdilar. İmâm-ı Hâdî hazretlerini sevenlerden Sâlih bin Sa’îd huzûruna gripli, efendim cânim size fedâ olsun, bunlar sizin kıymetinizi gizlemek ve nûrunuzu söndürmek istiyorlar. Çünkü, sizi böyle kötü bir yerde konaklatdilar, dedi. İmâm-ı Hâdî “radîyallahü anh” ona, ey İbni Sa’îd! Sen henüz bu derecede misin buyurdu. Sonra mubârek eliyle işaret etdi. Sâlih bin Sa’îd şöyle demişdir: O sirada güzel bağçeler içinde serâyalar, ırmaklar, hûrîler ve inci gibi dizilmiş vildânlar gördüm. Hayrete düşdüm. Bana, ey İbni Sa’îd! Biz nerede olursak, bunlar bizimle berâberdir. Biz bu kötü konaklama yerinde değiliz, buyurdu.

● Bir kimse şöyle anlatmışdır: Hânımım hâmile idi. Bir oğlumun olması için İmâm-ı Hâdî hazretlerinden düâ istedim. Oğlun olacak, adını Muhammed koy buyurdu. Oğlum oldu ve adını Muhammed koydum.

● Yine bir kimse anlatmışdır: Hânımım hâmile idi. Çocuğumun oğlan olması için İmâm-ı Hâdîden “radîyallahü anh” düâ istedim. Çok kız vardır ki erkek evlâddan hayrlıdır buyurdu. Kızım oldu.

● Bir şahs imâm-ı Hâdîye “radîyallahü anh”, Kûfe kâdîsı bana çok eziyyet ediyor diye şikayet etti. Ona iki ay dahâ sabr et buyurdu. İki ay sonra o kâdî vazîfesinden atıldı.

● Halîfe Mütevekkil evinde çeşîdli kuşlar bulundururdu. Kuşların sesinden gelenlerin sözlerini anlayamazdı. Gelenler de Mütevekkilin sözlerini anlayamazlardı. İmâm-ı Hâdî “radîyallahü anh” gelip içeri girince, kuşlar susar, çıkışınca, tek-râr ötmeğe başlarlardı.

● Hindistândan gözboyayıcı bir sihrbâz gelmiş. Garîb gosteriler yapıyordu. Mütevekkil onu çağrııp, eğer bir oyun gostererek İmâm-ı Hâdî Alî bin Muhammedi mahcûb edebilirsen, sana bin dinâr vereceğim, dedi. Sihrbâz, olur, yaparım. Fekat bir yemek ve yanına birkaç yufka getirin ve beni onun yanına oturtun, dedi. Söylediği gibi yapdilar. İmâm-ı Hâdî “radîyallâhü anh” bir parça ekmek almak istedî. Sihrbâz birşeyler yaptı. Ekmek önünden ucdı. Bu işi üç def'a yapdı. Orada bulunanlar gülüşdüler. Odadaki bir divân yasdığı üzerinde aslan resmi vardı. İmâm-ı Hâdî hazretleri o aslan resmine işaret ederek bunu tut, dedi. O resm cânlı bir aslan oldu. Sıçrayıp sihrbâzı yutdu. Sonra tekrâr yaslığı gidip, resm hâlini aldı. Mütevekkil sihrbâzı geri çıkarması için İmâm-ı Hâdî den “radîyallâhü anh” çok istediye de kabûl etmedi. Vallahi Allahın düshmânlarını dostlarına musallat edeni,aslâ göremezsiniz, buyurdu. Sonra oradan ayrıldı. Bu hâdiseden sonra o sihrbâzı kimse göremedi.

● Bir gün İmâm-ı Hâdî “radîyallâhü anh” halîfesinden birinin düğün yemeğinde bulundu. Herkes edeble oturuyordu. Yalnız bir genç çok konuşarak ve gülerek edeb-sizlik ediyordu. İmâm-ı Hâdî hazretleri ona ey genç, ağız dolusu gülüyor sun ve Allahü teâlânın zikrinden gâfil oluyor sun! Hâlbuki sen üç gün sonra kaberde olacaksın, buyurdu. Genç, bu sözleri duyunca, edebsizlikden vazgeçdi. Sonra yemek yiyp dağıldılar. Ertesi gün o genç hastalandı ve üç gün sonra vefât etti.

● Yine bir gün düğün yemeğinde idiler. Samîra ehlinden bir kimse boş sözler söylüyor, imâm-ı Hâdî hazretlerine gereken hürmeti göstermiyordu. İmâm-ı Hâdî “radîyallâhü anh” bu kimsenin evinden acı bir haber gelecek, bu yemeklerden yiymeyecek, buyurdu. Yemekler hâzırlanınca, o kimse ellerini yıkayıp, yemeği yiyeceği sırada, hizmetcisi ağlayarak içeri girdi. O kimseye, annen damdan düştü, ölmek üzeredir. Hemen yetiş, ölmenden önce onu gör dedi. O şahs yemek yiymeden kalkıp gitdi.

İMÂM-I ASKERÎ HASEN BİN ALÎ

“radiyallahü anhüm”

İmâm-ı Hâdî Alî bin Muhammedin “radiyallahü anhüm” oğludur. Oniki imâmının onbirincisidir. İsmi Hasendir. Künyesi Ebû Muhammed, lakabları; Zekî, Hâlis ve Sirâcdır. Askerî lakabıyla meşhûrdur. Annesi câriye olup, ismi Sevsen idi. Başka ismi olduğu da söylenmiştir ve İmâm-ı Hâdî ona Hâdîs ismini koymuşdur.

İmâm-ı Askerî “radiyallahü anh” hicretin ikiyüzotuzbirinde Medînede doğdu. Doğumunun hicrî ikiyüzotuziki olduğu da söylenmiştir. Hicretin ikiyüzaltmış senesinde Sermenrayda vefât etdi. Kabri babasının kabrinin yanındadır. Kerâmetleri ve hârikâları sayısızdır.

Muhammed bin Alî bin İbrâhîm bin Ca'fer söyle anlatmışdır: Geçim sıkıntısı çekiyorduk. Babam bana bir gün, oğlum, İmâm-ı Askerî Hasen bin Alînin “radiyallahü anh” huzûruna gidelim. Zîrâ onun çok cömerd olduğunu söylüyorlar. Onu hiç gördün mü, dedi. Hâyır hiç görmedim, dedim. Sonra, İmâm-ı Askerî hazretlerinin huzûruna gitmek için yola çıktıktı. Yolda giderken babam İmâm-ı Askerî hazretleri bize beşyüz akçe verse, ikiyüz akçe ile bir elbise, ikiyüz akçe ile un ve yüz akçe ile de diğer ihtiyâclarımızı alırız, dedi. Ben de bana üçyüz akçe verse, yüzü ile elbise, yüzü ile yiyecek ve yüz akçe ile de bir merkeb alıp, Kuhistan tarafına gitsem, dedim. İmâm-ı Askerînin “radiyallahü anh” kapısının önüne vardık. Dahâ kimseyle birsey konuşmadan, içerden bir hizmetci çıktı. Alî bin İbrâhîm ve oğlu Muhammed içeri girsin diye, bizi ismlerimizi söyleyerek çağrırdı. İçeri girip, İmâm-ı Askerî hazretlerine selâm verdik. Babama şimdiye kadar niçin gelmediğin, buyurdu. Babam bu hâlle huzûrunuza gelmeye utandım, dedi. Sonra huzûrundan ayrılop dışarı çıktığımızda, arkamızdan bir hizmetçi geldi. Babama bir kese verdi ve bunun içinde beşyüz akçe vardır, dedi. Sonra bir kese de bana verdi. Bunda da üçyüz akçe vardır. Yüz akçe elbise için, yüz akçe yiyecek için, yüz akçe de merkeb parasıdır. Fekat Kuhistana gitme, falan yere git, dedi. Söylediği yere git-

dim. O gün evlendim ve iki bin dinâra sâhib oldum.

● Bir kimse şöyle anlatmışdır: Babam baytâr idi. İmâm-ı Askerî hazretlerinin hayvânlarına bakardı. Halîfe Müsteînin bir katırı vardı. Değil binmek, bakıcılarından kimse ona eger vuramıyordu. Halîfenin yakın dostlarından biri, bu katırı İmâm-ı Askerî Hasen bin Alîye “radîyallâhü anh” götürsün. Ya bunu terbiye edip, binecek duruma getirirveyâ katır onu helâk eder, dedi. Halîfe, İmâm-ı Askerî hazretlerini çağrırdı. Gelip serâyın kapısından içeri girince, katırı avluya çıkardılar. İmâm-ı Askerî “radîyallâhü anh” katra yaklaşıp, mubârek elini sağrısına sürdürdü. Katır terledi. Sonra halîfe Müsteînin yanına gitdi. Halîfe ona hürmet gösterdi ve yanına oturdu. Sonra bu katıra bir dizgin tak, dedi. İmâm-ı Askerî hazretleri de babama, bu katıra bir dizgin tak, dedi. Halîfe ona dizgini sen tak deyince, başındaki taylesanı çıkarıp koydu ve katıra dizgin vurdu. Sonra gelip yerine oturdu. Halîfe bu katıra bir de eger vur, dedi. İmâm-ı Askerî “radîyallâhü anh” yine babama, bu katıra eger vur deyince, halîfe, egeri de sen vur, dedi. Tekrîr yerinden kalkıp katıra eger bağıladı. Halîfe, bu sefer, ne olur ona bir de bin, dedi. İmâm-ı Askerî hazretleri katıra binip, serâyın avlusunda dolaşdı. Katır hiç serkeşlik yapmadı. Sonra katırdan indi. Halîfe bu katırı nasıl buldun diye sorunca, bundan dahâ iyisini görmedim, dedi. Halîfe o katırı İmâm-ı Askerî hazretlerine hediyye etti. O da babama bunu tut götür, buyurdu. Babam katırı alıp götürdü. Katır hiç serkeşlik yapmadı.

● Bir kimse şöyle anlatmışdır: İmâm-ı Askerînin “radîyallâhü anh” huzûrunda fakîrlikden şikâyet etdim. Elinde bir kirbaç vardı. Onunla yeri kazdı. Beşyüz dinâr kıymetinde bir kalip külçe altın çıkardı ve bana verdi.

● Yine bir kimse şöyle anlatmışdır: Zindânda habs idim. İmâm-ı Askerî hazretlerine bir mektûb yazıp, zindânın darlığından ve beni bağladıkları zincirlerin ağırlığından şikâyet etdim. Geçim sıkıntısı da çekdiğimi yazacakdım. Fekat bunu yazmağa utandım. Mektûbumun cevâbında, bugün öğle nemâzını evinde kılacaksın diye, yazmışdım. O gün

öğle vakti beni serbest bırakırlar ve öğle nemâzını evimde kıldırm. Sonra bir de bakdım ki, İmâm-ı Askerî hazretlerinin bir hizmetcisi bana, yüz dinâr ve bir de mektûb getirdi. Mektûbda ne zemân bir ihtiyâcin olursa iste, utanma! İstediğin seye Allahü teâlânın izniyle kavușursun, diye yazılı idi.

● Bir şahs şöyle anlatmışdır: İmâm-ı Askerîye “radîyalla-hü anh” mektûb yazarak bir mes’ele sordum. Bir çeşit hummâ hastalığının çâresini de soracaktım. Onu yazmayı unuttum. Bana yazdığı cevâbda, ayrıca hummâ hastalığından da soracağımı, fekat unutduğumu yazarak, meâl-i şerîfi (**Ey ateş, İbrâhîmin üzerine soğuk ve sâlim ol**) olan Enbiyâ sûresi 69.cu âyet-i kerîmesini de yazıp, hummâlı hastanın boynuna asmamı emr buyurmuş. Buyurduğu gibi yapdım. Hasta şifa buldu.

● Bir şahs şöyle anlatmışdır: İmâm-ı Askerînin “radîyalla-hü anh” huzûrunda oturuyordum. Güzel yüzlü bir genç içeri girdi. Kendi kendime, acabâ bu kimdir diye merâk etdim. İmâm-ı Askerî “radîyallahü anh”, bu genç Ümmü Ganîmin oğludur. Bütün dedelerimin yüzükleriyle mührledikleri taşın sâhibidir. O taşa benim de mühr basmam için geldi, buyurdu. Sonra o gence taşı ver, dedi. Genç taşı çıkarıp verince, yüzüğü taşın mührsüz ve düz bir yerine basdı. Mühr meydâna çıktı. Açık olarak Hasen bin Alî yazılmış olduğunu gördüm. O genç çıkış gitdikten sonra, siz dâimâ bu kimseyi görmüşünüz diye sordum. Vallahi uzun zemândan beri onu görmeği arzû ediyordum. Şimdi geldi ve onu gördüm. Dahâ önce görmemiştim. Haydi git dediler, geldim dedi, buyurdu.

● Bir kimse şöyle anlatmışdır: İmâm-ı Askerîye “radîyalla-hü anh” bir mektûb yazdım ve müşkâtın ma’nâsını sordum. Hanımım hâmile idi. Hayr düâ etmesini ve çocuğa bir ism vermesini istedim. Mektûbun cevâbında, Mişkât, Muhammed aleyhisselâmin mubârek kalbidir diye yazmışdı. Hanımımın ve çocuğun hâlinden bir şey yazmamışlar. Yalnız mektûbun sonunda, Allahü teâlâ sana büyük ecr ve sonra bir evlâd versin, diye yazmışlardı. Çocuğum ölü doğdu. Ondan sonra bir oğlum oldu.

İMÂM-I HÜCCET MUHAMMED BİN HASEN “radiyallahü anhüm”

İmâm-ı Askerî Hasen bin Alînin oğludur. Oniki imâmin onikincisidir. İsmi Muhammeddir. Künyesi Ebû Kâsimdir. Lakabları, Hüccet, Kâim, Mehdi, Muntazir ve Sâhibüzze-mândır. Kendisine Hüccet lakabını veren İmâmiyye firkası, onun oniki imâmin sonuncusu olduğu ve hicrî ikiyüzaltmış-beş veyâ ikiyüzaltmışaltı senesinde Sermenrayda, yer altında kaybolduğu, annesi onu beklediği hâlde çıkmadığı inancındadırlar.

Annesi Ümmi veled bir câriye idi. Annesinin isminin Saykal, Sevsen, Nercis veyâ başka olduğu söylenmiştir. Hicretin ikiyüzellisekizinci senesinde Ramezân ayının yirmiüçünde Sermenrayda doğdu. Hicretin ikiyüzellibeşinde Şa'bân ayının ortasında doğduğu da söylenmiştir.

● İmâm-ı Askerî Ebû Muhammed Zekînîn “radiyallahü anh” teyzesi şöyle anlatmışdır: Bir gün İmâm-ı Askerînîn “radiyallahü anh” yanına gitmişdim. Bana, teyzeciğim bu gece bizim evde kal. Allahü teâlâ bize bir halef, yerimize gelecek bir evlâd verecekdir, buyurdu. Oğlun kimden olacak, hanımın Nercisde bir hâmilelik hâli yokdur, dedim. Teyzeciğim, Nercis hâmilelik yükünü çekmeyecek, ancak doğum vaktinde belli olacak buyurdu. O gece orada kaldım. Gece yarısı geçince, kalkıp teheccûd nemâzi kıldım. Nercis de teheccûde kalkdı. Kendi kendime sabâh yaklaştı, Ebû Muhammedin söylediğî doğum alâmetleri görünmüyordu, dedim. O sırada Ebû Muhammed İmâm-ı Askerî odasından bana seslenerek, teyzeciğim, acele etme, Nercisin bulunduğu odaya git, dedi. Gitdim. Nercis beni karşıladı. Vücûdu titriyordu. Onu bağırmaya basdım. İhlâs sûresini, Kadr sûresini ve Âyet-el kürsîyi okudum. Nercisin doğacak olan çocuğu da karnında okuyordu. Sonra oda aydınlandı. Bakdım çocuk doğmuş ve yerde yatıyordu, hemen kaldirdım. O sırada İmâm-ı Askerî odasından seslenerek, teyzeciğim oğlumu getir, dedi. Çocuğu sarıp götürdüm. Çocuğu alıp, mubârek dilini ağızna götürüp, Allahü teâlânın izniyle konuş buyur-

du. Çocuk Bismillâhirrahmânirrahîm dedi ve meâl-i şerîfi, (**Biz ise istiyorduk ki, o yere gücsüz düşürülenlere lütfda bulunahm, onları önderler yapalım, onlara** (ötekilerin) **yerini alıralım**) olan Kasas sûresinin 5.ci âyetini okudu. O sırada etrâfımızı yeşil renkli kuşlar sardılar. İmâm-ı Askerî “radiyallahü anh” onlardan birini çağrırdı. Bunu tut ve Allahü teâlânın emrinin erişmesine kadar sakla, buyurdu. O kuşun çevresindeki kuşların ne olduğunu sordum. O kuş şeklinde gördüğümüz Cebrâîl aleyhisselâm, diğerlerinin de rahmet melekleri olduğunu söyledi. Sonra çocuğu annesine götür, buyurdu. Meâl-i şerîfi, (... **Böylelikle biz onu gözü aydın olsun, gam çekmesin ve Allahın va'dinin gerçek olduğunu bilsin** diye annesine geri verdik. **Fekat yine de pek çoğu** (bunu) **bilmezler**) olan Kasas sûresinin 13.cü âyet-i kerîmesini okudu. Onu alıp götürdüm. Doğduğu zemân göbeği kesilmiş ve sünnet olmuş idi. Sağ kolunda, meâl-i şerîfi, (... **Hak geldi bâtil, yıkılıp gitdi. Zâten bâtil yıkılmağa mahkûmdur**) olan İsrâ süresi 81.ci âyet-i kerîmesi yazılı idi. Doğduğunda iki dizi üzerine oturup, şehâdet parmağını kaldırıldı. Sonra aksırdı ve elhamdüllâh, dedi.

● Başka birisi şöyle anlatmışdır: Bir gün İmâm-ı Askerînin “radiyallahü anh” huzûrunda idim. Senden sonra halefin, yerine gelecek olan kimdir, diye sordum. Odasına gitdi. Kucağında ayın ondördü gibi parlayan üç yaşlarında bir çocuk ile geldi. Eğer sen Allahü teâlâ indinde mükerrem bir kimse olmasaydin, bu oğlumu sana göstermezdim. Bunun ismi Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” ismi gibi, künnesi de Onun künnyesi gibidir. Zulm dolu olan yeryüzü bunun zemânında adâletle dolacakdır, buyurdu.

● Bir diğer şahs şöyle anlatmışdır: Bir gün Ebû Muhammed İmâm-ı Askerînin “radiyallahü anh” huzûrunda idim. Sağ tarafında bir oda gördüm. Kapısında perde çekilmişdi. Sizden sonra sizin vazîfenizi yapacak olan vasîniz kim olacakdır, dedim. Bana şu odanın kapısındaki perdeyi kaldır, buyurdu. Perdeyi kaldırıldım. İçerden nûr yüzlü bir çocuk çıktı. Sağ yanağında bir ben vardı ve saçları uzunca idi. Gelip

İmâm-ı Askerînin dizinin dibine oturdu. İmâm-ı Askerî hazırları belli bir zemâna kadar şu odaya gir, buyurdu. O odaya girerken, ben de ona bakıyordum. Sonra da bana haydi kalk, o odaya bak, içinde kim vardır. Çocuk odaya girdikden sonra imâm-ı Askerînin emri üzerine gidip, o odaya bakdım. Hiç kimse yokdu.

● Yine bir şahs şöyle anlatmışdır: Halîfe Mu'tedîd beni iki kimseyle birlikde çağırıldı. İmâm-ı Askerî Hasen bin Alînîn “radîyallâhü anh” vefât etdiğini söyledi. Sermenraya gidip evini yıkamamızı ve evinde kimi bulursak başını getirmemizi emr etti. Sermenraya gidip, İmâm-ı Askerînin “radîyallâhü anh” evine vardık. Sanki yeni yapılmış gibi çok güzel, terte-miz bir evdi. Evde bir perde vardı. Perdeyi kaldırdık. Karşımıza bir mahzen çıktı. Mahzenin ilerisinde bir deniz gördük. Güzel yüzlü bir kimse, suyun üstüne bir hasır sermiş, üzerinde nemâz kılıyordu. Bize hiç alâka göstermedi. Yanındaki iki arkadaşından biri biraz ilerlemek istedi. Fekat suya batdı. Elinden tutup kurtardım. Diğer arkadaşımız da ilerlemek istedi. O da suya batdı. Onu da güçlükle kurtarabildik. Ben bu durum karşısında şaşırıp kalmışdım. Ey ev sâhibi, biz ne-reye geldiğimizi bilemedik. Allahü teâlâdan afv, senden özfâ dileriz, dedim. Bize hiç iltifât etmedi. Geri dönüp, halîfe Mu'tedîdin yanına geldik. Hâdiseyi aynen anlatdık. Halîfe bu sırrı gizleyiniz. Kimseye anlatmayınız. Yoksa sizin başınızı vurdururum, dedi.

Şî'ilerin İmâmiyye firkası, İmâm-ı Hüccete iki çeşid gaybet (kaybolma) isnâd ederler. Birincisi, doğumundan sefâretin, imâmetinin sonuna kadar olan kısa zemânda olan gaybeti. İkincisi; uzun gaybeti olup, sefâretin, imâmetin sona ermesinden, Allahü teâlânın yeniden onu ortaya çıkarmasını takdîr etdiği zemâna kadar olan gaybetdir. İmâm-ı Hüccetin “radîyallâhü anh” kısa gaybetinde iki elçisi vardır. Onlar insanların ihtiyâclarını gidermekde ve süâllerine cevâb vermekde İmâm-ı Hüccet ile insanlar arasında vâsistadır, derler. Elçilik, Alî bin Muhammed adlı bir şahsda son bulmuşdur. Bu şahs hicrî üçyüzirmialtı senesinde vefât etmişdi. Rivâyet

olundu ki, Muhammed bin Hasen Askerî “râdiyallahü anh” vefâtından altı gün önce, Alî bin Muhammede şöyle yazmışdır: Bismillâhirrahmânirrahîm. Ey Alî bin Muhammed! Allahu teâlâ sana çok ecr versin. Sen altı gün içinde öleceksin. İşlerini bitir ve makâmını kimseye vasiyyet etme! Zîrâ tam gayb olma zemânın gelmişdir. Îmâmlık bundan sonra ancak Allahu teâlânın izniyle ortaya çıkar. Bu da tûl-i emele dalma ile kalblerin kararması, yer yüzünün kötülüklerle dolmasından sonra vukû’ bulur. O zemân bana tâbi’ olanlardan biri gelecekdir. Kim Deccâl çıkmadan ve sayha zuhûr etmeden onu müşâhede etdiğini, gördüğünü söylerse, o yalancı ve iftirâcidir. Lâ havle velâ kuvvete illâ billahil aliyyil azîm, diye yazdı ve Alî bin Muhammed altı gün sonra kimseye vasiyyet etmeden ve-fât etmiştir. O zemândan i’tibâren Allahu teâlânın dilediği zemâna kadar uzun gaybet başladı, derler. Bu fırkanın gaybet-i kasri (kısa gaybet) müddetinde Îmâm-ı Hüccet ile alâka-li pekçok hikâyeleri vardır.

Îmâmiyye firkasının anlatdığı bir hâdise de şöyledir: Halle nâhiyesi ehâlisinden İsmâ’îl adında bir kimsede bir yara çıktı. Bağdâdin bütün tabîbleri onu tedâvî etmekden âciz kaldılar. Bunun çaresi kesmekdir, kesmeyince olmaz. Fekat yarıyı kesmekde de büyük tehlike vardır. Çünkü, damarlarına yakındır. O kesilince ölürlü, dediler. O şahs demişdir ki, tabîblerden ümmîdimi kesince, Sermenrayda Meşhed-i şerîfe gitdim. Îmâmların kabrlerini ziyâret etdikten sonra, mahzenne (Îmâm-ı Hüccetin kaybolduğu söylenen yere) girdim. Allahu teâlâya düâ edip, yalvararak, imâmlar ile tevessül etdim. Onların hürmetine çâre istedim. Geceleri nemâz kılarak geçirdim. Günlerce orada kaldım. Bir gün Dicle kenârında gusl abdesti aldım. Temiz elbiseler giydim ve Meşhed-i şerîfe gitdim. Orada dört atlî kişi gördüm. Kılıç kuşanmışlardı. Biri elinde mızrak tutuyordu. Birisi de hırka giyinmişdi. Onların Meşhedin ehlinden olduğunu zan etdim. Yanına gelince selâm verdiler. Selâmlarını aldım. Elinde mızrak tutan kişi, üzerinde hırka bulunan kimsenin sağ tarafına durdu. Diğer iki kimse de sol tarafında durdu. Üzerinde hırka bulunan

zât bana, sen yarın memleketine, âilenin yanına mı gitmek istiyorsun, dedi. Evet, dedim. Yaklaş, yaranı göreyim, dedi. Yanına yaklaştım. Elini yaranın üzerine koyup sıkçı. Çok zahmet çekdim. Sonra elinde mızrak bulunan zât bana, kurtuldun ey İsmâ'îl, dedi. Adımı nasıl bildi diye hayret etdim. Biz de, siz de inşâallah kurtulduk, dedim. Elinde mızrak bulunan zât, hırka giymiş olan zâtı kasd ederek, bu imâmdir, dedi. Hemen koşup ona sarıldım ve mubârek dizinden öpdüm. Sonra gitdi. Ben de arkasından gitdim. Bana geri dön, dedi. Ben sizdenaslâ ayrılmak istemem, dedim. Geri dön, müsâade yok, dedi. Yine sizden ayrılamam, dedim. Elinde mızrak olan kimse, utanmıyor musun, imâm sana geri dön, dedi. Sen muhâlefet ediyorsun, dedi. Çâresiz durdum. Bir müddet gitdi. Sonra mubârek yüzünü bana dönüp buyurdu ki, Bağdâda varınca halîfe Muntasır seni çağıracakdır. Ondan aslâ bir şey kabûl etmeyeceksin. Onlar gözden kayboluncaya kadar orada durdum. Sonra Meşhede gitdim. O dört atlı kimseleri sordum. Bu beldenin seçilmiş şerefli kimseleridirler, dediler. Birisi imâm idi dedim. İmâm elinde mızrak bulunan mı idi, yoksa hırka giymiş olan mı idi diye sordular. Ben hırka giymiş olan imâm idi, dedim. Ona yaranı gösterdin mi, dediler. Evet gösterdim, mubârek eliyle sıkçı, diyerek sağ uyluğumu açıp gösterdim. Yaradan hiç eser yokdu. Birden dehşete düşdüm. Yoksa yara sol uyluğunda mı idi diye onu da açdım. Hiç bir eser yokdu. Halk bu hâli görünce, bana saygı için üzerime üzüştü. Gömlegimi parçaladılar. Neredeyse kalabalıkdan ölecektim. Meşhedin hizmetcileri beni kurttardılar. Sonra Bağdâda gitdim. Bu haber Bağdâdda yayıldı. Orada da halk bana saygı göstermek için üzerime üzüştü. Yine neredeyse helâk olacakdım. Beni halîfe Muntasıra götürdüler. Benden hâdiseyi sordu. Bir bir anlatdım. Bana bin dinâr verdi. Almam, zîrâ imâm bana senden bir şey almamamı vasiyyet etdi, dedim. Muntasır ağladı. Sonra yanından çıkıştı. Hiçbir şeyini kabûl etmedim.

(Câmi'ul-üsûl) kitâbında, kiyâmet günü ve kiyâmet alâmetleri hakkında İbni Mes'ûdün “radîyallâhü anh” şöyle ri-

vâyet etdiği yazılmışdır. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” buyurdu ki, (**Dünyânın sâdece bir gün ömrü kalsa, Allahü teâlâ o bir günü uzatır ve Ehl-i beytimden ismi ismîme babasının ismi babamın ismine uyan birini meydâna çıkarır. Dahâ önce zulm ile dolu olduğu gibi, O dünyayı adâlet ile doldurur.**) [**(Se’âdet-i Ebediyye)** kitâbinin 62.ci sahîfesine bakınız!]

Yine (**Câmi’ul-üsûl**) kitâbında şöyle bildirilmiştir: Ebû İshak “radiyallahü anh” şöyle rivâyet etdi: Hazret-i Alî “radiyallahü anh” hazret-i Hasene “radiyallahü anh” bakarak: “Bu benim oğlum seyyiddir. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” şöyle buyurmuşdur. Yakında bunun neslinden bir kişi gelecekdir. İsmi Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” ismi gibi olacakdır. Bedeni ve sûreti de benzeyecekdir. Ancak, ahlâkı aynı derecede olmayacaktır”, buyurdu. Sonra yeryüzünü adâletle doldurur, kıssasını zikr etdi. Bunu Ebû Dâvûd “rahmetullahi aleyh” bildirdi. Fekat kissayı bildirmedi.

(Fütûhât-ül-Mekkiyye) kitâbinin sâhibi Muhyiddîn-i Arabî “rahmetullahi aleyh” Mehdîden “aleyhirrahme” bahs ederken şöyle bildirmiştir: Mehdînin “aleyhirrahme” yanında ricâlullahdan kâmil ve çok ilm sâhibi ücüz almış kişi bulunacaktır “eyyedekellahu ve iyyânâ”. Allahü teâlâ yeryüzünde bir halife yaratır. Yeryüzü zulmle dolmuş iken, o yer yüzünü adâletle doldurur. Şayet dünyânın bir gün ömrü kalsa bile, Resûlullahın nesebinden olan o zât ortaya çıkışına kadar Allahü teâlâ o günü uzatır. O zât hazret-i Fâtima “radiyallahü anhâ” evlâtındandır. İsmi Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” ismine, künyesi de künyesine uyar. Onun ceddi Hasen bin Alîdir “radiyallahü anhümâ”. Kâ’bede Hacer-ül Esved rüknü ile makâm-ı Îbrâhîm arasında Ona bî’at edilir. Yaratılışı, bedeni, Resûlullahha “sallallahü aleyhi ve sellem” benzer. Ancak ahlâkı aynı derecede olmaz. Hiç kimse huluk, huy bakımından Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” derecesine ulaşamaz. Çünkü, Allahü teâlâ [Kalem sûresi 4.cü âyetinde meâlen] (**Şüb-**

hesiz ki sen huluk-ı azîm üzeresin) buyurdu. Hakîkat ehli, keşf ve şühûd sâhibi ârifler ona bî'at ederler. Allah adamları onun da'vetine icâbet ederler ve ona yardımcı olurlar. Memleketin yükünü çekmekde ve Allahü teâlânın ona yüklediği sorumlulukda ona yardımcı olurlar. Allahü teâlâ, başkalarından gizlediği, keşf ve şühûd yoluyla, hakîkatlere muttalî' kıldığı kollarını, ona vezîrler, yardımcılar yapar. O da onlarla istişâre ederek isâbetli kararlar verir. Çünkü Onlar, hakîkatı bilen âriflerdir. Mehdî de “aleyhirrahme”, lâzım olduğu kadar herseye Allahü teâlâ tarafından muttalî' kılır. Çünkü, o kendisine hak bildirilmiş olan bir halîfedir. Hayvânların konuşmalarını anlar. Adâleti insanlar ve cinler arasında yayılır.

Seyh Alâüddeyle Ahmed bin Muhammed Semnânî “kud-dise sirruh”, Ebdâl ve kutblardan bahs ederken şöyle buyurmakdadır: Muhammed bin Hasen el-Askerî “radîyallâhü an-hü ve an âbâihikirâm” temiz ehl-i beyt imâmlarındandır. Kutbiyyet mertebesine ulaştı. Gizlendiği zemân ebdâl dâire-sine girdi. Derece derece ilerleyerek efrâdin en üstünü oluncaya kadar yükseldi. O sırada kutb Alî bin Hüseyen el-Bağdâdî idi. O vefât edince, Şunizeyh denilen yere defn edildi. Cenâze nemâzını Muhammed bin Hasen Askerî kıldırdı “radî-yallâhü anhümâ”. Onun makâmına oturdu, ya'nî yerine geçdi. Ondokuz sene kutbluk makâmında kaldıktan, sonra vefât etti. Cenâze nemâzını Osmân bin Ya'kûb ve talebeleri kıldılar. Medîneye defn edildi. Onun yerine Osmân bin Ya'kûb el-Cüveynî el-Horasânî geçti.

Osmân bin Ya'kûb el-Cüveynî acem diyârında vefât edince, cenâze nemâzını Abdürrahmân bin Avfin “radîyallâhü anh” torunlarından Ahmed Küçük kıldırdı ve onun yerine geçti. Kabri üzerinde türbe yokdu. Onlardan başkası kabri ni bilmezdi. Her sene ziyâret ederlerdi.

Nakl edilen hadîs-i şerifde ve hazret-i Alînin “radîyallâhü anh” sözünde, Mehdînin “aleyhirrahme” âhir zemânda geleceği, zulm ile dolu olan yeryüzünü adâletle dolduracağı bildirildi. Mehdînin ismi Muhammed, babasının ismi Abdüllah

olacakdır. Hazret-i Alînin “radîyallâhü anh” neslinden olacak, künnyesi de hazret-i Hüseynin “radîyallâhü anh” künnyesi gibi Ebû Muhammed olacakdır.

Allahü teâlâyâ hamd olsun ki, oniki imâmın “radîyallâhü anhüm ecma’în” ba’zı sözlerini, hâllerini, hârikalarını ve kerâmetlerini anlatmayı, beyân etmeği nasîb eyledi. Tekrâr Es-hâb-ı kirâmın “aleyhimürrîdvân” ba’zılarının hâllerini bildireceğiz. Oniki imâm “radîyallâhü anhüm ecma’în” evliyâlîkda, kemâl ve fazîletde çok yüksekdirler. Bunlar hakîkat rehberleri olmuşlardır. Ancak bütün kerâmetlerin, yüksekliklerin oniki imâma münhasır olduğu akla gelmesin. Ehl-i beyt içinde çok büyükler gelmişlerdir. Meselâ onlardan biri, İmâm-ı Muhammed İdrîs Şâfi’îdir. Bunlardan bir kısmı meşhûr olmuş, bir kısmı ise meşhûr olmamışdır. Bunlardan sonra gelen meşhûr zâtlardan bir kısmını, Molla Abdürrahmân Câmî hazretleri (**Nefehât-ül-üns**) kitâbında tabakât-ı sofîyede anlatmışdır. İbrâhîm Sa’d Alevî, Seyyid Abdülkâdir Geylânî “kuddise sirruh” gibi sonra gelen büyükler bunlardandır.

(**Şevâhid-ün-nübûvve**) kitâbını Fârisîden terceme eden Lâmi’î Çelebi söyle yazmıştır: Nübûvet bağçesinin meyvesi, fütûvvet çirâğının ışığı, din ve dünyânın sultânı, Enbiyâsının vârisi, Seyyid Muhammed Mehdî Misbâh-ül-Harem Alî bin Seyyid-ül-Harem Abdüllâh bin Seyyid Celâleddîn Bu-hârî “kadâsellâhü rûhahü” hicrî yediyüz senesinin sonlarında Anadoluya gelip, Bursada yerleşmiştir. Osmânlı sultânlarından Sultân Bâyezid hânının kızı Hundî hâtun ile evlendi. Sekiz yüz otuziki senesinde vefât etti. Mubârek kabri Bursadadır. Uzakdan, yakından gelen pek çok kimse tarafından ziyâret edilip, feyz alınır. Bu fakîr Lâmi’î Çelebi onun zikr-i şerîfîni kısaca yazdığını akşam her nasilsa nezle olmuştum. Gece yarısı uyandım. Boğazımda bâdemciklerim şişmiş, tükrüğüm yutmağa mecâlim kalmamıştı. Ba’zı ilâclar kullandım, fâideli olmadı. Uzun müddet o hâlde oturduktan sonra, uykuya dalmışım. Rü'yâmda bir kimse boğazımı sıvâzlıyordu. Kendisini göremiyordum. Birisi ba-

na boğazını sıvâzlayan kimdir biliyormusun dedi. Bilmiyorum kimdir, dedim. Seyyid Muhammed Buhârî “kuddise sirruh” dedi. O şahsi da göremedim. Bu hâlde iken uyandım. Boğazımda hiçbir ağrı yokdu, iyileşmişdi. Hayretimden aca-ba boğazımın ağrısı da rü'yâmda mı idi, öyle mi gördüm diye düşündüm. Yanımdaki hizmetci uyandığımı anlamış olacak ki, boğazınız nasıl oldu efendim, dedi. Anladım ki hazret-i Emîrin kerâmeti vukû' bulmuş. Velhâsil o hazretin kerâmetleri ve hârikaları meşhûr ve dillerde mezkûrdur ki, bê-yâna sığmaz.

(Şevâhid-ün-nübûvve) mütercimi Lâmi'î Çelebi, bu kitâbin tercemesini yapmayı kendisine emr eden hocası Seyyid Ahmed Buhârîden “kuddise sirruh” şöyle bahs etmekdedir:

Sonra gelen evliyânın büyüklerinden biri de Seyyid Ahmed Buhârî hazretleridir. Zemânımız onun irşâıyla şeref-lendi. Diyârimiz onun ayak basmasıyla mes'ûd oldu. İstanbul halkına büyük bir ni'met olmuşdur. Avâm ve havâs herkes, onun sohbet meclisine koşmuşdur. Tam bir ihlâs ile onun huzûruna gelenler, murâdına erer, Allahü teâlânın râzi olduğu bir kul olurdu. Çünkü o tesavvuf yollarının rehberi, hakîkat diyârinin kumândânı idi. Allahü teâlânın lütfu ile güzel ahlâk ve fazîletlerle mücehhez idi. Kutb-ul irşâd, Gavşul-evtâd idi. Onun yolu sünnet-i seniyyeye uymak üzere kurulmuşdu. Zâhire kıymet vermeği terk, azîmetle amel, devâamlı zikr ve halkdan uzlet, halvet der encümen, sefer der vatan, hoş der dem, nazar ber kadem üzere yetişmişlerdir. Bu sebeble onun yüksek dergâhında bulunan erbâb-ı safâ, erbâb-ı vefâ olan talebelerinin gönülleri muhabbet-i ilâhiyyeye kavuşarak nûrlanıp, dünyâ maksadlarından temâmen yüz çevirmişlerdir. Her biri benliklerini yok edip, ellerinde bulunamı vermek hâline kavuşmuşlardır. Allahü teâlânın [Feth sûresi 29.cu âyetinde meâlen], (... **Onların yüzlerinde secdelerin izinden nişânları vardır...**) buyurduğu âyet-i kerîme iktizâsına, kim onun meclisinde bulunsa, yüksek edeb ve güzel ahlâkını, huşû' ve vakârını görüp, Allahü teâlânın

sevdiklerinden biri olduğunu anlardı.

Bu fakîr (Lâmiî Çelebi) Seyyid Ahmed Buhârî hazretlerinin eşigine yüz sürdürdüğüm günden beri, bizzat şâhid olduğum ve onu seven güvenilir kimselerden iştidiğim kerâmetlerini ve hârikalarını yazsam büyük bir kitâb olurdu. Fekat kendi zemânında bunların yazılmasına râzı olmaz diye, hâllerini kısaca yazdım. Çünkü maksad onun rizâsını gözetmekdir. Bu (**Şevâhid-ün-nübûvve**) kitâbinin tercemesine teşebbüste bulunmam ve diğer mu'teber kitâblardan ilâveler yapmağa ihtimâm göstermem de sîrf hocamın işâretleri ve himmetleri ve emrlerine itâ'at neticesinde olmuşdur. Bu eseri hâzırlamam hocamın ma'nevî yardımlarıyla olmuşdur. Yoksa bu işi bu fakîrin yaptığı zan edilmesin.

NAZM

*Bu gün taht-ı vilâyetde şehin şehinşeh efendidir,
Tarîk-ı Hâcegân içre reîs-i Nakşibendîdir.*

*Dînin emrin icrâda, tarîkat resmin ihyâda,
Hakîkat sırrın ifşâda, sanasın hâce kendidir.*

*Eden sultânları bende, ânın ihsân-u lutfîdir,
Çeken serkeşleri bende, ânın aşk-ı kemendîdir.*

*Söz açub aşk-ı cânândan, tarîk-ı râz-ı irfândan,
Bir od urmuşdur âfâka ki, hep cânlar sipendîdir.*

*Suna kim bir nazar bakdı, dil-ü cânın oda yakdı,
Cihân külli âna akdı, eger kul ger efendîdir.*

*Değil sahn-ı felek ancak, kamû mülk-i melik-ül Hak,
Fezay-ı Lâ mekân mutlak, güzergâh-ı semendîdir.*

*Cihân cân hazzını alsa, aceb mi sohbetinden kim,
Beyân-ı hikmet âmîzî hakîkat şehdü kandîdir.*

*Bana devlet yeter, bu kim diyeler Lâmiî cândan,
Tarîk-ı Nakşibendîde gulâm-ı mîr efendîdir.*

*Demidir menzile âmî irersen eyleyüb irşâd,
Ki yillardır o sergerdân bu yolun dertmendîdir.*

ESHÂB-I KİRÂMDAN “aleyhimürrîdvân” BA’ZILARININ BAHSİ

SA’ÎD BİN ZEYD “radiyallahü anh”

Sa’îd bin Zeyd ibni Amr bin Fudayl, âşere-i mübeşere-dendir. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Cennet ile müjdelediği on sahâbîden biridir. [Hazret-i Ömerin “radiyallahü anh” kızkardeşi Fâtımanın “radiyallahü anh” zevci idi. 51. yılında vefât etdi.] Nakl edilir ki: Bir kadın Eshâb-ı kirâmdan ba’zılarının bulunduğu bir yere gelip, Sa’îd bin Zeyd “radiyallahü anh” benim arsamı alıp, oraya binâ yaptı. Kendisine söyleyiniz yerimi versin. Yoksa Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mescidine gidip, onu sıkâyet edeceğim, dedi. Eshâb-ı kirâm, kadının bu sözünü Sa’îd bin Zeyde “radiyallahü anh” söylediler. Sa’îd buyurdu ki, hazret-i Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” işittim, buyurdu ki: (**Bir kişi, hakkı olmadan bir karış yer alsa, Allahü teâlâ onu yedi kat yerden tard eder.**) Ammâ hakîr bu hadîs-i şerîfi (Kitâb-ı Meşârik)da Sa’îd bin Zeydden şöyle de rivâyet edildiğini gördüm: (**Bir kimse zulm ile bir karış yer alsa, kıyâmet gi-nünde o kimse yedi kat yerin dibine batıncaya kadar o yer boynuna takılır.**)

Sa’îd bin Zeyd “radiyallahü anh” kadının söylediğini kendisine iletten sahâbiye, o kadına söyle, hakkım dediği yeri alsin, dedi. Sonra o kadına söyle beddüâ etdi: Allahım! Eğer o kadın yalan söylüyor, bana iftirâ ediyorsa, onun gözünü görmez et! Gözleri görmez hâlde olsün! Bu sözleri o kadına ilettiler. Kadın, Sa’îd bin Zeydin evini yıkıp, kendisi için ev yapmağa başladı. Aradan çok geçmeden gözleri görmez oldu. Geceleri câriyesini uyandırır, onun elinden tutarak, istediği yere onunla giderdi. Bir gece hizmetcisini uyanıramadı. Yalnız başına dışarı çıktı. Bir kuyuya düştü. Sabâhleyin onu kuyuda ölü buldular.

ABBÂD BİN BEŞİR VE ÜSEYD BİN HUDAYR “radiyallahü anhümâ”

Enes “radiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Abbâd bin Beşîr ensârî ve Üseyd bin Hudayr ensârî, çok karanlık bir gece, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûrunda idiler. Dışarı çıktıklarında onlardan birinin elindeki bastonundan ışık yayıldı. Onun aydınlığında gitdiler. Birbirlerinden ayrılinca, ikisinin de bastonundan ışık yayıldı. Herbiri kendi bastonundan yayılan ışığın aydınlığında gitdi.

AMMÂR BİN YÂSER “radiyallahü anhümâ”

Emîr-ül mü'minîn hazret-i Alî “radiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Bir seferde idik. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Ammârı “radiyallahü anh” su getirmeğe gönderdi. Şeytân siyâh bir köle şekline girerek, onun su almasına mâni' oldu. Ammâr “radiyallahü anh” şeytânı tutup yere vurdu. Şeytân, beni bırak sana mâni' olmayacağım, dedi. Bırakınca yine mâni' oldu. Ammâr “radiyallahü anh” onu tutup, tekrâr yere vurdu. Beni bırak sana mâni' olmayacağım, dedi. Bu sefer sözünde durdu. Ammâr “radiyallahü anh” suyu aldı. Henüz Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna gelmeden, Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”: “Şeytân siyâh bir köle sûretine girip, Ammârı su almasına mâni' oldu ise de, Allahü teâlâ Ammâra zafer verdi” buyurdu. Bunu Ammâra bildirdik. O siyâh kölenin şeytân olduğunu bilseydim, onu öldürürdüm. Fekat burnunu isirmak istemiştim. Fenâ bir koku hissetdim ve onu bıraqdım, dedi.

ALÂ' BİN HADREMÎ “radiyallahü teâlâ anh”

Muhâcirlerdendir. Bahreynde Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” vâlisi idi. Ebû Hüreyre “radiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Hiç kimsede görmediğim üç acâib hâli Alâ' bin Hadremîde “radiyallahü anh” gördüm: Birincisi: Deniz sahiline gitmişdik. Bize Allahü teâlânın ismini söyleyerek denize girin, dedi. Biz de Allahü teâlânın ismini söyleyerek denize girdik. Develerimizin tabanları hâriç hiç bir yerimiz ıslanmadı. İkincisi: Denizden geçip, sahrâya ulaşınca çok susadık.

Suyumuz da yokdu. Alâ' bin Hadremîye “radîyallâhü anh” söylediğim. İki rek’at nemâz kıldı ve düâ etti. Hemen başımızın üzerinde kalkan büyülüüğünde bir bulut ortaya çıktı. O bulutdan o kadar yağmur yağdı ki, herkes suya kandı ve kablарını doldurdu. Üçüncüsü ise, Alâ' bin Hadremî “radîyallâhü anh” vefât edince, nemâzını kılıp defn etdik. Kabrinin üzerine kerpiçler koymuşduk. Sonra kefeninin bağlarını çözmeyi unutduğumuz aklima geldi. Çözmek için kerpiçleri kaldırıp kabrini açtık. Onu kabrin içinde bulamadık.

Nakl edilir ki, Basrada bir kimsenin kulağına ufak bir çakıltaşı girmişti. Gündüz râhatsız olur, gece de uyuyamazdı. Es-hâb-ı kirâmdan “aleyhimürrîdvân” birine bunun çâresini sorular. O da Alâ' bin Hadremînin “radîyallâhü anh” düâsını okumalarını tavsiyye etti. O bu düâyi deryâda ve çöllerde okurdu, dedi. Soran kimse, Allahü teâlâ sana rahmet versin, o düâ nedir, dedi. O düâ şöyledir buyurdu: “Yâ Âlî, yâ Azîm, yâ Halîm, yâ Alîm.” O kimse bu düâyi okuyunca kulağındaki taş parçası fırlayıp, ses çıkararak karşı dîvâra çarptı.

EBÛ EMÂME BÂHÎLÎ “radîyallâhü teâlâ anh”

Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” Şâmda vefât eden son eshâbıdır. [**(Eshâb-ı Kirâm)** kitâbinin 252.ci sahîfesine bakınız!] Kendisinden şöyle nakl edilmişdir: Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” beni, bir kavmi islâma da’vet etmek için gönderdi. O kavm da’vetimi kabûl etmedi. Susamışdım. Onlardan su istedim. Vermediler ve susuzlukdan ölünceye kadar sana su vermeyeceğiz, dediler. Bir abam vardı. Onu başıma çekip, güneşin sıcaklığında yatıp uyudum. Rü’yâmda bir kimse elinde sıra bir kadehle içeceğetirdi. Kimse öyle güzel bir kadeh görmemişdir ve öyle güzel bir içecek içmemiştir. Onu bana verdi, alıp içdim. Bitince uyandım. Vallahi o şerbeti içdıktan sonra, bir dahâ hiç açılmadım ve susamadım.

Câriyesinden şöyle nakl edilmişdir: Ebû Emâme “radîyallâhü anh” sadaka vermeği çok severdi. Eline geçen altın, gümüş ve yiyecekleri sadaka vermek için toplar, bir fakîr geldiğinde ona verirdi. Bir gün bir fakîr geldi. Evde üç dinâr var-

dı. Birini o fakîre verdi. Bir fakîr dahâ geldi, birini de ona verdi. Sonra bir fakîr dahâ geldi. Kalan bir dinârı da ona verdi. Ben, evde bizim için hiç bir şey kalmadı, dedim. Sonra minder üzerine yatıp uyudu. Öğle vakti ezân okununca, onu uyandırdım. Mescide gitte. Oruc tuttuğu için, akşamı ona yemek hâzırlamak maksadı ile biraz borç buldum. Akşam yemeğini hâzırladım, çirayı yakdım. Öğle vakti yattığı yerde dinârlar gördüm. Saydım, üç yüz dinâr idi. Kendi kendime, her hâlde bu dinârlar vardır diye güvenerek sadaka vermişdir, dedim. Yatsı nemâzından sonra eve geldi. Hâzırladığım yemeği görünce, Allahü teâlâya hamd etti ve bana bakarak tebessüm etti. Yemeği yidikden sonra dinârları getirdim. Bunları burada bırakmışsınız, dedim. Feryâd ederek, yazılılar olsun bu nedir, dedi. Bilmiyorum, burada buldum, dedim. Feryâdı dahâ da ziyâde oldu.

HÂLİD BİN VELİD “radîyallâhü teâlâ anh”

Ebû Bekr “radîyallâhü anh” şöyle bildirmiştir: Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûrunda, Hâlid bin Velîd’den “radîyallâhü anh” bahs edildi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”: (**O, Allahü teâlânın kîhçalarından bir kîhcîr. Kâfirlerin karşısına çıkmışdır.**) buyurdu.

Ebû Bekr “radîyallâhü anh” halîfeliği sırasında, Hâlid bin Velîd “radîyallâhü anh” Hîre tarafına gönderdi. Hîre halkı, Abdülmesîh isminde bir kimseyi, ona elçi olarak gönderdi. Hediyye olarak da te’sîrini bir saatde gösteren bir mikdâr zehr gönderdiler. Hâlid bin Velîd “radîyallâhü anh” elçiye bu nedir diye sorunca, te’sîrini bir saat içinde gösteren bir zehrridir, dedi. Hâlid bin Velîd “radîyallâhü anh” o zehri avcuna koydu ve “Bismillâhi ve billahi Rabbissemâi velardi. Bismillâhillezî Lâ yedurru ma’asmihî dâün” düâsini okudu ve o zehri içti. Hiçbir zararı dokunmadı. Elçi Abdülmesîh kavmine döndü ve onunla sulh yapınız. Çünkü te’sîrini bir saat içinde gösteren zehri içti, hiçbir zarar görmedi. Bu işi onlardan başkası yapamaz, dedi.

Nakl olunur ki, Hâlid bin Velîd “radîyallâhü anh” askerlerinin arasında dolaşırken, bir kişinin bir şerâb tulumu gö-

türdüğünü gördü. Bu nedir diye sordu. O kimse bu sirkedir, dedi. Hâlid bin Velîd “radiyallahü anh”, Yâ Rabbî! Bunu sırke yap diye düâ etdi. O şahs şerâb tulumunu arkadaşlarının yanına götürdü. İçince sırke olduğunu anladılar. Yazıklar olsun sana, bu getirdiğin nedir, dediler. O şahs dedi ki: Ben şerâb getiriyordum. Yolda emîrinizi gördüm. Bu nedir dedi, sirkedir, dedim. Üç def'a Allahım, bunu sırke eyle diye düâ etdi. Allahü teâlâ onun düâsını kabûl eyledi.

ABDÜLLAH BİN ÖMER BİN HATTÂB “radiyallahü teâlâ anhümâ”

Emîr-ül mü'minîn hazret-i Ömerin “radiyallahü anh” en büyük oğludur. Bâlig olmadan önce Mekkede îmân edip, başbaşı ile Medîneye hicret etmiştir. Eshâb-ı kirâmin âlim ve zâhidlerinden idi. Bin köle azâd etmiştir.

Mekkede hac sırasında, Cemre taşı atılırken halkın izdihâmi sırasında ayağının iki parmağı arasına bir şey batdı. Yara olup şişti ve bu sebeple Mekkede hicretin yetmişüç veya yetmişdördüncü senesinde seksendört yaşında vefât etdi.

Şöyleden nakl edilmişdir: Bir seferde, halkın toplandığını görüp, sebebini sordu. Burada bir aslan vardır, halkın yoldan geçmesine mâni' oluyor, dediler. Abdüllah bin Ömer “radiyallahü anh” bineğinden inip,aslana doğru yürüdü. Aslanı eliyle itti. Bir rivâyete göre ise, aslana bir sille vurarak yoldan uzaklaştırdı. Sonra şöyle buyurdu: Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” işittim: (**Eğer insanlar, kendilerine musallat olan hiçbir şeyden korkmayıp da, yalnız Allahü teâlâdan korksaydı, kendilerine hiçbir şey musallat olmazdı**) buyurdu.

ABDÜLLAH İBNİ ABBÂS “radiyallahü anhümâ”

Eshâb-ı kirâmin “aleyhimürrîdvân” imâmlarından, büyük âlimlerindendir. Hâşimoğullarının hicretden üç sene önce muhâsara altına alındıkları Şa'b vâdîsinde doğdu. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” vefât ettiğinde, Abdüllah ibni Abbâs “radiyallahü anh” onuç yaşında idi. İki kerre Resûlullahı “sallallahü aleyhi ve sellem” iki kerre de Cebrâ-

il aleyhisselâmî gördüğünü ve Resûlullahın kendisine, Alla-hü teâlânın hikmet vermesi için düâ buyurduğunu söylemiş-dir. Hicretin altmışsekizinci senesinde yetmişbir yaşında Tâ-ifde vefât etdi.

Meymûn Mîhrân şöyle anlatmışdır: Tâifde, Abdüllah bin Abbâsin “radîyallâhü anhümâ” cenâzesinde bulundum. Cenâze nemâzının kılınması için onu musallâya koydular. Bir beyâz kuş gelip, kefeninin içine girdi ve kayboldu. O kuşu her ne kadar aradılarسا da bulamadılar. Defn edip, kabrini ört-dükden sonra bir ses işittim. Söyliyeni görmüyordum. Meâl-i şerîfi, (**Ey itâatkâr nefş, sen Ondan, O da senden râzi olarak haydi gir sâlih kullarım arasına, gir Cennetime**) olan [Fecr sû-resinin 27-30] âyet-i kerîmelerini okuyordu.

Nakl ederler ki, Abdüllah ibni Abbâs “radîyallâhü anhümâ” bir gün mescide giderken, yolda bir kadın gördü. Nefsin-de o kadına bir meyl hissetti. Bunun üzerine, yâ Rabbî, bana gözüüm bir ni'met olarak verdin. Fekat bunun bir belâ olma-sından korkuyorum. Gözlerimi görmez et diye düâ etdi. Mü-bârek gözleri kapandı, görmez oldu. Kardeşinin oğlu onu mes-cide götürür, bir direğin dibine kibleye karşı oturturdu. Sonra o çocuk oynamaya giderdi. Bir ihtiyâci olunca çocuğa haber gönderip çağrırdı. Bir gün çocuk oyuna dalmışdı, gelmedi. Et-râfını kirleteceğinden korkarak, yâ Rabbî gözüüm ni'met ola-rak verdin. Belâ olacağından korkduğum için kapatmayı iste-dim, kapatdın. Şimdi ise elbisemin ve mescidin kirlenmesin-den korkuyorum, dedi. Gözleri açıldı ve görmeğe başladı. Evi-ne gitdi. Bunları anlatan kimse, ben onu hem görür ve hem de görmez hâlde iken gördüm, demişdir.

İMRÂN BİN HASÎN “radîyallâhü anh”

Hicretin ellîcüncü senesinde Basrada vefât etdi. İbni Si-rîn “rahmetullahi aleyh” Basrada Eshâb-ı kirâmdan İmrân bin Hasînden “radîyallâhü anh” dahâ yaşlı kimse yokdu de-miştir. Otuz sene karn ağrısı çekti. Ateşle dağlayalım dedi-ler, kabûl etmedi. Vefâtından iki sene önce kabûl etdi, dağ-ladılar ve iyi oldu. Sonra buyurdu ki, önce nûr görüyordum. Sesler duyuyordum. Melekler bana selâm verirlerdi. Dağ-

landıktan sonra bunlar olmadı. Çok tevbe istigfâr etdi. Alla-hü teâlânın bunları tekrâr ihsân ettiğini Mutrif bin Abdülla-ha söylemişdir.

HAMZÂ BİN AMR ESLEMÎ “radîyallâhü anh”

Nakl edilir ki, Hamza bin Amr Eslemî “radîyallâhü anh” seferlerden birinde, Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” ile birlikde idi. Çok karanlık bir gecede develer ürküp, bütün eşyâlar yere düştü. Hamza bin Amr Eslemînin “radîyallâhü anh” parmakları lamba gibi ışık verdi. Düşen eşyâları bulup develere yüklediler.

SELMÂN-I FÂRÎSÎ “radîyallâhü anh”

İsfehânlıdır. Künyesi Ebû Abdüllahdır. Emîr-ül mü’minîn Ömer “radîyallâhü anh” onu Medayne vâlı ta’yîn etdi. Emîr-ül mü’minîn Osmânın “radîyallâhü anh” halifeliği zemânında vefât etdi. Siyer âlimleri Selmân-ı Fârisînin “radîyallâhü anh” uzun ömür sürdürünü ve hazret-i Îsânın “aleyhisselâm” vâsîsi-ne ulaştığını, ikiyüzelli sene veya dahâ fazla yaşadığını söylemişlerdir. Enes “radîyallâhü anh” şöyle rivâyet etmiştir: Re-sûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” bir hadîs-i şerîfde: “**Sâ-biklar (öncekiler) dört kişidir. Arabin sâbıkı, önderi Benim. Rûmun sâbıkı Suheybdır. Acemin sâbıkı Selmândır. Habeşin sâbıkı Bilâldir**” buyurdu. Diğer bir hadîs-i şerîfde: “Selmân bizdendir, Ehl-i beytdendir” buyurdu.

Şöyleden nakl edilir: Selmân-ı Fârisînin “radîyallâhü anh” vefâtı yaklaşınca hanımına, bir mikdâr misk verdi. Onu suya koy ve başının etrafına saç, insan ve cin olmayan kimseler yanına geleceklerdir, dedi. Hanımı dedi ki, söylediğimi gibi yapdım, sonra dışarı çıktım. İçerden esselâmü aleyküm yâ Resûlullahın sâhibi, arkadaşı, diye bir ses duyдум. İçeri girdim vefât etmişdi. Yatağında uyuyor gibiydi.

Sa’îd bin Müseyyib “rahmetullahi teâlâ aleyh”, Abdüllah bin Selmândan “radîyallâhü anh” naklen şöyle anlatmışdır: Selmân-ı Fârisî “radîyallâhü anh” bana dedi ki, ey kardeşim, hangımız önce vefât ederse, önce vefât eden kendini hayatda olana göstersin, dedi. Ben bu mümkün olur mu, diye sordum.

Evet mümkün olur. Çünkü, mü'minin rûhu bedenden ayrılınca, istediği yere gidebilir. Kâfirin rûhu siccînde habs edilmişdir, dedi. Selmân-ı Fârisî "radîyallâhü anh" vefât etdi. Bir gün kaylûle için uyurken rü'yâmda Selmân-ı Fârisînin "radîyallâhü anh" geldiğini gördüm. Selâm verdi. Selâmını aldım ve yerini nasıl buldun, dedim. İyidir, tevekkül et, tevekkül ne iyi şeydir, dedi ve bu sözü üç kerre tekrârladı.

TUFEYL BİN AMR DÛSÎ "radîyallâhü anh"

Kendisi şöyle anlatmışdır: Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" Peygamberliğini bildirdikden sonra, Mekkeye gitdim. Kureyş müşriklerinden ba'zısı yanına gelip, ey Tu-feyl, bizim şehrimize geldin. Bizim aramızda Muhammed "aleyhisselâm" çıkıp, kavmimiz arasına ayrılık sokdu. Sözlérinde sihr te'siri vardır. Kardeşî kardeşden, kariyü kocadan ayıriyor. Bu sözleri senin kavminin duymasından koruyoruz. Onunla sakın konuşma, yanına gidip sözlerini dinleme, dediler. O kadar mübâlağa etdiler ki, onunlaaslâ konuşmayayım, sözlerini dinlemeyeyim diye, azm etdim. Mescid-i harâma girince, Onun sözlerini duymamak için kulaklarımı pamuk tıkardım. Bir sabâh Mescid-i harâma girdim. Bakdim ki, Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" Kâ'beye yakın bir yerde nemâz kılıyordu. Ona yakın bir yerde durdum. Allahü teâlâ irâde etmiş olacak ki, Resûlul-lâhin sözlerini duydum. Son derece güzel sözlerdi. Kendi kendime, ben şâirim ve zekî bir kimseyim. Sözlerin iyisini kötüsünü iyi bilirim. Onun yanına varayım. Eğer iyi söylerse kabûl edeyim, dedim. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" evine doğru dönüp, gitdi. Ben de, arkasından gitdim. Eve girince, ben de peşlerinden girdim. Ey Muham-med "aleyhisselâm"! Kavmin senin sözlerini işitmekden, beni o kadar korkutdular ki, işitmemek için kulaklarımı pamuk tıkamışdım. Allahü teâlâ irâde buyurmuş ki, senin güzel sözlerini iştiddim. Onları bana bildir, dedim. Bana is-lâmi arz etdi ve Kur'ân-ı kerîm okudu. Vallahi ondan dâhâ güzel kelâm işitmemişdim. Kelime-i şehâdet söyleyerek müslimân oldum. Sonra, yâ Resûlallah "sallallahü aleyhi ve sellem"! Kavmîme benim sözüm geçer. İstiyorum ki gidip,

kavmimi İslâma da'vet edeyim. Düâ buyurunuz da, Allahü teâlâ bana bir hârika versin ki, bu alâmet kavmimi İslâma da'vetde bana yardımcı olsun, dedim. Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem": "Yâ Rabbî, buna bir defil, hârika ver" diye düâ buyurdu. Sonra kavmimin yanına gitmek üzere yola çıktım. Onlara yaklaşdiğim zemân iki gözümün arasında kandil gibi bir nûr parlamağa başladı. Etrâfa ışık saçıyordu. Allahım, bu alâmeti yüzümden başka bir yerime nakl eyle. Korkarım ki kavmim bu hâli görerek, bu değişiklik onun yüzünde, bizim dînimizden ayrıldığı için olmuşdur derler, diye düâ etdim. O nûr kamçımın ucuna geçti. Asılmış bir kandil gibi ışık yaylıyordu. Kavmim arasında o kadar kalp, onları İslâma da'vet etdim ki, îmân etmedik az kimse kalmıştı. Sonra Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" yanına döndüm. Yâ Resûlallah! Kavmîme beddüâ ediniz. Çünkü çok zinâ yapıyorlar, dedim. "Allahım, Dûs kavmine hidâyet ver" diye düâ buyurdu. Bana, yine kavminin arasına dön, onları İslâma da'vet et, buyurdu. Gidip kavmimi İslâma da'vete devâm etdim.

Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" Medîneye hicret edince, Bedr, Uhud ve Hendek gazâları yapıldı. Müslüman olanlardan bir cemâ'at ile birlikde, Hayber gazâsında Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" yanına gitdik. Mekke feth edilinceye kadar Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" yanında bulundum. Mekkenin fethinden sonra, beni Zilkefeyn adında bir putu yıkmak için gönderdi. Gidip o putu yıkıdım, geldim. Ondan sonra, vefâtına kadar Resûlullah "sallallahü aleyhi ve sellem" ile berâber oldum.

Şöyleden nakl edilmişdir: Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" vefâtından sonra, arablardan dinden dönenler oldu. Tufeyl bin Amr "radîyallahü anh" bir gurub müslimânlâ Yemâme tarafına cihâda gitdi. Yolda bir rü'yâ gördü. Rü'yâsını arkadaşlarına şöyle anlatdı. Başımı traş etdiler, ağızımdan bir kuş çıkıp uçtu. Bir kadın beni gördü, alıp karnının içine koydu. Oğlum beni çok aradı, bulamadı. Arkadaşları bu rü'yâsına hayrdr inşâallah dediler. Kendisi, ben bu rü'yâmî şöyle ta'bîr etdim, dedi: Başımı traş etmeleri, bu gazâda başımı vereceğimi, şehîd olacağımı gösterir. Ağızımdan çıkan kuş rû-

humdur. Beni karnına koyan kadın yeryüzüdür. Oğlumun beni çok arayıp bulamaması ise, onun bu gazâda şehîd olmayı çok isteyip, şehîd olamamasını gösterir.

Tufeyl bin Amr “radîyallâhü anh” Yemâme gazâsında şehîd oldu. Oğlu Amr ise çok yara aldı. Fekat sonra sıhhate ka-vaşdı. Hazret-i Ömerin “radîyallâhü anh” halifeliği zemâ-nında Yermükde o da şehîd oldu.

SEFÎNE “radîyallâhü teâlâ anh”

Zevcât-ı mutahharadan Ümmü Selemenin “radîyallâhü an-hâ” kölesi idi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” hayatı-nda olduğu müddetce, Resûlullah'a hizmet etmek şartı ile onu azâd etti. Sefîne “radîyallâhü anh” Ümmü Selemeye “radîyal-lâhü anhâ” söyle demişdir: Eğer sen bu şartı koymasaydın, ha-yâtda olduğum müddetce, Resûlullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” yine hizmet ederdim. On sene hizmet etdiği söylen-mıştır. İsmîn nedir diye soranlara, adımı söylemem. Bana Re-sûlullah Sefîne ismini koymuşdur, derdi. Kendisine Sefîne is-minin hangi sebeble verildiği sorulduğunda, söyle demişdir: Bir gün Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” ve Eshâb-ı ki-râm ile sefere çıkmıştık. Yanlarındaki eşyâ ağırlık vermiş ol-malı ki, bana kilimini yere ser, buyurdu. Bütün eşyâları o kili-min üzerine koydu. Sonra bana bunları götür, sen Sefînesin buyurdu. O gün benim üzerinde bir deve yükü yüklediler. Ye-di yük saymışlardı. Bana aslâ ağır gelmedi.

Kendisi söyle anlatmışdır: Bir gün gemiye binmişdim. Denizin dalgasından gemi parçalanıp dağıldı. Bir tahta par-çasına tutunabildim. Dalgalar beni bir ormana attı. Orada bir aslan vardı. Ey Ebel Hâris (aslan)! Ben Resûlullah'ın “sallallahü aleyhi ve sellem” kölesi Sefîneyim dedim. Aslan başını yere eğdi ve gelip yanını bana sürdürdü. Sonra bana yolu gösterdi. Yola çıktığımızda yumuşak sesler çıkarıyordu. An-ladım ki bana vedâ ediyordu.

HASSÂN BİN SÂBIT “radîyallâhü teâlâ anh”

Nakl edilir ki, Âl-i Cefneden olan Cebele-i Gassânî dinden dönüp, Rûm kayserinin yanına gitmişdi. Hazret-i Ömerin “ra-

diyallahü anh” elçisi ile, Hassân bin Sâbite “radîyallahü anh” hediyyeler göndermişdi. Hassân bin Sâbit, hazret-i Ömerin kapısına gelip, içeri girerek selâm verdi. Ey mü’minlerin emîri! Ben Âl-i Cefnenin hediyyelerinin kokusunu duyuyorum, dedi. Hazret-i Ömer “radîyallahü anh”, evet Cebele-i Gassânî sana hediye göndermiş, dedi. Bu hâdiseyi nakl eden kimse şöyle demişdir: Hassân bin Sâbitin hâdiseden hiç haberi olmadığı hâlde, yalnız kokusuyla Âl-i Cefnenin hediyyeleri olduğunu anlamasına hayret eder, hiç unutmam.

AMR BİN MÜRRETİL-CÜHENİ “radîyallahü teâlâ anh”

Müslimân olduktan sonra, kavmine gidip, onları islâma da’vet etmek için, Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” izn istedi. Kavmine gidip onları islâma da’vet etti. Kavminden bir kişi hâric hepsi müslimân oldular. Îmân etmeyen o kimse: Ey Amr! Allah senin hayatınızı sana zehr etsin. Bizim putlarımızı terk etmemizi ve atalarımızın dîninden dönmemizi istiyorsun, dedi. Amr “radîyallahü anh” ona, ikimizden hangımız yalan söylüyorsa, Allah onun hayatını zehr etsin, dedi. O şahsin dudakları ve ağızı parçalanıp döküldü. Yidiği yemeğin tadını alamazdı. Sonra gözleri kör oldu, dili tutuldu ve bu hâl üzere öldü.

İHBÂN “radîyallahü teâlâ anh”

Vefât edeceği sırada, beni iki parça elbise ile kefenleyin diye vasiyyet etti. Vefât edince iki elbise ve bir de gömlek ile kefenleyip defn etdiler. Sabâhleyin, o gömleği elbiselerin üzerine bırakıldığı bir ağaç üzerinde gördüler. Bu gömlek onun mu, yoksa başkasının mı diye tereddüt etdiler. O gömleği diken terziyi buldular ve sordular. Terzi yemîn ederek, bu gömlek, İhbân “radîyallahü anh” defn edildiği zemân üzerinde olan gömlekdir, dedi.

EBÛ KURSÂFE “radîyallahü teâlâ anh”

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Ebû Kursâfeye “radîyallahü anh” bir elbise giydirmiştir. Halk ona düâ için

gelir, o da onlara düâ edip, Allahü teâlâdan bereket dilerdi. Gelenler o düânin te'sîrini kendilerinde görürlerdi.

Ebû Kursâfe “radiyallahü anh” Askalanlıdır. Oğlu Kur-sâfe rûm diyârına gazâya gitmişdi. Her sabâh nemâzı vaktinde, Askalandan, ey Kursâfe, nemâz, nemâz diye ogluna seslenirdi. Oğlu Kursâfe de rûm diyârından, buyur babacığım, diye cevâb verirdi. Arkadaşları sen böyle kime cevâb veriyorsun diye sorduklarında, babam beni nemâza uyandırıyor, derdi.

Ebû Kursâfe “radiyallahü anh” şöyle rivâyet etmiştir: Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” işittim: Bir kimse yatmadan önce yatağına gelip, Tebâreke sûresini okuyup, sonra dört def'a Allahümme Rabbül Hilli vel-Harâm ve Rabbül-Beledil-harâm ve Rabbül-meş'aril harâm bi külli âyetin enzeltenâ fî şehri ramezâne bellig rûhi Muhammedin minnî tahiyyeten ve selâmâ” diye düâ ederse, Allahü teâlâ iki melek gönderir, o selâmi Resûlullah'a ulaşdırırlar. Resûlullah da “sallallahü aleyhi ve sellem”, benden de, falan oğlu falana selâm söyleyin, Allahın rahmeti ve bereketi üzerine olsun, buyurur.

ENES BİN MÂLİK ENSÂRÎ “radiyallahü teâlâ anh”

Künyesi Ebû Hamzadır. Resûlullah'a “sallallahü aleyhi ve sellem” on sene hizmet etdi. Resûlullah Medîneye hicret ettiğinde, Enes bin Mâlik on yanında idi. Eshâb-ı kirâmdan “aleyhimürrîdvân” Basrada vefât edenlerin sonucusudur. Cenâzesini Muhammed bin Sîrîn “rahîmehullah” yâkâdi.

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”, Enes bin Mâlikin mâlinin ve evlâdının çok olması, ömrünün uzun olması ve magfiret edilmesi için düâ etdi. Kendisi demişdir ki: Hurma ağaçlarım senede iki kerre hurma verirdi. Doksansekiz veya yüz çocuğum oldu. [(Se'âdet-i Ebedîyye) kitâbinin 1035.ci sahîfesinde, 2.ci cild, 17.ci mektûbda diyor ki: Abdüllah ibni Zübeyr “radiyallahü anhümâ” halîfe iken, tâ'un hastalığı oldu. Enes bin Mâlikin “radiyallahü anh” seksenuç çocuğu öldü.] O kadar uzun ömrülü oldum ki, bana hayatı lâkabını verdiler. Düânin dördüncü kısmında buyrulan magfirete de kavuşacağım-

dan ümmîdim çokdur. Doksan dokuz, yüz veya yüzük veya yüzeydi yaşlarında vefât etdiği rivâyet edilmiştir.

Nakl ederler ki, Enes bin Mâlikin “radîyallahü anh” tarlalarını ekip biçen kimse, kendisine arâzînin kurak kaldığını, suya ihtiyacı olduğunu söyledi. Abdest alıp iki rek’at nemâz kıldı ve düâ etti. Bir parça bulut gelip, tarlalarının üzerini kapladı. Yaz günlerinde idi. Tarlalarının üzerine o kadar yağmur yağdı ki suya doyurdu. Sonra hizmetcisini gönderip, yağmur nereleme yağımiş git bak bakalım, dedi. Hizmetçi gidip bakdı ve yağmur sizin arâzinizin dışına çıkmamış diye haber getirdi.

SÂBIT BİN KAYS “radîyallahü teâlâ anh”

Sâbit bin Kays “radîyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Bir seriyeye çıktıktı. Düşmânın câsûslarını gördük ve kaçmağa başladık. Arkadaşımızdan birisinin atı tökezledi. Atından uyluğunun üzerine düştü. Uyluğu kırılmıştı ve kemikleri sanki hurma çekirdekleri gibi parçalanmıştı. Onu bir ata bindirmek istedik, mümkün olmadı. Beni katl edin dedi. Çaresiz onu orada bırakıp gitdik. Bir gün ve bir gece yol alındı. Bir de baktık, o arkadaşımız arkamızdan yetişti. Ayağı temâmen iyileşmişdi. Sanki aradan bir sene geçmiş gibi iyileşmişdi. O kimse bize söyle anlatdı: Beyâz ata binmiş bir kimse yanına geldi. Elini uyluguma sürdü ve bana, meâl-i şerîfi, (**Eğer yüz çevirirlerse, de ki, Allah bana yeter, Ondan başka ilâh yokdur, yalnız Ona güveniyorum, O arş-ı azîmin Rabbidir**) olan, Tevbe sûresi 129.cu âyet-i kerîmesini oku, dedi. Okudum, uylüğüm iyileşti.

TEMÎM-İ DÂRÎ “radîyallahü teâlâ anh”

Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” Tebük gazâsında döñünce, Temîm-î Dârî, Dâriyînden bir cemâ’at ile birlikde gelip müslimân olmuştu.

Nakl edilir ki, hazret-i Ömerin “radîyallahü anh” halîfe-liği sırasında Medînede Hurrede bir yangın çıktı. Hazret-i Ömer, Temîm-î Dârînin yanına gidip, haydi kalk, bu ateşin yanına gidelim, dedi. Yâ Emîr-el mü’minîn! Ben kimim ki,

dediyse de, hazret-i Ömer “radiyallahü anh” çok ısrâr etdi. Bunun üzerine kalkıp, onunla birlikde yangının çıktıığı yere gitdi. Bu hâdiseyi anlatan kimse şöyle demişdir: Ben de onların arkasından gitdim. Bakdım ki, Temîm-i Dârî “radiyallahü anh” eliyle ateşe işâret etdi. Ateşi dar bir boğaza sokuncaya kadar sürüp ta’kîb etdi. Hazret-i Ömer “radiyallahü anh” şöyle diyordu: **“Gören, görmeyen gibi değildir.”** [Bir rek’at nemâzda Kur’ân-ı kerîmi hatm eden dört kişiden biridir.]

ZEYD BİN HÂRİCE “radiyallahü teâlâ anh”

Nu’mân bin Beşîr “radiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Zeyd bin Hârice “radiyallahü anh” Medînenin sıhhâtlı kim-selerinden idi. Boğazında bir hastalık ortaya çıkıp, ögle ile ikindi vakti arasında vefât etdi. Onu yatırıp üzerine bir örtü örtdüm. Sonra mescide gidip, ikindi ve akşam nemâzlarını kıldım. Bir kimse gelip, bana haydi kalk, Zeyd bin Hârice vefât etdikden sonra konuşuyor, dedi. Acele yanına gitdim. En-sârdan bir cemâ’at etrafında toplanmışdı. Ben de yanına oturdum. Konuşuyordu veyâ onun ağzından konuşuluyordu. Şunları söylediğini duydum. Ömer “radiyallahü anh” kavmin celâletlisi idi. Allah yolunda çalışırken kendisine gelen elem ve sıkıntılardan korkmadı ve yılmadı. Kuvvetlilerin za’îfleri ezmeye mâni’ oldu, dedi. Sonra hazret-i Osmândan “radiyallahü anh” bahsedip, halîfeliğinin son zemânlarında çakacak fitne ve karışıklıklardan söz etti. Sonra Cennet ve Ce-hennemden ve içinde bulunanların hâllerinden ba’zi şeyler söyledi ve susdu. Orada bulunanlara ben gelmeden önce neler söyledi diye sordum. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” ve hazret-i Ebû Bekrin “radiyallahü anh” hâllerinden haber verdi, dediler.

CÂRİYE ZÂİDE “radiyallahü teâlâ anhâ”

Hazret-i Ömerin “radiyallahü anh” câriyesidir. Şöyleden anlatılmıştır: Bir gün Zâide “radiyallahü anhâ”, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” huzûruna geldi ve selâm verdi. Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem”: Ey Zâide, niçin ya-

nıma seyrek geliyorsun. Senin hâlin iyidir, ben seni severim, buyurdu. Yâ Resûlallah! Bu gün başıma acâib bir iş geldi. O sebebden huzûrunuza geldim, dedi. O hâdise nedir diye sorunca, şöyle anlatdı: Sabâhleyin odun toplamağa gitmişdim. Bir kucak odun toplayıp bağladım ve bir taşın üzerine koydum. O sırada yer ile gök arasında bir süvârî gördüm. Bana selâm verdi ve seyyidine, peygamberine selâm söyle ve de ki, Cennetin bekçisi Rîdvân söyle dedi: Müjdeler olsun ki, ümmeti üç gurub hâlinde Cennete gireceklerdir. Bir gurub he-sâbsız girer. Bir gurubun hesâbı kolay geçer. Bir gurubu da Onun şefâ'ati ile girer. Bunları söyledikden sonra göke yükseldi. Yer ile gök arasında bana iltifâtlarda bulundu.

Topladığım odunları zor taşıdığını görünce, ey Zâide, odunları taşın üzerine koy, taşa, o odunları Zâide ile birlikte Ömerin “radîyallâhü anh” evine götür, dedi. Taş hareket etti ve odunu hazret-i Ömerin “radîyallâhü anh” evinin kapısına kadar getirdi, dedi. Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” kalkıp, Onun ile hazret-i Ömerin kapısına gitdi. Taşın gelip-gitdiği izleri gördü ve “Allahü teâlâya hamd olsun ki, ben dünyâda iken Rîdvân, ümmetimin afv edileceğini müjdeledi ve ümmetimden bir kadını Meryem “radîyallâhü anhâ” derecesine ulaştırdı” buyurdu.

ENSÂRDAN BİR KADIN SAHÂBÎ “radîyallâhü teâlâ anhâ”

Enes bin Mâlik “radîyallâhü anh” söyle anlatmışdır: Ensârdan bir genç hastalanmıştı. Ziyâretine gitdik. Çok yaşlı ve gözleri görmeyen bir annesi vardı. Biz orada iken o genç vefât etti. Yüzünü örtdük ve annesine Allahü teâlâ bu mu-sîbet sebebiyle sana ecr ve sabr versin, dedik. Oğlum vefât etti mi, diye sordu. Evet vefât etti, dedik. Yâ Rabbî! Senin ve Peygamberinin yolunda gitdiğim biliyorsun. Sıkıntılı ze-mânlarimdâ imdâdîma sen yetişirsin. Bu günü musîbeti üzerinden kaldır diye düâ etdi. Biz henüz dışarı çıkmamıştık. Bir de bakdık ki ölen genç dirilip, yüzüne örtduğumuz örtüyü kaldırdı ve ayağa kalkdı. Berâber yemek yidik.

YEDİNCİ BÖLÜM

TÂBÎ'ÎN, TEBE-Î TÂBÎ'ÎN VE SOFIYYE TABAKASINA KADAR VUKÛ' BULAN HÂLLER

REBÎ' VE REBÎ' BIN HARRÂŞ “radîyallahü teâlâ anh”

Reb'i bin Harrâş şöyle demişdir: Biz dört kardeş idik. Rebi' hepimizden çok nemâz kılar ve sıcak günlerde oruc tutardı. O vefât etdi. Yüzünü örtdük. Bir kişiyi pazardan ona kefen satın alması için gönderdik. Biz yanında duruyorduk. Bir de bakdık ki, yüzünü açdı ve esselâmü aleyküm, dedi. Oradakiler ve aleykesselâm, öldükden sonra konuşuyor musun, dedik. Evet sizden sonra Rabbime kavuşdum. Rabbimi gadablı bulmadım. Beni yumuşak reyhân ve istebrakla karşıladı. Dikkat ediniz! Resûlullah “sallallahü aleyhi ve sellem” cenâze nemâzımı bekliyor! Acele edin, beni gecikdirmeyin, dedi. Bu haberi hazret-i Âışeye “radîyallahü anhâ” bildirdiler. Buyurdu ki: Resûlullahdan “sallallahü aleyhi ve sellem” işittim: “Benim ümmetimden öldükden sonra konuşan kimse tâbi'înin hayrlısıdır” buyurdu.

Rebî' yerinin Cennet mi, Cehennem mi olduğunu bilmeden gülmeyeceğine yemîn etmişdi. Vefât etdikden sonra, cenâzesini yıkayan kimse, onun devâmlı tebessüm etdiğini söylemişdir.

Selefden bir zât şöyle anlatmışdır: Benim hîristiyân bir komşumvardı. Vefât etdi. Hîristiyânlar onun cenâzesini yıkarken, doğrulup, müslimânları yanına çağırın demiş. Bu haberi işitince, onun yanına gitdik. Eşhedü en lâ ilâhe illallah ve eşhedü enne Muhammeden abdühü ve Resûlüh, dedi. Sonra tekrâr vefât etdi. Biz cenâzesini yıkadık, nemâzını kıldıkt ve müslimân mezârlığına defn etdik.

EBÛ MÜSLİM HAVLÂNÎ “rahmetullahi aleyh”

Ebû Müslim Havlânî hazretleri hiç dünyâ sözü söylemezdi. Dünyâ ile alâkalı konuşanların yanından ayrılrıdı. Bir gün bir mescidde bir gurub insanın toplandığını görerek, âhiret ile alâkalı konuşuyorlardır diye yanlarına gidip oturdu. Biri benim kölem ticâretden döndü, çok kâr getirdi, dedi. Bir diğeri, dört köle hazırladım, falan yere sefere göndereceğim, dedi. Ebû Müslim Havlânî onlara bakıp dedi ki: Sizin hâliniz şu kimseye benzer. Bir kimse şiddetli yağmur altında yolda kalmışdır ve sığınacak bir yer arar. O sırada büyük bir dergâh ve büyük bir kapı görür. Şu kapıdan içeri gireyim de, yağmur kesilinceye kadar orada durayım, der. Kapıdan içeri girince, binânın damının olmadığını görür! Ben de sizden birşeyler istifâde edeyim diye yanınıza oturdum. Meğer siz dünyâ ehli imişsiniz, dedi.

Söyle nakl edilmişdir: Esved-i Anesî Yemende peygamberlik da'vâsında bulundu. Ebû Müslim Havlânîyi “rahmetullahi aleyh” yanına çağırıp, benim Allahın peygamberi olduğuma şehâdet eder misin dedi. Hâyır, dedi. Muhammedin “aleyhisselâm” Allahın Resûlü olduğuna şehâdet edermisin, dedi. Evet ederim, dedi. Birkaç def'a aynı şekilde sordu ve aynı cevâbları aldı. Esved-i Anesî onu, büyük bir ateşin içine atmalarını emr etti. Ateşi yakıp onu içine atıldılar. Ateş onu aslâ yakmadı. Esved-i Anesîye dediler ki, onu buradan başka bir yere gönder. O sana inanmaz ve inananların sana karşılı inançlarını bozar. Esved-i Anesî ona Yemenden gitmesini söyledi. O da Medîneye gitdi. O sırada Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” vefât etmiş ve Hazret-i Ebû Bekr “radiyallahü anh” halîfe olmuştu. Ebû Müslim Havlânî “rahmetullahi aleyh” mescide girip, nemâz kıydı. Hazret-i Ömer “radiyallahü anh” onu gördü. Yanına gidip, hangi kavmdensin, dedi. Yemen ehlindenim deyince, yalancı peygamberin ateşе atıldığı kimse ne yaptı, diye sordu. O Abdüllah bin Sevb idi, dedi. Hazret-i Ömer yemîn vererek, o sensin deyince, evet benim dedi. Hazret-i Ömer “radiyallahü anh” onu bağına basdı ve ağladı. Onu hazret-i Ebû Bekrin “radiyallahü

anh” yanına götürdü. Hazret-i Ebû Bekr ile kendi arasında yer açıp onu oturdu ve “Allahü teâlâya hamd olsun ki, hayatı iken İbrâhîm Halflürrahmâna “aleyhisselâm” yapılan işin, ümmet-i Muhammedden “aleyhisselâm” birine yapıldığını görmek nasîb oldu” dedi.

Nakl olunur ki, Ebû Müslim Havlânîn “rahmetullahi aleyh” bir câriyesi vardı. O câriye, bir gün efendim, çokdan beri yemeklerine zehr katıyorum, hiçbir zarar görmüyorsun, dedi. Niçin katıyzorsun diye sorunca, ben gencim, ne yatağına yaklaştıryorsun, ne de satıyzorsun, dedi. Ebû Müslim Havlânî “rahmetullahi aleyh” ben her yemekde: “Bismillâhi hayrulesmâi Bismillâhi lâ yedurru ma’asmihî dâün fil ardi vessemâi” düâsını okurum, buyurdu.

Ebû Müslim Havlânî her ne zemân rûm diyârına gazâya gitse, önlerine büyük bir nehr çıktıgı zemân, berâber bulunduğu kimselerin önüne geçer, Allahü teâlânın ismiyle o sudan geçer ve onu ta’kîb edenler de geçerlerdi. Herhangi bir eşyânızı su götürürse bana haber verin, derdi. Bir kimse bilerek suya bir torba attı. Ona gidip, torbamı su götürdü, dedi. Ebû Müslim Havlânî “rahmetullahi aleyh” o kimseye, arkamdan gel dedi. Biraz gitdiler, torbanın bir ağaca takılmış olduğunu gördüler. O kimseye haydi torbanı al, dedi.

Söyle nakl edilmişdir: Ebû Müslim Havlânî, bir mikdâr parayla un almak için pazara gitdi. Bir dilenci ondan bir şey istedi ve çok ısrâr etti. O dilenciden kurtulmak için başka bir tarafa gitdi. Dilenci yine karşısına çıktı. Sonunda un almak için götürdüğü parayı dilenciye verdi. Yanındaki un torbasını bir marangoz dükkanına gidip, odun talaşı ile doldurdu. Torbanın ağını bağlayıp evine götürdü. Hanımından habersiz bir yere koydu. Hanımı torbayı açıp un olduğunu görerek hamur yapıp ekmek pişirdi. Ebû Müslim Havlânî bir müddet sonra, çekinerek eve geldi. Hanımı pişirdiği ekmeği ve yemeği getirdi. Yidikden sonra, bu ekmeği nereden yapdin diye sordu. Hanımı, getirdiğin undan yapdım, dedi. Ebû Müslim Havlânî, hanımına hiçbir şey söylemedi, durumu anlatmadı.

Ebû Müslîm Havlânî evine girince, Allahü ekber diyerek tekbîr getirdi. Hanımı da tekbîr getirerek karşılara ve hizmetini görürdü. Bir gün bir kadın hanımına gelerek, eğer kocan Mu'âviye "radîyallâhü anh" aleyhinde söz söylese, ona bir hizmetçi veririm ve çok yardımda bulunurum, râhat geçinirsiniz, dedi. Ebû Müslîm Havlânî hazretleri akşam eve gelince tekbîr getirdi. Hanımı her zemâncı âdetini terkedip, tekbîrle karşılamadı ve hizmetini görmedi. Bir kimsenin, hanımına fesâdcılık yapdığını anladı. Allahım, hanımına fesâdcılık yapan kimsenin gözlerini kör eyle diye düâ etdi. Fitneci kadın evinde oturuyordu ve önünde bir çira vardı. Bir den bire yanındakilere çira söndü, dedi. Yanındakiler hâyır sönmedi, yanıyor dediler. Kadın öyleyse benim gözlerim kör oldu, dedi. Sonra gözlerinin Ebû Müslîm Havlânîn düâsiyla kör olduğunu anladı. Huzûruna gidip, yaptığı işe pişmân olduğunu söyleyerek, düâ etmesini istedî. Ebû Müslîm Havlânî "rahmetullahi aleyh" Allahım, eğer bu kadın doğru söylüyorsa, gözlerini aç diye düâ etdi. Kadının gözleri açıldı.

Ceylânlar, Ebû Müslîm Havlânîn "rahmetullahi aleyh" yanına uğrarlardı. Çocuklar ceylânların durması ve ellerini onlara dokunmalari için düâ etmesini isterlerdi. Ebû Müslîm Havlânî düâ ederdi ve Allahü teâlâ ceylânları durdururdu. Çocuklar onlara elleriyle dokunurlardı.

ÂMİR BİN ABD-İ KAYS "rahmetullahi aleyh"

Fakîrlere dağıtacağı parayı ridâsının ucuna bağlayarak yanına alırdı. Kendisinden birşey isteyen her fakîre mutlaka verirdi. Evine döñünce para kesesini âilesinin önüne bırakır- di. İçindeki parayı sayarlardı, o kadar dağıtdığı hâlde para aynı çıkardı. Hiç eksik ve fazla çıkmazdı.

Âmir bin Abd-i Kays "rahmetullahi aleyh" bir gün bir kavme misâfir oldu. Ayrlıp giderken, su kabına süt doldurup, verdiler. Yolda giderken kendi kendine bu süt içmek içindir. Abdest almak îcâb ederse ne yaparım diyerek geri döndü. Misâfir olduğu kimselerin yanına gidip, sütünüzü ali-

nız, kabıma su doldurunuz, dedi. Kabına su doldurup verdiler. Her ne zemân abdest almak istese, o kabda su bulur, içmek istediği zemân da aynı kabdan süt çıkardı.

Nemâz kılmağı başladığı zemân, şeytân yılancı şekline girer, gömleğinin içine girip, yeninden çıkıp giderdi. Âmir bin Abd-i Kays hazretlerinde hiçbir değişiklik olmazdı. Bu yılancı niçin kendinden uzaklaşdırımıyorsun dediklerinde, Allahü teâlâdan başkasından korkmakdan, Allahü teâlâdan utamırı. Yılancın gömleğime girip çıktığından haberim olmuyor, buyurdu.

ZÂDÂN-I KİNDÎ “rahmetullahi aleyh”

Kûfeli olup tâbiî'indendir. Bir gün, yâ Rabbî ben açım, dedi. Evinin penceresinden kocaman bir ekmek yanına indi.

ZERÂRE BİN ÜFÎ “rahmetullahi aleyh”

Tâbiî'inden ve Basralı idi. Bir gün mescidde imâmlık yapıp nemâz kıldırırken; meâl-i şerîfi, (**O sûra üfürüldüğü zemân var ya, işte o gün zorlu bir gündür.**) olan, [Müddessir sûresi 9-10.cu] âyet-i kerîmeleri okuyunca, hemen düşüp vefât etti.

SA'ÎD BİN MÜSEYYİB “rahmetullahi teâlâ aleyh”

Medîneye bir vâlî ta'yîn olmuşdu. Zeynel'âbidîn Alî bin Hüseyin, Kâsim bin Muhammed, Sâlim bin Abdüllah “radiyallahü anhüm” ve Kureşden bir gurub kimse vâlîyi görme-ge gitdiler. Vâlî onlara, Sa'îd bin Müseyyibinizde hanginizdir, diye sordu. Zeynel'âbidîn Alî bin Hüseyin “radiyallahü anh”, o mescidden ayrılmaz, âmirlerin yanına gitmez, diye cevâb verdi. Vâlî, sen, hazret-i Alînin “radiyallahü anh” torunu sun, Kâsim hazret-i Ebû Bekrin “radiyallahü anh”, Sâlim hazret-i Ömerin “radiyallahü anh” torunu durlar. Siz geliyorsunuz da, Sa'îd bin Müseyyib niçin gelmiyor, dedi. Yemin ederek onun boynunu vuracağım, dedi. Bu sözünü üç kerre tekrârladı.

Zeynel'âbidîn Alî bin Hüseyen “radiyallahü anh” şöyle demişdir: Bu sebebden o meclis bize dar geldi. Dışarı çıkinca, Sa'îd bin Müseyyibin “radiyallahü anh” yanına gidip, durumu bildirdim. Umre niyyetyle Mekkeye git, dedim. Umre için hâlis niyyetim yok dedi. Kardeşlerinden birinin evine git, dedim. Beni bu mescidden günde beş def'a çağrıyorlar, onu ne yapayım. Şimdiye kadar bu da'vete icâbet etmediğim vâki' değildir, dedi. O zemân başka bir mescidde otur. Çünkü seni ararlarsa önce bu mescide gelirler, dedim. Bu mescidde ibâdet etmeye alışdım, burayı terk etmem, dedi. Ey kardeşim, sen hiç korkmuyor musun, diye sordum. Allahü teâlâ bilir ki, ben Ondan gayri hiç bir şeyden korkmam. Lâkin önce şuna düâ ederim ki, bu düâmin ortası ve sonu Allahü teâlâya hamd ve senâ ve Muhammed aleyhisselâma salât ve selâmdir. Allahü teâlâ o vâlîye beni unutdursun, dedi. Bir müddet sonra o vâliyi vazîfeden uzaklaşdırıldılar ve Şâma git-di. Yolda hizmetcisi abdest alması için hâzırlık yaparken, biraz dur, dedi. Sonra ben Zeynel'âbidîn Alî bin Hüseyinin, Kâsim bin Muhammedin ve Sâlim bin Abdüllahîn yanında, Sa'îd bin Müseyyibin boyunu vuracağım diye and içmişdim. O günden bu güne kadar hiç hâtrıma gelmedi. Bana yazılılar olsun, rezîl oldum, dedi. Hizmetcisi, Allahü teâlânın senin hakkında dilediği, senin kendi hakkında dilediğinden da-hâ hayrlıdır, dedi.

Sa'îd bin Müseyyib “radiyallahü anh” şöyle anlatmışdır: Eyyâm-ı harrede yezîdîler Medîneye saldırip, muhâcirîn ve ensârdan “radiyallahü anhüm” çوغunu şehîd etmişlerdi. Re-sûlullahîn “sallallahü aleyhi ve sellem” mescidinde benden başka kimse yokdu. Nemâz vakti olunca, Ravda-i şerîfden müezzin sesi gelirdi. Nemâza dururdum. Şâm halkı mescide girip, beni göstererek şu deli ihtiyâra bakınız derlerdi. [Sa'îd bin Müseyyib, tâbi'înin büyüklerinden ve (Fükahâ-i seb'a)dan, ya'nî Medînenin yedi büyük âliminden biridir.]

SA'İD BİN CÜBEYR “radiyallahü teâlâ anh”

Tâbi'înden ve Kûfelidir. Fakîh, âbid ve fâdîl idi. Hicretin doksanbeşinci senesinde kırkdokuz yaşında iken Haccâc ta-

rafından şehîd edildi. [Bir rek'at nemâzda Kur'ân-ı kerîmi hatm eden dört kişiden biridir.]

Şöyle nakl edilmiştir: Haccâc yakın adamlarından birini on kişi ile birlikde Sa'îd bin Cübeyri "radiyallahü anh" çağırmağa gönderdi. Onu çağrırmaya giderlerken, bir râhibin kilisesine vardılar. O râhibden Sa'îd bin Cübeyri sordular. Râhib onlara yol gösterdi. Gidip, Sa'îd bin Cübeyri "radiyallahü anh" secedede buldu. Selâm verdiler. Başını secdeden kaldırdı ve nemâzını bitirip, selâmlarını aldı. Haccâc seni çağrıyor, dediler. Allahü teâlâya hamd ve senâda bulundu, Resûlullah'a "sallallahü aleyhi ve sellem" tehiyyât okudu. Sonra onlarla birlikde, Haccâcin yanına gitmek üzere yola çıktı. Dahâ önce görüşdükleri râhibin kilisesinin bulunduğu yere vardılar. Râhib onlara, kilisenin çevresinde aslanlar, vahşî keçiler ve yırtıcı hayvanlar bulunduğu yeri, yukarı çıkmalarını söyledi. Sa'îd bin Cübeyr "radiyallahü anh" kiliseye çıkmadı. Râhib ona, gâliba kaçmak istiyorsun, dedi. Hâyır, kaçmak istemiyorum. Ben müşriklerin bulunduğu yere aslâ girmek istemem, dedi. Râhib, vahşî hayvanlar seni parçalar deyince, Allahü teâlâ beni onların şerinden korumağa kâdirdir, dedi. Râhib o on kişiye, ondan bir söz ve ahd alınız deyince de, ben Rabbime söz verdim, sabâha kadar buradan gitmem, dedi. Râhib diğerlerine, siz yukarı çıkışınız ve yaylarınızı hâzırlayınız. Bu gece bu sâlih kulu yırtıcı hayvânlardan koruyunuz, dedi. Geceleyin bakdilar ki, Sa'îd bin Cübeyrin yanına bir vahşî hayvân yaklaşdı. Kendini ona sürdürdü ve sonra ayrılp gitdi. Geride bir yerde durdu. Sonra ona bir aslan yaklaştı. Ona sürtündü ve birşey yapmadan o da ayrılp gitdi. Bu hâli gören râhib sabâhleyin aşağıya inip, Sa'îd bin Cübeyrin "radiyallahü anh" yanına giderek, islam dîni hakkında bilgi aldı ve Resûlullahın "sallallahü aleyhi ve sellem" sünnetlerini sordu ve müslimân oldu.

Nakl edilir ki, Sa'îd bin Cübeyr "radiyallahü anh" Haccâc tarafından şehîd edilmeden önce: Yâ Rabbî! Benden sonra Haccâci başka bir kimsenin katline musallat eyleme, diye

düâ etdi. Bu düâdan sonra Haccâc onbeş gün kadar yaşadı. Haccâc bu son onbeş gün içinde, her gün, benim Sa'îd bin Cübeyr ile ne işim vardı. Yatağıma her yatlığımda, ayağım- dan tutup çekiyor, derdi.

Sa'îd bin Cübeyrin “radîyallâhü anh” bir horozu vardi. Her gece öter, onu teheccûd nemâzına kaldırırırdı. Bir gece her nasilsa ötmedi ve Sa'îd bin Cübeyr hazretleri teheccûde kalkamadı. Sabâhleyin bu iş ona çok ağır geldi ve horoza, Allâhü teâlâ sesini kessin dedi. Ondan sonra o horoz hiç ötmeli. Annesi bu hâli görerek, oğlu Sa'îd bin Cübeyre, sakın kimseye beddüâ etme, diye tenbîhde bulundu.

Sa'îd bin Cübeyrin “radîyallâhü teâlâ anh” boynunu vurup, şehîd etdiklerinde, başı yere düştü. İki kerre yüksek ses ile, bir kerre de haffîf ses ile, “Lâ ilâhe illallah” dedi.

ÜVEYS-İ KARNÎ “radîyallâhü teâlâ anh”

Emîr-ül mü'minîn hazret-i Ömer “radîyallâhü anh”, halîfeliği zemânında, bir hac mevsiminde, insanlara ayağa kalkınız, dedi. Sonra, Murâdîler hâric Kûfeliler otursun, dedi. Dahâ sonra Karnlı kimse hâric Murâdîler de otursun, dedi. Karnlı Üneys adında bir kimse ayakda kaldı. Bu şahs, Üveys-î Karnînin amcası idi. Hazret-i Ömer ona, Üveysi tâ�ırmısın diye sordu. Üneys, aramızda ondan câhil, ondan divâne ve ondan muhtâc kimse yokdur, dedi. Hazret-i Ömer “radîyallâhü anh” ağladı ve Resûlullahdan “sallalla-hü aleyhi ve sellem” iştidim: “Üveysin şefâ'atiyle, Rebi'a ve Mudar kabîleleri sayısınca kimse Cennete girer” buyurdu, dedi. Herem bin Hayyân “radîyallâhü anh” şöyle demişdir: Bu haber bana ulaşınca, sâdece Üveys-î Karnîyi görmek maksadı ile Kûfeye gitdim. Birgün Fırat nehrinin kenârına vardım. Bakdım ki, Üveys-î Karnî orada abdest alıyordu. Onu tanıdım. Çünkü önceden onu bana ta'rîf etmişlerdi. Selâm verdim, selâmımı aldı. Müsâfehâ yapmak istedim, yapmadı. Allâhü teâlâ sana merhamet etsin ve seni magfiret etsin, ey Üveys, nasilsın dedim. Ona olan aşırı muhabbetimden bana ağlamak geldi. O da ağladı. Ağlamamız bitince,

bana Allahü teâlâ ömrünü uzun etsin ey Herem bin Hayyân! Sen nasilsin, beni sana kim gösterdi, dedi. Allahü teâlâ beni sana kavuşduru, dedim. Lâ ilâhe illallahü sübhâne Rabbinâ in kâne va'dü Rabbinâ le mef'ûlâ: (Allahdan başka ilâh yokdur. Rabbimizi noksan sıfatlardan tenzîh ederiz. Rabbimiz bir şeyi dileyince o olur), dedi. Sonra ona benim ve babamın ismini nasıl bildin. Bundan önce seni hiç görmedim diye sordum. Herşeyi bilen, her şeyden haberdâr olan Allahü teâlâ bana bildirdi, dedi. Biraz dahâ nasîhatde bulundukdan sonra, Muhammed aleyhisselâm vefât etdi. Re-sûllullahın halîfesi Ebû Bekr-i Sîddîk “radîyallâhü teâlâ anh” vefât etdi. Ebû Bekr-i Sîddîkin arkadaşı hazret-i Ömer “radîyallâhü teâlâ anh” vefât etdi, dedi. Ben, Allahü teâlâ sana merhamet buyursun. Hazret-i Ömer henüz hayâtdadır, vefât etmedi, dedim. Evet o da vefât etdi. Allahü teâlâ, onun vefât etdiğinden beni haberdâr etdi, dedi. Sonra biraz dahâ nasîhat ve hayr düâ etdi. Esselâmü aleyle ve rahmetullahi ve berekâtühü. Bundan sonra görüşemeyiz diyerek ayrıldı. Onunla bir kaç adım gitdim, müsâade etmedi. Kûfe mahallelerinin arasına girinceye kadar, ağlayarak arkasından bakdim. Sonra onu çok görmek istedim. Ancak haberini dahî alamadım. Fekat her hafta bir iki kerre onu rü'yâmda gördüm.

Nakl ederler ki: Üveys-i Karnî “rahmetullahi aleh” Âzerbaycâna gazâya gitmişdi. Orada vefât etdi. Arkadaşları onun için bir kabr kazmak istediler. Bir taşın yanında lahdi yapılmış, hâzır bir kabr buldular. Sonra kefen sarmak istediler. Elbiselikde insan eli değmemiş bir kefen buldular. O kefenle kefenleyip, hâzır buldukları kabre onu defn etdiler. **[Se'âdet-i Ebediyye]** 1189.cu sahîfede buyuruluyor ki: (Sifîn muhârebesinde, hazret-i Alînin “radîyallâhü anh” yanında bulundu. 37 [m. 657]de şehîd oldu.)

MEYMÛN BİN ŞEYB “rahîmehullahü teâlâ”

Kendisi şöyle anlatmışdır: Haccâc zemânında, Cum'a nemâzına gidiyordum. Kendi kendime, bu zâlimin arkasında ni-

çin Cum'a nemâzı kılayım diye düşündüm. Tereddüde düşdüm. Sonunda devâmlı gitmeğe karar verdim. Evin bir tarafindan bir ses işittim. Meâl-i şerîfi (**Ey îmân edenler! Cum'a günü nemâz için ezân okunduğu zemân Allahı anmaya koşun...**) [olan, Cum'a süresi 9.cu] âyet-i kerîmeyi okuyordu.

Bir gün bir mektûb yazdım. Aklıma birşey geldi. Onu yazarSAM mektûbum güzel olacaktı, fekat yalandı. Yazmasam doğru olacaktı, fekat mektûbum çırkin olacaktı. Bir yazayım, bir yazmayayım diye tereddüde düşdüm. Sonunda yazmayayım diye karar verdim. Evin köşesinden bir ses geldi. Meâl-i şerîfi (**Allah, îmân edenleri dünyâ hayâtında da âhîretde de sağlam bir söz üzerinde tutar...**) olan [İbrâhîm sârenin 27.ci] âyet-i kerîmesini okuyordu.

SILATÜBN-Ü ÜŞEYİM “rahmetullahi aleyh”

Sözüne güvenilir bir kimse şöyle anlatmışdır: Gazâ için Kâbile gitmişdik. Gece bir yerde konakladık. Kendi kendime, bu gece Silatübn-i Üşeymin ne yaplığını bir ta'kîf edeyim. Herkes onun ibâdetinden bahsediyor, bakalım nasıl, dedim. Yatsı nemâzını kılınca, uyudu. Sonra herkes uykuya daldı. O, gece kalkıp, orada bulunan bir meşeliğe girdi. Ben de arkasından girdim. Abdest alıp, nemâz kılmağa başladı. Bir de bakdım ki onun yanına bir aslan geldi. Ben korkumdan bir ağaca çıktım. Silatübn-ü Üşeyim aslana hiç aldırmadı ve onu bir fâre kadar bile hesâba almadı. Secdeye kapanınca ben, aslan şimdi onu parçalar dedim. Nemâzını bitirip selâm verdi. Yüzünü aslana dönüp, haydi git ey yırtıcı hayvân, rızkını başka yerde ara, dedi. Aslan dönüp gitdi ve giderken öyle bir kükredi ki, ben dağlar birbirinden ayrılıyor zan etdim. O sabâha kadar nemâz kılmağa devâm etdi.

Aynı şahs yine şöyle anlatmışdır: Düşmâna yaklaşmıştık. Kumandan askerlere, hiç kimse bir yere ayrılmasın diye emr etdi. Silatübn-ü Üşeymin katırı yüküyle birlikde kayboldu. Kalkıp nemâza durdu. Sonra, yâ Rabbî, katırı yüküyle birlikde geri göndermen için yemîn ediyorum, dedi. Biraz sonra katırı yüküyle birlikde geldi ve onun yanında durdu.

Kendisi şöyle anlatmışdır: Bir gün Ehvâz civârında geziyordum. Çok açıldım. Satın almak için çok yiyecek aradım. Fekat bulamadım. Allahü teâlâya düâ edip, yiyecek istedim. Merkebin üzerinde uyumuşdum. Kulağıma bir ses geldi. Uyanıp bakdım ki, bir sarık düşmüş, içinde bir şey vardı. Açıp bakdım, içinde hurma ağacından örülümuş bir kab vardı. İçi tâze hurma dolu idi. Doyuncaya kadar yidim. O mevsimde hiçbir yerde hurma yokdu. Sonra hummaların artanını yanına alıp, yola devâm etdim. Yolda bir râhibe rastladım. Durumu ona anlatdım. Râhib benden hurma istedi, biraz verdim. Aradan epey zemân geçdıktan sonra, bir gün o râhibe uğradım. Bulunduğu yerde, çok güzel hurma ağaçları yetişmişdi. Râhib, bana bu hurma ağaçları senin bana verdığın hummalardan oldu, dedi.

HEREM BİN HAYYÂN “rahmetullahi aleyh”

Havânin çok sıcak olduğu bir yaz gününde vefât etti. Onu kabre koydukları sırada, bir parça bulut gelip, sâdece kabrinin üzerine yağmur yağdı. Dışarı hiç taşmadı. O gün onun kabrinde yeşil otların bitliğini de söylemişlerdir.

ÖMER BİN ABDÜL’AZÎZ “rahmetullahi teâlâ aleyh”

Künyesi Ebû Hafsdır. Annesi hazret-i Ömer bin Hattâbin “radiyallahü anh” oğlu Âsimin kızıdır. İki sene beş ay onbeş gün halîfeliğ yapdı. Hicrî yüzbir senesinde Recep ayının onunda otuzdokuz yaşında iken vefât etti.

Emîr-ül mü’minîn Ömer bin Hattâb “radiyallahü anh”, bir gece Medînede gezerken, seher vakti bir evin yanına vardı. Evde annesi kızına kalk süte su kat diyor. Kız ise, bu doğru bir iş değildir. Halîfe Ömer “radiyallahü anh” bunu yasakladı. Onun habercisi bunu bildirdi, dedi. Annesi kalk, burada ne Ömer “radiyallahü anh”, ne de onun habercisi yok, bizi gör-müyör, dedi. Kızı, vallahi ben bu işi yapmam. Ben insanlar arasında hazret-i Ömerin emrine uyuyorum. Kimse görmezken de onun emrine muhâlefet etmem, dedi. Hazret-i Ömer “radiyallahü anh” bu konuşmaları duyduğu gecenin sabâhında, oğ-

lu Âsimâ falan eve git. Orada bir kızcağız var. Eğer birine söz-lü değilse, onu kendine nikâhla. Allahü teâlâ ondan sana mu-bârek bir evlâd verir, dedi. Âsim gidip o kızı kendine nikâhla-di. Ondan Ömer bin Abdül'azîzin annesi Ümmü Âsim doğdu. Abdül'azîz bin Mervân, Âsim'in kızı Ümmü Âsimi kendine ni-kâhlamak istedî. Vekîline kendi halâl mâlimdan dörtüz dinâr götürür. Temiz hânedâna mensûb Âsim'in kızıyla nikâhlanmak istiyorum, dedi. Sonra Âsim'in kızıyla evlendi ve bu hanımın-dan Ömer bin Abdül'azîz doğdu.

Süfyân-ı Sevri şöyle demişdir: Halîfe beşdir: Hazret-i Ebû Bekr, hazret-i Ömer, hazret-i Osmân, hazret-i Alî ve Ömer bin Abdül'azîz "radîyallahü anhüm ecma'în".

Ribâh bin Ubeyde "rahmetullahi aleyh" şöyle anlatmış-dır: Ömer bin Abdül'azîz Medîne vâlîsi iken, bir ihtiyâr kim-se onun koluna girmişdi. Kendi kendime, vâlînin koluna gi-reن bu ihtiyâr adam acabâ kimdir, diye yadırgadı. Vâlî Ömer bin Abdül'azîz nemâz kıldı ve evine gitdi. Ben de arka-sından evine girdim ve Allahü teâlâ emîrimize iyilikler ver-sin, koluna giren ihtiyâr kimdi diye sordum. Bana, ey Ribâh, sen onu gördün mü, dedi. Evet gördüm deyince, o gördüğün kardeşim Hızır "aleyhisselâm" idi. Yakında halîfe olacağımı ve adâletle hareket edeceğimi haber verdi, dedi.

Nakl edilir ki, Ömer bin Abdül'azîz halîfe olunca, dağda-ki çobanlar hangi sâlih kişi halîfe oldu, dediler. Çobanlara sâlih bir kimsenin halîfe olduğunu nereden biliyorsunuz di-ye, sordular. Kurtlar ve aslanlar artık koyunlarımıza dokun-muyor, uzak duruyorlar ve hiç zarar vermiyorlar, dediler. Ni-tekim bir kimse şöyle demişdir: Ömer bin Abdül'azîzin halî-feliği zemânında, sahrâya gitmişdim. Bakdım ki kurtlar ko-yunların arasında dolaşıyorlar ve koyunlara hiç zarar vermi-yorlardı.

Ömer bin Abdül'azîzin, vâlîlerinden birisi bir mektûb ya-zıp, şehrinin vîrân olduğunu, halîfe birsey tahsîs ederse, îmâr edecekini bildirdi. Ömer bin Abdül'azîz cevâbında, şehrinin etrâfına adâletden bir sur yap, yollarını da zulmden temizle,

şehrinin îmârı budur diye yazdı.

Ömer bin Abdül'azîz, vefâtı yaklaştığı sırada, beni kaldırın oturayım, dedi. Kaldırdılar ve şöyle dedi: Allahım! Ben o kimseyim ki bana emr etdin, ben kusûr etdim. Nehy etdin, âsî oldum. Lâkin, Lâ ilâhe illallah diyorum, dedi. Sonra başını yukarı kaldırdı. Dikkatlice bakmağa başladı. Çok dikkatli bakıyorsunuz, diye sordular. Bir cemâ'at toplandı ki, onlar ne insandır, ne de cinnîdirler dedi ve sonra vefât etdi.

Nakl edilmişdir ki, Ömer bin Abdül'azîz “rahmetullahi aleyh” defn edilince, gökden üzerine bir kâğıd indi. Kâğıdda Besmele ve bu Allahü teâlâdan Ömer bin Abdül'azîze emândır, yazılı idi.

Muhyiddîn-i Arabî “kuddise sirruh” (**Fütûhât-ı Mekkiyye**) kitâbında şöyle yazmıştır: Ba'zlarının sûrî, görünen hâlîfeliğine ma'nevî halîfelik de ilâve edilmişdir. Ömer bin Abdül'azîz bunlardandır.

AMR BİN UTBE “rahmetullahi aleyh”

Tâbiî'nin büyüklerindendir. Kûfelidir. Eshâbiyla bir anlaşma yaptı. Berâber bulunduğu kimselerin bütün hizmetlerini kendisi yapacak idi. Bir gün hava çok sıcakdı. Koyunları otlatmaya gitmişdi. Sevenlerinden birisi, onun arkasından gitdi. Amr bin Utbe “rahmetullahi aleyh” uyumuşdu ve bir parça bulut onu gölgeliyordu. Uyandığı zemân o dostu, sana müjde-ler olsun deyince, bu hâli kimseye söyleme, dedi.

Gazâya gitdiği zemân, arkadaşlarının koyunlarını korudu. Bir bulut onun başı üzerinde onu gölgelerdi. O nemâz kıllardı ve hayvanlar etrafında dolaşarak onu muhâfaza ederlerdi.

Kendisi şöyle demişdir: Allahü teâlâdan üç şey istedim. İkisini ihsân etdi, üçüncüsünü de ihsân edeceğini ümmîd ediyorum. Birincisi, Allahü teâlâdan diledim ki, beni dünyâya rağbet etdirmesin. Dünyâlığın elime geçmesi ve geçmemesi benim için aynı oldu, beni değiştirdmedi. İkincisi, nemâz kıll-

mak için bana güç, kuvvet vermesini diledim, ihsân etdi. Üçüncü olarak da, diledim ki bana şehîd olmak nasîb etsin. Bunu da ihsân edeceğini ümmîd ediyorum.

MUTRAF BİN ABDÜLLAH ŞEBHÎZ “rahmetullahi aleyh”

Arkadaşlarından bir cemâ’at ile, karanlık bir gecede, yolda giderken, birinin kamçısının ucundan bir ışık yayıldı. Böylece yollarını gördüler.

Bir şahs yalan söyleyerek ona iftirâ etmişdi. Yâ Rabbî! Bu kimse yalan söylüyorса, onu helâk eyle diye düâ etdi. O şahs hemen öldü. Ölen kimsenin hanımı zemânın vâlîsi Ziyâddan yardım istedi. Vâlî o ona herhangi bir şeyle vurdu mu, diye sordu. Hâyır dediler. Hâkim, ne yapalım sâlih kulun düâsı takdîre uygun gelmiş, dedi.

MUHAMMED BİN MÜNKEDİR “rahmetullahi aleyh”

Nakl edilir ki, Muhammed bin Münkedir gâzîlerden bir gurub ile yolculuk yapıyordu. Onlardan biri, cânim tâze peynir istiyor, dedi. Muhammed bin Münkedir “rahmetullahi aleyh”, Allahü teâlâya düâ ediniz. O bu yolda size tâze peynir vermeğe kâdirdir, dedi. Hepsi düâ etdiler. Biraz gitmekten sonra, ağızı kapalı bir zenbil gördüler. İçi tâze peynir doluydu. İçlerinden birisi bu peynirin yanında bal olmalı ki, peynirle yiyeлим, dedi. Muhammed bin Münkedir peyniri ve ren balı da vermeğe kâdirdir, buyurdu. Sonra hep birlikde düâ etdiler. Biraz yürüdüler. Yolun kavşağında bir kab göründüler. İçi bal ile dolu idi. Bineklerinden indiler, peynirle bal birlikde yidiler. [(Se’âdet-i Ebediyye) kitâbinin 845.ci sahîfesine bakınız!]

ABDÜLLAH BİN EBÎ CA’FER “rahmetullahi aleyh”

Gazâ yapmak için, Kostantiniyyeye (İstanbul'a) gidiyorduk. Gemimiz parçalandı ve dalgalar bizi bir kaya üzerine sürüklüyor, bırakdı. Beş kişi idik. Allahü teâlâ her sabâh her

birimiz için o taşdan bir yaprak bitirdi. Onu yirdik, yemek ve su yerini tutardı. Gemi gelip, bizi oradan alincaya kadar böyle devâm etdi.

EYYÜB SAHTİYÂNÎ “rahmetullahi aleyh”

Basrada yaşayan tâbiînin büyüklerinden idi. [131 [m. 748]de vefât etdi.] Hasen-i Basrî “rahmetullahi aleyh”, Basra ehlinin gençlerinin seyyidi, Eyyûb Sahtiyânîdir, demişdir.

Abdülvâhid bin Zeyd şöyle anlatmışdır: Eyyûb Sahtiyânî “rahmetullahi aleyh” ile Hira dağında idik. Ben çok susadım. O kadar ki, hâlimi yüzümden anlayıp, sana ne oldu, dedi. Susuzlukdan öleceğim diye korkuyorum, dedim. Her ne yaparsam gizli tutabilir misin, dedi. Gizlerim dedim. Sonra kendisi hayâlda olduğu müddetçe, kimseye söylemeyeceğime dâir yemîn etdirdi. Ayağını Hira dağına vurdu. Su çıktı. Kanıncaya kadar içdim ve biraz da götürdüm. Bunu o hayâda iken kimseye anlatmadım.

SÂLİM BENÂNÎ “rahmetullahi aleyh”

Basralıdır. Kırk sene Enes bin Mâlikin “radîyallâhü anh” sohbetinde bulunmuşdur. Devâmlı oruc tutardı. Her gece ve gündüzde bir hatm okurdu. Bir seher vaktinde, onun kabri ni ziyâret eden bir gurub kimse, kabrinden Kur’ân-ı kerîm okunduğunu işittik, demişlerdir.

Sâlim Benânî “rahmetullahi aleyh”, bir gün Hamîd-i Tavîlden Peygamberlerden başka bir kimsenin kabrinde nemâz kıldığını duydun mu, diye sordu. Hâyır duymadım deyince, şöyle düâ etdi: Yâ Rabbî, eğer bir kimseye kabrinde nemâz kılmağı ihsân edersen, Sâlim kuluna bunu ihsân eyle.

Sözüne güvenilir bir zât şöyle anlatmışdır: Kendisinden başka ilâh olmayan Allahü teâlâya yemîn ederim ki, Sâlim Benânîyi kabrine koydum. Hamîd-i Tavîl de yanında idi. Lahd üzerine kerpiçleri yerlesdirdik. Kerpiçlerden biri kabrin içine düştü. Sâlim Benânînin kaberde nemâz kılmakda olduğunu gördük. Hamîd-i Tavîle, görüyor musun dedim. Bana sus dedi. Defnini temâmlayınca kızının yanına gidip,

onun ameli ne idi, neler gördün, diye sorduk. Dedi ki, elli senedir geceleri nemâz kılarak ihyâ ederdi. Seher vakti olunca: Allahım! Eğer kullarından bir kimseye kabrinde nemâz kılmağı ihsân etdiyse, bana da nasîb et diye düâ ederdi. Allah-hü teâlânın onun düâsını kabûl buyurmaması keremine lâiyik değildir, dedi.

EBÛ HALÎM HABÎB BİN SÂLÎM RÂÎ “rahmetullahi aleyh”

Selmân-ı Fârisînin “râdiyallahü anh” sohbetine kavuşmuştur. Koyunları vardı. Onları Fırat nehri kenârında otlatırdı. Uzlet üzere, insanlardan uzak yaşırdı.

Meşâyihdan bir zât şöyle anlatmışdır: Bir gün onun yanına uğramışdım. Nemâz kılıyordu ve koyunlarını kurtlar otlatıyordu. Kendi kendime, bu ihtiyâr zâtı ziyâret edeyim, büyülüğünü görürem, diyerek bekledim. Nemâzını bitirince selâm verdim. Ey oğul niçin geldin, dedi. Ziyâret için geldim, dedim. Allahü teâlâ sana hayrlar versin, dedi. Efendim, kurtlarla koyunları bir arada görüyorum deyince, koyunları güden Allahü teâlâ ile berâberdir de, onun için böyledir, buyurdu. Ağaçdan bir kabı vardı. O çanağı bir taşın altına tutdu. Taşdan biri süt, biri bal olmak üzere iki çeşme akmağa başladı. Efendim, bu dereceye ne ile kavuşdunuz, dedim. Muhammed Mustafâya “sallallahü aleyhi ve sellem” tâbi’ olmakla kavuşdum, dedi. Sonra ey oğul, Mûsâ aleyhisselâmın kavmi ona muhâlefet etdiği hâlde, hâre taşı onlara su verdi. Derecesi Mûsâ aleyhisselâmdan yüksek olan Muhammede “sallallahü aleyhi ve sellem” tâbi’ olduktan sonra, taş bana süt ve bal vermez mi, dedi. Bana nasîhat et, dedim. **Kalbini hirs kutusu ve mi'deni harâm kabı yapma!** İnsânoğlu bu ikisinden helâk olur. Bu ikisine dikkat eden kurtulur, buyurdu.

HASEN-İ BASRÎ “rahmetullahi aleyh”

Tâbi’înin büyüklerindendir. Hazret-i Ömerin “râdiyallahü anh” halîfeliğinin bitmesine iki sene kala doğdu. Eshâb-ı

kirâmdan “aleyhimürrîdvân” yüzyirmi veyâ yüzotuz kişi gör müşdür. Hicretin yüzonuncu senesinde Receb ayında sek sendokuz yaşında vefât etdi.

(Küt-ül-Kulûb) kitâbında şöyle yazılıdır: Hasen-i Basrî “rahmetullahi aleyh” tâbiînin en büyüklerindendir. Bedr es-hâbından yetmiş kişiyi gördü. Eshâb-ı kirâmdan ise üçyüz kişiyi görmüşdür. Hazret-i Ömerin “radiyallahü anh” halîfeliğinin sona ermesinden iki sene önce, hicretin yirminci senesinde Medînede doğdu. Annesi, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” hanımı Ümmü Selemenin “radiyallahü anhâ” câriyesi idi. Ağladığı zemân Ümmü Seleme “radiyallahü anhâ” onu kucağına alır, ağızına memesini verirdi. Konuşması, hilmi, vekârı ve sekînesi Resûlullahha “sallallahü aleyhi ve sellem” çok benzerdi. Tesavvuf ilminde öyle sözler söylerdi ki, benzeri ondan başkasından iştirmezdi. Bu ilmi kimden aldın diye sorduklarında, Huzeyfet-ebni Yemânîden “radiyallahü anh” aldım, derdi. Huzeyfet-ül-Yemânîye, sen bu ilmi kimden aldın diye sordular. Bu bana Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” husûsî bir ihsânı ve ikrâmıdır. Çünkü herkes Resûlullahha “sallallahü aleyhi ve sellem” hayrdan sorardı. Ben ise şerden sorardım. Şerri öğrenip, ona düşmeye yim diye, korkumdan böyle sorardım. Kötü şeyleri öğrenip, onlardan sakınınca, hayrları kaçırımayacağımı anladım, buyurdu.

Hasen-i Basrî hazretlerinin güzel sözlerinden ba’zları söyledir. Buyurdu ki: Bir kul bütün arzûlarını bırakıp, yalnız Allahü teâlâya kavuşmayı istiyorsa, az yisin, örtünecek kadar giyinsin, başını secdeye koyup ibâdetle meşgûl olsun. Konuşduklarına alaşın, rahmet-i ilâhîyi istesin ve azâb-ı ilâhîden kaçın.

Gülme, çünkü Allahü teâlânın amellerimizi görüp, hiçbir amelinizi kabûl etmiyorum, buyurmayacağını bilmiyorsun.

İnsanoğlu dünyâdan üç şeye hasretle gider: Topladığına doymaz. Umdağuna kavuşamaz. Önündeki âhiret yolculuğuna iyi azik te’mîn etmez.

Ömer bin Abdül'azîz “rahmetullahi aleyh” halîfe olunca, Hasen-i Basrîye “rahmetullahi aleyh” bir mektûb yazıp, bâna din işlerinde yardımcı olacak bir kimse gönder, dedi. Cevâbında şöyle yazdı. Sana göndereceğim kimse iki dürlü olabilir. Yâ dünyâyı sever, sana nasîhat etmez. Veyâ Allah adamıdır, Onu taleb eder, seninle sohbet etmez. Fekat sen, asîl kimseleri seç. Bunlar dînîn emrlerine tam uyamasalar bile, halkın hakkını gözetirler. Ashında asîl ve temiz kimseler hâtâ yapmazlar.

Hâricîlerden biri, Hasen-i Basrî hazretlerinin sohbet meclisine gelir, sohbetde bulunanlara eziyyet verirdi. Nihâyet birgün, bu hâricî bize eziyyet ediyor, halîfeye de bildirmiyorsunuz, dediler. Hasen-i Basrî hazretleri hiç bir şey söylemedi. Bir gün Eshâbî ile otururken, o şahsın yine geldiğini gördü. Allahım, onun bize yaptığı eziyyeti biliyorsun. Dilediğin şeyle onu bizden men' eyle diye düâ etdi. O şahs hemen yüzüstü yere düştü. Evine götürmek üzere onu kaldırdılar, âilesine ulaşamadan öldü.

TÂVUS BİN KEYSÂN “rahmetullahi teâlâ aleyh”

Künyesi Ebû Abdürrahmândır. Yemenlidir. Oğluna söyle vasiyyet etdi. Vefât edince, beni kabre koyduğunuzda, kabrime bak. Eğer beni kabrimde göremezsen, Allahü teâlâ-ya şükür et. Şâyet beni kabrimde görürsen, “İnnâ lillah ve innâ ileyhi râciûn” de. Bunu nakl eden kimse söyle demişdir. Tâvus bin Keysânın evlâdından iştidim. Onu kabre koyunca bakmış ve kabrinde görememiş, buna çok sevinmiş.

ABDÜLLAH BİN MUTIR “rahmetullahi teâlâ aleyh”

Künyesi Ebû Reyhânedir. Tâbiî'indendir. Gemiye binmişdi ve bir şey dikiyordu. İğnesi denize düştü. Yâ Rabbî! Sana yemîn ederim ki, iğnemi bana geri veresin, dedi. İğnesi denizde gözükdü ve uzanıp aldı. Derler ki, deniz dalgalanmağa başlayınca, ey deniz, sen âciz bir mahlûksun, sâkin ol, dedi. Deniz sanki yağ gibi berrâklaşdı ve sâkinleşti.

GÜRZ BİN VEBRE EL-ÂBİD-İ KÛFÎ “rahmetullahi teâlâ aleyh”

Cürcân ve Behamâtda yaşadı. Kabri meşhûrdur ve ziyâret edilir. Mâlik bin Enesden “radîyallahü anh” ilm öğrendi. Câriyesinden, o nafakasını nereden te’mîn eder diye sordular. Ondan her ne zemân birşey istesem, falan pencerededir, derdi. Gider o pencereden istedigim şeyi alırdım, demişti.

Cürcân ehlinden bir kimsenin şöyle anlatdığını bildirmişlerdir: Rü’yâmda Cürcân kabristânını geziyordum. Kabrlerde bulunanların hepsi beyâz elbise giymişler, oturuyorlardı. Onlara, size ne oldu ki, beyâz elbiseler giydiniz, diye sorдум. Gürz bin Vebrenin buraya gelmesinden dolayı bize beyâz elbise giydirdiler, dediler.

MÛRIK EL-ACLÎ “rahmetullahi teâlâ aleyh”

Tâbiî’inden ve Basralıdır. Nafakasını, ihtiyâci olan yiyecek ve içecekleri dâimâ başı ucunda bulurdu.

HABÎB BİN ÎSÂ ACEMÎ “rahmetullahi teâlâ aleyh”

Künyesi Ebû Muhammeddir. Fâris ehlindendir. Basrada yaşadı. Âbid, müttekî ve düâsı müstecâb idi.

Bir terviye günü onu Basrada, arefe günü ise Arafatda gördüler.

Kendisi şöyle anlatmışdır: Her gün bir kuru hurma ile iftâr ederdim. Ehlim her gün benim için o hurmayı hâzırlardı. Bir gün iftâr vakti o hurmayı aradım bulamadım. Buna çok üzüldüm. Bir de bakdım ki bir kimse geldi. Elime bir hurma verdi, o hurmayı yidim.

Para kesesini boş bırakırdı. Eline aldığında içi para dolu olurdu. [120 [m. 739]de vefât etdi.]

SÜFYÂN BİN SA’ÎD ES-SEVRÎ “rahmetullahi teâlâ aleyh”

Kûfelidir. [95 [m. 713]de Kûfede tevellüd etdi.] Künyesi Ebû Abdüllah olan ve sözüne güvenilir bir zât söyle an-

latmışdır: Bir seher vakti zemzem kuyusunun yanında oturuyordum. Bir ihtiyâr zât geldi. Zemzem kuyusunun kapısından içeri girdi. Yüzünü bir örtü ile örtmüştü. Zemzem kuyusundan bir kova ile zemzem çıkarıp içti. Kalanını da ben içdim. Bâdem ezmesi idi. O zemâna kadar ondan dahâ lezzetli bir şey içmemişdim. Sonra geriye dönüp bakdım. O ihtiyâr gitmişdi. Bir başka seher vakti gidip, yine oraya oturdum. Aynı zât tekrâr geldi. Bir kova ile zemzem çekip içti. Kalanını da ben içdim. Bal şerbeti idi. Geri dönüp bakdiğimda o ihtiyâr zât gitmişdi. Bir başka seher vaktinde yine aynı yere oturmuştum. O zât aynı şekilde yine geldi. Bir kova ile zemzem çekip içti. Kalanını da ben içdim, şeker karıştırılmış süt idi. Bu sefer o zâtın elbiselerinden sıkıca tutdum ve Kâ'benin hakkı için sen kimsin, diyerek, yemîn verip sordum. Ben hayâtta olduğum müddetce kimseye anlatmazsan, sana kim olduğumu söyleyim, dedi. Kimseye söylemem, dedim. Ben Süfyân bin Sa'îd Sevrîyim, dedi.

Süfyân bin Sa'îd, Basrada bir dostunun evinde vefât etdi. O evin sâhibi şöyle anlatmışdır: Oğlumun bir bülbülü vardı. Süfyân-ı Sevrî "rahmetullahi aleyh" bu kuşu niçin böyle habs ediyorsunuz. Keşke serbest bırakınız dedi. Ben bu kuş oğlumundur, o size bağışlasın, siz de serbest bırakınız dedim. Bağışlamasını kabûl etmeyip, kuşu oğlumdan bir dinâra satın aldı ve serbest bırakıldı. Kuş gündüz dışarda dolaşır, geceleri ise Süfyân-ı Sevrînin bulunduğu eve gelirdi. O vefât edince, kuş cenâzesini ta'kîb edip, kabrine geldi ve acı acı övdü. Sonra, devâmlı onun kabrinin başına giderdi. Ba'zı geceerde orada kalındı. Ba'zen de eve gelirdi. Sonunda o bülbülü Süfyân-ı Sevrînin kabrinin başında ölü buldular. Kabrinin kenârına gömdüler.

Süfyân-ı Sevrînin "rahmetullahi aleyh" cenâzesini yıkarken, cesedi üzerinde "Allah onlara kâfî gelecekdir" diye yazılı gördüler. Hicrî yüzaltmışbir senesinde Basrada vefât etdi. [(Câmi'ul-kebîr), (Câmi'us-sagîr) ve (Ferâiz) kitâbları vardır.]

SEYBÂN-I RÂÎ “rahmetullahi teâlâ aleyh”

Çobanlık yapardı. Cum'a günleri, koyunların bulunduğu yerin etrafına bir çizgi çekerdi ve nemâza giderdi. Koyunlar o gelinceye kadar çizdiği çizginin dışına çıkmazlardı.

Bir def'asında gusl abdesti alması îcâb etdi. Gusl abdesti almak için su bulamadı. Bir parça bulut gelip, yağmur yağdı ve o su ile gusl abdesti aldı. Sonra bulut gitdi. Onu bir odaya habs edip kapısını sıkıca kapatmışlardı. Sonra kapıyı açdıklarında onu içerde göremediler.

Süfyân-ı Sevrî “rahmetullahi aleyh” şöyle anlatmışdır: Şeybân-ı Râî ile hacca gidiyorduk. Yolda giderken karşısında bir aslan göründü. Şeybâna karşından geleni görüyormusun, yolumuzu kesdi dedim. Bana, korkma dedi ve aslanı yanına çağırıldı. Aslan, köpek gibi kuyruğunu sallayarak geldi. Aslanın kulağını tutup bükdü. Bu ne şöhretdir, dedim. Şeybân, ey Sevrî, eğer meşhûr olmağı kötü bilmeseydim, eşyâmı kendim taşımazdım. Bu aslana yükleyip, tâ Mekkeye kadar ona taşıtırdım, dedi.

ABDÜLLAH BİN MUBÂREK “rahmetullahi aleyh”

Merv ehlindendir. 118 de Horâsânda doğdu. Fırat kenârında Hey'et denilen bir beldede 181 [m. 797]de vefât etdi. Kabri oradadır. Zemânında, ilm ehlinden hiç kimsede bulunmayan üstün hasletler, bir arada olarak, onda toplanmışdı. Fakîh, âlim, vera' sâhibi, sünnet-i seniyyenin ma'rife-tine sâhib ve hâfız idi. Bütün ilmlerde âlim idi. Kahramânları imrendirecek derecede şecâ'at sâhibi ve cesûr idi. Şi'r söyleyen bir edîb idi. Eline geçen şeyleri vermekde çok cömerd idi. Süfyân-ı Sevrî “rahmetullahi aleyh”, senede üç gün Abdüllah bin Mubârek “rahmetullahi aleyh” gibi olabileyim diye çok gayret sarf etdim. Buna güç yetiremedim, demişdir.

Fudayl bin İyâd “rahmetullahi aleyh”, Kâ'benin sâhibi olan Allahü teâlâya yemîn ederim ki, şu iki gözüm, Abdüllah bin Mubârek “rahmetullahi aleyh” gibi, bir başka kimse

görmemişdir, demişdir.

Gözleri görmeyen bir kimse, Abdüllah bin Mubârek hazretlerinin huzûruna gidip, benim için düâ ediniz de, Allahü teâlâ gözlerimi açın, görür hâle getirsin, dedi. Ayağa kalkıp düâ etdi. O şahsin gözleri açılıp, görmeğe başladı. Selefden bir zât, ben o şahsı gözleri görmez iken de, gözleri görmeğe başlayınca da gördüm, demişdir.

Abdüllah bin Mubârek “rahmetullahi aleyh”, ölüm hastalığında hizmetcisine, şübhесiz ki bu gece vefât edeceğim. Şu kitâblarımı götür nehre at gel, buyurdu. Hizmetci kitâbları alıp gitdi. Fekat atmağa kiyamadı, geri geldi. Hizmetcisi-ne, kitâbları nehre atdın mı, dedi. O da atdım, dedi. Ne alâmet gördün, dedi. Hiçbir alâmet görmedim deyince, sen onları atmamışsin! Haydi onları at gel, buyurdu. Hizmetci söyle demişdir: Kitâbları götürüp nehre atınca, Hane ırmağının-dan göge doğru bir nûr yükseldiğini gördüm. Huzûruna dö-nünce, ne yapdin diye sorunca, emrinizi yerine getirdim, dedim. Ne gördün, dedi. Irmakdan gökyüzüne doğru yükselen bir nûr gördüm deyince, evet şimdi söylediğimi yerine getir-mişsin, buyurdu. Sonra buyurdu ki: Bu gece vefât edeceğim. Cenâzemi yıka, ihrâm olarak bağladığım bezleri bana kefen yap, insanlar toplanmadan önce beni defn ediniz. Vasiyyeti-ni aynen yerine getirdik. Cenâzesini dışarı çıkarınca, bakdım ki ırmağın üzerinde uzakdan bir kayık gözükdü. O kayıktan bir gurub insân inip, yanımıza geldiler ve Elhamdülillah ce-nâzeye yetişdik, dediler. Cenâze nemâzını kılıp defn etdik. Kayıkla gelen kimselere bu vefât haberini duydunuz mu diye sordum. Onların rehberi durumunda olan bir ihtiyâr zat dedi ki: Rü'yâmda bu civârdâ bir zâtın vefât ettiğini, her kim onun cenâze nemâzında bulunursa, Allahü teâlânın ona Cenneti nasîb edeceğini söylediiler. Hemen bu kayığı kirâlâ-dık ve cenâze nemâzına yetişdik. [Buyururdu ki, (Edebe nedir? Âlimler, çeşidli ta’rif etmiş. Bence edeb, kişinin nefsinin tanimasıdır.) (Birinin bir lira hakkını ödemek, bin lira sada-ka vermekden dahâ iyidir. Çalışıp kazanmak, tevekkülü bozmaz)]

EBÛ MU'ÂVİYE EL-ESVED “rahmetullahi aleyh”

Sözüne güvenilir bir kimse şöyle anlatmışdır: Tarsûsda Ebû Mu'âviyenin “rahmetullahi aleyh” ziyâretine gitmişdim. Gözleri kapanmışdı, göremiyordu. Dîvârda asılı bir Kur'ân-ı kerîm gördüm. Allahü teâlâ sana rahmet etsin. Gözlerin görmediği hâlde, bu Kur'ân-ı kerîm orada niçin duruyor, dedim. Ben hayatımda olduğum müddetçe, kimseye anlatmaman şartıyla, bir şey söyleyeyim dedi ve şöyle söyledi: Ne zemân Kur'ân-ı kerîm okumak istesem gözlerim açılır, okurum. Okumam bitince gözlerim yine kapanır. Bunun böyle olduğunu görenler, o Kur'ân-ı kerîmi açınca gözleri açılır. Kapatınca da gözleri görmez olurdu, demişlerdir.

Büyüklerden bir zât şöyle anlatmışdır: Bir yolculukda idik. Bir yerde konakladık. Orada beyâz bir yılan ölüsü gördük. (Onun cinnîlerden olduğunu düşünerek) bu müslimân biri (bir cinnî) olabilir diyerek, üzerine biraz su döküp toprağa gömdük. O gece bir ses duyduk. Fekat seslenenleri göremedik. Bize şöyle diyorlardı: Allahü teâlâ size rahmet etsin. O müslimân için yapdığını gördük. İsterseniz size ilâc öğretelim, kendinizin ve başkalarının tedâvisinde kullanırsınız. İsterseniz su ihtiyâcınızı karşıyalalım ve develerinizi otlatalım, dediler. Biz su ihtiyâcımızın karşılaşmasını ve develerimize bakılmasını istedik. Konaklıdığınız her yerde, su kabalarını develerinizin boynuna takın, develeriniz otlamakdan döndüğünde, boyunlarında kabalarınızı su ile dolu bulursunuz, dediler. Bir menzile konduk. Su kabalarımızı develerin boynuna asıp, develeri serbest bırakdık. Akşam develer kârıntıları doymuş hâlde geldiler. Boyunlarına asdiğimiz kabalarımız da su ile dolu idi. O yolculuğumuzda konaklımız her yerde böyle oldu.

Allahü teâlâ, bu büyük âlimlerin ve yakîn derecesine kavuşmuş olan yüce zâtların “rîdvânullahi aleyhim ecma’în ilâ yevmîddîn” yüksek menkîbelerini ve üstün hâllerini kısaca yazmağı nasîb etdi. Şübhesiz ki o büyüklerin kerâmetleri, hârikulâde hâlleri o kadar çok ve meşhûrdur ki, bu anlatı-

lanlar onların fazîletlerinden ve üstün hâllerinden bir nümûnedir. Bu anlatılanlarla onların kadrini beyân etmek imkânsızdır. Üstün aklıların akl kuşu yüz sene uçsa, bu kol ve kanaatla o yüksek mevkî'ye yetişmez. İnsanların anlayışı ve zekâsı bin sene uğraşsa, bu anlayışıyla o büyüklerin derecesini anlayamaz, o meydâna giremez. Kaldı ki, onlardan meydâna gelen hârikalar kitâblara sığmaz. Onların hâlliyle hâllen onları anlar.

(Şevâhid-ün-nübûvve) mütercîmi Lâmiî Çelebi, bu bölüme yaptığı ilâvede Moranın fethi seferine çıkan Osmânlı ordusunun gösterdiği büyük kahramânlıkları anlatmışdır. Kendisinin de bulunduğu bu feth seferinde şöyle bir hâdiseyi nakl etmiştir: Mora feth edilince, düşmândan pekçok esîr alınmışdı. Esîrlер kendi aralarında, muhârebe sırasında Türklerin denizden atlarla devâmlı geçdiklerini, kal’annın üzerine çıkıp, uçduklarını ve burçlar üzerine konduklarını hayret, dehşet ve heyecânla anlatırlardı. Bu hâdise onlar arasında çok meşhûr idi. Böyle hârikul’âde hâller kerâmet olup, Allahü teâlânın sevdigi kullarına bir ihsânıdır. Bu ümmetden görülen bu hâller, Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem” mu’cizelerinden ve peygamberliğinin delillerindendir.

TEVHÎD DÜÂSİ

Yâ Allah, yâ Allah. Lâ ilâhe illallah Muhammedün Resûlullah. Yâ Rahmân, yâ Rahîm, yâ afîvvü yâ Kerîm, fa’fû an-nî verhamnî yâ erhamerrâhimîn! Teveffenî müslimen ve el-hiknî bissâlihîn. Allahümmagfîrlî ve li-âbâî ve ümmehâtî ve li âbâ-i ve ümmehât-i zevcetî ve li-ecdâdî ve ceddâtî ve li-ebnâî ve benâtî ve li-ihvetî ve ehavâtî ve li-a’mâmî ve ammâtî ve li-ahvâlî ve hâlâtî ve li-iştâzî Abdülhakîm-i Arvâsî ve lil mü’minîne vel mü’minât yevme yekûmülhisâb. “Rahmetul-lahi teâlâ aleyhim ecma’în.”

HÂTİME (SON BÖLÜM)

Ehlullahın, evlîyanın kerâmetleri, Resûlullahın “sallallâhü aleyhi ve sellem” mu’cizeleri kabûlindendir. Yine Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem” muhâlefet edenlerin, İslâmîyyete karşı edebsizlik ve gevşeklik gösterenlerin uğradıkları felâketler ve cezâlar da, Onun mu’cizelerindendir. Bu hâdiselerden ba’zları:

Nasrânî bir kimse müslimân olmuşdu. Bekara ve Âl-i İmrân sûrelerini okudu ve vahy kâtibliği yaptı. Sonra mürteð oldu. Müslimânlıktan çıkış, eski dînâne döndü. Muhammed “aleyhisselâm” benim yazdığım şeylelerden başka birsey bilmez, derdi. Ölünce onu defn etdiler. Sabâhleyin cesedini dışarıda buldular. Yer onu kabûl etmeyip, dışarı atmışdı. Bu işi Muhammedin “aleyhisselâm” Eshâbı yapmışdır, dediler. Onun için derin bir kabr kazdilar ve tekrâr gömdüler. Ertesi sabâh, onu yer yine dışarı atıldı. Üçüncü def’â güçleri yetebilðigi kadar derin bir mezâr kazıp, onu defn etdiler. Sabâhleyin bakdilar ki, toprak onu kabûl etmeyip, yine dışarı atmışdı. Artık bu işin insanlar tarafından yapılmadığını anlayıp, onu öylece bırakdilar.

Resûlullah “sallallâhü aleyhi ve sellem”, (**Melekler ilm öğrenenlerin bu işinden râzi olduklarından, kanatlarını yere sererler**) buyurmuşdu. Zîndiklardan biri bunu işitince, ben o meleklerin kanatlarını kiracağım diyerek, na’linlarının altına demir civiler çakdı. Mâlik bin Enesin “radiyallahü anh” ilm meclisine doğru gitdi. Giderken, ayağına giydiği civili na’linlerini yere vurarak, meleklerin kanatlarını kıriyorum diyor- du. O sırada birdenbire ayağı takılıp yere düştü ve ayağa kalkamadı. Onu evine götürdüler. İki ayağında ağırlı bir hastalık meydâna geldi ve ayaklarını kesdiler. Ölünceye kadar kötürum kaldı. Bu hâdiseyi nakl eden kimse şöyle demişdir: Ben o kimseyi önceden görmüştüm. Ceylân gibi hızlı gider-

di. Sonra ömrünün sonuna kadar kötürum kaldığını da, gördüm.

(Esmâ-i Sahâbî) kitâbinin müellîfi olan ve dahâ birçok eseri bulunan ve hadîs ilminde imâm olan İbni Mende-i İsfehânî “rahmetullahi aleyh” şöyle anlatmışdır: Şâmda bulunan hadîs âlimlerinden birinin yanına hadîs-i şerîf dinlemek için gitmişdim. Önünde bir perde vardı. Yüzü görünmüyordu. Oturdum. Perde arkasından hadîs-i şerîf okumağa başladım. Kendi kendime, acaba niçin önüne perde tutuyor diye hayret etdim. Hadîs-i şerîf okumayı bitirdi. Benim İbni Mende olduğumu bilip, bana ey Ebâ Abdüllah, benim perde arkasında oturmamın sebebini biliyormusun, dedi. Hâyır bilmiyorum, dedim. Sen ilm ehlindensin ve hadîs ilmiyle meşgûl olanlardansın. Sana anlatayım diyerek şöyle anlatdı: Bir gün, hadîs ilminde imâm olan hocalarımdan birinin huzûrunda idim. Resûlullahın “sallallahü aleyhi ve sellem”: **(Başını imâmdan önce kaldırın kimse, başını Allahü teâlâ-nın merkeb başına çevirmesinden korkmaz mı?)** buyurduğu hadîs-i şerîfi okudu. Bu hadîs-i şerîfi çeşidli râvî silsilesinden rivâyet etdi. Şâhsîmda bulunan şekâvetden olacak ki, kalbimde bu nasıl olur, diye bir şüphe uyandı. O gece uyudum. Sabâhleyin kalkdiğimda, başım merkeb başı şekline girmişti. Bu sebebden ilm meclislerinden mahrûm kaldım. İlmlâlebesi yanına geldiğinde, onlarla böyle perde arkasından konuşurum. Senin ilmdeki ve dînde dereceni bildiğim için bu sırrı sana söyledim. Yalnız ben hayatıda olduğum müddetce bunu kimseye söyleme. Ben vefât etdikden sonra anlat ki, insanlar ibret alınsınlar da, hadîs-i şerîf dinlerken edebili olsunlar ve kalblerine şüphe getirmesinler, dedi. Bunu kimseye anlatmayacağımı dâir Allahü teâlâyâ söz verdim, ahd etdim. Sonra o zât perdeyi kaldırırdı ve kendisini bana gösterdi. Bedeni insan bedeni, başı ise merkeb başı idi. Bu hâli o hayatıda iken kimseye söylemedim. Herşeyin doğrusunu en iyi bilen Allahü teâlâdir.

İmâm-ı Müstâfirî “rahmetullahi aleyh” Selefden bir zâtın şöyle anlatdığını nakl etmiştir: Bir yolculukda idim. Bir

yerde cenâze vardı. Onun için kabr kazıyorlardı. Onlara yardım ederim diye, yanlarına gitdim. O sırada saçı sakalı ağarmış, hoş kokulu bir ihtiyâr, beyâz bir merkebe binmiş olduğu hâlde oraya geldi. Bu cenâze kimindir, diye sordu. Bir müslimânın cenâzesidir, dediler. Bunun yakını var mı, diye sordu. Bir kişiyi göstererek, bu onun kölesidir, dediler. Köleye, senin efendin hiç bir kavme reîs oldu mu ve yâ sultânların yaptığı bir iş yaptı mı, diye sordu. Kôle onu bilmem, yalnız bu kimse ganîmetlere hîyânet ederdi, dedi. Ak saçlı ihtiyâr, bunun nemâzını kılmayınız, dedi. Biz nemâzını kılmak için kalkdık. O ihtiyâr zât, bizden yüz çevirip gitdi. Onu bir dahâ göremedik. Meyyiti kabre koyduk. Kaberde bir kazma unutmuşuz. Kôle, ben bu kazmayı emânet almışdım. Defnden sonra geri verecektim, dedi. Kazmayı almak için kabri açtık ve defn ettiğimiz şahsı kaberde oturmuş, kazmanın halkası boynuna geçmiş ve kazmanın sapını eline almış vaziyetde gördük. Onu o hâliyle bırakdık. Kazmanın sâhibine durumu haber verdik. O da bizim gördüğümüz hâli gördü.

Yine İmâm-ı Müstâgfîrî “rahmetullahi aleyh” bir kimse den söyle rivâyet etmiştir: Hac günlerinden bir gün, Mekke mahâlelerinden birinde dolaşıyordum. Mekke halkın bir yere toplandığını gördüm. Ben de oraya gitdim. Yer, siyâh bir kimseyi içine çekip yutuyordu. Halk, kazma ve kürekle, onun yere batmasını önlemege çalışıyordu. Ancak mâni’ olamıyorlardı. Ondan ümmîdi kesdiler. Halk, sen ne kötü amel işledin de, bu cezâya müstehak oldun, söyle de biz onu yapmayalım, dediler. Siyâh kimse hiç cevâb vermedi. Yer onu kalçasına kadar yutdu. Ağlıyordu. Halk ona isrârla, sen ne kötü amel işledin de, bu cezâya müstehak oldun? Söyle de başkalarına nasîhat ve ibret olsun, dediler. O kimse yine hiç cevâb vermedi. Göğsüne kadar yere batınca söyle dedi: Ben Hârem-i şerîfin güvercinlerini yakalayıp, keserek yimeği âdet hâline getirmişdim.

İmâm-ı Müstâgfîrî “rahmetullahi aleyh” söyle nakl etmiştir: Bir gurub insan hacca gidiyordu. Hâreme ulaşıp,

orada bir yerde konakladılar. Yanlarına bir ceylân geldi. İçlerinden biri ceylânı ayağından yakaladı. Arkadaşları her ne kadar saliver dedilerse de, güldü ve bırakmadı. Ceylân korkusundan küçük ve büyük abdestini bozdu. Sonra onu bırakdı. O şahs öğle vakti uyudu. Bir yılan gelip, karnının üzerrine çöreklenди. Arkadaşları ona, sakin hareket etme, karnının üzerinde yılan var diye, bağırdılar. O şahs korkusundan altınâa büyük ve küçük abdestini yapincaya kadar, yılan üzerrinden ayrılmadı. Böylece ceylâna yapdığınıın cezâsını gördü.

Yine İmâm-ı Müstâgfîrî “rahmetullahi aleyh” söyle anlatmışdır: Bir gurub insan, Hârem-i şerîfde bir ağacın gölgesinde konaklamışlardı. Ekmekleri ve yemekleri yokdu. İçlerinden birisi okunu alıp, bir ceylân avladı. Ateş yakıp ceylânın etini pişirdiler. Et pişirdikleri her tencerenin altından büyük bir ateş çöküp onları yakdı. Ateş, elbiselerine, mällârına ve gölgesinde oturdukları ağaca zarar vermedi.

Mu'tezile firkasının uğradıkları cezâlar:

İmâm-ı Müstâgfîrî “rahmetullahi aleyh”, Selefden birinden söyle nakl etmiştir: Benim bir komşumvardı. Kur’ân-ı kerîmi ezberlemişi. Bir gün bir şahsla münâkaşa ederken, eğer Kur’ân-ı kerîm mahlûk değilse, Allahü teâlâ onun âyetlerini kalbimden silsin, dedi. Gece uyuyunca, Allahü teâlâ onun kalbinden Kur’ân-ı kerîmin âyetlerini sildi. Sabâh-leyin kalkduğunda, Kur’ân-ı kerîmin ne olduğunu bile unutmuşdu. Ona Kur’ân-ı kerîm oku, derlerdi. Dilini oynatırırdı, ağızından sesler çıkardı. Fekat ne söylediğini kimse anlamazdı. Âilesi ve yakınları onun bu hâlinden utanırlardı. Sonunda onu boğdular ve öldü.

İmâm-ı Müstâgfîrî “rahmetullahi aleyh”, Selefden birinin söyle anlatdığını nakl etmiştir: Annemin babası kabr azâbîna inanmazdı. Her ne kadar münâzara edildiyse de, bu düşündeden vazgeçmedi. Bir gece onunla aynı odada uyumuşdum. Gece ızdırâbla âniden beni çağırarak uyandırdı. Kalk çırayı yak, dedi. Kalkıp çırayı yakıp, getirdim. Ayağımın ta-

banına bak, dedi. Bakdim ki, ayağı yanmış ve kabarcıklar meydâna gelmişdi. Bana, rü'yâmda kabristâna girdim, ayağım bir kabrin içine girdi ve yandı. Bu gördüğün yanık ve kabarcıklar o yanmanın eseridir, dedi. Bu hâdiseden sonra kabr azâbına inandi ve hiç inkâr etmedi.

Halîfe Mütevekkil, birgün sırcadan, camdan yapılmış olan, alt ve üst tarafından su akan serâya girmişti. Yakın adamları ve nedîmleri, sohbet dostları da yanında idi. Oturup sohbet ederlerken, halîfe Mütevekkil güldü. Sonra neden güldüğümü sormuyorsunuz, dedi. Yanında bulunanlar, Allahü teâlâ seni güldürsün, ey mü'minlerin emîri, gülmenizin sebebi nedir, dediler. Halîfe, yakın adamlarına hitâben: Vâsîkîn da yakın dostlarıyla oturduğu, bir sohbet meclisinde, Kur'ân-ı kerîm mahlûk olup olmaması husûsunda çok düşündüm. Bu husûsda çok titiz davrandım. Halkı bu fikre da'vet etdim. Bir kısmı benim sâhib olduğum mâl ve mevkî'ye tama' edip kabûl etdiler. Ba'zları da dövülp, habs e-dildikden ve çok zorlandıktan sonra kabûl etdiler. Bir kısmı ise dinde ve vera'daki kuvvetleri sebebiyle kabûl etmediler. Bu hususda kalbime bir şüphe geldi. Bu i'tikâdî terk etmeği ve bu mes'ele ile uğraşmamayı istiyorum, dedim.

Kur'ân-ı kerîm mahlûkdür diye inanan ve bu mes'ele üzerinde çok duran İbni Ebî Dâvûd da orada idi. O, bu mes'elelerde çok ileri gitmişdi. Allah, Allah, ey mü'minlerin emîri, ihyâ etdiğin mes'eleyi söndürmek mi istiyorsun, dedi. Senden evvelkilerin yapmadığını sen yapdın. Bu mes'ele üzerinde durduğun için, Allahü teâlâ sana hayırlı karşılaşlıklar versin, dedi ve bu mes'ele hakkında çok mübâлага etdi. Vâsîkîn bu mu'tezile i'tikâdından dönmesinden korkdu. Sonra Vâsîk, haydi bu husûsda Allahü teâlâya ahd edelim, dedi. Bunun üzerine İbni Ebû Dâvûd, eğer Kur'ân-ı kerîm mahlûk değilse, Allahü teâlâ beni ölmeden önce dünyâda felç etsin, dedi. Orada bulunanlardan biri de, Kur'ân-ı kerîm mahlûk değilse, benim vücûduma demir civiler batsın dedi. Bir başkası, eğer Kur'ân-ı kerîm mahlûk değilse, Allahü teâlâ benim bedenime fenâ koku versin. Tanıyan tanıma-

yan benden bu kötü koku sebebiyle kaçın, dedi. Bir diğeri, eğer Kur'ân-ı kerîm mahlûk değilse, Allah beni karanlık bir yerde helâk etsin, dedi. Bir başkası, eğer Kur'ân-ı kerîm mahlûk değilse, Allahü teâlâ beni denizde boğsun, dedi. Vâsik ise, eğer Kur'ân-ı kerîm mahlûk değilse, Allahü teâlâ benim vücûdumu dünyâda da âhiretde de yaksın, dedi.

Hâlife Mütevekkil bunları anlatıldıkdan sonra, bunları hatırladım ve işte gülmemin sebebi budur, dedi.

Kur'ân-ı kerîm mahlûkdur diyerek, sapık inançlarında isrâr eden ve Allahü teâlâ ile ahd edenlerin herbiri söyledikleri gibi oldu. Ahd etdikleri şey başlarına geldi. İbni Ebî Dâvûd felç oldu. Diğer kimsenin vücûdunu demir çiviler ile civilediler. Biri ölüm hastalığında terledi. Bu ter öyle fenâ kokdu ki, hiç kimse yanına yaklaşamadı. Her ne kadar güzel koku ve buhûr yapdilar ise de, fâide vermedi. Birisine ise bir arşın yüksekliğinde bir yer yapdilar, onun içinde öldü. Bir diğeri Dicle nehrinde boğuldı. Vâsik ise hastalandı. Tabîbler onun hakkında şu karara vardılar. Vâsik için, zeytin ağaçlarıyla içi temâmen kor oluncaya kadar bir tandır yakmalı, sonra tandırı boşaltıp içini kepek ile doldurmali ve Vâsik bu tandırda üç saat yatmalıdır. Tandırdan çıkışınca hava kendisine te'sîr edip ağruları fazlalaşacağından, yine tandırı girmeyi isteyecekdir. Tandırı koymazlarsa ölebilir, dediler. Tabîblerin söylediği gibi, bir tandır hazırlayıp, Vâsiki içine yatırdılar. Onu tandırdan çıkardıkları zemân, siğır gibi fer-yâd ederek beni tandır bırakın, dedi. Âilesi ve hizmetçileri ona acıyp yine tandır koydular. Sesi kesildi. Vücûdunda meydâna gelen kabarcıklar çatladı. Vücûdu kömür gibi oldu. Onu tandırdan bir dahâ dışarı çıkardıklarında derhâl öldürdü.

Biliniz ki islâmiyyete muhâlif olanların düşdükleri kötü akîbetler ve uğradıkları cezâlar o kadar çokdur ki, yazmakla ve anlatmakla bitmez. Her devrde, her diyârda nice kuvvetli fisk ve fûcûr erbâbı, zâlim ve zorba olan ve sünnet-i nebeviyyeden, Muhammed aleyhisselâmin dîninden uzaklaşan

(dinde reform yapmak isteyen) kimselerin uğradıkları şiddetli cezâlara ve felâketlere, avâm ve havâs şâhid olmuşlardır.

Kalbi îmân nûruyla nûrlanmış olan kimse, kendi hâlini biraz düşünse, tâat ve ibâdet yapmak ile, günâh işlemek ve isyân etmek arasındaki farkı görüp anlar. Çünkü, ibâdetin neticesi zevk, huzûr, güzel ahlâk ve iyi işlerdir. Îsyânın ve ma'siyyetin neticesi ise üzüntü, huzûrsuzluk, kötü ahlâk ve çirkin işlerdir. Şübhesiz ki ibâdetin ve iyi işlerin karşılığı sevâb kazanmakdır. Kötü işlerin ve günâhların karşılığı ise azâb ve ikâbdır.

Allahü teâlâ bize ve bütün müslimânلara, netîcesi sevâb-lara kavuşmak olan ibâdetleri yapmak nasîb eylesin. Netîce-si ikâb ve azâb olan kötülüklerden korusun!

NAZM

*Sana şükr ve minnet ey zelcelâl,
Ki hatm oldu lutfunla bu hoş makâl.

Sevval içre buldu temâmu bu kim,
Li temmetihî adı târîh-i sâl.

Çû asâr-ı hatm-i nübüvvet dürür,
Hitâmi kerâmat-ı eshâb-ü âl.

Hudâyâ vücûdu şeref bahşın it,
Cihân içre gün gibi rûşen cemâl.

İden pertevinden bunun iktibâs,
Dola gönlü envâr-ı fadlü kemâl.

Ânın hurmetiyçün mihr rûhî,
Delîl olmasa âlem olurdu dâl.

Dahî âl ü eshâbiyçünki olur,
Hidâyet nûcûmi durur lâ mehâl.

Alup pertevinden buların füruğ,
Dil-i Lâmiî ola ferhunde fâl.

Dolup içem envârı sidku safâ,
İde cânda aşkin odu iştîâl.*

*İdüb raks o şem' üzre pervâne-veş,
Urub ten hicâbin yıkam bî meçâl.*

*Olup kabrim içre çerâğ ol şuâğ,
Yana subh-ı miâdadek lâ yezâl.*

*Delîl-i dem-i hayret olup o nûr,
Sıratın geçem berk-veş bî melâl.*

*Görem ol safâ içre dîdârimi,
Çû arz-ı cemâl ola yevm-ül-visâl.*

*Zehî hoş huzûr ve zehî hoş sürûr,
Zehî hoş meâb ve zehî hoş me'âl.*

Velhamdülillahillezi hedânâ lihâzâ ve mâ kunnâ linehtedîye levlâ en hedânâllahu. Vessalâtü alâ Resûlihillezî ürsile ilel âlemîn. Lilintibah ve alâ âlihilizâm ve eshâbihikirkâm küllemâ zekerehüzzâkirûn ve gafele an zikrihil gâfilûn.

[Bu işte bizi muvaffak eden ve hidâyete kavuşduran Allah-hü teâlâya dâimâ hamd olsun. O bize muvaffakiyet ve hidâyet vermeseydi, biz hidâyete kavuşamazdık. Âlemlere hidâyet rehberi ve uyarıcı olarak gönderilen Resûlullahha “sallalla-hü teâlâ aleyhi ve sellem”, Âline ve Eshâbına “ridvânullahi teâlâ aleyhim ecma’în” dâimâ salât ve selâm olsun!]

İmâm-ı Rabbânî hazretleri (**Mektûbât**) kitâbının 1.ci cild, 275.ci mektûbunda buyuruyor ki:

Sizin bu ni’mete kavuştmanız, islâmiyyet bilgilerini öğretmekle ve fikh hükümlerini yaymakla olmuşdur. Oralara cehâlet yerleşmişdi ve bid’atler yayılmıştı. Allahü teâlâ, sevdiklerinin sevgisini size ihsân etti. İslâmiyyeti yaymağa sizi vesile eyledi. Öyle ise, din bilgilerini öğretmeye ve fikh ahkâmını yaymağa elinizden geldiği kadar çalışınız. Bu ikisi bütün se’âdetlerin başı, yükselenin vâsası ve kurtuluşun sebebidir. Çok uğraşınız! Din adamı olarak ortaya çıkışınız! Oradakilere emr-i ma’rûf ve nehy-i münker yaparak, doğru yolu gösteriniz! Müzzemmil sûresinin ondokuzuncu âyetinde meâlen, (**Rabbinin rızâsına kavuştumak istiyen için, bu elbette bir nasîhatdır**) buyuruldu.